Návod

ku

provedení zákonů o povinnosti branné.

Instruktion

zur

Ausführung der Wehrgesetze.

Úvod.

§. 1.

Co v návodu jest obsaženo.

1. Návod obsahuje ustanovení ku provedení zákonů o povinnosti branné, zejmena pak podmínky, za jakých v obou státech mocnářství vedle zákonů pro ně platných branní povinníci povolávají se k vykonávání této povinnosti, jakož i kterak přestupují do zálohy a do zemské obrany aneb ze svazku vojenského (zemské obrany) se propouštějí.

2. O ustanoveních, v tomto návodu obsažených, smluvilo se říšské ministerium vojenství s oběma ministerii obrany zemské na základě zákonů, vydaných pro oba státy mocnářství, pročež v návodu tomto za příčinou ustanovení zákonných částečně od sebe rozdílných ustanoveno jest také zvláštní řízení pro každý z obou obvodů státních.

Díl první.

Vojenská povinnosť služební; rozdělení území a úřadové v záležitostech doplňovacích.

I. Oddělení.

Povinnosť branná, povinnosť odvodní, povinnosť služební.

§. 2.

Povinnosť branná, spůsobilosť branná, povinnosť ke službě pro účely vojenské.

1. Povinnosť branná zahrnuje v sobě povinnosť ke službě ve stálém vojště, v loďstvu válečném, v náhradní záloze a v zemské obraně.

2. Branná spůsobilosť ke vlastní službě vojenské podmíněna jest stářím, jež ustanovuje §. 16 zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona) z roku 1868, a takovou schopností duševní i tělesnou, jaké k tomu potřebí jest.

3. Povinníci branní, kteří nevyhovují této poslednější podmínce branné spůsobilosti ke vlastní službě vojenské, podrobeni jsou povinnosti, vykonávati službu pro účely vojenské, která se srovnává s občanským povoláním jejich, a to až do skončeného 32. roku stáří.

Pravidla o tom, jak branní povinníci tito se sepisují, a k jaké službě se jich užívá, vydána budou nařízením zvláštním.

4. Pro stálé vojsko, loďstvo válečné a náhradní zálohu pokládá se každý branný povinník obou států mocnářství za tuzemce, pro zemskou obranu však toliko ten, kdo požívá státního občanství státu, jehož se týče.

5. Zastupovati někoho ve vykonávání povinnosti branné anebo v povinnosti ke službě pro účely vojenské dovoleno není.

§. 3.

Povinnosť odvodní.

1. Povinnosť odvodní, t. j. povinnosť, vstoupiti do stálého vojska (loďstva válečného), do náhradní zálohy anebo do zemské obrany, počíná 1. lednem roku kalendářského, ve kterém branný povinník dokoná 20. rok věku.

2. Třídy životní, které podrobeny jsou povinnosti odvodní, pojmenovány jsou podle roku narození odvodem povinných, počínaje třídou nejmladší, jakožto I., II., III. a pokud se týče IV. třída životní.

Einleitung.

§. 1.

Umfang der Instruktion.

1. Die Instruktion umfaßt die Bestimmungen zur Ausführung der Wehrgesetze, insbesondere die Modalitäten, unter welchen in den beiden Staaten der Monarchie, nach dem Stande der für dieselben wirksamen Gesetzgebung, die Heranziehung der Wehrpflichtigen zur Erfüllung dieser Pflicht, dann der Uibertritt in die Reserve und Landwehr oder die Entlassung aus dem Militär- (Landwehr-) Verbande erfolgt.

2. Die in dieser Instruktion enthaltenen Bestimmungen sind vom Reichs-Kriegs-Ministerium mit den beiden Landesvertheidigungs-Ministerien auf Grund der für die beiden Staaten der Monarchie erflossenen Gesetze vereinbart worden, weshalb darin, den theilweise abweichenden Gesetz-Bestimmungen entsprechend, auch das Spezial-Verfahren für jedes der beiden Staatsgebiete festgestellt ist.

Erster Theil.

Kriegsdienstpflicht; Territorial-Eintheilung und Behörden in Ergänzungs-Angelegenheiten.

I. Abschnitt.

Wehrpflicht, Stellungspflicht, Dienstpflicht.

§. 2.

Wehrpflicht, Wehrfähigkeit, Verpflichtung zur Dienstleistung für Kriegszwecke.

1. Die Wehrpflicht umfaßt die Pflicht zum Dienste im stehenden Heere, in der Kriegsmarine, Ersatzreserve und Landwehr.

2. Die Wehrfähigkeit zum eigentlichen Kriegsdienste wird durch das im §. 16 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels) v. J. 1868 festgesetzte Lebensalter und die dem Erfordernisse entsprechende geistige und körperliche Eignung bedingt.

3. Wehrpflichtige, welche der letzteren Bedingung der Wehrfähigkeit zum eigentlichen Kriegsdienste nicht genügen, unterliegen der Verpflichtung zu der ihrem bürgerlichen Berufe entsprechenden Dienstleistung für Kriegszwecke bis zu dem vollendeten 32. Lebensjahre.

Die Art und Weise der Verzeichnung und Verwendung dieser Wehrpflichtigen wird durch eine besondere Vorschrift geregelt.

4. Für das stehende Heer, die Kriegsmarine und Ersatzreserve gilt jeder Wehrpflichtige beider Staaten der Monarchie als Inländer, für die Landwehr jedoch nur derjenige, welcher die Staatsbürgerschaft des betreffenden Staates besitzt.

5. Eine Vertretung in der Erfüllung der Wehrpflicht oder der Verpflichtung zur Dienstleistung für Kriegszwecke ist unzulässig.

§. 3.

Stellungspflicht.

1. Die Stellungspflicht, d. h. die Pflicht zum Eintritte in das stehende Heer (die Kriegsmarine), in die Ersatzreserve oder Landwehr beginnt mit 1. Jänner des Kalenderjahres, in welchem der Wehrpflichtige das 20. Lebensjahr vollendet.

2. Die der Stellungspflicht unterliegenden Altersklassen werden nach dem Geburtsjahre der Stellungspflichtigen, von der jüngsten angefangen, als I., II., III. und beziehungsweise IV. Altersklasse bezeichnet.

3. Povinnosť odvodní končí se dnem 31. prosince toho roku, ve kterém odvodem povinný dokoná 22. rok stáří; co se týče těch, kteří ve IV. třídě životní k odvodu jsou povoláni, končí se povinnosť odvodní uzavřením pravidelného odvodu v okresu příslušném.

Jen ten, kdo z jakékoliv příčiny nedostojí odvodní povinnosti své, jest vedle §. 33. zákona, daného dne 2. října 1882 (§. 9. XXXIX. článku zákona z roku 1882) povinnen, aby napravil obmeškání toto, a sice až do toho dne, kdy dokoná 36. rok věku.

4. Vojenští úředníci stálého vojska (loďstva válečného), pokud nejsou již povinni k zákonné době služební, podrobeni jsou taktéž povinnosti odvodní a náležitostem z ní vyplývajícím.

5. Branný povinník, vřaděný do stálého vojska, do loďstva válečného, do náhradní zálohy anebo do zemské obrany, stane se v případě propuštění svého opět k odvodu povinným a musí tudíž opětně pojat býti do seznamu odvodního, jestliže při pravidelných odvodech, které následují po propuštění[1]), náleží ještě k některé povinné třídě životní, leč že by propuštění se stalo z příčin rodinných po započetí pravidelné doby odvodní onoho roku, v němž branný povinník byl ve III. třídě životní, poněvadž v případě tom s propuštěním spojeno jest přikázání v evidenci náhradní zálohy anebo zemské obrany.

6. Za tuzemce pokládá se vzhledem k povinnosti odvodní každý, kdo požívá státního občanství v jednom z obou států mocnářství.

§. 4.

Branná povinnosť a odvodní povinnosť přistěhovalců.

1. Cizozemci, kteří v prvních třech třídách životních odvodem povinných aneb také dříve nabudou občanství státního v jednom z obou států mocnářství, podrobeni jsou bez rozdílu, zdali své povinnosti branné vyhověli v dřívějším domácím státu svém čili nic, tak jako každý tuzemec povinnosti branné, pokud se týče povinnosti odvodní v životní třídě své.

2. Dosáhne-li přistěhovalec státního práva občanského teprvé po pravidelném odvodu, ke kterému životní třída jeho povinna byla, nepřihlíží se k němu více pro tento odvod.

3. Propůjčí-li se přistěhovalci státní právo občanské po započetí pravidelné doby odvodní onoho roku, v kterém přistěhovalec jest ve III. třídě životní, avšak ještě před skončeným 32. rokem věku, vřadí se, uznán-li schopným, do ročníku obrany zemské, který souhlasí se stářím jeho (§. 5 : 5 *c*).

4. Cizozemec, jenž dobrovolně slouží ve stálém vojště (v loďstvu válečném) a během vojenského služebního poměru svého obdrží státní právo občanské, koná povinnosť služební, kterou dobrovolně na se vzal, nyní jakožto tuzemec a jedná se s ním pak v příčině jeho další povinnosti branné po rozumu svrchu uvedených ustanovení tohoto paragrafu.

§. 5.

Povinnosť služební.[1]

1. Povinnosti, sloužiti po tři leta v linii a po sedm let v záloze ve stálém vojště, pokud se týče po čtyry leta v linii a po pět let v záloze v loďstvu válečném[2]), jak povinnosť ta v §. 4 zákona, daného dne 2. října 1882 (§. 1 XXXIX. článku zákona z roku 1882) stanovena jest, nemají:

a) cizozemci[3]), kteří, vstoupí-li dobrovolně do stálého vojska (loďstva válečného), zavázáni jsou toliko ke tří- (čtyr-) leté službě řadové;

b) tuzemci, kteří vyhověli své povinnosti odvodní, kteří nejsou povinni službou, avšak ke zbrani spůsobilí jsou, a oni, kteří služební povinnosť svoji vykonali, jestliže dobrovolně vstupují do stálého vojska (loďstva válečného), jakož i povinníci branní bývalého kraje Kotarského a pevniny bývalého kraje Dubrovnického[4]), kteří dobrovolně vstupují do stálého vojska (loďstva válečného), jelikož všichni jmenovaní vřadí se toliko na dobu tří- (čtyr-) leté služby řadové;

---

[1]) Co se týče další povinnosti odvodní takového propuštěného, rozhodným jest den, kterého muž skutečně z počtu propuštěn byl.

[2]) Vedle článku (oddělení) II. zákona, daného dne 2. října 1882, a XXXIX. článku zákona z roku 1882 vztahuje se povinnosť služební, stanovená v §. 4., pokud se týče v §. 1. těchto zákonů pro loďstvo válečné, také k těm povinníkům branným, kteří v době prohlášení těchto zákonů sloužili při loďstvu válečném v povinnosti řadové, a jsou jednoroční dobrovolníci loďstva válečného, kteří od 1. ledna 1879 do 31. října 1882 odvedeni byli, i když v době tohoto prohlášení již byli v záloze, zavázáni toliko k úhrnné službě po dobu devíti let, cizozemci však, kteří v téže době až do započetí platnosti těchto zákonů byli vstoupili, a oni tuzemci, kteří do loďstva válečného dobrovolně vstoupili, když byli prve vykonali povinnosť služební, povinni jsou toliko ke tříleté službě řadové.

[3]) Pojímaje v ně příslušníky zemí Bosny a Hercegoviny.

[4]) Konečně tak zvaní poddaní de facto na Východě, kteří nenáležejí k žádnému tuzemskému svazku obecnímu.

3. Die Stellungspflicht endet mit 31. December desjenigen Jahres, in welchem der Stellungspflichtige das 22. Lebensjahr vollendet; bezüglich der in der IV. Altersklasse zur Stellung Berufenen mit dem Abschluße der regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke.

Nur wer aus was immer für einer Ursache seiner Stellungspflicht nicht nachkommt, bleibt nach §. 33 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 9 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) zur Nachholung des Versäumnisses derselben bis zu dem Tage verpflichtet, mit welchem er das 36. Lebensjahr vollendet.

4. Die Militär-Beamten des stehenden Heeres (der Kriegsmarine), sofern sie nicht schon auf die gesetzliche Dienstzeit verpflichtet sind, unterliegen gleichfalls der Stellungspflicht und den aus derselben hervorgehenden Obliegenheiten.

5. Der in das stehende Heer, die Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr eingereihte Wehrpflichtige wird im Falle seiner Entlassung wieder stellungspflichtig und ist sonach in die Stellungsliste wieder aufzunehmen, wenn er bei den auf die Entlassung[1]) folgenden regelmäßigen Stellungen noch einer verpflichteten Altersklasse angehört; es wäre denn, daß die Entlassung aus Familien-Rücksichten nach Beginn der regelmäßigen Stellungsperiode jenes Jahres erfolgt ist, in welchem der Wehrpflichtige in der III. Altersklasse stand, weil in diesem Falle mit der Entlassung die Ueberweisung in die Evidenz der Ersatzreserve oder Landwehr verbunden ist.

6. Als Inländer ist in Absicht auf die Stellungspflicht jeder anzusehen, welcher die Staatsbürgerschaft in einem der beiden Staaten der Monarchie besitzt.

§. 4.

Wehrpflicht und Stellungspflicht der Eingewanderten.

1. Ausländer, welche innerhalb der ersten drei stellungspflichtigen Altersklassen, oder auch früher, das Staatsbürgerrecht in einem der beiden Staaten der Monarchie erwerben, unterliegen ohne Rücksicht darauf, ob sie ihrer Wehrpflicht in ihrem früheren Heimatsstaate nachgekommen sind oder nicht, wie jeder andere Inländer der Wehrpflicht, beziehungsweise der Stellungspflicht, in ihrer Altersklasse.

2. Erlangt der Eingewanderte das Staatsbürgerrecht erst nach der regelmäßigen Stellung, zu welcher seine Altersklasse verpflichtet war, so kommt er für diese Stellung nicht mehr in Betracht.

3. Erfolgt die Zuerkennung des Staatsbürgerrechtes nach dem Beginne der regelmäßigen Stellungsperiode jenes Jahres, in welchem der Eingewanderte in der III. Altersklasse steht, jedoch noch vor dem beendeten 32. Lebensjahre, so ist er, wenn er tauglich erkannt wird, in den seinem Alter entsprechenden Jahrgang der Landwehr einzureihen (§ 5 : 5 c).

4. Der im stehenden Heere (in der Kriegsmarine) freiwillig dienende Ausländer, welcher während seines Militärdienst-Verhältnisses das Staatsbürgerrecht erhält, hat die freiwillig übernommene Dienstpflicht nunmehr als Inländer zu erfüllen und ist sodann bezüglich seiner weiteren Wehrpflicht den vorangehenden Bestimmungen dieses Paragraphes sinngemäß zu behandeln.

§. 5.

Dienstpflicht.

1. Von der im §. 4 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§ 1 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) festgestellten dreijährigen Linien- und siebenjährigen Reserve-Dienstpflicht im stehenden Heere, beziehungsweise der vierjährigen Linien- und fünfjährigen Reserve-Dienstpflicht in der Kriegsmarine[2]) sind ausgenommen:

a) Ausländer[3]), welche bei ihrem freiwilligen Eintritte in das stehende Heer (die Kriegsmarine) nur zu einer drei- (vier-) jährigen Linien-Dienstzeit verpflichtet werden;

b) Inländer, welche ihrer Stellungspflicht Genüge geleistet haben, nicht dienstpflichtig aber wehrfähig sind, und jene, welche ihre Dienstpflicht vollstreckt haben, wenn sie in das stehende Heer (die Kriegsmarine) freiwillig eintreten, sowie die in das stehende Heer (die Kriegsmarine) freiwillig eintretenden Wehrpflichtigen des ehemaligen Kreises Cattaro und des Festlandes des ehemaligen Kreises von Ragusa[4]), indem alle Genannten nur auf eine drei- (vier-) jährige Linien-Dienstzeit einzureihen sind;

---

[1]) In Bezug auf die weitere Stellungspflicht eines solchen Entlassenen ist der Tag der thatsächlichen Außerstandbringung des Mannes maßgebend.

[2]) In Durchführung des Artikels (Abschnittes) II des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 und des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882 erstreckt sich die im §. 4, beziehungsweise §. 1 dieser Gesetze für die Kriegsmarine festgestellte Dienstpflicht auch auf die zur Zeit der Kundmachung dieser Gesetze bei der Kriegsmarine in der Linien-Dienstpflicht gestandenen Wehrpflichtigen und sind die vom 1. Jänner 1879 bis 31. Oktober 1882 assentirten Einjährig-Freiwilligen der Kriegsmarine, auch wenn sie zur Zeit dieser Kundmachung bereits in der Reserve standen, nur zu einer Gesammt-Dienstzeit von neun Jahren, die in der gleichen Periode bis zu dem Beginne der Wirksamkeit dieser Gesetze eingetretenen Ausländer und jene Inländer, bei denen dieser freiwillige Eintrit in die Kriegsmarine nach vorher vollstreckter Dienstpflicht erfolgte, aber nur zu einer dreijährigen Linien-Dienstzeit verpflichtet.

[3]) Einschließlich der Landesangehörigen Bosniens und der Hercegovina.

[4]) Endlich die sogenannten Unterthanen de facto im Oriente, welche keinem inländischen Gemeinde-Verbande angehören.

c) jednoroční dobrovolníci, kteří během úhrnné služební doby deseti let ve stálém vojště anebo devíti let v loďstvu válečném zavázáni jsou toliko k jednoroční službě řadové;
d) ti, kdož před odvodem uprchli, jejichž služba řadová prodloužena jest o jeden nebo dva roky;
e) ti, kdož se sami poškodili (zmrzačili), kteří se vřadí tak, že se jim doba služby řadové o dva roky prodlouží, a
f) ti, kdož na dobu války odvedeni jsou (§. 141).

Povinnosť služební ve stálém vojště zkrácena býti může toliko následkem toho, že dobrovolná služba presenční vojáků sloužících při vojenském hudebnictvu a při jízdectvu, dvojnásob se počítá (§. 148).

2. Povinnosti*) k desetileté službě v náhradní záloze, stanovené v §. 4 zákona, daného dne 2. října 1882 (§. 1 XXXIX. článku zákona z roku 1882), nemají oni povinníci branní, kteří prostředkem dočasného osvobození přejati byli v evidenci náhradní zálohy a kteří, když důvod osvobození byl pominul, se vřadí, jelikož tito povinni jsou sloužiti v náhradní záloze až do 31. prosince onoho roku, v kterém dokonají 30. rok věku.

3. Po dobu 12 let sloužiti v obraně zemské povinni jsou:
a) všichni branní povinníci, kteří prostředkem pravidelného odvodu vřaděni byli do zemské obrany;
b) povinní odvodem, připadající v losovní pořadí zemské obrany, kteří ještě v roce, v kterém vyhověli povinnosti odvodní, vstoupí jakožto dobrovolníci, a
c) branní povinníci bývalého kraje Kotarského a pevniny bývalého kraje Dubrovnického, kteří před úplným vykonáním povinnosti odvodní dobrovolně vstoupí do zemské obrany;
d) v zemích koruny uherské absolvovaní chovanci král. uherské akademie „Ludovica“ pro zemskou obranu vedle XXXIV. článku zákona z roku 1883.

4. Po dobu dvou let sloužiti v obraně zemské povinni jsou:
a) všichni branní povinníci stálého vojska, kteří byli vykonali povinnosť služební v záloze;
b) náhradní záložníci, pojímaje v ně i ony, kteří přiděleni byli k loďstvu válečnému, po skončené povinnosti ke službě v náhradní záloze; a
c) oni dobrovolníci, kteří vyhověli své povinnosti odvodní, kteří nejsou povinni službou, avšak ke zbrani spůsobilí jsou.

5. Povinnosti, sloužiti v obraně zemské po dvanáct let, pokud se týče po dvě leta, nemají:
a) dobrovolníci, kteří vstupují na dobu války;
b) branní povinníci, kteří prostředkem dočasného osvobození v evidenci zemské obrany přejati a když důvod osvobození pominul, vřaděni byli, jelikož tito povinni jsou, sloužiti v obraně zemské až do 31. prosince onoho roku, v kterém dokonají 32. rok věku;
c) přistěhovalci vřadění dle §. 4 : 3;
d) kadeti, kteří výminečně a předčasně přeloženi byli z vojska do zemské obrany (§. 149: 1, 2 a 3), a
e) dobrovolníci z krajů zemské obrany v jižní Dalmacii, v odstavci 1 : *b* uvedení, jelikož oněm, kteří při svém dobrovolném vstoupení nebyli ještě vyhověli povinnosti odvodní, když vykonali převzatou povinnosť služby ve vojsku, toliko zbývající snad dobu dvanáctileté úhrnné povinnosti branné (odst. 3 : *c*) v obraně zemské vykonati náleží.

V zemích koruny uherské se vedle článku zákona II. z roku 1881 §. 3 oněm, kdož z vojska anebo z obrany zemské vstupují do četnictva a skrze čtyry leta u četnictva slouží, odpustí z veškeré jejich doby služební poslední dva roky, které by u obrany zemské ztráviti musili. Ti tedy definitivně se propustí ze svazku vojenského (obrany zemské) o dvě leta dříve.

6. Náhradní záložník, který za účelem vyrovnání schodků v kontingentu rekrutů přeložen byl do stálého vojska (§. 92 : 2), pak branný povinník, který jakožto nástupce ze stálého vojska, pokud se týče z náhradní zálohy do této anebo do zemské obrany přeložen byl (§. 92: 2 a 3), rovněž i ten, jenž přeložen byl, poněvadž později zjištěna byla jeho pravá příslušnosť domovská (§. 92 : 9), béře na sebe přeložením tímto po dobu povinnosti branné služební povinnosť nového poměru služebního, která se srovnává s jeho ročníkem assentním.

Stejně tomu jest u povinníka branného, který jakožto vlastník (držitel) zděděného hospodářství polního dle pořadí losovního kontingentu rekrutů pro náhradní zálohu odveden aneb ze

---

*) Vedle článku (oddělení) II. zákona, daného dne 2. října 1882, a XXXIX. článku zákona z roku 1882 zůstávají však náhradní záložníci životní třídy z roku 1860 a starších tříd životních povinni sloužiti v náhradní záloze až do 31. prosince onoho roku, v kterém dokonají 30. rok věku, načež přestoupí do zemské obrany, kdež po dvě leta sloužiti musí.

Ti, kdož náležejí k těmto třídám životním a podle pořadí losovního pro náhradní zálohu dodatečně odvedeni budou, mají stejnou povinnosť služební, kdežto v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených příslušníci životní třídy z roku 1860, kteří při odvodu v roce 1883 v povolané IV. třídě životní připadli k náhradní záloze, mají již povinnosť k desetileté službě v náhradní záloze.

c) Einjährig-Freiwillige, welche innerhalb der Gesammt-Dienstdauer von zehn Jahren im stehenden Heere oder neun Jahren in der Kriegsmarine nur zu einem einjährigen Linien-Dienste verpflichtet sind;
d) Stellungsflüchtige, deren Linien-Dienstzeit um ein oder zwei Jahre verlängert ist;
e) Selbstbeschädiger (Selbstverstümmler), welche mit einer Linien-Dienstzeit-Verlängerung von zwei Jahren eingereiht werden, und
f) die auf Kriegsdauer Assentirten (§. 141).

Eine Abkürzung der Dienstpflicht im stehenden Heere kann nur infolge Doppelrechnung des freiwilligen Präsenzdienstes der bei den Militär-Musiken und der Cavallerie dienenden Soldaten platzgreifen (§. 148).

2. Von der im §. 4 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 1 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) festgestellten zehnjährigen Ersatzreserve-Dienstpflicht*) sind jene Wehrpflichtigen ausgenommen, welche im Wege der zeitlichen Befreiung in die Evidenz der Ersatzreserve gelangt sind und nach Erlöschen des Befreiungstitels eingereiht werden, indem diesen eine Ersatzreserve-Dienstpflicht bis zum 31. Dezember jenes Jahres obliegt, in welchem sie das 30. Lebensjahr vollenden.

3. Zum Landwehr-Dienste in der Dauer von 12 Jahren sind verpflichtet:
a) alle im Wege der regelmäßigen Stellung in die Landwehr eingereihten Wehrpflichtigen;
b) die in die Losreihe der Landwehr fallenden Stellungspflichtigen, welche noch in dem Jahre, in welchem sie der Stellungspflicht entsprochen haben, als Freiwillige eintreten, und
c) die vor gänzlicher Erfüllung der Stellungspflicht in die Landwehr freiwillig eintretenden Wehrpflichtigen des ehemaligen Kreises Cattaro und des Festlandes des ehemaligen Kreises von Ragusa;
d) in den Ländern der ungarischen Krone die absolvirten Zöglinge der königl. ungarischen Landwehr-Ludovica-Akademie im Sinne des XXXIV. Gesetz-Artikels v. J. 1883.

4. Die zweijährige Landwehr-Dienstpflicht liegt ob:
a) allen Wehrpflichtigen des stehenden Heeres nach Vollstreckung der Reserve-Dienstpflicht;
b) den Ersatzreservisten, einschließlich jener derselben, welche zur Kriegsmarine eingetheilt wurden, nach beendeter Ersatzreserve-Dienstpflicht, und
c) jenen Freiwilligen, welche ihrer Stellungspflicht Genüge geleistet haben, nicht dienstpflichtig, aber wehrfähig sind.

5. Von der zwölf- beziehungsweise zweijährigen Landwehr-Dienstpflicht sind ausgenommen:
a) die auf Kriegsdauer eintretenden Freiwilligen;
b) die im Wege der zeitlichen Befreiung in die Evidenz der Landwehr gelangten und nach Erlöschen des Befreiungstitels eingereihten Wehrpflichtigen, indem diesen eine Landwehr-Dienstpflicht bis zum 31. Dezember jenes Jahres obliegt, in welchem sie das 32. Lebensjahr vollenden;
c) die nach §. 4 : 3 eingereihten Eingewanderten;
d) die ausnahmsweise und vorzeitig in die Landwehr übersetzten Cadeten des Heeres (§. 149 : 1, 2 und 3); und
e) die im Punkte 1 : b bezeichneten Freiwilligen aus den Landwehr-Gebieten Süd-Dalmatiens, indem jene derselben, welche bei ihrem freiwilligen Eintritte der Stellungspflicht noch nicht entsprochen hatten, nach Ableistung der übernommenen Heeres-Dienstpflicht nur den etwaigen Rest der zwölfjährigen Gesammt-Wehrpflicht (Punkt 3 : c) in der Landwehr zu erfüllen haben.

In den Ländern der ungarischen Krone werden im Sinne des Gesetz-Artikels II. v. J. 1881, §. 3 jenen, die aus dem Heere oder aus der Landwehr in die Gendarmerie eintreten und vier Jahre hindurch bei der Gendarmerie dienen, von ihrer gesammten Dienstzeit die bei der Landwehr zu verbringenden letzten zwei Jahre nachgesehen. Dieselben werden also um zwei Jahre früher aus dem Militär- (Landwehr-) Verbande definitiv entlassen.

6. Der zur Deckung der Abgänge im Rekruten-Contingente in das stehende Heer übersetzte Ersatzreservist (§ 92 : 2), dann der als Nachmann aus dem stehenden Heere, beziehungsweise aus der Ersatzreserve in diese oder in die Landwehr übersetzte Wehrpflichtige (§. 92 : 2 und 3, gleichwie der infolge nachheriger Feststellung der richtigen Heimatszuständigkeit Uibersetzte (§. 92 : 9), übernimmt mit der Uebersetzung innerhalb der Wehrpflicht-Dauer die seinem Assent-Jahrgange entsprechende Dienstpflicht des neuen Dienstverhältnisses.

Das gleiche tritt ein bei dem als Eigenthümer (Besitzer) einer ererbten Landwirthschaft innerhalb der Losreihe des Rekruten-Contingents für die Ersatzreserve gestellten oder aus dem stehenden

---

*) In Durchführung des Artikels (Abschnittes) II des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 und des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882 verbleiben jedoch die Ersatz-Reservisten der Altersklasse 1860 und der älteren Altersklassen in der Ersatzreserve-Dienstpflicht bis zum 31. Dezember jenes Jahres, in welchem sie das 30. Lebensjahr vollenden, worauf sie mit einer zweijährigen Dienstpflicht in die Landwehr übertreten.

Den diesen Altersklassen angehörenden, in der Losreihe für die Ersatzreserve Nachzustellenden liegt die gleiche Dienstpflicht ob, wogegen in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern den bei der Stellung 1883 in der berufenen IV. Altersklasse zur Ersatzreserve entfallenen Angehörigen der Altersklasse 1860 schon die zehnjährige Ersatzreserve-Dienstpflicht obliegt.

stálého vojska do ní přeložen byl, po případě který, když pominula tato výhoda, opět připadá do stálého vojska (§§. 42, 89, 142 a 143).

Jednoročnímu dobrovolníkovi, jenž v roce svého assentování náleží k některé životní třídě odvodem povinné a připadá v losovní pořadí náhradní zálohy, anebo tomu, kdo za jednoročního dobrovolníka pod výminkami byl přijat, náleží konati službu ve stálém vojště anebo v loďstvu válečném (§§. 35 : 3*a*, *c*, a 92).

7. Vojáci stálého vojska, kteří v době započetí povinnosti služební (1. října) přesazeni jsou za účelem uhražení potřeby doplňovací do loďstva válečného, k čemuž především ti voleni býti mají, kteří se dobrovolně hlásí, běřou na sebe povinnosť služební, jaká ustanovena jest pro loďstvo válečné.

Rovněž náleží jednoročním dobrovolníkům lékařským, kteří byli assentováni s určením pro loďstvo válečné, při přeložení jejich do loďstva válečného toliko devítiletá úhrnná povinnosť služební.

Oni branní povinníci vojska a náhradní zálohy, kteří s povolením říšského ministeria vojenství v době své povinnosti služební ke vlastní žádosti do loďstva válečného přeloženi jsou, účastni jsou, jako náhradní záložníci přímo k loďstvu válečnému assentovaní, toliko tehdy výhody kratší úhrnné povinnosti služební, pro loďstvo válečné stanovené, jestliže v loďstvu válečném po čtyry leta konali službu presenční.

Náhradní záložníci, kterýmž dle toho náleží pouze devítiletá úhrnná služba, povinni jsou, jestliže službu tu při vystoupení ze služby presenční ještě nevykonali, sloužiti po dobu zbývající v záloze.

8. Branným povinníkům, kteří před uplynutím devítileté úhrnné povinnosti služební z loďstva válečného přeloženi byli do stálého vojska, náleží:

a) sloužiti po devět let ve vojsku a po dvě leta v zemské obraně, jestliže čtyrletou služební povinnosť v linii, pokud se týče jednoroční službu dobrovolnickou v loďstvu válečném již vykonali;

b) jinak ale sloužiti po deset let ve vojsku a po dvě leta v obraně zemské.

9. Oněm povinníkům branným, vřaděným do stálého vojska, do loďstva válečného, do náhradní zálohy anebo do zemské obrany, kteří v případě propuštění svého vedle §. 3 : 5 povinnosti odvodní podléhají a na základě branné povinnosti své opětně jsou vřaděni, vpočítá se služba dříve vykonaná do povinnosti služební nově převzaté.

10. Ti, kteří v témž roce kalendářském vřaděni jsou do stálého vojska (loďstva válečného), do náhradní zálohy anebo do zemské obrany, tvoří ročník assentní, který se pojmenuje dle roku odvodního.

Assentovaní, jejichž povinnosť služební vyměřena jest dle věku (odstavec 2 a odstavec 5, *b* a *c*), náležejí však do onoho ročníku assentního, jenž vypadá dle jejich roku narození, n. př. ti, kteří se narodili v roce 1860, náležejí do assentního ročníku 1880.

§. 6.

Presenční povinnosť služební.

1. Všichni, kdož vřaděni byli do stálého vojska a do loďstva válečného, povinni jsou, aby po dobu náležející jim služby řadové nepřetržitě konali službu presenční, a aby, jestliže před skončením jí dovolenou obdrželi a nesloužíli v četnictvu, každé doby poslušni byli úřadů vojenských, kteréž volají je k činné službě.

2. Služby presenční po dobu služby řadové nekonají*):

a) kandidáti, pokud se týče chovanci duchovního stavu každé zákonem uznané církve a společnosti náboženské, a to i na dobu války (§. 43);

b) kněží vysvěcení, pokud se týče správcové duchovní, v zemích koruny uherské také výpomocní správcové duchovní;

c) študující posledních dvou ročníků vyššího gymnasia, kteří se chtějí věnovati študiím bohosloveckým a stavu duchovnímu (§. 44);

d) jednoroční dobrovolníci, kteří prve, než vstoupili do služby presenční, započali svá študia bohoslovecká (§. 142);

---

*) Vedle článku III. zákona, daného dne 2. října 1882, požívají v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených branní povinníci, kteří před početím platnosti zákona, daného dne 2. října 1882, assentováni a v základě §. 27 zákona o povinnosti branné jakožto vlastníci zděděných hospodářství polních služby presenční sproštěni byli, nadále výhody, kteráž jim poskytnuta byla vedle ustanovení, až do 1. listopadu 1882 platívších; mohou však k žádosti své přeloženi býti do náhradní zálohy.

V zemích koruny uherské počalo se užívati ustanovení §. 6, odstavce 5 XXXIX. článku zákona z roku 1882 teprvé při odvodu roku 1883. Všichni branní povinníci, kteří dne 1. listopadu 1882 již požívali výhody §. 27. zákona o povinnosti branné, požívají jí i na dále potud, pokud právo k ní trvá. Ve všech případech, v nichž nárok ten povstal po započetí platnosti XXXIX. článku zákona z roku 1882 až do odvodu roku 1883, bylo před se jíti vedle ustanovení, platných do 1. listopadu 1882; tito povinníci branní nemají však ani ke cvičením ve zbrani povoláni býti.

Heere dahin übersetzten, eventuell nach Erlöschen dieser Begünstigung in das stehende Heer zurückgelangenden Wehrpflichtigen (§§. 42, 89, 142 und 143).

Dem im Jahre seiner Assentirung einer stellungspflichtigen Altersklasse angehörenden, in die Losreihe der Ersatzreserve fallenden Einjährig-Freiwilligen oder als solchen bedingt Aufgenommenen liegt die Dienstpflicht im stehenden Heere oder in der Kriegsmarine ob (§§. 35 : 3 a, c und 92).

7. Soldaten des stehenden Heeres, welche zur Zeit des Beginnes der Dienstpflicht (1. Oktober) behufs Deckung des Ergänzungsbedarfes zur Kriegsmarine übersetzt werden, wozu vorzugsweise die sich freiwillig Meldenden fürzuwählen sind, übernehmen die für die Kriegsmarine festgestellte Dienstpflicht.

Ebenso kommt den mit der Widmung für die Kriegsmarine assentirten einjährig-freiwilligen Medicinern bei ihrer Uebersetzung zur Kriegsmarine nur die neunjährige Gesammt-Dienstpflicht zu.

Jene Wehrpflichtigen des Heeres und der Ersatzreserve, welche mit Bewilligung des Reichs-Kriegs-Ministeriums während ihrer Dienstpflicht über ihr Ansuchen zur Kriegsmarine übersetzt werden, sind, wie die zur Kriegsmarine unmittelbar assentirten Ersatzreservisten, der Begünstigung der für die Kriegsmarine festgestellten kürzeren Gesammt-Dienstpflicht nur dann theilhaftig, wenn sie in der Kriegsmarine vier Jahre präsent gedient haben.

Ersatzreservisten, welchen hienach blos eine neunjährige Gesammt-Dienstzeit obliegt, sind, wenn sie dieselbe bei dem Austritte aus dem Präsenzdienste noch nicht vollstreckt haben, während des Restes reservedienstpflichtig.

8. Den vor Ablauf der neunjährigen Gesammt-Dienstpflicht von der Kriegsmarine zum stehenden Heere übersetzten Wehrpflichtigen liegt ob:

a) eine neunjährige Heeres- und die zweijährige Landwehr-Dienstpflicht, wenn sie die vierjährige Linien-Dienstpflicht, beziehungsweise den Einjährigen-Freiwilligen-Dienst in der Kriegsmarine bereits zurückgelegt haben;

b) andernfalls aber eine zehnjährige Heeres- und zweijährige Landwehr-Dienstpflicht.

9. Jenen in das stehende Heer, die Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr eingereihten Wehrpflichtigen, welche im Falle ihrer Entlassung nach §. 3 : 5 der Stellungspflicht unterliegen und auf Grund ihrer Wehrpflicht abermal zur Einreihung gelangen, ist die vorher zurückgelegte Dienstzeit in die neu übernommene Dienstpflicht einzurechnen.

10. Die in einem und demselben Kalenderjahre in das stehende Heer (die Kriegsmarine), die Ersatzreserve oder Landwehr Eingereihten bilden einen Assent-Jahrgang, welcher nach dem Stellungsjahre bezeichnet wird.

Assentirte, deren Dienstpflicht nach dem Lebensalter bemessen ist (Punkt 2 und Punkt 5, b und c), gehören jedoch in jenen Assent-Jahrgang, welcher sich nach ihrem Geburtsjahre ergibt, z. B. die 1860 Geborenen in den Assent-Jahrgang 1880.

§. 6.

Präsenz-Dienstpflicht.

1. Alle in das stehende Heer und in die Kriegsmarine Eingereihten sind während der ihnen obliegenden Linien-Dienstzeit zum ununterbrochenen Präsenzdienste und, wenn sie vor dessen Beendigung beurlaubt wurden und nicht in der Gendarmerie dienen, verpflichtet, dem Rufe der Militär-Behörden zum aktiven Dienste jederzeit zu folgen.

2. Vom Präsenzdienste während der Linien-Dienstzeit sind ausgenommen*):

a) die Candidaten, beziehungsweise Zöglinge des geistlichen Standes jeder gesetzlich anerkannten Kirche und Religions-Genossenschaft, u. zw. auch für die Dauer des Krieges (§. 43);

b) die ausgeweihten Priester, beziehungsweise Seelsorger, in den Ländern der ungarischen Krone auch die Hilfsseelsorger;

c) die Studirenden der letzten zwei Jahrgänge des Ober-Gymnasiums, die sich den theologischen Studien und dem geistlichen Stande widmen wollen (§. 44);

d) Einjährig-Freiwillige, welche vor dem Eintritte in den Präsenzdienst die theologischen Studien begonnen haben (§. 142);

---

*) In Durchführung des Artikels III des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 haben in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die vor dem Beginne der Wirksamkeit des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 assentirten Wehrpflichtigen, welche im Grunde des §. 27 des Wehrgesetzes als Eigenthümer ererbter Landwirthschaften vom Präsenzdienste enthoben wurden, im Fortgenuße der Begünstigung zu bleiben, welche ihnen nach den bis 1. November 1882 wirksam gewesenen Bestimmungen zuerkannt war; sie können jedoch über ihr Ansuchen in die Ersatzreserve übersetzt werden.

In den Ländern der ungarischen Krone hat die Anwendung der Bestimmungen des §. 6, Absatz 5 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882 erst mit der Stellung des Jahres 1883 begonnen. Alle Wehrpflichtigen, welche am 1. November 1882 bereits in der Begünstigung des §. 27 des Wehrgesetzes standen, verbleiben für die Dauer des Anspruchrechtes in derselben. In allen Fällen, in denen der Anspruch nach dem Beginne der Wirksamkeit des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882 bis zur Stellung des Jahres 1883 entstanden ist, war nach den bis 1. November 1882 wirksamen Bestimmungen vorzugehen; diese Wehrpflichtigen sind jedoch auch zu den Waffenübungen nicht heranzuziehen.

e) kandidáti učitelství na školách obecných, na školách měšťanských a na ústavech učitelských, v zemích koruny uherské kandidáti učitelství na obecných ústavech vyučovacích vůbec, pak učitelé takovýchto škol a ústavů (§. 45);
f) chovanci učitelství, kteří náležejí do jednoho z posledních dvou ročníků ústavu učitelského pro školy obecné (pro učitele elementární), jakož i ti, kteří ve študiích svých pokračují na ústavu učitelském pro učitele škol měšťanských (§. 46);
g) ti, kterým z důvodů rodinných poskytnuta byla trvalá dovolená (§. 156 : 9);
h) námořníci z povolání, vřadění do loďstva válečného, kteří nevyhovují podmínkám pro přijetí za jednoroční dobrovolníky, jakož i strojníci, sloužící v loďstvu válečném, jejichž činná služba vzhledem k technickým jejich vědomostem a vedle jejich vycvičení pro službu na lodích až na jeden rok zkrácena býti může;
i) námořníci, kteří vřaděni byli do loďstva válečného, avšak navštěvují některou tuzemskou školu plaveckou nebo loďařskou, po dobu, co tuto školu navštěvují (§. 48);
j) důstojníci, kteří vedle ustanovení §§. 150 : 1 a 156 : 9 předčasně přeloženi jsou do zálohy.

3. O presenční povinnosti služební chovanců z vojenských ústavů vzdělavacích, pojímaje v to král. uherskou akademii „Ludovica" pro zemskou obranu, frekventanty škol kadetních, vyšších kursů zvěrolékařských, kursů pro kováře a hojiče koní, kursů podkovářských, pak elevy sborů vojenských a hudebních, konečně plavčíky, učně strojnické a hudebnické a štipendisty loďstva válečného, obsahuje podrobnější ustanovení oddělení XV., o presenční službě jednoročních dobrovolníků pak oddělení XVII.

§. 7.

Jak se chovají v evidenci ti, kdož z důvodů rodinných byli osvobozeni a propuštěni.

1. Náhradní záloze, pokud se týče zemské obraně přikáží se v evidenci:
a) ti, kdož v poslední třídě životní odvodem povinné dočasně byli osvobozeni (§. 160 : 2);
b) vojáci, kteří vzhledem k poměrům rodinným propuštěni byli ze svazku stálého vojska, loďstva válečného, náhradní zálohy nebo zemské obrany (§§. 3 : 5 a 156 : 7).

2. Povinníci branní třídy 1 : *a*, přikázaní v evidenci náhradní zálohy, přejdou v evidenci zemské obrany po dokonaném třicátém roku věku, povinníci třídy 1 : *b* přejdou v evidenci zemské obrany vedle §. 156 : 7 počátkem povinnosti služební v obraně zemské (§. 160 : 4).

II. Oddělení.

Rozdělení území a úřadové v záležitostech doplňovacích.

§. 8.

Rozdělení obou státních obvodů mocnářství v okresy doplňovací a v okresy odvodní.

1. Oba státní obvody mocnářství rozděleny jsou vzhledem k doplňování ve 103 doplňovací okresy vojska, z nichž 56 okresů připadá na království a země v říšské radě zastoupené a 47 okresů na země koruny uherské, pak ve 3 doplňovací okresy loďstva válečného, z nichž
Příloha I. jeden okres připadá na země koruny uherské. V příloze I. obsaženo jest rozdělení doplňovacích okresů pro oba státní obvody mocnářství.

2. Každý z těchto okresů doplňovacích rozpadá se v okresy odvodní, které rovněž seznati lze z přílohy I.

§. 9.

Úřadové doplňovací.

1. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených jsou úřadové okresní — kterými rozuměti sluší okresní hejtmanství a úřady obecní (magistrát, úřad purkmistrovský, obecní rada), jež spravují záležitosti politického úřadu okresního — a velitelstva doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) nejnižšími úřady doplňovacími, a to o sobě, kdykoliv jeden nebo druhý z těchto úřadů zvláště se jmenuje, společně však, kdykoli se užije pojmenování „úřadové doplňovací první stolice".

Politické úřady zemské a vojenská velitelstva territoriální jsou úřady doplňovacími druhé stolice, a to jednak o sobě, jednak společně; v případě prvním jmenuje se dotyčný úřad zvláště, v případě poslednějším však užije se pojmenování „úřadové doplňovací druhé stolice".

V zemích koruny uherské jsou se strany vojenské rovněž velitelstva doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) stolicí první a vojenská velitelstva territoriální stolicí druhou.

e) die Lehramts-Candidaten für Volksschulen, Bürgerschulen und Lehrerbildungs-Anstalten, in den Ländern der ungarischen Krone die Lehramts-Candidaten der Volksunterrichts-Anstalten überhaupt, dann die Lehrer an diesen Schulen und Anstalten (§. 45);
f) jene Lehramts-Zöglinge, welche einem der letzten zwei Jahrgänge einer Lehrerbildungs-Anstalt für Volksschulen (für Elementarlehrer) angehören, sowie auch diejenigen, welche ihre Studien an einer Lehrerbildungs-Anstalt für Bürgerschullehrer fortsetzen (§. 46);
g) aus Familien-Rücksichten dauernd Beurlaubte (§. 156 : 9);
h) die in die Kriegsmarine eingereihten Beruf-Seeleute, welche den Bedingungen zur Aufnahme als Einjährig-Freiwillige nicht entsprechen, sowie die in der Kriegsmarine dienenden Maschinisten, deren aktive Dienstleistung in Berücksichtigung ihrer technischen Vorkenntnisse und nach Maßgabe ihrer Ausbildung für den Dienst auf der Flotte bis auf ein Jahr abgekürzt werden kann;
i) Seeleute, welche in die Kriegsmarine eingereiht worden sind, jedoch eine inländische nautische oder Schiffbau-Schule besuchen, während der Dauer dieses Schulbesuches (§. 48);
j) Officiere, welche nach den Bestimmungen der §§. 150 : 1 und 156 : 9 vorzeitig in die Reserve übersetzt werden.

3. Ueber die Präsenz-Dienstpflicht der Zöglinge aus den Militär-Bildungs-Anstalten, einschließlich der königl. ungarischen Landwehr-Ludovica-Akademie, der Frequentanten der Kadetenschulen, der höheren thierärztlichen Kurse, der Kurse für Kurschmiede, der Hufbeschlag-Kurse, dann der Truppen- und Musik-Eleven, endlich der Schiff-, Maschinen- und Musik-Jungen und der Stipendisten der Kriegsmarine enthält der XV. Abschnitt, rücksichtlich des Präsenzdienstes der Einjährig-Freiwilligen der XVII. Abschnitt die näheren Bestimmungen.

§. 7.

Evidenz der aus Familien-Rücksichten Befreiten und Entlassenen.

1. Der Ersatzreserve, beziehungsweise der Landwehr, werden zur Evidenthaltung überwiesen:
a) die zeitlich Befreiten der letzten stellungspflichtigen Altersklasse (§. 160 : 2);
b) die in Berücksichtigung ihrer Familien-Verhältnisse aus dem Verbande des stehenden Heeres, der Kriegsmarine, der Ersatzreserve oder Landwehr entlassenen Soldaten (§§. 3 : 5 und 156 : 7).

2. Die der Ersatzreserve zur Evidenthaltung überwiesenen Wehrpflichtigen der Kategorie 1 : a treten mit vollendetem dreißigsten Lebensjahre, die der Kategorie 1 : b angehörenden nach §. 156 : 7 mit Beginn der Landwehr-Dienstpflicht in die Evidenz der Landwehr (§. 160 : 4).

II. Abschnitt.

Territorial-Eintheilung und Behörden in Ergänzungs-Angelegenheiten.

§. 8.

Eintheilung beider Staatsgebiete der Monarchie in Ergänzungs- und Stellungsbezirke.

1. Die beiden Staatsgebiete der Monarchie sind in Absicht auf die Ergänzung in 103 Heeres-Ergänzungsbezirke, von welchen 56 auf die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder und 47 auf die Länder der ungarischen Krone entfallen, dann in 3 Kriegsmarine-Ergänzungsbezirke, von welchen einer auf die Länder der ungarischen Krone entfällt, eingetheilt. Beilage I enthält die Ergänzungsbezirks-Eintheilung für beide Staatsgebiete der Monarchie. Beilage I.

2. Jeder dieser Ergänzungsbezirke zerfällt in Stellungsbezirke, welche ebenfalls aus der Beilage I ersichtlich sind.

§. 9.

Ergänzungsbehörden.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bilden die Bezirksbehörden — worunter die Bezirkshauptmannschaften und die, die Geschäfte der politischen Bezirksbehörden führenden Gemeindebehörden (Magistrat, Bürgermeisteramt, Gemeinderath) zu verstehen sind — und die Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden die untersten Ergänzungsbehörden, und zwar so oft die eine oder die andere dieser Behörden besonders bezeichnet wird, selbstständig, so oft aber die Bezeichnung „Ergänzungsbehörden erster Instanz“ gebraucht wird, gemeinschaftlich.

Die politischen Landesstellen und die Militär-Territorial-Kommanden bilden die Ergänzungsbehörden zweiter Instanz, und zwar theils selbstständig, theils gemeinschaftlich; im ersteren Falle wird die betreffende Behörde eigens bezeichnet, im letzteren aber die Benennung „Ergänzungsbehörden zweiter Instanz“ angewendet.

In den Ländern der ungarischen Krone bilden militärischerseits ebenfalls die Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden die erste und die Militär-Territorial-Kommanden die zweite Instanz.

Co se týče těchto zemí, uvedeno jest v tomto návodu při agendách, jež se obstarávají se strany politické, od případu k případu, který politický (samosprávný) orgán[1]) obstarává je buď o sobě anebo ve srozumění s velitelstvy doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného), pokud se týče s vojenskými velitelstvy territoriálními.

V poslední stolici rozhodují jednak ministerium zemské obrany dotyčného obvodu státního anebo říšské ministerium vojenství o sobě, jednak obě společně, v kterémžto poslednějším případě užívá se pojmenování „stolice ministerská".

2. Se strany obrany zemské jsou:

a) v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených evidence[2]) zemské obrany (zemských střelců) vojenskými úřady doplňovacími první stolice, velitelstva zemské obrany (vrchní úřad[2]) zemské obrany) vojenskými úřady doplňovacími druhé stolice, konečně ministerium zemské obrany nejvyšší stolicí;

b) v zemích koruny uherské velitelstva praporů zemské obrany první stolicí. Druhou stolicí — vyjma záležitosti, které tímto návodem přikázány jsou velitelstvům distriktů zemské obrany — a vůbec stolicí nejvyšší jest ministerium zemské obrany.

3. Obor působnosti úřadův obou státních obvodů mocnářství, označených ke společnému působení v záležitostech doplňovacích, stanoven jest tímto návodem a vztahuje se netoliko k tuzemcům, v dotyčném obvodu státním příslušným, nýbrž i k těm, kteří v něm se zdržují a v druhém obvodu státním příslušni jsou, ovšem vedle zákona, platného pro tyto poslednější, a vedle plynoucích z toho ustanovení tohoto návodu.

4. Ku provedení komisionelních agend úřadů doplňovacích zřízeny jsou smíšené komise odvodní (§§. 50 a 80) a komise přezkoušecí (§§. 81 a 82).

5. Jsou-li nižší úřady doplňovací rozdílných náhledů a nemohou-li se shodnouti, budiž záležitost předložena vyšší stolici k rozhodnutí.

Díl druhý.

Pravidelný odvod.

III. Oddělení.

Předběžné práce ku provedení pravidelného odvodu; pravidla o tom, jak se sepisují odvodem povinní; jak se před se jde při sepisování.

§. 10.

Předběžné práce ku pravidelnému odvodu vůbec.

1. Předběžné práce pro pravidelný odvod mají za účel, vyšetřiti branné povinníky, kteří se příštího roku k odvodu dostaviti mají, a zahrnují v sobě opatření, která vůbec před započetím pravidelného odvodu možna a k provedení jeho potřebna jsou.

---

[1]) V zemích koruny uherské jsou politickými úřady doplňovacími jurisdikce a úředníci okresní. Jurisdikcemi rozumějí se v Uhersku (vyjma Chorvatsko-Slavonsko) komitáty, dále král. svobodná města nadaná právem jurisdikce a jiná města samostatná; v Chorvátsku-Slavonsku vykonávají doplňovací agendy, v tomto návodu jurisdikcím přikázané, úřadové uvedení v následujícím odstavci *b*.

Prvním úředníkem jurisdikce jest: v komitátech podžupan, jeho náměstek komitátní vrchní notář; ve městech purkmistr.

Úředníky okresními sluší rozuměti:

a) v Uhersku stoliční soudce, pokud se týče v městech s upraveným magistrátem a mezi těmito v oněch král. svobodných městech, která ztratila právo jurisdikce, purkmistra nebo městského úředníka (vojenského referenta), jemuž vedle municipálních statutů svěřena jest správa agend vojenských; dále v král. svobodných městech nadaných právem jurisdikce a v jiných městech samostatných purkmistra, po případě úředníka, jemuž vedle municipálních statutů svěřena jest správa agend vojenských;

b) v Chorvatsku-Slavonsku král. úřady podžupanské a okresní, v král. svobodných městech a v jiných městech samostatných purkmistra aneb úředníka, kterému svěřeny jsou agendy vojenské.

[2]) Jelikož v zemích koruny uherské velitelstva praporů zemské obrany jsou první stolicí, bude se k vůli krátkosti v dalším pokračování užívati pojmenování „velitelstvo praporu zemské obrany" i místo evidence obrany zemské (zemských střelců). Rovněž jest v pojmenování „velitelstvo zemské obrany" obsažen vždy též c. k. vrchní úřad zemské obrany.

Bezüglich dieser Länder wird in dieser Instruktion bei den politischerseits zu besorgenden Agenden von Fall zu Fall angeführt, von welchem politischen (autonomen) Organe[1]) sie entweder selbstständig oder einvernehmlich mit den Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden, beziehungsweise Militär-Territorial-Kommanden, zu besorgen sind.

In letzter Instanz entscheiden theils das Landesvertheidigungs-Ministerium des betreffenden Staatsgebietes oder das Reichs-Kriegs-Ministerium selbstständig, theils beide gemeinschaftlich, in welch' letzterem Falle die Bezeichnung „Ministerial-Instanz" gebraucht wird.

2. Seitens der Landwehr bilden:

a) in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die Landwehr- (Landesschützen-) Evidenthaltungen[2]) die militärischen Ergänzungsbehörden erster Instanz, die Landwehr-Kommanden (Landesvertheidigungs-Oberbehörde[2]) die militärischen Ergänzungsbehörden zweiter Instanz, endlich das Ministerium für Landesvertheidigung die oberste Instanz;

b) in den Ländern der ungarischen Krone die Landwehr-Bataillons-Kommanden die erste Instanz. Die zweite Instanz bildet — mit Ausnahme der mit dieser Instruktion an die Landwehr-Distrikts-Kommanden gewiesenen Angelegenheiten — sowie überhaupt die oberste Instanz das Landesvertheidigungs-Ministerium.

3. Der Wirkungskreis der zur Mitwirkung in Ergänzungs-Angelegenheiten bezeichneten Behörden beider Staatsgebiete der Monarchie wird durch die gegenwärtige Instruktion festgestellt und erstreckt sich nicht nur auf die in dem betreffendem Staatsgebiete zuständigen, sondern auch auf die in dessen Bereiche sich aufhaltenden, nach dem anderen Staatsgebiete zuständigen Inländer, selbstverständlich nach Maßgabe des für die letzteren wirksamen Gesetzes und der daraus hervorgehenden Bestimmungen dieser Instruktion.

4. Zur Ausführung der kommissionellen Agenden der Ergänzungsbehörden bestehen die gemischten Stellungs-Kommissionen (§§. 50 und 80) und die Überprüfungs-Kommissionen (§§. 81 und 82).

5. Wenn im Falle von Meinungsverschiedenheiten der unteren Ergänzungsbehörden eine Vereinbarung nicht erzielt wird, so ist die Angelegenheit der höheren Instanz zur Entscheidung vorzulegen.

Zweiter Theil.

Die regelmäßige Stellung.

III. Abschnitt.

Vorarbeiten zur Ausführung der regelmäßigen Stellung; Grundsätze für die Verzeichnung der Stellungspflichtigen; Verfahren bei der Verzeichnung.

§. 10.

Vorarbeiten zur regelmäßigen Stellung im allgemeinen.

1. Die Vorarbeiten zur regelmäßigen Stellung umfassen die Ermittlung der im folgenden Jahre zur Stellung gelangenden Wehrpflichtigen und die sonst vor dem Beginne der regelmäßigen Stellung zulässigen und zur Ausführung derselben erforderlichen Maßregeln.

---

[1]) In den Ländern der ungarischen Krone sind politische Ergänzungsbehörden die Jurisdictionen und die Bezirksbeamten. Unter Jurisdictionen sind in Ungarn (ausschließlich Croatien-Slavonien) die Comitate, ferner die mit dem Jurisdictionsrechte bekleideten königl. Freistädte und andere selbstständige Städte verstanden; in Croatien-Slavonien werden die in dieser Instruktion den Jurisdictionen zugewiesenen Ergänzungs-Agenden durch die in dem folgenden Punkte b bezeichneten Ämter versehen.

Der erste Beamte der Jurisdiction ist: in den Comitaten der Vicegespan, dessen Stellvertreter der Comitats-Obernotär; in Städten der Bürgermeister.

Unter Bezirksbeamten sind zu verstehen:

a) in Ungarn die Stuhlrichter, bez. in Städten mit geordnetem Magistrate und unter diesen in jenen königl. Freistädten, welche das Jurisdictionsrecht verloren haben, der Bürgermeister oder der im Sinne der Municipal-Statuten mit der Führung der militärischen Agenden betraute städtische Beamte (Militär-Referent); weiter in den mit dem Jurisdictionsrechte bekleideten königl. Freistädten und anderen selbstständigen Städten der Bürgermeister, eventuell der im Sinne der Municipal-Statuten mit der Führung der militärischen Agenden betraute Beamte.

b) in Croatien-Slavonien die königl. Vicegespans- und die Bezirksämter, in den königl. Freistädten und anderen selbstständigen Städten der Bürgermeister oder der mit den militärischen Agenden betraute Beamte.

[2]) Da in den Ländern der ungarischen Krone die Landwehr-Bataillons-Kommanden die erste Instanz bilden, wird der Kürze wegen im weiteren Verlaufe die Bezeichnung „Landwehr-Bataillons-Kommando" auch statt der Landwehr- (Landesschützen-) Evidenthaltung angewendet. Ebenso ist unter der Bezeichnung „Landwehr-Kommando" immer auch die k. k. Landesvertheidigungs-Oberbehörde begriffen.

Opatření tato týkají se zejmena:
a) sepsání odvodem povinných;
b) sepsání „docela neznámých";
c) losování a sdělání seznamů odvodních (IV. oddělení);
d) výjimkou povolání IV. třídy životní k odvodu (V. oddělení);
e) rozvrhu kontingentů (VI. oddělení); pak
f) příprav ke zřízení komisí odvodních a ustanovení plánů cestovních a jednacích pro komise ty (VIII. oddělení).

2. Předběžné práce v příčině prvních tří životních tříd vykonávají se neodvisle od zákonného povolení ke skutečnému odvodu kontingentů a bez zvláštního nařízení doplňovacích úřadů vyšší stolice, a to z pravidla v dobách, předepsaných v zákonu o povinnosti branné (XL. článku zákona) z roku 1868 a v tomto návodu ustanovených.

Pro práce předběžné, které se provádějí za příčinou povolání IV. třídy životní k odvodu, platí ustanovení zvláštní (§. 30:3 a 4).

§. 11.

Jak sepisují odvodem povinné z I. třídy životní ti, kdož matriky vedou.

1. Ti, kdož k vedení matrik úřadem zřízeni jsou, sdělají každého roku dle místních
Vzorec I a. obcí rozdělené výtahy z křestních a rodných rejstříků podle vzorce I *a*.

2. Do těchto výtahů zapíší se všecky v obci narozené osoby mužského pohlaví — také ti, kteří již zemřeli — podle dne narození, které v roku kalendářském, následujícím po sdělání těchto výtahů, 20. rok věku dokonají (§. 3.), pokud se týče by byly dokonaly.

3. Zemrou-li až do dne, kdy výtah z matriky se odevzdá, některé osoby v něm jmenované, zapíše se úmrtí jejich, pokud se tak státi může na základě rejstříků úmrtních, jež vedou správcové matrik, do ustanovené k tomu rubriky tohoto výtahu.

4. Vojenští správcové duchovní, povolaní k vedení matrik, sdělají o všech mladících,
Vzorec I b. kteří vstupují do stáří odvodem povinného, aniž by některé jméno pominuli, vedle vzorce I *b* výtahy z křestních a rodných rejstříků a předloží je do 15. ledna roku, který předchází vstupu do I. třídy životní, vojenskému velitelstvu territoriálnímu.

Velitelstvo vyžádá sobě základní listy otců sepsaných mladíků a sdělá na základě jich dle okresů doplňovacích rozdělené výtahy z křestních a rodných rejstříků, do nichž v následujícím pořadí všecky mladíky pojati náleží:

a) o jejichž domovské příslušnosti k některé obci tuzemské vedle toho, co udáno v základním listu otcově, není nijaké pochybnosti;
b) kteří sice v této zemi narozeni jsou, na jejichž domovskou příslušnost však ze základních listů otců jejich s bezpečností souditi nelze; a
c) kteří jsou narozeni v cizozemsku, jejichž domovskou příslušnost však z předložených udání seznati nelze, při kterých ale dle základního listu otcova domněnka vyloučena býti musí, že tento byl cizozemcem anebo že přestoupil v některé cizozemské občanství státní.

Tyto výtahy, jež doložiti třeba listy základními a které rovněž sdělají se dle vzorce I *b*, zašlou se onomu velitelstvu okresu doplňovacího, v jehož obvodu mladíci pod *a*) uvedení jsou příslušni právem domovským, aneb kde se nalezá rodiště mladíků pod *b*) jmenovaných, konečně co se týče mladíků pod *c*) označených, kde jest rodiště otcovo aneb, jeli tento taktéž v cizozemsku narozen, poslední bydliště jeho.

Velitelstva okresů doplňovacích rozdělí výtahy týkající se mladíků pod *a*) uvedených dle obcí místních a zašlou je prostřednictvím politických úřadů, jichž se týče, představeným obecním; kdežto výtahy týkající se mladíků pod *b*) a *c*) jmenovaných zašlou se politickému úřadu okresnímu (okresním úředníkům) rodiště odvodem povinného, pokud se týče rodiště aneb posledního bydliště otce jeho, kterýžto úřad, pokud se opírati může o udání předložená, zařídí další šetření o domovské příslušnosti těchto odvodem povinných.

V příčině takových mladíků konečně, jejichž otcové již v době narození hocha byli cizozemci aneb později do některého cizozemského občanství státního propuštěni byli, jsou-li ve směru tom pochybnosti, předloží vojenská velitelstva territoriální dotčené listiny říšskému ministeriu vojenství.*)

5. Výtahy z rejstříků odevzdány buďtež do konce října každého roku představeným obecním, jichž se týče.

---

*) V příčině příslušníků c. k. obrany zemské, sepsaných v matrikách vojenských, náleží táž povinnost vojenským správcům duchovním, kteří k vedení matrik povoláni jsou. O tom, jak se dále nakládá s těmito výtahy, platí pro dotyčné úřady obrany zemské ustanovení stejná.

Diese bestehen namentlich:
a) in der Verzeichnung der Stellungspflichtigen;
b) in der Verzeichnung der „gänzlich Unbekannten“;
c) in der Vornahme der Losung und Anlegung der Stellungslisten (IV. Abschnitt);
d) ausnahmsweise in der Heranziehung der IV. Altersklasse zur Stellung (V. Abschnitt);
e) in der Contingents-Repartition (VI. Abschnitt); dann
f) in den Vorbereitungen zur Aktivirung der Stellungs-Kommissionen und in der Feststellung der Reise- und Geschäftspläne für dieselben (VIII. Abschnitt).

2. Die Vorarbeiten bezüglich der ersten drei Altersklassen werden unabhängig von der gesetzlichen Bewilligung zur thatsächlichen Stellung der Kontingente und ohne besondere Anordnung der Ergänzungsbehörden höherer Instanz in der Regel in den im Wehrgesetze (XL. Gesetz-Artikel) v. J. 1868 festgestellten und in dieser Instruktion bestimmten Zeiträumen ausgeführt.

Für die Vornahme der Vorarbeiten, ursächlich der Heranziehung der IV. Altersklasse zur Stellung sind besondere Bestimmungen (§. 30:3 und 4) maßgebend.

§. 11.

Verzeichnung der Stellungspflichtigen der I. Altersklasse durch die Matrikelführer.

1. Die amtlich bestellten Matrikelführer haben jährlich nach Ortsgemeinden abgesonderte Auszüge aus den Tauf- und Geburts-Registern, nach Muster I a, zu verfassen. Muster I a.

2. In diese Auszüge werden alle diejenigen in der Gemeinde geborenen Personen männlichen Geschlechtes — auch die bereits Verstorbenen — nach dem Datum der Geburt eingetragen, welche in dem auf die Verfassung dieser Auszüge folgenden Kalenderjahre das 20. Lebensjahr vollenden (§. 3), beziehungsweise vollendet haben würden.

3. Die bis zum Tage der Uebergabe des Matrikelauszuges vorgekommenen Sterbefälle der darin genannten Personen sind, soweit dies auf Grund der von den Matrikelführern geführten Sterbe-Register geschehen kann, in die dazu bestimmte Rubrik dieses Auszuges einzutragen.

4. Die zur Matrikelführung berufenen Militär-Seelsorger verfassen über alle in das stellungspflichtige Alter tretenden Jünglinge ohne Uebergehung irgend eines Namens nach dem Muster I b Auszüge aus den Tauf- und Geburts-Registern und legen dieselben bis 15. Jänner des dem Eintritte in die I. Altersklasse vorangehenden Jahres dem Militär-Territorial-Kommando vor. Muster I b.

Dieses holt die Grundbuchblätter der Väter der verzeichneten Jünglinge ein und stellt auf Grund derselben nach Ergänzungsbezirken abgesonderte Auszüge aus den Tauf- und Geburts-Registern zusammen, worin in nachstehender Reihenfolge alle Jünglinge aufzunehmen sind:
a) bezüglich deren Heimatszuständigkeit nach einer inländischen Gemeinde zufolge der Daten aus dem Grundbuchblatte des Vaters kein Zweifel besteht;
b) welche zwar im Inlande geboren, deren Heimatszuständigkeit jedoch aus den Grundbuchblättern der Väter nicht mit Sicherheit entnommen werden kann, und
c) welche im Auslande geboren, deren Heimatszuständigkeit aber aus den vorhandenen Daten nicht ersehen werden kann, bei welchen jedoch, nach dem Grundbuchblatte des Vaters, die Annahme ausgeschlossen werden muß, daß dieser ein Ausländer gewesen, oder in eine ausländische Staatsbürgerschaft übertreten sei.

Diese mit den Grundbuchblättern zu belegenden Auszüge, welche gleichfalls nach dem Muster I b zu verfassen sind, werden an jenes Ergänzungsbezirks-Kommando gesendet, in dessen Bereich die in a Bezeichneten heimatszuständig, oder der Geburtsort der in b Bezeichneten, endlich von den in c Bezeichneten der Geburtsort des Vaters, oder, wenn dieser gleichfalls im Auslande geboren, dessen letzter Aufenthaltsort gelegen ist.

Die Ergänzungsbezirks-Kommanden theilen die Auszüge der in a Bezeichneten ortsgemeindeweise, und senden sie im Wege der betreffenden politischen Behörden an die Gemeindevorsteher, während die Auszüge der in b und c Angeführten an die politische Bezirksbehörde (den Bezirksbeamten) des Geburtsortes des Stellungspflichtigen, beziehungsweise des Geburts- oder letzten Aufenthaltsortes dessen Vaters, zu senden sind, welche Behörde die weiteren Erhebungen über die Heimatszuständigkeit dieser Stellungspflichtigen nach Maßgabe der vorhandenen Anhaltspunkte veranlaßt.

Bezüglich solcher Jünglinge endlich, deren Väter schon zur Zeit der Geburt des Knaben Ausländer waren oder später in eine ausländische Staatsbürgerschaft entlassen wurden, wenn in dieser Richtung Zweifel bestehen, legen die Militär-Territorial-Kommanden die erwähnten Dokumente dem Reichs-Kriegs-Ministerium vor.*)

5. Die Register-Auszüge sind bis Ende Oktober jedes Jahres an die betreffenden Gemeindevorsteher zu übergeben.

---

*) In Betreff der in den Militär-Matrikeln verzeichneten Angehörigen der k. k. Landwehr liegt den zur Matrikelführung berufenen Militär-Seelsorgern die gleiche Verpflichtung ob. Bezüglich der weiteren Behandlung dieser Auszüge gelten für die betreffenden Landwehr-Behörden die gleichen Bestimmungen.

§. 12.

Příslušnost k vykonání povinnosti odvodní.

1. Každý odvodem povinný vykonati má tuto povinnost v onom okresu odvodním, ve kterém jest příslušen právem domovským.

2 Den, kterým počíná lhůta ku přihlášení se, rozhoduje také o příslušnosti k vykonání povinnosti odvodní, a to tím spůsobem, že k nové příslušnosti, které kdo nabyl v zemích koruny uherské po 1. listopadu, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených však po 1. prosinci roku, jenž předchází odvodu, přihlíží se teprvé při pravidelném odvodu, jenž po tomto odvodu následuje.

3. Jest-li příslušnost pochybna, rozhoduje místo, kde odvodem povinný se zdržuje dne pod 2) uvedeného.

Co se týče vpočtení takových vřaděných, poukazuje se k ustanovení §. 92 : 9.

§. 13.

Vyzvání odvodem povinných, aby se přihlásili k sepsání.

1. Obecní představení, jimž uloženo jest sepsati odvodem povinné, vyzvati mají každého roku přiměřenou dobu před tím, než počne lhůta přihlašovací, veřejným návěštím anebo jiným spůsobem v místě obvyklým osoby odvodem povinné, jež vedle §. 3, 15 a po případě 30 : 4 sepsány býti mají, aby vyhověly ustanovením, obsaženým v §. 14 tohoto návodu, a pohroziti jim zároveň trestem, jejž zákon dovoluje.

2. Na povinnosti přihlásiti se, jakož vůbec na povinnostech, vyplývajících ze zákona o povinnosti branné z roku 1868 a ze zákona ode dne 2. října 1882 (XL. článku zákona z roku 1868 a XXXIX. článku zákona z roku 1882), ničeho nemění nedostatek znalosti těchto a jiných podobných vyzvání anebo neznalost náležitostí z těchto zákonů vycházejících.

3. Že odvodem povinný k sepsání se přihlásil, budiž, učinil-li tak ústně, ihned v přítomnosti přihlašujícího se zapsáno v dotyčném seznamu (§§. 15 a 16) a budiž o tom přihlašu-
Vzorec II. jícímu se vydáno úřední osvědčení dle vzorce II.

§. 14.

Jak se odvodem povinní přihlašují k sepsání.

1. Kdo náleží ke třídám životním, kteréž povinny jsou dostaviti se k nejblíže příštímu pravidelnému odvodu, má se u obecního představeného domova nebo bydliště svého přihlásiti k sepsání ústně nebo písemně.

Ti, kdož odvodem přísluší do zemí koruny uherské (§. 12), přihlastež se v měsíci listopadu; ti pak, kdož odvodem přísluší do království a zemí v říšské radě zastoupených, přihlastež se v měsíci prosinci roku, jenž předchází před pravidelným odvodem.

2. Pokud se toto přihlášení nestane u obecního představeného v domově, předložena budiž listina legitimační nebo cestovní.

3. Jestliže odvodem povinní z domova anebo z bydliště svého jsou na čas vzdáleni a nemohou-li z příčiny té nebo pro nemoc ústně nebo písemně přihlásiti se, mohou tak učiniti jejich rodiče, poručníci, anebo nějaký zmocněnec vůbec.

4. Odvodem povinné, kteří jsou ve vazbě trestní, vyšetřovací nebo kárné, oznámí představení dotyčných ústavů vězních, udajíce spolu data k sepsání potřebná:

a) v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených politickému okresnímu úřadu bydliště, který o tom uvědomí příslušný politický úřad okresní;

b) v zemích koruny uherské prvnímu úředníku jurisdikce bydliště, aby o tom vyrozuměl okresního úředníka příslušného okresu odvodního.

5. Synové vojínů v činné službě postavených, již jsou v některé třídě životní odvodem povinné a v rodinném svazku žijí, jakož i odvodem povinní, kteří slouží při správě stálého vojska nebo lodstva válečného (§. 3 : 4), povinni jsou, rovněž jako všickni ostatní odvodem povinní, aby se u obecního představeného domova nebo bydliště svého ústně nebo písemně přihlásili

Chovance vojenských ústavů vzdělavacích a král. uherské akademie „Ludovica“ pro zemskou obranu, kteří vstupují do stáří odvodem povinného, ohlásí velitelstva dotyčných ústavů obecnímu představenému domova, udajíce data k sepsání potřebná.

§. 15.

Sepsání odvodem povinných vůbec.

1. Představeným obecním náleží, aby sepsali odvodem povinné, a to jak ty, kteří přísluší k dotyčnému svazku obecnímu, tak i ony, kteří k němu nepřísluší, a vůbec ty, kteří v obci zrozeni jsou.

§. 12.

Zuständigkeit zur Erfüllung der Stellungspflicht.

1. Jeder Stellungspflichtige hat diese Pflicht in jenem Stellungsbezirke zu erfüllen, innerhalb welchem er heimatszuständig ist.

2. Der Tag des Beginnes des Anmeldungstermines entscheidet auch über die Zuständigkeit zur Erfüllung der Stellungspflicht, derart, daß eine innerhalb der Länder der ungarischen Krone nach dem 1. November, innerhalb der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder aber nach dem 1. Dezember des der Stellung vorangehenden Jahres erworbene neue Zuständigkeit erst bei der auf diese Stellung folgenden regelmäßigen Stellung zu berücksichtigen ist.

3. Bei zweifelhafter Zuständigkeit entscheidet der Aufenthalt des Stellungspflichtigen an dem in 2 bezeichneten Tage.

Betreffend die Anrechnung solcher Eingereihten wird auf die Bestimmung des §. 92 : 9 gewiesen.

§. 13.

Aufforderung behufs Anmeldung zur Verzeichnung.

1. Die mit der Verzeichnung der Stellungspflichtigen beauftragten Gemeindevorsteher haben jährlich eine angemessene Zeit vor dem Beginne des Anmeldungstermines durch öffentlichen Anschlag oder auf andere ortsübliche Weise die nach den §§. 3, 15 und eventuell 30 : 4 zu verzeichnenden Stellungspflichtigen, unter Androhung der gesetzlich zulässigen Strafe, zur Befolgung der im §. 14 dieser Instruktion enthaltenen Bestimmungen aufzufordern.

2. Die Pflicht zur Anmeldung, sowie überhaupt die aus dem Wehrgesetze vom Jahre 1868 und dem Gesetze vom 2. Oktober 1882 (XL. Gesetz-Artikel v. J. 1868 und XXXIX. Gesetz-Artikel v. J. 1882) entspringenden Pflichten werden durch den Mangel der Kenntniß dieser und anderer ähnlichen Aufforderungen oder durch Unkenntniß der aus diesen Gesetzen hervorgehenden Obliegenheiten nicht beirrt.

3. Die Anmeldung der Stellungspflichtigen zur Verzeichnung ist, sofern sie mündlich erfolgt, sogleich in Gegenwart des Anmeldenden in dem diesfälligen Verzeichnisse (§§. 15 und 16) einzutragen, und es ist hierüber dem Anmeldenden eine amtliche Bescheinigung nach Muster II auszufolgen. Muster II.

§. 14.

Meldung der Stellungspflichtigen zur Verzeichnung.

1. Wer den zum Erscheinen bei der nächst bevorstehenden regelmäßigen Stellung verpflichteten Altersklassen angehört, hat sich bei dem Gemeindevorsteher seines Heimats- oder Aufenthaltsortes mündlich oder schriftlich zur Verzeichnung zu melden.

Diese Anmeldung hat seitens der nach den Ländern der ungarischen Krone Stellungszuständigen (§. 12) im Monate November, seitens der nach den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern Stellungszuständigen im Monate Dezember des der regelmäßigen Stellung vorangehenden Jahres zu erfolgen.

2. Insofern diese Meldung nicht bei dem Gemeindevorsteher des Heimatsortes erfolgt, ist die Legitimations- oder Reise-Urkunde beizubringen.

3. Sind Stellungspflichtige aus ihrem Heimats- oder Aufenthaltsorte zeitlich abwesend und hiedurch, oder durch Krankheit nicht in der Lage, sich mündlich oder schriftlich anzumelden, so kann dies durch ihre Eltern, Vormünder, oder sonst einen Bevollmächtigten geschehen.

4. Die in Straf-, Untersuchungs- oder Korrektionshaft befindlichen Stellungspflichtigen werden durch die Vorstände der betreffenden Haftanstalten, unter Angabe der zur Verzeichnung erforderlichen Daten namhaft gemacht:

a) in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern der politischen Bezirksbehörde des Aufenthaltsortes, welche hievon die zuständige politische Bezirksbehörde verständigt;

b) in den Ländern der ungarischen Krone dem ersten Beamten der Jurisdiction des Aufenthaltsortes zur Verständigung des Bezirksbeamten des zuständigen Stellungsbezirkes.

5. Die in einer stellungspflichtigen Altersklasse stehenden und im Familienverbande lebenden Angehörigen der im aktiven Dienste befindlichen Militärs, sowie die bei der Verwaltung des stehenden Heeres oder der Kriegsmarine dienenden Stellungspflichtigen (§. 3 : 4) sind, gleichwie alle anderen Stellungspflichtigen, zur mündlichen oder schriftlichen Anmeldung bei dem Gemeindevorsteher des Heimats- oder Aufenthaltsortes verpflichtet.

Die Anmeldung der in das stellungspflichtige Alter tretenden Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten und der königl. ungarischen Landwehr-Ludovica-Akademie hat durch die Kommanden der betreffenden Anstalten bei dem Gemeindevorsteher des Heimatsortes unter Angabe der zur Verzeichnung erforderlichen Daten zu erfolgen.

§. 15.

Verzeichnung der Stellungspflichtigen im allgemeinen.

1. Die Verzeichnung der Stellungspflichtigen liegt den Gemeindevorstehern ob und umfaßt sowohl die zu dem betreffenden Gemeindeverbande zuständigen, als die nicht dahin zuständigen Stellungspflichtigen, wie überhaupt die in der Gemeinde Geborenen.

2. Představení obecní odpovídají za správné a řádné obstarání sepisu tím způsobem, že v případě, kdyby výtka pro nepořádky jim udělená neměla výsledku, k rozhodnutí politického úřadu zemského, v zemích koruny uherské k rozhodnutí jurisdikce, sepsání úřadem okresním (úředníkem okresním) na útraty obce, v zemích koruny uherské na útraty obecního představeného aneb těch, kteří vůbec toho vinu nesou, provedeno býti může.

3. Představení obecní, převzavše výtahy z křestních (rodných) rejstříků, vyptejtež se ihned na bydliště osob v nich uvedených a vyšetřetež, zdali ti, kteří v obci nejsou více přítomni, zemřeli, zdali s povolením se vystěhovali aneb jinde domovské příslušnosti nabyli aneb jsou-li „docela neznámi.“ Výsledek tohoto šetření budiž připomenut ve výtahu z křestního (rodného) rejstříku (§. 11).

4. Na základě těchto výtahů z rejstříku, pak osobního přihlášení se odvodem povinných (§. 14) a na základě pátrání, jež představení obecní konati mají v příčině odvodem povinných příslušných nebo nepříslušných a „docela neznámých“, sdělány buďtež oddělené seznamy

Vzorec III. *a*) o odvodem povinných do obce **příslušných**, dle vzorce III,

Vzorec IV. *b*) o odvodem povinných do obce **nepříslušných (cizích)** dle vzorce IV, a

Vzorec V. *c*) o **„docela neznámých“** dle vzorce V.

§. 16.

Sepsání odvodem povinných zvláště.

A. Sepsání příslušných odvodem povinných.

1. Do seznamu odvodem povinných v obci příslušných zapsáni buďtež nejen ti, kteří
a) v obci zrozeni jsou, k ní přísluší a v obci té svoje bydliště mají, nýbrž
b) také ti, kteří v obci zrozeni, avšak z obce, neztrativše příslušnost svou k ní, vzdáleni jsou, i když není známo, kde se zdržují, jakož i
c) oni, kteří sice v obci zrozeni nejsou, avšak k ní příslušnými zůstali, rovněž jako ti, kteří, nehledě k tomu, kde jsou zrozeni, příslušnosti k této obci nabyli.

2. V příčině těchto odvodem povinných z II., III., pokud se týče také ze IV. třídy životní postačí, opraví-li se seznam, sdělaný při předešlém pravidelném odvodu.

3. V seznamu o příslušných odvodem povinných nesmí žádný z nich býti pominut; i když slouží ve stálém vojště, v loďstvu válečném, v náhradní záloze anebo v zemské obraně, anebo ze svazku jich již zase propuštěn jest; také ti z odvodem povinných tříd životních, kteří při dřívějších pravidelných odvodech byli osvobozeni aneb jakýmkoli způsobem klassifikováni, buďtež pojati do těchto seznamů; naproti tomu nebuďtež do seznamu přenášeni odvodem povinní zemřelí, kteří v křestních (rodných) rejstřících jednak od správců matrik, jednak od obecních představených uvedeni jsou, jakož i ti, kteří se s povolením vystěhovali anebo v některé jiné obci příslušnými stali.

4. Ony okolnosti, které důležity jsou v příčině povolání odvodem povinných k vykonání této povinnosti, jako na př. jestli-že odvodem povinný ve vyšetřovací nebo trestní vazbě, v (předběžném) vyšetřování u trestního soudu, byť i na svobodě, se nalezá, z vazby trestní pod výminkou propuštěn byl aneb nepřítomen jest, buďtež v seznamu v rubrice připomenutí jasně a stručně uvedeny.

5. V téže rubrice seznamu budiž vyznačeno, zdali ten neb onen sepsaný má některou a kterou z vad následujících:
schází-li mu i jen jedna noha nebo jedna ruka,
schází-li mu jedno oko aneb je-li úplně slepý na obě oči;
jest-li hluchoněmý;
jest-li kretin;
jest-li soudem prohlášen za blázna, šíleného nebo blbého.

B. Sepsání cizích odvodem povinných.

6. Do seznamu cizích odvodem povinných buďtež pojati:
a) odvodem povinní, kteří se v obci zdržují a do jiné obce příslušni jsou aneb jichž příslušnost jest pochybna (§. 12: 3);
b) odvodem povinní, kteří v obci zrozeni jsou, ale v ní se nezdržují, jestliže příslušnost jejich k jiné obci známa jest.

Tito odvodem povinní sepíší se dle předešlých zásadních ustanovení na základě přihlášení se jich a na základě pátrání, kteréž představení obecní z povinnosti úřadu konati mají.

2. Die Gemeindevorsteher sind für die richtige und ordnungsmäßige Besorgung der Verzeichnung dergestalt verantwortlich, daß im Falle fruchtlos gerügter Unregelmäßigkeiten, über Entscheidung der politischen Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone über Entscheidung der Jurisdiction, die Verzeichnung durch die Bezirksbehörde (den Bezirksbeamten) auf Kosten der Gemeinde, in den Ländern der ungarischen Krone auf Kosten des Gemeindevorstehers oder der sonstigen Schuldtragenden, ausgeführt werden kann.

3. Die Gemeindevorsteher haben nach Übernahme der Auszüge aus den Tauf- (Geburts-) Registern sofort Erkundigungen über den Aufenthalt der in denselben aufgeführten Personen einzuziehen und zu ermitteln, ob die nicht mehr in der Gemeinde Anwesenden gestorben, mit Bewilligung ausgewandert oder anderwärts heimatszuständig geworden oder „gänzlich unbekannt" sind. Das Ergebniß dieser Ermittlungen ist in dem Tauf- (Geburts-) Register-Auszuge (§. 11) zu bemerken.

4. Auf Grundlage dieser Register-Auszüge, der persönlichen Anmeldung der Stellungspflichtigen (§. 14) und der von den Gemeindevorstehern anzustellenden Nachforschungen rücksichtlich der zuständigen oder nichtzuständigen Stellungspflichtigen und der „gänzlich Unbekannten" werden die Verzeichnisse abgesondert

a) über die in der Gemeinde **zuständigen** Stellungspflichtigen nach dem Muster III, Muster III

b) über die in der Gemeinde **nichtzuständigen (fremden)** Stellungspflichtigen nach dem Muster IV, und Muster IV

c) über die „**gänzlich Unbekannten**" nach dem Muster V Muster V.

verfaßt.

§. 16.

Verzeichnung der Stellungspflichtigen im besonderen.

A. Verzeichnung der zuständigen Stellungspflichtigen.

1. In das Verzeichniß der in der Gemeinde zuständigen Stellungspflichtigen sind nicht nur jene einzutragen, welche

a) in der Gemeinde geboren, zu derselben zuständig sind und in dieser Gemeinde ihren Wohnsitz haben, sondern

b) auch jene, welche in der Gemeinde geboren, jedoch ohne die Zuständigkeit zur Gemeinde verloren zu haben, abwesend sind, auch wenn ihr Aufenthaltsort nicht bekannt ist, sowie

c) jene, welche in der Gemeinde zwar nicht geboren, aber dahin zuständig geblieben sind, wie jene, welche, gleichviel, wo sie geboren sind, die Zuständigkeit zu dieser Gemeinde erlangt haben.

2. Rücksichtlich dieser Stellungspflichtigen der II., III., beziehungsweise auch IV. Altersklasse genügt die Berichtigung des bei der vorhergegangenen regelmäßigen Stellung verfaßten Verzeichnisses.

3. In dem Verzeichnisse über die zuständigen Stellungspflichtigen darf keiner derselben übergangen werden; selbst wenn er im stehenden Heere, in der Kriegsmarine, der Ersatzreserve oder Landwehr dient, oder aus dem Verbande derselben bereits wieder entlassen ist; auch die bei früheren regelmäßigen Stellungen Befreiten oder auf was immer für eine Art Klassificirten der stellungspflichtigen Altersklassen sind in diese Verzeichnisse aufzunehmen; dagegen sind die in den Tauf- (Geburts-) Registern theils durch die Matrikelführer, theils durch die Gemeindevorsteher bezeichneten verstorbenen, sowie die mit Bewilligung ausgewanderten oder in einer anderen Gemeinde zuständig gewordenen Stellungspflichtigen in das Verzeichniß nicht zu übertragen.

4. Jene Umstände, welche rücksichtlich der Heranziehung der Stellungspflichtigen zur Erfüllung dieser Pflicht von Belang sind, wie z. B. wenn der Stellungspflichtige in der Untersuchungs- oder Strafhaft, in strafgerichtlicher (Vor-) Untersuchung, wenngleich auf freiem Fuße sich befindet, aus der Strafhaft bedingt entlassen wurde oder abwesend ist, sind in der Anmerkungsrubrik des Verzeichnisses klar und bündig anzuführen.

5. In derselben Rubrik des Verzeichnisses ist ersichtlich zu machen, ob ein oder der andere der Verzeichneten mit einem und welchem der nachfolgenden Gebrechen behaftet ist:

Mangel auch nur eines Fußes oder einer Hand;
Mangel eines Auges oder vollständige Blindheit beider Augen;
Taubstummheit;
Cretinismus;
gerichtlich erklärter Irrsinn, Wahnsinn oder Blödsinn.

B. Verzeichnung der fremden Stellungspflichtigen.

6. In das Verzeichniß der fremden Stellungspflichtigen sind aufzunehmen:

a) die sich in der Gemeinde aufhaltenden Stellungspflichtigen, welche nach einer anderen Gemeinde zuständig sind oder deren Zuständigkeit zweifelhaft ist (§. 12 : 3);

b) die in der Gemeinde geborenen, sich aber in derselben nicht aufhaltenden Stellungspflichtigen, wenn deren Zuständigkeit nach einer anderen Gemeinde bekannt ist.

Die Verzeichnung dieser Stellungspflichtigen erfolgt nach den vorangegangenen grundsätzlichen Bestimmungen auf Grundlage der Anmeldung der Stellungspflichtigen und der seitens der Gemeindevorsteher von amtswegen anzustellenden Nachforschungen.

7. Nemá-li hlásící se odvodem povinný platné legitimační listiny, budiž to poznamenáno v dotyčné rubrice seznamu; týká-li se to odvodem povinného, jehož třída životní již odvodu podrobena byla, jest povinností obecního představeného, aby v rubrice „připomenutí" uvedl, jakým spůsobem ten, jehož se týče, dle udání svého vyhověl povinnosti odvodní.

V zemích koruny uherské budiž v případě, je-li totožnosť pochybna, děje-li se přihlášení osobně a bez předložení listiny legitimační, děláno důkladné popsání osoby a k seznamu přiloženo.

8. Cizí odvodem povinní buďtež při hlášení se poučeni o ustanoveních §. 18. a budiž jim pro případ, že by se chtěli stavěti v okresu, kde se zdržují, sami toho však dosáhnouti nemohli, věc ta sprostředkována z povinnosti úřadu.

9. Ostatně budiž cizím odvodem povinným, kteří se chtěli stavěti v okresu, kde se zdržují, za povinnosť uloženo, aby pro případ, že by bydliště svoje změniti musili, oznámili nové bydliště své.

C. Sepsání „docela neznámých".

10. Za „docela neznámého" budiž ten pokládán a pojat do seznamu „docela neznámých", kdo dle výtahů z křestních a rodných rejstříků sice v obci zrozen jest, ale

a) jehož úmrtí nebo bydliště i šetřením nejzevrubnějším vypátráno býti nemohlo a

b) není známo, do které obce rodiče (při nemanželských matka) příslušni jsou aneb kde se zdržují nebo konečně kde jsou zrozeni.

Jestliže známo jest bydliště nebo rodiště rodičů aneb i jen jednoho z nich (při nemanželských matčino), buď již na základě této okolnosti, dle toho, je-li dotýčné místo obec vlastní nebo cizí, odvodem povinný zapsán do seznamu příslušných nebo cizích odvodem povinných.

11. Konati šetření dle odstavce 10. *a*, jakož i pátrati a na jisto postaviti, že rodiče (matka) „docela neznámého" se v obci toliko na krátko zdržovali a že příslušnosť jejich, jakož i jich bydliště nebo rodiště docela jest neznámo, náleží představeným obecním — v zemích koruny uherské komisím vyšetřujícím (§. 75 : 2).

§. 17.
O žádostech, podaných za dočasné osvobození (reklamacích) aneb za jinaké výhody u vykonávání povinnosti branné.

1. Příbuzní odvodem povinných, podpory potřební, aneb jejich zmocněnci, kteří žádají za dočasné osvobození odvodem povinných, aneb tito poslednější, žádají-li za některou z výhod uvedených v §§. 25 a 27 zákona ode dne 2. října 1882 (§§. 5 a 6 XXXIX. článku zákona z roku 1882) a §. 29 zákona o povinnosti branné (XL. článek zákona) z roku 1868, jsou povinni, aby poměry, jež odůvodňují takové výhody, prokázali v době, kdy děje se sepisování dle obcí, anebo nejdéle při pravidelném odvodu.

2. Jestliže komise odvodní reklamaci, která teprvé při odvodu byla podána, zamítne pro nedostatečnosť předložených průkazů, a dotyčnou osobu vřadí, může, pakli se osobě té ani prostředkem odvolání nepovolí dočasné osvobození, nastoupiti jen řízení v příčině propuštění z vojska dle §. 40 *c* zákona ode dne 2. října 1882 (§. 12 *c* XXXIX. článku zákona z r. 1882).

3. Ustanovení toto platí i tehdy, jestliže strana opomenula, doplniti reklamaci při sepisování podanou průkazy, které úřad okresní (úředník okresní) prohlásil ještě za potřebné.

4. Představení obecní, číníce dle §. 13. vyzvání k odvodem povinným, připamatujte jim, aby v čas podali ony listiny, kterých potřebí jest k odůvodnění nároků, jež by snad činili na povolení zákonných výhod; listiny tyto buďtež k seznamům připojeny a počet jejich v nich poznamenán.

§. 18.
Žádosti odvodem povinných za dovolení, aby se stavěti mohli mimo domovský okres odvodní.

1. Ačkoli vedle §. 12 každý odvodem povinný povinnosť tuto vykonati má v domovském okresu odvodním a vedle §. 54 zavázán jest, aby v okresu tom ke pravidelnému odvodu se dostavil, může povolení k dostavení se v okresu bydliště uděleno býti:

a) odvodem povinným, kteří v jiném okresu usedlí anebo trvale ustanoveni jsou, nebo také

b) těm, kteří v poměrech služebních, pracovních a jinakých poměrech výdělkových trvale jsou vzdáleni, jestliže od představeného obecního potvrzeno jest, že jich potřebí jest ku provozování služby, hospodářství nebo živnosti, aneb jestliže hodnověrně prokázáno, že poměry takových odvodem povinných jim nedovolují, aby náklad na cestu do okresu domovského z vlastních prostředků uhradili, jakož i

c) řádným a veřejným študujícím.

7. Ist der sich anmeldende Stellungspflichtige nicht im Besitze einer giltigen Legitimationsurkunde, so ist dieser Umstand in der betreffenden Rubrik des Verzeichnisses zu bemerken; betrifft dies einen Stellungspflichtigen, dessen Altersklasse bereits einer Stellung unterzogen war, so ist es Pflicht des Gemeindevorstehers in der Rubrik „Anmerkung" anzuführen, in welcher Weise der Betreffende nach seiner Angabe der Stellungspflicht entsprochen hat.

In den Ländern der ungarischen Krone ist bei zweifelhafter Identität, wenn die Anmeldung persönlich und ohne Vorweisung eines Legitimations-Dokumentes erfolgt, eine genaue Personsbeschreibung aufzunehmen und dem Verzeichnisse zuzulegen.

8. Fremde Stellungspflichtige sind gelegentlich ihrer Anmeldung über die Bestimmungen des §. 18 zu belehren und es ist ihnen für den Fall, als sie die Stellung im Aufenthaltsbezirke anstreben, dies jedoch selbst zu erwirken nicht in der Lage wären, die Vermittlung von amtswegen angedeihen zu lassen.

9. Es sind übrigens fremde Stellungspflichtige, welche die Stellung im Aufenthaltsbezirke angestrebt haben, zu verpflichten, für den Fall, als sie zum Wechsel des Aufenthaltsortes genöthigt wären, den neuen Aufenthaltsort anzuzeigen.

C. Verzeichnung der „gänzlich Unbekannten."

10. Als „gänzlich unbekannt" ist jener anzusehen und in dem Verzeichnisse über die „gänzlich Unbekannten" aufzunehmen, der nach den Auszügen aus den Tauf- und Geburts-Registern zwar in der Gemeinde geboren ist, aber

a) dessen Tod oder Aufenthalt selbst durch die eingehendsten Erhebungen nicht erforscht werden konnte und
b) nicht bekannt ist, nach welcher Gemeinde die Eltern (bei Unehelichen die Mutter) zuständig sind oder wo dieselben sich aufhalten oder endlich wo sie geboren sind.

Ist der Aufenthalts- oder Geburtsort der Eltern oder auch nur eines Elterntheiles (bei Unehelichen der Mutter) bekannt, so hat schon auf Grund dieses Umstandes, je nachdem der in Betracht kommende Ort die eigene oder eine fremde Gemeinde ist, die Verzeichnung des Stellungspflichtigen in dem Verzeichnisse über die zuständigen oder fremden Stellungspflichtigen zu erfolgen.

11. Die Erhebungen nach Punkt 10 a, wie die Nachforschungen und die zweifellose Feststellung, daß die Eltern (die Mutter) des „gänzlich Unbekannten" sich in der Gemeinde nur vorübergehend aufhielten und ihre Zuständigkeit, wie ihr Aufenthalts- oder Geburtsort gänzlich unbekannt ist, liegen den Gemeindevorstehern — in den Ländern der ungarischen Krone den Erhebungs-Kommissionen ob (§. 75 : 2).

§. 17.

Einbringung der Ansuchen um die zeitliche Befreiung (Reklamationen) oder um sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht.

1. Unterstützungsbedürftige Angehörige oder deren Bevollmächtigte, welche die zeitliche Befreiung Stellungspflichtiger oder letztere, wenn sie eine der in den §§. 25 und 27 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§§. 5 und 6 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) und des §. 29 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikel) v. J. 1868 angeführten Begünstigungen anstreben, sind verpflichtet, die zur Begründung derartiger Begünstigungen bestehenden Verhältnisse zur Zeit der gemeindeweisen Verzeichnung oder spätestens bei der regelmäßigen Stellung nachzuweisen.

2. Wird die erst bei der Stellung eingebrachte Reklamation wegen Unzulänglichkeit der beigebrachten Nachweise durch die Stellungs-Kommission abgewiesen und der Betreffende eingereiht, so kann, wenn ihm auch im Berufungswege die zeitliche Befreiung nicht zuerkannt wird, nur die Verhandlung wegen Militär-Entlassung nach §. 40 c des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 12 c des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) erfolgen.

3. Diese Bestimmung findet auch dann Anwendung, wenn die Partei es unterließ, die bei der Verzeichnung eingebrachte Reklamation durch die ihr von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) als noch erforderlich bezeichneten Nachweise zu vervollständigen.

4. Die Gemeindevorsteher haben gelegentlich der nach §. 13 zu erlassenden Aufforderung die Stellungspflichtigen an die rechtzeitige Einbringung jener Dokumente zu erinnern, welche zur Begründung allfälliger Ansprüche auf die Zuerkennung gesetzlicher Begünstigungen erforderlich sind, diese Dokumente sind den Verzeichnissen anzuschließen und ihre Anzahl in denselben zu bemerken.

§. 18.

Ansuchen Stellungspflichtiger um Bewilligung zur Stellung außerhalb des heimatlichen Stellungsbezirkes.

1. Obgleich nach §. 12 jeder Stellungspflichtige diese Pflicht im heimatlichen Stellungsbezirke zu erfüllen hat und nach §. 54 verpflichtet ist, zur regelmäßigen Stellung in demselben zu erscheinen, kann die Bewilligung zur Stellung im Aufenthaltsbezirke ertheilt werden:

a) den in einem anderen Bezirke ansässigen oder bleibend angestellten, oder auch
b) in Dienst-, Arbeits- und sonstigen Erwerbsverhältnissen dauernd abwesenden Stellungspflichtigen, wenn deren Nothwendigkeit zum Betriebe des Dienstes, der Wirthschaft oder des Gewerbes durch den Gemeindevorsteher bestätigt ist, oder wenn glaubwürdig nachgewiesen wird, daß die Verhältnisse solcher Stellungspflichtigen die Bestreitung der Kosten der Reise in den Heimatsbezirk aus eigenen Mitteln nicht gestatten, sowie auch
c) den ordentlich und öffentlich Studirenden.

2. Přejí-li sobě odvodem povinní, kteří za příčinou prokázané nutnosti obdrželi povolení k cestě do cizozemska, vyměřené přes čas, kdy odvod započne, aneb kteří v cizozemsku trvale jsou usedlí, aby vyhověti mohli odvodní povinnosti své v okresu odvodním, který jest blíže jejich bydliště nežli okres domovský, může jim to povoleno býti za podmínek v odst. 1 uvedených.

3. Uděliti povolení taková přísluší v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených v první stolici domovskému úřadu okresnímu, v zemích koruny uherské v případech v 1. odstavci uvedených okresnímu úředníku domovské obce odvodem povinného, v případech dle 2. odstavce ministeriu zemské obrany (§. 78).

Průkazy v té příčině předložené buďtež však zkoušeny co nejpodrobněji, aby dostavení se mimo domovský okres odvodní zůstalo obmezeno na dotčené výše případy, jestliže ohledu zasluhují.

Ze záporných výměrů úřadu okresního (úředníka okresního) mohou ti, jichž se týče, odvolati se k politickému úřadu zemskému, pokud se týče k uherskému ministeriu zemské obrany. K tomuto odvolání povoluje se lhůta 14 dnů, počítaje ode dne, kdy výměr byl doručen.

4. Odvodem povinní, hlásíce se k sepsání, odevzdejtež průkazy výše zmíněné obecnímu představenému, který je přiloží k dotyčnému seznamu a že se tak stalo, v rubrice připomenutí poznamená.

5. Odvodem povinným, kteří se zdržují v Bosně a v Hercegovině, a kteří tamtéž nalezají se v nějaké službě veřejné, trvale usedlí jsou aneb jejichž výdělkové neb jinaké poměry jim nedovolují, aby cestovali k vykonání povinnosti odvodní i do okresu odvodního, který leží blíže jejich bydliště (odstavec 2.), zejmena aby zapravili útraty cesty té z vlastních prostředků, může domovský úřad okresní, pokud se týče uherské ministerium zemské obrany uděliti povolení, aby se stavěli před některou z komisí odvodních v těchto zemích zřízených. Žádosti takové musí býti potvrzeny politickým úřadem bydliště, kterýž je předloží příslušnému politickému úřadu okresnímu — je-li odvodem povinný příslušný v zemích koruny uherské, prostřednictvím zemské vlády v Sarajevu uherskému ministeriu zemské obrany.

§. 19.
Jak se skončí sepsání dle obcí.

1. Sepsání dle obcí skončeno budiž v zemích koruny uherské posledním listopadem, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených posledním prosincem. Představení obecní mají seznamy, když je byli přezkoušeli, v případě potřeby doplnili a opravili, předložiti nejdéle do deseti dnů po tomto skončení příslušnému úřadu okresnímu (úředníku okresnímu.)

2. Jak ku seznamům příslušných odvodem povinných, kteréž ve dvou stejnopisech vyhotoviti se mají, tak i k seznamu cizích odvodem povinných přiloženy buďtež reklamace, průkazy k odůvodnění nároku na výhodu nějakou ve vykonávání povinnosti branné, aneb na dostavení se mimo domovský okres odvodní. K seznamům příslušných odvodem povinných připojeny buďtež také výtahy z matrik, k seznamům „docela neznámých“ spisy vyšetřovací, v zemích koruny uherské kromě toho křestní (rodné) listy, jež úředně vyžádati třeba.

§. 20.
Jak okresní úřad (okresní úředník) zkoumá a doplňuje seznamy dle obcí.

1. Okresnímu úřadu (okresnímu úředníkovi) náleží:

a) aby z došlých seznamů cizích odvodem povinných sdělal výtahy rozdělené dle okresů odvodních a výtahy ty spolu s doklady k nim náležejícími ihned zaslal dotyčným příslušným úřadům okresním, v zemích koruny uherské okresnímu úředníku obce příslušné;

b) aby seznamy příslušných odvodem povinných srovnal s výtahy z křestních (rodných) rejstříků se seznamy o popisování lidu anebo s doklady, které vůbec po ruce jsou, a v příčině těch, kteří dobrovolně vstoupili do stálého vojska (loďstva válečného), také s dotyčným záznamem, pak v příčině II., III., pokud se týče IV. třídy životní se seznamy odvodními a seznamy o dodatečném odvodu z předešlých pravidelných odvodů, aby nedostatky, které by snad shledal, opravil, a

c) aby ty, kteří při dřívějších odvodech do stálého vojska, do loďstva válečného, do náhradní zálohy nebo do zemské obrany byli vřaděni anebo k tomu cíli v záznamu zůstali, jakož i ty, kteří z odvodem povinných, nyní v II., III., pokud se týče ve IV. třídě životní se nalezajících, pro výmaz ze seznamu odvodního klassifikováni byli, v seznamech označil.

2. Wünschen Stellungspflichtige, welche wegen nachgewiesener Nothwendigkeit eine über die Zeit des Beginnes der Stellung hinaus lautende Bewilligung zur Reise in das Ausland erhalten haben, oder im Auslande bleibend ansässig sind, in einem ihrem Aufenthalte näheren als dem heimatlichen Stellungsbezirke ihrer Stellungspflicht zu genügen, so kann ihnen dies unter den in 1 bezeichneten Bedingungen gestattet werden.

3. Die Ertheilung solcher Bewilligungen steht in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern in erster Instanz der heimatlichen Bezirksbehörde, in den Ländern der ungarischen Krone in den im Punkte 1 bezeichneten Fällen dem Bezirksbeamten der Zuständigkeitsgemeinde des Stellungspflichtigen, in den Fällen nach Punkt 2 dem Landesvertheidigungs-Ministerium zu (§. 78).

Es sind jedoch die diesfalls beigebrachten Nachweise genauestens zu prüfen, damit die Stellung außerhalb des heimatlichen Stellungsbezirkes auf die obbezeichneten Fälle, wenn sie rücksichtswürdig sind, beschränkt bleibe.

Gegen abweisliche Bescheide der Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten) steht dem Betreffenden die Berufung an die politische Landesstelle, beziehungsweise das ungarische Landesvertheidigungs-Ministerium frei. Für diese Berufung wird eine Frist von 14 Tagen, vom Tage der Zustellung an gerechnet, eingeräumt.

4. Die vorbezeichneten Nachweise sind von dem Stellungspflichtigen gelegentlich der Anmeldung zur Verzeichnung dem Gemeindevorsteher zu übergeben, durch diesen dem betreffenden Verzeichnisse zuzulegen, und daß dies geschehen, in der Anmerkungsrubrik ersichtlich zu machen.

5. Jenen in Bosnien und der Herzegovina sich aufhaltenden Stellungspflichtigen, welche dort in einer öffentlichen Dienststellung sich befinden, bleibend ansässig sind oder deren Erwerbs- oder sonstige Verhältnisse die Reise zur Erfüllung der Stellungspflicht selbst in einen ihrem Aufenthalte näher gelegenen Stellungsbezirk (Punkt 2), insbesondere die Bestreitung der Kosten derselben aus eigenen Mitteln nicht gestatten, kann die Bewilligung zur Stellung vor einer der in diesen Ländern aktivirten Stellungs-Kommissionen von der heimatlichen Bezirksbehörde, beziehungsweise dem ungarischen Landesvertheidigungs-Ministerium ertheilt werden. Solche Ansuchen bedürfen der Bestätigung der politischen Behörde des Aufenthaltsortes und werden von derselben an die zuständige politische Bezirksbehörde — wenn der Stellungspflichtige in den Ländern der ungarischen Krone zuständig ist, im Wege der Landesregierung in Sarajevo an das ungarische Landesvertheidigungs-Ministerium — geleitet.

§. 19.

Schluß der gemeindeweisen Verzeichnung.

1. Die gemeindeweise Verzeichnung ist in den Ländern der ungarischen Krone mit letztem November, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern mit letztem Dezember abzuschließen. Die Gemeindevorsteher haben die Verzeichnisse, nach Ueberprüfung, nöthigenfalls Vervollständigung und Richtigstellung derselben, längstens zehn Tage nach diesem Abschluße der zuständigen Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) vorzulegen.

2. Sowohl den in zwei Parien auszufertigenden Verzeichnissen über die zuständigen, wie auch dem Verzeichnisse über die fremden Stellungspflichtigen sind die Reklamationen, die Nachweise zur Begründung des Anspruches auf eine Begünstigung in der Wehrpflichterfüllung oder Stellung außerhalb des heimatlichen Stellungsbezirkes zuzulegen. Den Verzeichnissen über die zuständigen Stellungspflichtigen sind auch die Matrikelauszüge, jenen über die „gänzlich Unbekannten" die Erhebungsakten, in den Ländern der ungarischen Krone überdies die amtlich einzuholenden Tauf-(Geburts-)Scheine anzuschließen.

§. 20.

Prüfung und Vervollständigung der gemeindeweisen Verzeichnisse durch die Bezirksbehörde (den Bezirksbeamten).

1. Die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) hat:

a) aus den eingelangten Verzeichnissen über die fremden Stellungspflichtigen nach Stellungsbezirken abgesonderte Auszüge zu verfassen und diese sammt den dazu gehörigen Belegen sofort den betreffenden zuständigen Bezirksbehörden, in den Ländern der ungarischen Krone dem Bezirksbeamten der Zuständigkeitsgemeinde, zu übermitteln;

b) die Verzeichnisse über die heimatszuständigen Stellungspflichtigen durch Vergleichung mit den Auszügen aus den Tauf- (Geburts-) Registern, den Volkszählungslisten oder sonst vorhandenen Behelfen und bezüglich der freiwillig in das stehende Heer (die Kriegsmarine) Eingetretenen auch mit der diesfälligen Vormerkung, dann rücksichtlich der II., III., beziehungsweise IV. Altersklasse mit den Stellungs- und Nachstellungslisten der vorangegangenen regelmäßigen Stellungen zu prüfen, etwa vorgefundene Mängel zu verbessern, und

c) die bei früheren Stellungen in das stehende Heer, die Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr Eingereihten oder hiezu in Vormerkung Verbliebenen und die zur Löschung aus der Stellungsliste Klassifizirten der nunmehr in der II., III., beziehungsweise in der IV. Altersklasse stehenden Stellungspflichtigen in den Verzeichnissen zu bezeichnen.

Toto označení obsahujž rok odvodu, usnesení, bez udání vady, pokud se týče rok odvodu, při kterém osoba dotyčná nebyla přítomna, a konečně v něm buď udáno, zdali osoba ta zaznamenána jest k dodatečnému odvodu pro stálé vojsko (loďstvo válečné), pro náhradní zálohu anebo pro zemskou obranu;

d) aby zkoušel seznamy „docela neznámých" dle obcí sdělané a jejich doklady, aby nedostatky po případě ihned odstranil a pak „docela neznámé" z odvodního okresu pojal do seznamu, jenž se všemi přílohami komisi odvodní předložiti se má.

V zemích koruny uherské sdělen budiž tento seznam i s přílohami ještě před odvodem sousedním okresům odvodním a jurisdikcím, aby do něj nahlédly a zapsaly tam data, která jim snad známa jsou.

2. V příčině těch, kteří zjevně jsou neschopni (§. 16 : 5), konej úřad okresní (úředník okresní) zevrubná šetření. Vyjde-li z nich beze vší pochyby na jevo, že jsou tu vady dotyčné, buďtež odvodem povinní, jichž se týče, sproštěni osobního se dostavení před komisi odvodní a budiž to v rubrice 17. seznamu poznamenáno. Spisy vyšetřovací předloženy buďte komisi odvodní (§. 64 : 1).

3. Dojdou-li z jiných okresů seznamy odvodem povinných ve vlastním okresu příslušných, opraví a doplní dle toho úřad okresní (úředník okresní) seznamy, vyřídí ihned došlé žádosti za povolení ke stavění se v jiném okresu odvodním nežli domovském vedle ustanovení §. 18 a označí udělené v té příčině povolení nebo zamítnutí žádosti v rubrice 17. seznamu.

§. 21.

Jak se vyhlašují seznamy v obcích.

1. Okresní úřad (okresní úředník) dá na to jedno vyhotovení opraveného seznamu v dotyčné obci prohlásiti s dokladem, že každý, kdo

a) chce oznámiti, že někdo byl vynechán nebo nesprávně zapsán, aneb

b) proti reklamaci odvodem povinného nebo proti jeho žádosti za výhodu nějakou ve vykonávání povinnosti branné námitky činiti chce,

právo má, učiniti oznámení (podati námitky) u okresního úřadu (okresního úředníka) v době, kterou týž dle poměrů kommunikačních ustanoví, zároveň však prokázati důvody toho.

2. Těm, kdož podali reklamace nebo žádosti za výhodu nějakou ve vykonávání povinnosti branné, budiž oznámeno, které průkazy ještě scházejí a předloženy býti musí.

Pokud rozhodnutí o reklamaci závisí od komisionelní lékařské prohlídky příbuzných reklamovaného, buďtež titéž upozorněni na to, že jim bude představiti se komisi odvodní, vyjma ovšem, že tu jest některý z případů uvedených v §. 54 : 4 *a*, *b* a *c*. V případě k §. 54 : 4 *b* musí zjevná nespůsobilosť k výdělku nade vši pochybnosť býti prokázána zevrubně konaným šetřením úředním, jehož výsledek, tak jako průkazy k §. 54 : 4 *a* komisi odvodní předložiti třeba.

3. Třeba pečovati o to, aby každému účastníku, jemuž záleží na tom, aby hájil práv svých a vykonal povinnosti své, o obsahu seznamu vědomosti se dostalo anebo aspoň dostati mohlo.

K tomu konci užito buď v každé obci potřebného k tomu nejvhodnějšího spůsobu vyhlášení.

Seznamy vyloženy buďtež v úřadě obecním k volnému nahlédnutí po osm dní, kteréž v obci veřejným ohlášením se oznámí.

§. 22.

Řízení o námitkách proti sepsání, proti reklamacím nebo žádostem za jinaké výhody ve vykonávání povinnosti branné.

1. Oznámení, která ve lhůtě úřadem okresním (úředníkem okresním) ustanovené (§. 21 : 1) buď ústně nebo písemně učiněna byla o tom, že někdo byl vynechán nebo nesprávně zapsán, jakož i námitky, podané proti reklamacím nebo jinakým nárokům na výhody zákonem dovolené, zkoušeti má úřad okresní (úředník okresní) a přibrati k tomu, pokud třeba, představené obecní, jichž se týče.

2. Objeví-li se oznámení takové podstatným, učiní se oprava v seznamech; je-li tomu naopak, budiž to straně oznámeno, kteréž ostatně zůstaveno jest právo, odvolati se k úřadu zemskému, v zemích koruny uherské k jurisdikci — v nejvyšší stolici k ministeriu zemské obrany. Při král. svobodných městech nadaných právem jurisdikce a při jiných městech samostatných, jakož i v Chorvatsku a Slavonsku vůbec, rozhoduje o odvolání toliko ministerium zemské obrany.

Diese Bezeichnung hat das Jahr der Stellung, den Beschluß, ohne Angabe des Gebrechens, beziehungsweise das Jahr der Stellung, bei welcher der Betreffende abwesend war, und die Angabe zu enthalten, ob er zur Nachstellung für das stehende Heer (die Kriegsmarine), für die Ersatzreserve oder Landwehr vorgemerkt ist;

d) die gemeindeweisen Verzeichnisse der „gänzlich Unbekannten" und deren Belege zu prüfen, etwaige Mängel sofort zu beheben und sodann die „gänzlich Unbekannten" des Stellungsbezirkes in ein Verzeichniß aufzunehmen, welches sammt allen Beilagen der Stellungs-Kommission vorzulegen ist.

In den Ländern der ungarischen Krone ist dieses Verzeichniß sammt Beilagen noch vor der Stellung den benachbarten Stellungsbezirken und Jurisdictionen zur Einsicht und Eintragung der diesen etwa bekannten Daten mitzutheilen.

2. Bezüglich der offenkundig Untauglichen (§. 16 : 5) sind von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) eindringliche Erhebungen zu pflegen. Ergeben dieselben zweifellos das Vorhandensein der bezüglichen Gebrechen, so sind die betreffenden Stellungspflichtigen von dem persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission zu entheben und ist dies in der Rubrik 17 des Verzeichnisses zu bemerken. Die Erhebungsakten sind der Stellungs-Kommission vorzulegen (§. 64 : 1).

3. Langen von anderen Bezirken die Verzeichnisse über im eigenen Bezirke heimatszuständige Stellungspflichtige ein, so pflegt die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) hienach die Richtigstellung und Vervollständigung der Verzeichnisse, erledigt die eingelangten Gesuche um die Bewilligung zur Stellung in einem anderen als dem heimatlichen Stellungsbezirke sofort nach den Bestimmungen des §. 18 und bezeichnet die diesfalls ertheilte Bewilligung oder die Abweisung des Ansuchens in der Rubrik 17 des Verzeichnisses.

§. 21.

Kundmachung der Verzeichnisse in den Gemeinden.

1. Seitens der Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten) ist hierauf eine Aussertigung des berichtigten Verzeichnisses in der betreffenden Gemeinde mit dem Beisatze kundmachen zu lassen, daß jedermann, der

a) eine Auslassung oder unrichtige Eintragung anzeigen, oder

b) gegen die Reklamation eines Stellungspflichtigen oder gegen dessen Ansuchen um eine Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht Einsprache erheben will, berechtigt ist, die Anzeige (Einsprache) bei der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) innerhalb der von derselben nach den Kommunikations-Verhältnissen zu bestimmenden Zeit einzubringen, gleichzeitig jedoch deren Begründung nachzuweisen hat.

2. Jenen, welche Reclamationen oder Gesuche um eine Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht eingebracht haben, ist bekanntzugeben, welche Nachweise noch fehlen und beizubringen sind.

Insofern die Entscheidung über eine Reklamation von der kommissionellen ärztlichen Untersuchung Angehöriger der Reklamirten abhängig ist, sind diese darauf aufmerksam zu machen, daß sie sich der Stellungs-Kommission vorzustellen haben werden, es sei denn, daß einer der im §. 54 : 4 a, b und c bezeichneten Fälle vorliegt. Im Falle zu §. 54 : 4 b muß die offenkundige Erwerbsunfähigkeit durch eindringlich gepflogene amtliche Erhebungen zweifellos nachgewiesen werden, welche Erhebungen, gleichwie die Nachweise zu §. 54 : 4 a, der Stellungs-Kommission vorzulegen sind.

3. Es muß gesorgt werden, daß jeder Betheiligte, dem es Ernst ist seine Rechte zu wahren und seine Pflichten zu erfüllen, von dem Inhalte des Verzeichnisses Kenntniß erhalte oder wenigstens erhalten könne.

Zu diesem Behufe ist in jeder Gemeinde die hiezu erforderliche zweckmäßigste Art und Weise der Kundmachung anzuwenden.

Die Verzeichnisse sind durch acht, in der Gemeinde durch allgemeine Verlautbarung bekanntzugebende Tage im Gemeindeamte zur freien Einsicht aufzulegen.

§. 22.

Verfahren über Einsprachen gegen die Verzeichnung, wider Reklamationen oder Ansuchen um sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht.

1. Die innerhalb der von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) bestimmten Frist (§. 21 : 1) entweder mündlich oder schriftlich vorgebrachten Anzeigen über Auslassungen oder unrichtige Eintragungen, sowie die erhobenen Einsprachen gegen Reklamationen oder sonstige Ansprüche auf gesetzlich zulässige Begünstigungen sind von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten), soweit als nöthig mit Beiziehung der betreffenden Gemeindevorsteher, zu prüfen.

2. Ergibt sich die Grundhältigkeit einer solchen Anzeige, so erfolgt die Berichtigung in den Verzeichnissen; zeigt sich das Gegentheil, so ist dies der Partei bekanntzugeben, welcher übrigens das Recht der Berufung an die Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone an die Jurisdiction, — in oberster Instanz an das Landesvertheidigungs-Ministerium — offen steht. Bei den mit dem Jurisdictionsrechte bekleideten königl. Frei- und sonstigen selbstständigen Städten, sowie in Croatien und Slavonien überhaupt, entscheidet über die Berufung nur das Landesvertheidigungs-Ministerium.

Pokud se však jedná o námitky proti reklamacím nebo jiným nárokům na výhody zákonem dovolené, buďtež konána šetření a výsledek buď oznámen komisi odvodní, jíž náleží o tom rozhodovati.

Jestiť vůbec povinností úřadů okresních (úředníků okresních), aby při žádostech za osvobození anebo při nárocích na jiné výhody zákonem dovolené, jestliže průkazy předložené nejsou úplně nepochybné, šetření zavedly a tak je konaly, aby komise odvodní mohla rozhodnouti s úplnou jistotou.

IV. Oddělení.

Losování; řízení při losování; seznam losovní a odvodní.

§. 23.

Účel losování; dodatečné losování.

1. Účelem losování jest, ustanoviti pořad, dle kterého odvodem povinní v životní třídě své přicházejí do stálého vojska (loďstva válečného), do náhradní zálohy nebo do zemské obrany.

2. Losování účastní se odvodem povinní z oné třídy životní, která se poprvé k odvodu dostavuje, pojímaje v to odvodem povinné chovance král. uherské akademie „Ludovica" pro zemskou obranu.

Losování tohoto neúčastní se pouze odvodem povinní chovanci vojenských ústavů vzdělavacích a „docela neznámí".

3. Jestliže odvodem povinní, kteří se neúčastnili losování I. třídy životní, dodatečně anebo také ve vyšších třídách životních k odvodu se dostavují, podrobiti se musí losování dodatečnému, a prohlásí-li se o nich, že zákonným způsobem jsou nepřítomni, budiž jimi naloženo podle výsledku sečtení kontingentálního onoho roku, ve kterém se v I. třídě životní k odvodu dostaviti měli.

Takoví povinníci branní buďtež dodatečně pojati jak do seznamu obecního tak i do seznamu odvodního toho roku, ve kterém byli v I. třídě životní, a budiž se při tom odvoláno k seznamu odvodnímu toho roku, ve kterém jsou předvedeni.

4. Los vytažený platí pro odvodem povinného po celou dobu povinnosti odvodní a tudíž také ve vyšších třídách životních.

5. Odvodem povinní, kteří po odvodu, pro který losovali, změní domovskou příslušnosť svou (§. 12), vřadí se v novém okresu příslušném do II. (III. nebo IV.) třídy životní podle losu dřívějšího okresu svého a před stejným číslem losu nového okresu domovského, jestliže ten, kdo má los poslednější, ještě v seznamu odvodním zapsán jest.

Ke bližšímu označení pořadí losovního budiž k číslu losu připojena písmena *a*, *b* atd.

Změní-li se hranice území okresů odvodních, pokud se týče sloučí-li se několik okresů odvodních v jeden okres odvodní, rozhoduje v případě tom, jestliže několik odvodem povinných má totéž číslo losu, v příčině pořadu dotčených písmen v novém okresu odvodním abecední pořad jmen rodinných. Jsou-li jména rodinná stejna, rozhoduje týmž způsobem křestní jméno nebo příjmení, a jsou-li i tato stejna, rozhodne den narození (výjimka: poznámka k §. 28).

§. 24.

Seznam losovní.

1. Bezprostředně po té, jakmile vyhlášeny byly seznamy v obcích, sdělají úřadové
Vzorec VI. okresní (úředníci okresní) seznam losovní dle vzorce VI. Základem k tomu jsou dle obcí sdělané seznamy odvodem povinných, v okresu odvodním domovským právem příslušných.

2. Seznam losovní obsahujž všechny k losování povolané odvodem povinné z I. třídy životní téhož okresu odvodního v abecedním pořadu jmen rodinných, nechť titéž v domově jsou přítomni nebo nepřítomni, nechť žádali za dočasné osvobození čili nic. Jsou-li jména rodinná stejna, rozhoduje týmž způsobem křestní jméno nebo příjmení, a jsou-li i tato stejna, rozhodne den narození.

V případě poslednějším budiž v seznamu losovním ke bližšímu označení připojeno zároveň jiné příjmení odvodem povinného, má-li jaké, anebo křestní jméno (příjmení) jeho otce.

Insofern es sich jedoch um Einsprachen wider Reklamationen oder sonstige Ansprüche auf gesetzlich zulässige Begünstigungen handelt, sind die Erhebungen zu pflegen und das Ergebniß der zur Entscheidung hierüber berufenen Stellungs-Kommission zur Kenntniß zu bringen.

Es ist überhaupt Pflicht der Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) bei Befreiungs-Ansuchen oder Ansprüchen auf sonstige gesetzlich zulässige Begünstigungen, wenn die vorgelegten Nachweise nicht vollkommen zweifellos sind, Erhebungen einzuleiten und derart zu pflegen, daß die Stellungs-Kommission mit voller Sicherheit entscheiden kann.

IV. Abschnitt.

Losung; Verfahren bei derselben; Losungs- und Stellungsliste.

§. 23.

Zweck der Losung; Nachlosung.

1. Die Losung hat den Zweck, die Reihenfolge zu bestimmen, nach welcher die Stellungspflichtigen innerhalb ihrer Altersklasse in das stehende Heer (die Kriegsmarine), die Ersatzreserve oder Landwehr gelangen.

2. An der Losung betheiligen sich die Stellungspflichtigen jener Altersklasse, welche zum erstenmale zur Stellung gelangt, einschließlich der stellungspflichtigen Zöglinge der königl. ungarischen Landwehr-Ludovica-Akademie.

Ausgenommen von dieser Losung sind nur die stellungspflichtigen Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten und die „gänzlich Unbekannten."

3. Gelangen Stellungspflichtige, welche an der Losung der I. Altersklasse nicht theilgenommen haben, nachträglich oder auch in den höheren Altersklassen zur Stellung, so sind sie der Nachlosung zu unterziehen und, wenn sie als legal abwesend erklärt werden, nach dem Ergebnisse der Kontingents-Abrechnung jenes Jahres zu behandeln, in welchem sie in der I. Altersklasse zur Stellung zu erscheinen hatten.

Derlei Wehrpflichtige sind unter Berufung auf die Stellungsliste des Jahres, in welchem sie vorgeführt werden, sowohl in das Gemeindeverzeichniß, wie in die Stellungsliste des Jahres, in welchem sie in der I. Altersklasse standen, nachträglich aufzunehmen.

4. Das gezogene Los ist für den Stellungspflichtigen während der ganzen Dauer der Stellungspflicht und daher auch in den höheren Altersklassen giltig.

5. Stellungspflichtige, welche nach der Stellung, für welche sie gelost haben, die Heimatszuständigkeit (§. 12) verändern, rangiren in dem neuen Zuständigkeitsbezirke in der II. (III. oder IV.) Altersklasse nach dem Lose ihres früheren Bezirkes und vor der gleichen Loszahl des neuen Heimatsbezirkes, wenn der Besitzer des letzteren Loses noch in der Stellungsliste aufgenommen ist.

Zur näheren Bezeichnung der Losreihe ist der Losnummer der Buchstabe a, b u. s. w. beizusetzen.

Bei Aenderungen in der territorialen Begrenzung der Stellungsbezirke, beziehungsweise bei Zusammenziehungen mehrerer Stellungsbezirke in einen Stellungsbezirk, ist, wenn mehrere Stellungspflichtige eine und dieselbe Losnummer besitzen, für die Anwendung der vorangeführten Buchstabenreihung im neuen Stellungsbezirke die alphabetische Reihenfolge der Familiennamen maßgebend. Bei gleichen Familiennamen entscheidet in derselben Weise der Tauf- oder Vorname und, wenn auch diese gleich sind, der Geburtstag (Ausnahme: Anmerkung zu §. 28).

§. 24.

Die Losungsliste.

1. Unmittelbar nach der Kundmachung der Verzeichnisse in den Gemeinden verfassen die Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) die Losungsliste nach dem Muster VI. Als Grundlage hiezu dienen die gemeindeweisen Verzeichnisse der im Stellungsbezirke heimatszuständigen Stellungspflichtigen.

2. Die Losungsliste hat alle zur Losung berufenen Stellungspflichtigen der I. Altersklasse eines und desselben Stellungsbezirkes in alphabetischer Reihenfolge der Familiennamen, sie mögen in der Heimat anwesend oder abwesend sein, die zeitliche Befreiung angesprochen haben oder nicht, zu enthalten. Bei gleichen Familiennamen entscheidet in derselben Weise der Tauf- oder Vorname und sind auch diese gleich, der Geburtstag.

Im letzten Falle ist in der Losungsliste zur näheren Unterscheidung zugleich der etwaige Beiname des Stellungspflichtigen oder der Tauf-(Vor-)Name seines Vaters beizusetzen.

§. 25.

Kdy se má počíti s losováním.

1. Losování vykoná se v každém okresu odvodním před odvodem, však nikoli dříve, než třeba jest, aby se mohl seznam odvodní až do dne odvodu úplně vyhotoviti; losování budiž provedeno v době nejkratší, v zemích koruny uherské nejdéle během 48 hodin.

2. Den, kdy se počne losovati, vyhlásiti má úřad okresní (úředník okresní) nejméně osm dní napřed v obcích veřejným návěštím nebo jiným spůsobem v místě obvyklým. Odvodem povinným budiž zůstaveno, chtějí-li se dostaviti osobně.

§. 26.

Jak se před se jde při losování.

1. Okresní přednosta (okresní úředník) aneb jeho náměstek řídí losování u přítomnosti představených obecních aneb jejich zástupců.

2. K losování má každý volný přístup; rodiče nebo poručníci těch, kdož k losování povoláni jsou, mají však přednosť, jestliže shromaždiště nestačí pro všecky osoby, které přijdou.

3. Za účelem losování napíší se všechny písmeny abecedy na lístky stejného papíru a stejné velikosti a vloží se sbalené do neprůhledné nádoby na stole volně stojící.

Nejstarší obecní představený vytáhne jeden lístek, od jehož písmeny počínaje se dle pořádku abecedního až do *Z*, pak od *A* počínaje až k písmeně prve vytažené jména k losování vyvolávati mají.

Tato písmena prve vytažená budiž vyznačena v seznamu v rubrice připomenutí.

4. Na to napíší se na tolik losovních lístků stejného papíru a stejné velikosti, kolik k losování oprávněných z I. třídy životní zapsáno jest, čísla od 1 počínaje a dále, lístky tyto se sbalí a vloží jednotlivě do nádoby na stole. Po každé, když vhozeno bylo deset lístků, se nádobou zatřese.

Lístky mohou se zastrčiti do zcela stejných dřevěných kapslí, anebo může místo lístků užiti se také polovičních kuliček, na jejichž rovné ploše číslo jest napsáno.

5. Každý, kdo byl vyvolán, vytáhne jeden lístek losovní, dle jehož čísla padne naň řada k odvodu; nechtěl-li by sám lístek vytáhnouti, aneb není-li přítomen, vytáhne los jeho zástupce neb někdo jiný, jejž ten, kdo losování řídí, k tomu ustanoví.

Ten, kdo lístek vytáhl, přečte nahlas jeho číslo, aneb dá je přečísti osobě, kterou sám zvolil, a odevzdá jej pak tomu, kdo losování řídí, jenž číslo zapsati dá do seznamu losovního.

6. Seznam losovní budiž podepsán od přítomných představených obecních a od toho, kdo losování řídí.

§. 27.

Jak se před se jde při dodatečném losování.

1. Při losování dodatečném vytáhne ten, jehož se týče, jeden los z tolika losů, kolik bylo čísel při všeobecném losování jeho třídy životní.

Tento los položen buď se zlomkem ($^1/_2$) před číslo stejně velké, které při všeobecném losování vytaženo bylo.

2. Losování dodatečné budiž u okresního úřadu, pokud se týče u přítomnosti okresního úředníka vykonáno ihned, aniž by se teprvé čekalo na nejbližší pravidelný odvod, a buďtež ke každému losování dodatečnému přibráni dva zástupcové obce sídla úředního, pokud se týče místa, kde losování dodatečné se koná.

O losování dodatečném budiž sepsán protokol, jejž podepíší ten, kdo je řídí, a oni dva zástupcové obce.

§. 28.

Seznam odvodní.

1. Po skončeném losování sdělá okresní úřad (okresní úředník) pro obvod okresu od-
Vzorec VII. vodního seznam odvodní dle vzorce VII. Seznam odvodní sdělá se v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených ve dvou, v zemích koruny uherské ve třech vyhotoveních, a sice jedno pro vlastní potřebu úřední, druhé pro velitelstvo doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) a třetí vyhotovení pro zemskou obranu.

Základem pro sepsání seznamu odvodního jsou dle obcí sdělané seznamy odvodem povinných v okresu odvodním příslušných, seznam losovní a protokoly o dodatečném losování.

2. Seznam odvodní rozdělen budiž v oddělení *A*, *B*, *C*, *D*, *E*, dále *F*, jestliže IV. životní třída k odvodu povolána jest, a buď v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených

§. 25.

Feststellung des Zeitpunktes der Losung.

1. Die Losung wird in jedem Stellungsbezirke vor der Stellung, jedoch nicht früher vorgenommen, als zur vollständigen Anfertigung der Stellungsliste bis zum Stellungstage erforderlich, und ist in allerkürzester Zeit, in den Ländern der ungarischen Krone längstens innerhalb 48 Stunden, zu vollziehen.

2. Der Tag der Losung ist von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) mindestens acht Tage vorher in den Gemeinden durch öffentlichen Anschlag oder auf andere ortsübliche Weise kundzumachen. Das persönliche Erscheinen ist den Stellungspflichtigen zu überlassen.

§. 26.

Verfahren bei der Losung.

1. Der Bezirksvorsteher (Bezirksbeamte) oder dessen Stellvertreter leitet den Akt der Losung in Gegenwart der Gemeindevorsteher oder deren Stellvertreter.

2. Zur Losung hat jedermann freien Zutritt; den Eltern oder Vormündern der zur Losung Berufenen gebührt jedoch der Vorzug, wenn der Versammlungsort nicht alle Personen, die sich einfinden, fassen sollte.

3. Behufs der Losung werden die sämmtlichen Buchstaben des Alphabetes auf Zettel von gleichem Papier und gleicher Größe geschrieben und zusammengerollt in ein auf einem Tische freistehendes undurchsichtiges Gefäß gelegt.

Der älteste Gemeindevorsteher zieht einen Zettel, von dessen Buchstaben an, nach der Ordnung des Alphabetes bis Z, dann von A angefangen bis zu dem erstgezogenen Buchstaben, die Namen zur Losung aufgerufen werden sollen.

Dieser erstgezogene Buchstabe ist in der Anmerkungsrubrik der Liste zu bezeichnen.

4. Hierauf werden auf so viele Loszettel von gleichem Papier und gleicher Größe, als Losungsberechtigte der I. Altersklasse verzeichnet sind, die Nummern von 1 an fortlaufend geschrieben, diese Zettel zusammengerollt und einzeln in das Gefäß auf dem Tische gelegt. Nach je zehn hineingeworfenen Zetteln wird das Gefäß gerüttelt.

Die Zettel können in ganz gleiche hölzerne Kapseln eingesteckt, oder auch statt der Zettel kleine Halbkugeln verwendet werden, auf deren platter Fläche die Nummer geschrieben ist.

5. Jeder Aufgerufene zieht einen Losungszettel, nach dessen Nummer ihn die Reihe zur Stellung trifft; wenn er nicht selbst ziehen wollte, oder nicht anwesend ist, zieht dessen Stellvertreter oder ein anderer, den der Leiter der Losung hiezu bestimmt, ein Los.

Jener, der den Zettel gezogen hat, liest die Nummer desselben laut ab, oder läßt sie durch eine von ihm selbst gewählte Person ablesen, und übergibt ihn sodann dem Leiter der Losung, welcher die Eintragung der Nummer in die Losungsliste veranlaßt.

6. Die Losungsliste ist von den anwesenden Gemeindevorstehern und dem Leiter der Losung zu unterfertigen.

§. 27.

Verfahren bei der Nachlosung.

1. Bei der Nachlosung hat der Betreffende aus so vielen Losen, als Nummern bei der allgemeinen Losung seiner Altersklasse vorhanden waren, eines zu ziehen.

Dieses Los ist der bei der allgemeinen Losung gezogenen Nummer der gleichen Höhe mit einem Bruchtheile ($^1/_2$) vorzusetzen.

2. Nachlosungen sind, ohne erst die nächste regelmäßige Stellung abzuwarten, bei der Bezirksbehörde, beziehungsweise in Gegenwart des Bezirksbeamten, sofort vorzunehmen und zu jeder derselben zwei Vertreter der Gemeinde des Amtssitzes, beziehlich des Ortes, wo die Nachlosung erfolgt, beizuziehen.

Ueber die Nachlosung ist ein Protokoll aufzunehmen und von dem Leiter der Nachlosung und den zwei Vertretern der Gemeinde zu unterfertigen.

§. 28.

Stellungsliste.

1. Nach abgeschlossener Losung verfaßt die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) für den Bereich des Stellungsbezirkes die Stellungsliste, nach dem Muster VII. Die Stellungsliste wird in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern in zwei, in den Ländern der ungarischen Krone in drei Exemplaren ausgefertigt, und zwar das eine für den eigenen Amtsgebrauch, das zweite für das Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando und das dritte Exemplar für die Landwehr. Muster VII.

Zur Verfassung der Stellungsliste dienen die gemeindeweisen Verzeichnisse der im Stellungsbezirke zuständigen Stellungspflichtigen, die Losungsliste und die Nachlosungs-Protokolle als Grundlage.

2. Die Stellungsliste ist in die Abtheilungen A, B, C, D, E, ferner F, wenn die IV. Altersklasse zur Stellung berufen ist, zu theilen und in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und

opatřen seznamem jmen, jenž obsahovati má příjmení všech, kdož v seznamu odvodním jsou zapsáni, dle abecedy seřaděná, a v němž poukázáno býti má k oddělení a k číslu losu nebo k číslu řadovému.

A. V oddělení *A* zapsáni buďtež — v obou státech mocnářství — ti, kdož při nastávajícím pravidelném odvodu z povinnosti úřadu stavěti se mají (§§. 98—102), a to ze všech 17 ročníků a dle tříd životních seřaděni, však jen potud, pokud skutečně se předvedou.

V zemích koruny uherské pojati buďtež v oddělení *A* zvláště následující odvodem povinní, kteří z povinnosti úřadu stavěti se mají:

a) oni, kteří proti ustanovením §. 45 XL. článku zákona z roku 1868 ve stáří odvodem povinném bez dovolení podnikli cestu do cizozemska;

b) oni, kteří přestoupivše zákaz, obsažený v §. 44 XL. článku zákona z roku 1868, se oženili a kteří následkem toho vedle §. 46 téhož článku zákona z povinnosti úřadu odvodu podrobeni jsou;

c) oni, kteří v některém roce minulém odvodu nezákonným spůsobem byli nepřítomni, kteří co takoví v seznamu odvodním jsou označeni a se předvádějí a kteří trvalého bydliště nemají, toliko na základě úředního šetření, po případě za pomoci zákonných prostředků donucovacích dostaveni býti mohli, pokud se týče při kterých se obávati jest, že by uprchli. Za stejných podmínek pojati buďtež do tohoto oddělení (*A*) dodatečně také oni odvodem povinní, kteří hlavnímu odvodu téhož roku spůsobem nezákonným nepřítomni byli;

d) oni odvodem povinní, kteří v některém roce minulém odvodu byli nepřítomni, kteří co takoví jsou označeni a se předvádějí a kteří dle konaného šetření předběžného se neospravedlnili, proč k odvodu se nedostavili, a tedy vedle §. 47 XL. článku zákona z roku 1868 z povinnosti úřadu předvedeni býti mají;

e) oni odvodem povinní, kterým se dokázalo, že se zúmyslně sami zmrzačili, a kteří vedle §. 48 XL. článku zákona z roku 1868 z povinnosti úřadu stavěti se mají; a sice buďtež ti, kteří uvedeni jsou pod *a*, *b*, *d* a *e*, teprvé tehdy pojati do seznamu odvodního, když okresní úředník okresu domovského vydal rozhodnutí, dle něhož ten, jehož se týče, z povinnosti úřadu stavěti se má, po případě jímž se mu služba na jeden nebo dva roky prodlužuje; ti však, kteří označeni jsou pod *c*, pojati buďtež do seznamu odvodního také před vydáním rozhodnutí takového; rozhodnutí toto buď však vydáno bez prodlení; v příčině té, jak se má definitivně naložiti s těmito z povinnosti úřadu předvedenými, rozhodným jest vedle §. 97 : 4 ovšem teprvé rozhodnutí, které nabylo moci práva.

V obou státech mocnářství zůstanou všichni druzí, kteří označeni jsou jakožto nezákonným spůsobem nepřítomní, až do doby, kdy pojmou se do oddělení *A* nebo po případě *B* v seznamu odvodním, zapsáni v záznamu nepřítomných (§. 94).

B. V oddělení *B* pojati buďtež odděleně dle ročníků:

a) všichni, kteří některému minulému odvodu zákonným spůsobem nepřítomni byli (§. 54 : 2 *b*, *c*, *d*, pokud se týče *f*), a ti, kteří za účelem dodatečného odvodu v pořadí losovním zaznamenáni zůstali, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených, jestliže skutečně jsou předvedeni, v zemích koruny uherské bez ohledu na to, ke které třídě životní náležejí a zdali skutečně předvedeni býti mohou čili nic, dále

b) také ti, kteří při některém minulém odvodu bez povolení byli nepřítomni, a následkem toho v seznamu odvodním jakožto nezákonným spůsobem nepřítomní zapsáni byli, jestliže jejich omeškání odvodu dodatečně — v zemích koruny uherské výměrem úřadu k tomu příslušného — za ospravedlněné uznáno bylo, i když ten, jehož se týče, staví se spůsobem delegování.

Za týchž podmínek pojati buďtež do tohoto oddělení (*B*) dodatečně také odvodem povinní, kteří se nedostavili ke hlavnímu odvodu téhož roku.

V zemích koruny uherské buďtež odvodem povinní, zapsaní v oddělení *A* nebo *B*, kteří náležejí k prvním třem odvodem povinným třídám životním, také dle své třídy životní pojati do oddělení *C*, pokud se týče *D* nebo *E*, a to s výslovným podotknutím v rubrice připomenutí, že dotyčný branný povinník v oddělení *A*, pokud se týče *B* k odvodu se staví; kromě toho budiž v příčině těch, kteří v oddělení *B* stavěti se mají, v seznamu odvodním v rubrice připomenutí jak při oddělení *B*, tak i při oddělení *C*, pokud se týče *D* nebo *E* přesně zaznamenán onen rok, pro který ten, jehož se týče, k dodatečnému odvodu jest zaznamenán, a zdali týž podle výsledku sečtení kontingentálního tohoto roku připadá ke kontingentu rekrutů nebo náhradní zálohy, pokud se týče k zemské obraně.

C. V oddělení *C* pojati buďtež dle pořadí losovního všichni, kteří jsou v I. třídě životní, nechť jsou v domově přítomni nebo nepřítomni, nechť žádali za dočasné osvobození neb nějakou jinou výhodu čili nic, pojímaje v to ty, kteří od 1. ledna až do započetí pravi-

Ländern mit einem Namenverzeichnisse zu versehen, welches die Zunamen aller in der Stellungsliste Verzeichneten, alphabetisch geordnet, mit dem Hinweise auf die Abtheilung und Losnummer oder Reihenzahl zu enthalten hat.

A. In die Abtheilung A sind — in beiden Staaten der Monarchie — die bei der bevorstehenden regelmäßigen Stellung von amtswegen zu Stellenden (§§. 98—102) aller 17 Jahrgänge nach Altersklassen gereiht zu verzeichnen, jedoch nur insofern, als sie thatsächlich vorgeführt werden.

In den Ländern der ungarischen Krone sind in die Abtheilung A speciell folgende von amtswegen zu stellende Stellungspflichtige aufzunehmen:

a) jene, welche gegen die Bestimmungen des §. 45 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 im stellungspflichtigen Alter ohne Erlaubniß eine Reise in das Ausland unternommen haben;

b) jene, welche sich mit Uebertretung des im §. 44 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 enthaltenen Verbotes verehelicht haben und demzufolge im Sinne des §. 46 desselben Gesetz-Artikels der Stellung von amtswegen unterliegen;

c) jene, in einem vorangegangenen Jahre von der Stellung illegal Abwesenden, als solche in der Stellungsliste Bezeichneten und zur Vorführung Gelangenden, welche einen bleibenden Aufenthalt nicht besitzen, nur auf Grund ämtlicher Erhebungen, eventuell unter Anwendung gesetzlicher Zwangsmittel stellig gemacht werden konnten, beziehungsweise deren Entweichung zu befürchten ist. Unter den gleichen Voraussetzungen sind nachträglich auch jene Stellungspflichtigen in diese Abtheilung (A) aufzunehmen, welche von der Hauptstellung desselben Jahres illegal abwesend waren;

d) jene, in einem vorangegangenen Jahre von der Stellung abwesenden, als solche bezeichneten und zur Vorführung gelangenden Stellungspflichtigen, welche den gepflogenen Vorerhebungen gemäß ihr Fernbleiben von der Stellung nicht gerechtfertigt haben und demnach im Sinne des §. 47 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 von amtswegen vorzuführen sind;

e) jene Stellungspflichtigen, welche der vorsätzlichen Selbstverstümmlung überwiesen, im Sinne des §. 48 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 von amtswegen zu stellen sind;

und zwar sind die in a, b, d und e Bezeichneten erst, nachdem ein auf die Stellung von amtswegen, eventuell auf ein- oder zweijährige Dienstesverlängerung lautendes Erkenntniß von Seite des Bezirksbeamten des heimatlichen Bezirkes gefällt worden ist, jene in c Bezeichneten aber auch vor Fällung eines solchen Erkenntnisses in die Stellungsliste aufzunehmen, dieses Erkenntniß ist jedoch unverzüglich zu fällen; für die definitive Behandlung dieser von amtswegen Vorgeführten ist im Sinne des §. 97:4 selbstverständlich erst das in Rechtskraft erwachsene Erkenntniß maßgebend.

In beiden Staaten der Monarchie bleiben alle andern als illegal abwesend Bezeichneten bis zur Einstellung in die Abtheilung A oder eventuell B der Stellungsliste im Vormerkbuche der Abwesenden (§. 94) verzeichnet.

B. In die Abtheilung B sind nach Jahrgängen gesondert aufzunehmen:

a) sämmtliche von einer vorangegangenen Stellung legal Abwesenden (§ 54:2 b, c, d, beziehungsweise f) und behufs Nachstellung in der Losreihe in Vormerkung Gebliebenen, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern, wenn sie thatsächlich zur Vorführung gelangen, in den Ländern der ungarischen Krone ohne Rücksicht darauf, welcher Altersklasse sie angehören und ob sie thatsächlich vorgeführt werden können oder nicht, ferner

b) auch diejenigen, welche bei einer vorangegangenen Stellung ohne Bewilligung abwesend waren, und demzufolge in der Stellungsliste als illegal abwesend verzeichnet wurden, wenn ihr Stellungsversäumniß nachträglich — in den Ländern der ungarischen Krone mittelst Bescheid der hiezu kompetenten Behörde — als gerechtfertigt erkannt worden ist, selbst wenn der Betreffende im Delegationswege gestellt wird.

Unter denselben Voraussetzungen sind auch die von der Hauptstellung desselben Jahres ausgebliebenen Stellungspflichtigen in diese Abtheilung (B) nachträglich aufzunehmen.

In den Ländern der ungarischen Krone sind die in der Abtheilung A oder B verzeichneten Stellungspflichtigen, welche den ersten drei stellungspflichtigen Altersklassen angehören, auch nach ihrer Altersklasse in die Abtheilung C, beziehungsweise D oder E, mit der ausdrücklichen Bemerkung in der Anmerkungsrubrik aufzunehmen, daß der betreffende Wehrpflichtige in der Abtheilung A, beziehungsweise B, zur Stellung gelangt; überdies ist bezüglich der in der Abtheilung B zu Stellenden in der Anmerkungsrubrik der Stellungsliste sowohl bei der Abtheilung B, als auch bei der Abtheilung C, beziehungsweise D oder E, jenes Jahr genau vorzumerken, für welches der Betreffende zur Nachstellung vorgemerkt ist und ob derselbe nach dem Ergebnisse der Kontingents-Abrechnung dieses Jahres auf das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent, beziehungsweise zur Landwehr entfällt.

C. In die Abtheilung C sind nach der Reihe des Loses sämmtliche in der I. Altersklasse Stehenden aufzunehmen, sie mögen in der Heimat anwesend oder abwesend sein, die zeitliche Befreiung oder eine andere Begünstigung angesprochen haben oder nicht, einschließlich der vom 1. Jänner

delného odvodu v příslušném okresu odvodním jakožto jednoroční dobrovolníci neb jako jednoroční dobrovolníci pod výminkami anebo jako dobrovolníci vůbec ke stálému vojsku nebo k loďstvu válečnému byli assentováni, — v zemích koruny uherské také ty, kteří v oddělení *A* k odvodu se staví, a chovance král. uherské akademie „Ludovica" pro zemskou obranu.

Z příčiny, že nemají číslo losu, pojati buďtež na konci oddělení v pořadu abecedním: chovanci vojenských ústavů vzdělavacích, kteří jsou v I. třídě životní, dále jednoroční neb jiní dobrovolníci, kteří byli assentováni, prve než vkročili do stáří odvodem povinného, konečně absolvovaní chovanci vojenských ústavů vzdělavacích, kteří z ústavů těch vřaděni byli, prve než vkročili do stáří odvodem povinného.

Tito dobrovolníci a bývalí chovanci vojenských ústavů vzdělavacích, kteří assentováni byli, prve než vkročili do stáří odvodem povinného, buďtež však pojati do odvodního seznamu (oddělení *C*) pravidelného odvodu, který následuje po jejich assentování.

Titéž pojati buďtež ovšem v onom roce, v kterém náležejí k I. třídě životní, do seznamů odvodem povinných dle obcí sdělaných, do seznamu odvodního však toliko tehdy, nejsou-li více v povinnosti služební.

V oddělení *D* a *E* pojati buďtež — vyjma ty, kteří dle ustanovení následujícího odstavce 3. do seznamu odvodního pojati býti nemají — dle losovního pořadí svého:

D. v oddělení *D* všichni, kteří v II. třídě životní,

E. v oddělení *E* všichni, kteří v III. třídě životní k odvodu povoláni jsou; v zemích koruny uherské pojímaje v to ty, kteří v I. nebo II. třídě životní k odvodu se nedostavili a v oddělení *A* nebo *B* anebo v záznamu nepřítomných zapsáni jsou, bez rozdílu, zdali k odvodu předvedeni býti mohou čili nic, a budiž v rubrice připomenutí výslovně poznamenáno, že v oddělení *A* nebo *B* k odvodu se staví, pokud se týče že spůsobem nezákonným nepřítomni jsou.

F. Povolá-li se k odvodu IV. třída životní, pojati buďtež v oddělení *F* dle pořadí losovního všichni, kteří ve IV. třídě životní k odvodu povoláni jsou.

Také v oddělení *D*, *E* a *F* pojati buďtež ve svém pořadí losovním ti, kteří od prvního ledna až do započetí pravidelného odvodu ze II., pokud se týče ze III. nebo IV. třídy životní jakožto jednoroční dobrovolníci, jakožto jednoroční dobrovolníci pod výminkami, anebo jakožto dobrovolníci vůbec ke stálému vojsku nebo k loďstvu válečnému assentováni byli.

3. Do seznamu odvodního nebuďtež pojati:

a) ti, kteří ve stáří odvodem povinném na zákonnou celou dobu služební k vojsku (k loďstvu válečnému), k náhradní záloze, pokud se týče k zemské obraně assentováni byli a kteří ještě jsou v povinnosti služební, vyjma dobrovolníky tříd životních odvodem povinných, kteří dle ustanovení předešlých do seznamu odvodního pojati býti mají;

b) ti, kteří v III. třídě životní z důvodů rodinných propuštěni (3 : 5) a v evidenci náhradní zálohy, pokud se týče zemské obrany přikázáni byli;

c) „docela neznámí" všech tříd životních, jichž sepsání upraveno jest v §. 16;

d) ti, kteří na základě usnesení komise odvodní, pokud se týče komise přezkoušecí vymazáni byli;

e) v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených také nepřítomní, kteří dle losu a dle stavu onoho pravidelného odvodu, pro nějž dodatečně se stavěti mají, zaznamenáni zůstali ke vřadění do stálého vojska (loďstva válečného) nebo do zemské obrany.

Pro země koruny uherské se k zamezení omylů zvláště podotýká, že v oddělení *F* nepřítomní, kteří k dodatečnému odvodu z povinnosti úřadu anebo v pořadí losovním pro některý minulý rok odvodní zaznamenáni zůstali, pojati býti n e m a j í a toliko v oddělení *A*, pokud se týče *B* anebo v záznamu nepřítomných zapsáni zůstanou, poněvadž v příčině jich jedná se podstatně jinak, tak jako v příčině těch, kteří výjimkou ve IV. třídě životní povoláni jsou.

4. Mezi jednotlivými odděleními seznamu odvodního budiž ponecháno přiměřené místo pro další zápisy dodatečné.

5. Seznam odvodní obsahujž všecka oddělení — v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených také seznam jmen — pohromadě v jediném sešitu. Exemplář politického úřadu musí býti svázán ve tvrdých deskách.

P o z n a m e n á n í.

Pro království a země v říšské radě zastoupené vydávají se za účelem přenesení odvodem povinných II., III., pokud se týče IV. třídy životní z několika okresů odvodních dosud rozdělených, kteréž nyní tvořiti mají jeden okres odvodní, do nového seznamu odvodního následující ustanovení přechodní:

bis zum Beginne der regelmäßigen Stellung im zuständigen Stellungsbezirke als Einjährig-Freiwillige oder als bedingt Einjährig-Freiwillige oder als Freiwillige überhaupt zum stehenden Heere oder zur Kriegsmarine Assentirten, — in den Ländern der ungarischen Krone auch die in der Abtheilung A zur Stellung Gelangenden und die Zöglinge der königl. ungarischen Landwehr-Ludovica-Akademie.

Wegen Mangels einer Losnummer sind am Schluße der Abtheilung in alphabetischer Reihenfolge aufzunehmen: die Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten, welche in der I. Altersklasse stehen, ferner die vor Eintritt in das stellungspflichtige Alter assentirten Einjährig- oder anderen Freiwilligen, endlich die vor Eintritt in das stellungspflichtige Alter aus den Militär-Bildungs-Anstalten eingereihten absolvirten Zöglinge dieser Anstalten.

Diese vor Eintritt in das stellungspflichtige Alter assentirten Freiwilligen und ehemaligen Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten sind jedoch in die Stellungsliste (Abtheilung C) der auf ihre Assentirung folgenden regelmäßigen Stellung aufzunehmen.

Dieselben sind selbstverständlich in jenem Jahre, in welchem sie der I. Altersklasse angehören, in den gemeindeweisen Verzeichnissen der Stellungspflichtigen, in die Stellungsliste jedoch nur dann aufzunehmen, wenn sie nicht mehr in der Dienstpflicht stehen.

In die Abtheilungen D und E sind — mit Ausnahme der nach den Bestimmungen des nachfolgenden Punktes 3 von der Aufnahme in die Stellungsliste Ausgeschlossenen — nach ihrer Losreihe aufzunehmen:

D. in die Abtheilung D alle in der II. Altersklasse,

E. in die Abtheilung E alle in der III. Altersklasse zur Stellung Berufenen; in den Ländern der ungarischen Krone einschließlich der in der I. oder II. Altersklasse zur Stellung Nichterschienenen und unter der Abtheilung A oder B oder im Vormerkbuche der Abwesenden Verzeichneten, gleichviel, ob dieselben zur Stellung vorgeführt werden können oder nicht, und ist in der Anmerkungsrubrik ausdrücklich vorzumerken, daß sie unter Abtheilung A oder B zur Stellung gelangen, beziehungsweise illegal abwesend sind.

F. Im Falle der Heranziehung der IV. Altersklasse zur Stellung sind in die Abtheilung F alle in der IV. Altersklasse zur Stellung Berufenen nach der Losreihe aufzunehmen.

Auch in die Abtheilungen D, E und F sind die vom ersten Jänner bis zum Beginne der regelmäßigen Stellung als Einjährig-Freiwillige, als bedingt Einjährig-Freiwillige oder als Freiwillige überhaupt zum stehenden Heere oder zur Kriegsmarine Assentirten der II., beziehungsweise III. oder IV. Altersklasse in ihrer Losreihe aufzunehmen.

3. In die Stellungsliste sind nicht aufzunehmen:

a) die im stellungspflichtigen Alter auf die gesetzliche Gesammtdienstzeit zum Heere (zur Kriegsmarine), zur Ersatzreserve, beziehungsweise zur Landwehr Assentirten und noch in der Dienstpflicht Stehenden, ausschließlich der nach den vorstehenden Bestimmungen in die Stellungsliste aufzunehmenden Freiwilligen der stellungspflichtigen Altersklassen;

b) die in der III. Altersklasse mit der Ueberweisung in die Evidenz der Ersatzreserve, beziehungsweise der Landwehr, aus Familien-Rücksichten Entlassenen (3:5);

c) die „gänzlich Unbekannten" aller Altersklassen, deren Verzeichnung im §. 16 geregelt ist;

d) die auf Grund des Beschlußes der Stellungs-, beziehungsweise Ueberprüfungs-Kommission Gelöschten;

e) in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern auch die, vermöge des Loses und nach dem Stande derjenigen regelmäßigen Stellung, für welche sie nachzustellen sind, zur Einreihung in das stehende Heer (die Kriegsmarine) oder in die Landwehr in Vormerkung verbliebenen Abwesenden.

Für die Länder der ungarischen Krone wird zur Vermeidung von Irrungen insbesondere bemerkt, daß in die Abtheilung F die zur Nachstellung von amtswegen oder in der Losreihe für ein vorangegangenes Stellungsjahr in Vormerkung verbliebenen Abwesenden nicht aufzunehmen sind und nur in der Abtheilung A, beziehungsweise B oder im Vormerkbuche der Abwesenden verzeichnet bleiben, weil diese einer wesentlich verschiedenen Behandlung unterliegen, wie die in der IV. Altersklasse ausnahmsweise Herangezogenen.

4. Zwischen den einzelnen Abtheilungen der Stellungsliste ist ein angemessener Raum für weitere nachträgliche Eintragungen offen zu lassen.

5. Die Stellungsliste hat alle Abtheilungen — in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern auch das Namenverzeichniß — in einem einzigen Hefte zusammengefaßt zu enthalten. Das Exemplar der politischen Behörde muß mit hartem Deckel eingebunden sein.

Anmerkung.

Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder werden zum Zwecke der Übertragung der Stellungspflichtigen der II., III., beziehungsweise IV. Altersklasse aus mehreren bisher getrennten Stellungsbezirken, welche nunmehr einen Stellungsbezirk zu bilden haben, in die neue Stellungsliste nachstehende Übergangsbestimmungen festgestellt:

a) Okresy odvodní, které v jeden okres odvodní sloučeny býti mají, označeny buďtež řeckými písmenami (α, β, γ, δ, ϵ, η atd.) tak, že odvodní okres, v kterém jest zapsáno nejvíce odvodem povinných, obdrží písmenu α a odvodní okres, v kterém po něm zapsáno jest nejvíce odvodem povinných, písmenu β atd.;

b) odvodem povinní zapsáni buďtež do nového seznamu odvodního takto:

V odděleních *A* a *B* jest výjimka, že k číslu losu dřívějšího okresu odvodního připojí se řecká písmena tohoto dřívějšího okresu odvodního.

V příčině sepsání těchto odvodem povinných v oddělení *C* odpadají ustanovení zvláštní.

V oddělení *D*, *E* nebo *F* nového seznamu odvodního přenesení buďtež odvodem povinní II., III., pokud se týče IV. třídy životní dle své třídy životní a dle pořadí losu ve svém dřívějším okresu odvodním tak, že odvodem povinní se stejnými čísly losu v abecedním pořadu řeckých písmen svého dřívějšího okresu odvodního zapíší se po sobě do nového seznamu odvodního.

Při každém odvodem povinném budiž v rubrice 2 nového seznamu odvodního pod číslem losu připojena jako jmenovatel řecká písmena dřívějšího okresu odvodního a buďtež odvodem povinní, pokud k pořadí losovnímu přihlížeti třeba, zapsáni na př. v tomto pořadu:

$1/\beta$, pak $3/\alpha$, pak $7/\alpha$, $7/\beta$, $7/\gamma$, dále $10/\alpha$, $10/\gamma$ atd.

Na vnější straně nového seznamu odvodního buďtež dřívější okresy odvodní označeny připojením řecké písmeny. Jiných výjimek není.

V. Oddělení.

Povolání IV. třídy životní ke pravidelnému odvodu.

§. 29.

Pravidla v příčině povolání IV. třídy životní k odvodu.

A. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených.

V jakých případnostech a za jakých podmínek v tom neb onom politickém obvodu správním IV. třída životní ke pravidelnému odvodu povolána a opět propuštěna býti má, ustanoveno jest v §. 32 zákona ode dne 2. října 1882.

Ti, kteří v pořadí losovním IV. třídy životní k odvodu povolané byli assentováni a jichž po provedení rozvrhu potřeby doplňovací dle okresů odvodních není potřebí k uhražení kontingentu rekrutů a náhradní zálohy a nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu, kteří tedy vypadají přes číslo závěrečné (§. 65 : *B* 3), buďtež sice od příslušného praporu zemské obrany dnem vřadění v počet vzati, avšak na základě dotyčného sdělení velitelstva okresu doplňovacího zároveň propuštěni.

Nejnižší doplňovací potřebu pro zemskou obranu ustanovuje ministerium zemské obrany.

B. V zemích koruny uherské.

Čtvrtá třída životní povolána buď ke pravidelnému odvodu, jestliže v některém doplňovacím okresu vojska (loďstva válečného) podle průměrného počtu posledních tří roků schodky v kontingentu rekrutů a náhradní zálohy, jak vypadly při sečtení kontingentálním, činí nejméně čtyry procenta průměrných kontingentů vojska, a to v oněch odvodních okresích tohoto okresu doplňovacího, kteréž v posledním roce mají schodek v tom neb onom kontingentu. Při počtech průměrných odečtou se přebytky doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) v posledním roce od počtu schodků oněch tří roků, naproti tomu se bez výminky nepřihlíží k těm, kteří se stavěli v pořadí losovním IV. třídy životní, a ti tedy rozmnožují číslo skutečného schodku.

Aby však povolána byla IV. třída životní ve druhých okresích odvodních tohoto okresu doplňovacího, jestliže v nich v letech následujících schodky povstanou, musí tu vždy býti podmínky, uvedené v odstavci předcházejícím.

Tam, kde IV. třída životní byla povolána, budiž třída ta v dotyčných okresích odvodních povolána také v roce příštím a pokud se týče v bezprostředně následujících letech pravidelného odvodu pro případ, jestliže dle průměrného počtu posledních tří roků okresu doplňovacího jeví se naproti jeho kontingentu rekrutů a náhradní zálohy, pro tato leta rozvrženému, schodek nejméně tří procent.

K uhražení nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu povolá se IV. třída životní, jestliže v některém distriktu zemské obrany v jeho celistvosti vypadající na něj nejnižší potřeba doplňovací pro zemskou obranu nebyla uhražena. Čtvrtá třída životní povolá se v dotyčných odvodních okresích distriktu zemské obrany schodek vykazujících na základě rozhodnutí ministeria zemské obrany v případě, jestliže v jednom nebo v několika rocích odvodních v počtu

a) Die in einen Stellungsbezirk zu vereinigenden Stellungsbezirke sind mit griechischen Buchstaben (α, β, γ, δ, ε, η, ꝛc.) so zu bezeichnen, daß der Stellungsbezirk mit den meistverzeichneten Stellungspflichtigen die Bezeichnung α und der Stellungsbezirk mit den nächstmeisten verzeichneten Stellungspflichtigen die Bezeichnung β u. s. w. erhält;

b) die Verzeichnung der Stellungspflichtigen in die neue Stellungsliste hat zu erfolgen, wie folgt:

In den Abtheilungen A und B tritt die Ausnahme ein, daß der Losnummer des früheren Stellungsbezirkes der griechische Buchstabe dieses früheren Stellungsbezirkes hinzuzufügen ist.

In Betreff der Verzeichnung dieser Stellungspflichtigen in der Abtheilung C entfallen besondere Bestimmungen.

In die Abtheilungen D, E oder F der neuen Stellungsliste sind die Stellungspflichtigen der II., III., beziehungsweise IV. Altersklasse, nach ihrer Altersklasse und nach der Reihe des Loses in ihrem früheren Stellungsbezirke so zu übertragen, daß die Stellungspflichtigen mit gleichen Losnummern in der alphabetischen Reihenfolge der griechischen Buchstaben ihres früheren Stellungsbezirkes nacheinander in die neue Stellungsliste eingestellt werden.

Bei jedem Stellungspflichtigen ist in der Rubrik 2 der neuen Stellungsliste unter der Losnummer als Nenner der griechische Buchstabe des früheren Stellungsbezirkes hinzuzufügen und es sind die Stellungspflichtigen, soweit die Losreihe in Betracht kommt, z. B. in der Reihenfolge zu verzeichnen, wie folgt:

1/β, dann 3/α, dann 7/α, 7/β, 7/γ, ferner 10/α, 10/γ u. s. w.

Auf der Außenseite der neuen Stellungsliste sind die früheren Stellungsbezirke unter Beifügung des griechischen Buchstabens zu bezeichnen. Im übrigen finden Ausnahmen nicht statt.

V. Abschnitt.

Heranziehung der IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung.

§. 29.

Grundsätze für die Heranziehung der IV. Altersklasse zur Stellung.

A. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern.

Unter welchen Voraussetzungen und Bedingungen in dem einen oder anderen der politischen Verwaltungsgebiete die IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung heranzuziehen und wieder aufzulassen ist, ist im §. 32 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 festgestellt.

Jene in der Losreihe der zur Stellung berufenen IV. Altersklasse Assentirten, welche nach Durchführung der stellungsbezirksweisen Repartition des Ergänzungserfordernisses zur Deckung des Rekruten- und Ersatzreserve-Contingents und des Minimal-Ergänzungsbedarfes der Landwehr nicht erforderlich sind, somit über die Abschlußnummer (§. 65: B 3) entfallen, sind vom zuständigen Landwehr-Bataillon zwar mit dem Einreihungstage in Stand zu nehmen, jedoch über die diesfällige Mittheilung des Ergänzungsbezirks-Kommandos gleichzeitig zu entlassen.

Die Feststellung des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes erfolgt durch das Ministerium für Landesvertheidigung.

B. In den Ländern der ungarischen Krone.

Die Heranziehung der IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung erfolgt, wenn in einem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirke nach der Durchschnitts-Rechnung der letzten drei Jahre die Rückstände im Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente, wie sie sich bei der Contingents-Abrechnung ergeben haben, mindestens vier Procent der durchschnittlichen Heeres-Kontingente betragen, und zwar in jenen Stellungsbezirken dieses Ergänzungsbezirkes, welche im letzten Jahre mit einem Rückstande in dem einen oder anderen Kontingente aushaften. Bei den Durchschnitts-Rechnungen werden die Guthabungen des Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirkes im letzten Jahre von der Summe der Rückstände der drei Jahre in Abzug gebracht, dagegen haben die in der Losreihe der IV. Altersklasse Gestellten unbedingt nicht in Betracht zu kommen und vermehren somit die Ziffer des thatsächlichen Rückstandes.

Für die Heranziehung der IV. Altersklasse in den anderen Stellungsbezirken dieses Ergänzungsbezirkes, wenn in denselben in den folgenden Jahren Rückstände entstehen, müssen jedoch stets die im vorstehenden Absatze aufgeführten Bedingungen vorhanden sein.

Dort, wo die IV. Altersklasse berufen wurde, ist dieselbe in den betreffenden Stellungsbezirken auch im kommenden Jahre und beziehungsweise in den unmittelbar folgenden Jahren der regelmäßigen Stellung für den Fall zuzuziehen, wenn nach der Durchschnitts-Rechnung der letzten drei Jahre des Ergänzungsbezirkes gegenüber dem für diese Jahre anrepartirten Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente desselben in der Deckung dieser Kontingente ein Abgang von mindestens drei Procent besteht.

Zur Deckung des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes wird die IV. Altersklasse in Anspruch genommen, wenn in einem Landwehr-Distrikte in seiner Gesammtheit das auf denselben entfallende Landwehr-Minimal-Ergänzungserforderniß nicht gedeckt wurde. Die Heranziehung der IV. Altersklasse erfolgt in den betreffenden mit Rückstand aushaftenden Stellungsbezirken des Landwehr-Distriktes über Entscheidung des Landesvertheidigungs-Ministeriums in dem Falle, wenn in einem oder in mehreren

branných povinníků pro zemskou obranu assentovaných naproti ustanovené nejnižší potřebě doplňovací pro zemskou obranu takový schodek se objevil, že má-li zachována býti organisační cifra válečného stavu zemské obrany, nezbytně jest potřebí, aby schodek tento uhražen byl.

Je-li IV. třída životní povolána toliko k uhražení potřeby pro zemskou obranu, pak může odvod z této životní třídy díti se toliko pro zemskou obranu a budiž odvod uzavřen, jakmile potřeba uhražena jest.

Je-li IV. třída životní povolána toliko k uhražení kontingentu rekrutů a náhradní zálohy, budiž odvod uzavřen, jakmile tyto kontingenty uhraženy jsou (§. 65 : *A*, 2 a 3). V případě tom nesmí branný povinník, náležející ke IV. třídě životní výjimkou povolané, ze zásady ani proto, že jest pod výminkou schopný (§. 64 : 3), ani následkem různosti náhledů při jeho odvodu nebo přezkoušení (§§. 64 : 5, 82 : 6) k obraně zemské vřaděn, pokud se týče přeložen býti.

Nejnižší doplňovací potřebu pro zemskou obranu ustanovuje ministerium zemské obrany.

§. 30.

Kdo rozhoduje o tom, má-li IV. třída životní k odvodu býti povolána; jak se hlásí a sepisují odvodem povinní z této třídy životní.

A. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených.

1. Velitelstva okresů doplňovacích, sjednavše se s úřady politickými, sdělají každoročně hned po skončení sečtení kontingentálního a na základě jeho (§§. 91 až 93) výkazy dle vzorce VIII., a sice tam, kde okresy odvodní okresu doplňovacího neleží v jednom a témže obvodu správním, odděleně dle těchto, a předloží výkazy ty vojenskému velitelstvu territoriálnímu do 10. ledna. Stejné výkazy předloží v témž čase politické úřady okresní politickým úřadům zemským.

Vzorec VIII.

Vojenská velitelstva territoriální, sjednavše se s politickým úřadem zemským, sdělají z těchto výkazů přehledy dle správních obvodů oddělené dle vzorce IX. *a* a *b* — přehledy *a* bez dat k zemské obraně se vztahujících, přehledy *b* s daty těmito — a sice vojenské velitelstvo territoriální v Praze pro území obvodu správního v Čechách, vojenské velitelstvo territoriální ve Lvově pro území správního odvodu v Haliči, ke kterémuž účelu vojenské velitelstvo territoriální v Josefově a v Krakově výkazy dle vzorce VIII. v čas zaslati má vojenskému velitelstvu territoriálnímu v Praze, pokud se týče ve Lvově.

Vzorec IX a, b.

Sjednání ve druhé stolici učiněno buď v příčině správního obvodu Českého jen s vojenským velitelstvem territoriálním v Praze, v příčině správního obvodu Haličského jen s vojenským velitelstvem territoriálním ve Lvově.

Úřadové doplňovací druhé stolice počítati mají procenta tříletého průměrného schodku toliko vzhledem k doplňovacím potřebám vojska (loďstva válečného) a náhradní zálohy — s vyloučením nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu — tudíž počítati mají v přehledu dle vzorce IX. a podle formulky, na konci tohoto vzorce uvedené.

Přehledy dle vzorce IX. *a* a *b* mají vojenská velitelstva territoriální předložiti říšskému ministeriu vojenství, politické úřady zemské však ministeriu zemské obrany, a to každoročně do 20. ledna.

Ministerium zemské obrany rozhoduje — jestliže doplňovací potřeby vojska (loďstva válečného) a náhradní zálohy jsou rozhodnými, ve srozumění s říšským ministeriem vojenství — o tom, bude-li IV. třída životní povolána nebo zadržána ke pravidelnému odvodu.

Rozhodnutí taková mají politické úřady zemské, pokud se týče politické úřady okresní ihned veřejně vyhlásiti v úředním obvodu svém.

B. V zemích koruny uherské.

1. Velitelstva okresů doplňovacích sdělají v souhlasu s úředníky okresními každoročně hned po ukončení sečtení kontingentálního a na základě jeho výkazy dle vzorce X. a předloží je do 15. ledna vojenskému velitelstvu territoriálnímu.

Vzorec X.

Stejné výkazy předloží v témž čase úředníci okresní prostřednictvím jurisdikcí ministeriu zemské obrany.

Vojenská velitelstva territoriální zašlou výkazy oněch velitelstev okresů doplňovacích, pro jejichž obvod učiněno býti má opatření v příčině odvodu IV. třídy životní, říšskému ministeriu vojenství.

Na základě dat ve výkazích úředníků okresních rozhoduje vedle ustanovení §. 29 ministerium zemské obrany v souhlasu s říšským ministeriem vojenství, že IV. třída životní povolána bude ke pravidelnému odvodu a kde, pokud se týče že bude zadržána nebo propuštěna; tato rozhodnutí se v dotyčných okresích odvodních ihned veřejně vyhlásí.

Stellungsjahren die Zahl der für die Landwehr assentirten Wehrpflichtigen gegenüber dem festgestellten Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfe derart im Rückstande geblieben ist, daß die Aufrechthaltung der organisationsgemäßen Kriegsstandesziffer der Landwehr die Deckung dieses Rückstandes unbedingt erfordert.

Wenn die IV. Altersklasse lediglich zur Deckung des Landwehrbedarfes herangezogen wird, dann kann die Stellung aus dieser Altersklasse nur für die Landwehr erfolgen und ist die Stellung mit der Deckung des Erfordernisses abzuschließen.

Wird die IV. Altersklasse lediglich zur Deckung des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents herangezogen, so ist die Stellung mit der Deckung dieser Kontingente abzuschließen (§. 65 : A, 2 und 3). In diesem Falle darf ein der ausnahmsweise aufgerufenen IV. Altersklasse angehöriger Wehrpflichtiger grundsätzlich, weder weil er bedingt-tauglich ist (§. 64 : 3), noch infolge Meinungsverschiedenheit bei dessen Stellung oder Überprüfung (§§. 64 : 5, 82 : 6) zur Landwehr eingereiht, beziehungsweise übersetzt werden.

Die Feststellung des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes erfolgt durch das Landesvertheidigungs-Ministerium.

§. 30.

Entscheidung über die Heranziehung der IV. Altersklasse zur Stellung; Meldung und Verzeichnung der Stellungspflichtigen dieser Altersklasse.

A. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern.

1. Jährlich unmittelbar nach Schluß der Kontingents-Abrechnung und auf Grund derselben (§§. 91 bis 93) verfassen die Ergänzungsbezirks-Kommanden einvernehmlich mit den Bezirksbehörden Nachweisungen nach dem Muster VIII., und zwar dort, wo die Stellungsbezirke des Ergänzungsbezirkes nicht in einem und demselben Verwaltungsgebiete liegen, nach diesen gesondert, und legen dieselben dem Militär-Territorial-Kommando bis 10. Jänner vor. Gleiche Nachweisungen legen zu demselben Zeitpunkte die politischen Bezirksbehörden den politischen Landesstellen vor. Muster VIII.

Die Militär-Territorial-Kommanden verfassen aus diesen Nachweisungen im Einvernehmen mit der politischen Landesstelle, nach Verwaltungsgebieten gesondert, die Übersichten nach dem Muster IX a und b — jene a ohne die auf die Landwehr bezüglichen Daten, jene b mit diesen Daten — und zwar das Militär-Territorial-Kommando in Prag für den Bereich des Verwaltungsgebietes Böhmen, das Militär-Territorial-Kommando in Lemberg für den Bereich des Verwaltungsgebietes Galizien, zu welchem Zwecke die Nachweisungen Muster VIII vom Militär-Territorial-Kommando in Josefstadt und Krakau zeitgerecht jenem in Prag, beziehungsweise Lemberg zu übermitteln sind. Muster IX a und b.

Das Einvernehmen in zweiter Instanz ist bezüglich des Verwaltungsgebietes Böhmen nur mit dem Militär-Territorial-Kommando in Prag, bezüglich des Verwaltungsgebietes Galizien nur mit dem Militär-Territorial-Kommando in Lemberg zu pflegen.

Die Ergänzungsbehörden zweiter Instanz haben den Prozentsatz des dreijährigen Durchschnittsabganges nur in Bezug auf die Ergänzungserfordernisse des Heeres (der Kriegsmarine) und der Ersatzreserve — mit Ausschluß des Minimal-Ergänzungserfordernisses der Landwehr — somit in der Uebersicht Muster IXa nach der am Schluße dieses Musters angeführten Formel zu berechnen.

Die Uebersichten nach Muster IXa und b haben die Militär-Territorial-Kommanden dem Reichs-Kriegs-Ministerium, die politischen Landesbehörden dagegen dem Ministerium für Landesvertheidigung jährlich bis 20. Jänner vorzulegen.

Das Ministerium für Landesvertheidigung entscheidet — wenn die Ergänzungserfordernisse des Heeres (der Kriegsmarine) und der Ersatzreserve ausschlaggebend sind, im Einvernehmen mit dem Reichs-Kriegs-Ministerium — über die Heranziehung oder Beibehaltung der IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung.

Solche Entscheidungen haben die politischen Landesbehörden, beziehungsweise die politischen Bezirksbehörden, in ihrem Amtsbereiche sofort öffentlich kundzumachen.

B. In den Ländern der ungarischen Krone.

1. Die Ergänzungsbezirks-Kommanden verfassen einvernehmlich mit den Bezirksbeamten jährlich unmittelbar nach Schluß der Kontingents-Abrechnung und auf Grund derselben Nachweisungen nach dem Muster X und legen sie dem Militär-Territorial-Kommando bis 15. Jänner vor. Muster X.

Gleiche Nachweisungen legen zu demselben Zeitpunkte die Bezirksbeamten im Wege der Jurisdictionen dem Landesvertheidigungs-Ministerium vor.

Die Militär-Territorial-Kommanden leiten die Nachweisungen jener Ergänzungsbezirks-Kommanden, für deren Bereich eine Maßregel bezüglich der Stellung der IV. Altersklasse platzzugreifen hat, an das Reichs-Kriegs-Ministerium.

Auf Grund der Daten in den Nachweisungen der Bezirksbeamten entscheidet im Sinne der Bestimmungen des §. 29 das Landesvertheidigungs-Ministerium, einvernehmlich mit dem Reichs-Kriegs-Ministerium, daß, und wo die IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung heranzuziehen, beziehungsweise beizubehalten oder aufzulassen sei; diese Entscheidung wird sofort in den betreffenden Stellungsbezirken öffentlich kundgemacht.

C. Pro oba obvody státní.

2. Když by se ukázalo, že data na základě kontingentálního sečtení posledního roku odvodního získaná pro průměrné vypočtení nejsou spolehlivá a dat opravených naprosto by nebylo lze v čas dosíci, sloužiti má průměrné vypočtení tří roků nejblíže předchozích za základ má-li IV. třída životní povolána býti ke pravidelnému odvodu nejblíže příštímu.

3. Kde IV. třída životní ke pravidelnému odvodu povolána jest, tam upuštěno budiž od dodatečné přihlášky odvodem povinných z této třídy životní k sepsání dle obcí, jakož i od sepsání samého, nýbrž okresní úřadové političtí (okresní úředníci), jichž se týče, přepíší toliko ony odvodem povinné, při kterých nebylo definitivně rozhodnuto, mají-li povinnost brannou konati v III. třídě životní (ti, kteří dočasně byli osvobozeni a kteří k navrácení byli klassifikováni), jakož i ty, kteří prostředkem přezkoušení nebo superarbitrace propuštěni byli (§. 3 : 5), do seznamu odvodního IV. třídy životní.

4. Kde IV. třída životní k odvodu již byla povolána a kde podle odvodních výsledků let předešlých, jakož i podle výsledku posledního pravidelného odvodu ještě před sečtením kontingentálním důvodně lze předvídati, že bude potřebí, aby IV. třída životní dále zadržena byla ke pravidelnému odvodu roku nejblíže příštího, povolána buď tato třída životní, s výhradou definitivního o tom rozhodnutí, ještě před zákonnou ohlašovací lhůtou odvodem povinných. Tito pak zavázáni jsou, aby se přihlásili, a mají přípravné práce pro odvod nejblíže příštího roku vztahovati se i na čtvrtou třídu životní.

Povolání taková učiní politické úřady zemské v souhlasu s vojenskými velitelstvy territoriálními. V zemích koruny uherské děje se toto povolání k sepsání na základě nařízení ministeria zemské obrany, které v příčině té rozhodne na základě známých jemu výsledků odvodních v dotyčných okresích doplňovacích a pokud se týče odvodních.

VI. Oddělení.

Jak se rozvrhují kontingenty rekrutů a náhradní zálohy a jak se vřadění vpočitají na kontingenty.

§. 31.

Jak se rozvrhuje kontingent rekrutů a náhradní zálohy na království a země.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených rozvrhuje kontingent rekrutů pro stálé vojsko a pro loďstvo válečné, pak kontingent pro náhradní zálohu ministerium zemské obrany na jednotlivá království a země podle počtu obyvatelstva.

Kontingent rekrutů, vypadající na Tyrolsko a Vorarlbersko, dostaví se však ke skutečnému odvodu toliko v oné cifře stolicí ministerskou ustanovené, které potřebí jest k doplnění plného stavu válečného tyrolského pluku myslivcův, čímž také kontingent náhradní zálohy, který rozvrhem vypadá na obvod země, přiměřeně se zmenší.

V zemích koruny uherské rozvrhuje kontingenty vojska ministerium zemské obrany jednak na Uhersko, jednak na Chorvátsko-Slavonsko, a konečně na město a distrikt Rjeku podle počtu obyvatelstva.

§. 32.

Jak se rozvrhuje kontingent rekrutů a náhradní zálohy, pokud se týče v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených také nejnižší potřeba doplňovací pro zemskou obranu podle okresů odvodních.

1. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených vykoná se rozvrh kontingentů vojska a nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu podle okresů odvodních na základě skutečných výsledků odvodních od 1. ledna do konce července a pojímaje v to schodky v obvodu správním. Rozvrh vykonají úřadové doplňovací druhé stolice. Při tomto řízení úředním zastupuje vojenské velitelstvo territoriální v Praze také velitelstvo Josefovské a vojenské velitelstvo territoriální ve Lvově také velitelstvo Krakovské.

V zemích koruny uherské vykoná se rozvrh kontingentů podle okresů odvodních v poměru k odvodní spůsobilosti rekrutů, na jakou v okresích odvodních ze zkušenosti počítati se dá. Tento rozvrh vykoná ministerium zemské obrany v souhlasu s říšským ministeriem vojenství, kteréž k tomu deleguje vojenské velitelstvo territoriální v Budapešti. K tomu cíli vyhledá se počet branných povinníků spůsobem následujícím:

C. Für beide Staatsgebiete.

2. Wo sich die auf Grund der Kontingents-Abrechnung des letzten Stellungsjahres gewonnenen Daten für die Durchschnitts-Rechnung nicht verläßlich erweisen und die richtiggestellten durchaus nicht rechtzeitig erlangt werden können, hat die Durchschnitts-Rechnung der nächst zurückliegenden drei Jahre als Grundlage für die Frage der Heranziehung der IV. Altersklasse bei der nächsten regelmäßigen Stellung zu dienen.

3. Dort, wo die IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung herangezogen wird, hat es auf eine nachträgliche Anmeldung der Stellungspflichtigen dieser Altersklasse zur gemeindeweisen Verzeichnung, sowie auf diese selbst nicht anzukommen, sondern es haben die betreffenden politischen Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) lediglich die Uebertragung jener Stellungspflichtigen, über deren Wehrpflicht-Erfüllung in der III. Altersklasse nicht definitiv entschieden wurde (zeitlich Befreite und zur Zurückstellung Klassifizirte), wie der im Ueberprüfungs- oder Superarbitrirungswege Entlassenen (§. 3:5), in die Stellungsliste der IV. Altersklasse zu bewirken.

4. Wo die IV. Altersklasse bereits zur Stellung berufen war und die Stellungsergebnisse der Vorjahre und jene der letzten regelmäßigen Stellung noch vor der Kontingents-Abrechnung mit vollem Grunde annehmen lassen, daß die Bedingungen für die weitere Beibehaltung der IV. Altersklasse zur nächstjährigen regelmäßigen Stellung sich ergeben werden, hat die Berufung dieser Altersklasse, vorbehaltlich der definitiven Entscheidung hierüber, noch vor dem gesetzlichen Anmeldungstermine der Stellungspflichtigen zu erfolgen. Diese sind sodann zur Anmeldung verpflichtet, und es haben die Vorarbeiten für die nächstjährige Stellung auch die IV. Altersklasse zu umfassen.

Derlei Berufungen erfolgen durch die politischen Landesstellen im Einvernehmen mit den Militär-Territorial-Kommanden. In den Ländern der ungarischen Krone erfolgt diese Berufung zur Verzeichnung über Anordnung des Landesvertheidigungs-Ministeriums, welches diesbezüglich auf Grund der ihm bekannten Stellungsergebnisse der in Betracht kommenden Ergänzungs- und beziehungsweise Stellungsbezirke entscheidet.

VI. Abschnitt.

Repartition der Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente; Anrechnung der Eingereihten auf die Kontingente.

§. 31.

Repartition des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents auf die Königreiche und Länder.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern erfolgt die Repartition des Rekruten-Kontingents für das stehende Heer und die Kriegsmarine, dann des Kontingents für die Ersatzreserve seitens des Ministeriums für Landesvertheidigung auf die einzelnen Königreiche und Länder nach der Bevölkerungszahl.

Das auf Tirol und Vorarlberg entfallende Rekruten-Kontingent gelangt jedoch nur in jener durch die Ministerial-Instanz festgestellten Ziffer zur thatsächlichen Stellung, welche zur Ergänzung des vollen Kriegsstandes des Tiroler Jäger-Regiments erforderlich ist, wonach auch das durch die Repartition auf das Landesgebiet entfallende Ersatzreserve-Kontingent der entsprechenden Verminderung unterliegt.

In den Ländern der ungarischen Krone werden die Heeres-Kontingente durch das Landesvertheidigungs-Ministerium einerseits auf Ungarn, andererseits auf Kroatien-Slavonien, und schließlich auf die Stadt und den Distrikt Fiume nach der Bevölkerungszahl repartirt.

§. 32.

Stellungsbezirksweise Repartition des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents, beziehungsweise in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern auch des Minimal-Ergänzungsbedarfes der Landwehr.

1. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern erfolgt die stellungsbezirksweise Repartition der Heeres-Kontingente und des Minimal-Ergänzungsbedarfes der Landwehr auf Grund der thatsächlichen Stellungsergebnisse vom 1. Jänner bis Ende Juli und mit Einschluß der Rückstände im Verwaltungsgebiete. Dieselbe wird durch die Ergänzungsbehörden zweiter Instanz bewirkt. Bei dieser Amtshandlung vertritt das Militär-Territorial-Kommando in Prag auch jenes in Josephstadt und das Militär-Territorial-Kommando in Lemberg auch das Militär-Territorial-Kommando in Krakau.

In den Ländern der ungarischen Krone erfolgt die stellungsbezirksweise Repartition der Kontingente im Verhältnisse der durch die Erfahrung gerechtfertigten Rekruten-Stellungsfähigkeit der Stellungsbezirke. Diese Repartition wird durch das Landesvertheidigungs-Ministerium, einvernehmlich mit dem Reichs-Kriegs-Ministerium, welches hiezu das Militär-Territorial-Kommando in Budapest delegirt, bewirkt. Zu diesem Zwecke wird die Zahl der Wehrfähigen in folgender Weise ermittelt:

a) Nejprve se ustanoví úhrnný počet odvodem povinných v každé třídě životní, podle seznamů obecních povolaných, a pak

b) průměrné procento těch, kteří v každé ze tří tříd životních při posledních třech pravidelných odvodech dočasně byli osvobozeni.

c) Na to se odečte od vyplývající dle *a)* sumy odvodem povinných, v každé třídě životní povolaných, počet dočasně osvobozených, který vychází dle výše těchto cifer a dle průměrného procenta v *b)* ustanoveného.

d) Z nabyté takto cifry ustanoví se počet ke zbrani schopných podle vyšetřeného průměrného procenta příslušných povinníků branných, kteří v posledních třech rocích odvodních uznáni byli za schopné ke vřadění, při čemž jest lhostejno, zdali poslednější vřadění byli do stálého vojska (loďstva válečného), do náhradní zálohy nebo do zemské obrany, anebo zdali byli assentováni dobrovolně, z povinnosti úřadu nebo dle pořadí losovního.

2. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených sdělají úřady doplňovací první stolice o výsledcích odvodních od 1. ledna do 31. července výkaz dle vzorce XI*a* a předloží jej do 5. srpna svému doplňovacímu úřadu druhé stolice. Evidence zemské obrany mají za účelem vyplnění rubrik 8. a 18. tohoto výkazu, týkajících se obrany zemské, dotyčná data o branných povinnících, **kterým náleží zákonná dvanáctiletá doba služební a kteří** od 1. ledna do 31. července, bez rozdílu, z jaké příčiny, přímo k zemské obraně byli assentováni aneb do ní přeloženi*) a v ní ještě se nacházejí, pak o schodcích, které mezi těmito povinníky brannými nastaly do 31. července, oznámiti velitelstvům okresů doplňovacích do 2. srpna.

Vzorec XIa.

V zemích koruny uherské mají úředníci okresní, jakmile zkoušení a doplnění seznamů dle obcí skončeno jest, dle vzorce XII*a* do 20. prosince zaslati ministeriu zemské obrany výkazy o počtu branných povinníků I., II. a III. třídy životní, pokud se týče o průměrném procentu dočasně osvobozených a schopných v každém okresu odvodním, a velitelstva okresů doplňovacích mají v témž čase předložiti vojenskému velitelstvu territoriálnímu výkazy dle vzorce XII*b*. Vojenskému velitelstvu territoriálnímu v Budapešti zašlou tyto výkazy ostatní vojenská velitelstva territoriální. Průměrná procenta dočasně osvobozených a schopných z předcházejících dvou roků odvodních vezmou se ze stejných výkazů pro tyto roky.

Vzorec XIIa. Vzorec XIIb.

3. Velitelstva okresů doplňovacích sdělávajíce tyto výkazy dorozuměti se mají s úřady okresními (úředníky okresními), a mají neshody, které by snad mezi nimi povstaly, pokud možná již mezi těmito úřady doplňovacími býti vyrovnány.

4. Úřadové doplňovací sestavujíce výkazy vynaložte na to veškerou péči vzhledem k tomu, jaký účinek mají tyto předlohy na rozdělení kontingentů.

Jestliže se při zkoušení výkazů, které provedou úřady doplňovací druhé stolice, v zemích koruny uherské ministerium zemské obrany v souhlasu s vojenským velitelstvem territoriálním v Budapešti, od říšského ministeria vojenství k tomu delegovaným, objeví nesrovnalosti v cifrách uvedených, vyrovnány buďtež, pakli toho třeba, prostředkem šetření.

5. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených ustanoví se pomocí proporce **náležitosť****) rekrutů, která na každý okres odvodní rozvrhnouti se má a jež obsahuje jak vlastní kontingent rekrutů tak i schodky kontingentu rekrutů z roku předešlého. Počet těch, kteří v obvodu správním pro rozvrh v běžícím roce vpočteni býti mají (V), má se k sumě kontingentu rekrutů (K) obvodu správního a schodku (S) obvodu správního v kontingentu rekrutů, jako se má počet těch, kteří v okresu odvodním pro rozvrh v běžícím roce vpočteni býti mají (v), k náležitosti rekrutů (x), která na odvodní okres vypadá a **rozvržena býti má**. Dotyčná formulka jest tedy: „$V : K + S = v : x$." Náležitosť náhradní zálohy a **nejnižší doplňovací náležitosť zemské obrany** vyhledají se stejným spůsobem.

V zemích koruny uherské sečtou se ke zbrani schopní z každého odvodního okresu obvodu (§. 31) a na základě této úhrnné sumy jakož i sumy ke zbrani schopných v jednotlivých okresích odvodních ustanoví se pomocí právě tolika proporcí, kolik okresů odvodních v obvodu země obsaženo jest, vypadající na jednotlivé okresy odvodní kvoty kontingentu rekrutů na zemi rozvrženého. Kontingent náhradní zálohy každého okresu odvodního obnáší desetinu rozvrženého kontingentu rekrutů.

6. Při rozvrhu pokládá se největší zlomek, pokud toho třeba, za celé číslo. Nepřipouští se, aby se při tomto rozdělování z jednoho pravidelného odvodu na některý následující něco přenášelo nebo přebytky (zlomky) počítaly.

---

*) Vyloučeni jsou ovšem ti, kteří po dokonané povinnosti služební ve vojště a v náhradní záloze přeloženi byli k zemské obraně.

) V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených užívá se z pravidla výrazu **náležitosť, jestliže při odvodních okresích **kontingenty** rekrutů (nejnižší doplňovací **potřeba** zemské obrany) s **připočtením schodků** z roku předešlého označeny býti mají.

a) Zuerst wird die Summe der nach den Gemeinde-Verzeichnissen berufenen Stellungspflichtigen in jeder Altersklasse, und sodann

b) das Durchschnitts-Prozent der in jeder der drei Altersklassen bei den letzten drei regelmäßigen Stellungen zeitlich Befreiten festgestellt.

c) Hierauf wird von den nach a sich ergebenden Summen der in jeder Altersklasse berufenen Stellungspflichtigen die nach der Höhe dieser Ziffern und nach dem in b festgestellten Durchschnitts-Prozent sich ergebende Zahl der zeitlich Befreiten abgezogen.

d) Aus der hiedurch gewonnenen Ziffer wird die Zahl der Wehrfähigen nach dem nun zu ermittelnden Durchschnitts-Prozente der in den letzten drei Stellungsjahren zur Einreihung geeignet erkannten zuständigen Wehrpflichtigen festgestellt, wobei es einerlei ist, ob letztere in das stehende Heer (die Kriegsmarine), in die Ersatzreserve oder Landwehr eingereiht wurden, oder ob deren Assentirung freiwillig, von amtswegen oder nach der Losreihe erfolgte.

2. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern haben die Ergänzungsbehörden erster Instanz über die Stellungsergebnisse vom 1. Jänner bis 31. Juli die Nachweisung nach Muster XIa zu verfassen und bis 5. August ihrer Ergänzungsbehörde zweiter Instanz vorzulegen. Die Landwehr-Evidenthaltungen haben, zur Ausfüllung der die Landwehr betreffenden Rubriken 8 und 18 dieser Nachweisung, die bezüglichen Daten über die vom 1. Jänner bis 31. Juli, gleichviel aus welcher Ursache, unmittelbar zur Landwehr assentirten oder dahin übersetzten*) und in derselben noch befindlichen Wehrpflichtigen, welchen die gesetzliche zwölfjährige Dienstzeit obliegt, dann über die bis zum 31. Juli eingetretenen Abgänge dieser Wehrpflichtigen den Ergänzungsbezirks-Kommanden bis 2. August bekanntzugeben. Muster XI a.

In den Ländern der ungarischen Krone haben die Bezirksbeamten, sobald die Prüfung und Vervollständigung der gemeindeweisen Verzeichnisse beendet ist, nach dem Muster XIIa, bis 20. Dezember die Nachweisungen über die Zahl der Wehrfähigen der I., II. und III. Altersklasse, beziehungsweise das Durchschnitts-Prozent der zeitlich Befreiten und Tauglichen in einem jeden Stellungsbezirke, an das Landesvertheidigungs-Ministerium zu leiten und es haben die Ergänzungsbezirks-Kommanden zu derselben Zeit Nachweisungen nach dem Muster XIIb, dem Militär-Territorial-Kommando vorzulegen. Dem Militär-Territorial-Kommando in Budapest sind diese Nachweisungen von den übrigen Militär-Territorial-Kommanden zu übermitteln. Die Durchschnittsprozente der zeitlich Befreiten und Tauglichen der vorhergegangenen zwei Stellungsjahre werden den gleichen Nachweisungen für diese Jahre entnommen. Muster XII a. Muster XII b.

3. Bei der Verfassung dieser Nachweisungen ist von den Ergänzungsbezirks-Kommanden mit den Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) das Einvernehmen zu pflegen und sind die allenfalls bestehenden Differenzen, soweit als thunlich, schon zwischen diesen Ergänzungsbehörden zu begleichen.

4. Bei der Zusammenstellung der Nachweisungen ist von Seite der Ergänzungsbehörden in Anbetracht der Wirkung dieser Vorlagen auf die Auftheilung der Kontingente alle Sorgfalt zu verwenden.

Zeigen sich bei der durch die Ergänzungsbehörden zweiter Instanz, in den Ländern der ungarischen Krone durch das Landesvertheidigungs-Ministerium einvernehmlich mit dem vom Reichs-Kriegs-Ministerium delegirten Militär-Territorial-Kommando in Budapest vorzunehmenden Prüfung der Nachweisungen Differenzen in den eingestellten Ziffern, so sind dieselben, wenn nöthig, im Wege der Erhebungen zu begleichen.

5. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern wird das jedem Stellungsbezirke anzurepartirende, sowohl das eigentliche Rekruten-Kontingent als auch die Rekruten-Kontingents-Rückstände vom Vorjahre enthaltende Rekruten-Erforderniß**) mittels Proportion festgestellt. Es verhält sich die Anzahl der für die Repartition im laufenden Jahre Anzurechnenden (A) des Verwaltungsgebietes zur Summe des Rekruten-Kontingents (C) des Verwaltungsgebietes und des Rückstandes (R) des Verwaltungsgebietes auf das Rekruten-Kontingent, wie sich die Anzahl der für die Repartition im laufenden Jahre Anzurechnenden (a) des Stellungsbezirkes zu dem auf den Stellungsbezirk entfallenden und anzurepartirenden Rekruten-Erfordernisse (x) verhält. Die diesbezügliche Formel ist sonach: „$A : C + R = a : x$". Das Ersatzreserve-Erforderniß und das Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr werden in gleicher Weise ermittelt.

In den Ländern der ungarischen Krone werden die in einem jeden Stellungsbezirke eines Gebietes (§. 31) sich ergebenden Wehrfähigen summirt und auf Grundlage dieser Gesammtsumme und der Summen der Wehrfähigen in den einzelnen Stellungsbezirken, mittels ebensovieler Proportionen als Stellungsbezirke im Landesgebiete enthalten sind, die auf die einzelnen Stellungsbezirke entfallenden Quoten des dem Lande anrepartirten Rekruten-Kontingents festgestellt. Das Ersatzreserve-Kontingent eines jeden Stellungsbezirkes beträgt ein Zehntel des anrepartirten Rekruten-Kontingents.

6. Bei der Repartition wird der größte Bruchtheil, soweit als nöthig, für ein Ganzes angenommen. Übertragungen und Berechnungsguthaben (Bruchtheile) bei dieser Auftheilung von einer regelmäßigen Stellung auf eine folgende dürfen nicht stattfinden.

---

*) Ausgeschlossen sind selbstverständlich die nach vollendeter Heeres- und Ersatzreserve-Dienstpflicht zur Landwehr Uebersetzten.

**) In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern wird in der Regel der Ausdruck: Erforderniß angewendet, wenn bei den Stellungsbezirken die Rekruten-Kontingente (der Minimal-Ergänzungsbedarf der Landwehr), mit Hinzurechnung der im Vorjahre verbliebenen Rückstände bezeichnet werden sollen.

7. Když sečtením kvot kontingentu rekrutů a náhradní zálohy (odstavec 5), vypadajících na jednotlivé odvodní okresy téhož okresu doplňovacího, vyhledán byl počet rekrutů a náhradních záložníků, kteří v každém doplňovacím okresu vojska (loďstva válečného) stavěti se mají, oznámí vojenská velitelstva territoriální, a sice vojenské velitelstvo territoriální v Praze a ve Lvově také pro obvod vojenského velitelstva territoriálního v Josefově, pokud se týče v Krakově, a vojenské velitelstvo territoriální v Budapešti pro obvod zemí koruny uherské, cifry dotyčné v přehledu, sdělaném odděleně dle doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného), říšskému ministeriu vojenství bez prodlení, nejdéle však pro země koruny uherské do 15. února, pro království a země v říšské radě zastoupené do 10. srpna roku odvodního, a vojenské velitelstvo territoriální v Praze a ve Lvově sdělí cifry tyto velitelstvu v Josefově a v Krakově, vojenské velitelstvo territoriální v Budapešti sdělí je pak ostatním vojenským velitelstvům territoriálním v zemích koruny uherské.

Úřadům okresním (úředníkům okresním) a velitelstvům doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) sdělí se výsledky rozvrhu obou kontingentů ihned.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených mají politické úřady zemské výkaz o rozvrhu kontingentů rekrutů a náhradní zálohy, pak nejnižší doplňovací potřeby zemské obrany předložiti ministeriu zemské obrany dle vzorce XIII do 10. srpna roku odvodního. Vzorec XIII.

8. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených postarejž se úřad okresní vzhledem k rozvrhu kontingentů na základě výsledků odvodních o to, aby ti, kteří k odvodu se nedostavili do konce července, povoláni byli k odvodu dodatečnému.

Jestliže v některém okresu odvodním po této době konají se tak četné odvody dodatečné, a je-li výsledek jejich vůbec takový, že by tím rozvrh dle okresů odvodních podstatně byl protáhnut, náleží na úřady doplňovací druhé stolice, aby po vlastním seznání aneb k oznámení úřadu politického neb vojenského úřadu doplňovacího k odstranění nedostatků takových v obapolném srozumění úřad konaly, pokud se týče, aby sobě vyžádaly rozhodnutí stolice ministerské.

Jakmile v zemích koruny uherské závěrkem na 31. červenec roku odvodního v některém okresu doplňovacím v kontingentu rekrutů jednoho nebo několika okresů odvodních jsou schodky, při jiných okresích odvodních téhož okresu doplňovacího však odvody přebytečné, může stolice ministerská vedle §. 30 XL. článku zákona z roku 1868 nařídíti vyrovnání v kontingentu rekrutů uvnitř okresu doplňovacího.

Potřebnou následkem toho opravu v rozvrhu kontingentu rekrutů vykoná na základě výsledku odvodního koncem července stolice ministerská, k čemuž říšské ministerium vojenství deleguje vojenské velitelstvo territoriální v Budapešti (punkt 1., odstavec druhý).

K tomu cíli sdělají veškeré úřady doplňovací první stolice o skutečných výsledcích odvodních v době od 1. ledna až včetně do 31. července roku odvodního výkaz dle vzorce XI *b* a předloží jej do 10. srpna, a sice úřady vojenské prostřednictvím úřadu doplňovacího druhé stolice vojenskému velitelstvu territoriálnímu v Budapešti, úřady politické pak prostřednictvím jurisdikce král. uherskému ministeriu zemské obrany. Vzorec XI b.

Kontingenty rekrutů, na základě těchto výkazů v stolici ministerské nově vyhledané, uveřejní se do 20. srpna; po té náleží na velitelstva okresů doplňovacích, aby sjednajíce se s úředníky okresními, pokud třeba, znova ustanovila čísla závěrečná a označila nástupce.

Ti, kteří následkem toho v tom neb onom okresu odvodním po uhražení kontingentu náhradní zálohy přebudou, buďtež ihned přeloženi do zemské obrany.

Oprava v rozvrhu kontingentu náhradní zálohy místa nemá.

Neuzná-li stolice ministerská za potřebné vyrovnání v kontingentu rekrutů uvnitř okresů doplňovacích, vyrozumějí se o tom úřady doplňovací první stolice do 20. srpna.

Při sečtení kontingentálním mají tyto kontingenty rekrutů nově ustanovené býti základem; ostatně se tím pravidla pro sečtení kontingentální nikterak nemění.

§. 33.

Jak se rozvrhuje kontingent rekrutů podle sborů vojenských.

1. Rozvrh rekrutů, kteří z každého doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) připadají k rozličným sborům a ústavům stálého vojska a k loďstvu válečnému, vedle podmínek zákonných, provede říšské ministerium vojenství aneb dle zvláštních nařízení jeho vojenská velitelstva territoriální. V případě poslednějším oznámí se těmto úřadům cifry rekrutů, kteří z jejich obvodu zvláštním zbraním a vojenským ústavům přikázáni býti mají.

2. Rozvrh vykonají pak vojenská velitelstva territoriální jednak na základě rekrutů, pro každý doplňovací okres vojska (loďstva válečného) vůbec vypadajících, jednak dle obvodů,

7. Nach Ermittlung der Zahl der in jedem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirke abzustellenden Rekruten und Ersatzreservisten durch Summirung der auf die einzelnen Stellungsbezirke desselben Ergänzungsbezirkes entfallenden Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents-Quoten (Punkt 5) sind die diesfälligen Ziffern seitens der Militär-Territorial-Kommanden, und zwar vom Militär-Territorial-Kommando in Prag und Lemberg auch für den Bereich des Militär-Territorial-Kommandos in Josephstadt, beziehungsweise Krakau, und vom Militär-Territorial-Kommando in Budapest für den Bereich der Länder der ungarischen Krone, mittels einer nach den Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirken abgesondert verfaßten Übersicht dem Reichs-Kriegs-Ministerium unverweilt, längstens aber für die Länder der ungarischen Krone bis 15. Februar, für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder bis 10. August des Stellungsjahres anzuzeigen, und vom Militär-Territorial-Kommando in Prag und Lemberg jenem in Josephstadt und Krakau, vom Militär-Territorial-Kommando in Budapest den übrigen Militär-Territorial-Kommanden in den Ländern der ungarischen Krone mitzutheilen.

Den Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) und den Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden werden die Ergebnisse der Repartition beider Kontingente sofort bekanntgegeben.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern haben die politischen Landesstellen die Nachweisung über die Repartition der Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente, dann des Minimal-Ergänzungsbedarfes der Landwehr dem Landesvertheidigungs-Ministerium nach dem Muster XIII bis 10. August des Stellungsjahres vorzulegen. Muster XIII.

8. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern hat die Bezirksbehörde mit Rücksicht auf die Repartition der Kontingente auf Grund der Stellungsergebnisse Vorsorge zu treffen, daß die von der Stellung Ausgebliebenen bis Ende Juli zur Nachstellung herangezogen werden.

Wenn in einem Stellungsbezirke nach diesem Zeitpunkte so zahlreiche Nachstellungen erfolgen und das Ergebniß der Nachstellungen überhaupt ein solches ist, daß dadurch die stellungsbezirksweise Repartition wesentlich verschoben würde, so haben, über die eigene Wahrnehmung oder über die Anzeige einer politischen oder militärischen Ergänzungsbehörde, die Ergänzungsbehörden zweiter Instanz zur Abhilfe solcher Übelstände einvernehmlich das Amt zu handeln, beziehungsweise die Entscheidung der Ministerial-Instanz einzuholen.

Sobald in den Ländern der ungarischen Krone mit Abschluß auf den 31. Juli des Stellungsjahres innerhalb eines Ergänzungsbezirkes im Rekruten-Kontingente eines oder mehrerer Stellungsbezirke Abgänge, bei anderen Stellungsbezirken desselben Ergänzungsbezirkes aber Überstellungen bestehen, so kann durch die Ministerial-Instanz im Sinne des §. 30 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 ein Ausgleich im Rekruten-Kontingente innerhalb des Ergänzungsbezirkes angeordnet werden.

Die hiedurch nothwendige Berichtigung der Repartition des Rekruten-Kontigentes wird auf Grund des Stellungsergebnisses mit Ende Juli durch die Ministerial-Instanz vorgenommen, wozu von Seite des Reichs-Kriegs-Ministeriums das Militär-Territorial-Kommando in Budapest delegirt wird (Punkt 1, zweiter Absatz).

Zu diesem Zwecke werden sämmtliche Ergänzungsbehörden erster Instanz über die thatsächlichen Stellungsergebnisse in der Zeit vom 1. Jänner bis einschließlich 31. Juli des Stellungsjahres die Nachweisung nach Muster XI b verfassen und bis 10. August, u. zw. militärischerseits im Wege der Ergänzungsbehörde zweiter Instanz an das Militär-Territorial-Kommando in Budapest, politischerseits im Wege der Jurisdiction an das königlich ungarische Landesvertheidigungs-Ministerium vorlegen. Muster XI b.

Die auf Grund dieser Nachweisungen in der Ministerial-Instanz neu ermittelten Rekruten-Kontingente gelangen bis 20. August zur Verlautbarung; hienach haben die Ergänzungsbezirks-Kommanden im Einvernehmen mit den Bezirksbeamten, wenn nöthig, erneuert die Abschlußnummern festzustellen und die Nachmänner zu bezeichnen.

Die hiedurch in einem oder dem anderen Stellungsbezirke nach Deckung des Ersatzreserve-Kontingents überzählig Entfallenden sind sofort in die Landwehr zu übersetzen.

Eine Berichtigung der Repartition des Ersatzreserve-Kontingents findet nicht statt.

Findet die Ministerial-Instanz einen Ausgleich im Rekruten-Kontingente innerhalb der Ergänzungsbezirke nicht für nothwendig, so werden die Ergänzungsbehörden erster Instanz hievon bis 20. August verständigt.

Bei der Kontingents-Abrechnung haben diese neu festgestellten Rekruten-Kontingente als Grundlage zu dienen; im übrigen bleiben die Grundsätze für die Kontingents-Abrechnung hiedurch ganz unberührt.

§. 33.

Truppenweise Repartition des Rekruten-Kontingents.

1. Die Repartition der aus jedem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirke zu den verschiedenen Truppenkörpern und Anstalten des stehenden Heeres und zur Kriegsmarine entfallenden Rekruten, nach Maßgabe der gesetzlichen Bedingungen, wird vom Reichs-Kriegs-Ministerium oder nach dessen besonderen Verfügungen von den Militär-Territorial-Kommanden bewirkt. Im letzteren Falle werden diesen Behörden die Ziffern der aus ihrem Bereiche den Spezialwaffen und Heeres-Anstalten zuzuweisenden Rekruten bekanntgegeben.

2. Die Repartition hat dann von den Militär-Territorial-Kommanden einerseits auf Grundlage der für jeden Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirk überhaupt entfallenden Rekruten, ander-

ze kterých zvláštní zbraně stálého vojska a loďstvo válečné doplnění svého z pravidla dojíti mají (punkt 3.). Zároveň s vyhlášením tohoto rozvrhu předložen buď opis jeho říšskému ministeriu vojenství.

3. Pluky pěší dojdou doplnění svého z okresů doplňovacích, stejná čísla majících, tyrolský pluk myslivcův z Tyrolska a Vorarlberska.

Ze kterých doplňovacích okresů vojska, pokud se týče loďstva válečného zvláštní zbraně a ústavy stálého vojska a loďstvo válečné docházejí z pravidla doplnění svého, seznati Příloha II. lze z přílohy II.

§. 34.

Jak se uhražuje kontingent rekrutů dle sborů vojenských v doplňovacím okresu vojska (loďstva válečného).

1. V zemích koruny uherské budiž, zřízeno-li v některém doplňovacím okresu vojska (loďstva válečného) více komisí odvodních než jedna (§. 50), kontingent zbraní zvláštních, dle §. 33 na jeho obvod vypadající, podle toho, jak hojně dle zkušenosti docíliti lze v okresích zbraní zvláštních, ještě dále rozvržen pro každou komisi odvodní, a to vzhledem ke kontingentu rekrutů, dle §. 32 podle okresů vypadajícímu, a k přebytkům (§. 35), které se snad odpočítati mají, anebo ke schodkům a náhradám (§§. 37 a 38), jež uhraditi jest. Tento další rozvrh má toliko význam přibližného rozpočtu a nesmí ze zásady (§. 64 : 3) býti příčinou vrácení některého rekruty, který k nějakému sboru nebo ústavu vojenskému spůsobilým jest. Velitelstvu doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) náleží, aby odchylky od dalšího rozvrhu, kterým se při docílení kontingentů dle zbraní vyhnouti nelze, v celku opět vyrovnalo.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených vyšetří se vedle §. 66 : 1 a poznamená se k cíli budoucího uhražení kontingentu rekrutů dle sborů vojenských při odvodu toliko spůsobilost assentovaných ke druhům zbraně a k ústavům vojenským, které se doplňují z obvodu okresu doplňovacího.

2. Od rozvrhu učiněného říšským ministeriem vojenství, pokud se týče vojenským velitelstvem territoriálním (§. 33), smí se odstoupiti toliko tehdy, jestliže přidělením pod výminkou schopných (§. 89 : 1, poslední odstavec) v dotyčném kontingentu dle zbraní jest přebytek odvedených.

Potřebnou následkem toho opravu v rozvrhu vojenského obvodu territoriálního dle sborů vojenských provede vojenské velitelstvo territoriální před dobou všeobecného vřadění (v počet vzetí) vedle úhrnného počtu pod výminkou schopných, v obvodu jeho k dotyčnému sboru vojenskému neb ústavu přidělených, a šetříc při tom ustanovení §. 33 : 2. Jestliže by následkem úhrnného počtu přidělených pod výminkou schopných z dotyčného obvodu doplňovacího povstal v kontingentu dle zbraní přebytek odvedených, není to předmětem dalšího opatření.

§. 35.

Vpočtení na kontingent rekrutů; přebytky okresů odvodních na kontingent ten.

1. Každý tuzemec, jenž vstoupil do stálého vojska nebo do loďstva válečného, vpočte se na kontingent rekrutů, rozvržený na příslušný okres odvodní, jestliže, nepočítaje v to dobu služební, která mu snad z trestu uložena byla, zavázán jest k zákonné povinnosti služební v úhrnné době dvanácti, pokud se týče devíti let.

Stáří, ve kterém týž vstoupil, nemění ničeho na této zásadě.

2. Vyjma ty, kteří vstoupili dobrovolně, buďtež všichni, kdož od 1. ledna do 31. prosince roku odvodního byli vřaděni do stálého vojska nebo do loďstva válečného, taktéž chovanci vojenských ústavů vzdělávacích, kteří dle §. 14 : *a* zákona ode dne 2. října 1882 (§. 2 : *a* XXXIX. článku zákona z roku 1882) vřaděni byli, vpočteni na kontingent rekrutů tohoto roku, rozvržený na příslušný okres odvodní.

3. Co se týče vpočtení těch, kteří za podmínek odstavce 1. dobrovolně vstoupili do stálého vojska (loďstva válečného), platí ustanovení následující:

a) Z těch, kteří v době od 1. ledna až do započetí pravidelného odvodu v okresu příslušném assentováni byli jakožto jednoroční dobrovolníci anebo jako jednoroční dobrovolníci pod výminkami, vpočítají se na kontingent rekrutů tohoto roku bez výminky ti, kteří nenáležejí k některé třídě životní odvodem povinné.

Naproti tomu mají takoví dobrovolníci, kteří dle svého pořadí losovního připadají v kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy (§. 5 : 6) a k některé třídě životní odvodem povinné náležejí, vpočteni býti na kontingent rekrutů na základě zápisů do seznamu odvodního (§. 28), v zemích koruny uherské během odvodu, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených při provedení rozvrhu dle okresů odvodních a pokud se týče v obou obvodech státních podle sečtení kontingentálního (§. 92).

seits nach den Bereichen, aus welchen die Spezialwaffen des stehenden Heeres und die Kriegsmarine ihre Ergänzung in der Regel erhalten sollen (Punkt 3), zu geschehen. Gleichzeitig mit der Verlautbarung dieser Repartition ist eine Abschrift derselben dem Reichs-Kriegs-Ministerium vorzulegen.

3. Die Infanterie-Regimenter erhalten ihre Ergänzung aus den die gleichen Nummern führenden Ergänzungsbezirken, das Tiroler Jäger-Regiment aus Tirol und Vorarlberg.

Aus welchen Heeres-, beziehungsweise Kriegsmarine-Ergänzungsbezirken die Spezialwaffen und Anstalten des stehenden Heeres und die Kriegsmarine ihre Ergänzung regelmäßig beziehen, ist aus der Beilage II zu entnehmen. Beilage II

§. 34.

Truppenweise Deckung des Rekruten-Kontingents im Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirke.

1. In den Ländern der ungarischen Krone ist, wenn in einem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirke mehr als eine Stellungs-Kommission aktivirt wird (§. 50), das nach §. 33 auf seinen Bereich entfallende Spezialwaffen-Kontingent, nach der erfahrungsgemäßen Ergiebigkeit der Bezirke in der Aufbringung der Spezialwaffen, jeder Stellungs-Kommission mit Bedachtnahme auf das nach §. 32 bezirksweise entfallende Rekruten-Kontingent und die etwa abzurechnenden Guthabungen (§. 35) oder zu deckenden Rückstände und Ersätze (§§. 37 und 38) zu subrepartiren. Diese Subrepartition hat nur die Bedeutung eines annäherungsweisen Präliminars und darf grundsätzlich (§. 64:3) Ursache der Zurückstellung eines, zu irgend einer Truppe oder Anstalt des Heeres geeigneten Rekruten nicht sein. Die in der Aufbringung der waffenweisen Kontingente unvermeidlichen Abweichungen von der Subrepartition im ganzen wieder auszugleichen, liegt dem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando ob.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern wird zum Zwecke der seinerzeitigen Deckung des truppenweisen Rekruten-Kontingents bei der Stellung lediglich die Eignung der Assentirten zu Waffengattungen und Heeres-Anstalten, welche sich aus dem Bereiche des Ergänzungsbezirkes ergänzen, nach §. 66:1 erhoben und vorgemerkt.

2. Von der durch das Reichs-Kriegs-Ministerium, beziehungsweise durch das Militär-Territorial-Kommando, getroffenen Repartition (§. 33) darf nur dann abgewichen werden, wenn durch die Eintheilung Bedingt-Tauglicher (§. 89:1, letzter Absatz) das bezügliche waffenweise Kontingent überstellt ist.

Die hiedurch nothwendige Berichtigung der truppenweisen Repartition des Militär-Territorial-Bereiches ist vom Militär-Territorial-Kommando nach Maßgabe der Gesammtzahl der in dessen Bereiche zu der betreffenden Truppe oder Anstalt eingetheilten Bedingt-Tauglichen und bei Beobachtung der Bestimmungen des §. 33:2 vor dem Zeitpunkte der allgemeinen Einreihung (Instandnahme) zu bewirken. Eine durch die Gesammtzahl der eingetheilten Bedingt-Tauglichen des bezüglichen Ergänzungs-Bereiches sich ergebende Ueberstellung des waffenweisen Kontingents bildet keinen Gegenstand einer weiteren Verfügung.

§. 35.

Anrechnung auf das Rekruten-Kontingent; Guthabungen der Stellungsbezirke auf dasselbe.

1. Jeder in das stehende Heer oder in die Kriegsmarine eingetretene Inländer wird auf das dem zuständigen Stellungsbezirke anrepartirte Rekruten-Kontingent angerechnet, wenn derselbe, ohne Einrechnung der etwa strafweise auferlegten Dienstzeit, zur gesetzlichen Dienstpflicht in der Gesammtdauer von zwölf, beziehungsweise neun Jahren verpflichtet ist.

Das Alter, in welchem der Eintritt erfolgte, ändert an diesem Grundsatze nichts.

2. Ausschließlich der freiwillig Eingetretenen sind alle vom 1. Jänner bis 31. Dezember des Stellungsjahres in das stehende Heer oder in die Kriegsmarine Eingereihten, auch die nach §. 14:a des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 2:a des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) eingereihten Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten auf das dem zuständigen Stellungsbezirke anrepartirte Rekruten-Kontingent dieses Jahres anzurechnen.

3. Bezüglich der Anrechnung der unter den Bedingungen nach 1 freiwillig in das stehende Heer (die Kriegsmarine) Eingetretenen sind folgende Bestimmungen maßgebend:

a) Von den in der Periode vom 1. Jänner bis zum Beginne der regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke als Einjährig-Freiwillige oder als bedingt Einjährig-Freiwillige Assentirten werden auf das Rekruten-Kontingent dieses Jahres unbedingt diejenigen angerechnet, welche einer stellungspflichtigen Altersklasse nicht angehören.

Dagegen hat die Anrechnung der ihrer Losreihe nach in das Rekruten- oder Ersatzreserve- (§. 5:6) Kontingent fallenden, einer stellungspflichtigen Altersklasse angehörenden derlei Freiwilligen auf das Rekruten-Kontingent auf Grund der Eintragungen in die Stellungsliste (§. 28), in den Ländern der ungarischen Krone im Laufe der Stellung, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bei Durchführung der stellungsbezirksweisen Repartition und beziehungsweise in beiden Staatsgebieten nach Maßgabe der Kontingent-Abrechnung (§. 92) zu erfolgen.

b) Všichni ostatní dobrovolníci, kteří vstoupili v době od 1. ledna do započetí pravidelného odvodu v příslušném okresu odvodním, vpočteni buďte na kontingent rekrutů roku odvodního.

c) Jednoroční dobrovolníci a ti, kteří co takoví pod výminkami přijati byli, již vstoupili od skončení pravidelného odvodu v okresu příslušném do 31. prosince roku odvodního, kteří náležejí k některé třídě odvodem povinné a dle výsledku sečtení kontingentálního téhož roku dle losu svého připadají v kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy (§. 5 : 6), pak všichni dobrovolníci v téže době vstoupivší a k některé třídě životní odvodem povinné náležející počítají se na kontingent rekrutů tohoto roku.

d) Ti, kteří od započetí pravidelného odvodu do 31. prosince roku odvodního dobrovolně vstoupili a nenáležejí k některé třídě životní odvodem povinné, počítají se teprvé na kontingent rekrutů následujícího roku odvodního.

Jestliže však v dotyčném okresu odvodním následkem sečtení kontingentálního zůstanou schodky v kontingentu rekrutů, buďtež takoví dobrovolníci dle §. 92 : 2, třetí odstavec od konce, až do výše schodků vpočítáni do kontingentu rekrutů téhož roku, a jen takoví dobrovolníci nevpočítaní tvoří pak přebytky pro kontingent rekrutů roku nejblíže příštího.

4. Z oněch povinníků branných, kteří v základě §. 40 : *c* zákona ode dne 2. října 1882 (§. 12 : *c* XXXIX. článku zákona z roku 1882) z vojska byli propuštěni, zároveň však přikázáni byli v evidenci náhradní zálohy proti dostavení náhradníka, a když pominul důvod propustní, opět v počet vzati byli (§. 160 : 7 *b*), buďtež ti, kteří ještě v linii sloužiti povinni jsou, bez výminky, ti pak, kteří přestupují v záložní povinnosť služební, tehdy vpočteni na kontingent rekrutů toho roku, kdy poznovu byli v počet vzati, jestliže nároku na propuštění nepožívali přes pět let.

5. Jestliže ten, kdo vedle §. 37 : 1 *b* proti dostavení náhradníka ze stálého vojska (loďstva válečného) propuštěn byl k účelu vystěhování se z obvodu mocnářství, zase v počet se vezme (§. 158 : 7), budiž co přebytek počítán na kontingent rekrutů toho roku, kdy poznovu v počet vzat byl.

6. Oni povinníci branní, kteří jednak tím, že jim poskytnuta byla výhoda jednoroční služby dobrovolnické, jednak tím, že ztratili již výhodu jakožto vlastníci (držitelé) zděděných hospodářství polních, z náhradní zálohy přeloženi jsou do vojska (§§. 87 : 3, 142 : 1*a* a 143 : 6*a*), buďtež, a to poslednější, jsou-li v služební povinnosti linijní, vpočítáni na kontingent rekrutů toho roku, kterého jsou přeloženi.

7. Oni povinníci branní, kteří následkem chybného přidělení z náhradní zálohy nebo zemské obrany přeloženi jsou do kontingentu rekrutů, pokud se týče oni, kteří z jiných okresů odvodních přepočítají se do kontingentu rekrutů, vpočteni buďtež na kontingent rekrutů toho roku, v kterém se stane přeložení (přepočítání), pokud se týče, je-li s tím spojen odvod náhradní (§. 37), ve kterém se vykoná odvod tento.

8. Přebytečné odvody nastati mohou v kontingentu rekrutů tehdy, jestliže kontingent rekrutů výhradně takovými brannými povinníky nejen jest uhražen, nýbrž titéž v něm přebytečně odvedeni jsou, kteří vedle ustanovení tohoto návodu na kontingent rekrutů vpočítati a v něm bez výminky ponechati se mají, n. p. přebytky z roku předešlého, ti, kteří se staví z povinnosti úřadu, ti, kteří se dodatečně staví za dřívější roky odvodní, dobrovolníci a pod.

Takové odvody přebytečné, vycházející při sečtení kontingentálním, tvoří přebytky pro kontingent rekrutů roku nejblíže příštího.

§. 36.

Vpočtení na kontingent náhradní zálohy; přebytky okresů odvodních na kontingent ten.

1. Každý branný povinník, který od 1. ledna až do 31. prosince roku odvodního s 10-letou[1]) povinností služební v náhradní záloze vřaděn aneb jakožto nástupce (§. 92 : 2) aneb ztrativ již výhodu jednoroční služby dobrovolnické (§§. 129 : 6 a 137 : 7), jakož i který během linijní povinnosti služební jakožto vlastník (držitel) zděděného hospodářství polního do náhradní zálohy (§§. 87 : 3 a 142 : 1*a*)[2]) přeložen byl, vpočten budiž k rozvrženému na příslušný okres odvodní kontingentu náhradní zálohy toho roku, v kterém byl odveden (přeložen).

2. Náhradní záložníci, kteří obdobně dle ustanovení §. 35 : 4 a 5 propuštěni a opět v počet vzati byli, vpočteni buďtež, a sice náhradní záložníci uvedení v odstavci 4., jestliže nároku na propuštění nepožívali přes pět let, na kontingent náhradní zálohy toho roku, kterého opětně v počet vzati byli.

---

[1]) Pokud příslušníci životní třídy z roku 1860 a starších tříd životních prostředkem dodatečného odvodu v pořadí losovním s dobou služební dle věku vřaďují se k náhradní záloze, buďtež také tito vpočteni na kontingent náhradní zálohy.

[2]) Viz poznámku k §. 6 : 2.

b) Alle übrigen in der Periode vom 1. Jänner bis zum Beginne der regelmäßigen Stellung im zuständigen Stellungsbezirke eingetretenen Freiwilligen sind auf das Rekruten-Kontingent des Stellungsjahres anzurechnen.

c) Die vom Schluße der regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke bis zum 31. Dezember des Stellungsjahres eingetretenen, einer stellungspflichtigen Altersklasse angehörigen Einjährig-Freiwilligen und als solche bedingt Aufgenommenen, welche nach dem Ergebnisse der Kontingent-Abrechnung desselben Jahres nach ihrem Lose in das Rekruten- oder Ersatzreserve- (§. 5:6) Kontingent fallen, dann alle in derselben Periode eingetretenen einer stellungspflichtigen Altersklasse angehörigen Freiwilligen zählen auf das Rekruten-Kontingent dieses Jahres.

d) Die vom Beginne der regelmäßigen Stellung bis zum 31. Dezember des Stellungsjahres freiwillig Eingetretenen, welche einer stellungspflichtigen Altersklasse nicht angehören, zählen erst auf das Rekruten-Kontingent des folgenden Stellungsjahres.

Verbleiben jedoch in dem betreffenden Stellungsbezirke zufolge der Kontingents-Abrechnung Abgänge im Rekruten-Kontingente, so sind derlei Freiwillige nach §. 92:2, drittletzter Absatz, bis zur Höhe der Abgänge in das Rekruten-Kontingent desselben Jahres einzurechnen und es bilden sodann nur die nicht zur Einrechnung gelangten derlei Freiwilligen Guthabungen für das nächstjährige Rekruten-Kontingent.

4. Von jenen Wehrpflichtigen, welche im Grunde des §. 40:c des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 12:c des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) aus dem Heere, bei Ueberweisung in die Evidenz der Ersatzreserve gegen Stellung des Ersatzmannes entlassen und nach Erlöschen des Entlassungstitels wieder in Stand genommen wurden (§. 160:7 b) sind die noch Linien-Dienstpflichtigen unbedingt, die in die Reserve-Dienstpflicht Uebertretenden dann auf das Rekruten-Kontingent des Jahres der neuerlichen Instandnahme anzurechnen, wenn sie den Entlassungs-Anspruch nicht über fünf Jahre genossen haben.

5. Wenn ein nach §. 37:1 b gegen Stellung des Ersatzmannes aus dem stehenden Heere (der Kriegsmarine) zum Zwecke der Auswanderung aus dem Gebiete der Monarchie Entlassener wieder in Stand genommen wird (§. 158:7), so ist er auf das Rekruten-Kontingent des Jahres der neuerlichen Instandnahme gutzurechnen.

6. Jene Wehrpflichtigen, welche einerseits infolge Zuerkennung der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung, anderseits nach Verlust der Begünstigung als Eigenthümer (Besitzer) ererbter Landwirthschaften aus der Ersatzreserve in das Heer übersetzt werden (§§. 87:3, 142:1 a und 143:6 a) sind, und zwar die letzteren, wenn sie in der Linien-Dienstpflicht stehen, auf das Rekruten-Kontingent des Uebersetzungsjahres einzurechnen.

7. Jene Wehrpflichtigen, welche zufolge irriger Eintheilung aus der Ersatzreserve oder Landwehr in das Rekruten-Kontingent übersetzt, beziehungsweise jene, welche aus anderen Stellungsbezirken in das Rekruten-Kontingent überrechnet werden, sind auf das Rekruten-Kontingent des Jahres zu zählen, in welchem die Uebersetzung (Ueberrechnung), beziehungsweise wenn damit eine Ersatzstellung verbunden ist (§. 37), die Ersatzstellung erfolgt.

8. Überstellungen im Rekruten-Kontingente können sich dann ergeben, wenn das Rekruten-Kontingent ausschließlich durch solche Wehrpflichtige nicht nur gedeckt, sondern überstellt wird, welche nach den Bestimmungen dieser Instruktion auf das Rekruten-Kontingent anzurechnen und in demselben unbedingt zu belassen sind, z. B. Guthabungen vom Vorjahre, von amtswegen Gestellte, Nachgestellte für frühere Stellungsjahre, Freiwillige und dergleichen.

Die bei der Kontingents-Abrechnung sich ergebenden derlei Überstellungen bilden eine Guthabung für das nächstjährige Rekruten-Kontingent.

§. 36.

Anrechnung auf das Ersatzreserve-Kontingent; Guthabungen der Stellungsbezirke auf dasselbe.

1. Jeder Wehrpflichtige, welcher vom 1. Jänner bis 31. Dezember des Stellungsjahres mit der Ersatzreserve-Dienstpflicht von 10 Jahren[1]) eingereiht oder als Nachmann (§. 92 : 2), oder nach Verlust der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung (§§. 129 : 6 und 137:7), wie, innerhalb der Linien-Dienstpflicht als Eigenthümer (Besitzer) einer ererbten Landwirthschaft in die Ersatzreserve (§§. 87 : 3 und 142:1 a)[2]) übersetzt wurde, ist auf das dem zuständigen Stellungsbezirke anrepartirte Ersatzreserve-Kontingent des Stellungs- (Uibersetzungs-) Jahres einzurechnen.

2. Die analog den Bestimmungen des §. 35 : 4 und 5 entlassenen und wieder in Stand genommenen Ersatzreservisten sind, und zwar die im Punkte 4 bezeichneten, wenn sie den Entlassungs-Anspruch nicht über fünf Jahre genossen haben, auf das Ersatzreserve-Kontingent des Jahres der neuerlichen Instandnahme einzurechnen.

---

[1]) Solange Angehörige der Altersklasse 1860 und der älteren Altersklassen im Wege der Nachstellung in der Losreihe mit der Dienstzeit nach dem Lebensalter zur Ersatzreserve eingereiht werden, sind auch diese auf das Ersatzreserve-Kontingent anzurechnen.

[2]) Siehe Anmerkung zu §. 6 : 2.

3. Oni povinníci branní, kteří následkem chybného přidělení z kontingentu rekrutů nebo ze zemské obrany přeloženi jsou do náhradní zálohy, pokud se týče oni, kteří z jiných okresů odvodních přepočítají se do kontingentu náhradní zálohy, vpočteni buďtež na kontingent náhradní zálohy toho roku, v kterém se stane přeložení (přepočítání), pokud se týče, je-li s tím spojen odvod náhradní (§. 37), ve kterém se vykoná tento poslednější.

4. Přebytečné odvody nastati mohou v kontingentu náhradní zálohy tehdy, jestliže kontingent náhradní zálohy výhradně takovými brannými povinníky nejen jest uhražen, nýbrž titéž v něm přebytečně odvedeni jsou, kteří vedle ustanovení tohoto návodu na kontingent náhradní zálohy vpočítati a v něm bez výminky ponechati se mají, n. p. přebytky z roku předešlého, ti, kteří se dodatečně staví za dřívější roky odvodní, polní hospodáři a pod.

Takové odvody přebytečné, vycházející při sečtení kontingentálním, tvoří přebytky pro kontingent náhradní zálohy roku nejblíže příštího.

§. 37.

Odvody náhradní v kontingentu rekrutů a náhradní zálohy.

1. Odvod náhradní konán buď:

a) při propuštěních dle §. 40. zákona ode dne 2. října 1882 (§. 12 XXXIX. článku zákona z roku 1882), a sice:
v případě protizákonného assentování bezvýminečně;
když by nastala nenapravitelná nespůsobilosť ke službě, na základě nálezu komise přezkoušecí (§. 82 : 1), nespůsobilosť ke službě však při jednoročních dobrovolnících musila tu býti toho dne, kdy vstoupili do služby presenční, — při dobrovolnících, assentovaných na zákonnou úhrnnou dobu služební, v době, kdy byli assentováni (§. 82 : 1*c*); při choromyslných a padoucnicí stížených i bez představení se komisi přezkoušecí (§. 155 : 2 a 3), jestliže nespůsobilosť ke službě byla tu v době, kdy v počet byli vzati;
na základě některého z poměrů, uvedených v §. 17. zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona) z roku 1868, jakož i
ve všech jiných případech (§. 82 : 1*d*), jestliže důvod propustní, jehož se bylo dovoláváno, pokud se týče nespůsobilosť ke službě byly tu již v době, kdy ten, jehož se týče, v počet vzat byl (§. 85);

b) vedle posledního odstavce §. 41, pokud se týče §. 13 zákonů výše uvedených v případech úmrtí anebo při propuštění za účelem vystěhování se z obvodu mocnářství však toliko tehdy, jestliže schodek nastal až do doby, kdy ten, jehož se týče, v počet vzat byl (§. 85);

c) při těch, kdož assentováni byli na kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy, a jimž prostředkem odvolání povoleno jest dočasné osvobození;

d) pro ty, kteří následkem chybného přidělení z kontingentu rekrutů přeloženi jsou do kontingentu náhradní zálohy aneb naopak, dále z kontingentu rekrutů nebo náhradní zálohy do zemské obrany, pokud se týče kteří z kontingentu rekrutů nebo náhradní zálohy jednoho okresu odvodního připočteni jsou k jinému odvodnímu okresu téhož anebo také druhého státu mocnářství, a sice pro onen kontingent, pro který branný povinník, výše pod *a*, *b*, *c* a *d* uvedený, k dobrému připsán byl;

e) v kontingentu rekrutů v případech, když jednoroční dobrovolníci, ztrativší tuto výhodu, pak ti, kteří povinni jsou ke službě v linii, z důvodu vlastnictví (držení) zděděných hospodářství polních přeloženi jsou do náhradní zálohy (§. 36 : 1)*);

f) v kontingentu náhradní zálohy následkem přebytků v kontingentu rekrutů, jež uvedeny jsou v §. 35 : 6.

2. Náhrady, které nastanou v době od 1. ledna do 31. prosince v příslušném okresu odvodním, uhraženy buďtež v tomto roce nejdéle při sečtení kontingentálním.

Při tom však třeba přihlížeti k tomu, že tyto náhrady toliko tehdy vpočteny býti mohou, jestliže úřad politický již obdržel dotyčné nařízení, a sice v zemích koruny uherské od ministeria zemské obrany, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených od politických úřadů zemských v příčině oněch odvodů náhradních, jež naříditi jim vyhraženo jest (odstavec 3).

3. Odvod náhradní nařídí:

A. se strany politické:
v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených:
koná-li se řízení ve stolici ministerské, ministerium zemské obrany;
v příčině náhradních odvodů, uvedených v odstavci 1 *a*, pak v odstavci 1 *c*, jakož i oněch odvodů náhradních, kteréž nastanou následkem přepočítání odvodem povinných z odvodních okresů jiného obvodu správního, úřady zemské, v příčině všech jiných odvodů náhradních úřadové okresní.

---

*) Viz poznámku k §. 6 : 2.

3. Jene Wehrpflichtigen, welche zufolge irriger Eintheilung aus dem Rekruten-Kontingente oder aus der Landwehr in die Ersatzreserve übersetzt, beziehungsweise jene, welche aus anderen Stellungsbezirken in das Ersatzreserve-Kontingent überrechnet werden, sind auf das Ersatzreserve-Kontingent des Jahres zu zählen, in welchem die Übersetzung (Überrechnung), beziehungsweise wenn damit eine Ersatzstellung verbunden ist (§. 37), die Ersatzstellung erfolgt.

4. Überstellungen im Ersatzreserve-Kontingente können sich dann ergeben, wenn das Ersatzreserve-Kontingent ausschließlich durch solche Wehrpflichtige nicht nur gedeckt, sondern überstellt wird, welche nach den Bestimmungen dieser Instruktion auf das Ersatzreserve-Kontingent anzurechnen und in demselben unbedingt zu belassen sind, z. B. Guthabungen vom Vorjahre, Nachgestellte für frühere Stellungsjahre, Landwirthe und dergleichen.

Die bei der Kontingents-Abrechnung sich ergebenden derlei Überstellungen bilden eine Guthabung für das nächstjährige Ersatzreserve-Kontingent.

§. 37.

Ersatzstellungen im Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente.

1. Eine Ersatzstellung hat einzutreten:

a) bei Entlassungen nach §. 40 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 12 des **XXXIX.** Gesetz-Artikels v. J. 1882), und zwar:
ursächlich einer gesetzwidrigen Assentirung unbedingt;
infolge eingetretener unbehebbarer Dienstuntauglichkeit auf Grundlage des Überprüfungsbeschlußes (§. 82 : 1), jedoch muß die Dienstuntauglichkeit bei Einjährig-Freiwilligen am Tage des Präsenz-Dienstantrittes, — bei den auf die gesetzliche Gesammtdienstzeit assentirten Freiwilligen zur Zeit der Assentirung (§. 82 : 1 c) — bestanden haben;
bei Geisteskranken und Fallsüchtigen auch ohne Vorstellung vor die Überprüfungs-Kommission (§. 155 : 2 und 3), wenn die Dienstuntauglichkeit zur Zeit der Instandnahme bestanden hat;
auf Grund eines der im §. 17 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikel) v. J. 1868 bezeichneten Verhältnisse, gleichwie
in allen anderen Fällen (§. 82 : 1 d), wenn der geltend gemachte Entlassungstitel, beziehungsweise die Dienstuntauglichkeit, bereits zur Zeit der Instandnahme (§. 85) bestanden hat;

b) gemäß des letzten Absatzes des §. 41, beziehungsweise §. 13 der vorangeführten Gesetze in Todesfällen oder bei der Entlassung zum Zwecke der Auswanderung aus dem Gebiete der Monarchie jedoch nur dann, wenn der Abgang bis zur Instandnahme (§. 85) erfolgt ist;

c) bei den auf das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent Assentirten, welchen die zeitliche Befreiung im Berufungswege zuerkannt wird;

d) für diejenigen, welche zufolge irriger Eintheilung aus dem Rekruten-Kontingente in das Ersatzreserve-Kontingent oder umgekehrt, ferner aus dem Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingente in die Landwehr übersetzt, beziehungsweise aus dem Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingente eines Stellungsbezirkes einem anderen Stellungsbezirke desselben oder auch des anderen Staates der Monarchie angerechnet werden, u. zw. für jenes Kontingent, für welches der vorstehend unter a, b, c und d bezeichnete Wehrpflichtige gutgerechnet wurde;

e) im Rekruten-Kontingente infolge Übersetzungen Einjährig-Freiwilliger nach Verlust dieser Begünstigung, dann Linien-Dienstpflichtiger aus dem Titel als Eigenthümer (Besitzer) ererbter Landwirthschaften in die Ersatzreserve (§. 36 : 1)*);

f) im Ersatzreserve-Kontingente infolge der im §. 35 : 6 bezeichneten Gutrechnungen im Rekruten-Kontingente.

2. Die in der Zeit vom 1. Jänner bis 31. Dezember im zuständigen Stellungsbezirke eintretenden Ersätze sind in diesem Jahre spätestens bei der Kontingents-Abrechnung zu decken.

Hiebei ist jedoch zu beobachten, daß diese Ersätze nur dann angerechnet werden können, wenn die politische Behörde die diesbezügliche Verfügung bereits erhalten hat, und zwar in den Ländern der ungarischen Krone vom Landesvertheidigungs-Ministerium, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern von den politischen Landesstellen bezüglich jener Ersatzstellungen, deren Verfügung denselben vorbehalten ist (Punkt 3).

3. Die Verfügung der Ersatzstellung erfolgt:

A. politischerseits:

in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern:

wenn die Verhandlung in der Ministerial-Instanz erfolgt, durch das Ministerium für Landesvertheidigung;

bezüglich der im Punkte 1 a, dann der im Punkte 1 c bezeichneten, wie jener Ersatzstellungen, welche Folgen der Überrechnung Stellungspflichtiger aus Stellungsbezirken eines anderen Verwaltungsgebietes sind, durch die Landesstellen, bezüglich aller anderen Ersatzstellungen durch die Bezirksbehörden.

---

*) Siehe Anmerkung zu §. 6 : 2.

V zemích koruny uherské:

v příčině všech odvodů náhradních ze zásady ministerium zemské obrany.

K tomu cíli zašle vojenské velitelstvo territoriální úřadům zemským a uherskému ministeriu zemské obrany seznamy přezkoušecí dle §. 82 : 9 — při propuštěních pro neschopnost, aniž by prve vykonáno bylo přezkoušení, spisy vyšetřovací — kdežto v zemích koruny uherské ve všech jiných případech onen úřad politický, který při dotyčném řízení spolu působil, spisy jednací tomuto ministeriu předložiti, pokud se týče schodky, které náhradu zakládají, jemu oznámiti má a sice v případech, ve kterých výhoda jednoroční služby dobrovolnické byla povolena nebo odepřena (odstavec 1 : *e* a *f*), na základě dotyčného sdělení velitelstva okresu doplňovacího.

B. Se strany vojenské:

v obou obvodech státních:

koná-li se řízení ve stolici ministerské, říšské ministerium vojenství, v příčině ostatních odvodů náhradních, uvedených v odstavci 1 : *a*, vojenská velitelstva territoriální, v příčině všech jiných odvodů náhradních velitelstva okresů doplňovacích.

4. Jakmile nastanou pochybnosti, je-li náhradní odvod zákonným, má v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených, jestliže vyjednávání, konané v příčině té mezi úřady doplňovacími, jež povolány jsou k nařízení odvodu náhradního, zůstalo bez výsledku, dotyčný úřad politický předložiti spis jednací k rozhodnutí ve stolici nejblíže vyšší; v zemích koruny uherské učiní rozhodnutí toto stolice ministerská.

§. 38.

Schodky v kontingentu rekrutů a náhradní zálohy; záznamy v příčině uhražení obou kontingentů; schodky v nejnižší náležitosti doplňovací c. k. zemské obrany.

1. Při sečtení kontingentálním neuhražený zbytek kontingentu (náležitosti) rekrutů neb náhradní zálohy, jejž dotyčný okres odvodní dostaviti měl, tvoří schodek v kontingentu rekrutů neb náhradní zálohy, jenž — v zemích koruny uherské tímto okresem — při pravidelném odvodu příštího roku musí býti docílen.

Schodky buďtež tedy v zemích koruny uherské připočteny k rozvrženému pro následující odvodní rok kontingentu rekrutů neb náhradní zálohy okresu odvodního, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených pak ke kontingentu rekrutů neb náhradní zálohy obvodu správního.

2. Úřady okresní (úředníci okresní) a velitelstva okresů doplňovacích vedou v příčině kontingentu rekrutů a náhradní zálohy roku odvodního záznamy dle okresů odvodních, pro každý kontingent zvláště, v nichž uvésti náleží:

a) zbylé schodky;
b) přebytky z roku předcházejícího (§§. 35 : 3 *d* a 8, a 36 : 4) a od případu k případu:
c) ty, kteří vpočteni býti mají na dotyčný kontingent (§§. 35 a 36);
d) náhrady (§. 37); jakož i
e) dobrovolníky, kteří ze zásady teprvé v následujícím roce se vpočtou (§. 35 : 3 *d*).

Velitelstva okresů doplňovacích přenesou do záznamu náhrad ony odvody náhradní, které v roce předcházejícím provedeny nebyly, poněvadž úřad politický nevydal nařízení o náhradě (§. 37 : 2).

3. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených tvoří také zbytek, který v nejnižší doplňovací náležitosti zemské obrany v obvodu správním zůstal neuhražen, schodek, k němuž v roce nejbližším při rozdělení kontingentů (nejnižší potřeby doplňovací) přihlížeti sluší.

VII. Oddělení.

Dočasné osvobození od povinnosti odvodní a jiné výhody u vykonávání povinnosti branné; jak se při odvodu přivádí k platnosti nárok na výhodu jednoroční služby dobrovolnické.

§. 39.

Dočasné osvobození od povinnosti odvodní; komu přísluší rozhodovati.

1. Dočasné osvobození od povinnosti odvodní dovoleno jest v míru i ve válce a uděluje je k reklamaci stran súčastněných (§. 17), vedle §. 40 odůvodněné, komise odvodní toho okresu, v němž ten, jehož se týče, odvodem příslušný jest, na základě zvláštní zkoušky jednotlivého případu (§. 56).

V příčině té, jak se k platnosti přivádí nárok na dočasné osvobození při odvodech dodatečných, platí ustanovení §. 79.

In den Ländern der ungarischen Krone:

bezüglich aller Ersatzstellungen grundsätzlich durch das Landesvertheidigungs-Ministerium.

Zu diesem Zwecke werden den Landesstellen und dem ungarischen Landesvertheidigungs-Ministerium die Überprüfungslisten nach §. 82 : 9 — bei Entlassungen wegen Untauglichkeit ohne vorhergegangene Überprüfung die Erhebungsakten — vom Militär-Territorial-Kommando zukommen, wogegen in den Ländern der ungarischen Krone in allen anderen Fällen die Verhandlungsakten von jener politischen Behörde, welche bei der bezüglichen Amtshandlung mitwirkte, diesem Ministerium vorzulegen, beziehungsweise die Abgänge, welche den Ersatz begründen, demselben anzuzeigen sind, u. zw. in den Fällen der Zu- oder Aberkennung der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung (Punkt 1 : e und f) über die diesfällige Mittheilung des Ergänzungsbezirks-Kommandos.

B. Militärischerseits:

in beiden Staatsgebieten:

wenn die Verhandlung in der Ministerial-Instanz erfolgt, durch das Reichs-Kriegs-Ministerium, bezüglich der übrigen im Punkte 1 : a bezeichneten Ersatzstellungen durch die Militär-Territorial-Kommanden, bezüglich aller anderen Ersatzstellungen durch die Ergänzungsbezirks-Kommanden.

4. Sobald über die Gesetzmäßigkeit einer Ersatzstellung Zweifel bestehen, hat in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern, wenn die diesfalls zwischen den zur Verfügung der Ersatzstellung berufenen Ergänzungsbehörden gepflogene Verhandlung erfolglos geblieben ist, die betreffende politische Behörde den Verhandlungsakt zur Entscheidung in der nächsthöheren Instanz vorzulegen; in den Ländern der ungarischen Krone erfolgt diese Entscheidung durch die Ministerial-Instanz.

§. 38.

Rückstände im Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente; Vormerkungen in Bezug auf die Deckung beider Kontingente; Rückstände auf das Minimal-Ergänzungserforderniß der k. k. Landwehr.

1. Der bei der Kontingents-Abrechnung unbedeckt gebliebene Rest des von dem betreffenden Stellungsbezirke zu stellen gewesenen Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingents (Erfordernisses) bildet den — in den Ländern der ungarischen Krone durch diesen Bezirk — bei der nächstjährigen regelmäßigen Stellung aufzubringenden Rückstand im Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingente.

Rückstände sind daher in den Ländern der ungarischen Krone dem für das folgende Stellungsjahr anrepartirten Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingente des Stellungsbezirkes, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern dem Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingente des Verwaltungsgebietes zuzurechnen.

2. Die Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) und die Ergänzungsbezirks-Kommanden führen bezüglich des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents eines Stellungsjahres stellungsbezirksweise, für jedes Kontingent getrennt, Vormerkungen, in welche einzustellen sind:

a) die verbliebenen Rückstände;
b) die Guthabungen vom Vorjahre (§§. 35 : 3 d und 8, und 36 : 4) und fallweise:
c) die auf das bezügliche Kontingent Anzurechnenden (§§. 35 und 36);
d) die Ersätze (§. 37); wie
e) die grundsätzlich erst im folgenden Jahre zur Anrechnung gelangenden Freiwilligen (§. 35 : 3 d).

Die Ergänzungsbezirks-Kommanden übertragen in die Vormerkung der Ersätze jene Ersatzstellungen, welche im Vorjahre wegen Mangel der politischen Ersatzverfügung (§. 37 : 2) nicht bewirkt wurden.

3. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bildet auch der auf das Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr im Verwaltungsgebiete unbedeckt gebliebene Rest den im nächsten Jahre bei der Auftheilung der Kontingente (des Minimal-Ergänzungsbedarfes) in Betracht kommenden Rückstand.

VII. Abschnitt.

Zeitliche Befreiung von der Stellungspflicht und sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht; Geltendmachung des Anspruches auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung bei der Stellung.

§. 39.

Die zeitliche Befreiung von der Stellungspflicht; Kompetenz zur Entscheidung.

1. Die zeitliche Befreiung von der Stellungspflicht ist im Frieden und im Kriege zuläßig und wird über die nach §. 40 dokumentirte Reklamation der Betheiligten (§. 17) von der Stellungs-Kommission desjenigen Bezirkes, in welchem der Betreffende stellungszuständig ist, auf Grund besonderer Prüfung des einzelnen Falles ertheilt (§. 56).

Für die Geltendmachung des Anspruches auf die zeitliche Befreiung bei Nachstellungen sind die Bestimmungen des §. 79 maßgebend.

2. Dosažené dočasné osvobození platí toliko pro rok onoho pravidelného odvodu, pro který bylo uděleno; výhoda dočasného osvobození může tedy, pokud ten, jehož se týče, jest ještě v některé třídě životní odvodem povinné, opět povolena býti při odvodu pozdějším toliko k obnovené reklamaci a na průkaz o tom, že zákonný důvod trvá.

3. Jedná-li se o to, aby se zjistilo, zdali osoba mužského pohlaví, v jejíž prospěch učiněn byl nárok na osvobození odvodem povinného, aneb zdali jiní mužští členové rodiny reklamovaného, k nimž dle zákona přihlížeti sluší, jsou ještě k výdělku schopni čili nic, rozhoduje o tom rovněž komise odvodní.

Rozhodnutí o neschopnosti k výdělku vydati může — nepřihlížejíc k otázce, kam reklamovaný odvodem přísluší — ona komise odvodní, která úřaduje nejblíže bydliště toho, jenž prohlédnut býti má.

4. Ti, kteří z povinnosti úřadu předvedeni byli (§§. 98 až 102), nemají — není-li odvod z povinnosti úřadu zrušen rozhodnutím vyšším — při tomto odvodu práva k nároku na dočasné osvobození.

§. 40.

Zásady o tom, kterak posuzovati jest nárok na dočasné osvobození.

1. Neschopnosť k výdělku u otce a děda, v zemích koruny uherské též u tchána, pak neschopnosť k výdělku u jiného mužského člena rodiny, k němuž vedle tohoto návodu přihlížeti sluší, vylučovati musí, má-li nárok na osvobození v tomto směru býti odůvodněn, spůsobilosť jejich k výdělku jich aneb vůbec k výdělku, jímž by sobě a svým ostatním členům rodiny opatřiti mohli přiměřenou výživu, úplně a — vyjma k výdělku neschopného, poněvadž ještě nevyvinutého, 18 roků starého nebo staršího bratra osoby reklamované — také trvale.

Neschopnosť k výdělku má se tedy připustiti toliko při nezhojitelných duševních nebo tělesných vadách, nikoli však při nemocích zhojitelných neb jen občas se vracejících, pak při uvedeném výše případu výjimečném.

K vadám mravním přihlížeti se nesmí.

Rovněž tak i vojenská vysloužilosť aneb přiměřená klassifikace dle §. 69 vykonaná nezakládá neschopnosť k výdělku ve smyslu dotčeném.

Klassifikace neschopnosti k výdělku koná se dle ustanovení §. 56:2.

2. Při takových mužských příbuzných reklamovaného, ke kterým se, poněvadž jsou mladší než 18 let, dle §. 17:*b* zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona z roku 1868) nepřihlíží, není třeba, aby lékařskou komisí zjištěna byla jejich neschopnosť k výdělku.

3. Z neschopnosti k výdělku u dotyčných členů rodiny nelze však odvozovati nárok na osvobození, jakmile majetek nebo výdělek rodiny jest takového významu a spůsobu, že i bez reklamovaného vystačí k výživě rodiny, jestliže n. p. dům pronajati, pozemek neb živnosť najatými pracovníky obstarávati neb propachtovati se může, aniž tímto změněným vzděláváním ohrožena jest možnosť, rodinu vyživovati.

4. Je-li osoba, v jejíž prospěch reklamace učiněna, sice ještě spůsobilá, říditi provozování živnosti, polního hospodářství atd., aneb k němu dohlížeti, avšak není-li více schopna, aby osobně ruku přiložila aneb aby vedlejším výdělkem živila sebe a členy rodiny své, připustiti lze v tomto směru nárok na osvobození, kdyby změna v provozování živnosti anebo polního hospodářství atd. propachtováním, pronajetím aneb přijetím najatých pracovníků a pod. vylučovala možnosť, opatřiti přiměřenou výživu.

5. Ke stáří ovdovělé matky aneb báby, a osiřelých ženských sourozenců, jakož i k fysickému jich ústrojí se nepřihlíží, ovšem ale k otázce, zdali takoví reklamující k výživě své nemohou postrádati podpory reklamovaného, aniž tím živobytí jejich ohroženo jest, t. j. zdali snad výživa jejich není pojištěna majetkem anebo vůbec bez spolupůsobení reklamovaného.

6. K dosažení osvobození se nevyhledává, aby rodina byla úplně nemajetna.

Jestliže reklamující požívá nějakého zaopatření (výměnku, renty atd.), nemůže reklamovaný osvobozen býti toliko tehdy, jestliže požitkem takovým dle poměrův místních rodina i bez reklamovaného živiti se může.

7. Za bratra osoby reklamované, jenž nachází se v linijní povinnosti služební anebo v záloze (§. 17:*a* zákona o povinnosti branné, pokud se týče XL. článku zákona z roku 1868), pokládati nelze toho, jenž přes úhrnnou dobu zákonné služby v linii a v záloze dobrovolně dále slouží ve stálém vojště anebo v loďstvu válečném, aneb jenž náleží do svazku stálého vojska nebo loďstva válečného, aniž zavázán jest k zákonné úhrnné době služební dvanácti, pokud se týče devíti let; pak toho, kdo slouží v náhradní záloze a v zemské obraně, bez rozdílu, zdali aktivně či neaktivně, konečně také toho, jenž jest v evidenci náhradní zálohy.

2. Die Giltigkeit der erlangten zeitlichen Befreiung beschränkt sich auf das Jahr jener regelmäßigen Stellung, für welche sie ertheilt worden ist, die Begünstigung der zeitlichen Befreiung kann daher, insolange der Betreffende noch in einer stellungspflichtigen Altersklasse steht, bei einer späteren Stellung nur über erneuerte Reklamation und Nachweisung des Bestandes der gesetzlichen Begründung wieder zuerkannt werden.

3. Wenn es sich darum handelt, festzustellen, ob die Person männlichen Geschlechtes, zu deren Gunsten der Befreiungsanspruch eines Stellungspflichtigen erhoben worden ist, oder ob andere gesetzlich in Betracht kommende männliche Familienglieder des Reklamirten noch erwerbsfähig sind oder nicht, so entscheidet hierüber gleichfalls die Stellungs-Kommission.

Die Entscheidung über die Erwerbsunfähigkeit kann — unabhängig von der Frage, wohin der Reklamirte stellungszuständig ist — durch jene Stellungs-Kommission erfolgen, welche dem Aufenthalte des zu Untersuchenden zunächst amtirt.

4. Die von amtswegen Vorgeführten (§§. 98 bis 102) sind — wenn die Stellung von amtswegen durch eine höhere Entscheidung nicht aufgehoben wird — bei dieser Stellung zu dem Anspruche auf die zeitliche Befreiung nicht berechtigt.

§. 40.

Grundsätze für die Beurtheilung des Anspruches auf die zeitliche Befreiung.

1. Die Erwerbsunfähigkeit des Vaters und Großvaters, in den Ländern der ungarischen Krone auch des Schwiegervaters, dann die Erwerbsunfähigkeit eines anderen, im Sinne dieser Instruktion in Betracht kommenden männlichen Familiengliedes muß, soll der Befreiungsanspruch in dieser Richtung begründet sein, die Befähigung derselben zu ihrem oder überhaupt zu einem Erwerbe, durch den sie sich und ihren übrigen Familiengliedern den verhältnißmäßigen Lebensunterhalt zu verschaffen in der Lage wären, vollkommen und — mit Ausnahme des, weil noch nicht entwickelt, erwerbsunfähigen 18 Jahre alten oder älteren Bruders des Reklamirten — auch dauernd ausschließen.

Die Erwerbsunfähigkeit soll daher nur bei unheilbaren geistigen oder körperlichen Gebrechen, keineswegs aber bei heilbaren oder nur zeitweise wiederkehrenden Krankheiten, dann bei dem vorangeführten Ausnahmsfalle als vorhanden angenommen werden.

Moralische Gebrechen dürfen nicht berücksichtigt werden.

Ebensowenig begründet die Militär-Invalidität oder die nach §. 69 erfolgte entsprechende Klassifikation die Erwerbsunfähigkeit in der vorstehenden Bedeutung.

Die Klassifikation der Erwerbsunfähigkeit erfolgt nach den Bestimmungen des §. 56:2.

2. Bei solchen männlichen Angehörigen eines Reklamirten, welche, weil sie jünger als 18 Jahre sind, nach §. 17:b des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) nicht in Betracht zu kommen haben, ist die kommissionelle ärztliche Konstatirung ihrer Erwerbsunfähigkeit nicht erforderlich.

3. Aus der Erwerbsunfähigkeit der betreffenden Familienglieder kann ein Befreiungsanspruch jedoch nicht hergeleitet werden, sobald der Besitz oder Erwerb der Familie von solcher Bedeutung und Beschaffenheit ist, daß er auch ohne den Reklamirten zur Erhaltung der Familie genügt, wenn z. B. das Haus vermiethet, der Grundbesitz oder das Gewerbe durch gedungene Arbeitskräfte besorgt oder verpachtet werden kann, ohne daß durch den so geänderten Betrieb die Möglichkeit der Erhaltung der Familie gefährdet wird.

4. Ist die Person, zu deren Gunsten die Reklamation erhoben wird, zwar noch befähigt den Betrieb des Gewerbes, der Landwirthschaft u. s. w. zu leiten oder zu beaufsichtigen, aber nicht mehr geeignet persönlich Hand anzulegen oder durch einen Nebenerwerb sich und ihre Familienglieder zu erhalten, so kann der Befreiungsanspruch in dieser Richtung als vorhanden betrachtet werden, wenn eine Aenderung in dem Betriebe des Gewerbes oder der Landwirthschaft u. s. w. durch Verpachtung, Vermiethung oder Aufnahme gedungener Arbeitskräfte u. dgl. die Möglichkeit der Beschaffung des verhältnißmäßigen Lebensunterhaltes ausschließen würde.

5. Das Lebensalter der verwitweten Mutter oder Großmutter, und der verwaisten weiblichen Geschwister, sowie die physische Beschaffenheit derselben kommt nicht in Betracht, wohl aber die Frage, ob solche Reklamanten zu ihrer Erhaltung die Unterstützung des Reklamirten ohne Gefährdung ihrer Existenz nicht entbehren können, d. h. ob nicht etwa ihr Lebensunterhalt durch Besitz oder überhaupt ohne Mitwirkung des Reklamirten gesichert ist.

6. Gänzliche Vermögenslosigkeit der Familie wird zur Erlangung der Befreiung nicht erfordert.

Steht der Reklamant in einem Versorgungsgenuße (Ausgedinge, Rente u. s. w.), so schließt dies die Befreiung des Reklamirten nur dann aus, wenn ein solcher Genuß nach den örtlichen Verhältnissen die Erhaltung der Familie auch ohne den Reklamirten ermöglicht.

7. Als ein in der Linien-Dienstverpflichtung oder in der Reserve stehender Bruder eines Reklamirten (§. 17 : a des Wehrgesetzes, beziehungsweise XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) ist Derjenige nicht zu betrachten, welcher über die Gesammtdauer der gesetzlichen Linien- und Reserve-Dienstzeit freiwillig im stehenden Heere oder in der Kriegsmarine fortdient, oder zu dem Verbande des stehenden Heeres oder der Kriegsmarine gehört, ohne auf die gesetzliche Gesammt-Dienstdauer von zwölf, beziehungsweise neun Jahren verpflichtet zu sein; dann der in der Ersatzreserve und Landwehr, gleichviel ob aktiv oder nichtaktiv Dienende; endlich auch der in der Evidenz der Ersatzreserve Stehende.

Naproti tomu platí dotčené výše ustanovení zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona z roku 1868) bez rozdílu, zdali bratr slouží jako důstojník, správce duchovní aneb v jakékoliv jiné vlastnosti, anebo zdali stavěv se dobrovolně, dle pořadí losovního nebo z povinnosti úřadu jest v linijní povinnosti služební nebo v záloze, pak zdali jest v aktivní službě čili nic, aneb zdali konečně v době své služby v linii a v záloze náleží k některému sboru četnickému.

8. Žádá-li se za dočasné osvobození odvodem povinného jakožto jediné podpory nuzných rodičů nebo příbuzných jeho, poněvadž jiný, jemuž náleží je podporovati, této povinnosti, anebo také jen příležitosti k plnění jí přesídlením do jiných míst, vystěhováním, založením vlastní domácnosti, anebo nějakým jiným spůsobem se vzdaluje, nelze nárok na osvobození pokládati za odůvodněný.

9. Dočasné osvobození nezávisí od toho, aby reklamovaný společně bydlel s členy rodiny, jež mu podporovati jest, ovšem ale, předpokládaje podmínky ostatní, od toho, aby reklamovaný podpory skutečně poskytoval, a to v míře poměrně dostačující.

10. Jestliže z dvou bratří současně k odvodu se stavících nuzní příbuzní jednoho reklamují, nemůže dříve rozhodnuto býti o jeho nároku na osvobození, dokud není zjištěno, zdali druhý bratr odvodem povinný vřadí se do stálého vojska (loďstva válečného) aneb zdali jest k výdělku neschopný.

11. Osvobozeni nejsou nevlastní synové vzhledem k tomu z rodičů, s nimiž jsou pouze sešvakřeni, nevlastní bratři vzhledem k sourozencům, s nimiž nemají žádného z rodičů společného, pak synové přijatí (adoptovaní synové) a schovanci.

Naproti tomu může odvodem povinný ve prospěch sourozenců, s nimiž má toliko otce společného, po smrti jeho, předpokládaje, že tu jsou všechny jiné podmínky, také tehdy dočasně býti osvobozen, jestliže matka sourozenců (nevlastní matka odvodem povinného) jest na živu.

12. Osvobození možno jest toliko naproti manželským příbuzným, kteří jsou jimi podle rodu (legitimace).

K synům nemanželským přihlíží se jen tam, kde jde o osvobození manželského neb nemanželského bratra ve prospěch společné matky. Nárok na osvobození mají tito sami pouze v případu uvedeném v odstavci 13.

13. Synům nemanželským může nárok na dočasné osvobození přiznán býti toliko naproti matce, jež podpory potřebuje, nikterak ale naproti jiným členům rodiny její, byť i byli k výdělku neschopni neb nuzni, předpokládaje, že prokázány býti mohou všecky ostatní podmínky, jako pro dočasné osvobození jediného syna ovdovělé matky.

Třeba tedy v případech takových stejným spůsobem přihlížeti k tomu, je-li tu jiných manželských neb nemanželských synů matky reklamující.

14. Nárok na dočasné osvobození odvodem povinného ve prospěch matky jeho, která se opět provdala, aneb, v případu reklamace v odstavci 13. uvedeném, mezitím se provdala, jest dovolen, jestliže, předpokládaje, že splněny jsou všechny ostatní podmínky, manžel, jemuž náleží podporovati matku, jest k výdělku neschopný a z manželství dřívějšího syna nemá, k němuž by se přihlíželo v příčině výživy jeho.

15. Při soudních rozvodech neb rozloučeních manželství nemá matka, dokud rozvedený (rozloučený) manžel její na živu jest, práva k nároku na dočasné osvobození syna z tohoto manželství pošlého.

16. Okolnosť, že odvodem povinný se oženil, nemůže býti důvodem, aby se k tomu přihlíželo. Rovněž nelze z jakých koliv okolností, nastalých tím, že odvodem povinný se oženil, odvozovati důvody pro reklamaci v jeho prospěch (výjimka v odstavci 18).

17. Týká-li se reklamace takového odvodem povinného, jenž by měl práva také k nároku na jinou výhodu u vykonávání povinnosti branné, nemůže reklamace jediné z tohoto důvodu zamítnuta býti.

18. Tomu, kdo odvodem přísluší do zemí koruny uherské, může dočasné osvobození jakožto jedinému zeti povoleno býti, jestliže manželka jeho nebo manželské dítě žije a on vykonává povinnosti hlavy rodiny, anebo také po smrti jeho manželky a dítěte, v obou případech, jestliže reklamovaného tchán následkem neschopnosti své k výdělku, a zemřel-li tento, ovdovělá tchyně jakožto jediné podpory potřebují, a jestliže poměry, kteréž nárok zakládají, nebyly tu již v době, kdy reklamovaný se oženil.

V tomto případu reklamace přihlíženo buď při zkoušení poměrů k synům a zeťům reklamujícího dle obdoby 3. odstavce §. 17 XL. článku zákona z roku 1868.

Při reklamacích jediných synů nebo jediných vnuků se však ze zásady nehledí k tomu, jsou-li tu zeťové.

Aby zamezeno bylo zneužívání, ustanovuje se, že jedinému vnuku dočasné osvobození povoleno býti nemůže.

Dagegen gilt die obbezeichnete Bestimmung des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) ohne Unterschied, ob der Bruder als Offizier, Seelsorger, oder in was immer für einer Eigenschaft sonst dient, oder als ein freiwillig, nach der Losreihe oder von amtswegen Gestellter in der Linien-Dienstverpflichtung oder in der Reserve steht, dann ob er sich in der aktiven Dienstleistung befindet oder nicht, oder ob er endlich innerhalb seiner Linien- und Reserve-Dienstzeit einem Gendarmerie-Körper angehört.

8. Wird die zeitliche Befreiung eines Stellungspflichtigen als einzige Stütze seiner hilfsbedürftigen Eltern oder Angehörigen angesprochen, weil ein anderer zur Unterstützung derselben Verpflichteter sich dieser Pflicht oder auch nur der Gelegenheit zur Erfüllung derselben durch Übersiedlung nach anderen Orten, durch Auswanderung, Gründung eines eigenen Hausstandes, oder auf irgend eine andere Weise entzieht, so ist der Befreiungsanspruch nicht als begründet zu betrachten.

9. Die zeitliche Befreiung ist nicht von der Gemeinschaft des Wohnortes des Reklamirten mit den von ihm zu unterstützenden Familiengliedern, wohl aber, die übrigen Bedingungen vorausgesetzt, davon abhängig, daß der Reklamirte die Unterstützung thatsächlich und im verhältnißmäßig ausreichenden Maße leistet.

10. Wird von zwei gleichzeitig zur Stellung gelangenden Brüdern einer derselben von hilfsbedürftigen Angehörigen reklamirt, so kann über dessen Befreiungsanspruch nicht früher entschieden werden, bevor nicht sichergestellt ist, ob der andere stellungspflichtige Bruder in das stehende Heer (die Kriegsmarine) eingereiht wird oder erwerbsunfähig ist.

11. Nichtbefreit sind Stiefsöhne in Beziehung auf den Elterntheil, mit welchem sie nur verschwägert sind, Stiefbrüder in Beziehung auf die Geschwister, mit welchen sie keinen Elterntheil gemeinschaftlich haben, dann Wahlsöhne (Adoptivsöhne) und Pflegesöhne.

Dagegen ist die zeitliche Befreiung eines Stellungspflichtigen zu Gunsten der Geschwister, mit welchen er nur den Vater gemein hat, nach dem Tode desselben, das Vorhandensein aller anderen Bedingungen vorausgesetzt, auch dann zuläßig, wenn die Mutter der Geschwister (die Stiefmutter des Stellungspflichtigen) lebt.

12. Die Befreiung ist nur gegenüber den durch die Geburt (Legitimation) ehelichen Verwandten zuläßig.

Uneheliche Söhne kommen nur dort in Betracht, wo es sich um die Befreiung eines ehelichen oder unehelichen Bruders zu Gunsten der gemeinschaftlichen Mutter handelt. Auf die Befreiung haben sie selbst lediglich in dem in 13 bezeichneten Falle Anspruch.

13. Unehelichen Söhnen kann der Anspruch auf die zeitliche Befreiung nur gegenüber der unterstützungsbedürftigen Mutter, keineswegs aber gegenüber anderer Familienglieder derselben, wenngleich sie erwerbsunfähig oder hilfsbedürftig sind, zuerkannt werden, vorausgesetzt, daß alle übrigen Bedingungen, wie für die zeitliche Befreiung des einzigen Sohnes einer verwitweten Mutter nachgewiesen werden können.

Es ist daher in solchen Fällen das Vorhandensein anderer ehelicher oder unehelicher Söhne der Reklamantin in gleicher Weise in Betracht zu ziehen.

14. Der Anspruch auf die zeitliche Befreiung eines Stellungspflichtigen zu Gunsten der wiederverehelichten, oder, in dem in 13 bezeichneten Reklamationsfalle, der mittlerweile verehelichten Mutter desselben ist zuläßig, wenn, die Erfüllung aller übrigen Bedingungen vorausgesetzt, der zur Unterstützung der Mutter verpflichtete Gatte erwerbsunfähig ist und aus einer früheren Ehe keinen Sohn besitzt, der zu seiner Erhaltung in Betracht kommen würde.

15. Bei gerichtlichen Scheidungen oder Trennungen einer Ehe ist die Mutter, solange der geschiedene (getrennte) Gatte derselben lebt, zu dem Anspruche auf die zeitliche Befreiung eines aus dieser Ehe hervorgegangenen Sohnes nicht berechtigt.

16. Die erfolgte Verehelichung eines Stellungspflichtigen kann eine Berücksichtigung nicht begründen. Ebensowenig können aus irgend welchen, durch eine Verehelichung des Stellungspflichtigen herbeigeführten Umständen Reklamationsgründe zu dessen Gunsten entnommen werden (Ausnahme in 18.)

17. Betrifft die Reklamation einen solchen Stellungspflichtigen, welcher auch zu dem Anspruche auf eine sonstige Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht berechtigt wäre, so kann aus diesem Grunde allein die Reklamation nicht zurückgewiesen werden.

18. Einem in den Ländern der ungarischen Krone Stellungszuständigen kann die zeitliche Befreiung als einziger Schwiegersohn zuerkannt werden, wenn dessen Gattin oder eheliches Kind lebt und er die Pflichten des Familienhauptes erfüllt, oder auch nach dem Tode seiner Gattin und des Kindes; in beiden Fällen, wenn der Reklamirte infolge der Erwerbsunfähigkeit des Schwiegervaters diesem, und bei dem Ableben desselben der verwitweten Schwiegermutter als einzige Stütze unentbehrlich ist, und wenn die Verhältnisse, welche den Anspruch begründen, nicht schon zur Zeit der Verehelichung des Reklamirten bestanden haben.

Zu diesem Reklamationsfalle haben bei Prüfung der Verhältnisse Söhne und Schwiegersöhne des Reklamanten nach Analogie des 3. Absatzes des §. 17 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 in Betracht gezogen zu werden.

Bei Reklamationen einziger Söhne oder einziger Enkel kommt jedoch das Vorhandensein von Schwiegersöhnen grundsätzlich nicht in Betracht.

Zur Hintanhaltung von Mißbräuchen wird festgestellt, daß dem einzigen Enkel die zeitliche Befreiung nicht zuerkannt werden kann,

a) jestliže zeť ve prospěch téhož reklamujícího již dočasně osvobozen neb ze svazku vojenského propuštěn byl a tento zeť přejde v evidenci náhradní zálohy a k výdělku schopen jest, aneb

b) jestliže otec vnuka, bez rozdílu, zdali je synem nebo zetěm reklamujícího, na živu jest.

§. 41.

Jakými listinami*) odůvodňuje se nárok na dočasné osvobození.

Vzorec XIV. 1. Zpráva o stavu rodiny podána buď dle vzorce XIV.

Tam, kde v matrikách dotyčná udání časová zapisují se dle kalendáře julianského, buďtež ve výtazích k udáním těm připojena v závorkách vždy také data časová dle kalendáře gregorianského.

Jestliže správce matrik, jenž vyhotovuje zprávy o stavu rodiny, nemůže udati den narození nebo den úmrtí toho neb onoho člena rodiny, poněvadž n. p. jeden nebo druhý člen rodiny v jiné farnosti narozen jest, pokud se týče zemřel, musí okolnosti tyto, pokud vedle §. 17. zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona) z roku 1868 a dle ustanovení §. 40 tohoto návodu jsou rozhodny, prokázány býti zvláštními listy rodovými neb křestními dotyčných správců matrik.

Správcové matrik mají se zdržeti takových poznámek, jež mají za účel, nepřímo působiti na rozhodnutí komise odvodní.

2. Že reklamovaného jest třeba k výživě rodiny podpory potřebující, prokázáno býti musí vysvědčením, vyhotoveným od obecního představeného a nejméně dvou členův obce, kteří mají syny, již jsou k témuž pravidelnému odvodu povoláni a nežádají stejně za osvobození neb za jinou výhodu u vykonávání povinnosti branné.

Toto vysvědčení obsahujž:

a) jméno reklamovaného a těch členů rodiny, v jichž prospěch se činí nárok na osvobození;

b) potvrzení o nemovitém majetku rodiny a po případě každého jednotlivého člena jejího, jméno místa a obce, domu neb domů, pak pozemků spolu s výměrou jejich, dle druhu a úhrnečně;

c) udání pramene výživy, živnosti aneb zaměstnání, z nichž rodina, pokud se týče každý člen její, zejmena též reklamovaný, čerpají prostředky k výživě své a v jaké míře, pak zdali poměry posledňejšího jsou takové, že rodině dostatečné podpory poskytovati může;

d) průkaz zeměpanských daní všeho druhu, na nemovitém majetku, živnosti atd. váznoucích, bez přirážek zemských a obecních, v jich obnosu úhrnném a jednotlivě; pak

e) po důkladném prozkoumání a svědomitém posouzení poměrů vyjádření, podané dle vlastního přesvědčení, zdali výživa uvedených členů rodiny skutečně závisí od reklamovaného a zdali týž této povinnosti dosud také skutečně dostál a v jaké míře.

V případech reklamačních, uvedených v §. 40:18, obsahovati mají vysvědčení tato, předpokládaje, že manželka nebo manželské dítě reklamovaného na živu jest, kromě toho udání, zdali týž vykonává povinnosti hlavy rodiny.

3. Jestliže dvou takových členů obce, v předešlém odstavci dotčených, v obci není aneb neumějí-li čísti a psáti, jakož i jestliže členové obce, kteří tu jsou a čísti a psáti umějí, bez důvodu se zpěčují, anebo konečně, jestliže úřad okresní (úředník okresní) by měl příčinu, pochybovati vůbec o správnosti předloženého vysvědčení, má úřad (úředník) ten sám se přesvědčiti o stavu věci a výsledek šetření dotyčného předložením spisů vyšetřovacích komisi odvodní oznámiti.

4. Obecní představený potvrdí podpisem svým na těchto vysvědčeních úplnou správnosť obsahu jejich a pravosť podpisů obou členův obce; kromě toho jest povinnen, aby výslovně potvrdil, že tito posledňejší mají syny, kteří k nastávajícímu pravidelnému odvodu dostaviti se mají, a ke které třídě životní tito náležejí.

---

*) Podání (reklamace) za dočasné osvobození od vstoupení do vojska, do loďstva válečného, náhradní zálohy nebo zemské obrany, jakož i vůbec žádosti za výhody u vykonávání povinnosti branné, pokud se jimi žádá o právo již v zákoně odůvodněné, pak v zákoně vytknutá odvolání z rozhodnutí o takových podáních, konečně doklady k těmto podáním a odvoláním potřebné osvobozeny jsou od poplatků, a sice posledňejší, užije-li se jich k dotčenému účelu.

Všecky jiné žádosti, jimž jest základem nárok na výjimečnou výhodu, jejíž povolení závisí od uvážení úřadů správních, jako na př. žádosti za předčasnou dovolenou z důvodů rodinných zvláště ohledu hodných (poslední odstavec §§. 27 a 40 zákona ode dne 2. října 1882, pokud se týče §. 12 XXXIX. článku zákona z roku 1882), podlehají však povinnosti kolkové.

a) wenn ein Schwiegersohn zu Gunsten desselben Reklamanten bereits zeitlich befreit oder aus dem Militär-Verbande entlassen worden war und dieser Schwiegersohn in die Evidenz der Ersatzreserve gelangt und erwerbsfähig ist, oder

b) wenn der Vater des Enkels, gleichviel ob er Sohn oder Schwiegersohn des Reklamanten ist, lebt.

§. 41.

Dokumentirung*) des Anspruches auf die zeitliche Befreiung.

1. Die Auskunft über den Familienstand ist nach dem Muster XIV. zu liefern. Muster XIV.

Dort, wo in den Matrikeln die bezüglichen Zeitangaben nach dem julianischen Kalender eingetragen werden, sind in den Auszügen diesen Angaben stets auch die sich nach dem gregorianischen Kalender ergebenden Zeitdaten in Klammern beizusetzen.

Kann der Tag der Geburt oder der Todestag eines oder des anderen Familiengliedes durch den die Auskünfte über den Familienstand ausfertigenden Matrikelführer nicht angegeben werden, weil z. B. ein oder das andere Familienglied in einer anderen Pfarre geboren, beziehungsweise gestorben ist, so müssen diese Umstände, sofern sie nach dem §. 17 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels) v. Jahre 1868 und den Bestimmungen des §. 40 dieser Instruktion entscheidend sind, durch besondere Geburts- oder Todtenscheine der betreffenden Matrikelführer nachgewiesen werden.

Solcher Anmerkungen, welche den Zweck verfolgen, indirekt auf die Entscheidung der Stellungs-Kommission zu wirken, haben sich die Matrikelführer zu enthalten.

2. Die Nothwendigkeit des Reklamirten zur Erhaltung der unterstützungsbedürftigen Familie muß durch ein vom Gemeindevorsteher und von wenigstens zwei Gemeindemitgliedern, welche zu derselben regelmäßigen Stellung berufene und nicht gleichfalls um die Befreiung oder um eine sonstige Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht ansuchende Söhne haben, ausgefertigtes Zeugniß nachgewiesen werden.

Dieses Zeugniß hat zu enthalten:

a) die Bezeichnung des Reklamirten und derjenigen Familienglieder, zu deren Gunsten der Befreiungsanspruch erhoben wird;

b) die Bestätigung über den unbeweglichen Besitz der Familie und eventuell eines jeden Einzelnen derselben, mit Angabe des Ortes und der Gemeinde, des Hauses oder der Häuser, dann der Grundstücke mit ihrem Flächeninhalte gattungsweise summarisch;

c) die Angabe der Unterhaltsquelle, des Gewerbes oder der Beschäftigung, aus welcher die Familie, beziehungsweise jeder Einzelne derselben, namentlich auch der Reklamirte, Subsistenzmittel und in welchem Maße bezieht, dann ob die Verhältnisse des letzteren darnach gestaltet sind, der Familie eine ausreichende Unterstützung zu gewähren;

d) den Nachweis der auf dem unbeweglichen Besitze, dem Gewerbe u. s. w. haftenden landesfürstlichen Steuern jeder Art, ohne Landes- und Gemeindezuschläge, in ihrer Gesammtsumme und im einzelnen; dann

e) nach genauer Prüfung und gewissenhafter Beurtheilung der Verhältnisse die nach eigener Ueberzeugung abzugebende Erklärung, ob vom Reklamirten die Erhaltung der bezeichneten Familienglieder wirklich abhängt und ob er dieser Pflicht bisher auch thatsächlich und in welchem Maße er ihr nachgekommen ist.

In den im §. 40 : 18 bezeichneten Reklamationsfällen haben diese Zeugnisse, vorausgesetzt, daß des Reklamirten Gattin oder eheliches Kind lebt, überdies die Angabe zu enthalten, ob derselbe die Pflichten des Familienhauptes erfüllt.

3. Sind zwei der im vorstehenden Punkte bezeichneten Gemeindemitglieder in der Gemeinde nicht vorhanden oder diese des Lesens und Schreibens nicht mächtig, wie bei grundloser Weigerung der vorhandenen, des Lesens und Schreibens kundigen Gemeindemitglieder, oder endlich, wenn die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) die Richtigkeit des vorgelegten Zeugnisses überhaupt zu bezweifeln Grund fände, hat diese (dieser) sich von dem Sachverhalte selbst zu überzeugen und das Ergebniß der diesfälligen Erhebungen durch Vorlage der Erhebungsakten zur Kenntniß der Stellungs-Kommission zu bringen.

4. Der Gemeindevorsteher bekräftigt durch seine Unterschrift auf diesen Zeugnissen die volle Richtigkeit des Inhaltes derselben und die Echtheit der Unterschriften der beiden Gemeindemitglieder; überdies liegt ihm die ausdrückliche Bestätigung ob, daß die letzteren zur bevorstehenden regelmäßigen Stellung verpflichtete Söhne haben und welcher Altersklasse diese angehören.

---

*) Den Eingaben (Reklamationen) um die zeitliche Befreiung vom Eintritte in das Heer, in die Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr, sowie überhaupt den Gesuchen um Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht, insofern mittels derselben ein schon im Gesetze begründetes Recht in Anspruch genommen wird, dann den über die Entscheidungen über solche Eingaben im Gesetze vorgesehenen Rekursen, endlich dem zu diesen Eingaben und Rekursen nothwendigen Behelfen kommt, letzteren zu dem bezeichneten Gebrauche, die Gebührenfreiheit zu.

Alle anderen Gesuche, welchen ein Anspruch auf eine ausnahmsweise Begünstigung zu Grunde liegt, deren Gewährung von dem Ermessen der administrativen Behörden abhängt, wie z. B. Gesuche um vorzeitige Beurlaubung aus besonders rücksichtswürdigen Familienverhältnissen (letzter Absatz der §§. 27 und 40 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882, beziehungsweise des §. 12 des XXXIX. Gesetz-Artikels vom Jahre 1882), unterliegen dagegen der Stempelpflicht.

Představený obecní otaž se reklamujícího na majetek jeho a pro případ, že rodina neb některý člen její má majetek takový v jiné obci, vyžádejž sobě od něho vysvědčení obce, jíž se týče.

5. Okolnosť, že bratr ve stálém vojště nebo v loďstvu válečném slouží v některé z vlastností uvedených v §. 40:7, budiž, nebyla-li podmínka tato již stranou prokázána, zjištěna úřadem okresním (úředníkem okresním) ze spisů úředních a záznamů aneb, nebylo-li by tak možno spůsobem spolehlivým, listem základním, vyžádaným skrze velitelstvo doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného).

6. K vysvědčením, která by snad předložila strana za průkaz neschopnosti k výdělku, přihlížeti se nesmí (výjimka v §. 54:4*a*).

7. Výtahů z matrik a vysvědčení může se při pozdějších reklamacích opět užiti, jestliže ti, kdož povoláni jsou je vyhotovovati, na nich:

a) jakmile poměry zůstaly nezměněny, to připojí, aneb

b) v případech, kde poměry se změnily, změnu tu podrobně uvedou. V obou případech budiž dotyčná doložka podepsána.

§. 42.

Jiné výhody u vykonávání povinnosti branné; komu přísluší rozhodovati.

1. Pokud se domáhají odvodem povinní těchto výhod, zahrnují tytéž:

A. vedle §. 25. zákona ode dne 2. října 1882 (§. 5 XXXIX. článku zákona z roku 1882):

a) dovolenou kandidátů (v zemích koruny uherské „také chovanců") duchovního stavu každé zákonem uznané církve a společnosti náboženské (1. odstavec); a

b) dovolenou studujících posledních dvou ročníků vyššího gymnasia, kteří se chtějí oddati studiím bohosloveckým a stavu duchovnímu (3. odstavec);

B. vedle §. 27. zákona ode dne 2. října 1882 (§. 6 XXXIX. článku zákona z roku 1882):

a) dovolenou kandidátů učitelství na školách obecných, měšťanských a na ústavech učitelských, v zemích koruny uherské kandidátů učitelství na obecných ústavech vyučovacích vůbec, pak učitelů takovýchto škol a ústavů (1. odstavec);

b) dovolenou chovanců učitelství, kteří náležejí do jednoho z posledních 2 ročníků na ústavu učitelském pro školy obecné (pro učitele elementární), v zemích koruny uherské také těch, kteří pokračují ve študiích svých na ústavu učitelském pro učitele škol měšťanských (2. odstavec); a

c) při vlastnících (držitelích) zděděných hospodářství polních, jestliže titéž dle pořadí losovního připadají na kontingent rekrutů, přikázání k náhradní záloze (5. odstavec). Připadají-li však dle svého pořadí losovního k zemské obraně, buďtež po 8 neděl po vojensku cvičeni v době, která by nejméně vadila hospodářským pracím, načež buďte dáni na dovolenou a v čas míru nebuďte více povoláváni k aktivní službě ani ke cvičením ve zbrani;

C. vedle §. 29. zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona z roku 1868):

dovolenou námořníků, vřaděných do loďstva válečného, kteří navštěvují některou tuzemskou školu plaveckou nebo loďařskou;

D. vedle poslední věty §. 25 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 5 XXXIX. článku zákona z roku 1882):

sproštění kněží vysvěcených, pokud se týče správců duchovních, v zemích koruny uherské též výpomocných správců duchovních, od služby ve stavu branném až do jmenování jejich duchovními správci při vojště (při zemské obraně) (§. 142:2).

2. Výhody tyto uděluje k žádosti povinníků branných (§. 17), jsou-li splněny zákonné jakož i níže uvedené podmínky, a přivádí-li se nárok k platnosti při odvodu, příslušná komise odvodní (§. 12), a to pro povinníky branné, uvedené v odstavci 1:*A*, *a* a *D*, také ve válce.

3. V příčině té, jak mají přiváděti k platnosti nároky své na výhody u vykonávání povinnosti branné ti, kdož staví se k odvodu dodatečnému, platí ustanovení §. 79.

4. Ten, kdo předveden jest z povinnosti úřadu, pozbývá pro tento odvod (§. 39:4) nároku, má-li jaký, na některou z výhod, uvedených v odstavci 1 *A*, *B* a *C*.

§. 43.

Čeho se vyhledává k nároku kandidátů, pokud se týče také chovanců stavu duchovního na dovolenou.

1. Kandidáty, pokud se týče také chovanci stavu duchovního církve katolické, řecko-katolického a řecko-orientálského ritu rozuměti sluší ony, kteří

a) od přednosty diecese v kněžský jeho seminář přijati jsou, neb

b) do některého řádu církví schváleného vstoupili, —

Der Gemeindevorsteher hat den Reklamanten über seinen Besitz zu befragen und für den Fall, daß ein solcher Besitz der Familie oder eines Einzelnen derselben in einer anderen Gemeinde sich befindet, von ihm das Zeugniß der betreffenden Gemeinde abzuverlangen.

5. Der Umstand, daß ein Bruder im stehenden Heere oder in der Kriegsmarine in einer der im §. 40:7 erwähnten Eigenschaften dient, ist, falls diese Bedingung nicht schon durch die Partei nachgewiesen wurde, durch die Bezirksbehörde (den Bezirksbeamten) aus den Amtsakten und Vormerkungen oder, wenn dies nicht verläßlich möglich sein sollte, durch Einholung des Grundbuchblattes im Wege des Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommandos sicherzustellen.

6. Von den Parteien als Nachweis der Erwerbsunfähigkeit etwa beigebrachte Zeugnisse dürfen nicht in Betracht gezogen werden (Ausnahme §. 54:4 a).

7. Die Matrikelauszüge und Zeugnisse können bei späteren Reklamationen wieder benützt werden, wenn von den berufenen Ausstellern auf denselben:

a) sobald die Verhältnisse unverändert geblieben sind, dies beigesetzt wird, oder

b) in Fällen, wo die Verhältnisse eine Veränderung erfahren haben, diese genau angeführt wird.

In beiden Fällen ist die bezügliche Klausel zu unterfertigen.

§. 42.

Sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht; Kompetenz zur Entscheidung.

1. Insoweit es sich um die Geltendmachung dieser Begünstigungen bei Stellungspflichtigen handelt, umfassen dieselben:

A. nach §. 25 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 5 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882):

a) die Beurlaubung der Kandidaten (in den Ländern der ungarischen Krone „auch der Zöglinge") des geistlichen Standes jeder gesetzlich anerkannten Kirche und Religions-Genossenschaft (1. Absatz); und

b) die Beurlaubung der Studirenden der letzten zwei Jahrgänge des Ober-Gymnasiums, die sich den theologischen Studien und dem geistlichen Stande widmen wollen (3. Absatz).

B. nach §. 27 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 6 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882):

a) die Beurlaubung der Lehramts-Kandidaten für Volksschulen, Bürgerschulen und Lehrer-Bildungs-Anstalten, in den Ländern der ungarischen Krone der Lehramts-Kandidaten der Volksunterrichts-Anstalten überhaupt, dann der Lehrer an diesen Schulen und Anstalten (1. Absatz);

b) die Beurlaubung der Lehramts-Zöglinge, welche einem der letzten 2 Jahrgänge einer Lehrer-Bildungs-Anstalt für Volksschulen (für Elementarlehrer) angehören, in den Ländern der ungarischen Krone auch derjenigen, welche ihre Studien an einer Lehrer-Bildungs-Anstalt für Bürgerschul-Lehrer fortsetzen (2. Absatz); und

c) bei Eigenthümern (Besitzern) ererbter Landwirthschaften, wenn dieselben nach der Losreihe in das Rekruten-Kontingent fallen, die Ueberweisung in die Ersatzreserve (5. Absatz). Entfallen sie dagegen ihrer Losreihe nach zur Landwehr, so sind sie zu einer den Wirthschaftsbetrieb am wenigsten störenden Zeit durch 8 Wochen militärisch auszubilden, dann zu beurlauben und im Frieden zur aktiven Dienstleistung und zu den Waffenübungen nicht mehr heranzuziehen;

C. nach §. 29 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868):

die Beurlaubung der in die Kriegsmarine eingereihten Seeleute, welche eine inländische nautische oder Schiffbau-Schule besuchen;

D. nach dem Schlußsatze des §. 25 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 5 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882):

die Enthebung der ausgeweihten Priester, beziehungsweise Seelsorger, in den Ländern der ungarischen Krone auch der Hilfsseelsorger, vom Dienste im streitbaren Stande bis zu ihrer Ernennung zu Militär- (Landwehr-) Seelsorgern (§. 142:2).

2. Diese Begünstigungen werden über Ansuchen der Wehrpflichtigen (§. 17), bei Erfüllung der gesetzlichen und der nachfolgend angeführten Bedingungen, falls der Anspruch bei der Stellung geltend gemacht wird, von der zuständigen Stellungs-Kommission (§. 12) für die im Punkte 1:A, a und D bezeichneten Wehrpflichtigen auch im Kriege ertheilt.

3. Für die Geltendmachung der Ansprüche auf Begünstigungen in der Wehrpflichterfüllung seitens der zur Nachstellung Gelangenden sind die Bestimmungen des §. 79 maßgebend.

4. Ein von amtswegen Vorgeführter verliert für diese Stellung (§. 39:4) den etwaigen Anspruch auf eine der im Punkte 1 A, B und C bezeichneten Begünstigungen.

§. 43.

Bedingungen zu dem Anspruche der Kandidaten, beziehungsweise auch Zöglinge des geistlichen Standes auf die Beurlaubung.

1. Unter Kandidaten, beziehungsweise auch Zöglingen des geistlichen Standes der katholischen Kirche, des griechisch-katholischen und des griechisch-orientalischen Ritus sind solche verstanden, welche

a) von dem Diöcesanvorstande in sein Priesterseminar aufgenommen, oder

b) in einem von der Kirche approbirten Orden eingekleidet sind, —

v obou případech, jestliže skončili študia předběžná, jichž vedle pravidel platných pro církev dotyčnou potřebí jest ke vstoupení do študií bohosloveckých, a študují-li bohosloví —; neb

c) bohoslovecká študia na některém veřejném ústavu vyučovacím konají; pak

d) ony kandidáty duchovního stavu řecko-katolického neb řecko-orientálského ritu, kteří bohoslovecká študia svá již skončili, avšak posvěcení ještě neobdrželi.

V případě b budiž v době noviciátu upuštěno od podmínky študia bohosloví.

Nárok svůj prokáží ti, kteří v a) a b) uvedeni jsou: písemným potvrzením přednosty semináře nebo kláštera, že kandidát vyhovuje podmínkám pod a) a b); ti, kteří pod c) uvedeni jsou: písemnou připovědí přednosty diecese, že je po skončených študiích přijme v duchovenstvo své diecese, a potvrzením, že s přiměřenou pilností a s výsledkem konají študia bohoslovecká a že v příčině chování jejich nic se neobjevilo, co by jim škodilo; pak ti, kdož v d) uvedeni jsou: vysvědčením svého přednosty diecese, že jsou ještě kleriky diecese.

2. Kandidátům, pokud se týče také chovancům stavu duchovního augšpurského a helvetského vyznání, pak unitárského vyznání víry, budiž nárok přiznán, vykáží-li se vysvědčením některého veřejného ústavu vyučovacího, od superintendenta jejich potvrzeným — v zemích koruny uherské také některého z bohoslovecko-paedagogických seminářů evangelické zemské církve a. v. v Sedmihradsku — o tom, že s přiměřenou pilností a s výsledkem konají študia bohoslovecká a že v příčině chování jejich nic se neobjevilo, co by jim škodilo.

Kandidáti, kteří študia bohoslovecká již skončili, musí vysvědčením svého superintendenta dobrý prospěch ve študiích jakož i dále prokázati, že náležejí ještě ke kandidátům stavu duchovního a že se své strany plní vše, čeho se dle platných předpisů na nich vyhledává, aby mohli obdržeti postavení ve správě duchovní.

3. Kandidáti, pokud se týče také chovanci rabínství nabývají nároku:

a) jakmile jsou ve škole rabínské, kterou vláda za veřejný ústav uznala, a prokáží-li to vysvědčením o bezvadném chování svém a o dobrém prospěchu ve študiích svých, spolupodepsaným od zástupce vládního, jenž zkouškám přítomen jest, aneb

b) jestliže po skončených študiích na některé takové škole předloží vysvědčení rabína o tom, že jsou spůsobilí ustanovenu býti za rabíny, a vysvědčení okresního úřadu (okresního úředníka) bydliště svého o dobrém chování svém jakož i o okolnosti, že náležejí ještě ke kandidátům rabínství.

Veřejnými ústavy ve smyslu těchto ustanovení jsou nyní zemská rabínská škola v Budapešti a právem veřejnosti nadaná rabínská škola v Prešpurku. Však teprvé ten, kdo navštěvuje třetí nebo vyšší ročník škol těch, má nárok na dovolenou jakožto kandidát rabínství.

4. Aby zamezeno bylo zneužívání, dle něhož by někdo vstoupiti mohl do študií bohosloveckých (rabínských) za tím účelem, aby se vyhnul povinnosti branné, ustanovuje se, co následuje:

V případě, jestliže odvodem povinný vstoupí do těchto študií na základě absolvovaného nižšího gymnasia aneb na základě menšího vzdělání předběžného, musí, není-li aspoň v 3. ročníku těchto študií, buď:

a) prokázati, že ze študií předběžných přímo přestoupil do těchto študií, aneb

b) vůbec omluviti, proč se ve študiích opozdil, pokud se týče, proč je přerušil.

Ten, kdo prve, než vstoupil do těchto študií, absolvoval nejméně šest tříd gymnasijních, sproštěn jest povinnosti, předložiti tento průkaz zvláštní.

5. V případech, ve kterých nárok kandidátů, pokud se týče také chovanců stavu duchovního na dovolenou zakládá se na študiu bohosloví (rabínství) na ústavech vyučovacích v cizozemsku, vyžádáno buď rozhodnutí stolice ministerské. Vysvědčení těchto ústavů vyučovacích musí býti potvrzena cís. a král. úřadem zastupitelským, jehož se týče.

§. 44.

Čeho se vyhledává k nároku na dovolenou študujících posledních dvou ročníků vyššího gymnasia, kteří se chtějí oddati študiím bohosloveckým a stavu duchovnímu.

1. Tato výhoda zůstává v platnosti v příčině všech zákonem uznaných vyznání po dobu, pokud by trval nedostatek kněžstva, a to potud, dokud není odvolána.

2. Nárok zakládá vysvědčení frekventační dotyčného ročníku a průkaz o udělené připovědi přijetí do študií bohosloveckých nebo do noviciátu. Neměl-li by študující průkazu poslednějšího, prohlásiž před komisí odvodní, že se chce oddati študiím bohosloveckým a stavu duchovnímu.

in beiden Fällen, wenn sie die nach den, für die betreffende Kirche geltenden Normen zum Eintritte in die theologischen Studien erforderlichen Vorstudien beendet haben und Theologie studiren —; oder

c) den theologischen Studien an einer öffentlichen Lehranstalt obliegen; dann

d) jene Kandidaten des geistlichen Standes des griechisch-katholischen und griechisch-orientalischen Ritus, welche ihre theologischen Studien bereits vollendet, aber die Weihen noch nicht empfangen haben.

Im Falle b ist während der Dauer des Noviziats von der Bedingung des Studiums der Theologie abzusehen.

Der Nachweis des Anspruches besteht für die in a und b Bezeichneten: in der schriftlichen Bestätigung des Seminar- oder Kloster-Vorstandes, daß der Kandidat den unter a und b bezeichneten Bedingungen entspricht; für die in c Bezeichneten: in der schriftlichen Zusicherung eines Diözesanvorstandes, sie nach absolvirten Studien in seinen Diözesanklerus aufnehmen zu wollen und in der Bestätigung, daß sie mit entsprechendem Fleiße und Erfolge den theologischen Studien obliegen und hinsichtlich ihres Betragens nichts Nachtheiliges vorkam; dann für die in d Bezeichneten: in einem Zeugnisse ihres Diözesanvorstandes, daß sie noch Kleriker der Diözese sind.

2. Den Kandidaten beziehungsweise auch Zöglingen des geistlichen Standes der augsburgischen und helvetischen Konfession, dann des unitarischen Glaubensbekenntnisses, ist der Anspruch zuzuerkennen, wenn sie sich mit einem von ihrem Superintendenten bestätigten Zeugnisse einer öffentlichen Lehranstalt — in den Ländern der ungarischen Krone auch eines der theologisch-pädagogischen Seminare der evangelischen Landeskirche A. B. in Siebenbürgen — darüber ausweisen, daß sie mit entsprechendem Fleiße und Erfolge den theologischen Studien obliegen und hinsichtlich ihres Betragens nichts Nachtheiliges vorkam.

Kandidaten, welche die theologischen Studien bereits vollendet haben, müssen durch ein Zeugniß ihres Superintendenten den guten Studienerfolg und weiter nachweisen, daß sie noch unter die Kandidaten des geistlichen Standes gehören und ihrerseits alles erfüllen, was nach den bestehenden Vorschriften von ihnen gefordert wird, um eine Anstellung in der Seelsorge erhalten zu können.

3. Die Kandidaten, beziehungsweise auch Zöglinge des Rabbinats erlangen den Anspruch:

a) sobald sie sich in einer von der Regierung als öffentliche Anstalt anerkannten Rabbinats-Schule befinden und dies mittels eines von dem den Prüfungen beiwohnenden Regierungs-Vertreter gegengezeichneten Zeugnisses über ihre tadellose Aufführung und über den guten Fortgang ihrer Studien nachweisen, oder

b) wenn sie nach beendeten Studien an einer solchen Schule über ihre Eignung, als Rabbiner angestellt zu werden, das Zeugniß eines Rabbiners, und über ihr Wohlverhalten, sowie über den Umstand, daß sie noch unter die Kandidaten des Rabbinats gehören, das Zeugniß der Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten) ihres Aufenthaltsortes beibringen.

Oeffentliche Anstalten im Sinne dieser Bestimmungen sind gegenwärtig die Landes-Rabbinats-Schule in Budapest und die mit dem Oeffentlichkeitsrechte ausgestattete Rabbinats-Schule in Preßburg. Doch begründet erst die Frequentirung des dritten oder eines höheren Jahrganges derselben den Anspruch auf die Beurlaubung als Rabbinats-Kandidat.

4. Um einem Mißbrauche vorzubeugen, wonach der Eintritt in die theologischen (Rabbinats-) Studien in der Absicht erfolgen könnte, sich der Wehrpflicht zu entziehen, wird Nachstehendes festgesetzt:

In dem Falle, wenn der Eintritt in diese Studien auf Grund der Absolvirung des Unter-Gymnasiums oder einer geringeren Vorbildung erfolgt, hat jener Stellungspflichtige, welcher sich nicht mindestens im 3. Jahrgange dieser Studien befindet, entweder:

a) den unmittelbaren Uebertritt aus den Vorstudien in diese Studien nachzuweisen, oder

b) die Verspätung, beziehungsweise die Unterbrechung der Studien überhaupt zu rechtfertigen.

Derjenige, welcher vor Eintritt in diese Studien mindestens sechs Gymnasial-Klassen absolvirt hat, ist von der Beibringung dieses besonderen Nachweises enthoben.

5. In den Fällen, in welchen der Anspruch der Kandidaten, beziehungsweise auch Zöglinge des geistlichen Standes auf die Beurlaubung durch das Studium der Theologie (des Rabbinats) an Lehranstalten des Auslandes begründet wird, ist die Entscheidung der Ministerial-Instanz einzuholen. Die Zeugnisse dieser Lehranstalten haben von der betreffenden k. und k. Vertretungs-Behörde bestätigt zu sein.

§. 44.

Bedingungen zu dem Anspruche auf Beurlaubung der Studirenden der letzten zwei Jahrgänge des Ober-Gymnasiums, die sich den theologischen Studien und dem geistlichen Stande widmen wollen.

1. Diese Begünstigung bleibt bezüglich aller gesetzlich anerkannten Konfessionen für die Dauer des bestehenden Priestermangels, und zwar insolange in Kraft, als dieselbe nicht widerrufen wird.

2. Der Anspruch wird durch das Frequentations-Zeugniß des betreffenden Jahrganges und den Nachweis der erhaltenen Zusicherung der Aufnahme in die theologischen Studien oder in das Noviziat begründet. In Ermangelung des letzteren hat der Studirende vor der Stellungs-Kommission zu erklären, sich den theologischen Studien und dem geistlichen Stande widmen zu wollen.

3. Toliko při študujících předposledního ročníku vyššího gymnasia vyšetřeno buď, opozdili-li se ve študiích, a těmto náleží, aby prokázali pravidelný postup študií, počínaje od vstoupení do vyššího gymnasia, anebo aby, jestliže postup študií se snad protáhl, podali průkaz o tom, že tím sami vinni nejsou.

§. 45.

Čeho se vyhledává k nároku na dovolenou kandidátů učitelství na školách obecných, měšťanských a na ústavech učitelských, pak učitelů na těchto ústavech.

1. Oni kandidáti učitelství na školách obecných, měšťanských a na ústavech učitelských, pak učitelé takovýchto ústavů, v zemích koruny uherské oni kandidáti učitelství a učitelé obecných ústavů vyučovacích a mezi těmi škol obecných, měšťanských a ústavů učitelských, kteří jsou v úřadu učitelském, předložiti mají jakožto průkaz nároku:

A. Kandidáti učitelství na školách obecných, měšťanských a na ústavech vyučovacích:

a) vysvědčení, aspoň dostatečný prospěch dokazující, o absolvovaném posledním ročníku ústavu učitelského pro učitele elementární, pokud se týče škol měšťanských, aneb v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených také vysvědčení zralosti, jež obdrželi po absolvovaných študiích učitelských pro školy obecné, a

b) potvrzení úřadu školního, že působí v obecném vyučování na některé veřejné škole obecné nebo měšťanské.

B. Učitelé na školách obecných — pojímaje v to školy měšťanské v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených:

a) vysvědčení študijní uvedená pod *A a)*, od jejichž předložení v zemích koruny uherské pro trvající velký nedostatek učitelů prozatím jest upuštěno, a

b) úřadem školním úředně vyhotovený dekret o tom, že prozatímně nebo definitivně ustanoveni jsou na některém místě učitelském trvale systemisovaném.

C. Učitelé na ústavech učitelských — pojímaje v to školy měšťanské: dekret ustanovovací.

2. Tento nárok buď však přiznán toliko tehdy, jestliže ten, jehož se týče, v onom státním obvodu mocnářství jest kandidátem učitelství nebo učitelem, v němž požívá státního práva občanského.

3. Těm, kdož vedle odstavce 2. nároku nemají, jakož i oněm povinníkům branným, kteří působí jakožto učitelé v Bosně a v Hercegovině a v rakousko-uherských osadách na Východě, může stolice ministerská poskytnouti výhody ve vykonávání služby presenční tehdy, jestliže případ dotyčný se stanoviska státního ohledu vyžaduje.

§. 46.

Čeho se vyhledává k nároku na dovolenou chovanců učitelství.

1. Tato výhoda zůstává v platnosti po dobu, pokud by trval nedostatek učitelů, a to potud, dokud není odvolána.

2. Oni chovanci, kteří náležejí do některého z posledních dvou ročníků ústavu učitelského pro školy obecné (pro učitele elementární), jakož i ti, kteří pokračují ve študiích svých na ústavech učitelských pro učitele škol měšťanských, bez rozdílu, v kterém ročníku jsou, mají se k odůvodnění nároku vykázati o tom, že navštěvují ročník dotyčný, chovanci předposledního ročníku ústavu učitelského pro školy obecné kromě toho o tom, že opozděním ve študiích učitelských nebyli sami vinni.

Průkaz poslednější budiž podán za dobu od vstoupení do študií učitelských.

§. 47.

Čeho se vyhledává k nároku vlastníků (držitelů) zděděných hospodářství polních na výhodu, uvedenou v §. 42:1 *B, c).*

1. Podmínky tyto jsou:

a) aby statek náležel do třídy hospodářství polních;

b) aby pozemkový výtěžek polního hospodářství vystačil k samostatné výživě rodiny o pěti osobách, nepřevyšuje čtyrnásobnou míru výtěžku takového;

c) aby odvodem povinný byl vlastníkem — v zemích koruny uherské držitelem — pozemku;

d) aby statek naň přešel dědictvím (po rodičích, dědu a bábě, vedlejších příbuzných nebo cizích), a

e) aby na majetku měl své řádné bydliště a hospodaření na něm sám obstarával, t. j. osobním vynaložením sil.

Pokud v některých částech zemí koruny uherské jsou společné domácnosti, budiž tam, kde základem nároku jest poměr společné domácnosti, v příčině podmínky *b)*, *c)* a *d)* vyhověno zvláštnostem tohoto poměru. V případech těch budiž ohledně odstavce *e)* zejmena uváženo,

3. Ob eine Studien-Verspätung vorliegt, ist blos bei den Studirenden des vorletzten Jahrganges des Ober-Gymnasiums zu untersuchen und es haben diese den regelmäßigen Studienfortgang, vom Eintritte in das Ober-Gymnasium an, zu erweisen, oder bei etwa vorliegenden Verzögerungen im Studienfortgange den Nachweis beizubringen, daß sie diese nicht selbst verschuldet haben.

§. 45.

Bedingungen zu dem Anspruche auf Beurlaubung der Lehramts-Kandidaten für Volksschulen, Bürgerschulen und Lehrer-Bildungs-Anstalten, dann der Lehrer an diesen Anstalten.

1. Jene Lehramts-Kandidaten für Volksschulen, Bürgerschulen und Lehrer-Bildungs-Anstalten, dann Lehrer an diesen Anstalten, in den Ländern der ungarischen Krone jene Lehramts-Kandidaten und Lehrer der Volksunterrichts-Anstalten und unter diesen der Volksschulen, Bürgerschulen und Lehrer-Bildungs-Anstalten, welche sich im Lehramte befinden, haben als Nachweis des Anspruches beizubringen:

A. Lehramts-Kandidaten für Volksschulen, Bürgerschulen und Lehrer-Bildungs-Anstalten:

a) das mindestens einen genügenden Erfolg darthuende Zeugniß über den absolvirten letzten Jahrgang einer Lehrer-Bildungs-Anstalt für Elementar-, beziehungsweise Bürgerschul-Lehrer, oder in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern auch das nach absolvirten Lehramts-Studien für Volksschulen erlangte Zeugniß der Reife, und

b) die Bestätigung der Schulbehörde, daß sie an einer öffentlichen Volks- oder Bürgerschule im Volksunterrichte wirken.

B. Lehrer an Volksschulen — einschließlich der Bürgerschulen in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern:

a) die unter A a bezeichneten Studien-Zeugnisse, von deren Beibringung in den Ländern der ungarischen Krone wegen des bestehenden großen Mangels an Lehrkräften vorläufig abgesehen wird, und

b) das von der Schulbehörde amtlich ausgestellte Dekret über ihre provisorische oder definitive Anstellung auf einem bleibend systemisirten Lehrposten.

C. Lehrer an Lehrer-Bildungs-Anstalten — einschließlich der Bürgerschulen: das Anstellungs-Dekret.

2. Dieser Anspruch ist jedoch nur dann zuzuerkennen, wenn der Betreffende in jenem Staatsgebiete der Monarchie Lehramts-Kandidat oder Lehrer ist, in welchem er das Staatsbürgerrecht besitzt.

3. Den nach Punkt 2 einen Anspruch nicht Besitzenden, wie jenen Wehrpflichtigen, welche als Lehrer in Bosnien und der Hercegovina und in österr.-ungar. Kolonien im Oriente wirken, kann eine Begünstigung in der Ableistung des Präsenz-Dienstes durch die Ministerial-Instanz dann zugewendet werden, wenn der betreffende Fall vom staatlichen Standpunkte eine Berücksichtigung erheischt.

§. 46.

Bedingungen zu dem Anspruche auf Beurlaubung der Lehramts-Zöglinge.

1. Diese Begünstigung bleibt während der Dauer des Lehrermangels, und zwar insolange in Kraft, als dieselbe nicht widerrufen wird.

2. Jene Zöglinge, welche einem der letzten zwei Jahrgänge einer Lehrer-Bildungs-Anstalt für Volksschulen (für Elementarlehrer) angehören, sowie auch diejenigen, welche ihre Studien an Lehrer-Bildungs-Anstalten für Bürgerschul-Lehrer fortsetzen, gleichviel in welchem Jahrgange sie sich befinden, haben zur Begründung des Anspruches sich über die Frequentirung des betreffenden Jahrganges, die Zöglinge des vorletzten Jahrganges einer Lehrer-Bildungs-Anstalt für Volksschulen überdies darüber auszuweisen, daß sie die Verspätung der Lehramts-Studien nicht selbst verschuldet haben.

Der letztere Nachweis ist für die Zeit vom Eintritte in die Lehramtsstudien zu liefern.

§. 47.

Bedingungen zu dem Anspruche der Eigenthümer (Besitzer) ererbter Landwirthschaften auf die im §. 42 : 1 B, c bezeichnete Begünstigung.

1. Diese Bedingungen sind:

a) daß der Grundbesitz zur Kategorie der Landwirthschaften gehört;

b) daß das Grunderträgniß der Landwirthschaft zur selbstständigen Erhaltung einer Familie von fünf Personen zureicht, ohne das Vierfache eines solchen Ertrages zu überschreiten;

c) daß der Stellungspflichtige Eigenthümer — in den Ländern der ungarischen Krone Besitzer — des Grundes ist;

d) daß der Grundbesitz an denselben im Erbschaftswege (von Eltern-Großeltern, Seiten-Verwandten oder Fremden) gelangte; und

e) daß er auf dem Besitze seinen ordentlichen Wohnsitz hat und seine Bewirthschaftung selbst, d. h. mit persönlichem Kraftaufwande besorgt.

Insolange in einigen Theilen der Länder der ungarischen Krone Haus-Kommunionen bestehen, ist dort, wo dem Anspruche das Kommunions-Verhältniß zugrunde liegt, bezüglich der Bedingung b, c und d den Eigenthümlichkeiten dieses Verhältnisses Rechnung zu tragen. In diesen Fällen ist bezüglich

zdali odvodem povinný, jehož se týče, může při hospodaření ve společné domácnosti postrádán býti snad proto, že jsou tu jiní mužští členové společné domácnosti, od vojska osvobození a k práci schopní.

2. Podmínka 1 *a*) prokázána buď výtahy z knih pozemkových, katastrů o dani aneb jiných knih, jež o tom podávají vysvětlení authentického.

3. O podmínkách 1 *b*) a *e*) předloženo buď písemné potvrzení obecního představeného a dvou členů obce, kteřížto poslednější mají syny k témuž odvodu povinné, již ani na dočasné osvobození ani na jinou výhodu u vykonávání povinnosti branné nároku nečiní.

Potvrzení toto obsahujž:

a) jméno polního hospodářství s udáním místa a obce, domu, pozemků, druhu a výměry plošné těchto poslednějších jednotlivě i v celku;

b) udání daní všeho druhu dle §. 41 : 2*d*, na něm váznoucích;

c) vyjádření, zdali pozemkový výtěžek polního hospodářství vystačí k samostatné výživě rodiny o pěti osobách, nepřevyšuje čtyrnásobnou míru výtěžku takového; dále

d) zdali odvodem povinný jest vlastníkem (držitelem) tohoto hospodářství polního, má-li na něm řádné bydliště své a obstarává-li sám hospodaření na něm.

Ostatně platí v příčině těchto potvrzení také ustanovení §. 41 : 3 a 4 tohoto návodu.

4. Průkaz 1*c* podán buď výtahem z knihy pozemkové, kde není knih pozemkových, spolu s průkazem 1*d*, listinou odevzdavací, a nebylo-li by listiny takové, knížkou berní a potvrzením úřadu projednavacího nebo příslušného úřadu soudního.

5. Tím, že pozemkové hospodářství zapsáno jest do desk zemských, do knih městských, nebo městyských, nebo tím, že hospodářství pozemkové jest majetkem šlechtickým, nárok vyloučen není.

6. Vyjde-li při zkoušení poměrů na jevo, že výtěžek hospodářství polního nestačí sám o sobě, nýbrž jen ve spojení s jiným důchodem, n. p. z domu neb živnosti, denní mzdy, povozů atd., k výživě rodiny o pěti osobách, nelze pokládati podmínku 1*b* za splněnou.

7. V odstavci 1*d* uvedená vlastnosť majetku pozemkového, že musí býti zděděn, týče se toliko posledního držitele, jenž o výhodu žádá; není tedy třeba, aby majetek pozemkový již ode dávna v linii sestupující byl děděn.

8. Avšak také polnímu hospodářství postoupením převzatému může vzhledem k žádané výhodě přiznána býti vlastnosť hospodářství zděděného, jestliže dřívější držitel (držitelka), od něhož odvodem povinný, jehož se týče, polní hospodářství převzal, mezitím zemřel a hospodářství polní by dle práva o posloupnosti dědické beztoho bylo připadlo nynějšímu vlastníkovi (držiteli).

9. Také v oněch případech, ve kterých se při zkoušení poměrů shledá, že odvodem povinný po jednom z rodičů, jenž zemřel, toliko polovici polního hospodářství zdědil, druhou polovici tohoto hospodářství však od druhého z rodičů, jenž na živu zůstal, převzal, může se tento spůsob nabytí za stejný pokládati s nabytím z důvodu práva dědického.

10. Jestliže svobodnou úmluvou dědiců zákonem povolaných polní hospodářství se přikáže jednomu z dědiců zákonem povolaných a ostatní účastníci se vyplatí, pokládá se výsledek takové úmluvy v následku svém za stejný se zákonnou posloupností dědickou.

11. Jestliže zůstavitel polní hospodářství své ještě za živobytí svého rozdělil ve dvě nebo několik hospodářství pozemkových, aneb jestliže toto rozdělení vykonají teprvé dědicové, ať již na základě posledního pořízení zakladatelova anebo bez něho, na základě vlastního dobrovolného srozumění dědiců, může každý z nich toliko tehdy domáhati se výhody, jestliže odvodem povinný, předpokládaje, že všechny ostatní podmínky jsou splněny, na polním hospodářství, které zdědil, má řádné bydliště své a hospodaření sám obstarává.

12. V zemích koruny uherské platí výhoda držitelů zděděných hospodářství polních také pro kolonisty (kontraktualisty), jelikož tyto pokládati sluší vedle zákona za držitele pozemků jim přikázaných.

Kolonisty rozumějí se ti, kterým vlastník pozemku smlouvou přenechá pozemky allodní na dobu neurčitou nebo po všechny časy aneb až do vymření přímého pokolení neb mužské větve rodiny k užívání za jisté, přesně ustanovené dávky a jimž přísluší právo, aby za výkup váznoucích na nich dávek nabyli zcela nebo částečně vlastnictví k držebnosti kolonialní.

Poměry musí tedy také v těchto případech vyhovovati podmínkám odstavce 1 *a*, *b*, *d* a *e* úplně, podmínce *c* však vedle uvedeného výše vysvětlení.

des Punktes e insbesondere zu erwägen, ob der betreffende Stellungspflichtige nicht etwa infolge Vorhandenseins anderer militärfreier und arbeitsfähiger männlicher Kommunionsmitglieder bei der Bewirthschaftung der Haus-Kommunion entbehrt werden kann.

2. Die Bedingung 1 a ist durch Auszüge aus den Grundbüchern, Steuer-Katastern oder sonstigen hierüber authentische Auskunft gebenden Büchern nachzuweisen.

3. Über die Bedingungen 1 b und e ist eine schriftliche Bestätigung des Gemeindevorstehers und zweier Gemeindemitglieder, welche letztere zu derselben Stellung verpflichtete Söhne haben, die weder auf die zeitliche Befreiung noch auf eine sonstige Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht Anspruch machen, beizubringen.

Diese Bestätigung hat zu enthalten:

a) die Bezeichnung der Landwirthschaft mit Angabe des Ortes und der Gemeinde, des Hauses, der Grundstücke, der Gattung und des Flächeninhaltes der letzteren im einzelnen und in ihrer Gesammtheit;

b) die Angabe der auf ihr haftenden Steuern jeder Art nach §. 41 : 2 d;

c) die Erklärung, ob das Grund-Erträgniß der Landwirthschaft zur selbstständigen Erhaltung einer Familie von fünf Personen hinreicht, ohne das Vierfache eines solchen Ertrages zu überschreiten; ferner

d) ob der Stellungspflichtige der Eigenthümer (Besitzer) dieser Landwirthschaft ist, auf ihr seinen ordentlichen Wohnsitz hat und ihre Bewirthschaftung selbst besorgt.

Uebrigens gelten rücksichtlich dieser Bestätigungen auch die Bestimmungen des §. 41 : 3 und 4 dieser Instruktion.

4. Der Nachweis 1 c ist durch den Grundbuch-Auszug, wo Grundbücher nicht bestehen, sammt jenem 1 d, durch die Einantwortungs-Urkunde, und in Ermangelung einer solchen durch das Steuerbuch und die Bescheinigung der Abhandlungs- oder kompetenten Gerichts-Behörde herzustellen.

5. Die landtäfliche, städtische oder märktische Eigenschaft einer Grundwirthschaft, oder der Umstand, daß die Grundwirthschaft ein adeliger Besitz ist, schließt den Anspruch nicht aus.

6. Ergibt sich bei Prüfung der Verhältnisse, daß das Erträgniß der Landwirthschaft nicht für sich allein, sondern nur in Verbindung mit einem anderweitigen Einkommen, z. B. von einem Hause oder Gewerbe, Taglohn, Fuhrwerke u. s. w., zur Erhaltung einer Familie von fünf Personen hinreicht, so ist die Bedingung 1 b nicht als erfüllt zu betrachten.

7. Die im Punkte 1 d bezeichnete Eigenschaft des Grundbesitzes als eines ererbten bezieht sich lediglich auf den, die Begünstigung anstrebenden letzten Besitzer; es ist sohin nicht erforderlich, daß der Grundbesitz schon von jeher in absteigender Linie vererbt worden sei.

8. Es kann jedoch auch einer durch Abtretung übernommenen Landwirthschaft, in Beziehung auf die beanspruchte Begünstigung, die Eigenschaft einer ererbten zuerkannt werden, wenn der frühere Besitzer (Besitzerin), von welchem der betreffende Stellungspflichtige die Landwirthschaft übernommen hat, mittlerweile verstorben ist und die Landwirthschaft nach dem Erbfolgerechte dem gegenwärtigen Eigenthümer (Besitzer) ohnehin zugefallen wäre.

9. Auch in jenen Fällen, in denen sich bei Prüfung der Verhältnisse findet, daß der Stellungspflichtige von einem verstorbenen Elterntheile nur die Hälfte einer Landwirthschaft ererbt, die andere Hälfte dieser Wirthschaft aber von dem überlebenden Elterntheile übernommen hat, kann diese Art Erwerbung einer solchen aus dem Titel des Erbrechtes gleichgestellt werden.

10. Wird infolge freien Übereinkommens der gesetzlich berufenen Erben einer Landwirthschaft, diese, gegen Auszahlung der übrigen Interessenten, einem unter den gesetzlich berufenen Erben zugewiesen, so kommt das Ergebniß eines solchen Uebereinkommens in seiner Folge der gesetzlichen Erbfolge gleich zu achten.

11. Im Falle ein Erblasser seine Landwirthschaft noch bei seinen Lebzeiten in zwei oder mehrere Grundwirthschaften getheilt hat oder wenn jene Theilung erst von den Erben, sei es infolge letztwilliger Anordnung des Erblassers, oder, ohne diese, über das eigene freiwillige Einverständniß der Erben vorgenommen wird, kann jeder derselben die Begünstigung nur dann ansprechen, wenn, die Erfüllung aller übrigen Bedingungen vorausgesetzt, der Stellungspflichtige auf der von ihm ererbten Landwirthschaft den ordentlichen Wohnsitz hat und die Bewirthschaftung selbst besorgt.

12. In den Ländern der ungarischen Krone findet die Begünstigung der Besitzer ererbter Landwirthschaften auch auf die Kolonisten (Kontraktualisten) Anwendung, indem diese im Sinne der Gesetze als Besitzer der ihnen zugewiesenen Grundstücke zu betrachten sind.

Unter Kolonisten sind jene verstanden, welchen von dem Grundeigenthümer mittels Vertrages Allodialgründe auf unbestimmte oder immerwährende Zeit, oder bis zum Erlöschen der geraden Linie oder des Mannsstammes der Familie zur Benützung gegen gewisse, festbestimmte Leistungen überlassen werden und welchen das Recht zusteht, sich gegen Ablösung der hierauf haftenden Prästationen das Kolonialbesitzthum ganz oder theilweise als Eigenthum zu erwerben.

Die Verhältnisse müssen demnach auch in diesen Fällen den Bedingungen des Punktes 1 a, b, d und e vollständig, der Bedingung c aber nach Maßgabe der vorstehenden Erläuterung entsprechen.

§. 48.

Čeho se vyhledává k nároku námořníků ve školách plaveckých neb loďařských na dovolenou.

Námořníci odvodem povinní, kteří navštěvují některou tuzemskou školu plaveckou neb loďařskou, odůvodniti mají nárok na dovolenou vysvědčeními študijními s dobrými známkami prospěchu.

§. 49.

Jak se při odvodu přivádí k platnosti nárok na výhodu jednoroční služby dobrovolnické.

1. Aspirant jednoroční služby dobrovolnické (§. 127), který pro fysickou nespůsobilosť nebyl vřaděn, chce-li sobě zachovati nárok na výhodu jednoroční služby dobrovolnické při odvodu (§. 128), nechť před započetím každého pravidelného odvodu v okresu příslušném, k němuž se dostaviti má, zašle příslušnému politickému úřadu okresnímu (úředníku okresnímu) žádosť svou všemi doklady opatřenou — vyjma certifikát vstupní — a nechť připojí k ní také veškeré výměry, které dotyčným sborem a komisí superarbitrační vydány byly o fysické nespůsobilosti jeho.

2. Ustanovení tato platí také o aspirantech podmínečné jednoroční služby dobrovolnické, pročež tito mají nárok svůj pro odvod dle 1. odstavce k platnosti přivésti, pokud se týče také ona vysvědčení študijní předložiti, kterými dokázáno jest, že nárok jejich na výhodu podmíněné jednoroční služby dobrovolnické aneb na definitivní povolení výhody té dále trvá.

3. Politický úřad okresní (úředník okresní) poznamená v rubrice 16. seznamu odvodního, že nárok byl ohlášen, a předloží spis domovské komisi odvodní, pokud se týče zašle jej odvodní komisi, která k úřednímu řízení delegována jest.

VIII. Oddělení.

Průběh odvodu.

§. 50.

Organisace odvodních komisí.

1. Pravidelný odvod vykonávají ambulantní komise odvodní, jichž počet v každém doplňovacím okresu vojska (loďstva válečného) ustanoví dle nezbytné potřeby doplňovací úřady druhé stolice, v zemích koruny uherské ministerium zemské obrany ve srozumění s vojenskými velitelstvy territoriálními.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených mohou v každém okresu odvodním dle počtu sepsaných povinníků branných úřady doplňovací druhé stolice, sjednavše se o to, ustanoviti několik stanic odvodních (assentních), však nesmí jich býti více nežli okresů soudních v okresu odvodním. V zemích koruny uherské ustanoví stanice odvodní v okresích odvodních ministerium zemské obrany, slyševši prve jurisdikce.

2. Komise odvodní skládá se v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených:
se strany politické:
a) z okresního hejtmana, pokud se týče z purkmistra dotyčného okresu odvodního, aneb z jich zástupců;
b) z úředníka okresního úřadu, jehož se týče;
c) z lékaře okresního, pokud se týče městského, neb z jich zástupců; a
d) z dvou členů zastupitelstva okresního; kde okresních zastupitelstev není, z dvou členů zastupitelstva obecního stanice odvodní; v městech, která jsou zvláštním okresem odvodním, z dvou členů rady obecní;
se strany zemské obrany:
e) z velitele dotyčného praporu zemské obrany aneb z jeho zástupce;
v zemích koruny uherské:
se strany politické:
a) z prvního úředníka jurisdikce;
b) z dotyčného úředníka okresního (v městech, pokud se týče z referenta vojenského);
c) z fysika komitátního (městského); a
d) z dvou důvěrníků stanice odvodní;
se strany zemské obrany:
e) z velitele praporu zemské obrany aneb z jeho zástupce;

§. 48.

Bedingungen zu dem Anspruche der Seeleute in nautischen oder Schiffbau-Schulen auf die Beurlaubung.

Stellungspflichtige Seeleute, welche eine inländische nautische oder Schiffbau-Schule besuchen, haben den Anspruch auf die Beurlaubung durch Studien-Zeugnisse mit guten Fortgangsklassen zu begründen.

§. 49.

Geltendmachung des Anspruches auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung bei der Stellung.

1. Der wegen physischer Nichteignung zur Einreihung nicht gelangte Aspirant für den Einjährig-Freiwilligendienst (§. 127) hat zur Wahrung des Anspruches auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung bei der Stellung (§. 128) vor Beginn jeder regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke, zu welcher er zu erscheinen verpflichtet ist, das — mit Ausnahme des Eintritts-Certifikates — vollständig dokumentirte Aufnahmsgesuch, welchem auch die über die physische Nichteignung erfolgten Bescheide der betreffenden Truppe und der Superarbitrirungs-Kommission anzuschließen sind, der zuständigen politischen Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) einzusenden.

2. Die vorerwähnten Bestimmungen finden auch auf die bedingt Einjährig-Freiwilligen-Aspiranten Anwendung, daher dieselben ihren Anspruch für die Stellung nach Punkt 1 geltend zu machen, beziehungsweise auch jene Studienzeugnisse vorzulegen haben, welche das Fortbestehen des Anspruches auf die bedingte Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung oder auf die definitive Zuerkennung derselben erweisen.

3. Die politische Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) hat die Anmeldung des Anspruches in der Rubrik 16 der Stellungsliste vorzumerken und den Akt der heimatlichen Stellungs-Kommission vorzulegen, beziehungsweise an die zur Amtshandlung delegirte Stellungs-Kommission zu leiten.

VIII. Abschnitt.

Verlauf des Stellungsgeschäftes.

§. 50.

Organisation der Stellungs-Kommissionen.

1. Die regelmäßige Stellung wird durch ambulante Stellungs-Kommissionen vorgenommen, deren Anzahl in jedem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirke nach Maßgabe des unabweislichen Bedarfes von den Ergänzungsbehörden zweiter Instanz, in den Ländern der ungarischen Krone vom Landesvertheidigungs-Ministerium, einvernehmlich mit den Militär-Territorial-Kommanden, festgesetzt wird.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern können in jedem Stellungsbezirke, nach Maßgabe der Zahl der verzeichneten Stellungspflichtigen, einvernehmlich durch die Ergänzungsbehörden zweiter Instanz, mehrere Stellungs- (Assent-) Stationen festgestellt werden, doch dürfen dieselben die Zahl der Gerichtsbezirke des Stellungsbezirkes nicht überschreiten. In den Ländern der ungarischen Krone werden die Stellungsstationen der Stellungsbezirke nach Anhörung der Jurisdiktionen durch das Landesvertheidigungs-Ministerium festgestellt.

2. Eine Stellungs-Kommission besteht in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern:

politischerseits aus:

a) dem Bezirkshauptmanne, beziehungsweise dem Bürgermeister des betreffenden Stellungsbezirkes, oder deren Stellvertreter;
b) einem Beamten der betreffenden Bezirksbehörde;
c) dem Bezirks-, beziehungsweise Stadtarzte oder deren Stellvertreter; und
d) zwei Mitgliedern der Bezirksvertretung; wo Bezirksvertretungen nicht bestehen, aus zwei Mitgliedern der Gemeindevertretung der Stellungsstation; in Städten, die einen eigenen Stellungsbezirk bilden, aus zwei Mitgliedern des Gemeinderathes;

von Seite der Landwehr aus:

e) dem Kommandanten des betreffenden Landwehr-Bataillons oder dessen Stellvertreter;

in den Ländern der ungarischen Krone:

politischerseits aus:

a) dem ersten Beamten der Jurisdiktion;
b) dem betreffenden Bezirksbeamten (in Städten, beziehungsweise dem Militär-Referenten);
c) dem Komitats- (Stadt-) Physikus; und
d) zwei Vertrauensmännern der Stellungsstation;

von Seite der Landwehr aus:

e) dem Kommandanten des Landwehr-Bataillons oder dessen Stellvertreter;

f) z důstojníka zemské obrany; a
g) z lékaře zemské obrany;
v obou státech mocnářství:
se strany stálého vojska aneb loďstva válečného:
a) z velitele doplňovacího okresu, jehož se týče, aneb z jeho zástupce;
b) z plukovního nebo vrchního lékaře (lékaře loďstva válečného); a
c) z důstojníka okresu doplňovacího neb ze zástupce.

Tři členové pod *a*) a *c*) uvedení mají hlas rozhodující, ostatní členové mají hlas poradní.

3. Členy komise odvodní, kteří náležejí ke stálému vojsku (loďstvu válečnému), pokládati sluší toliko za orgány dotyčného velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného); nemají tudíž práva, aby sobě samostatně dopisovali s jinými úřady, a mají tedy přijímati též příkazy v záležitostech odvodních toliko prostřednictvím dotčeného výše velitelstva, leč že by ovšem z prodlení nebezpečí vzešlo.

4. Přikazují-li se komisím odvodním důstojníci a lékařové vojenští, kterým jest při nich se účastniti, budiž zvláště přihlíženo k jejich vědomostem jazykovým.

5. Jest-li třeba zříditi více komisí odvodních nežli jednu, zastupuje velitele okresu doplňovacího štábní důstojník nebo setník, a důstojníka okresu doplňovacího nižší důstojník téhož pluku, pokud se týče loďstva válečného.

V zemích koruny uherské ustanoví politické členy komise se schválením ministeria zemské obrany první úředník jurisdikce.

6. Členy zemské obrany, kterých by bylo snad třeba pro více odvodních komisí než pro dvě, ustanoví dotyčné velitelstvo zemské obrany (vrchní úřad zemské obrany).

7. Politickému členu pod 2*b* uvedenému náleží, aby řídil předvedení, jež konají přítomní představení obecní, jakož i aby podával zprávu o reklamacích a žádostech za jiné výhody u vykonávání povinnosti branné.

8. Za lékaře vojenské mají se vzíti z pravidla plukovní nebo vyšší lékaři (lékaři loďstva válečného), sborů a ústavů stálého vojska (loďstva válečného), které se nalezají v témž okresu odvodním aneb uvnitř úředního obvodu některé komise odvodní anebo také v témž doplňovacím okresu vojska (loďstva válečného).

Kde jest po ruce několik lékařů vojenských, buďtež, nevzejdou-li tím větší výlohy, bráni při odvodu střídavě.

9. Lékařům komisi přiděleným náleží, aby posoudili tělesnou a duševní spůsobilost odvodem povinných a podali dobré zdání o tom, jakož i o schopnosti k výdělku u mužských příbuzných osob reklamovaných, k nimž přihlížeti třeba. Bylo-li by nutným shledáno, podati mají dobré zdání své písemně.

10. Členové pod 2*d* uvedení účastní se při rozhodování o reklamacích neb žádostech za výhody dle §. 42:1 *B*, *c*, pak při klassifikaci schopnosti k výdělku u odvodem povinných jakožto znalci (§§. 56, 58 a 69) a mimo to jakožto svědkové řízení odvodního.

Voliti tyto členy a náhradníky, kterých by snad třeba bylo, přísluší v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených sborům zastupitelským, jichž se týče; v zemích koruny uherské buďte vzati z pravidla z představenstva obecního anebo po případě z obecního zastupitelstva místa odvodního.

11. Osobu, která vede jeden výtisk seznamu odvodního, obstará úřad politický; v zemích koruny uherské obstará velitelstvo praporu zemské obrany osobu, jíž náleží vésti výtisk ustanovený pro zemskou obranu.

12. K vedení výtisku seznamu odvodního, ustanoveného pro velitelstvo doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), a protokolu assentního, pak pro práce písařské, kterých vůbec je potřebí, konečně ku měření tělesné míry odvodem povinných přidáni buďtež tři poddůstojníci.

Důstojník okresu doplňovacího řídí tyto pomocné orgány a dohlíží k nim, a vyšetřuje co možná duševní schopnost rekrutů, kteří vřaděni býti mají do stálého vojska (loďstva válečného), k rozličným druhům zbraně.

13. Politický úřad postará se o to, aby v obvodu místnosti odvodní pořádek byl zachován.

§. 51.

Jak se ustanovuje plán cestovní a jednací komisí odvodních.

1. Ustanovení plánu cestovního a jednacího komisí odvodních náleží v obor působnosti úřadů doplňovacích druhé stolice, v zemích koruny uherské v obor působnosti jurisdikcí v souhlasu s velitelstvy okresů doplňovacích a praporů zemské obrany.

f) einem Landwehr-Offizier; und
g) einem Landwehr-Arzte;
in beiden Staaten der Monarchie:
von Seite des stehenden Heeres oder der Kriegsmarine aus:
a) dem Kommandanten des betreffenden Ergänzungsbezirkes oder dessen Stellvertreter;
b) einem Regiments- oder Ober- (Kriegsmarine-) Arzte; und
c) dem Ergänzungsbezirks-Offizier oder einem Stellvertreter.

Die unter a und e bezeichneten drei Mitglieder haben entscheidende, die übrigen Mitglieder berathende Stimme.

3. Die dem stehenden Heere (der Kriegsmarine) angehörigen Mitglieder der Stellungs-Kommission sind lediglich als Organe des betreffenden Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommandos zu betrachten; sie sind daher zur selbstständigen Korrespondenz mit anderen Behörden nicht berechtigt und haben demnach auch Weisungen in Stellungsangelegenheiten nur im Wege des vorbezeichneten Kommandos entgegenzunehmen, es wäre denn, daß Gefahr im Verzuge ist.

4. Bei Zuweisung der bei den Stellungs-Kommissionen fungirenden Offiziere und Militärärzte ist auf deren Sprachkenntnisse insbesondere Rücksicht zu nehmen.

5. Ist die Nothwendigkeit zur Aktivirung von mehr als einer Stellungs-Kommission vorhanden, so hat in Vertretung des Ergänzungsbezirks-Kommandanten ein Stabsoffizier oder Hauptmann, und in Vertretung des Ergänzungsbezirks-Offiziers ein Subalternoffizier desselben Regiments, beziehungsweise der Kriegsmarine, zu fungiren.

In den Ländern der ungarischen Krone hat die Bestimmung der politischen Kommissions-Mitglieder, mit Genehmigung des Landesvertheidigungs-Ministeriums, durch den ersten Beamten der Jurisdiktion zu erfolgen.

6. Die etwa für mehr als zwei Stellungs-Kommissionen erforderlichen Mitglieder der Landwehr bestimmt das betreffende Landwehr-Kommando (die Landesvertheidigungs-Oberbehörde).

7. Dem in 2 b bezeichneten politischen Mitgliede liegt die Leitung der Vorführung durch die anwesenden Gemeindevorsteher, sowie der Vortrag über Reklamationen und Ansuchen um sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht ob.

8. Als Militärärzte sollen in der Regel Regiments- oder Ober- (Kriegsmarine-) Ärzte der in demselben Stellungsbezirke oder innerhalb des Amts-Bereiches einer Stellungs-Kommission oder auch der in demselben Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirke befindlichen Truppen und Anstalten des stehenden Heeres- (der Kriegsmarine) verwendet werden.

Wo mehrere Militärärzte zur Verfügung stehen, sind dieselben, wenn dadurch keine Mehrauslagen erwachsen, bei der Stellung abwechselnd zu verwenden.

9. Den der Kommission beigegebenen Aerzten liegt die Beurtheilung der körperlichen und geistigen Beschaffenheit der Stellungspflichtigen und die Abgabe des Gutachtens hierüber, sowie über die Erwerbsfähigkeit der in Betracht kommenden männlichen Angehörigen der Reklamirten ob. Insofern es für nöthig erachtet wird, haben sie ihr Gutachten schriftlich abzugeben.

10. Die Mitglieder nach 2 d fungiren bei Entscheidungen über Reklamationen oder Ansuchen um Begünstigungen nach §. 42 : 1 B, c, dann bei der Klassifikation der Erwerbsfähigkeit der Stellungspflichtigen als Experten (§§. 56, 58 und 69) und überdies als Zeugen des Stellungsverfahrens.

Die Wahl dieser Mitglieder und der etwa nöthigen Ersatzmänner steht in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern den betreffenden Vertretungskörpern zu; in den Ländern der ungarischen Krone sind sie in der Regel der Gemeindevorstehung oder eventuell der Gemeindevertretung des Stellungsortes zu entnehmen.

11. Die Arbeitskraft zur Führung eines Exemplares der Stellungsliste wird politischerseits, — in den Ländern der ungarischen Krone zur Führung des für die Landwehr bestimmten Exemplars vom Landwehr-Bataillons-Kommando — beigestellt.

12. Zur Führung des für das Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando bestimmten Exemplares der Stellungsliste und des Assent-Protokolles, dann zur Besorgung der sonst erforderlichen Schreibgeschäfte, endlich zur Aufnahme des Körpermaßes der Stellungspflichtigen sind drei Unteroffiziere beizustellen.

Der Ergänzungsbezirks-Offizier leitet und überwacht diese Hilfsorgane und ermittelt möglichst die intellektuelle Eignung der zur Einreihung in das stehende Heer (die Kriegsmarine) gelangenden Rekruten zu den verschiedenen Waffengattungen.

13. Die Aufrechthaltung der Ordnung im Bereiche des Stellungsplatzes wird politischerseits besorgt.

§. 51.

Feststellung des Reise- und Geschäftsplanes der Stellungs-Kommissionen.

1. Die Feststellung des Reise- und Geschäftsplanes der Stellungskommissionen gehört in den Wirkungskreis der Ergänzungsbehörden zweiter Instanz, in den Ländern der ungarischen Krone in den Wirkungskreis der Jurisdiktionen, einvernehmlich mit den Ergänzungsbezirks- und den Landwehr-Bataillons-Kommanden.

Při sestavování těchto plánů sluší přihlížeti k tomu, že

a) odvod započat a skončen býti musí v době odvodní, uvedené v §. 31 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 7 XXXIX. článku zákona z roku 1882);

b) cestování má býti tak ujednáno, aby útraty cestovní a čas co možná obmezeny byly;

c) každého dne, vyjma neděle a svátky, nejvýše 200 odvodem povinných dostaveno býti má;

d) v oněch případech, kdy odvodem povinných, kteří jednoho dne dostaveni býti mají, není více než 100, dotyční členové komise odvodní pokud možná ještě téhož dne dále cestovati mají.

2. Plány buďtež ujednány dle těchto zásad, při čemž v příčině podmínek, položených v odstavci 1. *c* a *d*, základem jest počet těch, kteří v okresích odvodních sepsáni jsou v I., II. a III., pokud se týče také ve IV. třídě životní, jakož i těch, kteří, pokud předpokládati se dá, skutečně k odvodu se dostaví, — kterážto čísla v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených úřady okresní politickým úřadům zemským do 31. ledna oznámiti mají. Plány tyto buďtež v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených ihned zaslány úřadům doplňovacím první stolice, a politickým úřadem zemským v zákonníku zemském, pak v úředním listu zemském prohlášeny a ministeriu obrany zemské zároveň oznámeny; v zemích koruny uherské předloženy buďte plány tyto ministeriu zemské obrany bez prodlení, a není-li tak možno, nejdéle do 15. ledna roku odvodního a po schválení buďtež ihned prohlášeny v obvodu jurisdikce, velitelstvy doplňovacích okresů buďte však oznámeny nadřízenému vojenskému velitelstvu territoriálnímu.

Nebylo-li by mezi jurisdikcemi a velitelstvy okresů doplňovacích docíleno dohodnutí, budiž vyžádáno rozhodnutí ministeria zemské obrany, kteréž vydá je po učiněném sjednání s vojenskými velitelstvy territoriálními.

3. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených sdělí tyto plány velitelstva zemské obrany velitelstvům praporů zemské obrany.

§. 52.

Jak se ustanovují lékařští členové komisí odvodních.

1. V příčině lékařů civilních, kteří se účastní při komisích odvodních, učiní v čas potřebná opatření politický úřad zemský, v zemích koruny uherské se schválením ministeria zemské obrany první úředník jurisdikce, v příčině lékařů vojenských vojenské velitelstvo territoriální.

2. Plukovní lékaři, přidělení ke kádrům náhradních praporů pluků pěších, jimž náleží přehlížeti došlé rekruty, z důvodu tohoto k odvodním komisím téhož doplňovacího okresu vojska z pravidla bráni býti nemohou.

Pakli poměry přece toho vyžadují, nebuďtež přibráni k přehlídce při praesentaci rekrutů potud, pokud jde o rekruty z obvodu oné komise odvodní, při které lékařové ti se byli účastnili.

§. 53.

Jak se vyhlašují dny odvodu.

1. Jakmile úřadové okresní (úředníci okresní) obdrželi plány cestovní a jednací komisí odvodních, sdělí je, pokud se týče okresu odvodního, civilním členům komise odvodní (§. 50 : 2 *d*), pak také představeným obecním.

2. Jest-li ku provedení odvodu v okresu odvodním ustanoveno několik dní, rozdělí úřad okresní, pokud se týče úředník okresní, přihlížeje přiměřeným spůsobem k zásadním ustanovením §. 51 : 1 *c*) a *d*), odvodem povinné, kteří každého z ustanovených dnů assentních předvedeni býti mají, dle řady, ve které se předvádějí, a sdělí to současně představeným obecním.

3. Představení obecní, jakmile zvěděli o dotyčných opatřeních, postarají se ihned o obeslání odvodem povinných spůsobem v místě obvyklým; zároveň buďtež také oni mužští příbuzní reklamovaných vůbec vyzváni, aby se osobně dostavili před komisi odvodní, o jejichž schopnosti k výdělku komise odvodní rozhodovati mají.

§. 54.

Jak se předvádějí odvodem povinní a mužští příbuzní reklamovaných, ke kterým přihlížeti sluší, před komisi odvodní.

1. Předvésti odvodem povinné náleží obecnímu představenému, jenž vedle zákona ručí za totožnost osoby jejich jakož i mužských příbuzných osob reklamovaných, kteří předvedeni býti mají.

2. Každý odvodem povinný má se dostaviti k pravidelnému odvodu v příslušném odvodním okresu svém, v den a na místě, jež k tomu ustanoveny jsou.

Bei dem Entwurfe dieser Pläne ist zu berücksichtigen, daß

a) das Stellungsgeschäft innerhalb der im §. 31 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 7 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) bezeichneten Stellungsperiode begonnen und vollendet werden muß;

b) die Reisetour so vereinbart werde, daß die Reisekosten und der Zeitaufwand möglichst beschränkt werden;

c) für jeden Tag, mit Ausschluß der Sonn- und Feiertage, die Behandlung von 200 Stellungspflichtigen als Maximum anzunehmen ist;

d) in jenen Fällen, in denen die Zahl der an einem Tage zu behandelnden Stellungspflichtigen 100 nicht überschreitet, wo thunlich noch an demselben Tage die Reise der betreffenden Stellungs-Kommissions-Mitglieder fortgesetzt werde.

2. Die Pläne sind nach diesen Grundsätzen zu vereinbaren, wobei rücksichtlich der in 1 c und d gegebenen Bedingungen die Zahl der in den Stellungsbezirken Verzeichneten der I., II. und III., beziehlich auch der IV. Altersklasse, und der voraussichtlich thatsächlich zur Stellung Gelangenden — welche Zahlen in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern den politischen Landesstellen von den Bezirksbehörden bis 31. Jänner bekanntzugeben sind — zur Grundlage dient. Diese Pläne sind in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern sofort den Ergänzungsbehörden erster Instanz zu übermitteln und durch die politische Landesstelle in dem Landesgesetzblatte, dann in der amtlichen Landeszeitung zu verlautbaren und dem Ministerium für Landesvertheidigung gleichzeitig bekanntzugeben, in den Ländern der ungarischen Krone sind dieselben dem Landesvertheidigungs-Ministerium unverzüglich, und wenn dies nicht möglich, längstens bis 15. Jänner des Stellungsjahres vorzulegen und nach deren Genehmigung sofort im Jurisdiktionsbereiche kundzumachen, von Seite der Ergänzungsbezirks-Kommanden aber dem vorgesetzten Militär-Territorial-Kommando zur Kenntniß zu bringen.

Im Falle eine Vereinbarung zwischen den Jurisdiktionen und den Ergänzungsbezirks-Kommanden nicht zustandekommen sollte, ist die einvernehmlich mit den Militär-Territorial-Kommanden zu treffende Entscheidung des Landesvertheidigungs-Ministeriums einzuholen.

3. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern werden diese Pläne den Landwehr-Bataillons-Kommanden durch die Landwehr-Kommanden mitgetheilt.

§. 52.

Bestimmung der ärztlichen Mitglieder der Stellungs-Kommissionen.

1. Rücksichtlich der bei den Stellungs-Kommissionen fungirenden Civilärzte trifft die politische Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone mit Genehmigung des Landesvertheidigungs-Ministeriums der erste Beamte der Jurisdiktion, rücksichtlich der Militärärzte das Militär-Territorial-Kommando rechtzeitig die erforderlichen Verfügungen.

2. Die bei den Ersatz-Bataillons-Kadres der Infanterie-Regimenter eingetheilten Regimentsärzte, welche zur Revision der einrückenden Rekruten berufen sind, können aus diesem Grunde bei den Stellungs-Kommissionen desselben Heeres-Ergänzungsbezirkes in der Regel nicht in Verwendung gelangen.

Erfordern es die Umstände dennoch, so sind sie zur Revision bei der Präsentirung der Rekruten insofern nicht heranzuziehen, als es Rekruten des Bereiches jener Stellungs-Kommission betrifft, bei welchen die Betreffenden funktionirt haben.

§. 53.

Kundmachung der Stellungstage.

1. Sobald den Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) die Reise- und Geschäftspläne der Stellungs-Kommissionen zugekommen sind, theilen sie dieselben, soweit es den Stellungsbezirk betrifft, den Civil-Mitgliedern der Stellungs-Kommission (§. 50:2 d), dann auch den Gemeindevorstehern mit.

2. Sind für die Ausführung des Stellungsgeschäftes in einem Stellungsbezirke mehrere Tage anberaumt, so trifft die Bezirksbehörde, beziehungsweise der Bezirksbeamte, mit entsprechender Berücksichtigung der grundsätzlichen Bestimmungen des §. 51:1 c und d, die Eintheilung der an jedem der anberaumten Assenttage vorzuführenden Stellungspflichtigen nach der Reihe, in welcher sie zur Vorführung gelangen, und theilt dies gleichzeitig den Gemeindevorstehern mit.

3. Unmittelbar nach Erhalt der diesfälligen Verfügungen veranlassen die Gemeindevorsteher die Vorladung der Stellungspflichtigen in ortsüblicher Weise; zugleich sind auch jene männlichen Angehörigen der Reklamirten zum persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission im allgemeinen aufzufordern, über deren Erwerbsunfähigkeit die Stellungs-Kommissionen zu entscheiden berufen sind.

§. 54.

Vorführung der Stellungspflichtigen und der in Betracht kommenden männlichen Angehörigen der Reklamirten vor die Stellungs-Kommission.

1. Die Vorführung der Stellungspflichtigen ist Sache des Gemeindevorstehers, der vermöge des Gesetzes für die Identität der Person derselben und der vorzuführenden männlichen Angehörigen der Reklamirten haftet.

2. Jeder Stellungspflichtige hat zur regelmäßigen Stellung in seinem stellungszuständigen Bezirke an dem hiefür bestimmten Tage und Orte zu erscheinen.

Dostaviti se nemusí:

a) chovanci vojenských ústavů vzdělavacích a chovanci král. uherské akademie „Ludovica“ pro zemskou obranu, poslednější až do skončení študií;

b) nemocní, prokáží-li vysvědčením lékařským, že nemohou se dostaviti, aneb potvrdí-li to představený obecní na základě vlastního přesvědčení;

c) ti, kdož jsou ve vazbě vyšetřovací, trestní nebo kárné, a také oni, kdož jsou ve vyšetřování (předběžném) trestního soudu, byť i byli na svobodě;

d) ti, kdož s povolením příslušného úřadu jsou nepřítomni (§§. 18 a 99);

e) zjevně neschopní (§§. 20:2 a 64:1);

f) v zemích koruny uherské ti, kteří z vazby trestní pod výminkou byli propuštěni, až do uplynutí doby trestní.

Úřadové soudní, pokud se týče trestnice sdělí v případech odstavců *c)* a *f)*, jestliže osoba dotyčná jest ve stáří odvodem povinném aneb má-li ještě vyhověti odvodní povinnosti své, politickému úřadu okresnímu (prvnímu úředníku jurisdikce), v jehož obvodu úřad soudní (trestnice) se nalezá, že řízení trestní jest skončeno aneb že osoba ta z vazby trestní jest propuštěna (dokonavši trest, obdrževši milosť). Na základě tohoto sdělení budiž zařízen odvod dodatečný (§. 75) anebo budiž sdělení to oznámeno politickému úřadu (úředníku okresnímu) obce příslušné.

3. Odvodem povinný, jenž nevyhoví vyzvání, aby se dostavil před komisi odvodní, aniž udá k omluvě své důvod, jejž okresní hejtman (okresní úředník) za dostatečný uzná, může zákonnými prostředky donucen býti, aby se ihned k odvodu dostavil, a naloží se jím dle okolností mimo to vedle ustanovení §. 101.

4. Oni mužští příbuzní, ke kterým se přihlíží při rozhodování o reklamacích, a od jejichž lékařské prohlídky závisí úsudek o jejich schopnosti k výdělku, povinni jsou, aby se osobně dostavili před komisi odvodní. Jestliže by se osoby takové nedostavily, budiž reklamace komisí odvodní zamítnuta, pokud se týče budiž rozhodnutí vyhraženo (§. 56:8).

Toliko oni příbuzní sproštěni jsou povinnosti, dostaviti se osobně před komisi odvodní:

a) kteří dokonali sedmdesátý rok věku, jestliže představený obecní potvrdí, že neschopnosť jejich k výdělku jest všeobecně známa;

b) jichž zjevná neschopnosť k výdělku jest dokázána (§. 21:2); neb

c) o kterých již některá komise odvodní neb přezkoušecí uznala, že jsou „navždy k výdělku neschopni“ (§. 56:2).

§. 55.

Jak se před se jde při odvodu a jaké jsou povinnosti komise odvodní vůbec.

1. Vyvolávání jmen odvodem povinných, aby předstoupili před komisi odvodní, děje se po řadě, v jaké titéž v seznamu odvodním (§. 28) po sobě jdou, a vyvolává jmena politický člen komise, v §. 50:2 *b)* uvedený.

2. Úředník dotyčný seřadí za spolupůsobení představených obecních odvodem povinné v místnosti k tomu přikázané dle řady v odstavci 1. označené, ke kterémuž účelu musí sobě opatřiti seznam přečítací, sdělaný obdobně dle seznamu losovního.

3. Odvod zahrnuje v sobě vůbec následující výkony úřední, jež před se béře komise odvodní — v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených v případech níže pod *d)* a *f)* uvedených také dodatečně úřadové doplňovací:

a) rozhodovati o reklamacích na základě prozkoumaných rodinných a jinakých poměrů reklamovaného (§§. 39 a 56);

b) zkoušeti nároky, činěné na jiné výhody u vykonávání povinnosti branné, a rozhodovati o nich (§§. 42 a 58), jakož i rozhodovati o nároku na výhodu jednoroční služby dobrovolnické (§§. 49 a 58);

c) posuzovati duševní a tělesnou spůsobilosť odvodem povinného ke vlastní službě válečné a činiti usnesení v příčině té (§§. 60 až 64);

d) přiděliti odvodem povinné, kteří mají býti vřaděni, dle kontingentů, jichž docíliti třeba pro stálé vojsko (loďstvo válečné) a náhradní zálohu, jak k těmto tak k zemské obraně, a rozděliti ty, kteří vřaděni býti mají do stálého vojska (loďstva válečného), do náhradní zálohy a do zemské obrany, dle sborů vojenských, pokud se týče dle zbraní (§§. 65 až 68);

e) klassifikovati schopnosť k výdělku u odvodem povinných, jichž se týče, vzhledem k uložené povinnosti ke placení vojenské taxy (§. 69), a

f) označiti nástupce (§. 70).

Ausgenommen sind:

a) die Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten und die Zöglinge der königl. ungarischen Landwehr-Ludovika-Akademie, letztere bis zum Abschluße der Studien;

b) Kranke, wenn die Unmöglichkeit des Erscheinens durch ein ärztliches Zeugniß, oder durch den Gemeindevorsteher auf Grundlage eingeholter eigener Ueberzeugung bestätigt wird;

c) in Untersuchungs-, Straf- oder Korrektionshaft Stehende und auch jene, welche sich in strafgerichtlicher (Vor-) Untersuchung, wenngleich auf freiem Fuße, befinden;

d) mit kompetenter Bewilligung Abwesende (§§. 18 und 99);

e) offenkundig Untaugliche (§§. 20:2 und 64:1);

f) in den Ländern der ungarischen Krone die aus der Strafhaft bedingt Entlassenen bis zum Ablaufe der Strafzeit.

Die Gerichtsbehörden beziehungsweise Strafanstalten theilen in den Fällen der Punkte c und f, wenn der Betreffende im stellungspflichtigen Alter steht oder seiner Stellungspflicht noch zu entsprechen hat, den Abschluß des Strafverfahrens oder seine Entlassung aus der Strafhaft (die Strafvollendung, Begnadigung) der politischen Bezirksbehörde (dem ersten Beamten der Jurisdiktion), in deren Bereich die Gerichtsbehörde (Strafanstalt) sich befindet, mit. Ueber diese Mittheilung ist die Nachstellung (§. 75) zu veranlassen oder es ist die Mittheilung der politischen Behörde (dem Bezirksbeamten) der Zuständigkeitsgemeinde bekanntzugeben.

3. Ein Stellungspflichtiger, welcher der Aufforderung zum Erscheinen vor der Stellungs-Kommission, ohne einen vom Bezirkshauptmanne (Bezirksbeamten) als genügend erkannten Entschuldigungsgrund keine Folge leistet, kann durch Anwendung gesetzlicher Zwangmaßregeln zur sofortigen Stellung angehalten werden und verfällt nach Umständen überdies der Behandlung nach §. 101.

4. Jene bei der Entscheidung über Reklamationen in Betracht kommenden männlichen Angehörigen, von deren ärztlicher Untersuchung die Beurtheilung ihrer Erwerbsfähigkeit abhängt, sind zum persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission verpflichtet. Im Falle des Nichterscheinens solcher Personen ist die Reklamation durch die Stellungs-Kommission abzuweisen, beziehungsweise die Entscheidung vorzubehalten (§. 56:8).

Enthoben vom persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission sind nur jene Angehörigen:

a) welche das siebzigste Lebensjahr zurückgelegt haben, wenn seitens des Gemeindevorstehers ihre Erwerbsunfähigkeit als notorisch bestätigt wird;

b) deren offenkundige Erwerbsunfähigkeit nachgewiesen wird (§. 21:2); oder

c) welche bereits von einer Stellungs- oder Ueberprüfungs-Kommission „für immer erwerbsunfähig" erkannt worden sind (§. 56:2).

§. 55.

Verfahren bei dem Stellungsgeschäfte und Obliegenheiten der Stellungs-Kommission im allgemeinen.

1. Der Namensaufruf der Stellungspflichtigen zum Vortreten vor die Stellungs-Kommission erfolgt in der Reihe, in welcher dieselben in der Stellungsliste (§. 28) rangiren, und wird durch das im §. 50:2 b bezeichnete politische Kommissions-Mitglied besorgt.

2. Der betreffende Beamte hat unter Mitwirkung der Gemeindevorsteher das Rangiren der Stellungspflichtigen in dem hiezu angewiesenen Raume nach der im Punkte 1 bezeichneten Reihe vorzunehmen, zu welchem Zwecke er sich mit einer analog nach der Losungsliste zu verfassenden Verlesliste versehen muß.

3. Das Stellungsgeschäft umfaßt im allgemeinen folgende Amtshandlungen, welche durch die Stellungs-Kommission — in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern in den nachfolgend unter d und f bezeichneten Fällen auch nachträglich durch die Ergänzungsbehörden — bewirkt werden:

a) die Entscheidung über Reklamationen auf Grund der Prüfung der Familien- und sonstigen Verhältnisse des Reklamirten (§§. 39 und 56);

b) die Prüfung erhobener Ansprüche auf sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht und Entscheidung hierüber (§§. 42 und 58), wie die Entscheidung über den Anspruch auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung (§§. 49 und 58);

c) die Beurtheilung der geistigen und körperlichen Eignung des Stellungspflichtigen zum eigentlichen Kriegsdienste und den diesfälligen Beschluß (§§. 60 bis 64);

d) die Eintheilung der zur Einreihung gelangenden Stellungspflichtigen nach Maßgabe der aufzubringenden Kontingente für das stehende Heer (die Kriegsmarine) und die Ersatzreserve in diese, dann in die Landwehr, und die truppen-, rücksichtlich waffenweise Eintheilung der in das stehende Heer (die Kriegsmarine), in die Ersatzreserve und in die Landwehr Einzureihenden (§§. 65 bis 68);

e) die Klassifikation der Erwerbsfähigkeit der betreffenden Stellungspflichtigen in Absicht auf die obliegende Pflicht zur Entrichtung der Militärtaxe (§. 69); und

f) die Nachmanns-Bezeichnung (§. 70).

Okresní hejtman (první úředník jurisdikce) při komisi odvodní se účastnící nechť dá při odvodu přečísti seznam „docela neznámých“, nechť za účelem vypátrání jich dotazuje se odvodem povinných a výsledek nechť poznamená na seznamu. Další pátrání náleží pak příslušnému úřadu politickému.

4. Předsevzíti assentování těch, kteří mají býti vřaděni (§. 73), náleží toliko členům komise ze stálého vojska (loďstva válečného) a zemské obrany.

5. Členům komise odvodní ukládá se za zvláštní povinnosť, aby se ke předvedeným vlídně chovali; o tělesných vadách, které byly udány nebo spozorovány, nechť zachovají nejpřísnější mlčení.

6. O tom, jak dopadla lékařská prohlídka při odvodu, jakož i o usnesení, které komise odvodní v té příčině učinila, nesmí straně vydáno býti vysvědčení nebo opis seznamu odvodního.

Také se nemají odvodem povinní dozvěděti o rozdílných náhledech členů komise při rozhodnutích, v odstavci 3 *a*), *b*), *c*) a *e*) uvedených, a mají tudíž při dotyčném řízení učiněna býti potřebná opatření.

7. Lékařským členům komise a každému aktivnímu neb neaktivnímu lékaři vojenskému jest co nejpřísněji zapovězeno, aby prohlíželi odvodem povinné, kteří před odvodem žádají za lékařský náhled o schopnosti své.

Vůbec mají členové komise odmítnouti vše, čeho by se strany domýšlely vzhledem k působnosti jejich při odvodu; byly-li dary nabízeny, budiž to ihned oznámeno soudu, jemuž náleží, aby zavedl vyšetřování u věci té.

§. 56.

Jaké jest řízení při reklamacích.

1. Reklamace, které se týkají odvodem povinných z I. neb II. třídy životní, musí býti posouzeny a o nároku na dočasné osvobození musí býti rozhodnuto dříve než lékař tyto odvodem povinné prohlédne.

Kde reklamace takové podány jsou ve větším počtu, může o nich dle uvážení úřadu okresního (úředníka okresního) v jednotlivých okresích odvodních jednáno býti také v dotyčné dni odvodní před počátkem vlastního odvodu, aneb po případě i v první ustanovené dni odvodní.

Povoleno-li odvodem povinnému dočasné osvobození, sproštěn jest povinnosti, aby se osobně dostavil před komisi odvodní; pakli reklamace se zamítne, budiž ten, jehož se týče, podroben odvodu v losovním pořadí svém.

Týká-li se reklamace odvodem povinného z III. nebo vyšší třídy životní, buď týž lékařem prohlédnut a jest-li spůsobilým ke službě válečné, aneb kdyby odevzdán byl do nemocnice nebo podroben přezkoušení, budiž reklamace posouzena a o ní rozhodnuto (výjimka v §. 79 : 1). Povoleno-li dočasné osvobození, budiž také v rubrice 20. seznamu odvodního uvedeno, že ten, jehož se týče, shledán byl schopným anebo že ustanoveno bylo, aby do nemocnice odevzdán nebo přezkoušen byl.

Jen tehdy, když reklamace se zamítne, může se usneseno býti, že odvodem povinný má vřaděn, do nemocnice odevzdán aneb k přezkoušení předveden býti.

V oněch případech, ve kterých odvodem povinný toho času jest neschopným aneb na vždy neschopným a kde by tudíž zpět dán nebo vymazán byl, budiž se usneseno o jeho schopnosti ke službě válečné a reklamace buď jakožto bezpředmětná vrácena.

Jestliže odvodem povinný z III. nebo z vyšší třídy životní, pro něhož se žádá za dočasné osvobození, nedostavil se k pravidelnému odvodu, nebudiž o reklamaci rozhodnuto do doby, kdy týž dostaví se k odvodu dodatečnému, nemá-li toto rozhodnutí učiněno býti pro odvod prostředkem delegace a rekvisice (§. 79 : 1).

2. Klassifikace neschopnosti k výdělku (§. 40 : 1) u mužských příbuzných osob reklamovaných, k nimž přihlížeti sluší, zníti má „k výdělku neschopný“ aneb „na vždy k výdělku neschopný“; vady dotyčné buďtež v nálezu komise přesně uvedeny.

Klassifikace „k výdělku neschopný“ budiž užito v oněch případech, ve kterých dle povahy vady jest sice možno, že ten, jehož se týče, po delší době schopným k výdělku se stane, kde však doba, kdy schopnosti k výdělku nabude, se i přibližně udati nedá.

Klassifikace znějž „na vždy k výdělku neschopný“, jsou-li příčinou neschopnosti k výdělku vady, které úplně vylučují možnosť, že ten, jehož se týče, nabude schopnosti k výdělku a jestliže proti klassifikaci té ani některý z lékařů ani některý z tří členů komise odvodní, v §. 50 : 2 *a*) a *e*) uvedených, námitky nečiní.

Shledá-li se, že osoba prohlédnutá jest sice k výdělku neschopnou, avšak spůsobilou k vedení živnosti nebo hospodářství (§. 40 : 4), budiž to vysloveno v nálezu komise.

Der bei der Stellungs-Kommission fungirende Bezirkshauptmann (erste Beamte der Jurisdiktion) hat das Verzeichniß der „gänzlich Unbekannten“ bei der Stellung zur Erforschung derselben an die Stellungspflichtigen Fragen zu richten und das Ergebniß auf dem Verzeichnisse vorzumerken. Die weiteren Nachforschungen obliegen sodann der zuständigen politischen Behörde.

4. Die Vornahme des Aktes der Assentirung der Einzureihenden (§. 73) ist lediglich Sache der Kommissions-Mitglieder des stehenden Heeres (der Kriegsmarine) und der Landwehr.

5. Den Mitgliedern der Stellungs-Kommission wird den Vorgeführten gegenüber ein humanes Benehmen zur besonderen Pflicht gemacht; sie haben über die körperlichen Gebrechen, welche angegeben oder wahrgenommen worden sind, die strengste Verschwiegenheit zu beobachten.

6. Ueber das Ergebniß der ärztlichen Untersuchung bei der Stellung und über den hierüber gefaßten Beschluß der Stellungs-Kommission darf ein Zeugniß oder eine Abschrift der Stellungsliste an die Partei nicht erfolgt werden.

Auch sollen Meinungsverschiedenheiten der Kommissionsmitglieder in den im Punkte 3 a, b, c und e bezeichneten Entscheidungen nicht zur Kenntniß der Stellungspflichtigen gelangen und demgemäß in dem diesfälligen Verfahren die erforderlichen Vorkehrungen getroffen werden.

7. Den ärztlichen Kommissionsmitgliedern und jedem aktiven oder nichtaktiven Militärarzte ist strengstens untersagt, Stellungspflichtige, welche vor der Stellung die ärztliche Ansicht über ihre Tauglichkeit ansprechen, zu untersuchen.

Ueberhaupt haben die Kommissions-Mitglieder jede Zumuthung von Parteien in Beziehung auf ihre Wirksamkeit bei der Stellung zurückzuweisen; Geschenkanbietungen sind sogleich zur Kenntniß des zur Einleitung der diesfälligen Untersuchung berufenen Gerichtes zu bringen.

§. 56.

Verfahren in Reklamationsfällen.

1. Die Beurtheilung jener Reklamationen, welche Stellungspflichtige der I. oder II. Altersklasse betreffen, wie die Entscheidung über den Anspruch auf die zeitliche Befreiung, hat der ärztlichen Untersuchung dieser Stellungspflichtigen voranzugehen.

Dort, wo solche Reklamationen in größerer Anzahl vorkommen, können dieselben nach Ermessen der Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten) in den einzelnen Stellungsbezirken auch an den betreffenden Stellungstagen vor dem Beginne des eigentlichen Stellungsgeschäftes, oder etwa auch an den ersteren der anberaumten Stellungstage behandelt werden.

Wird die zeitliche Befreiung zuerkannt, so ist der Stellungspflichtige von dem persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission enthoben; erfolgt die Abweisung der Reklamation, so ist der Betreffende in seiner Losreihe der Stellung zu unterziehen.

Betrifft die Reklamation einen Stellungspflichtigen der III. oder einer höheren Altersklasse, so ist derselbe ärztlich zu untersuchen und wenn er zum Kriegsdienste geeignet ist oder zur Abgabe in ein Spital oder zur Ueberprüfung gelangen würde, die Reklamation der Beurtheilung und Entscheidung zu unterziehen (Ausnahme im §. 79:1). Wird die zeitliche Befreiung zuerkannt, so ist auch in der Rubrik 20 der Stellungsliste anzuführen, daß der Betreffende tauglich befunden oder zur Abgabe in ein Spital oder zur Ueberprüfung bestimmt wurde.

Der Beschluß auf Einreihung, die Abgabe in ein Spital, oder die Vorführung zur Ueberprüfung erfolgt nur bei Abweisung der Reklamation.

In jenen Fällen, in denen der Stellungspflichtige derzeit untauglich oder für immer untauglich ist und sonach zur Zurückstellung oder Löschung gelangen würde, ist über seine Kriegsdiensttauglichkeit zu beschließen und die Reklamation als gegenstandslos zurückzustellen.

Ist ein Stellungspflichtiger der III. oder einer höheren Altersklasse, für welchen die zeitliche Befreiung angesprochen wird, zur regelmäßigen Stellung nicht erschienen, so ist die Reklamation, bis zu seinem Erscheinen zur Nachstellung, der Entscheidung nicht zu unterziehen, wenn diese Entscheidung nicht für die Stellung im Delegirungs- und Requisitionswege (§. 79:1) zu erfolgen hat.

2. Die Klassifikation der Erwerbsunfähigkeit (§. 40:1) der in Betracht kommenden männlichen Angehörigen der Reklamirten hat „erwerbsunfähig“ oder „für immer erwerbsunfähig“ zu lauten; die bezüglichen Gebrechen sind im Kommissions-Befunde genau anzuführen.

Die Klassifikation „erwerbsunfähig“ ist in jenen Fällen anzuwenden, in denen nach der Natur des Gebrechens zwar die Möglichkeit besteht, daß der Betreffende nach längerer Zeit erwerbsfähig wird, der Zeitpunkt des Eintrittes der Erwerbsfähigkeit sich aber auch annähernd nicht bezeichnen läßt.

Die Klassifikation „für immer erwerbsunfähig“ hat zu erfolgen, wenn die Erwerbsunfähigkeit durch Gebrechen begründet ist, welche die Möglichkeit des Eintrittes der Erwerbsfähigkeit vollständig ausschließen und wenn gegen dieselbe weder von einem der Aerzte noch von einem der im §. 50:2 a und e bezeichneten drei Mitglieder der Stellungs-Kommission eine Einwendung erhoben wird.

Wird der Untersuchte zwar erwerbsunfähig, aber zur Leitung des Erwerbes oder der Wirthschaft geeignet befunden (§. 40:4), so ist dies im Kommissions-Befunde auszusprechen.

V oněch případech, ve kterých *a*) doba neschopnosti k výdělku se dá omeziti, aneb *b*) neschopnosť k výdělku spůsobena jest pomíjející nemocí, kde tedy není podmínek §. 40 : 1, budiž v nálezu uvedena toliko vada (nemoc) a vysloveno, pokud, jak předvídati lze, (dočasná) neschopnosť k výdělku trvati může (§. 156 : 9).

3. Když úředník k tomu ustanovený byl přednesl obsah spisů, když tři členové komise, uvedení v §. 50 : 2 *a*) a *e*), prozkoumali poměry, jimž také přísluší, aby nahlédli do listin reklamačních, spisů vyšetřovacích atd., pokud se týče když mužští příbuzní reklamovaného, k nimž přihlížeti sluší, lékařem byli prohlédnuti, a když vyslechnuta byla dotyčná dobrá zdání, podá vyjádření své velitel okresu doplňovacího a na to velitel praporu zemské obrany.

4. Přeje-li sobě některý z členův výše uvedených v případě reklamace vůbec zákonem odůvodněné vysvětlení anebo dobrého zdání znalcův o poměrech ve vysvědčení obecním (§. 41 : 2) potvrzených v tom neb onom směru anebo vůbec o pravosti tvrzení reklamujícího, že nuzný jest, jsou znalci tito povinni, aby dobré zdání podali dle nejlepšího vědomí a svědomí.

5. Rozhodnutí učiní pak jak v příčině schopnosti k výdělku mužských příbuzných reklamovaného, ke kterým přihlížeti sluší — v případech §. 54 : 4 *a*) a *b*) na základě konaného šetření — tak i o nároku na osvobození, po uvážení podaných vyjádření, po výměně důvodů i protidůvodů, pokud se týče též po vyslechnutí znalcův, okresní hejtman aneb jeho zástupce (první úředník jurisdikce).

6. Proti tomu, že okresní hejtman neb jeho zástupce (první úředník jurisdikce) povolil dočasné osvobození, má velitel okresu doplňovacího a zástupce zemské obrany právo, učiniti námitky.

Ten, jenž námitky činí, má převzíti spis reklamační a doplniv jej vylíčením důvodů námitek svých vrátiti jej okresnímu hejtmanu (prvnímu úředníku jurisdikce).

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených mají i členové komise z okresního, pokud se týče z obecního zastupitelstva právo, činiti námitky. Jestliže tito členové komise aneb i jen jeden z nich činí námitky proti povolení dočasného osvobození, má okresní hejtman námitky ty jakož i důvody jejich vyznačiti v seznamu odvodním a připojiti výtah ze seznamu ke spisu reklamačnímu.

Činí-li se námitky proti tomu, že povoleno bylo osvobození, předložen buď spis reklamační v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených politickému úřadu zemskému, ministeriem zemské obrany k tomu delegovanému, v zemích koruny uherské ministeriu zemské obrany k rozhodnutí. Toto rozhodnutí sdělí pak okresní hejtman (první úředník jurisdikce) velitelstvu okresu doplňovacího, v zemích koruny uherské také velitelstvu praporu zemské obrany, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených však poslednějšímu toliko tehdy, jestliže zástupce zemské obrany námitky učinil; zároveň budiž o tom strana písemně vyrozuměna.

Mezi tím zůstává v platnosti rozhodnutí okresního hejtmana (prvního úředníka jurisdikce).

7. Rozhodnutí zapíše se s krátkým odůvodněním do rubriky 17. seznamu odvodního a oznámí je reklamujícímu úřad okresní (úředník okresní), byly-li učiněny námitky, ústně, pakli námitky učiněny nebyly, písemně, a v tomto případě vrátí mu zároveň průkazy.

8. Reklamace, které zákonem odůvodněny nejsou, neb z kterých dle poměrů aneb pro nedostatečnosť důkazů nelze nabyti plného přesvědčení o právu k nároku, buďtež komisí odvodní zamítnuty.

Ke připovědi, že důkaz podán bude po odvodu, nesmí se nikterak přihlížeti.

Pakli však mužskému členu rodiny, k němuž přihlížeti sluší a o němž se tvrdí, že jest k výdělku neschopným:

a) těžká nemoc brání, aby se dostavil před komisi odvodní, aneb jestliže
b) člen rodiny, jenž jest ve vazbě vyšetřovací nebo trestní, před komisi odvodní dostaviti se nemůže, a jsou-li tu v případech těchto všechny ostatní podmínky pro povolení dočasného osvobození, budiž sice vykonán odvod branného povinníka, byl-li však vřaděn, buď rozhodnutí o reklamaci zůstaveno době pozdější.

Povoleno-li dodatečně dočasné osvobození, provede se rozhodnutí dle toho, co ustanovuje §. 57 : 4.

Nemůže-li rozhodnutí o reklamaci učiněno býti do 1. října, ustanovuje se v příčině té, jak naložiti sluší takovými brannými povinníky až do doby, kdy bude rozhodnuto, že, když úředním šetřením jest prokázáno, že nelze je přepraviti, pokud se týče když na základě šetření toho domnívati se možno, že ti, již ve vazbě jsou, k výdělku jsou neschopni:

In jenen Fällen, in welchen a) die Dauer der Erwerbsunfähigkeit sich begrenzen läßt, oder b) die Erwerbsunfähigkeit vorübergehend durch Krankheit hervorgerufen wird, in welchen Fällen demnach die Bedingungen des §. 40:1 nicht zutreffen, ist im Befunde lediglich das Gebrechen (die Krankheit) anzuführen und auszusprechen, wie lange voraussichtlich die (zeitliche) Erwerbsunfähigkeit andauern dürfte (§. 156:9).

3. Nach Vortrag des Akteninhaltes durch den damit betrauten Beamten, Prüfung der Verhältnisse seitens der im §. 50:2 a und e bezeichneten drei Kommissions-Mitglieder, welchen es auch zukommt, in die Reklamations-Dokumente, Erhebungsakten u. s. w. Einsicht zu nehmen, beziehungsweise nach ärztlicher Untersuchung der in Betracht kommenden männlichen Angehörigen des Reklamirten und Anhörung der diesfälligen Gutachten, äußert sich der Ergänzungsbezirks- und hierauf der Landwehr-Bataillons-Kommandant.

4. Wünscht eines der vorbezeichneten Mitglieder in einem sonst gesetzlich begründeten Reklamationsfalle über die in dem Gemeindezeugnisse (§. 41:2) bestätigten Verhältnisse in der einen oder anderen Richtung und überhaupt über die Richtigkeit der von einem Reklamanten behaupteten Hilfsbedürftigkeit Aufschlüsse oder ein Gutachten der Experten zu erhalten, so sind diese verpflichtet, dasselbe nach bestem Wissen und Gewissen zu ertheilen.

5. Die Entscheidung fällt hierauf sowohl in Bezug auf die Erwerbsfähigkeit der in Betracht kommenden männlichen Angehörigen des Reklamirten — in den Fällen des §. 54:4 a und b auf Grund der Erhebungen — als auch über den Befreiungsanspruch, nach Erwägung der abgegebenen Aeußerungen, Austausch der Gründe und Gegengründe, beziehungsweise auch nach Anhörung der Experten, der Bezirkshauptmann oder dessen Stellvertreter (der erste Beamte der Jurisdiktion.)

6. Gegen die Zuerkennung der zeitlichen Befreiung durch den Bezirkshauptmann oder dessen Stellvertreter (den ersten Beamten der Jurisdiktion) steht die Einsprache dem Ergänzungsbezirks-Kommandanten und dem Vertreter der Landwehr zu.

Der Einspruch Erhebende hat den Reklamationsakt zu übernehmen und nach erfolgter Vervollständigung desselben durch die Darstellung der Gründe des Einspruches dem Bezirkshauptmanne (dem ersten Beamten der Jurisdiktion) zurückzustellen.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern steht der Einspruch auch den Kommissions-Mitgliedern der Bezirks-, beziehungsweise Gemeinde-Vertretung zu. Der Bezirkshauptmann hat, wenn diese Kommissions-Mitglieder oder auch nur eines derselben gegen die Zuerkennung der zeitlichen Befreiung Einsprache erheben, dies und die Gründe des Einspruchs in der Stellungsliste ersichtlich zu machen und einen Auszug der Liste dem Reklamationsakte anzuschließen.

Wird gegen die Zuerkennung der Befreiung Einspruch erhoben, so ist der Reklamationsakt in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern der vom Ministerium für Landesvertheidigung delegirten politischen Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone dem Landesvertheidigungs-Ministerium zur Entscheidung vorzulegen. Diese Entscheidung ist sodann vom Bezirkshauptmanne (ersten Beamten der Jurisdiktion) dem Ergänzungsbezirks-Kommando, in den Ländern der ungarischen Krone auch dem Landwehr-Bataillons-Kommando, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern dem letzteren aber nur dann mitzutheilen, wenn ein Einspruch vom Vertreter der Landwehr erfolgte; gleichzeitig ist die Partei hievon schriftlich zu verständigen.

Mittlerweile bleibt die Entscheidung des Bezirkshauptmannes (des ersten Beamten der Jurisdiktion) in Wirksamkeit.

7. Die Entscheidung wird mit kurzer Begründung in die Rubrik 17 der Stellungsliste eingetragen und dem Reklamirenden durch die Bezirksbehörde (den Bezirksbeamten), wenn eine Einsprache erfolgte, mündlich, wenn eine Einsprache nicht erfolgt ist, schriftlich, und in diesem Falle unter gleichzeitiger Rückstellung der Nachweise bekanntgegeben.

8. Reklamationen, welche gesetzlich nicht begründet sind, oder aus welchen die volle Ueberzeugung der Anspruchberechtigung nach dem Stande der Verhältnisse oder wegen Unzulänglichkeit der Beweismittel nicht geschöpft werden kann, sind von der Stellungs-Kommission abzuweisen.

Auf die Zusage eines nach der Stellung zu führenden Beweises darf keine Rücksicht genommen werden.

Ist jedoch das in Betracht kommende männliche Familienmitglied, dessen Erwerbsunfähigkeit behauptet wird:

a) durch schwere Krankheit verhindert vor der Stellungs-Kommission zu erscheinen, oder ist
b) das Erscheinen des in Untersuchungs- oder Strafhaft befindlichen Familienmitgliedes vor der Stellungs-Kommission unthunlich, und treffen in diesen Fällen alle übrigen Bedingungen für die Zuerkennung der zeitlichen Befreiung zu, so hat zwar die Stellung des Wehrpflichtigen zu erfolgen, im Falle seiner Einreihung ist aber die Entscheidung über die Reklamation einem späteren Zeitpunkte vorzubehalten.

Wird die zeitliche Befreiung nachträglich zuerkannt, so erfolgt die Durchführung der Entscheidung nach den Bestimmungen des §. 57:4.

Kann die Entscheidung über die Reklamation nicht bis 1. Oktober erfolgen, so wird in Betreff der Behandlung solcher Wehrpflichtigen bis zum Zeitpunkte der Entscheidung festgestellt, daß, wenn amtliche Erhebungen die Transportunfähigkeit erweisen, beziehungsweise bei den in Haft Befindlichen die Annahme der Erwerbsunfähigkeit zulassen:

v případě *a*) branný povinník na základě rozhodnutí velitelstva okresu doplňovacího (praporu zemské obrany), učiněného v souhlasu s úřadem okresním (jurisdikcí), s výhradou rozhodnutí o reklamaci, kteréž se nemá protahovati, ke službě aktivní nemá povolán býti;

v případě *b*) vyžádati třeba rozhodnutí stolice ministerské.

9. Den pravidelného odvodu, ke kterému reklamovaný jest povolán, jest dnem normálním, dle něhož posuzovati jest právo k nároku na dočasné osvobození a věk mužských příbuzných, ke kterým přihlížeti sluší.

§. 57.

Jaké jest řízení odvolací při reklamacích.

1. Odvolání stran, ke kterým se jim povoluje lhůta 14denní ode dne doručení písemného výměru, tento den v to nepočítaje, buďtež spolu s potvrzeným výtahem ze seznamu odvodního a se všemi spisy, které se vztahují k dotyčné reklamaci, úřady okresními (úředníky okresními) předložena úřadům zemským, kteréž tímto na základě ustanovení §. 17 zákona o povinnosti branné k rozhodování delegovány jsou, v zemích koruny uherské prostřednictvím jurisdikcí ministeriu zemské obrany, a to v případě, byl-li reklamovaný uznán za schopného.

2. O takových odvoláních stran rozhodnou úřadové právě jmenovaní.

Z rozhodnutí komise odvodní, jež tento úřad potvrdil, dalšího odvolání není.

3. Při odvoláních, která se zakládají toliko na otázce schopnosti k výdělku u některého mužského příbuzného osoby reklamované, zůstaveno jest na vůli úřadu zemskému, jenž povolán jest, aby o nich rozhodl, v zemích koruny uherské ministeriu zemské obrany, aby sobě vyžádaly dobré zdání komise přezkoušecí.

Pakli příčinou námitek (§. 56 : 6) jest rozdílnosť náhledů o schopnosti k výdělku některého mužského příbuzného osoby reklamované, k němuž přihlížeti sluší, dá úřad zemský, v zemích koruny uherské ministerium zemské obrany předvésti osobu dotyčnou před komisi přezkoušecí a rozhodne na základě dobrého zdání této komise.

4. V oněch případech reklamačních, ve kterých vyhoví se odvolání strany proti dočasnému, komisí odvodní odepřenému osvobození osoby, jež mezi tím byla assentována, buďtež takoví povinníci branní pokládáni tak jako dočasně osvobození. Dotyčné rozhodnutí sdělí se, náleží-li ten, jehož se týče, ke stálému vojsku, k loďstvu válečnému nebo k náhradní záloze, také vojenskému velitelstvu territoriálnímu, kteréž učiní opatření, aby toto rozhodnutí bylo provedeno jakož i aby seznam odvodní, uložený u velitelstva okresu doplňovacího, byl opraven.

Náleží-li reklamovaný k c. k. zemské obraně, oznámí se rozhodnutí velitelstvu zemské obrany; toto učiní opatření, aby rozhodnutí provedeno a velitelstvo okresu doplňovacího prostřednictvím evidence zemské obrany vyrozuměno bylo.

V zemích koruny uherské sdělí v případě posledňejším došlé rozhodnutí první úředník jurisdikce velitelstvům praporu zemské obrany a okresu doplňovacího, aby je provedla a seznam odvodní opravila.

§. 58.

Jak se před se jde při rozhodování o žádostech za jiné výhody u vykonávání povinnosti branné a o nárocích na výhodu jednoroční služby dobrovolnické.

1. Žádosti za tyto výhody buďtež z pravidla teprvé tehdy posuzovány, a buď o nich rozhodnuto, jestliže odvodem povinný, jehož se týče, uznán byl za spůsobilého ke vřadění, bez rozdílu, zdali připadá na kontingent stálého vojska (loďstva válečného) či na kontingent náhradní zálohy anebo do zemské obrany.

2. O nárocích na výhody dle §. 42 rozhoduje, když okresní hejtman (první úředník jurisdikce) byl podal dobré zdání své, velitel okresu doplňovacího, v příčině těch, kteří dle pořadí losovního vřaděni býti mají do zemské obrany, velitel praporu zemské obrany.

Jedná-li se v případech takových o dosažení vysvětlení nebo dobrých zdání o potvrzeních dle §. 47 : 3, zejmena o otázce výnosu pozemkového, sluší před se jíti obdobně dle §. 56 : 4.

O nároku na výhodu jednoroční služby dobrovolnické (§. 49) rozhoduje velitel okresu doplňovacího, pokud se týče velitel praporu zemské obrany, přihlížeje k ustanovením XVII. oddělení. Při študujících lékařství, kteří jakožto takoví neobdrželi ještě povolení ke přijetí (§. 124 : 3), rozhodnuto buď toliko o nároku na vykonání jednoroční služby presenční ve stavu branném; nárok, aby vykonali službu jakožto študující lékařství, nechť přivedou k platnosti vedle §. 128 : 3.

im Falle a der Wehrpflichtige über die einvernehmlich mit der Bezirksbehörde (Jurisdiktion) zu erfolgende Entscheidung des Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandos, vorbehaltlich der nicht zu verzögernden Entscheidung über die Reklamation, zum aktiven Dienste nicht heranzuziehen;

im Falle b die Entscheidung der Ministerial-Instanz einzuholen ist.

9. Der Tag der regelmäßigen Stellung, zu welcher der Reklamirte berufen ist, ist der Normaltag, nach welchem die Anspruchsberechtigung auf die zeitliche Befreiung und das Lebensalter der in Betracht kommenden männlichen Angehörigen zu beurtheilen ist.

§. 57.

Berufungs-Verfahren in Reklamationsfällen.

1. Berufungen der Parteien, wozu ihnen eine 14tägige Frist, vom Tage der Zustellung des schriftlichen Bescheides, diesen Tag abgerechnet, eingeräumt wird, sind unter Anschluß eines bestätigten Auszuges aus der Stellungsliste und aller auf den betreffenden Reklamationsfall bezugnehmenden Aktenstücke seitens der Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) an die Landesstellen, welche hiemit auf Grund der Bestimmungen des §. 17 des Wehrgesetzes zur Entscheidung delegirt werden, in den Ländern der ungarischen Krone im Wege der Jurisdiktionen an das Landesvertheidigungs-Ministerium, in dem Falle zu leiten, wenn der Reklamirte für tauglich befunden worden ist.

2. Ueber solche Berufungen der Parteien fällen die ebenerwähnten Stellen die Entscheidung.

Gegen ein von dieser Stelle bestätigtes Erkenntniß der Stellungs-Kommission findet eine weitere Berufung nicht statt.

3. Bei Berufungen, welche sich nur auf die Frage der Erwerbsfähigkeit eines männlichen Angehörigen des Reklamirten gründen, bleibt es der zur Entscheidung hierüber berufenen Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone dem Landesvertheidigungs-Ministerium freigestellt, das Gutachten der Ueberprüfungs-Kommission einzuholen.

Wird dagegen die Einsprache (§. 56 : 6) durch eine Verschiedenheit der Ansicht über die Erwerbsfähigkeit eines in Betracht kommenden männlichen Angehörigen des Reklamirten hervorgerufen, so veranlaßt die Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone das Landesvertheidigungs-Ministerium die Vorführung des Betreffenden vor eine Ueberprüfungs-Kommission und fällt auf Grundlage des Gutachtens dieser Kommission die Entscheidung.

4. In jenen Reklamationsfällen, in welchen der Berufung der Partei gegen die von der Stellungs-Kommission verweigerte zeitliche Befreiung eines mittlerweile Assentirten Folge gegeben wird, sind derlei Wehrpflichtige als zeitlich Befreite zu behandeln. Die diesfällige Entscheidung wird, wenn der Betreffende dem stehenden Heere, der Kriegsmarine oder Ersatzreserve angehört, auch dem Militär-Territorial-Kommando mitgetheilt, welches die Durchführung dieser Entscheidung, sowie die Berichtigung der beim Ergänzungsbezirks-Kommando verwahrten Stellungsliste veranlaßt.

Gehört der Reklamirte der k. k. Landwehr an, so wird die Entscheidung dem Landwehr-Kommando bekannt gegeben; dieses veranlaßt die Durchführung und die Verständigung des Ergänzungs-Bezirks-Kommandos im Wege der Landwehr-Evidenthaltung.

In den Ländern der ungarischen Krone ist im letzteren Falle die herabgelangte Entscheidung vom ersten Beamten der Jurisdiktion zur Durchführung derselben und Berichtigung der Stellungsliste dem Landwehr-Bataillons- und dem Ergänzungsbezirks-Kommando mitzutheilen.

§. 58.

Verfahren bei Entscheidungen über Ansuchen um sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht und über Ansprüche auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung.

1. Ansuchen um diese Begünstigungen sind in der Regel erst dann der Beurtheilung und Entscheidung zu unterziehen, wenn der betreffende Stellungspflichtige zur Einreihung geeignet erkannt wurde, gleichviel, ob er auf das Kontingent des stehenden Heeres (der Kriegsmarine), oder jenes der Ersatzreserve oder in die Landwehr entfällt.

2. Ueber die Ansprüche auf Begünstigungen nach §. 42 entscheidet nach gutächtlicher Aeußerung des Bezirkshauptmannes (ersten Beamten der Jurisdiktion) der Ergänzungsbezirks-Kommandant, bezüglich der nach der Losreihe in die Landwehr Einzureihenden der Landwehr-Bataillons-Kommandant.

Handelt es sich in solchen Fällen um Erlangung von Aufschlüssen oder Gutachten über Bestätigungen nach §. 47 : 3, namentlich über die Frage des Grunderträgnisses, so ist analog nach §. 56 : 4 zu verfahren.

Ueber den Anspruch auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung (§. 49) entscheidet der Ergänzungsbezirks-, beziehungsweise der Landwehr-Bataillons-Kommandant mit Beachtung der Bestimmungen des XVII. Abschnittes. Bei Medizinern, welche als solche die Aufnahms-Bewilligung (§. 124 : 3) noch nicht erhalten haben, ist nur bezüglich des Anspruches auf die Ableistung des einjährigen Präsenzdienstes im streitbaren Stande zu entscheiden; den Anspruch auf die Ableistung des Dienstes als Mediziner haben sie nach §. 128 : 3 geltend zu machen.

3. Rozhodnutí zapsáno budiž s krátkým odůvodněním do seznamu odvodního (rubrika 17), povolení nároku také do protokolu assentního.

Jestliže branný povinník se žádostí svou jest zamítnut, ponechává se mu na vůli, aby podal odvolání.

§. 59.

Jaké jest řízení odvolací při zamítnutí žádosti za jiné výhody u vykonávání povinnosti branné a nároků na výhodu jednoroční služby dobrovolnické.

1. Pro tato odvolání povolena jest lhůta, ustanovená v §. 57 : 1. Odvolání podána buďtež v případech následujícího odstavce 2 : *a* úřadu okresnímu (úředníku okresnímu), v případech odstavce 2 : *b* velitelstvu okresu doplňovacího (praporu zemské obrany), a buďte, doložena jsouce dle §. 57 : 1, dále předložena.

2. O odvoláních rozhoduje:

a) v příčině výhod dle §. 42 : 1 : příslušné vojenské velitelstvo territoriální (zemské obrany), sjednavši se s politickým úřadem zemským, v zemích koruny uherské s ministeriem zemské obrany, a v nejvyšší stolici říšské ministerium vojenství, sjednavši se s dotyčným ministeriem zemské obrany, v příčině příslušníků zemské obrany rozhoduje toto poslednější samo.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených, z rozhodnutí 1. stolice, která v 2. stolici byla potvrzena, dalšího odvolání není. Jestliže v 2. stolici nedocílí se srozumění, náleží na úřad politický, aby spis předložil ministeriu zemské obrany.

V zemích koruny uherské předloží vojenské velitelstvo territoriální, nelze-li mu souhlasiti s návrhem ministeria zemské obrany, spisy jednací říšskému ministeriu vojenství, aby rozhodlo ve stolici ministerské;

b) v příčině nároku na výhodu jednoroční služby dobrovolnické: vojenské velitelstvo territoriální onoho obvodu, v němž rekurující jest příslušný právem domovským, v poslední stolici říšské ministerium vojenství, sjednavši se s dotyčným ministeriem zemské obrany; při aspirantech, připadajících do losovního pořadí zemské obrany, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených velitelstvo zemské obrany a v další stolici ministerium zemské obrany, v zemích koruny uherské však přímo ministerium zemské obrany.

3. Okresní hejtman (první úředník jurisdikce) činiti může námitky proti rozhodnutí velitele okresu doplňovacího (praporu zemské obrany) toliko při výhodách dle §. 42 : 1 a má je pak spolu se spisem jako u odvolání předložiti politickému úřadu zemskému, v odstavci 2. uvedenému, v zemích koruny uherské ministeriu zemské obrany.

4. Vyhoví-li se odvolání nebo námitkám, a je-li následkem toho potřebí, aby branný povinník přidělen byl k jinému sboru vojenskému, sluší před se jíti vedle §. 89.

§. 60.

Jak se měří výška tělesná.

1. Prohlédnutí odvodem povinných počne měřením.

Zákonem ustanovená nejmenší míra těch, kteří mají býti assentováni pro vojsko, loďstvo válečné a náhradní zálohu, obnáší 1·554 metru, avšak potřební professionisté, řemeslníci lodní a námořníci mohou vzati býti též bez ohledu na velikosť tělesnou.

Nejmenší míra pro cís. král. a král. uherskou zemskou obranu ustanovena jest na 1·530 metru.

U těch, kteří patrně jsou menší než 1·530 metru, pak u kandidátů a chovanců stavu duchovního, u kněží, správců duchovních a pomocných správců duchovních státi se má měření bez svléknutí, avšak na boso.

Ti, kdož mají býti měřeni, postaví se v přímém držení s hořejší částí těla z boků vypnutou, s bradou staženou a koleny napnutými bosi pod míru tím spůsobem, že šlapadla a paty k sobě přiléhají a poslednější stěny míry se dotknou.

2. Míra, kterou opatří úřadové okresní (jurisdikce), budiž před početím odvodu srovnána s mírou normální, jež při každém velitelstvu doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) v přiměřeném počtu v inventáři býti musí, a v případě potřeby opravena.

§. 61.

Tělesná prohlídka odvodem povinných.

1. Odvodem povinným buď přikázáno, aby přišli čisti.

2. Lékařskou prohlídku vykoná nejprve lékař vojenský, zachovávaje slušnosť a šetře co možná útlocitu, za zástěnkem (španělskou stěnou) u přítomnosti všech členů komise.

3. Die Entscheidung ist mit kurzer Begründung in die Stellungsliste (Rubrik 17), die Zuerkennung des Anspruches auch in das Assent-Protokoll einzutragen.

Wird der Wehrpflichtige mit seinem Ansuchen abgewiesen, so ist es ihm freigestellt, die Berufung einzubringen.

§. 59.

Berufungs-Verfahren bei Abweisungen der Ansuchen um sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht und der Ansprüche auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung.

1. Für diese Berufungen ist die im §. 57 : 1 festgestellte Frist eingeräumt. Dieselben sind in den Fällen des nachstehenden Punktes 2 : a bei der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten), in den Fällen des Punktes 2 : b beim Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando einzubringen und, nach §. 57 : 1 belegt, weiter vorzulegen.

2. Ueber die Berufungen entscheidet:

a) bezüglich der Begünstigungen nach §. 42 : 1: das zuständige Militär-Territorial- (Landwehr-) Kommando, einvernehmlich mit der politischen Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone mit dem Landesvertheidigungs-Ministerium, und in höchster Instanz das Reichs-Kriegs-Ministerium einvernehmlich mit dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium, bezüglich Landwehr-Angehöriger das letztere allein.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern findet gegen in der 2. Instanz bestätigte Entscheidungen der 1. Instanz eine weitere Berufung nicht statt. Die Vorlage des Aktes, wenn in 2. Instanz ein Einvernehmen nicht erzielt wird, hat durch die politische Behörde an das Ministerium für Landesvertheidigung zu erfolgen.

In den Ländern der ungarischen Krone hat das Militär-Territorial-Kommando, wenn es dem Antrage des Landesvertheidigungs-Ministeriums nicht zustimmen kann, den Verhandlungsakt zur Entscheidung in der Ministerial-Instanz dem Reichs-Kriegs-Ministerium vorzulegen;

b) bezüglich des Anspruches auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung: das Militär-Territorial-Kommando jenes Bereiches, innerhalb dessen der Rekurrent heimatszuständig ist, in letzter Instanz das Reichs-Kriegs-Ministerium im Einvernehmen mit dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium; bei in die Losreihe der Landwehr fallenden Aspiranten in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern das Landwehr-Kommando und in weiterer Instanz das Ministerium für Landesvertheidigung, in den Ländern der ungarischen Krone aber unmittelbar das Landesvertheidigungs-Ministerium.

3. Einsprachen des Bezirkshauptmanes (ersten Beamten der Jurisdiktion) gegen die Entscheidung des Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandanten sind blos bei Begünstigungen nach §. 42 : 1 zulässig und dann unter Anschluß des Aktes, wie bei Berufungen, an die im Punkte 2 bezeichnete politische Landesbehörde, in den Ländern der ungarischen Krone an das Landesvertheidigungs-Ministerium zu leiten.

4. Wenn der Berufung oder Einsprache Folge gegeben wird und dadurch die Nothwendigkeit der Eintheilung des Wehrpflichtigen zu einem anderen Truppenkörper eintritt, so ist nach §. 89 vorzugehen.

§. 60.

Aufnahme des Körpermaßes.

1. Die Untersuchung der Stellungspflichtigen beginnt mit der Messung.

Das gesetzlich festgestellte Minimalmaß der für das Heer, die Kriegsmarine und die Ersatzreserve zu Assentirenden beträgt 1·554 Meter, jedoch können die nöthigen Professionisten, Schiffshandwerker und Matrosen auch ohne Rücksicht auf ihre Körpergröße genommen werden.

Das Minimalmaß für die k. k. und die königl. ungarische Landwehr ist mit 1·530 Meter festgestellt.

Die Messung hat bei jenen, welche augenscheinlich kleiner als 1·530 Meter sind, dann bei Kandidaten und Zöglingen des geistlichen Standes, Priestern, Seelsorgern und Hilfsseelsorgern ohne Entkleiden, jedoch barfuß, stattzufinden.

Die zu Messenden werden in senkrechter Haltung mit aus den Hüften gehobenem Oberkörper, angezogenem Kinne und gestreckten Knien barfuß so unter das Meßinstrument gestellt, daß die Ballen und Fersen aneinander schließen und letztere an die Wand des Meßinstrumentes stoßen.

2. Das Meßinstrument, welches die Bezirksbehörden (Jurisdiktionen) beizustellen haben, ist vor Beginn der Stellung mit einem Normalmaße, das bei jedem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando in entsprechender Anzahl inventarisch vorhanden sein muß, zu vergleichen und erforderlichenfalls richtigzustellen.

§. 61.

Körperliche Untersuchung der Stellungspflichtigen.

1. Die Stellungspflichtigen sind anzuweisen, reinlich zu erscheinen.

2. Die ärztliche Untersuchung hat, unter Beobachtung des Anstandes und mit möglichster Schonung des Zartgefühles, hinter einem Schirme (spanische Wand) in Gegenwart der sämmtlichen Kommissions-Mitglieder zuerst durch den Militärarzt zu geschehen.

3. Mimo ty, kdož úředním svým postavením k tomu právo mají, a odvodem povinné, kteří snad po několika vyvolání byli, nesmí v místnosti assentní nikdo přítomen býti.

4. Každý předvedený budiž otázán, zdali a jakou vadu na sobě má; ta buď pak především ohledána.

Kandidáti a chovanci stavu duchovního a kněží (správcové duchovní, pomocní správcové duchovní, §. 42:1 *A*, *a*) a *D*), kteří prohlásí, že nemají vad tělesných, nebuďtež podrobeni prohlídce lékařské.

Shledá-li se vada, která ke vlastní službě válečné činí na vždy neschopným, tudíž jest důvodem pro vymazání ze seznamu odvodního, může upuštěno býti od další prohlídky.

Prádlo má býti svleknuto jen tehdy, když by účelu lékařské prohlídky jinak dosíci lze nebylo.

V příčině té, jak se vykonává lékařská prohlídka a jak se posuzuje schopnosť, platí návod k lékařské prohlídce branných povinníků (příloha III.). Příloha III.

5. K vysvědčením lékařským, která by snad odvodem povinní přinesli, nebudiž hleděno. Komise odvodní jednej dle vlastního přesvědčení a žádej toliko v případech pochybných za cizí vysvědčení; v případech takových přijmi však též a požaduj kromě cizích vysvědčení lékařských ještě zvláště vysvětlení od obecního představeného, jakož i od těch odvodem povinných, kteří domněle neschopného blíže znají.

6. Tvrdí-li odvodem povinný, že trpí padoucnicí, smí udáním takovým komise odvodní uvěřiti teprvé tehdy, jestliže nejméně dva důvěry hodní svědkové na místě přísahy, v zemích koruny uherské pod přísahou, před úřadem okresním (úředníkem okresním) protokolárně prohlásí, že sami spozorovali u dotyčného odvodem povinného záchvaty padoucnice, a jestliže udání, jak to pozorovali, nedopouští pochybnosti. Protokoly takové, sepsané úřadem okresním (úředníkem okresním), předloženy buďte komisi odvodní.

§. 62.

Kdy se odevzdávají odvodem povinní do nemocnic, aby byli pozorováni nebo léčeni.

1. Tvrdí-li odvodem povinný, že trpí vadou, která toliko lékařskou prohlídkou anebo pozorováním v nemocnici zjistiti se může, aneb neposkytují-li v případě uvedeném v předešlém §. 61:6 protokolární výpovědi svědků nejúplnějšího přesvědčení o tom, že jest tu padoucnice, budiž odvodem povinný odevzdán do vojenské nemocnice.

2. V oněch případech, ve kterých se sezná, že vada se dá zhojiti nejdéle do čtyr měsíců a bez operace ranlékařské, budiž ten, jehož se týče, odevzdán do nemocnice civilní.

3. O tom, má-li odvodem povinný odevzdán býti do nemocnice, rozhodne velitel okresu doplňovacího, pokud se týče velitel praporu zemské obrany. Tak státi se má toliko tehdy, byl-li by ten, jehož se týče, spůsobilým ke vřadění, nehledě k vadě dotyčné.

Uzná-li okresní hejtman (první úředník jurisdikce) za nedůvodné, aby odvodem povinný odevzdán byl do nemocnice vůbec aneb do nemocnice vojenské zvláště, buď týž předveden komisi přezkoušecí.

4. V obou případech uhradí se útraty dle onoho předpisu, který platí o tom, kdo nese a jak se vymahají útraty za ošetřování ve veřejných nemocnicích.

5. Rozhodnutí o vřadění v případech dotčených učiněno buď teprvé při opětném předvedení před komisi odvodní.

6. Jestliže by odvodem povinný, jenž jinak uznán byl za schopného ke službě a tím za spůsobilého ke vřadění, stížen byl lehkou nemocí neb nějakou vadou, která se najisto v několika dnech dá vyléčiti, jako na př. lehká vyrážka kožní, lehké poranění na kůži a pod., buď týž bez okolků assentován.

§. 63.

Jaké jest řízení s těmi, kdož se sami poškodili (zmrzačili).

Vzejde-li při tělesné prohlídce důvodné podezření, že vada spůsobena byla zúmyslně a k tomu účelu, aby přivoděna byla neschopnost ke vlastní službě válečné, nechť úřad okresní (úředník okresní) zavede o tom řízení úřední, po jehož skončení vykonati se má nový odvod, po případě dle §. 102.

§. 64.

Klassifikace odvodem povinných a usnesení komise odvodní.

1. O duševní a tělesné spůsobilosti předvedeného ke vlastní službě válečné podá nejprve lékař vojenský dobré zdání, sestavené dle toho, co ustanovuje návod k lékařské prohlídce branných povinníků.

3. Außer den durch ihre amtliche Stellung Berechtigten und etwa den in Partien aufgerufenen Stellungspflichtigen darf niemand im Assentlokale anwesend sein.

4. Jeder Vorgeführte ist zu befragen, ob und welches Gebrechen er an sich habe; dieses ist dann vor allem zu untersuchen.

Kandidaten und Zöglinge des geistlichen Standes und Priester (Seelsorger, Hilfsseelsorger, §. 42 : 1 A, a und D), welche erklären, mit Körpergebrechen nicht behaftet zu sein, sind der ärztlichen Untersuchung nicht zu unterziehen.

Wird ein Gebrechen wahrgenommen, welches zum eigentlichen Kriegsdienste für immer untauglich macht, folglich die Löschung aus der Stellungsliste begründet, so kann von der weiteren Untersuchung abgestanden werden.

Das Ausziehen der Leibwäsche hat nur dann zu geschehen, wenn der Zweck der ärztlichen Untersuchung anders nicht erreicht werden könnte.

Für die Vornahme der ärztlichen Untersuchung und Beurtheilung der Tauglichkeit ist die Instruktion zur ärztlichen Untersuchung der Wehrpflichtigen (Beilage III) maßgebend. Beilage III.

5. Auf ärztliche Zeugnisse, welche etwa von den Stellungspflichtigen beigebracht werden, ist keine Rücksicht zu nehmen. Die Stellungs-Kommission hat nach eigener Ueberzeugung zu handeln und nur in zweifelhaften Fällen fremde Zeugnisse einzufordern; in solchen Fällen aber auch außer den fremden ärztlichen Zeugnissen noch besonders von dem Gemeindevorsteher, sowie von denjenigen Stellungspflichtigen, welche den angeblich Untauglichen näher kennen, Auskünfte anzunehmen und einzuziehen.

6. Wenn ein Stellungspflichtiger an Epilepsie zu leiden behauptet, so darf solchen Angaben seitens der Stellungs-Kommission erst dann Glauben geschenkt werden, wenn mindestens zwei vertrauenswürdige Zeugen an Eidesstatt, in den Ländern der ungarischen Krone unter Eid, vor der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) protokollarisch erklären, daß sie selbst die epileptischen Anfälle an dem betreffenden Stellungspflichtigen wahrgenommen haben und wenn die Angabe, in welcher Weise diese Wahrnehmung gemacht wurde, einen Zweifel nicht zuläßt. Die von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) aufgenommenen derlei Protokolle sind der Stellungs-Kommission vorzulegen.

§. 62.

Abgabe Stellungspflichtiger zur Beobachtung oder Heilung in die Spitäler.

1. Behauptet ein Stellungspflichtiger, daß er an einem Gebrechen leide, welches nur im Wege spitalsärztlicher Untersuchung oder Beobachtung konstatirt werden kann, oder gewähren in dem im vorstehenden §. 61 : 6 bezeichneten Falle die protokollarischen Zeugen-Aussagen nicht die vollste Ueberzeugung des Vorhandenseins der Epilepsie, so ist der Stellungspflichtige in ein Militärspital abzugeben.

2. In jenen Fällen, in denen ein Gebrechen längstens innerhalb vier Monaten und ohne chirurgische Operation heilbar erkannt wird, ist der Betreffende in ein Civilspital abzugeben.

3. Ueber die Abgabe in ein Spital entscheidet der Ergänzungsbezirks-Kommandant, beziehungsweise der Landwehr-Bataillons-Kommandant. Sie hat nur dann zu erfolgen, wenn der Betreffende, von dem fraglichen Gebrechen abgesehen, zur Einreihung geeignet wäre.

Erachtet der Bezirkshauptmann (erste Beamte der Jurisdiction) die Abgabe in ein Spital überhaupt, oder die Abgabe in ein Militärspital insbesondere für nicht begründet, so ist der Stellungspflichtige der Ueberprüfungs-Kommission vorzuführen.

4. In beiden Fällen werden die Kosten nach jener Vorschrift bestritten, welche für die Tragung und Einbringung von Verpflegskosten in öffentlichen Spitälern besteht.

5. Die Entscheidung über die Einreihung in den vorerwähnten Fällen hat erst bei der neuerlichen Vorführung vor die Stellungs-Kommission stattzufinden.

6. Sollte ein sonst diensttauglich und infolge dessen zur Einreihung geeignet erkannter Stellungspflichtiger mit einer leichten Krankheit oder mit einem Gebrechen behaftet sein, das zuversichtlich binnen wenigen Tagen geheilt werden kann, wie z. B. ein leichter Hautausschlag, eine leichte Hautwunde u. dgl., so ist derselbe ohneweiters zu assentiren.

§. 63.

Verfahren mit den Selbstbeschädigern (Selbstverstümmlern).

Ergibt sich bei der körperlichen Untersuchung ein gegründeter Verdacht, daß das Gebrechen vorsätzlich und zu dem Zwecke, die Untauglichkeit zum eigentlichen Kriegsdienste herbeizuführen, erzeugt worden sei, so hat die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) hierüber die Amtshandlung einzuleiten, nach deren Abschluß die neuerliche Stellung, eventuell nach §. 102, zu erfolgen hat.

§. 64.

Klassifikation der Stellungspflichtigen und Beschlüsse der Stellungs-Kommission.

1. Ueber die geistige und körperliche Eignung des Vorgeführten für den eigentlichen Kriegsdienst hat der Militärarzt das nach den Bestimmungen der Instruktion zur ärztlichen Untersuchung der Wehrpflichtigen formulirte Gutachten zuerst abzugeben.

Na to učiní rozhodnutí své velitel okresu doplňovacího, uváživ dobré zdání lékařovo, nejsa však jím vázán, zdali předvedený:

a) vřaděn,

b) zpět dán aneb

c) v seznamu odvodním vymazán býti má.

Spůsobem tímto sluší v příčině „zjevně neschopných" (§. 20 : 2) před se jíti na základě spisů vyšetřovacích. Pakli však komise odvodní nepokládá vyšetřování za dostatečné, budiž doplněno anebo buď odvodem povinný předveden.

Důvody, z kterých branný povinník, jenž od lékaře vojenského klassifikován byl jakožto „schopný" aneb „pod výminkou schopný", avšak jejž velitel okresu doplňovacího neuznal spůsobilým ke vřadění, zpět byl dán, uvedeny buďtež v seznamu odvodním v rubrice 18.

2. Spůsobem dle 1 : *b* jde se před se při „toho času neschopných", spůsobem dle *c* při těch, kteří uznáni byli „navždy neschopnými".

Klassifikace „navždy neschopný" má se však užiti jen tehdy, když dle povahy vady tělesné napravení očekávati nelze; ze seznamů *C* a *D* přílohy 2 návodu k lékařské prohlídce branných povinníků seznati lze, za jakých podmínek vada dotyčná připouští tuto klassifikaci a usnesení o výmazu.

3. Pod výminkou schopní buďtež vřaděni.

Toliko v následujících případech buďte zpět dáni:

a) kdyby odvodem povinnému povolena byla některá z výhod, uvedených v §. 42 : 1 *A*, *B* a *D*, a kdyby týž tedy dle §. 68 : 1*a*, *b* přidělen býti měl k pěchotě aneb ke sboru mysliveckému;

b) jestli odvodem povinný bratrem řeholním řádu milosrdných bratří a nemá-li spůsobilosti ke sboru zdravotnímu (§. 68 : 3);

v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených:

c) náleží-li odvodem povinný k náboženské sektě menonitů, karaitů neb lippovanců a není-li spůsobilým pro sbor zdravotní (§. 68 : 3); a

d) jest-li odvodem povinný právem domovským příslušný do Dalmacie nebo do Tyrolska a Vorarlberska, aniž v případě prvnějším jest spůsobilým pro loďstvo válečné, pro sbor zdravotní nebo pro ústavy zásobovací.

Důvody, z kterých byl zpět dán, uvedeny buďtež v seznamu odvodním v rubrice 18.

Náležejí-li však tito, kteří mají býti zpět dáni, do III. neb vyšší třídy životní, nebuďtež zpět dáni, nýbrž bez rozdílu, zdali byli předvedeni v pořadí losovním anebo z povinnosti úřední, od zástupce zemské obrany při komisi odvodní buďtež přímo vřaděni do obrany zemské.

4. Jde-li o klassifikaci a usnesení o odvodem povinném, jenž připadá na zemskou obranu, učiní velitel praporu zemské obrany rozhodnutí vedle ustanovení odstavce 1., vyslechnuv dobré zdání lékařovo, v zemích koruny uherské vyslechnuv lékaře zemské obrany.

Ti, kteří klassifikováni jsou jakožto „pod výminkou schopní", buďtež vřaděni.

5. Proti rozhodnutí velitele okresu doplňovacího (praporu zemské obrany), jež zní na „vřaděn buď", nepřísluší žádnému členu komise odvodní činiti námitky.

Zní-li však rozhodnutí velitele okresu doplňovacího (praporu zemské obrany) na některé z opatření pod 1 *b* a *c*, podá na to vyjádření své — v zemích koruny uherské po vyslechnutí dobrého zdání lékaře zemské obrany — velitel praporu zemské obrany, pokud se týče velitel okresu doplňovacího, po němž pak okresní lékař (komitátní, městský fysikus) podá dobré zdání své.

Po uvážení všech proslovených náhledů a nelze-li po zevrubné výměně důvodů a protidůvodů docíliti shody v rozhodnutí, ustanoví pak bez výminky okresní hejtman (první úředník jurisdikce), aby odvodem povinný předveden byl před komisi přezkoušecí, jestliže některý člen komise ze zastupitelstva okresního, pokud se týče obecního — v zemích koruny uherské jeden z obou důvěrníků stanice odvodní — aneb jestliže zástupce zemské obrany nebo velitel okresu doplňovacího se pro to vysloví, anebo pokládá-li sám přezkoušení za nutné.

Byl-li pod výminkou schopný dle odstavce 3. zpět dán, není to předmětem přezkoušení, leč že by byly rozdílné náhledy o tom, zdali ten, jehož se týče, jest „schopným" nebo jenom „pod výminkou schopným", aneb že by zástupce zemské obrany toho, jenž dle tohoto ustanovení vřaděn býti má, uznal za neschopného.

Pakli však náhledy se různí toliko v příčině té, na jakém základě jednati jest dle 1 *b* nebo *c*, totiž v příčině stupně neschopnosti, nebudiž vykonáno přezkoušení, nýbrž odvodem povinný buď klassifikován jakožto „toho času neschopný" a tudíž „zpět dán".

Jestliže o některém odvodem povinném, který ze III. nebo z vyšší třídy životní k odvodu neb k odvodu dodatečnému se dostavuje a pro kontingent rekrutů nebo náhradní

Hierauf faßt der Ergänzungsbezirks-Kommandant, nach Erwägung des ärztlichen Gutachtens, ohne jedoch an dasselbe gebunden zu sein, seinen Beschluß, ob der Vorgeführte:

a) einzureihen,
b) zurückzustellen oder
c) in der Stellungsliste zu löschen sei.

Der vorstehende Vorgang hat bezüglich der „offenkundig Untauglichen" (§. 20:2) auf Grund der Erhebungsakten platzzugreifen. Werden aber die Erhebungen von der Stellungs-Kommission für nicht genügend erachtet, so sind sie vervollständigen oder es ist der Stellungspflichtige vorführen zu lassen.

Die Gründe der Zurückstellung eines militär-ärztlicherseits als „tauglich" oder „bedingt-tauglich" klassifizirten, aber vom Ergänzungsbezirks-Kommandanten zur Einreihung nichtgeeignet erkannten Wehrpflichtigen sind in der Stellungsliste, Rubrik 18, anzuführen.

2. Die Behandlung nach 1:b tritt bei „derzeit untauglich", jene nach c bei „für immer untauglich" Befundenen ein.

Die Klassifikation „für immer untauglich" soll aber nur dann in Anwendung kommen, wenn nach der Natur des Körpergebrechens eine Besserung nicht erwartet werden kann; aus den Verzeichnissen C und D der Beilage 2 der Instruktion zur ärztlichen Untersuchung der Wehrpflichtigen ist zu entnehmen, unter welchen Bedingungen das bezügliche Gebrechen diese Klassifikation und den Beschluß auf Löschung zuläßt.

3. Die Bedingt-Tauglichen sind einzureihen.

Eine Zurückstellung hat nur in folgenden Fällen einzutreten:

a) wenn dem Stellungspflichtigen eine der in §. 42:1 A, B und D bezeichneten Begünstigungen zuerkannt werden würde und er demnach nach §. 68:1 a, b zur Infanterie oder Jäger-Truppe einzutheilen wäre;
b) wenn der Stellungspflichtige Laienbruder des Ordens der Barmherzigen Brüder ist und die Eignung für die Sanitäts-Truppe nicht besitzt (§. 68:3);

in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern:

c) wenn der Stellungspflichtige der Religions-Sekte der Menoniten, Karaiten oder Lippowaner angehört und die Eignung für die Sanitäts-Truppe nicht besitzt (68:3); und
d) wenn der Stellungspflichtige nach Dalmatien oder nach Tirol und Vorarlberg heimatszuständig ist, ohne im ersteren Falle die Eignung für die Kriegsmarine, die Sanitäts-Truppe oder für Verpflegs-Anstalten zu besitzen.

Die Gründe der Zurückstellung sind in der Stellungsliste Rubrik 18 anzugeben.

Gehören diese Zurückzustellenden aber der III. oder einer höheren Altersklasse an, so sind sie nicht zurückzustellen, sondern, gleichviel ob deren Vorführung in der Losreihe oder von amtswegen erfolgte, vom Vertreter der Landwehr bei der Stellungs-Kommission unmittelbar zur Landwehr einzureihen.

4. Handelt es sich um die Klassifikation und Beschlüsse über einen Stellungspflichtigen, welcher zur Landwehr entfällt, so hat nach Anhörung des ärztlichen Gutachtens, in den Ländern der ungarischen Krone nach Anhörung des Landwehrarztes, der Landwehr-Bataillons-Kommandant den Beschluß nach den Bestimmungen des Punktes 1 zu fällen.

Die „bedingt-tauglich" Klassifizirten sind einzureihen.

5. Gegen den Beschluß des Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandanten auf „einzureihen" steht keinem Mitgliede der Stellungs-Kommission eine Einsprache zu.

Wenn jedoch die Entscheidung von Seite des Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandanten auf eine der Verfügungen 1 b und c lautet, so äußert sich hierauf — in den Ländern der ungarischen Krone nach Anhörung des landwehrärztlichen Gutachtens — der Landwehr-Bataillons-, beziehungsweise der Ergänzungsbezirks-Kommandant, nach welchem sodann der Bezirksarzt (Komitats-, Stadt-Physikus) sein Gutachten abgibt.

Nach Erwägung aller ausgesprochenen Ansichten und wenn nach erschöpfendem Austausche der Gründe und Gegengründe eine Uebereinstimmung in dem Beschluße nicht erzielt werden kann, so hat der Bezirkshauptmann (erste Beamte der Jurisdiktion) die Vorführung des Stellungspflichtigen vor die Ueberprüfungs-Kommission dann unbedingt zu bestimmen, wenn ein Kommissions-Mitglied der Bezirks-, beziehungsweise Gemeinde-Vertretung — in den Ländern der ungarischen Krone einer der beiden Vertrauensmänner der Stellungs-Station — oder wenn der Vertreter der Landwehr, beziehungsweise der Ergänzungsbezirks-Kommandant sich hiefür ausspricht oder er selbst die Ueberprüfung für geboten erachtet.

Die Zurückstellung eines Bedingt-Tauglichen nach Punkt 3 bildet keinen Gegenstand der Ueberprüfung, es sei denn, daß Meinungsverschiedenheiten darüber bestehen, ob der Betreffende „tauglich" oder nur „bedingt-tauglich" ist, oder daß der Vertreter der Landwehr den nach dieser Bestimmung Einzureihenden für untauglich erkennt.

Besteht die Verschiedenheit der Ansichten jedoch nur in Bezug auf die Grundlage zur Behandlung nach 1 b oder c, nämlich über den Grad der Untauglichkeit, so hat eine Ueberprüfung nicht einzutreten, sondern es ist der Stellungspflichtige als „derzeit untauglich" zu klassifiziren und demgemäß „zurückzustellen".

Wenn über einen aus der III. oder einer höheren Altersklasse zur Stellung oder Nachstellung gelangenden, für das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent zu assentirenden Stellungspflichtigen —

zálohy assentován býti má — ať již k odvodu se dostavil v pořadí losovním nebo z povinnosti úřadu — se rozhodne, aby byl „zpět dán“, zástupce zemské obrany se však vysloví pro to, aby byl vřaděn, budiž vřaděn do zemské obrany (výjimka v §. 29 : *B*, šestý odstavec).

Okresní hejtman (úředník okresní) má odvodem povinné ihned ústně a v čas také písemně vyrozuměti o tom, že rozhodnuto bylo, aby předvedeni byli před komisi přezkoušecí.

6. Z rozhodnutí komise odvodní, která se týkají schopnosti ke službě, strana se odvolati nemůže.

§. 65.

Dle kterých zásad uhražuje se kontingent rekrutů a náhradní zálohy a nejnižší potřeba doplňovací zemské obrany.

A. V zemích koruny uherské.

1. Počet schodků (§. 38), zaznamenaných na kontingent rekrutů (náhradní zálohy) v některém okresu odvodním, jakož i náhrad, nařízených až do pravidelného odvodu v okresu příslušném (§. 37 : 2), pak přebytků (§. 35, pokud se týče §. 36), ustanoví první úředník jurisdikce v souhlasu s velitelem okresu doplňovacího. Schodky a náhrady buďtež připočteny k rozvrženému kontingentu a od součtu buďtež přebytky odečteny, čímž se obdrží číslo kontingentu rekrutů (náhradní zálohy), který skutečně se stavěti má.

2. Kontingent rekrutů se uhražuje:

a) vřaděnými brannými povinníky, kteří v oddělení *A* seznamu odvodního (§. 28) sepsáni jsou a z povinnosti úřadu předvedeni byli;

b) dodatečně odvedenými, kteří uznáni byli za spůsobilé ke vřadění, pokud ustanoveni jsou pro stálé vojsko (loďstvo válečné) (oddělení *B* seznamu odvodního); pak

c) pokud třeba jest k docílení kontingentu rekrutů, odvodem povinnými, kteří v pořadí tříd životních k odvodu povinných a v každé z nich v pořadí losovním uznáni byli za spůsobilé ke vřadění, vyjma držitele zděděných hospodářství polních, při čemž však se připočtou dobrovolníci uvedení v §. 35 : 3 *a*), druhý odstavec; a konečně

d) oněmi odvodem povinnými aspiranty jednoroční služby dobrovolnické, jakož i oněmi dobrovolníky již assentovanými (§. 35 : 3 *a*), druhý odstavec), kteří připadají do pořadí losovního kontingentu náhradní zálohy.

Číslo losu toho odvodem povinného z třídy *c*), který na uhražený kontingent rekrutů posléze odveden byl, jest **závěrečným číslem kontingentu rekrutů.**

3. Kontingent náhradní zálohy se uhražuje:

a) dodatečně odvedenými, kteří uznáni byli za spůsobilé ke vřadění do náhradní zálohy (oddělení *B* seznamu odvodního);

b) držiteli zděděných hospodářství polních, kteří v pořadí losovním kontingentu rekrutů byli assentováni; a

c) je-li ještě třeba, odvodem povinnými, kteří po závěrečném čísle kontingentu rekrutů v řadě tříd životních a losu následují a za spůsobilé ke vřadění do náhradní zálohy uznáni byli, s vyloučením jednoročních dobrovolníků, kteří mezi nimi se nalezají aneb již co takoví pod výminkami přijati byli.

Číslo losu toho odvodem povinného z třídy *c*), jenž na uhražený kontingent náhradní zálohy posléze assentován byl, jest **závěrečným číslem tohoto kontingentu.**

4. Všichni odvodem povinní, kteří ještě sepsáni jsou po závěrečném čísle kontingentu náhradní zálohy, jakož i dodatečně odvedení z oddělení *B* seznamu odvodního, ustanovení ke vřadění do zemské obrany, vřaděni buďtež do zemské obrany, jsou-li uznáni za spůsobilé.

5. Nastal-li by případ, že netřeba povolati z jakéhokoliv důvodu pro náhradní zálohu ty, kteří uvedeni jsou pod 3 *c*), buďtež odvodem povinní, sepsaní po závěrečném čísle kontingentu rekrutů, odvedeni pro zemskou obranu.

6. Jestliže kontingent rekrutů uhražen jest již třídami uvedenými pod 2 *a*) a *b*), počne odvod pro náhradní zálohu — aneb v případě, pod 5 uvedeném, pro zemskou obranu — číslem losu 1 v I. třídě životní.

7. Dokud se úplně nedocílí kontingentu rekrutů aneb také náhradní zálohy, nesmí se, očekává-li se snad, že dotyčný kontingent beztoho v brzku vrátivšími se nepřítomnými, přezkoušenými atd. úplně bude doplněn, přikročiti k uhražení kontingentu náhradní zálohy, pokud se týče k přidělení do zemské obrany (výjimka v §. 64 : 3 a 5, předposlední odstavec a §. 82 : 6).

8. K uhražení nejnižší potřeby doplňovací zemské obrany přihlížeti sluší toliko tehdy, jestliže se v pořadí losovním IV. třídy životní k odvodu povolané odvádí pro zemskou obranu.

V případě tom budiž každý branný povinník, který od 1. ledna roku odvodního, bez rozdílu z jakého důvodu, k zemské obraně assentován nebo do ní přesazen byl a v ní se ještě

sei es, daß er in der Losreihe oder von amtswegen zur Stellung gelangte — der Beschluß auf „zurückzustellen" gefällt wird, der Vertreter der Landwehr sich aber für die Einreihung des Betreffenden ausspricht, so hat seine Einreihung in die Landwehr zu erfolgen. (Ausnahme §. 29: B, sechster Absatz).

Von dem Beschluße auf Vorführung vor die Ueberprüfungs-Kommission hat der Bezirkshauptmann (Bezirksbeamte) die Stellungspflichtigen sofort mündlich und rechtzeitig auch schriftlich zu verständigen.

6. Gegen die Beschlüsse der Stellungs-Kommission in Bezug auf die Diensttauglichkeit ist eine Berufung seitens der Partei nicht zulässig.

§. 65.

Grundsätze, nach welchen die Deckung des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents und des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes erfolgt.

A. In den Ländern der ungarischen Krone.

1. Die Ziffer der auf das Rekruten- (Ersatzreserve-) Kontingent eines Stellungsbezirkes vorgemerkten Rückstände (§. 38) und der bis zur regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke angeordneten Ersätze (§. 37: 2) und Guthabungen (§. 35, beziehungsweise §. 36) ist einvernehmlich zwischen dem ersten Beamten der Jurisdiktion und dem Ergänzungsbezirks-Kommandanten festzusetzen. Dem anrepartirten Kontingente sind Rückstände und Ersätze zuzurechnen und von der Summe die Guthabungen in Abschlag zu bringen, wodurch die Zahl des thatsächlich zu stellenden Rekruten- (Ersatzreserve-) Kontingents gewonnen wird.

2. Das Rekruten-Kontingent wird gedeckt:

a) durch die Einzureihenden der in der Abtheilung A der Stellungsliste (§. 28) verzeichneten, von amtswegen vorgeführten Wehrpflichtigen:

b) durch die zur Einreihung geeignet erkannten Nachzustellenden, sofern sie für das stehende Heer (die Kriegsmarine) bestimmt sind (Abtheilung B der Stellungsliste); dann

c) soweit es zur Aufbringung des Rekruten-Kontigents erforderlich ist, durch die in der Reihenfolge der stellungspflichtigen Altersklassen und in jeder derselben in der Losreihe zur Einreihung geeignet erkannten Stellungspflichtigen, mit Ausnahme der Besitzer ererbter Landwirthschaften, jedoch bei Anrechnung der im §. 35: 3 a, zweiter Absatz, bezeichneten Freiwilligen; und endlich

d) durch jene stellungspflichtigen Einjährig-Freiwilligen-Aspiranten, wie durch jene bereits assentirten Freiwilligen (§. 35: 3 a, zweiter Absatz), welche in die Losreihe des Ersatzreserve-Kontingents fallen.

Die Losnummer desjenigen Stellungspflichtigen der Kategorie c, welcher auf das gedeckte Rekruten-Kontingent zuletzt gestellt wurde, bildet die Abschlußnummer des Rekruten-Kontingents.

3. Die Deckung des Ersatzreserve-Kontingents erfolgt:

a) durch die zur Einreihung in die Ersatzreserve geeignet erkannten Nachzustellenden (Abtheilung B der Stellungsliste);

b) durch die in der Losreihe des Rekruten-Kontingents assentirten Besitzer ererbter Landwirthschaften; und

c) wenn noch erforderlich, durch die nach der Abschlußnummer des Rekruten-Kontingents, in der Reihe der Altersklassen und des Loses folgenden, zur Einreihung in die Ersatzreserve geeignet erkannten Stellungspflichtigen, ausschließlich der hierunter befindlichen Einjährig-Freiwilligen oder als solche bedingt Aufgenommenen.

Die Losnummer desjenigen Stellungspflichtigen der in c Bezeichneten, welcher auf das gedeckte Ersatzreserve-Kontingent zuletzt assentirt wurde, bildet die Abschlußnummer dieses Kontingents.

4. Alle nach der Abschlußnummer des Ersatzreserve-Kontingents noch verzeichneten Stellungspflichtigen, nebst den zur Einreihung in die Landwehr bestimmten Nachzustellenden aus der Abtheilung B der Stellungsliste, sind, wenn sie geeignet erkannt werden, in die Landwehr einzureihen.

5. Sollte der Fall eintreten, daß die Heranziehung der in 3 c Bezeichneten für die Ersatzreserve aus was immer für einem Grunde nicht erforderlich ist, so sind die nach der Abschlußnummer des Rekruten-Kontingents verzeichneten Stellungspflichtigen für die Landwehr zu stellen.

6. Ist das Rekruten-Kontingent schon durch die in 2 a und b bezeichneten Kategorien gedeckt, so beginnt die Stellung für die Ersatzreserve — oder, in dem in 5 bezeichneten Falle, für die Landwehr — mit der Losnummer 1 der I. Altersklasse.

7. Vor gänzlicher Aufbringung des Rekruten- oder auch des Ersatzreserve-Kontingents darf, etwa in der Erwartung, daß das betreffende Kontingent ohnehin in Kürze durch rückkehrende Abwesende, Ueberprüfte u. s. w. vollständig ergänzt werde, zur Deckung des Ersatzreserve-Kontingents, beziehungsweise zur Eintheilung in die Landwehr (Ausnahme §. 64: 3 und 5, vorletzter Absatz und §. 82: 6) nicht geschritten werden.

8. Die Deckung des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes kommt nur in Betracht, wenn in der Losreihe der zur Stellung berufenen IV. Altersklasse für die Landwehr gestellt wird.

In diesem Falle ist jeder vom 1. Jänner des Stellungsjahres an, gleichviel aus welcher Ursache zur Landwehr assentirte oder dahin übersetzte und in derselben noch befindliche Wehrpflichtige,

nalezá, a kterému náleží zákonná úhrnná doba služební, vpočten na nejnižší potřebu doplňovací zemské obrany a dle toho buď označeno číslo závěrečné.

9. Přebytečné odvody, které nastaly v kontingentu rekrutů a náhradní zálohy z příčiny té, že po uhražení těchto kontingentů, avšak před skončením odvodu v okresu příslušném, odvodem povinní s menšími čísly losu dodatečně se dostavili a assentováni byli, dovoleny nejsou a mají ještě během odvodu opravou v rozdělení býti odstraněny.

B. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených.

1. K náležitosti, ustanovené dle §. 32:5, připočteny buďte náhrady, poznamenané od 1. ledna do 31. července pro kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy, čímž se obdrží počet rekrutů a náhradních záložníků, který od dotyčného okresu odvodního skutečně dostaven býti má.

2. Na skutečnou náležitosť rekrutů a náhradní zálohy a na nejnižší náležitosť doplňovací zemské obrany vpočteni buďte přede vším ti, kteří pro kontingent rekrutů neb náhradní zálohy trvale jsou určeni, pokud se týče k zemské obraně přímo assentováni aneb do ní přeloženi byli (§. 32:2).

3. Zbytek uhradí se oněmi, jichž určení zůstaveno jest dodatečnému ustanovení dle pořadí losovního (§. 34:1, odstavec 2), a sice:

V kontingentu (náležitosti) rekrutů:

a) těmi, kteří v pořadí tříd životních odvodem povinných a v každé z nich dle řady losu assentováni byli, vyjímaje vlastníky zděděných hospodářství polních, však počítaje v to dobrovolníky, uvedené v §. 35:3 *a)* odstavec druhý; a

b) těmito dobrovolníky, jakož i jednoročními dobrovolníky při odvodu vřaděnými aneb za dobrovolníky pod výminkami přijatými, kteří připadají do pořadí losovního kontingentu náhradní zálohy.

Číslo losu toho assentovaného z třídy *a)*, který posléze připadá na uhraženou náležitosť rekrutů, jest závěrečným číslem kontingentu rekrutů.

V kontingentu (náležitosti) náhradní zálohy:

a) vlastníky zděděných hospodářství polních, vřaděnými v pořadí losovním kontingentu rekrutů; a

b) jestli ještě třeba, těmi, kdož v pořadí tříd životních odvodem povinných a v každé z nich dle řady losu byli assentováni, s vyloučením jednoročních dobrovolníků, kteří mezi nimi se nalezají, aneb již co takoví pod výminkami přijati byli.

Číslo losu toho assentovaného třídy *b*, který posléze připadá na uhraženou náležitosť náhradní zálohy, jest závěrečným číslem kontingentu náhradní zálohy.

V nejnižší potřebě doplňovací pro zemskou obranu:

Assentovanými, kteří zbývají po uhražení náležitosti rekrutů a náhradních záložníků.

Číslo závěrečné budiž označeno toliko tehdy, byla-li IV. třída životní k odvodu povolána, poněvadž v případě tom uhražení nejnižší náležitosti doplňovací pro zemskou obranu jest důležito v příčině propuštění přespočetných.

Číslo toto tvoří pak onen assentovaný ze IV. třídy životní, který posléze připadá na uhraženou nejnižší náležitosť doplňovací pro zemskou obranu.

4. Dokud se úplně neuhradí náležitosť rekrutů aneb také náhradní zálohy, nesmí se, očekává-li se snad, že dotyčný kontingent beztoho v brzku vrátivšími se nepřítomnými, přezkoušenými atd., úplně bude doplněn, přikročiti k uhražení náležitosti náhradní zálohy, pokud se týče k přidělení do zemské obrany.

5. Závěrečná čísla pro kontingent rekrutů a náhradní zálohy, pak po případě pro nejnižší náležitosť doplňovací pro zemskou obranu ustanoví po učiněném sjednání doplňovací úřady 1. stolice.

Když čísla závěrečná byla ustanovena, buďtež assentovaní, kteří v kontingentu rekrutů jakožto nástupci označeni (§. 70) aneb kteří do náhradní zálohy nebo do zemské obrany přiděleni byli, úřadem okresním o tom vyrozuměni; náhradním záložníkům buď mimo to podotknuto, že schodky v kontingentu rekrutů, které by se snad objevily při sečtení kontingentálním, uhradí se tím, že náhradní záložnici, kteří nejblíže následují v pořadí losovním, přeloží se do třídy těch, již povinni jsou sloužiti ve vojště (loďstvu válečném).

§. 66.

Jak se přidělují ke sborům vojenským branní povinníci, připadající na kontingent rekrutů (náhradní zálohy).

1. Toto přidělení ke sborům vojenským koná se v zemích koruny uherské při pravidelném odvodu. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených provede se po skončeném rozvrhu kontingentů dle okresů odvodních, ke kterémuž účelu se při každém assentovaném, s výhradou dodatečného ustanovení jeho určení, v seznamu odvodním poznamená,

welchem die gesetzliche Gesammtdienstzeit obliegt, auf den Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarf zu zählen und demgemäß die Abschlußnummer zu bezeichnen.

9. Ueberstellungen im Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente aus der Ursache, weil nach Deckung dieser Kontingente, jedoch vor Abschluß der Stellung im zuständigen Bezirke, Stellungspflichtige mit kleineren Losnummern nachträglich erschienen und assentirt wurden, sind unstatthaft und noch während des Stellungsgeschäftes durch Berichtigung der Eintheilung zu beheben.

B. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern.

1. Dem nach §. 32 : 5 festgestellten Erfordernisse sind die vom 1. Jänner bis 31. Juli für das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent vorgemerkten Ersätze zuzurechnen, wonach die von dem betreffenden Stellungsbezirke thatsächlich zu stellende Zahl der Rekruten und Ersatzreservisten sich ergibt.

2. Auf das thatsächliche Rekruten- und Ersatzreserve-Erforderniß und auf das Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr sind vor allem diejenigen anzurechnen, welche dem Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingente bleibend gewidmet, beziehungsweise zur Landwehr unmittelbar assentirt oder dahin übersetzt worden sind (§. 32 : 2).

3. Der verbleibende Rest wird durch jene gedeckt, deren Widmung der nachträglichen Feststellung nach der Losreihe vorbehalten ist (§. 34 : 1, Absatz 2), und zwar:

Im Rekruten-Kontingente (-Erfordernisse):

a) durch die in der Reihenfolge der stellungspflichtigen Altersklassen und in jeder derselben des Loses Assentirten, mit Ausnahme der Eigenthümer ererbter Landwirthschaften, jedoch mit Einrechnung der im §. 35 : 3 a), zweiter Absatz bezeichneten Freiwilligen; und

b) durch jene dieser Freiwilligen, wie durch jene bei der Stellung eingereihten Einjährig-Freiwilligen oder als solche bedingt Aufgenommenen, welche in die Losreihe des Ersatzreserve-Kontingents fallen.

Die Losnummer desjenigen Assentirten der Kategorie a, welcher auf das gedeckte Rekruten-Erforderniß zuletzt entfällt, bildet die Abschlußnummer des Rekruten-Kontingents.

Im Ersatzreserve-Kontingente (-Erfordernisse):

a) durch die in der Losreihe des Rekruten-Kontingents eingereihten Eigenthümer ererbter Landwirthschaften; und

b) wenn noch erforderlich, durch die in der Reihenfolge der stellungspflichtigen Altersklassen und in jeder derselben des Loses Assentirten, ausschließlich der hierunter befindlichen Einjährig-Freiwilligen oder als solche bedingt Aufgenommenen.

Die Losnummer desjenigen Assentirten der Kategorie b, welcher auf das gedeckte Ersatzreserve-Erforderniß zuletzt entfällt, bildet die Abschlußnummer des Ersatzreserve-Kontingents.

Im Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfe:

Durch die nach Deckung des Erfordernisses an Rekruten und Ersatzreservisten verbleibenden Assentirten.

Die Abschlußnummer ist nur dann zu bezeichnen, wenn die IV. Altersklasse zur Stellung berufen war, weil in diesem Falle die Deckung des Landwehr-Minimal-Ergänzungserfordernisses in Bezug auf die Entlassung der Ueberzähligen in Betracht kommt.

Diese Nummer wird sodann durch denjenigen Assentirten der IV. Altersklasse gebildet, welcher auf das gedeckte Landwehr-Minimal-Ergänzungserforderniß zuletzt entfällt.

4. Vor gänzlicher Deckung des Rekruten- oder auch Ersatzreserve-Erfordernisses darf, etwa in der Erwartung, daß das betreffende Kontingent ohnehin in Kürze durch rückkehrende Abwesende, Ueberprüfte u. s. w. vollständig ergänzt werde, zur Deckung des Ersatzreserve-Erfordernisses, beziehungsweise zur Eintheilung in die Landwehr nicht geschritten werden.

5. Die Abschlußnummern für das Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingent, dann etwa für das Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr sind von den Ergänzungsbehörden 1. Instanz einvernehmlich festzustellen.

Nach erfolgter Feststellung der Abschlußnummern sind jene Assentirten, welche im Rekruten-Kontingente als Nachmänner bezeichnet (§. 70) oder welche in die Ersatzreserve oder Landwehr eingetheilt wurden, durch die Bezirksbehörde hievon in Kenntniß zu setzen; den Ersatz-Reservisten ist überdies zu bedeuten, daß die bei der Kontingents-Abrechnung sich etwa ergebenden Abgänge im Rekruten-Kontingente durch Uebersetzung der in der Losreihe zunächst rangirenden Ersatzreservisten in die Kategorie der Heeres- (Kriegsmarine-) Dienstpflichtigen gedeckt werden.

§. 66.

Truppenweise Eintheilung der auf das Rekruten- (Ersatzreserve-) Kontingent entfallenden Wehrpflichtigen.

1. Diese truppenweise Eintheilung erfolgt in den Ländern der ungarischen Krone bei der regelmäßigen Stellung. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern wird dieselbe nach Durchführung der stellungsbezirksweisen Repartition der Kontingente bewirkt, zu welchem Zwecke bei jedem, vorbehaltlich der nachträglichen Feststellung der Widmung, Assentirten in der Stellungsliste

ke kterému z druhů zbraně anebo ústavů vojska, z doplňovacího okresu se doplňujících, týž spůsobilým jest a — vysloví-li assentovaný přání takové — ke kterému z nich přidělen býti si žádá.

Velitel okresu doplňovacího, přihlížeje k dobrému zdání vojenského lékaře, ustanoví, ke kterému druhu zbraně (ústavu vojska) branný povinník, jenž připadl na kontingent rekrutů, v zemích koruny uherské assentován, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených svým časem přidělen bude.

Pro přidělení ke sborům vojenským jest veliteli okresu doplňovacího základem předpis,
Příloha IV. obsažený v příloze IV., v příčině volby a přidělení rekrutů a náhradních záložníků k rozličným druhům zbraně stálého vojska a k loďstvu válečnému.

Kromě toho má velitel okresu doplňovacího, když přiděluje vzdělanější povinníky branné a když rozděluje ty, kteří v řemeslech se znají, neobdrží-li v příčině té zvláštních nařízení od představených úřadů doplňovacích, jíti před se dle toho, jak silny jsou jednotlivé kontingenty a jaká jest potřeba.

2. Přidělení rekrutů k různým sborům vojenským a k ústavům vojska děje se dle míry kontingentů, jež docíliti se mají, a odvody přebytečné v těchto zvláštních kontingentech nebo přidělení ke sboru vojenskému neb ústavu, pro kteréž okresu doplňovacímu kontingent rozvržen nebyl, smějí jen tehdy nastati, jde-li o schopné pod výminkou (§. 64 : 3).

Nástupci (§. 70), kteří jsou spůsobilí pro pěchotu, buďtež bez výminky přiděleni k příslušnému doplňovacímu pluku pěchoty, v doplňovacích okresích loďstva válečného dle spůsobilosti své k loďstvu válečnému nebo k pěchotě, pod výminkou schopní však přiděleni buďtež k onomu druhu zbraně aneb ústavu vojska, pro který spůsobilí jsou.

3. Náhradní záložníci přidělují se z pravidla: k pěchotě, ke sboru mysliveckému a zdravotnímu, k ústavům zásobním a k loďstvu válečnému.

Ti, kdož připadají na náhradní zálohu, přiděleni buďtež, pojímaje v to pod výminkou schopné, k příslušnému doplňovacímu pluku pěchoty (tyrolských myslivců), v doplňovacích okresích loďstva válečného k loďstvu válečnému, a jen oni pod výminkou schopní, kteří jsou spůsobilí pro sbor zdravotní nebo pro ústavy zásobní, buďtež k nim přímo přiděleni.

Rozdělení kontingentů náhradní zálohy dle zbraní provede se teprvé po sečtení kontingentálním.

4. Přáním, která by povinníci branní, připadající na kontingent rekrutů, pronesli po případě v příčině přidělení svého, budiž pokud možná vyhověno, snáší-li se to vůbec se vhodným rozdělením kontingentu rekrutů a s prospěchem služby, a nezakládají-li se snad přání taková na důvodech nedovolených.

5. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených má ihned po provedeném přidělení assentovaných ke sborům vojenským velitelstvo okresu doplňovacího oznámiti úřadu okresnímu, že rekruti a náhradní záložníci přiděleni byli.

Při rekrutech, přidělených k vojsku a k náhradní záloze, budiž přidělení ke sborům vojenským, pak při těch, kteří připadají na zemskou obranu, přidělení k zemské obraně vůbec zapsáno v obou seznamech odvodních do rubriky dotyčné.

§. 67.

Jak se přidělují ke sborům vojenským branní povinníci, připadající na zemskou obranu.

Ti, kdož připadají na zemskou obranu, přiděleni buďtež k onomu praporu zemské obrany, po případě dle toho, co nařídí dotyčné ministerium zemské obrany, k onomu pluku jezdeckému zemské obrany, v jichž obvodu doplňovacím leží okres odvodní, jehož se týče. Uvnitř této hranice ponechává se jednoročním dobrovolníkům aneb těm, kdož za takové pod výminkou přijati byli, svobodná volba, předpokládaje ovšem, že jsou spůsobilí pro dotyčnou zbraň.

Rozhodovati o přidělení přísluší v zemích koruny uherské veliteli praporu zemské obrany při odvodu se účastnícímu aneb jeho zástupci, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených zástupci zemské obrany při komisi odvodní, jinak evidenci zemské obrany.

§. 68.

Jak se přidělují ke sborům vojenským oni povinníci branní, kterým povolena byla výhoda u vykonávání povinnosti branné neb výhoda jednoroční služby dobrovolnické, dále ti, kdož slouží ve správních odborech stálého vojska a loďstva válečného, pak menonité, karaité a lippovanci, jakož i řeholní bratři řádu milosrdných bratří.

1. Z povinníků branných, připadajících na kontingent rekrutů neb náhradní zálohy, kterým povolena byla výhoda u vykonávání povinnosti branné aneb výhoda jednoroční služby dobrovolnické, buďtež přiděleni:

vorzumerken ist, für welche der aus dem Ergänzungsbezirke sich ergänzenden Waffengattungen oder Heeres-Anstalten die Eignung vorhanden ist und — wenn ein solcher Wunsch geäußert wird, welche Eintheilung der Assentirte anstrebt.

Der Ergänzungsbezirks-Kommandant bestimmt mit Rücksicht auf das militärärztliche Gutachten, zu welcher Waffengattung (Heeres-Anstalt) ein auf das Rekruten-Kontingent entfallener Wehrpflichtiger in den Ländern der ungarischen Krone zu assentiren, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern seinerzeit einzutheilen sein wird.

Für die truppenweise Eintheilung dient dem Ergänzungsbezirks-Kommandanten die in der Beilage IV enthaltene Vorschrift für die Auswahl und Eintheilung der Rekruten und Ersatzreservisten zu den verschiedenen Waffengattungen des stehenden Heeres und zur Kriegsmarine als Grundlage. Beilage IV.

Ueberdies hat der Ergänzungsbezirks-Kommandant bei der Eintheilung der intelligenteren Wehrpflichtigen und Vertheilung der Professionskundigen, wenn er in dieser Richtung besondere Weisungen der vorgesetzten Ergänzungsbehörden nicht erhält, nach dem Verhältnisse der Stärke der einzelnen Kontingente und des Bedürfnisses vorzugehen.

2. Die Eintheilung der Rekruten zu den verschiedenen Truppenkörpern und Heeres-Anstalten hat nach Maß der aufzubringenden Kontingente zu erfolgen und es dürfen Ueberstellungen in diesen Spezial-Kontingenten oder Eintheilungen für eine Truppe oder Anstalt, für welche dem Ergänzungsbezirke ein Kontingent nicht anrepartirt wurde, nur dann platzgreifen, wenn es sich um Bedingt-Taugliche (§. 64 : 3) handelt.

Nachmänner (§. 70), welche die Eignung für die Infanterie besitzen, sind unbedingt zum ergänzungszuständigen Infanterie-Regimente, in den Kriegsmarine-Ergänzungsbezirken, je nach ihrer Eignung, zur Kriegsmarine oder zur Infanterie, die Bedingt-Tauglichen aber zu jener Waffengattung oder Heeres-Anstalt einzutheilen, für welche sie die Eignung besitzen.

3. Mit Ersatzreservisten werden regelmäßig dotirt: die Infanterie, die Jäger- und die Sanitäts-Truppe, die Verpflegs-Anstalten und die Kriegsmarine.

Die für die Ersatzreserve Entfallenden sind, einschließlich der Bedingt-Tauglichen, zum ergänzungszuständigen Infanterie- (Tiroler Jäger-) Regimente, in den Kriegsmarine-Ergänzungsbezirken zur Kriegsmarine, und nur jene der Bedingt-Tauglichen, welche für die Sanitäts-Truppe oder für Verpflegs-Anstalten geeignet sind, unmittelbar dahin einzutheilen.

Die waffenweise Vertheilung der Ersatzreserve-Kontingente wird erst nach der Kontingents-Abrechnung bewirkt.

4. Den allenfalls vorkommenden Wünschen der auf das Rekruten-Kontingent entfallenden Wehrpflichtigen bezüglich ihrer Eintheilung ist thunlichst zu willfahren, wenn es sich mit der zweckmäßigen Vertheilung des Rekruten-Kontingents und mit dem Interesse des Dienstes überhaupt vereinbaren läßt und solche Wünsche nicht etwa unstatthafte Gründe haben.

5. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern ist unmittelbar nach Durchführung der truppenweisen Eintheilung der Assentirten die Eintheilung der Rekruten und Ersatzreservisten vom Ergänzungsbezirks-Kommando der Bezirksbehörde bekanntzugeben.

Bei den in das Heer und in die Ersatzreserve eingetheilten Rekruten ist die truppenweise Eintheilung, dann bei den für die Landwehr Entfallenden die Eintheilung in die Landwehr im allgemeinen in der bezüglichen Rubrik in beiden Stellungslisten einzutragen.

§. 67.

Truppenweise Eintheilung der für die Landwehr entfallenden Wehrpflichtigen.

Die für die Landwehr Entfallenden sind zu jenem Landwehr-Bataillone, eventuell nach den Verfügungen des betreffenden Landesvertheidigungs-Ministeriums zu jenem Landwehr-Kavallerie-Regimente einzutheilen, in deren Ergänzungsbereich der betreffende Stellungsbezirk liegt. Innerhalb dieser Grenze steht den Einjährig-Freiwilligen oder als solche bedingt Aufgenommenen — ihre Eignung für die betreffende Waffe vorausgesetzt — die Wahl frei.

Die Entscheidung über die Eintheilung kommt in den Ländern der ungarischen Krone dem bei der Stellung fungirenden Landwehr-Bataillons-Kommandanten oder dessen Stellvertreter, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern dem Vertreter der Landwehr in der Stellungs-Kommission, sonst der Landwehr-Evidenthaltung zu.

§. 68.

Truppenweise Eintheilung derjenigen Wehrpflichtigen, denen eine Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht oder die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung zuerkannt wurde, weiter der in den Verwaltungs-Branchen des stehenden Heeres und der Kriegsmarine Dienenden, dann der Menoniten, Karaiten und Lippowaner, wie der Laienbrüder des Ordens der Barmherzigen Brüder.

1. Von den in das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent entfallenden Wehrpflichtigen, welchen eine Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht oder die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung zuerkannt wurde, sind einzutheilen:

a) ti, kdož uvedeni jsou v §. 42 : 1 *A* a *D*, k pěchotě (k tyrolskému pluku myslivcův);
b) ti, kdož uvedeni jsou v §. 42 : 1 *B*, k pěchotě aneb ke sboru mysliveckému; a
c) jednoroční dobrovolníci k některému sboru neb ústavu, pro který vůbec jakož i ve vlastnosti této spůsobilí jsou (XVII. oddělení), při čemž se jim uvnitř druhu zbraně (odboru) ponechává svobodná volba sboru vojenského (ústavu).

Jednoroční dobrovolníci, kteří jsou pod výminkou schopni a jichž pro vadu ve službě sborové užiti nelze, konati mají, jsou-li mediky, zvěrolékaři neb farmaceuty, jednoroční službu dobrovolnickou v této vlastnosti, jinak vedle §. 136, a buďtež v případě poslednějším přiděleni k pěchotě (k tyrolskému pluku myslivcův).

Přiděliti jednoroční dobrovolníky k jezdectvu nebo ke sboru vozotajskému dovoluje se však toliko tehdy, chtějí-li službu presenční konati na vlastní útraty, aneb bylo-li jim uděleno povolení, aby konali službu tu na útraty státní (§. 114 : 4).

Jednoroční dobrovolníci, kteří jsou spůsobilí jen pro jeden z těchto druhů zbraně, službu presenční na útraty státní konati chtějí, k tomu však povolení nemají, přiděleni buďtež ke sboru vozotajskému.

2. Povinníci branní, uvedení v §. 3 : 4, kteří slouží jakožto úředníci vojenští*), přiděleni buďtež, připadají-li na kontingent rekrutů neb náhradní zálohy, anebo v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených také na zemskou obranu — bez újmy povinnosti služební v branném stavu vojska, pokud se týče zemské obrany pro případ, že by vystoupili ze služebního postavení úředníků vojenských — k dotyčnému odboru.

3. Povinníci branní, kteří náležejí k náboženské sektě menonitů a karaitů v Haliči a k sektě lippovanců v Bukovině, a připadají na kontingent rekrutů, vyjímaje ony, kteří by byli k některé takové společnosti náboženské přestoupili aneb nově se přistěhovali, přiděleni buďtež, přejí-li sobě toho, rovněž tak i řeholní bratři řádu milosrdných bratří ke sboru zdravotnímu, bez rozdílu, zdali dotyčnému okresu doplňovacímu kontingent pro tento sbor rozvržen byl čili nic, aneb zdali týž již uhražen byl těmi, kteří bez výminky k němu přiděleni býti musí.

Vřadí-li se muž takový do zemské obrany, nebudiž vycvičen v užívání zbraně a v případu války budiž jím naloženo stejně, rovněž jako s takovými záložníky náhradními.

§. 69.

Klassifikace schopnosti k výdělku u odvodem povinných vzhledem k výměře vojenské taxy.**)

1. Klassifikaci schopnosti k výdělku vzhledem k výměře vojenské taxy podrobeni jsou:
a) ti odvodem povinní, o kterých ve II. třídě životní anebo také, když z ní vystoupili, rozhodnuto bylo, že mají zpět dáni býti; a
b) oni odvodem povinní, bez rozdílu, ke které třídě životní náležejí, o kterých bylo uznáno, že mají býti vymazáni ze seznamu odvodního.

Povolána-li IV. třída životní k odvodu, buďtež odvodem povinní, kteří v této třídě životní předvedeni jsou, v příčině schopnosti k výdělku opětně a tím konečně klassifikováni.

2. Klassifikace zní:
a) schopný k výdělku,
b) méně schopný k výdělku,
c) neschopný k výdělku,

a ustanoví ji okresní hejtman (první úředník jurisdikce), vyslechnuv lékařské členy komise, velitele okresu doplňovacího a praporu zemské obrany, po případě též obecního představeného a znalce, při „zjevně neschopných" ustanoví ji na základě spisů vyšetřovacích.

Při tom buď zvláště přihlíženo ke spůsobu výdělku.

3. Dočasně osvobozené a odvodem povinné, kteří uznáni byli za spůsobilé ke vřadění, pokládati sluší již dle podmínky, na které se přirozeně zakládá jejich nárok na osvobození, pokud se týče jejich spůsobilost ke službě válečné, za schopné k výdělku, i nejsou tedy v této příčině podrobeni klassifikaci zvláštní.

Tato klassifikace nebudiž konána komisí odvodní také při těch, kdož se dostavují ke přezkoušení, jelikož v příčině té rozhoduje komise přezkoušecí.

---

*) O tom, že státní úředník byl assentován, budiž dotyčný úřad od okresního hejtmana (prvního úředníka jurisdikce) uvědoměn.

**) V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených platí zákon ode dne 13. června 1880 (říš. zák. čís. 70), ministerské nařízení ode dne 20. března 1881 (říš. zák. čís. 26) atd., v zemích koruny uherské článek zákona XXVII. z roku 1880.

a) die im §. 42:1 A und D Bezeichneten zur Infanterie (zum Tiroler Jäger-Regimente);
b) die im §. 42:1 B Bezeichneten zur Infanterie oder zur Jäger-Truppe; und
c) die Einjährig-Freiwilligen zu einer Truppe oder Anstalt, für die sie im allgemeinen, wie in dieser Eigenschaft die Eignung besitzen (XVII. Abschnitt), wobei ihnen innerhalb der Waffengattung (Branche) die Wahl des Truppenkörpers (der Anstalt) freisteht.

Einjährig-Freiwillige, welche bedingt-tauglich sind und des Gebrechens wegen im Truppendienste nicht verwendet werden können, haben, wenn sie Mediziner, Veterinäre oder Pharmazeuten sind, den Einjährig-Freiwilligen-Dienst in dieser Eigenschaft, sonst nach §. 136 abzuleisten und sind im letzteren Falle zur Infanterie (zum Tiroler Jäger-Regimente) einzutheilen.

Eine Eintheilung der Einjährig-Freiwilligen zur Kavallerie oder Train-Truppe ist jedoch nur dann zulässig, wenn sie den Präsenzdienst auf eigene Kosten ableisten wollen, oder ihnen die Bewilligung zu diesem Dienste auf Staatskosten ertheilt worden ist (§. 114:4).

Einjährig-Freiwillige, welche nur für eine dieser Waffengattungen geeignet sind, den Präsenzdienst auf Staatskosten ableisten wollen, hiezu aber die Bewilligung nicht besitzen, sind zur Train-Truppe einzutheilen.

2. Die im §. 3:4 bezeichneten, als Militär-Beamte*) dienenden Wehrpflichtigen sind, wenn sie auf das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent, oder in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern auch in die Landwehr entfallen — unbeschadet ihrer Dienstpflicht im streitbaren Stande des Heeres, beziehungsweise der Landwehr für den Fall des Austrittes aus der Dienststellung als Militär-Beamte — zu der betreffenden Branche einzutheilen.

3. Die der Religions-Sekte der Menoniten und Karaiten in Galizien, dann der Lippowaner in der Bukowina angehörigen, auf das Rekruten-Kontingent entfallenden Wehrpflichtigen, mit Ausnahme jener, welche zu einer solchen Religions-Genossenschaft übergetreten oder neu eingewandert sein sollen, sind, wenn sie es wünschen, ebenso Laienbrüder des Ordens der Barmherzigen Brüder, zur Sanitäts-Truppe einzutheilen, gleichviel ob dem betreffenden Ergänzungsbezirke ein Kontingent für diese Truppe anrepartirt wurde oder nicht, oder ob dasselbe durch dahin unbedingt Einzutheilende bereits gedeckt worden ist.

Wird ein solcher Mann in die Landwehr eingereiht, so ist er in der Handhabung der Waffen nicht auszubilden, und, wie auch derlei Ersatzreservisten, im Kriegsfalle analog zu verwenden.

§. 69.

Classifikation der Erwerbsfähigkeit der Stellungspflichtigen in Absicht auf die Bemessung der Militärtaxe.**)

1. Der Klassifikation der Erwerbsfähigkeit in Absicht auf die Bemessung der Militärtaxe unterliegen:
a) diejenigen Stellungspflichtigen, über welche in der III. Altersklasse oder auch nach dem Austritte aus derselben der Beschluß auf Zurückstellung gefällt; und
b) jene Stellungspflichtigen, gleichviel welcher Altersklasse sie angehören, über welche auf Löschung aus der Stellungsliste erkannt wurde.

Bei Berufung der IV. Altersklasse zur Stellung sind die in dieser Altersklasse zur Vorführung gelangenden Stellungspflichtigen bezüglich der Erwerbsfähigkeit neuerlich und damit endgiltig zu classifiziren.

2. Die Klassifikation lautet auf:
a) erwerbsfähig,
b) mindererwerbsfähig,
c) erwerbsunfähig,

und wird über Anhörung der ärztlichen Kommissions-Mitglieder, des Ergänzungsbezirks- und Landwehr-Bataillons-Kommandanten, eventuell auch des Gemeindevorstehers und der Experten, bei „offenkundig Untauglichen" auf Grund der Erhebungsakten durch den Bezirkshauptmann (ersten Beamten der Jurisdiktion) festgestellt.

Hiebei ist auf die Art des Erwerbes besondere Rücksicht zu nehmen.

3. Die zeitlich Befreiten und die zur Einreihung geeignet erkannten Stellungspflichtigen sind schon vermöge der ihrem Befreiungsanspruche, beziehungsweise ihrer Eignung zum Kriegsdienste naturgemäß zugrunde liegenden Bedingung als erwerbsfähig zu betrachten und unterliegen daher in dieser Richtung einer besonderen Klassifikation nicht.

Diese Klassifikation hat seitens der Stellungs-Kommission auch bei den zur Ueberprüfung Gelangenden zu unterbleiben, da diesfalls durch die Ueberprüfungs-Kommission beschlossen wird.

---

*) Von der Assentirung eines Staatsbeamten ist die betreffende Behörde durch den Bezirkshauptmann (ersten Beamten der Jurisdiktion) in Kenntniß zu setzen.

**) In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern, Gesetz vom 13. Juni 1880 (R. G. Bl. Nr. 70), Ministerial-Verordnung vom 20. März 1881 (R. G. Bl. Nr. 26) u. s. w., in den Ländern der ungarischen Krone Gesetz-Artikel XXVII v. J. 1880.

§. 70.

Nástupci.

1. Jestliže v losovním pořadí odvodem povinných některý z nich jest nepřítomen, přejde se k tomu, jenž v seznamu odvodním nejblíže následuje.

2. V zemích koruny uherské provedou označení nástupců při odvodu a po případě po vykonané opravě v rozvrhu kontingentu rekrutů souhlasně velitel okresu doplňovacího a úředník okresní, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených provedou je teprvé po vykonaném rozvrhu kontingentů (nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu) dle okresů odvodních souhlasně úřadové doplňovací první stolice, v obou případech pak tehdy, lze-li očekávati přebytečné odvody v kontingentech rozvržených.

V příčině vyšetření počtu těch, kteří v kontingentu rekrutů určiti se mají za nástupce, platí toto:

a) kolik nepřítomných, kteří se nalezají v pořadí losovním těch, již vřaděni býti mají ke stálému vojsku (loďstvu válečnému), dle vyjádření okresního hejtmana (úředníka okresního) do konce roku odvodního nepochybně k odvodu dostaveno bude;

b) kolik nedostavivších se, jestliže skutečně k odvodu se dostaví, pak kolik těch, kteří až do závěrečného čísla kontingentu rekrutů ustanoveni jsou ku přezkoušení aneb k odevzdání do nemocnice, na základě zkušenosti nepochybně vřaděno bude.

Od počtu, vyšetřeného dle odstavce *b*, odečtou se pak náhrady, které dle zkušenosti až do konce roku odvodního se naskytnou.

Podle čísla zbývajícího buďtež assentovaní, od závěrečného čísla kontingentu rekrutů řadem dolů jdoucí, určeni za nástupce — s vyloučením těch, kteří se zřekli toho, aby určeni a drženi byli za nástupce, pak jednoročních dobrovolníků aneb těch, kteří přijati byli za dobrovolníky pod výminkami.

3. Nástupci určení i neurčení, kteří dle výsledků odvodu v době vřadění (1. října) v kontingentu rekrutů bez pochyby budou přespočetní, buďtež v míru až do sečtení kontingentálního trvale ponecháni na dovolené.

Z důvodu toho může také jednoroční dobrovolník, náležející k některé třídě životní odvodem povinné, jenž v roce odvodním do 1. října k vojsku (k loďstvu válečnému) assentován byl, ať již dobrovolně vstoupiv nebo při pravidelném odvodu, nastoupiti službu presenční ve vojště (v loďstvu válečném) v témž roce toliko tehdy, jestliže dle výsledků odvodu dnem 1. října s plnou jistotou za to míti lze, že také při sečtení kontingentálním zůstane bez pochyby v kontingentu rekrutů nebo náhradní zálohy.

Sbory a ústavy vojenské, u kterých se takoví dobrovolníci hlásí ke službě presenční, vyžádejtež sobě tedy před jejich presentací potřebného vysvětlení od příslušného velitelstva okresu doplňovacího.

4. Kdo by se chtěl zříci toho, aby určen a držen byl za nástupce, může tak učiniti v zemích koruny uherské toliko při odvodu, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených do konce srpna roku odvodního, což se pak poznamená v rubrice 19. seznamu odvodního a v rubrice 35. protokolu assentního. Tvořilo-li by losovní číslo onoho, jenž zřekl se toho, aby určen a držen byl za nástupce, závěrečné číslo kontingentu rekrutů, budiž losovní číslo toho, kdo před ním v pořadí losovním přidělen jest ke kontingentu rekrutů, označeno jakožto číslo závěrečné.

Ke zřeknutí se však jest potřebí svolení otcova neb poručníkova, potvrzeného od okresního hejtmana (okresního úředníka), kteréž v zemích koruny uherské také dodatečně předloženo býti může, avšak, nemá-li zřeknutí-se státi se bezpředmětným, do konce srpna roku odvodního velitelstvu okresu doplňovacího předloženo býti musí.

Takový branný povinník zůstane bez výminky ve služební povinnosti vojska (loďstva válečného) a vpočte se na kontingent rekrutů téhož roku.

5. Oni mužové v kontingentu náhradní zálohy, kteří v míru koncem roku odvodního bez pochyby přeloženi budou do zemské obrany aneb, jestliže v zemích koruny uherské IV. třída životní toliko k uhražení kontingentů povolána byla, jakožto přespočetní budou propuštěni, za nástupce určováni býti nemají. Byla-li by však náhradní záloha povolána k vojenskému vycvičení, buďtež přespočetní v míru až do sečtení kontingentálního trvale ponecháni na dovolené.

6. U povinníků branných, připadajících k zemské obraně, děje se určování za nástupce toliko tehdy, jestliže IV. třída životní, v zemích koruny uherské pro zemskou obranu, k odvodu povolána jest.

Určování týká se pak oněch vřaděných ze IV. třídy životní, kteří snad koncem roku odvodního propuštěni budou co nadbyteční.

§. 70.

Nachmänner.

1. Wenn in der Losreihe der Stellungspflichtigen einer derselben abwesend ist, so wird auf den in der Stellungsliste zunächst folgenden übergangen.

2. In den Ländern der ungarischen Krone findet die Bezeichnung der Nachmänner bei der Stellung und eventuell nach durchgeführter Berichtigung in der Repartition des Rekruten-Kontingents einvernehmlich zwischen dem Ergänzungsbezirks-Kommandanten und dem Bezirksbeamten, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern erst mit der Durchführung der stellungsbezirksweisen Repartition der Kontingente (des Minimal-Ergänzungsbedarfes der Landwehr), einvernehmlich zwischen den Ergänzungsbehörden erster Instanz, in beiden Fällen dann statt, wenn Ueberstellungen der anrepartirten Kontingente zu erwarten sind.

Für die Ermittlung der Zahl der im Rekruten-Kontingente als Nachmänner zu Bezeichnenden ist maßgebend:

a) wie viele von den Abwesenden, welche innerhalb der Losreihe der für das stehende Heer (die Kriegsmarine) Einzureihenden rangiren, nach der Erklärung des Bezirkshauptmannes (Bezirksbeamten) bis zum Schluße des Stellungsjahres zur Stellung gebracht werden dürften; und

b) wie viele von den Ausgebliebenen, wenn sie wirklich zur Stellung gebracht werden, dann von den bis zur Abschlußnummer des Rekruten-Kontingents zur Ueberprüfung oder in ein Spital Bestimmten auf Grund der Erfahrung zur Einreihung gelangen dürften.

Von der nach Punkt b ermittelten Zahl sind sodann die erfahrungsgemäß bis zum Ende des Stellungsjahres eintretenden Ersätze in Abschlag zu bringen.

Entsprechend der verbleibenden Ziffer werden die von der Abschlußnummer des Rekruten-Kontingents nach abwärts sich reihenden Assentirten — ausschließlich derjenigen, welche auf die Behandlung als Nachmann verzichtet haben, und der Einjährig-Freiwilligen oder als solche bedingt Aufgenommenen — als Nachmänner zu bezeichnen sein.

3. Die nach den Stellungsergebnissen zur Zeit der Einreihung (1. Oktober) im Rekruten-Kontingente voraussichtlich überzählig entfallenden, bezeichneten und nichtbezeichneten Nachmänner sind im Frieden bis zum Zeitpunkte der Kontingents-Abrechnung dauernd-beurlaubt zu lassen.

Aus diesem Grunde kann auch ein im Stellungsjahre bis zum 1. Oktober zum Heere (zur Kriegsmarine), sei es im Wege des freiwilligen Eintrittes oder der regelmäßigen Stellung assentirter, einer stellungspflichtigen Altersklasse angehörender Einjährig-Freiwilliger den Präsenzdienst im Heere (in der Kriegsmarine) in demselben Jahre nur dann antreten, wenn nach den Stellungsergebnissen mit 1. Oktober mit voller Gewißheit anzunehmen ist, daß er auch bei der Kontingents-Abrechnung voraussichtlich im Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingente verbleiben wird.

Die Truppen und Anstalten, bei denen sich derlei Freiwillige zum Präsenzdienste anmelden, haben daher vor deren Präsentirung die erforderliche Auskunft vom zuständigen Ergänzungsbezirks-Kommando einzuholen.

4. Verzichtleistungen auf die Behandlung als Nachmann sind in den Ländern der ungarischen Krone nur bei der Stellung, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bis Ende August des Stellungsjahres zuläßig und in der Rubrik 19 der Stellungsliste und 35 des Assent-Protokolls ersichtlich zu machen. Würde die Losnummer desjenigen, welcher auf die Behandlung als Nachmann verzichtet hat, die Abschlußnummer des Rekruten-Kontingents zu bilden haben, so ist die Losnummer des vor ihm in der Losreihe in das Rekruten-Kontingent Eingetheilten als Abschlußnummer zu bezeichnen.

Die Verzichtleistung bedarf jedoch der vom Bezirkshauptmanne (Bezirksbeamten) bestätigten Zustimmung des Vaters oder Vormundes, welche in den Ländern der ungarischen Krone auch nachträglich beigebracht werden kann, aber wenn die Verzichtleistung nicht gegenstandlos werden soll, bis Ende August des Stellungsjahres dem Ergänzungsbezirks-Kommando vorzulegen ist.

Ein solcher Wehrpflichtiger verbleibt unbedingt in der Heeres- (Kriegsmarine-) Dienstpflicht und ist auf das Rekruten-Kontingent desselben Jahres zu zählen.

5. Auf eine Nachmannsbezeichnung jener im Ersatzreserve-Kontingente, welche im Frieden mit Schluß des Stellungsjahres voraussichtlich zur Uebersetzung in die Landwehr oder, wenn in den Ländern der ungarischen Krone die IV. Altersklasse nur zur Deckung der Kontingente herangezogen wurde, als überzählig zur Entlassung gelangen dürften, hat es nicht anzukommen. Sollte die Ersatzreserve zur militärischen Ausbildung herangezogen werden, so sind jedoch die Ueberzähligen im Frieden bis zur Kontingents-Abrechnung dauernd-beurlaubt zu lassen.

6. Bei den für die Landwehr entfallenden Wehrpflichtigen findet eine Bezeichnung der Nachmänner nur statt, wenn die IV. Altersklasse, in den Ländern der ungarischen Krone für die Landwehr, zur Stellung berufen ist.

Die Bezeichnung umfaßt dann jene Eingereihten der IV. Altersklasse, welche mit Schluß des Stellungsjahres als überzählig zur Entlassung gelangen dürften.

Počet těch, kteří za nástupce určeni býti mají, vyjde ze vřaďování, jež až do té doby v losovním pořadí nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu ještě očekávati lze, počítaje v to očekávané odvody přebytečné v kontingentu rekrutů a náhradní zálohy, a vyšetří počet ten velitel praporu zemské obrany ve srozumění s velitelem okresu doplňovacího a s okresním hejtmanem (úředníkem okresním).

Jak určení, tak i neurčení, avšak bez pochyby jakožto přespočetní vybývající nástupci zemské obrany buďtež až do sečtení kontingentálního trvale ponecháni na dovolené.

§. 71.

Jak se označuje v seznamu odvodním výsledek řízení úředního, konaného v příčině odvodu.

1. Výsledek řízení úředního, konaného v příčině odvodu, pokud se netýká rozhodnutí o reklamacích nebo žádostech za jiné výhody u vykonávání povinnosti branné a o nárocích na výhodu jednoroční služby dobrovolnické, o čemž již §§. 56 a 58 obsahují ustanovení podrobnější, označí se v seznamu odvodním v rubrikách 18, 19 a 20, a to tímto spůsobem:

a) Dobré zdání vojenského lékaře, sestavené dle lékařského návodu, zapíše se do rubriky 18.

b) Zní-li usnesení na to učiněné, které v tutéž rubriku zapsati se má, na „vřadění“, budiž v rubrice 19. sbor nebo ústav vojska, ke kterému muž přidělen byl, v zemích koruny uherské označen ihned, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených při těch, kteří přímo přiděleni byli, taktéž ihned, jinak staň se označení dle toho, co ustanovuje §. 66 : 5. Byl-li kdo přidělen jakožto náhradní záložník, budiž to poznamenáno před označením sboru vojenského. Na příklad bude tedy zníti označení v rubrice 19.: „ke pluku husarů čís. 5“, aneb „k náhradní záloze loďstva válečného“, nebo „ke praporu zemské obrany čís. 10“, pokud se týče v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených ve případech §. 66 : 5, poslední odstavec „k zemské obraně“.

c) Ve všech případech, ve kterých je třeba přezkoušení, buďtež dobrá zdání lékařů a usnesení dotyčných členů komise zapsána do rubriky 18. s krátkým odůvodněním náhledů protivných[1]), do rubriky 20. buď však zapsáno „ku přezkoušení“.

d) Usnesení dle *b)* neb *c)* §. 64 : 1 zapsána buďte rovněž do rubriky 18. a znějtež: „buď zpět dán“ nebo „buď vymazán“; také budiž do této rubriky zapsána klassifikace schopnosti k výdělku[2]) (§ 69).

e) Jest-li vřaděný určen za „nástupce“, poznamená se to v rubrice 19.

f) Opatření prozatímní, jako n. p. „k vyléčení (pozorování) (domnělé) vady . . . . buď odevzdán do (vojenské) nemocnice“, „jest v podezření, že sám se poškodil (zmrzačil)“ atd., poznamenána buďtež v rubrice připomenutí (§§. 62 a 63).

g) Tamtéž buď poznamenáno, jestliže muž k odvodu se nedostavil (§. 70 : 1), a buď připojen důvod, proč se nedostavil, ač-li znám jest.

h) Musí-li jméno některého odvodem povinného z příčin zjištěných snad býti vymazáno, n. p. poněvadž osoba dotyčná mezi tím zemřela, aneb že jméno to přichází dvakrát, buďte důvody výmazu udány v rubrice připomenutí jasně, krátce a stručně, nicméně však úplně.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených budiž poznamenání, nařízené v §. 66 : 1, učiněno v rubrice 20.

2. Opravy se v seznamu odvodním činiti nemají; nebylo-li lze jim se vyhnouti, buďtež co takové výslovně označeny a podepsány od okresního hejtmana (prvního úředníka jurisdikce), od velitele okresu doplňovacího a od velitele praporu zemské obrany. Něco vyškrabati se nedovoluje.

3. Obě, v zemích koruny uherské tři vyhotovení seznamu odvodního buďtež, prve než se podepíší, důkladně mezi sebou srovnána. Za bezpečné uschování seznamů odvodních odpovídají v každém případě okresní hejtman (okresní úředník) a velitel okresu doplňovacího, pokud se týče také velitel praporu zemské obrany[3]).

---

[1]) K docílení místa může k zápisu tomuto, zůstala-li rubrika 17. prázdna, použito býti rubrik 17. a 18.

[2]) Aby se zamezilo falšování, buďtež klassifikace ty psány vždy velkými písmeny začátečními a souvisle, n. p. „Erwerbsunfähig“ nebo „Mindererwerbsfähig“.

[3]) V zemích koruny uherské budiž tam, kde pro jurisdikční ústřední úřad vede se čtvrté vyhotovení seznamu odvodního, také toto srovnáno s druhými a od členů komise odvodní podepsáno (§. 72 : 2).

Die Zahl der als Nachmänner zu Bezeichnenden wird durch die bis dahin in der Losreihe des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes noch zu erwartenden Einreihungen, einschließlich der voraussichtlichen Ueberstellungen des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents, gegeben und ist vom Landwehr-Bataillons-Kommandanten im Einvernehmen mit dem Ergänzungsbezirks-Kommandanten und dem Bezirkshauptmanne (Bezirksbeamten) zu ermitteln.

Sowohl die bezeichneten, als die nichtbezeichneten, aber voraussichtlich als überzählig entfallenden Nachmänner der Landwehr sind bis zur Kontingents-Abrechnung dauernd-beurlaubt zu lassen.

. . . . §. 71.

Bezeichnung des Ergebnisses der Amtshandlungen bezüglich der Stellung in der Stellungsliste.

1. Das Ergebniß der Amtshandlungen bezüglich der Stellung, sofern es nicht die Entscheidung über Reklamationen oder Ansuchen um sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht und über Ansprüche auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung betrifft, worüber bereits die §§. 56 und 58 das Nähere enthalten, wird in der Stellungsliste in den Rubriken 18, 19 und 20, und zwar in folgender Art bezeichnet:

a) Das nach der ärztlichen Instruktion formulirte Gutachten des Militärarztes wird in die Rubrik 18 eingetragen.

b) Lautet der hierauf gefaßte und in dieselbe Rubrik aufzunehmende Beschluß auf „einzureihen", so ist in der Rubrik 19 die Truppe oder Heeres-Anstalt, wohin die Eintheilung erfolgte, in den Ländern der ungarischen Krone sofort, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bei unmittelbar Eingetheilten gleichfalls sofort, sonst nach den Bestimmungen des §. 66:5 zu bezeichnen. Die Eintheilung als Ersatzreservist ist der truppenweisen Bezeichnung voranzuschicken. Beispielsweise wird daher die Bezeichnung in der Rubrik 19 lauten: „zum Husaren-Regimente Nr. 5", oder „zur Ersatzreserve der Kriegsmarine", oder „zum Landwehr-Bataillon Nr. 10", beziehungsweise in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern in den Fällen des §. 66:5, letzter Absatz „zur Landwehr".

c) In allen Fällen, in welchen die Ueberprüfung in Anspruch genommen wird, sind die Gutachten der Aerzte und die Beschlüsse der betreffenden Kommissions-Mitglieder in die Rubrik 18 mit kurzer Begründung der gegentheiligen Ansichten einzutragen[1]), in die Rubrik 20 ist jedoch aufzunehmen „zur Ueberprüfung".

d) Die Beschlüsse nach b oder c des §. 64:1 sind ebenfalls in die Rubrik 18 aufzunehmen und haben zu lauten: „zurückzustellen" oder „zu löschen"; auch ist in dieser Rubrik die Klassifikation der Erwerbsfähigkeit einzutragen[2]) (§. 69).

e) Wird der Eingereihte als „Nachmann" bezeichnet, so ist dies in der Rubrik 19 ersichtlich zu machen.

f) Vorläufige Verfügungen, wie z. B. „zur Heilung (Beobachtung) des (angeblichen) Gebrechens . . . . in das (Militär-)Spital abzugeben", „Verdacht der Selbstbeschädigung (Selbstverstümmlung)" u. s. w. sind in der Anmerkungs-Rubrik aufzunehmen (§§. 62 und 63).

g) Ebendaselbst ist zu bemerken, wenn der Mann von der Stellung wegblieb (§. 70:1), und die allenfalls bekannte Ursache des Nichterscheinens beizufügen.

h) Wenn der Name eines Stellungspflichtigen aus konstatirten Ursachen etwa gelöscht werden muß, z. B. weil der Betreffende inzwischen gestorben ist, oder weil der Name zweimal vorkommt, so sind die Gründe der Löschung klar, kurz und bündig, aber dennoch vollständig in der Anmerkungs-Rubrik anzugeben.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern hat die im §. 66:1 angeordnete Vormerkung in der Rubrik 20 zu erfolgen.

2. Verbesserungen sollen in der Stellungsliste nicht vorkommen; waren sie nicht zu vermeiden, so sind sie als solche ausdrücklich zu bezeichnen und von dem Bezirkshauptmanne (ersten Beamten der Jurisdiktion), von dem Ergänzungsbezirks- und von dem Landwehr-Bataillons-Kommandanten zu unterfertigen. Radiren ist nicht gestattet.

3. Die beiden, in den Ländern der ungarischen Krone die drei Ausfertigungen der Stellungsliste sind vor der Unterschrift genau zu kollationiren. Für die sichere Aufbewahrung der Stellungsliste bleiben unter allen Umständen der Bezirkshauptmann (Bezirksbeamte) und der Ergänzungsbezirks-Kommandant, beziehungsweise auch der Landwehr-Bataillons-Kommandant verantwortlich.[3])

---

[1]) Des Raumes wegen können, wenn die Rubrik 17 unbenützt blieb, die Rubriken 17 und 18 zu dieser Eintragung verwendet werden.

[2]) Zur Hintanhaltung von Fälschungen sind diese Klassifikationen immer mit großen Anfangsbuchstaben und zusammenhängend zu schreiben, z. B. „Erwerbsunfähig" oder „Mindererwerbsunfähig".

[3]) In den Ländern der ungarischen Krone ist dort, wo für die Jurisdiktions-Centralbehörde ein viertes Exemplar der Stellungsliste geführt wird, auch dieses Exemplar zu kollationiren und von den Stellungs-Kommissions-Mitgliedern zu unterfertigen (§. 72:2).

§. 72.

Konec odvodu a zakončení seznamu odvodního.

A. V zemích koruny uherské.

1. Po skončeném odvodu sečte se výsledek. Na konci seznamu odvodního vyznačeno buď toto sečtení následovně:

Pro stálé vojsko (loďstvo válečné):

Rozvržený kontingent rekrutů obnášel . . . . mužů.
K tomu:
schodky a náhrady, které lze připočítati . . . . mužů.
dohromady . . . . mužů.
Od toho:
přebytky, které lze připočítati . . . . mužů.
zbude . . . . mužů.
Nato bylo dostaveno:
a) z povinnosti úřadu (oddělení *A* seznamu odvodního), a to:
osob, nemajících pasu . . . . mužů.
osob, které se bez povolení oženily . . . . „
osob, které před odvodem uprchly . . . . „
osob, které se samy zmrzačily . . . . „

b) při odvodu dodatečném (oddělení *B* seznamu odvodního)	pojímaje v to jednoroční dobrovolníky v losovním pořadí náhradní zálohy	.... „
c) v pořadí losovním I., II. a III. třídy životní		.... „
d) v pořadí losovním IV. třídy životní . . .		.... „

dohromady . . . . mužů.

Pro náhradní zálohu:

Rozvržený kontingent náhradní zálohy obnášel . . . . mužů.
K tomu:
schodky a náhrady, které lze připočítati . . . . „
dohromady . . . . mužů.
Od toho:
přebytky, které lze připočítati . . . . „
zbude . . . . mužů.
Na to bylo dostaveno:

e) při odvodu dodatečném (oddělení *B* seznamu odvodního)	pojímaje v to držitele zděděných hospodářství polních v pořadí losovním kontingentu rekrutů	.... „
f) v pořadí losovním I., II. a III. třídy životní		.... „
g) v pořadí losovním IV. třídy životní . . .		.... „

dohromady . . . . mužů.

Pro zemskou obranu:

Nejnižší potřeba doplňovací pro zemskou obranu obnáší*) . . . . mužů.
Vpočteno bylo:

h) při odvodu dodatečném (oddělení *B* seznamu odvodního)	pojímaje v to jednoroční dobrovolníky (§. 72 : *C* 3), pak ty, kteří dle pořadí losovního kontingentů vojska (§§. 64 : 3 a 5; 77 : 3) vřaděni byli	.... „
i) v pořadí losovním I., II. a III. třídy životní		.... „
j) v pořadí losovním IV. třídy životní . . .		.... „

dohromady . . . . mužů

B. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených.

1. Po skončení rozvrhu dle okresů odvodních budiž výsledek odvodu od úřadů doplňovacích první stolice souhlasně sečten a sečtení to budiž na konci seznamu odvodního připojeno.
Sečtení děje se takto:

---

*) Nejnižší potřeba doplňovací zemské obrany budiž uvedena toliko tehdy, jestliže IV. třída životní k uhražení doplňovací náležitosti zemské obrany k odvodu se stavěla, a buďtež v případě tom ti, kdož na potřebu doplňovací vpočteni býti mají a od 1. ledna až do započetí pravidelného odvodu v okresu odvodním k zemské obraně assentováni nebo přeloženi byli (§. 65 : *A* 8), v součtu uvedeni.

§. 72.

Schluß der Stellung und Abschluß der Stellungsliste.

A. In den Ländern der ungarischen Krone.

1. Nach vollendeter Stellung ist über das Ergebniß abzurechnen. Am Schluße der Stellungsliste ist diese Abrechnung in nachfolgender Art aufzunehmen:

Für das stehende Heer (die Kriegsmarine):

Das repartirte Rekruten-Kontingent betrug .... Mann.
Hiezu:
anrechnungsfähige Rückstände und Ersätze .... „
zusammen ...... Mann.
Hievon:
anrechnungsfähige Guthabungen .... Mann.
verbleiben ...... Mann.
Hierauf wurden gestellt:
a) von amtswegen (Abtheilung A der Stellungsliste), und zwar:
Paßlose .... Mann.
Unbefugt Verehelichte .... „
Stellungsflüchtige .... „
Selbstverstümmler .... „
b) Nachzustellende (Abtheilung B der Stellungsliste) .... „
c) in der Losreihe der I., II. und III. Altersklasse .... „
d) in der Losreihe der IV. Altersklasse .... „
(b–d: einschließlich der Einjährig-Freiwilligen in der Losreihe der Ersatzreserve)
zusammen ...... Mann.

Für die Ersatzreserve:

Das repartirte Ersatzreserve-Kontingent betrug .... Mann.
Hiezu:
anrechnungsfähige Rückstände und Ersätze .... „
zusammen ...... Mann.
Hievon:
anrechnungsfähige Guthabungen .... „
verbleiben ...... Mann.
Hierauf wurden gestellt:
e) Nachzustellende (Abtheilung B der Stellungsliste) .... „
f) in der Losreihe der I., II. und III. Altersklasse .... „
g) in der Losreihe der IV. Altersklasse .... „
(e–g: einschließlich der Besitzer ererbter Landwirthschaften in der Losreihe des Rekruten-Kontingents)
zusammen ...... Mann.

Für die Landwehr:

Der Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarf beträgt*) .... Mann.
Gezählt wurden:
h) Nachzustellende (Abtheilung B der Stellungsliste) .... Mann.
i) in der Losreihe der I., II. und III. Altersklasse .... „
j) in der Losreihe der IV. Altersklasse .... „
(h–j: einschließlich der Einjährig-Freiwilligen (§. 72: C 3), dann der nach der Losreihe der Heeres-Kontingente (§§. 64:3 und 5; 77:3) Eingereihten)
zusammen ...... Mann.

B. Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.

1. Nach Abschluß der stellungsbezirksweisen Repartition ist über das Ergebniß der Stellung von den Ergänzungsbehörden erster Instanz einvernehmlich abzurechnen und diese Abrechnung am Schluße der Stellungsliste einzufügen.

Die Abrechnung erfolgt in nachstehender Art:

---

*) Der Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarf ist nur dann einzustellen, wenn die IV. Altersklasse zur Deckung des Landwehr-Ergänzungserfordernisses zur Stellung gelangte und sind in diesem Falle die auf den Ergänzungsbedarf zu zählenden, vom 1. Jänner bis zum Beginne der regelmäßigen Stellung im Stellungsbezirke zur Landwehr Assentirten oder Uebersetzten (§. 65: A 8) in der Abrechnung anzuführen.

Pro stálé vojsko (loďstvo válečné).

Rozvržený kontingent rekrutů spolu se schodky obnáší . . . . mužů.
K tomu:
náhrady od 1. ledna do 31. července . . . . „

dohromady . . . . . . mužů.

Na to bylo vpočteno:
a) osob, trvale určených pro kontingent rekrutů, a to: přebytky z roku předešlého . . . mužů.
osob, jež v roce běžícím vpočítati se mají (z povinnosti úřadu odvedení, dodatečně odvedení, dobrovolníci atd.) . . . . „

b) v pořadí losovním I., II. a III. třídy životní	pojímaje v to jednoroční dobrovolníky v pořadí losovním náhradní zálohy	. . . . „
c) v pořadí losovním IV. třídy životní . . .		. . . . „

dohromady . . . . . . mužů.

Pro náhradní zálohu:

Rozvržený kontingent náhradní zálohy spolu se schodky obnáší . . . . mužů.
K tomu:
náhrady od 1. ledna do 31. července . . . . „

dohromady . . . . . . mužů.

Na to bylo vpočteno:
d) osob, trvale určených pro kontingent náhradní zálohy, a to: přebytky z roku předešlého . . . . mužů.
osob, jež v roce běžícím vpočítati se mají (dodatečně odvedení atd.) . . . . „

e) v pořadí losovním I., II. a III. třídy životní	pojímaje v to vlastníky zděděných hospodářství polních v pořadí losovním kontingentu rekrutů	. . . . „
f) v pořadí losovním IV. třídy životní		. . . . „

dohromady . . . . . . mužů.

Pro zemskou obranu:

Rozvržená nejnižší potřeba doplňovací pro zemskou obranu spolu se schodky obnáší . . . . mužů.
Na to bylo vpočteno:
g) branných povinníků, přímo k zemské obraně assentovaných a do ní přeložených . . . . „
h) v pořadí losovním I., II. a III. třídy životní . . . . „
i) v pořadí losovním IV. třídy životní . . . . „

dohromady . . . . . . mužů.

C. V obou obvodech státních.

2. Seznam odvodní zakončí se udáním dne a hodiny, a podepíší jej všichni členové komise, jednotlivá oddělení jeho však podepíší okresní hejtman (první úředník jurisdikce), velitel okresu doplňovacího a v zemích koruny uherské velitel praporu zemské obrany ve vlastním seznamu odvodním. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených budiž sečtení podepsáno vzájemně od úřadů doplňovacích I. stolice.

Veškeré odvody, jež se naskytnou po zakončení seznamu odvodního, náleží konati stálé komisi odvodní (§. 80); k těmto odvodům užito buď zvláštních seznamů odvodních (výtahů).

Závěrečná čísla kontingentu rekrutů a náhradní zálohy, pak nejnižší potřeby doplňovací zemské obrany — byla-li tato v povolané IV. třídě životní uhražena — buďtež označena na zevnější straně seznamu odvodního.

3. Ti, kdož jsouce v některé třídě životní odvodem povinné od 1. ledna až do započetí pravidelného odvodu v příslušném okresu odvodním assentováni byli jakožto jednoroční dobrovolníci neb jakožto jednoroční dobrovolníci pod výminkami ke sborům a ústavům vojska (k loďstvu válečnému), a kteří dle výsledku odvodu podle své třídy životní a dle pořadí losovního připadají k zemské obraně, buďtež v zemích koruny uherské hned po odvodu, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených do 20. srpna od velitelstva okresu doplňovacího sborům početním označeni a od těchto ihned ke příslušnému praporu zemské obrany přeloženi (§. 92 : 3, poslední odstavec).

§. 73.

Jak se koná assentování a jakými listinami se doloží.

1. Každého dne po skončení odvodu vykoná důstojník okresu doplňovacího u přítomnosti velitele okresu doplňovacího assentování těch, kdož přiděleni byli ke stálému vojsku a k loďstvu válečnému, pak k náhradní záloze. V královstvích a zemích v říšské radě

Für das stehende Heer (die Kriegsmarine):

Das einschließlich der Rückstände repartirte Rekruten-Kontingent beträgt . . . . Mann.
Hiezu:
die Ersätze vom 1. Jänner bis 31. Juli . . . . „

zusammen . . . . . . Mann.

Hierauf wurden gezählt:

a) die für das Rekruten-Kontingent bleibend Gewidmeten, und zwar: Guthabungen vom Vorjahre . . . . Mann.
Anzurechnende im laufenden Jahre (von amtswegen Gestellte, Nachgestellte, Freiwillige u. s. w.) . . . . „

b) in der Losreihe der I., II. und III. Altersklasse } einschließlich der Einjährig-Freiwilligen in der Losreihe der Ersatzreserve . . . . „
c) in der Losreihe der IV. Altersklasse . . . . } . . . . „

zusammen . . . . . . Mann.

Für die Ersatzreserve:

Das einschließlich der Rückstände repartirte Ersatzreserve-Kontingent beträgt . . . . . . Mann.
Hiezu:
die Ersätze vom 1. Jänner bis 31. Juli . . . . „

zusammen . . . . . . Mann.

Hierauf wurden gezählt:

d) die für das Ersatzreserve-Kontingent bleibend Gewidmeten und zwar: Guthabungen vom Vorjahre . . . . Mann.
Anzurechnende im laufenden Jahre (Nachgestellte u. s. w.) . . . . „

e) in der Losreihe der I. II., und III. Altersklasse } einschließlich der Eigenthümer ererbter Landwirthschaften in der Losreihe des Rekruten-Kontingents . . . . „
f) in der Losreihe der IV. Altersklasse . . . . } . . . . „

zusammen . . . . . . Mann.

Für die Landwehr:

Der repartirte Minimal-Ergänzungsbedarf der Landwehr einschließlich der Rückstände beträgt . . . . Mann.

Hierauf wurden gezählt:

g) die unmittelbar zur Landwehr assentirten und die dahin übersetzten Wehrpflichtigen . . . . . „
h) in der Losreihe der I. II. und III. Altersklasse . . . . „
i) in der Losreihe der IV. Altersklasse . . . . „

zusammen . . . . . . Mann.

C. In beiden Staatsgebieten.

2. Die Stellungsliste wird mit Angabe des Tages und der Stunde geschlossen und von allen Kommissions-Mitgliedern, die einzelnen Abtheilungen derselben aber von dem Bezirkshauptmanne (ersten Beamten der Jurisdiktion), dem Ergänzungsbezirks- und in den Ländern der ungarischen Krone dem Landwehr-Bataillons-Kommandanten in der eigenen Stellungsliste unterfertigt. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern ist die Abrechnung von den Ergänzungsbehörden erster Instanz gegenseitig zu unterfertigen.

Alle nach Abschluß der Stellungsliste vorkommenden Stellungen liegen der **ständigen** Stellungs-Kommission (§. 80) ob; hiezu sind abgesonderte Stellungslisten (Auszüge) zu benützen.

Die Abschlußnummern des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents, dann des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes — wenn letzterer in der berufenen IV. Altersklasse gedeckt wurde — sind auf der Außenseite der Stellungsliste zu bezeichnen.

3. Jene in einer stellungspflichtigen Altersklasse stehenden, vom 1. Jänner bis zum Beginne der regelmäßigen Stellung im zuständigen Stellungsbezirke als Einjährig-Freiwillige oder als bedingt Einjährig-Freiwillige zu Truppen oder Anstalten des Heeres (zur Kriegsmarine) Assentirten, welche nach dem Ergebnisse der Stellung gemäß ihrer Altersklasse und Losreihe zur Landwehr entfallen, sind in den Ländern der ungarischen Krone unmittelbar nach der Stellung, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bis 20. August vom Ergänzungsbezirks-Kommando den Standeskörpern zu bezeichnen und von diesen sofort zu dem zuständigen Landwehr-Bataillon zu übersetzen (§. 92:3, letzter Absatz).

§. 73.

Der Akt der Assentirung und die Dokumentirung derselben.

1. Täglich nach dem Schluße der Stellung ist die Assentirung der zum stehenden Heere und zur Kriegsmarine, dann zur Ersatzreserve Eingetheilten durch den Ergänzungsbezirks-Offizier in Gegenwart des Ergänzungsbezirks-Kommandanten vorzunehmen. In den im Reichsrathe vertretenen König-

zastoupených budiž assentování všech vřaděných, kteří pro vojsko (loďstvo válečné), náhradní zálohu nebo zemskou obranu mohou určeni býti teprvé, když ustanoven byl rozvrh dle okresů odvodních, s výhradou tohoto přidělení vykonáno tak, jako kdyby byli připadli na kontingent rekrutů.

Assentovaným budiž I. a V. článek vojenských pravidel v mateřské řeči jejich přečten a vyložen; na to buďtež upozorněni na důležitosť přísahy a pak buď od nich vzata slavnostním spůsobem předepsaná přísaha služební.

Při vykonání přísahy nebudiž užito symbolů náboženských.

Jestliže by v některém případě někdo se zpěčoval složiti přísahu, budiž jemu přísaha přečtena, a že se tak stalo, v rubrice 35. protokolu assentního poznamenáno.

Assentování těch, kdož přiděleni byli k zemské obraně, vykoná u přítomnosti velitele praporu zemské obrany, v zemích koruny uherské přítomný druhý důstojník z počtu zemské obrany, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených důstojník okresu doplňovacího, jenž od nich stejným spůsobem vezme přísahu služební, předepsanou pro zemskou obranu.

Assentovaní buďtež podrobně poučeni o povinnostech svých. V zemích koruny uherské buď záložním náhradníkům zvláště podotknuto, že schodky, které se snad naskytnou při sečtení kontingentálním v kontingentu rekrutů, uhradí se tím, že náhradní záložníci, kteří v pořadí losovním nejblíže následují, přeloží se do třídy povinných ke službě ve vojsku (loďstvu válečném). V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených buďtež ti, kdož s výhradou dodatečného určení assentováni jsou, zvláště poučeni, že o trvalém přidělení svém vyrozuměni budou po provedeném rozvrhu dle okresův odvodních (§. 65 : *B* 5).

Potřebná ustanovení o dalším řízení, pak o poměru služebním až do dne vřadění následují v XI. oddělení tohoto návodu.

Vzorec XV. 2. Výkon assentování doloží se protokolem assentním (vzorec XV), na základě seznamu odvodního ve všech rubrikách přesně vyplněným, jenž pro zemskou obranu dle praporů zvláště vésti se má a jejž dotyční členové komise ze stálého vojska (loďstva válečného), pokud se týče ze zemské obrany podpíší. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených buďtež při těch, kteří assentováni byli s výhradou dodatečného určení, rubriky 6. a 36. protokolu assentního vyplněny teprvé po provedeném rozvrhu dle okresův odvodních a pokud se týče po provedeném přidělení ke sborům vojenským. Výtahy z protokolu assentního o těch, kdož pak na zemskou obranu připadají, buďtež od velitelstva okresu doplňovacího do 20. srpna zaslány příslušné evidenci zemské obrany.

Protokol assentní o těch, kdož assentováni jsou k stálému vojsku (k loďstvu válečnému) a k náhradní záloze, zůstane uschován u velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), assentní protokol zemské obrany uloží se u dotyčných velitelstev praporů. Bylo-li v některém okresu doplňovacím zřízeno více komisí odvodních než jedna, buďtež tyto protokoly na konci doby odvodní sloučeny v protokol jediný („assentní protokol *A* roku 18 ..“).

3. Popsání osoby a zápis jeho do protokolu assentního obstará a dohlíží k němu důstojník okresu doplňovacího, pokud se týče důstojník zemské obrany, a to během odvodu, ustanovení další o tom, jak se vyplniti mají rubriky protokolu, obsažena jsou v dotčeném výše vzorci.

§. 74.

Jaké jest řízení v případě tom, když se při povolání odvodem povinných ku výkonu této povinnosti jednalo proti zákonu.

Jestliže vřaděný anebo někdo jiný učiní oznámení o tom, že se při povolání odvodem povinného ku výkonu této povinnosti jednalo proti zákonu, aneb vyjde-li to jinakým spůsobem na jevo, nebo lze-li se toho i jenom důvodně domýšleti, konají úřad v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených političtí úřadové doplňovací druhé stolice, v zemích koruny uherské ministerium zemské obrany, v příčině osob vojenských pak vojenské velitelstvo territoriální.

reichen und Ländern ist die Assentirung aller Einzureihenden, deren Widmung für das Heer (die Kriegsmarine), die Ersatzreserve oder Landwehr, erst nach Feststellung der stellungsbezirksweisen Repartition erfolgen kann, vorbehaltlich dieser Eintheilung so vorzunehmen, als wenn dieselben auf das Rekruten-Kontingent entfallen wären.

Den zu Assentirenden ist der I. und V. Kriegs-Artikel in ihrer Muttersprache vorzulesen und zu erklären; hierauf ist denselben die Wichtigkeit des Eides vorzuhalten und dann der vorgeschriebene Diensteid in feierlicher Weise abzunehmen.

Bei der Abnahme des Eides hat es auf die Benützung religiöser Symbole nicht anzukommen.

Sollte der Fall eintreten, daß die Ablegung des Eides verweigert wird, so ist der Eid dem Betreffenden vorzulesen und der bezügliche Vorgang in der Rubrik 35 des Assent-Protokolles zu bemerken.

Die Assentirung der in die Landwehr Eingetheilten ist in Gegenwart des Landwehr-Bataillons-Kommandanten, in den Ländern der ungarischen Krone durch den anwesenden zweiten Offizier aus dem Stande der Landwehr, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern durch den Ergänzungsbezirks-Offizier vorzunehmen, indem er ihnen den für die Landwehr vorgeschriebenen Diensteid in gleicher Weise abnimmt.

Die Assentirten sind über ihre Verpflichtungen eingehend zu belehren. In den Ländern der ungarischen Krone ist den Ersatzreservisten besonders zu bedeuten, daß die bei der Kontingents-Abrechnung sich etwa ergebenden Abgänge im Rekruten-Kontingente durch Uebersetzung der in der Losreihe zunächst rangirenden Ersatzreservisten in die Kategorie der Heeres- (Kriegsmarine-) Dienstpflichtigen gedeckt werden. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern sind die vorbehaltlich der nachträglichen Widmung Assentirten besonders zu belehren, daß sie von ihrer bleibenden Eintheilung nach Durchführung der stellungsbezirksweisen Repartition verständigt werden (§. 65 : B 5).

Ueber das weitere Verfahren, dann über das Dienstverhältniß bis zum Tage der Einreihung folgen die erforderlichen Bestimmungen im XI. Abschnitte dieser Instruktion.

2. Der Akt der Assentirung wird durch das auf Grundlage der Stellungsliste in allen Rubriken mit Genauigkeit ausgefüllte, für die Landwehr nach Bataillonen abgesondert zu führende Assent-Protokoll (Muster XV), welches von den betreffenden Kommissions-Mitgliedern des stehenden Heeres (der Kriegsmarine), beziehungsweise der Landwehr, unterfertigt wird, dokumentirt. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern sind bei den mit Vorbehalt der nachträglichen Widmung Assentirten die Rubriken 6 und 36 des Assent-Protokolles erst nach Durchführung der stellungsbezirksweisen Repartition und beziehungsweise der truppenweisen Eintheilung auszufüllen. Die Auszüge aus dem Assent-Protokolle über die sodann für die Landwehr Entfallenden sind vom Ergänzungsbezirks-Kommando bis 20. August der zuständigen Landwehr-Evidenthaltung zu übermitteln. Muster XV.

Das Assent-Protokoll über die zum stehenden Heere (zur Kriegsmarine) und zur Ersatzreserve Assentirten bleibt bei dem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando, jenes der Landwehr bei den betreffenden Bataillons-Kommanden deponirt. Wenn in einem Ergänzungsbezirke mehr als eine Stellungs-Kommission aktivirt war, so sind diese Protokolle am Schluße der Stellungsperiode in ein Protokoll („Assent-Protokoll A des Jahres 18 . .") zusammenzufassen.

3. Die Aufnahme der Personsbeschreibung und deren Eintragung in das Assent-Protokoll besorgt und überwacht der Ergänzungsbezirks-, beziehungsweise der Landwehr-Offizier im Verlaufe des Stellungsgeschäftes, die weiteren Bestimmungen über die Rubriken-Ausfüllung des Protokolles enthält das vorbezeichnete Muster.

§. 74.

Verfahren bei gesetzwidrigen Vorgängen in der Heranziehung der Stellungspflichtigen zur Erfüllung dieser Pflicht.

Wenn ein Eingereihter oder sonst jemand die Anzeige über gesetzwidrige Vorgänge bei der Heranziehung eines Stellungspflichtigen zur Erfüllung dieser Pflicht macht, oder solche sich in anderer Weise herausstellen, oder auch nur mit Grund vermuthen lassen, so wird in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern von den politischen Ergänzungsbehörden zweiter Instanz, in den Ländern der ungarischen Krone vom Landesvertheidigungs-Ministerium, gegen Militärpersonen vom Militär-Territorial-Kommando amtgehandelt.

IX. Oddělení.

Odvody dodatečné*).

§. 75.

Jak se povolávají k odvodu dodatečnému ti, kdož se nedostavili k odvodu pravidelnému.

1. Jest zvláštní povinností úřadův okresních (jurisdikcí), aby pečovaly o to, a velitelstev doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného), jakož i velitelstev praporů zemské obrany, aby působila k tomu, aby ti, kdož ke pravidelnému odvodu se nedostavili, co možná rychle povoláni byli k odvodu dodatečnému.

2. Potřebná pátrání po bydlišti nepřítomného a po „docela neznámých“ (§. 16 : 11), konati mají v první řadě představení obecní, jichž se týče — v zemích koruny uherské kromě toho komise vyšetřovací, které k účelu tomu v každé obci každoročně se zřídí, — k jejichž nepřetržené činnosti v příčině té dohlížejí okresní úřadové (úředníci okresní).

3. Jakmile však výsledky tohoto pátrání vyžadují toho, aby jednání dělo se písemně, zaveďtež jednání to úřadové okresní (úředníci okresní) a pokračujtež v něm se vší obezřelostí a rázností.

4. Není-li během tohoto jednání jiné příčiny k dalšímu pátrání, může úřad okresní, dorozuměv se s velitelstvem doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), v zemích koruny uherské nad to po vyžádaném svolení jurisdikce, od jednání upustiti.

5. To však nezbavuje povinnosti ani obecního představeného, aby dále bděl nad těmi, kteří se nedostavili, aneb nad „docela neznámými“, aniž úřad okresní (úředníka okresního), aby opět se jali pátrati, ač mají-li k tomu podnětu.

6. Jestliže tímto spůsobem ten, jenž se nedostavil, vypátrán jest v jiném okresu, třeba dorozuměti se v příčině odvodu jeho s úřadem okresním (úředníkem okresním) bydliště a před se jíti vedle §. 78, při čemž však přihlížeti dlužno k ustanovením §. 101.

7. Kdekoliv kdo postižen jest, o němž zavedeným pátráním na jevo vyjde aneb i jen důvodně domýšleti se lze, že nevyhověl odvodní povinnosti své, má úřad okresní (úředník okresní) bydliště od jeho úřadu příslušného, v zemích koruny uherské od úředníka okresního jeho obce příslušné, vyžádati sobě potřebných zpráv a dle nich jednati.

8. Každému obecnímu představenému odevzdán buď od úřadu okresního (úředníka okresního) hned po skončení odvodu v okresu seznam těch, kteří se z obce nedostavili, a seznam „docela neznámých.“

9. Jestliže někdo, jenž se nedostavil, v obci se objevil, uzdravil-li se aneb zjištěno-li, že bydlí v cizině nebo že jest mrtev, aneb byl-li ten, jenž byl ve vazbě vyšetřovací, trestní neb kárné, z vazby propuštěn, pokud se týče bylo-li řízení trestního soudu proti odvodem povinnému na svobodě se nalezajícímu (§. 54) zastaveno, aneb konečně, jestliže v zemích koruny uherské při těch, kdož z vazby trestní pod výminkou byli propuštěni, trest uplynul, budiž o tom ihned učiněno oznámení úřadu okresnímu (úředníku okresnímu). Ten pak k oznámení obecního představeného, pokud se týče na základě sdělení, jež v příčině té obdržel od úřadu soudního (trestnice), — nečekaje teprvé na příští odvod pravidelný — učiní opatření, aby osoba dotyčná dodatečně byla odvedena, pokud se týče, jestliže zemřela, aby vymazána byla.

Vypátrán-li „docela neznámý“, jednejž úřad okresní (úředník okresní) ihned dle toho, co ustanovuje tento návod.

10. Seznamy (odstavec 8) buďtež uschovány a kdykoliv se udá změna v osobě obecního představeného, odevzdejž je starosta odstupující svému nástupci, po vyřízení všech případů poznamenaných však vráceny buďtež seznamy okresnímu úřadu (úředníku okresnímu).

) Oni povinníci branní, kteří až do započetí platnosti zákona ode dne 2. října 1882 (XXXIX. článku zákona z roku 1882) trvale přiděleni byli k náhradní záloze a kteří assentování podrobeni nebyli a tudíž v dosavadních protokolech početních náhradní zálohy dále v evidenci se chovají, assentováni buďtež, dostaví-li se k assentování před 31. prosincem roku, ve kterém dokonají 30. rok věku, k náhradní záloze, po tomto dni až do 31. prosince roku, ve kterém dokonají 32. rok věku, k zemské obraně, (viz poznámku) k §. 5 : 2, týkající se povinnosti služební). V době povinnosti služební při zemské obraně buďtež branní povinníci tito, kteří se k assentování nedostavili, chováni v evidenci při zemské obraně. Velitelstva okresů doplňovacích mají protokol početní, v němž obsaženi jsou takoví povinníci branní, když tito přestupují v evidenci zemské obrany, odevzdati dotyčnému velitelstvu praporu zemské obrany. O vypátrání a předvedení těch, kteří se nedostavili k assentování, postarati se mají úřady politické všemi zákonnými prostředky, které po ruce mají.

IX. Abschnitt.

Nachstellungen.*)

§. 75.

Heranziehung der von der regelmäßigen Stellung Ausgebliebenen zur Nachstellung.

1. Es ist eine besondere Pflicht der Bezirksbehörden (Jurisdiktionen) zu sorgen und der Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-, sowie der Landwehr-Bataillons-Kommanden darauf einzuwirken, daß die von der regelmäßigen Stellung Ausgebliebenen so schnell als möglich zur Nachstellung herangezogen werden.

2. Die erforderlichen Nachforschungen nach dem Aufenthalte eines Abwesenden und nach den „gänzlich Unbekannten" (§. 16 : 11) sind in erster Linie durch die betreffenden Gemeindevorsteher — in den Ländern der ungarischen Krone überdies durch die zu diesem Zwecke in jeder Gemeinde alljährlich aufzustellenden Erhebungs-Kommissionen — zu pflegen, deren ununterbrochene Thätigkeit in dieser Richtung durch die Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) zu überwachen ist.

3. Sobald jedoch die Ergebnisse dieser Nachforschungen die Führung der Verhandlungen im Korrespondenzwege erfordern, sind dieselben von den Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) aufzunehmen und mit aller Umsicht und Energie fortzusetzen.

4. Bietet sich im Laufe dieser Verhandlungen kein weiterer Anhaltspunkt zur Fortsetzung der Nachforschung, so kann dieselbe, nach Einvernehmen mit dem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando, in den Ländern der ungarischen Krone überdies nach eingeholter Zustimmung der Jurisdiktion, abgebrochen werden.

5. Dies hebt jedoch weder die Verpflichtung des Gemeindevorstehers zur fortgesetzten Wachsamkeit nach solchen Ausgebliebenen oder „gänzlich Unbekannten," noch jene der Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten) zur Wiederaufnahme der Nachforschungen, wenn sich Anhaltspunkte dafür bieten, auf.

6. Wird infolge dieser Nachforschungen der Ausgebliebene in einem anderen Bezirke ermittelt, so ist sich rücksichtlich seiner Stellung mit der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) des Aufenthaltsortes in das Einvernehmen zu setzen und nach §. 78, jedoch mit Bedachtnahme auf die Bestimmungen des §. 101, vorzugehen.

7. Wo immer jemand aufgegriffen wird, rücksichtlich dessen die angestellten Nachforschungen ergeben, oder auch nur mit Grund vermuthen lassen, daß er seiner Stellungspflicht nicht nachgekommen ist, hat die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) des Aufenthaltsortes von der Zuständigkeitsbehörde, in den Ländern der ungarischen Krone von dem Bezirksbeamten der Zuständigkeitsgemeinde desselben, die erforderlichen Auskünfte einzuholen und nach dem Stande derselben vorzugehen.

8. Jedem Gemeindevorsteher ist von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) unmittelbar nach Abschluß des Stellungsgeschäftes in dem Bezirke, ein Verzeichniß über die Ausgebliebenen der Gemeinde und über die „gänzlich Unbekannten" zu übergeben.

9. Ist ein Ausgebliebener in der Gemeinde erschienen, genesen oder dessen auswärtiger Aufenthalt oder Tod ermittelt, oder ist der in Untersuchungs-, Straf- oder Korrektionshaft Stehende aus der Haft entlassen, beziehungsweise das strafgerichtliche Verfahren wider einen Stellungspflichtigen auf freiem Fuße (§. 54) eingestellt worden, oder endlich, wenn in den Ländern der ungarischen Krone bei den aus der Strafhaft bedingt Entlassenen die Strafe abgelaufen ist, so ist hierüber sofort die Anzeige an die Bezirksbehörde (den Bezirksbeamten) zu erstatten. Diese hat über die Anzeige des Gemeinde-Vorstehers, beziehlich über die durch die Gerichtsbehörde (Strafanstalt) erhaltene diesfällige Mittheilung — ohne erst die nächste regelmäßige Stellung abzuwarten — die Nachstellung des Betreffenden, beziehungsweise die Löschung des Verstorbenen zu veranlassen.

Wird ein „gänzlich Unbekannter" erforscht, so hat die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) sofort nach den Bestimmungen dieser Instruktion vorzugehen.

10. Die Verzeichnisse (Punkt 8) sind aufzubewahren und, so oft ein Wechsel in der Person des Gemeindevorstehers erfolgt, von dem abtretenden Gemeindevorsteher seinem Nachfolger zu übergeben, nach Erledigung aller vorgemerkten Fälle aber der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) zurückzustellen.

) Jene bis zum Beginne der Wirksamkeit des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) bleibend in die Ersatzreserve eingetheilten Wehrpflichtigen, welche der Assentirung nicht unterzogen wurden und demgemäß in den bisherigen Standes-Protokollen der Ersatzreserve weiter evident geführt werden, sind, wenn sie vor dem 31. Dezember des Jahres, in welchem sie das 30. Lebensjahr vollenden, zur Assentirung gelangen, zur Ersatzreserve, nach diesem Tage bis 31. Dezember des Jahres, in welchem sie das 32. Lebensjahr vollenden, zur Landwehr zu assentiren (siehe Anmerkung) zu §. 5 : 2, betreffend die Dienstpflicht). Innerhalb der Landwehr-Dienstpflichtdauer sind diese zur Assentirung nichterschienenen Wehrpflichtigen bei der Landwehr evident zu führen. Die Ergänzungsbezirks-Kommanden haben das, solche Wehrpflichtige enthaltende Standes-Protokoll mit dem Uebertritte derselben in die Evidenz der Landwehr, dem betreffenden Landwehr-Bataillons-Kommando zu übergeben. Die Ausforschung und Vorführung der zur Assentirung Nichterschienenen ist von den politischen Behörden mit allen ihnen zu Gebote stehenden gesetzlichen Mitteln zu bewirken.

§. 76.

Jaké jest řízení v příčině odvodem povinných, kteří trvale jsou usazeni v cizině.

1. Odvodem povinní, kteří v cizině trvale jsou usazeni, dále bohoslovci, kteří v cizině študují, konečně v případech zvláště pozoru hodných také ti, kteří se v cizině po delší dobu zdržují, n. p. k vůli študiím, mohou sproštěni býti povinnosti, dostaviti se osobně před komisi odvodní, prokáží-li vysvědčeními, kteráž od lékaře některého cís. a král. vyslanectví v cizině aneb od jiného lékaře, tímto vyslanectvím k tomu ustanoveného, vydána a vyslanectvím potvrzena býti musí, že stíženi jsou vadami tělesnými, pro které uznati sluší, že mají zpět dáni nebo ze seznamu odvodního vymazáni býti, aneb uvádějí-li se pro ně důvody reklamační.

Rozhodnutí zůstaveno jest v případech takových stolici ministerské, pokud se týče tomu kterému ministeriu zemské obrany.

2. Vysvědčení výše dotčená jsou zároveň základem pro posouzení schopnosti k výdělku vedle §. 69 tohoto návodu.

Příloha V. 3. Ustanovení podrobnější o dotyčném řízení obsažena jsou v příloze V.

§. 77.

Jaký význam mají čísla závěrečná při odvodech dodatečných.

1. Odvodem povinní, kteří při pravidelném odvodu v některém okresu jsou nepřítomni, ustanoveni jsou, pokud nepodléhají odvodu z povinnosti úřadu, v pořadí losovním až k závěrečnému číslu kontingentu rekrutů pro tento kontingent, v pořadí losovním až k závěrečnému číslu kontingentu náhradní zálohy pro náhradní zálohu, nepřítomní pak, kteří připadají v pořadí losovní zemské obrany, ustanoveni jsou pro zemskou obranu.

Nejsou-li v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených tato čísla závěrečná ještě zjištěna, budiž nepřítomný prozatím pokládán tak, jakoby ustanoven byl pro kontingent rekrutů.

2. Jakmile v době sečtení kontingentálního závěrečné číslo kontingentu rekrutů a náhradní zálohy — pokud se týče, byla-li nejnižší náležitosť doplňovací zemské obrany v povolané IV. třídě životní uhražena, závěrečné číslo této potřeby — nezměnitelně jest zjištěno, platí v příčině té, jak užiti sluší zásadního ustanovení pod 1) obsaženého o těch, kteří se pak v pořadí losovním k odvodu dodatečnému dostavují, nová čísla závěrečná.*)

3. Jestliže ten, jenž dodatečně odveden býti má, k několika odvodům se nedostavil, vykoná se odvod dodatečný pro první z odvodů zameškaných, platí však také zároveň pro všecky odvody později zameškané.

Byl-li ten, jenž dodatečně odveden býti má, ustanoven pro kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy a připadl-li při některém z následujících odvodů zameškaných k zemské obraně, může jej, nevřadí-li se k stálému vojsku aneb k náhradní záloze, zástupce zemské obrany při komisi odvodní, pokládá-li jej za schopna, přímo assentovati k zemské obraně.

§. 78.

Odvody dodatečné prostředkem delegace a rekvisice.

1. Jestliže za podmínek, ustanovených v §. 18, se povolí, aby odvodem povinný předveden byl v jiném okresu odvodním anebo v Bosně a v Hercegovině, zašle úřad okresní (úředník okresní) úřadu, delegovanému k provedení odvodu — v zemích koruny uherské v příčině těch, kteří se nalezají v Bosně a v Hercegovině, ministeriu zemské obrany — ihned po skončeném odvodu výtah ze seznamu odvodního ve dvou vyhotoveních — v zemích koruny uherské ve třech vyhotoveních a pokud se týče spolu s popsáním osoby (§. 16 *B*, 7) — a udá zároveň: má-li ten, jehož se týče, assentován býti na kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy anebo pro zemskou obranu.

Odveden-li někdo, jenž přísluší k zemím koruny uherské, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených, odeslány buďtež úřadu odvodnímu toliko dva výtahy ze seznamu odvodního, však o každém jednotlivci zvláště.

Bylo-li odvodem povinnému v cizině se zdržujícímu uděleno povolení, aby se dostavil k odvodu v některém místě odvodním bydlišti jeho bližším, může tamtéž, i když výtahy ze

*) Ti, kteří náležejí k životní třídě r. 1860 a ke starším třídám životním a pro náhradní zálohu „trvale“ jsou ustanoveni, kteří nepodléhají odvodu z povinnosti úřadu, a v pořadí losovním k odvodu dodatečnému se dostavují, jejichž doba služební tudíž vedle poznámky k §. 5:2 vyměřena jest dle věku, vřaděni buďtež, byli-li uznáni za schopné, uvnitř služební povinnosti v zemské obraně přímo k zemské obraně, nejsou-li více podrobeni povinnosti služební, nebuďtež odvedeni.

Byli-li ustanoveni pro náhradní zálohu dle bývalých předpisů toliko „dočasně“, platí pro ty, kdož dodatečně odvedeni býti mají, nepodléhají-li odvodu z povinnosti úřadu, pořadí losovní onoho z následujících roků odvodních, ve kterém ten, jehož se týče, připadl buď na kontingent rekrutů aneb „trvale“ k náhradní záloze nebo k zemské obraně.

§. 76.

Verfahren mit den Stellungspflichtigen, welche im Auslande bleibend ansässig sind.

1. Stellungspflichtige, welche im Auslande bleibend ansässig sind, ferner im Auslande studirende Theologen, endlich in besonders rücksichtswürdigen Fällen auch solche, welche sich im Auslande längere Zeit, z. B. zu Studienzwecken, aufhalten, können von dem persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission enthoben werden, wenn sie mittels Zeugnissen, welche von dem Arzte einer k. u. k. Mission im Auslande, oder einem anderen von dieser Mission hiezu bestimmten Arzte ausgestellt und von derselben bestätigt sein müssen, nachweisen, daß sie mit Körpergebrechen behaftet sind, ursächlich welcher auf Zurückstellung oder Löschung aus der Stellungsliste zu erkennen ist, oder wenn für sie Reklamationsgründe geltend gemacht werden.

Die Entscheidung in solchen Fällen bleibt der Ministerial-Instanz, beziehungsweise dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium vorbehalten.

2. Die vorbezeichneten Zeugnisse bilden zugleich die Grundlage zur Beurtheilung der Erwerbsfähigkeit nach §. 69 dieser Instruktion.

3. Die näheren Bestimmungen über das bezügliche Verfahren sind in der Beilage V enthalten. Beilage V.

§. 77.

Bedeutung der Abschlußnummern bei den Nachstellungen.

1. Die bei der regelmäßigen Stellung in einem Bezirke abwesenden Stellungspflichtigen sind, insofern sie nicht der Stellung von amtswegen verfallen, innerhalb der Losreihe bis zur Abschlußnummer des Rekruten-Kontingents für dieses, in der Losreihe bis zur Abschlußnummer des Ersatzreserve-Kontingents für die Ersatzreserve, die in die Losreihe der Landwehr fallenden Abwesenden für die Landwehr designirt.

Sind in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern diese Abschlußnummern noch nicht festgestellt, so ist der Abwesende vorläufig als für das Rekruten-Kontingent designirt zu behandeln.

2. Sobald zu dem Zeitpunkte der Kontingents-Abrechnung die Abschlußnummer des Rekruten- und des Ersatzreserve-Kontingents — beziehlich, wenn das Landwehr-Minimal-Ergänzungserforderniß in der berufenen IV. Altersklasse gedeckt wurde, die Abschlußnummer dieses Bedarfes — unabänderlich festgestellt ist, werden für die Anwendung der zu 1 enthaltenen grundsätzlichen Bestimmung auf die sodann in der Losreihe zur Nachstellung Gelangenden die neuen Abschlußnummern maßgebend.*)

3. Ist der Nachzustellende von mehreren Stellungen ausgeblieben, so erfolgt die Nachstellung für die erste der versäumten Stellungen, gilt aber auch gleichzeitig für alle später versäumten Stellungen.

War der Nachzustellende für das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent bestimmt und entfiel er bei einer der folgenden der versäumten Stellungen für die Landwehr, so kann er, wenn die Einreihung für das stehende Heer oder die Ersatzreserve nicht eintritt, vom Vertreter der Landwehr bei der Stellungs-Kommission, wenn ihn dieser für tauglich hält, unmittelbar zur Landwehr assentirt werden.

§. 78.

Nachstellungen im Delegirungs- und Requisitionswege.

1. Wird unter den im §. 18 festgestellten Vorbedingungen die Vorführung eines Stellungspflichtigen in einem anderen Stellungsbezirke oder in Bosnien und der Herzegovina bewilligt, so übersendet die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) an die zur Ausführung der Stellung delegirte Behörde — in den Ländern der ungarischen Krone bezüglich der in Bosnien und der Herzegovina Befindlichen an das Landesvertheidigungs-Ministerium — unmittelbar nach beendetem Stellungsgeschäfte den Auszug aus der Stellungsliste in zwei Ausfertigungen — in den Ländern der ungarischen Krone in drei Ausfertigungen und beziehlich unter Anschluß der Personsbeschreibung (§. 16 B, 7) — mit der Angabe: ob der Betreffende auf das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent oder für die Landwehr zu assentiren sei.

Erfolgt die Stellung eines nach den Ländern der ungarischen Krone Zuständigen in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern, so sind nur 2 Auszüge aus der Stellungsliste, jedoch über jeden Einzelnen abgesondert, an die Stellungsbehörde abzusenden.

Wurde einem im Auslande befindlichen Stellungspflichtigen die Bewilligung zur Stellung in einem dem Aufenthalte desselben näheren Stellungsorte bewilligt, so kann dortselbst, auch wenn die Auszüge aus der Stellungsliste noch nicht eingelangt sind, seine Stellung in dem Falle vorgenommen

---

*) Die der Altersklasse 1860 und den älteren Altersklassen angehörenden, für die Ersatzreserve „bleibend" Bestimmten, welche nicht der Stellung von amtswegen verfallen und in der Losreihe zur Nachstellung gelangen, deren Dienstzeit somit gemäß der Anmerkung zu §. 5 : 2 nach dem Lebensalter bemessen ist, sind, wenn sie tauglich befunden werden, innerhalb der Landwehr-Dienstpflicht unmittelbar zur Landwehr einzureihen, unterliegen sie einer Dienstpflicht nicht mehr, so hat deren Stellung zu unterbleiben.

Ist die Bestimmung für die Ersatzreserve nach den bestandenen Vorschriften nur „zeitlich" erfolgt, so ist für derlei Nachzustellende, wenn sie nicht der Stellung von amtswegen verfallen, die Losreihe jenes der folgenden Stellungsjahre maßgebend, in welchem der Betreffende entweder auf das Rekruten-Kontingent, oder „bleibend" in die Ersatzreserve, oder für die Landwehr entfiel.

seznamu odvodního ještě nedošly, odvod jeho v tom případě se vykonati, vykáže-li se dotyčným povolením úřadu příslušného a může-li se legitimovati o totožnosti osoby své.

S výhradou, že jím naloženo bude dle pořadí losovního, budiž takový branný povinník, jest-li schopným, assentován ke stálému vojsku. Pakli velitel okresu doplňovacího jej neassentuje, naproti tomu však zástupce zemské obrany jej pokládá za schopného, budiž branný povinník pro ten případ přímo assentován k zemské obraně, náleží-li ke III. anebo k vyšší třídě životní, jinak ale sluší před se jíti dle návodu tohoto.

O tomto odvodu sepsán buď protokol, načež ode všech členů komise odvodní buď podepsán a úřadu příslušnému zaslán, jenž v souhlasu s velitelstvem okresu doplňovacího, pokud se týče také s velitelstvem praporu zemské obrany úřad koná.

2. Jedná-li se o některý z případů, uvedených v §. 75:6, pokud se týče také 7, má úřad rekvirující před se jíti dle ustanovení 1. a 2. odstavce předešlého punktu.

3. Každý úřad okresní, jenž v záležitosti takových odvodů dodatečných obdržel nějaké vyzvání, pokud se týče každý úředník okresní povinnen jest, aby odvody dodatečné co nejrychleji provedl. Stejná povinnosť uložena byla úřadům okresním v Bosně a v Hercegovině.

4. Příslušný úřad okresní (úředník okresní obce příslušné), dotyčné velitelstvo doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) a velitelstvo praporu zemské obrany buďtež od úřadů doplňovacích téhož stupně v místě odvodním zasláním výtahu ze seznamu odvodního, pokud se týče z protokolu assentního, aneb sdělením překážek bez prodlení vyrozuměny o výsledku řízení úředního. Jde-li o ty, kdož přísluší k zemím koruny uherské, avšak v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených dodatečně odvedeni byli, zašle příslušný úředník okresní ověřený opis obdrženého seznamu o odvodu dodatečném velitelstvu praporu zemské obrany.

V příčině branných povinníků, kteří v Bosně a v Hercegovině k odvodu se dostavili a v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených příslušni jsou, jdou úřadové odvodní před se spůsobem stejným.

Přísluší-li ten, jehož se týče, k zemím koruny uherské, pak:

a) nebyl-li assentován, zašlou se tři výtahy ze seznamu odvodního prostřednictvím vlády zemské v Sarajevu ministeriu zemské obrany;

b) byl-li assentován, zašle jeden výtah ze seznamu odvodního úřad odvodní přímo příslušnému úředníku okresnímu, druhé dva výtahy spolu se seznamem assentním zašle velitelstvo okresu doplňovacího stejnému velitelstvu místa příslušného. Toto zašle jedno vyhotovení seznamu odvodního a po případě též výtah z protokolu assentního příslušnému velitelstvu praporu zemské obrany.

Jestliže ministerium zemské obrany v případě *a)* ničeho nenamítá proti usnesení komise odvodní, odevzdá úředník okresní po jednom výtahu ze seznamu odvodního velitelstvu okresu doplňovacího a velitelstvu praporu zemské obrany.

5. Komise odvodní mají při odvodech dodatečných prostředkem delegace a rekvisice v každé příčině s touž přesností a zákonností před se jíti, jako při odvodech v okresu vlastním.

6. Měl-li by příslušný úřad doplňovací za to, že odvodem povinný, jenž při jiné komisi odvodní byl prohlédnut a za nespůsobilého ke vřadění uznán, byl by měl klassifikován býti za schopného, že tedy usnesení ono jest nesprávné, podá o tom zprávu představenému úřadu doplňovacímu druhé stolice, v zemích koruny uherské se strany politické ministeriu zemské obrany.

Politický úřad zemský, v zemích koruny uherské ministerium zemské obrany, rozhodne pak o předvedení před komisí přezkoušecí.

Jestliže ministerium zemské obrany nesouhlasí s usnesením komise odvodní o někom, jenž v Bosně a v Hercegovině se k odvodu dostavil (punkt 4.), nařídí, aby týž předveden byl před některou komisí přezkoušecí v tuzemsku.

7. Ti, kdož v cizině se dostaví k dodatečnému odvodu na kontingent rekrutů a náhradní zálohy, přiděleni buďtež, jsou-li assentováni, vedle ustanovení §§. 66 a 68, ti pak, kteří vřaděni býti mají do zemské obrany, přiděleni buďtež ke praporu zemské obrany, v jehož obvodu doplňovacím leží domovský okres odvodní.

§. 79.

Jaké jest řízení při odvodech dodatečných v případech reklamačních a při žádostech za jiné výhody u vykonávání povinnosti branné; pak když se přivádí k platnosti nárok na výhodu jednoroční služby dobrovolnické.

1. Rozhodovati ve všech těchto případech přísluší vedle ustanovení §§. 56 a 58 domovské komisi odvodní.

Při odvodech dodatečných prostředkem delegace a rekvisice budiž rozhodnutí toto učiněno, prve než se vykoná odvod dodatečný, a buď zapsáno do seznamu odvodního.

werden, wenn er sich mit der diesfälligen Bewilligung der kompetenten Behörde ausweist und sich bezüglich der Identität seiner Person legitimiren kann.

Vorbehaltlich der Behandlung nach der Losreihe ist ein solcher Wehrpflichtiger im Falle seiner Tauglichkeit zum stehenden Heere zu assentiren. Falls ihn der Ergänzungsbezirks-Kommandant nicht assentirt, dagegen der Vertreter der Landwehr für tauglich hält, ist der Wehrpflichtige für den Fall unmittelbar zur Landwehr zu assentiren, wenn er der III. oder einer höheren Altersklasse angehört, sonst aber ist instruktionsgemäß vorzugehen.

Ueber diese Stellung ist ein Protokoll aufzunehmen, von allen Stellungs-Kommissions-Mitgliedern zu fertigen und dasselbe der zuständigen Behörde zu übermitteln, welche im Einvernehmen mit dem Ergänzungsbezirks-, beziehungsweise auch dem Landwehr-Bataillons-Kommando amthandelt.

2. Handelt es sich um einen der im §. 75: 6, beziehungsweise auch 7, bezeichneten Fälle, so ist von der Requisitions-Behörde nach den Bestimmungen des 1. und 2. Absatzes des vorstehenden Punktes vorzugehen.

3. Jede in Angelegenheit solcher Nachstellungen aufgeforderte Bezirksbehörde, beziehungsweise jeder Bezirksbeamte, ist zur schleunigsten Ausführung der Nachstellungen verpflichtet. Die gleiche Verpflichtung ist den Bezirksbehörden in Bosnien und der Herzegovina auferlegt worden.

4. Die zuständige Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte der Zuständigkeitsgemeinde), das betreffende Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando und das Landwehr-Bataillons-Kommando sind von den korrespondirenden Ergänzungsbehörden des Stellungsortes durch Zusendung des Auszuges aus der Stellungsliste, beziehungsweise aus dem Assent-Protokolle, oder Mittheilung der Hindernisse, von dem Ergebnisse der Amtshandlung unverzüglich in Kenntniß zu setzen. Bei den nach den Ländern der ungarischen Krone Zuständigen, aber in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern Nachgestellten hat der zuständige Bezirksbeamte eine beglaubigte Abschrift der erhaltenen Nachstellungsliste dem Landwehr-Bataillons-Kommando zu übersenden.

Bezüglich der in Bosnien und der Herzegovina zur Stellung gelangten, nach den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern zuständigen Wehrpflichtigen wird von den Stellungsbehörden der gleiche Vorgang beobachtet.

Ist der Betreffende nach den Ländern der ungarischen Krone zuständig, so werden:

a) wenn er nicht zur Assentirung gelangte, die drei Auszüge aus der Stellungsliste im Wege der Landesregierung in Sarajevo an das Landesvertheidigungs-Ministerium;
b) wenn er assentirt wurde, ein Auszug aus der Stellungsliste von der Stellungsbehörde unmittelbar an den zuständigen Bezirksbeamten, die weiteren zwei Auszüge mit der Assentliste vom Ergänzungsbezirks-Kommando dem gleichen Kommando des Zuständigkeitsortes übermittelt. Dieses hat eine Ausfertigung der Stellungsliste und allenfalls auch den Auszug aus dem Assentprotokolle dem zuständigen Landwehr-Bataillons-Kommando zuzusenden.

Findet das Landesvertheidigungs-Ministerium im Falle a gegen den Beschluß der Stellungs-Kommission nichts einzuwenden, so ist von dem Bezirksbeamten je ein Auszug aus der Stellungsliste dem Ergänzungsbezirks- und dem Landwehr-Bataillons-Kommando zu übergeben.

5. Die Stellungs-Kommissionen haben bei den Nachstellungen im Delegirungs- oder Requisitionswege in jeder Beziehung mit derselben Genauigkeit und Gesetzmäßigkeit vorzugehen, wie bei den Stellungen des eigenen Bezirkes.

6. Sollte die zuständige Ergänzungsbehörde erachten, daß ein bei einer anderen Stellungs-Kommission untersuchter und nicht zur Einreihung geeignet erkannter Stellungspflichtiger als tauglich zu klassifiziren gewesen wäre, sonach jener Beschluß ein unrichtiger sei, so erstattet sie hierüber der vorgesetzten Ergänzungsbehörde zweiter Instanz, in den Ländern der ungarischen Krone politischerseits dem Landesvertheidigungs-Ministerium Bericht.

Die politische Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone das Landesvertheidigungs-Ministerium, entscheidet sodann über die Vorführung vor die Ueberprüfungs-Kommission.

Findet das Landesvertheidigungs-Ministerium dem Beschluße der Stellungs-Kommission über einen in Bosnien und der Herzegovina Gestellten (Punkt 4) nicht beizupflichten, so verfügt es die Vorführung desselben vor eine Ueberprüfungs-Kommission im Inlande.

7. Die auswärts zur Nachstellung auf das Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingent Gelangenden sind, wenn sie assentirt werden, nach den Bestimmungen der §§. 66 und 68, die in die Landwehr Einzureihenden zu dem Landwehr-Bataillon, in dessen Ergänzungsbereich der heimatliche Stellungsbezirk liegt, einzutheilen.

§. 79.

Verfahren bei den Nachstellungen in Reklamationsfällen und bei Ansuchen um sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht; wie bei Geltendmachung des Anspruches auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung.

1. Die Entscheidung in allen diesen Fällen steht nach den Bestimmungen der §§. 56 und 58 der heimatlichen Stellungs-Kommission zu.

Bei Nachstellungen im Delegirungs- oder Requisitionswege hat diese Entscheidung der Nachstellung voranzugehen und ist dieselbe in die Stellungsliste einzutragen.

Bylo-li odvodem povinnému povoleno dočasné osvobození, a náleží-li týž ke III. aneb k vyšší třídě životní, předveď jej úřad okresní (úředník okresní) komisi odvodní za účelem tím, aby v případě neschopnosti jeho ke službě v příčině té usnesení bylo učiněno, byl-li by však schopným, aby to do výtahu ze seznamu odvodního zapsáno bylo.

2. Nárok jest tu pouze tehdy, má-li ten, jehož se týče, v pořadí losovním dodatečně odveden býti a

a) jestliže nárok byl tu již v době onoho pravidelného odvodu v okresu příslušném, ke kterému branný povinník povolán byl; aneb

b) jestliže poměry, které zakládají nárok na dočasné osvobození aneb na výhodu dle §. 42:1 *B c* a *D*, nastaly teprvé po pravidelném odvodu v okresu domovském; neb

c) jestliže nárok (§§. 43 a 45), jenž učiněn byl vedle §. 42:1 *A a* a *B a*, nastal po onom pravidelném odvodu, ke kterému branný povinník povolán byl, a až do 1. října téhož roku.

Nárok učiněný musí v době odvodu dodatečného po právu tu býti vedle ustanovení §. 143.

3. Byl-li nárok na výhodu jednoroční služby dobrovolnické ohlášen teprvé při odvodu dodatečném (§. 49), budiž nárok ten zamítnut, leč že by ospravedlněno bylo, proč žádosť dotyčná nebyla v čas podána.

§. 80.

Organisace stálých komisí odvodních; povinnosti jejich vůbec.

1. K vykonání odvodů dodatečných zřízena jest — z pravidla v sídle každého velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) — stálá komise odvodní.

2. Jestliže následkem zeměpisných neb kommunikačních poměrů v některém okresu doplňovacím nezbytně jest potřebí, aby zřízena byla druhá stálá komise odvodní, může zřízení jí výjimkou povoleno býti úřady doplňovacími druhé stolice, v zemích koruny uherské ministeriem zemské obrany, v souhlasu s vojenskými velitelstvy territoriálními.

Členové takové komise odvodní, náležející ke stálému vojsku (k loďstvu válečnému), jsou ve všech záležitostech orgány velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) (§. 50:3).

3. Dny, ve kterých stálá komise odvodní konati má úřad svůj, ustanoví úřadové, jmenovaní v §. 51:1, pokud se týče v posledním odstavci punktu 2., dle potřeby na delší čas napřed, a vyhlásí je nejméně čtrnáct dní před umluveným prvním dnem odvodu. V zemích koruny uherské buďtež dny tyto od jurisdikcí zprávou ihned sděleny ministeriu zemské obrany.

4. Organisace stálé komise odvodní jest taková, jako při odvodní komisi ambulantní (§. 50).

5. Členy komise a osoby pomocné přidělí dotyčné úřady, sbory, zastupitelstvo okresní, pokud se týče rada obecní atd. v sídle komise odvodní.

V zemích koruny uherské má však každá jurisdikce právo, aby v případě, jestliže stálá komise odvodní má sídlo své v obvodu jiné jurisdikce, k řízení úřednímu v příčině vlastních odvodem povinných vyslala politické členy pro tuto stálou komisi.

6. Při stálé komisi odvodní v sídle velitelstva okresu doplňovacího účastní se se strany vojenské z pravidla velitel okresu doplňovacího aneb v zastoupení jeho setník kádru náhradního praporu, při stálé komisi odvodní, která zřízena jest mimo sídlo velitelstva okresu doplňovacího, účastní se důstojník štábní (major) ze sborového počtu posádky.

7. Za totožnosť osoby předvedených vedle §. 78 ručí obecní představený bydliště, jinak ale obecní představený obce příslušné (§. 54).

Zašla-li obecního představeného nějaká překážka, budiž odvodem povinným přidán spolehlivý průvodčí.

Nemůže-li představený obecní aneb také jiná osoba důvěry hodná zjistiti totožnosť toho, jenž prostředkem delegace dodatečně odveden býti má, aneb jestliže odvodem povinný nemůže se vykázati o totožnosti své povolením, jež obdržel od příslušného úřadu, listinou cestovní aneb jinakými spisy, budiž odkázán ke příslušné komisi odvodní.

8. Ostatně sluší také při odvodech dodatečných před se jíti vedle ustanovení obsažených v VIII. oddělení, při tom však třeba přihlížeti ke změnám, jež vyplývají z paragrafů předcházejících.

V oněch případech, ve kterých se koná dodatečný odvod branného povinníka před komisí odvodní v Bosně a v Hercegovině, může přezkoušení předsevzato býti toliko v tuzemsku (§. 78:6).

Týká-li se tento odvod dodatečný někoho, jenž ustanoven jest pro zemskou obranu, převezme prozatím velitel okresu doplňovacího povinnosti člena odvodní komise tuzemské, v §. 50:2 *e* jmenovaného.

Wurde dem Stellungspflichtigen die zeitliche Befreiung zuerkannt, und gehört derselbe der III. oder einer höheren Altersklasse an, so hat die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) ihn der Stellungs-Kommission zu dem Zwecke vorzuführen, damit im Falle seiner Dienstuntauglichkeit in dieser Richtung der Beschluß gefällt, im Falle der Tauglichkeit aber dies in dem Auszuge aus der Stellungsliste eingetragen werde.

2. Der Anspruch ist nur dann vorhanden, wenn der Betreffende in der Losreihe nachzustellen ist und

a) wenn der Anspruch bereits zum Zeitpunkte jener regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke bestanden hat, zu welcher der Wehrpflichtige berufen war; oder

b) die den Anspruch auf die zeitliche Befreiung oder auf die Begünstigung nach §. 42:1 B c und D begründenden Verhältnisse erst nach der regelmäßigen Stellung im Heimatsbezirke eingetreten sind; oder

c) der nach §. 42:1 A a und B a erhobene Anspruch (§§. 43 und 45) nach jener regelmäßigen Stellung, zu welcher der Wehrpflichtige berufen war, und bis zum 1. Oktober desselben Jahres entstanden ist.

Der erhobene Anspruch muß zur Zeit der Nachstellung im Sinne der Bestimmungen des §. 143 zu Recht bestehen.

3. Wurde der Anspruch auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung erst bei der Nachstellung angemeldet (§. 49), so ist der erhobene Anspruch abzuweisen, es sei denn, daß die Unterlassung der rechtzeitigen Einbringung des diesfälligen Ansuchens gerechtfertigt wird.

§. 80.

Organisation der ständigen Stellungs-Kommissionen; Obliegenheiten derselben im allgemeinen.

1. Zur Vornahme der Nachstellungen ist — in der Regel im Standorte eines jeden Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommandos — eine ständige Stellungs-Kommission aktivirt.

2. Ergibt sich aus den geographischen oder Kommunikations-Verhältnissen eines Ergänzungsbezirkes die unbedingte Nothwendigkeit der Aktivirung einer zweiten ständigen Stellungs-Kommission, so kann deren Aufstellung durch die Ergänzungsbehörden zweiter Instanz, in den Ländern der ungarischen Krone durch das Landesvertheidigungs-Ministerium, einvernehmlich mit den Militär-Territorial-Kommanden ausnahmsweise bewilligt werden.

Die dem stehenden Heere (der Kriegsmarine) angehörigen Mitglieder einer solchen Stellungs-Kommission sind in allen Angelegenheiten Organe des Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirkskommandos (§. 50:3).

3. Die Tage, an welchen die ständige Stellungs-Kommission Amtshandlungen vorzunehmen hat, werden durch die im §. 51:1, beziehungsweise im letzten Absatze des Punktes 2 bezeichneten Behörden nach Bedarf für eine längere Zeit im vorhinein festgestellt und mindestens vierzehn Tage vor dem vereinbarten ersten Stellungstage verlautbart. In den Ländern der ungarischen Krone sind diese Tage seitens der Jurisdictionen mittels Bericht dem Landesvertheidigungs-Ministerium sofort mitzutheilen.

4. Die Organisation der ständigen Stellungs-Kommission ist die einer ambulanten Stellungs-Kommission (§. 50).

5. Die Kommissions-Mitglieder und das Hilfspersonale werden von den betreffenden Behörden, Truppen, der Bezirksvertretung, beziehungsweise von dem Gemeinderathe u. s. w. des Standortes der Stellungs-Kommission beigegeben.

In den Ländern der ungarischen Krone steht jedoch jeder Jurisdiction das Recht zu, in dem Falle, wenn die ständige Stellungs-Kommission im Bereiche einer anderen Jurisdiction ihren Sitz hat, zur Amtshandlung über die eigenen Stellungspflichtigen die politischen Mitglieder für diese ständige Kommission zu entsenden.

6. Bei der ständigen Stellungs-Kommission im Standorte des Ergänzungsbezirks-Kommandos intervenirt militärischerseits in der Regel der Ergänzungsbezirks-Kommandant oder in Vertretung desselben der Hauptmann des Ersatz-Bataillons-Cadres, bei einer außerhalb des Standortes des Ergänzungsbezirks-Kommandos aktivirten ständigen Stellungs-Kommission ein Stabsoffizier (Major) aus dem Truppenstande der Garnison.

7. Für die Identität der Person der Vorgeführten nach §. 78 haftet der Gemeindevorsteher des Aufenthaltsortes, sonst aber jener des Zuständigkeitsortes (§. 54).

In Verhinderung des Gemeindevorstehers ist den Stellungspflichtigen ein verläßlicher Begleiter beizugeben.

Kann die Identität des im Delegirungswege zur Nachstellung Gelangenden durch den Gemeindevorsteher oder auch durch eine andere vertrauenswürdige Person nicht sichergestellt werden, oder wenn der Stellungspflichtige sich bezüglich der Identität durch die erhaltene Bewilligung der kompetenten Behörde, Reise- oder sonstige Dokumente nicht zu legitimiren vermag, so ist derselbe an die zuständige Stellungs-Kommission zu weisen.

8. Im übrigen ist auch bei den Nachstellungen nach den im VIII. Abschnitte enthaltenen Bestimmungen, jedoch mit Beachtung der durch die vorstehenden Paragraphe gebotenen Aenderungen vorzugehen.

In jenen Fällen, in denen die Nachstellung eines Wehrpflichtigen vor einer Stellungs-Kommission in Bosnien und der Herzegovina stattfindet, kann eine Ueberprüfung nur im Inlande erfolgen (§. 78:6).

Betrifft diese Nachstellung einen für die Landwehr Bestimmten, so hat vorläufig der Ergänzungsbezirks-Kommandant die Obliegenheiten des im §. 50:2 e) bezeichneten Mitgliedes einer Stellungs-Kommission des Inlandes zu übernehmen.

9. Ze seznamů o odvodu dodatečném shotovených dle vzoru seznamu odvodního, buďtež rozhodnutí, klassifikace a usnesení přenesena do slova v dotyčné rubriky seznamu odvodního toho pravidelného odvodu, pro který ten, jehož se týče, dodatečně byl odveden, a budiž se v příčině té v rubrice připomenutí odvoláno k seznamu o odvodu dodatečném.

Taková a podobná připomenutí v seznamech odvodních podepíše velitel okresu doplňovacího — v zemích koruny uherské velitel praporu zemské obrany, — pak okresní hejtman (úředník okresní) ve vlastním svém seznamu odvodním.

10. O všech odvodech dodatečných pro stálé vojsko (loďstvo válečné) a pro náhradní zálohu, které se vyskytnou v obvodu doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), veden buď u velitelstva okresu doplňovacího assentní protokol, obsahující oddělení pro příslušníky (assentní protokol *B*) a oddělení pro nepříslušníky (assentní protokol *C*) (vzorec XV).

X. Oddělení.

Komise přezkoušecí; náklad pravidelného odvodu.

§. 81.

Organisace komisí přezkoušecích.

1. V každém správním obvodu politického úřadu zemského musí zřízena býti aspoň jedna komise přezkoušecí; ve větších obvodech správních jakož i v zemích koruny uherské zřídí se komise tyto v počtu potřebě přiměřeném.

Komise přezkoušecí sestupují se v určitých dnech napřed oznámených.

Zříditi komise tyto jakož i ustanoviti dny, kdy úřad konati mají, a určiti obvod jejich náleží úřadům doplňovacím druhé stolice; v zemích koruny uherské ministeriu zemské obrany v souhlasu s vojenským velitelstvem territoriálním.

Vůbec, zejmena pak v dobách, ve kterých dle zkušenosti odvodem povinní před komisí přezkoušecí toliko porůznu se předvádějí, třeba pečovati o to, aby příchod osoby, která má býti přezkoušena, úřadem okresním (úředníkem okresním), pokud se týče sborem nebo ústavem vojska před ustanoveným dnem v čas k tomu cíli vhodně byl oznámen, aby členové komise přezkoušecí pouze v případě potřeby se sestoupili.

2. Komise přezkoušecí skládá se:

se strany politické:

v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených:

a) ze zástupce přednosty politického úřadu zemského a

b) z referenta zdravotního tohoto úřadu nebo jeho zástupce;

v zemích koruny uherské:

a) z vyššího úředníka ministerského aneb některého jiného vyššího úředníka, a

b) z lékaře;

se strany stálého vojska (loďstva válečného):

v obou státech mocnářství:

c) z generála — výjimkou z vyššího štábního důstojníka — jakožto zástupce přednosty vojenského velitelstva territoriálního,

d) z důstojníka štábního a

e) z referenta zdravotního vojenského velitelstva territoriálního aneb jiného lékaře štábního — výjimkou též z lékaře plukovního.

Se strany zemské obrany účastní se:

f) v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených důstojník štábní v zastoupení velitelstva zemské obrany, v zemích koruny uherské generál neb štábní důstojník v zastoupení velitelstva distriktu zemské obrany, a

g) lékař zemské obrany; v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených může místo jeho zastupovati člen jmenovaný v odstavci *e*.

Z pravidla nemá při přezkoušení branného povinníka působiti žádný člen, který se účastnil při odvodu toho, jenž má býti přezkoušen, aneb jenž učinil návrh na přezkoušení.

Nebylo-li lze tomu se vyhnouti a činí-li se z příčiny této námitky proti usnesení přezkoušecímu o branném povinníku, jenž náleží ke stálému vojsku (k loďstvu válečnému) aneb k náhradní záloze a shledán byl neschopným, náleží rozhodnouti stolici ministerské, — aby po případě nařídila nové přezkoušení.

9. Aus den nach dem Muster der Stellungsliste angelegten Nachstellungslisten sind die Entscheidungen, Klassifikationen und Beschlüsse in die bezüglichen Rubriken der Stellungsliste derjenigen regelmäßigen Stellung wörtlich zu übertragen, für welche der Betreffende nachgestellt wurde und es ist sich diesfalls in der Anmerkungs-Rubrik auf die Nachstellungsliste zu berufen.

Solche und ähnliche Anmerkungen in den Stellungslisten hat der Ergänzungsbezirks-Kommandant — in den Ländern der ungarischen Krone der Landwehr-Bataillons-Kommandant — dann der Bezirkshauptmann (Bezirksbeamte) in seiner eigenen Stellungsliste zu unterfertigen.

10. Ueber alle im Bereiche eines Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirkes vorkommenden Nachstellungen für das stehende Heer (die Kriegsmarine) und die Ersatzreserve ist bei dem Ergänzungsbezirks-Kommando ein Assent-Protokoll abtheilig über die Zuständigen (Assent-Protokoll B) und Nichtzuständigen (Assent-Protokoll C) zu führen (Muster XV).

X. Abschnitt.

Ueberprüfungs-Kommissionen; Kosten der regelmäßigen Stellung.

§. 81.

Organisation der Ueberprüfungs-Kommissionen.

1. In jedem Verwaltungsgebiete einer politischen Landesstelle muß wenigstens eine Ueberprüfungs-Kommission aufgestellt werden; in den größeren Verwaltungsgebieten, sowie in den Ländern der ungarischen Krone erfolgt die Aufstellung dieser Kommissionen in einer dem Bedarfe entsprechenden Anzahl.

Die Ueberprüfungs-Kommissionen treten an bestimmten, im voraus bekannt gegebenen Tagen zusammen.

Die Aktivirung dieser Kommissionen, sowie die Feststellung der Tage ihrer Amtshandlungen und Bestimmung des Bereiches derselben ist Sache der Ergänzungsbehörden zweiter Instanz; in den Ländern der ungarischen Krone Sache des Landesvertheidigungs-Ministeriums, einvernehmlich mit dem Militär-Territorial-Kommando.

Im allgemeinen, insbesondere in jenen Zeiträumen, innerhalb welcher erfahrungsgemäß Vorführungen vor die Ueberprüfungs-Kommission nur vereinzelt eintreten, ist die Vorsorge zu treffen, daß das bevorstehende Eintreffen des zu Ueberprüfenden von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten), beziehungsweise von der Truppe oder Heeres-Anstalt vor dem festgestellten Tage rechtzeitig zu dem Zwecke entsprechend angezeigt werde, damit die Ueberprüfungs-Kommissions-Mitglieder nur im Falle des Bedarfes zusammentreten.

2. Die Ueberprüfungs-Kommission hat zu bestehen:

politischerseits:

in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern:

a) aus einem Stellvertreter des Chefs der politischen Landesstelle, und
b) aus dem Sanitäts-Referenten dieser Behörde oder dessen Stellvertreter;

in den Ländern der ungarischen Krone:

a) aus einem höheren Ministerial-Beamten oder einem anderen höheren Beamten, und
b) aus einem Arzte;

von Seite des stehenden Heeres (der Kriegsmarine):

in beiden Staaten der Monarchie:

c) aus einem General — ausnahmsweise aus einem höheren Stabsoffizier — als Vertreter des Chefs des Militär-Territorial-Kommandos,
d) aus einem Stabsoffizier und
e) aus dem Sanitäts-Referenten des Militär-Territorial-Kommandos oder einem anderen Stabsarzte — ausnahmsweise auch einem Regimentsarzte.

Von Seite der Landwehr fungirt:

f) in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern ein Stabsoffizier in Vertretung des Landwehr-Kommandos, in den Ländern der ungarischen Krone ein General oder Stabsoffizier in Vertretung des Landwehr-Distrikts-Kommandos, und
g) ein Landwehrarzt; in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern kann dessen Stelle das im Punkte e) bezeichnete Mitglied vertreten.

In der Regel soll bei der Ueberprüfung eines Wehrpflichtigen kein Mitglied mitwirken, welches bei der Stellung des zu Ueberprüfenden theilgenommen oder den Antrag zur Ueberprüfung gestellt hat.

Ist dies nicht zu vermeiden gewesen und wird aus diesem Anlasse der Ueberprüfungsbeschluß über einen dem stehenden Heere (der Kriegsmarine) oder der Ersatzreserve angehörenden und untauglich befundenen Wehrpflichtigen beanständet, so ist die Ministerial-Instanz — allenfalls zum Zwecke der Anordnung der erneuerten Ueberprüfung — zur Entscheidung berufen.

3. Členové, uvedení pod čís. 2 *a*, *c*, *d* a *f*, mají hlas rozhodující, hlasy členů, jmenovaných pod čís. 2 *b*, *e* a *g*, jsou však toliko dobrým zdáním. Tito poslednější mají — také v příčině klassifikace — tak jako lékařští členové komise odvodní před se jíti dle návodu k lékařské prohlídce branných povinníků (§. 61), nemají se tudíž při prohlídce předvedených obmeziti pouze na vady udané, jež jsou základem předvedení.

4. Zapisovateli jsou: se strany vojenské vyšší důstojník vojenského velitelstva territoriálního, jenž účastní se v záležitostech odvodních, aneb jiný v oboru tomto dokonale zběhlý důstojník stálého vojska (loďstva válečného), pokud se týče zemské obrany; se strany politické úředník, jejž k tomu ustanoví člen, jmenovaný v punktu 2 *a*.

§. 82.

Obor působnosti a usnesení komisí přezkoušecích.

1. Komisi přezkoušecí předvedeni buďtež, aby rozhodla o schopnosti jejich ke službě vojenské:

a) odvodem povinní, jež velitel okresu doplňovacího aneb zástupce zemské obrany ke službě přijati se zpěčoval a kteří vedle §. 64 : 5 ustanoveni byli ku přezkoušení.

b) Jednoroční dobrovolníci, bez rozdílu, byli-li assentováni komisí ryze vojenskou (§. 126 : 1, pokud se týče §. 109 : 8), anebo byli-li prostředkem pravidelného odvodu odvedeni k vojsku (k loďstvu válečnému), jest-li dokázáno, že vada, která jest podmínkou neschopnosti ke službě, byla tu beze vší pochyby toho dne, kterého dobrovolník nastoupil službu presenční; při těchto dobrovolnících nerozhoduje tedy v příčině předvedení jejich před komisi přezkoušecí den, kterého byli v počet vzati, nýbrž den, kterého nastoupili službu presenční.

c) Všichni jiní dobrovolníci, assentovaní na zákonnou úhrnnou dobu služební (§. 107 : 1), toliko tehdy, jest-li dokázáno, že vada, pro kterou jsou ke službě neschopni, byla tu již toho dne, kdy byli assentováni, a dle povahy své od prohlížejícího lékaře vojenského (lékaře loďstva válečného) (§. 109 : 8, *c*) onoho času zjištěna býti nemohla.

d) Ti, kteří prostředkem odvodu (dodatečného odvodu) vřaděni byli do stálého vojska (loďstva válečného), do náhradní zálohy nebo do zemské obrany, jakmile o nich ještě v roce odvodním navrženo jest, aby pro vadu, která tu byla v době, když v počet byli vzati (§. 85), byť i v menší míře, propuštěni byli jakožto neschopní ke službě. Později však může přezkoušení státi se toliko tehdy, jestliže návrh dotyčný dle stavu věci v roce odvodním učiněn býti nemohl aneb jestliže branný povinník teprvé po uplynutí roku odvodního vstoupil do služby presenční (do vojenského vycvičení).

K těm, již uvedeni jsou pod *d*), náležejí také oni pod výminkami schopní, kteří po sečtení kontingentálním v roce odvodním zůstali v kontingentu náhradní zálohy a kterých vedle rozvrhu tohoto kontingentu dle zbraní v náhradní záloze užiti nelze (§. 92 : 3, třetí odstavec).

Komisi přezkoušecí náleží však rozhodovati toliko v oněch případech odstavce *b*, *c* a *d*, ve kterých jest nepochybno, že neschopnost ke službě byla tu v den, kdy ten, jehož se týče, nastoupil službu presenční, pokud se týče kdy byl assentován, anebo v době, kdy v počet vzat byl (§. 85), ve kterýchžto případech tedy při vřaděncích stálého vojska (loďstva válečného) a náhradní zálohy nastoupiti má odvod náhradní vedle §. 41 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 13 XXXIX. článku zákona z roku 1882).

2. Komisi přezkoušecí dále náleží, aby podala dobré zdání své o schopnosti k výdělku u mužských příbuzných osob reklamovaných, ke kterým přihlížeti sluší, bylo-li nařízeno, aby osoby dotyčné před tuto komisi předvedeny byly (§. 57 a 156).

3. Usnesení komise zníti má spolu s udáním té které vady takto:

k 1 *a*: zdali předvedený má býti „vřaděn“, „zpět dán“ anebo „vymazán“; pak

k 1 *b*, *c* a *d*: zdali vřaděný má „dále sloužiti“, a jestliže ti, kdož povinni jsou sloužiti ve vojště (loďstvu válečném, náhradní záloze), schopni jsou ke službě v jiném sboru neb ústavu vojska nežli v onom, ke kterému náležejí, kam takový má „přeložen býti“, anebo zdali předvedený má „propuštěn býti pro neschopnost ke službě, která tu byla již v den, kdy nastoupil službu presenční, pokud se týče, kdy v počet vzat byl;“ zároveň však usnesení také zníti má:

zdali v případě *a* nepřijetí, v případech *b*, *c* a *d* přijetí předvedeného aneb na opak, v případech *b*, *c* a *d* odeslání jeho ku přezkoušení zakládá se na vině, pro kterou má býti dána náhrada.

V oněch případech, ve kterých komise přezkoušecí má za nutné, aby se po případě konalo šetření aneb aby předvedený pozorován neb ošetřován byl ve vojenské (civilní) nemocnici, budiž o tom učiněno usnesení. Jak komise dále před se půjde, závisí od výsledku řízení úředního, o kterém se byla usnesla.

Pro všecka usnesení a pro přidělení ke službě schopných ke sborům platí zásadní ustanovení §§. 62, 64, 66, 67 a 68 s výjimkou tou, že náhradní záložníci, kteří po sečtení kon-

3. Die in 2 a), c), d) und f) bezeichneten Mitglieder haben entscheidende, die Mitglieder nach 2 b), e) und g) jedoch blos begutachtende Stimmen. Die letzteren haben — auch bezüglich der Klassifikation — sowie die ärztlichen Mitglieder einer Stellungs-Kommission nach der Instruktion zur ärztlichen Untersuchung der Wehrpflichtigen vorzugehen (§. 61), es ist sich demnach bei der Untersuchung der Vorgeführten nicht allein auf die angegebenen, der Vorführung zu Grunde liegenden Gebrechen zu beschränken.

4. Als Schriftführer fungiren: militärischerseits der in den Rekrutirungs-Angelegenheiten verwendete Oberoffizier des Militär-Territorial-Kommandos oder ein sonst in diesen Agenden vollständig bewanderter Offizier des stehenden Heeres (der Kriegsmarine), beziehungsweise der Landwehr, politischerseits ein hiezu von dem im Punkte 2 a bezeichneten Mitgliede bestimmter Beamte.

§. 82.

Wirkungskreis und Beschlüsse der Ueberprüfungs-Kommissionen.

1. Der Ueberprüfungs-Kommission sind zur Entscheidung über ihre Kriegs-Diensttauglichkeit vorzuführen:

a) Stellungspflichtige, deren Annahme zum Dienste seitens des Ergänzungsbezirks-Kommandanten oder des Vertreters der Landwehr verweigert und welche nach §. 64:5 zur Ueberprüfung bestimmt wurden.

b) Einjährig-Freiwillige, gleichviel, ob dieselben durch eine rein militärische Kommission (§. 126:1, beziehungsweise §. 109:8) assentirt wurden, oder aber im Wege der regelmäßigen Stellung in das Heer (die Kriegsmarine) gelangt sind, wenn nachgewiesen wird, daß das die Dienstuntauglichkeit bedingende Gebrechen an dem Tage, an welchem der Präsenz-Dienstantritt erfolgte, zweifellos bestand; bei diesen hat demnach in Bezug auf deren Vorstellung vor die Ueberprüfungs-Kommission nicht der Tag der Instandnahme, sondern jener des Präsenz-Dienstantrittes in Betracht zu kommen.

c) Alle andern auf die gesetzliche Gesammtdienstzeit assentirten Freiwilligen (§. 107:1) nur dann, wenn nachgewiesen wird, daß das die Diensttauglichkeit ausschließende Gebrechen schon am Tage ihrer Assentirung bestanden hat und seiner Natur nach von dem untersuchenden Militär- (Kriegsmarine-) Arzte (§. 109:8 c) zu jener Zeit nicht konstatirt werden konnte.

d) in das stehende Heer (die Kriegsmarine), in die Ersatzreserve oder Landwehr im Wege der Stellung (Nachstellung) Eingereihte, sobald sie noch im Stellungsjahre wegen eines Gebrechens, welches zur Zeit ihrer Instandnahme (§. 85), wenn auch in einem minderen Grade, bestanden hat, als dienstuntauglich zur Entlassung beantragt werden. Später kann die Ueberprüfung jedoch nur dann stattfinden, wenn der Antrag hiezu nach der Sachlage im Stellungsjahre nicht erfolgen konnte, oder wenn der Wehrpflichtige erst nach Ablauf des Stellungsjahres in den Präsenzdienst (die militärische Ausbildung) trat.

Zu den im Punkte d) Angeführten gehören auch jene nach der Kontingents-Abrechnung des Jahres der Stellung im Ersatzreserve-Kontingente verbliebenen Bedingt-Tauglichen, welche gemäß der waffenweisen Repartition dieses Kontingents in der Ersatzreserve nicht verwendet werden können (§. 92:3, dritter Absatz).

Die Ueberprüfungs-Kommission ist jedoch nur in jenen Fällen des Punktes b), c) und d) zur Entscheidung berufen, in denen außer Zweifel gestellt ist, daß die Dienstuntauglichkeit am Tage des Präsenz-Dienstantrittes, beziehungsweise der Assentirung, oder zur Zeit der Instandnahme (§. 85) des Betreffenden bestanden hat, demnach bei Eingereihten des Heeres (der Kriegsmarine) und der Ersatzreserve eine Ersatzstellung nach §. 41 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 13 des XXXIX. Gesetz-Artikels vom Jahre 1882) einzutreten hat.

2. Die Ueberprüfungs-Kommission ist weiter berufen ihr Gutachten über die Erwerbsfähigkeit der in Betracht kommenden männlichen Angehörigen der Reklamirten abzugeben, wenn die Vorführung der Betreffenden vor diese Kommission angeordnet wurde (§§. 57 und 156).

3. Der Beschluß der Kommission hat unter Angabe des allfälligen Gebrechens zu lauten:

zu 1 a): ob der Vorgeführte „einzureihen", „zurückzustellen" oder „zu löschen" sei; dann

zu 1 b), c) und d): ob der Eingereihte „fortzudienen" habe und wenn bei Heeres- (Kriegsmarine-, Ersatzreserve-) Dienstpflichtigen die Diensttauglichkeit für eine andere Truppe oder Heeres-Anstalt als jene, welcher er angehört, vorhanden ist, wohin er „zu übersetzen", oder aber, ob der Vorgeführte „wegen schon am Tage des Präsenz-Dienstantrittes, beziehungsweise zur Zeit der Instandnahme bestandener Dienstuntauglichkeit zu entlassen" sei; zugleich aber auch dahin:

ob im Falle a) die Nichtannahme, in den Fällen b), c) und d) die Annahme des Vorgeführten oder gegentheilig, in den Fällen b), c) und d) die Absendung zur Ueberprüfung auf einem die Ersatzpflicht begründenden Verschulden beruht.

In jenen Fällen, in denen die Ueberprüfungs-Kommission etwaige Erhebungen oder die Beobachtung oder Behandlung des Vorgeführten in einem Militär- (Civil-) Spitale für nothwendig erachtet, ist dies zu beschließen. Der weitere Vorgang ist von dem Ergebnisse der beschlossenen Amtshandlung abhängig.

Für alle Beschlüsse und die truppenweise Eintheilung der Diensttauglichen sind die grundsätzlichen Bestimmungen der §§. 62, 64, 66, 67 und 68 mit der Ausnahme maßgebend, daß jene nach der

15*

tingentálním v roce odvodním zůstali v kontingentu náhradní zálohy a kteří jsou toliko spůsobilí pro druh zbraně nebo pro ústav vojska, ke kterému se vedle rozvrhu toho kontingentu dle zbraně náhradní záložníci nepřidělují, propuštěni, pokud se týče dle punktu 6. do zemské obrany přeloženi býti mají.

4. O tom, zdali předvedení dle punktu 1 *a*, *b*, *c* a *d* jsou schopni ke službě vojenské, vyjádří se — když přítomný lékař vojenský, pokud se týče lékař zemské obrany byl prve vykonal lékařskou prohlídku a podal dobré zdání — člen komise, jmenovaný v §. 81 punkt 2 *c*, pokud se týče *f*, a to dle toho, má-li předvedený odveden býti pro kontingenty vojska aneb náleží-li již k vojsku (loďstvu válečnému) nebo k náhradní záloze; anebo připadá-li k zemské obraně neb jestli do ní vřaděn.

Proti usnesení tohoto člena, aby předvedený „byl vřaděn“ nebo aby „dále sloužil“, druzí členové komise námitky činiti nemohou.

Nerozhodne-li se o předvedeném tímto spůsobem, musí každé usnesení dle punktu 3. — co se týče viny, ve všech případech — po lékařské prohlídce a podání dobrého zdání druzí přítomní lékařští členové učiniti většinou hlasů.

Vina má místo toliko tehdy, jestliže proti povinnosti opomenuto bylo potřebné přesnosti při prohlídce lékařské, aneb jestliže při správném výsledku prohlídky klassifikace lékařská nebo usnesení nevyhovuje podmínkám tohoto návodu.

Viny tu není, jsou-li pouze rozdílné náhledy o stupni některé vady tělesné.

Ustanovení podrobnější o povinnosti k náhradě útrat obsažena jsou v §. 155.

Jsou-li hlasy počtem sobě rovny, budiž předvedený „zpět dán“ nebo „propuštěn“; při tom buď v příčině vřaděnců vojska, loďstva válečného a náhradní zálohy nalezeno na „náhradu“ a na „nevinu“, aneb, jde-li o odevzdání do nemocnice, nalezeno buď na odevzdání toto.

Zní-li usnesení o odvodem povinném, jenž jest ve III. nebo ve vyšší třídě životní, aby byl „zpět dán“ nebo „vymazán“, náleží na komisi přezkoušecí, aby také klassifikovala schopnosť k výdělku osoby dotyčné vzhledem k výměře taxy vojenské, při čemž se dle §. 69 před se jíti a politický člen komise přezkoušecí rozhodnouti má.

Usnesení zapíše se ihned spolu s náležitými důvody do dvou — v zemích koruny uherské o odvodem povinných do tří — výtahů ze seznamu odvodního a všichni členové komise je podepíší.

V případech 1 *a* budiž v rubrice 19. výtahu uvedeno, má-li předvedený assentován býti pro stálé vojsko (loďstvo válečné), pro náhradní zálohu nebo pro zemskou obranu.

5. Jestliže komise přezkoušecí v případech 1 *b*, *c* a *d* nenalezne, že neschopnosť ke službě byla tu již v den, kdy ten, jehož se týče, nastoupil službu presenční, pokud se týče, kdy assentován byl, anebo v době, kdy v počet vzat byl, budiž předvedený vojenskými členy komise přezkoušecí ihned podroben superarbitraci a nález i návrh buď vedle předpisu o superarbitraci osob vojenských vyhotoven v jednom exempláři seznamu přezkoušecího.

6. Jestliže o některém odvodem povinném, ze III. nebo z vyšší třídy životní ke přezkoušení postaveném, jenž assentován býti má pro kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy, ať již v pořadí losovním nebo z povinnosti úřadu k odvodu se dostavil, pokud se týče jestliže o někom, jenž z téže třídy životní vřaděn byl do vojska (loďstva válečného) nebo do náhradní zálohy, usnesení učiněno jest, aby byl „zpět dán“ (1 *a*) nebo „propuštěn“ (1 *b*, *c* a *d*), zástupce zemské obrany se však vysloví, že týž má vřaděn býti anebo dále sloužiti, aneb jest-li tento „pod výminkou schopný“, buď vřaděn nebo přeložen do zemské obrany — v případech 1 *b*, *c* a *d* budiž proveden zároveň odvod náhradní (výjimka v §. 29, *B*, šestý odstavec).

7. Dobré zdání o schopnosti k výdělku u mužských příbuzných osob reklamovaných podáno buď písemně a s důvody a budiž podepsáno od všech členů komise, při čemž se každému z nich úplně na vůli ponechává, aby náhled svůj, liší-li se snad od dobrého zdání, podrobně připojil.

8. Aby se provedla usnesení, dle kterých ti, jichž se týče, mají „býti vřaděni“, buďtež tito ihned postaveni před assentní komisi vojenskou (zemské obrany) v místě komise přezkoušecí, kteráž vykoná assentování, avšak v rubrice 37. protokolu assentního poznamená, že assentování se stalo na základě usnesení komise přezkoušecí.

Není-li v místě komise přezkoušecí takové komise assentní, vykonati mají assentování dotyční členové komise přezkoušecí.

9. V případech punktu 1 *a* dodá jedno vyhotovení usnesení komise přezkoušecí odesílajícímu úřadu okresnímu politický úřad zemský, v zemích koruny uherské úředníku okresnímu, druhé vyhotovení — při vřaděných spolu s výtahem z protokolu assentního — dodá příslušnému velitelstvu okresu doplňovacího vojenské velitelstvo territoriální a v zemích koruny uherské třetí vyhotovení, po případě spolu s výtahem z protokolu assentního, příslušnému velitelstvu praporu zemské obrany, kteréž usnesení do slova zapíše do rubriky připomenutí v seznamu odvodním (§. 80 : 9, druhý odstavec).

Kontingents-Abrechnung des Jahres der Stellung im Ersatzreserve-Kontingente verbliebenen Ersatzreservisten, welche nur die Eignung für eine Waffengattung oder Heeres-Anstalt besitzen, die gemäß der waffenweisen Repartition dieses Kontingents mit Ersatzreservisten nicht dotirt wird, zu entlassen, beziehungsweise nach Punkt 6 in die Landwehr zu übersetzen sind.

4. Ueber die Kriegs-Diensttauglichkeit der nach Punkt 1 a), b) c) und d) Vorgeführten äußert sich — nach vorheriger ärztlicher Untersuchung durch den anwesenden Militär-, beziehungsweise Landwehr-Arzt und Abgabe des Gutachtens — das im §. 81 Punkt 2 c), beziehungsweise f) bezeichnete Kommissions-Mitglied, je nachdem der Vorgeführte für Heeres-Kontingente zu stellen ist, oder bereits dem Heere (der Kriegsmarine) oder der Ersatzreserve angehört; oder aber zur Landwehr entfällt, oder in diese eingereiht ist.

Gegen den Beschluß dieses Mitgliedes auf „einzureihen" oder „fortzudienen" steht den anderen Kommissions-Mitgliedern eine Einsprache nicht zu.

Wenn über den Vorgeführten nicht in dieser Weise entschieden wird, hat jeder Beschluß nach Punkt 3 — bezüglich des Verschuldens in allen Fällen — nach ärztlicher Untersuchung und Abgabe des Gutachtens durch die anderen anwesenden ärztlichen Mitglieder nach Stimmenmehrheit gefaßt zu werden.

Ein Verschulden ist nur dann anzunehmen, wenn eine pflichtwidrige Außerachtlassung der erforderlichen Genauigkeit in der ärztlichen Untersuchung stattgefunden hat, oder wenn bei korrektem Untersuchungs-Ergebnisse die ärztliche Klassifikation oder der Beschluß den Bedingungen dieser Instruktion nicht entspricht.

Ein Verschulden ist nicht vorhanden, wenn nur eine Verschiedenheit in der Ansicht über den Grad eines Körpergebrechens vorliegt.

Die näheren Bestimmungen rücksichtlich der Verpflichtung zum Unkostenersatze sind im §. 155 enthalten.

Bei gleichgetheilter Stimmenzahl ist der Vorgeführte „zurückzustellen" oder „zu entlassen"; hiebei ist bezüglich Eingereihter des Heeres, der Kriegsmarine und Ersatzreserve auf „Ersatzleistung" und auf „Nichtverschulden", oder wenn es sich um Abgabe in das Spital handelt, auf diese zu erkennen.

Lautet der Beschluß über einen in der III. oder einer höheren Altersklasse stehenden Stellungspflichtigen auf „zurückzustellen" oder „zu löschen", so liegt der Ueberprüfungs-Kommission auch die Klassifikation der Erwerbsfähigkeit des Betreffenden in Absicht auf die Bemessung der Militärtaxe ob, wobei nach §. 69 vorzugehen und durch das politische Mitglied der Ueberprüfungs-Kommission zu entscheiden ist.

Der Beschluß wird sogleich unter gehöriger Begründung in zwei — in den Ländern der ungarischen Krone über Stellungspflichtige in drei — Auszüge aus der Stellungsliste eingetragen und von sämmtlichen Kommissions-Mitgliedern unterfertigt.

In den Fällen 1 a) ist in der Rubrik 19 des Auszuges anzuführen, ob der Vorgeführte für das stehende Heer (die Kriegsmarine), die Ersatzreserve oder Landwehr zu assentiren ist.

5. Wird von der Ueberprüfungs-Kommission in den Fällen 1 b), c) und d) nicht darauf erkannt, daß die vorhandene Dienstuntauglichkeit bereits am Tage des Präsenz-Dienstantrittes, beziehungsweise der Assentirung oder zur Zeit der Instandnahme des Betreffenden bestanden hat, so ist der Vorgeführte durch die militärischen Mitglieder der Ueberprüfungs-Kommission sofort der Superarbitrirung zu unterziehen und der Befund und Antrag im Sinne der Superarbitrirungs-Vorschrift für die Personen des Heeres in einem Exemplar der Ueberprüfungsliste auszufertigen.

6. Wenn über einen aus der III. oder einer höheren Altersklasse zur Ueberprüfung gelangenden, für das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent zu assentirenden Stellungspflichtigen, sei es, daß er in der Losreihe oder von Amtswegen zur Stellung gelangte, beziehungsweise über einen in das Heer (die Kriegsmarine) oder in die Ersatzreserve Eingereihten derselben Altersklasse der Beschluß auf „zurückzustellen" (1 a) oder „zu entlassen" (1 b), c) und d) gefällt wird, der Vertreter der Landwehr aber sich für die Einreihung oder das Fortdienen des Betreffenden ausspricht, oder dieser „bedingt-tauglich" ist, so hat seine Einreihung oder Ueberseßung in die Landwehr — in den Fällen 1 b), c) und d) bei Durchführung der Ersatzstellung -- zu erfolgen (§. 29, B, sechster Absatz).

7. Das Gutachten über die Erwerbsfähigkeit männlicher Angehöriger der Reklamirten ist schriftlich und begründet abzugeben und von sämmtlichen Kommissions-Mitgliedern zu unterfertigen, wobei es jedem derselben vollkommen freigestellt ist, die etwa abweichende Anschauung ausführlich beizusetzen.

8. Zum Behufe der Ausführung der Beschlüsse auf „einzureihen" sind die Betreffenden sofort vor die militärische (Landwehr-) Assent-Kommission im Orte der Ueberprüfungs-Kommission zu stellen, welche die Assentirung vorzunehmen, in der Rubrik 37 des Assent-Protokolles aber zu bemerken hat, daß die Assentirung auf Grund des Beschlußes der Ueberprüfungs-Kommission erfolgte.

Besteht im Orte der Ueberprüfungs-Kommission keine solche Assent-Kommission, so haben die betreffenden Mitglieder der Ueberprüfungs-Kommission die Assentirung vorzunehmen.

9. In den Fällen des Punktes 1 a) ist eine Ausfertigung des Ueberprüfungs-Kommissions-Beschlußes der absendenden Bezirksbehörde durch die politische Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone dem Bezirksbeamten, die zweite — bei Eingereihten unter Anschluß des Auszuges aus dem Assent-Protokolle — dem zuständigen Ergänzungsbezirks-Kommando durch das Militär-Territorial-Kommando und in den Ländern der ungarischen Krone die dritte Ausfertigung, allenfalls unter Anschluß des Auszuges aus dem Assent-Protokolle, dem zuständigen Landwehr-Bataillons-Kommando zuzustellen und von diesem der Beschluß in der Anmerkungsrubrik der Stellungsliste wörtlich einzutragen (§. 80 : 9, zweiter Absatz).

V případech punktu 1 *b*, *c* a *d* provésti dá usnesení komise přezkoušecí vojenské velitelstvo territoriální (zemské obrany, pokud se týče distriktu zemské obrany), v jehož obvodu přezkoušení vykonáno bylo, a sdělí jedno vyhotovení usnesení toho odesílajícímu sboru neb ústavu stálého vojska (loďstva válečného) nebo zemské obrany, jenž vyhotovení to zašle příslušnému velitelstvu okresu doplňovacího, aby usnesení přiměřeným spůsobem zapsalo do rubriky připomenutí v seznamu odvodním.

Jestliže při vřaděncích vojska (loďstva válečného) a náhradní zálohy usnesení komise přezkoušecí zní na propuštění, budiž zároveň se strany vojenské v příčině odvodu náhradního dáno nařízení dotyčnému velitelstvu okresu doplňovacího. K tomu cíli a za účelem tím, aby usnesení přezkoušecí zapsáno bylo do rubriky připomenutí v odvodním seznamu okresu odvodního, v zemích koruny uherské také velitelstva praporu zemské obrany, zašle se politickému úřadu zemskému, pokud se týče král. uherskému ministeriu zemské obrany určený k tomu druhý výtah ze seznamu odvodního.

K výtahu, určenému pro ministerium zemské obrany, připojeny buďtež veškeré listiny přezkoušení se týkající k nahlédnutí; politickým úřadům zemským zaslány buďtež listiny ty, pakli by o to žádaly (§. 37 : 3).

Nebyl-li by však ten, jehož se týče, příslušným v témž vojenském okresu territoriálním, náleží se strany vojenské příslušnému vojenskému velitelstvu territoriálnímu, aby nařídilo odvod náhradní, kteréž v příčině té před se jíti má spůsobem výše dotčeným. K tomu cíli zaslati má tomuto vojenskému velitelstvu territoriálnímu ono velitelstvo, v jehož obvodu přezkoušení bylo vykonáno, druhý výtah ze seznamu odvodního spolu s listinami, přezkoušení se týkajícími.

10. Z rozhodnutí komise přezkoušecí odvolati se nelze; taktéž nesmí ten, o němž některá komise přezkoušecí ustanovila, aby „dále sloužil", více předveden býti ani této aniž jiné komisi přezkoušecí.

11. Kdo prostředkem přezkoušení vřaděn byl na kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy, smí od sboru neb ústavu vojska navržen býti k opětnému přezkoušení, jestliže dle přesvědčení jeho neschopnosť ke službě byla tu v době, kdy osoba dotyčná v počet vzata byla (§. 85), a je-li tu tedy podmínka odvodu náhradního, obsažená v §. 41 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 13 XXXIX. článku zákona z roku 1882).

Návrhy takové buďtež doloženy a vůbec odůvodněny dle §. 83 : 3, — při těch, kdož přísluší k zemím koruny uherské, připojen buď nad to třetí výtah ze seznamu odvodního — a předkládány buďtež od případu k případu říšskému ministeriu vojenství, kteréž o nich rozhodne v souhlasu s ministeriem zemské obrany.

Povolí-li stolice ministerská opětné přezkoušení, vykoná je ministerská komise přezkoušecí, složená vedle ustanovení §. 81.

Za členy této komise nebuďtež ustanoveni ti, kteří působili při předešlém přezkoušení osoby dotyčné.

Opětné přezkoušení bez svolení stolice ministerské, jakož i vůbec přezkoušení opětné těch, kdož prostředkem přezkoušení vřaděni byli k zemské obraně, dovoleno není.

Jestliže povaha vady dopouští, aby aktivní službou branného povinníka nabylo se zkušenosti o jeho schopnosti ke službě, učiněn buď návrh na o p ě t n é přezkoušení teprvé tehdy — však během tří měsíců od početí aktivní služby — nabude-li se základu pro návrh ten také tímto spůsobem.

12. Branní povinníci, navržení k opětnému přezkoušení, přeloženi buďtež až do doby kdy rozhodnuto bude o návrhu, do poměru neaktivního.

§. 83.

Jak se koná předvedení před komisi přezkoušecí.

1. Osobám, uvedeným v §. 82 : 1 *a*, *b*, *c* a *d* a 2, které odkázány byly před komisi přezkoušecí, přidáni buďtež od úřadův okresních (úředníkův okresních), pokud se týče od sborův a ústavů spolehliví průvodčí, kteří mohou potvrditi totožnosť osob předvedených.

Předvedení osob, které při odvodu ke přezkoušení určeny byly, konáno buď k cíli zmenšení útrat úhrnně dle okresův odvodních aneb aspoň ve větších oddílech, a to v měsících po odvodu následujících.

Jestliže nikterak nebylo možno, aby odvodem povinný před komisi přezkoušecí předveden byl v témž roku odvodním, vykonáno buď přezkoušení dodatečně, a to pro onen odvod, při kterém přezkoušení toto bylo nařízeno; jest-li osoba dotyčná neschopna, jest zavázána, aby, zůstala-li i po tomto přezkoušení odvodem povinnou, vyhověla kromě toho povinnosti odvodní.

Pakli však osoba ta zameškala některý odvod a jest-li podrobena následkem toho odvodu z povinnosti úřadu, nebudiž přezkoušení, které nebylo předsevzato, konáno dodatečně.

In den Fällen des Punktes 1 b), c) und d) wird die Durchführung des Ueberprüfungs-Kommissions-Beschlußes vom Militär-Territorial- (Landwehr-, beziehungsweise Landwehr-Distrikts-) Kommando, in dessen Bereich die Ueberprüfung stattgefunden hat, veranlaßt und eine Ausfertigung desselben der absendenden Truppe oder Anstalt des stehenden Heeres (der Kriegsmarine) oder der Landwehr übermittelt, welche die Ausfertigung dem zuständigen Ergänzungsbezirks-Kommando zur entsprechenden Eintragung des Beschlußes in der Anmerkungsrubrik der Stellungsliste übersendet.

Ist bei Eingereihten des Heeres (der Kriegsmarine) und der Ersatzreserve der Ueberprüfungs-Kommissions-Beschluß auf Entlassung gefällt worden, so ist zugleich militärischerseits wegen der Ersatzstellung an das betreffende Ergänzungsbezirks-Kommando die Verfügung zu erlassen. Zu diesem Zwecke und zur Eintragung des Ueberprüfungs-Beschlußes in der Anmerkungsrubrik der Stellungsliste des Stellungsbezirkes, in den Ländern der ungarischen Krone auch des Landwehr-Bataillons-Kommandos, wird der politischen Landesstelle, beziehungsweise dem königl. ungarischen Landesvertheidigungs-Ministerium der hiezu bestimmte zweite Auszug aus der Stellungsliste übermittelt.

Dem für das Landesvertheidigungs-Ministerium bestimmten Auszuge sind alle Ueberprüfungs-Dokumente zur Einsicht anzuschließen; den politischen Landesstellen sind dieselben über ein diesfälliges Ansuchen zuzusenden (§. 37 : 3).

Wenn der Betreffende nicht in demselben Militär-Territorial-Bezirke heimatszuständig wäre, ist jedoch zur Verfügung der Ersatzstellung militärischerseits das zuständige Militär-Territorial-Kommando berufen, welches diesfalls den vorstehenden Vorgang zu beobachten hat. Zu diesem Zwecke ist diesem Militär-Territorial-Kommando von jenem, in dessen Bereiche die Ueberprüfung stattgefunden hat, der zweite Auszug aus der Stellungsliste sammt den Ueberprüfungs-Dokumenten zu übersenden.

10. Gegen das Erkenntniß einer Ueberprüfungs-Kommission findet eine Berufung nicht statt; auch darf ein bei einer Ueberprüfungs-Kommission zum „Fortdienen" Bestimmter weder dieser noch einer anderen Ueberprüfungs-Kommission mehr vorgeführt werden.

11. Ein im Ueberprüfungswege auf das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent Eingereihter darf von Seite der Truppe oder Heeres-Anstalt zur erneuerten Ueberprüfung beantragt werden, wenn nach Ueberzeugung derselben die Dienstuntauglichkeit des Betreffenden zur Zeit der Justandnahme (§. 85) bestanden hat und sonach die im §. 41 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 13 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) enthaltene Bedingung zur Ersatzstellung zutrifft.

Derlei Anträge sind nach §. 83 : 3 — bei nach den Ländern der ungarischen Krone Zuständigen überdies mit einem dritten Auszuge aus der Stellungsliste — zu belegen, überhaupt zu begründen, und fallweise dem Reichs-Kriegs-Ministerium vorzulegen, welches über dieselben im Einvernehmen mit dem Landesvertheidigungs-Ministerium entscheidet.

Wird die erneuerte Ueberprüfung durch die Ministerial-Instanz bewilligt, so erfolgt dieselbe durch eine den Bestimmungen des §. 81 entsprechend zusammengesetzte Ministerial-Ueberprüfungs-Kommission.

Als Mitglieder dieser Kommission sind jene nicht zu bestimmen, welche bei der vorhergegangenen Ueberprüfung des Betreffenden mitgewirkt haben.

Eine erneuerte Ueberprüfung ohne Bewilligung der Ministerial-Instanz, wie der im Ueberprüfungswege zur Landwehr Eingereihten überhaupt ist unstatthaft.

Erscheint es nach der Natur des Gebrechens zuläßig, durch die aktive Dienstleistung des Wehrpflichtigen über seine Diensttauglichkeit Erfahrungen zu gewinnen, so ist der Antrag auf erneuerte Ueberprüfung erst dann — jedoch innerhalb dreier Monate vom Beginne der aktiven Dienstleistung — zu stellen, wenn die Grundlage für denselben auch auf diese Weise gewonnen wird.

12. Die zur erneuerten Ueberprüfung beantragten Wehrpflichtigen sind bis zur Entscheidung über den Antrag in das nichtaktive Verhältniß zu versetzen.

§. 83.

Vorführung vor die Ueberprüfungs-Kommission.

1. Den vor die Ueberprüfungs-Kommission gewiesenen, im §. 82 : 1 a), b), c) und d) und 2 bezeichneten Personen sind seitens der Bezirksbehörden (Bezirksbeamten), beziehungsweise der Truppen und Anstalten verläßliche Begleiter, welche die Identität der Vorgeführten zu bestätigen vermögen, beizugeben.

Die Vorführung der bei der Stellung zur Ueberprüfung Bestimmten hat zur Verminderung der Kosten stellungsbezirksweise gesammelt, oder wenigstens in größeren Partien in den der Stellung folgenden Monaten zu erfolgen.

Konnte die Vorführung eines Stellungspflichtigen vor die Ueberprüfungs-Kommission in demselben Stellungsjahre durchaus nicht eintreten, so hat die Ueberprüfung nachträglich, und zwar für jene Stellung, bei welcher diese Ueberprüfung angeordnet wurde, zu erfolgen; im Untauglichkeitsfalle hat der Betreffende, wenn er auch nach dieser Ueberprüfung stellungspflichtig blieb, überdies der Stellungspflicht zu entsprechen.

Verfällt er jedoch für eine versäumte Stellung der Stellung von Amtswegen, so hat die unterbliebene Ueberprüfung nicht nachgeholt zu werden.

2. Průvodčí předložtež v případě §. 82 : 1 *a* a *d* výtahy ze seznamu odvodního, v případech *b* a *c* seznamy (odstavec 3.) osob, které mají býti přezkoušeny, v případě 2 legitimaci, vydanou úřadem okresním (úředníkem okresním) o tom, že mají přikázáno předvésti osobu, jež v příčině schopnosti své k výdělku prohlédnuta býti má.

Spisy reklamační v případě 2 obdrží komise přezkoušecí od politického úřadu zemského, v zemích koruny uherské spolu s dotyčným nařízením ministeria zemské obrany od prvního úředníka jurisdikce aneb od úředníka okresního.

3. Přezkoušení těch, kdož vřaděni byli již do stálého vojska (loďstva válečného), do náhradní zálohy nebo do zemské obrany, konáno buď vždy při oné komisi přezkoušecí, která jest nejblíže stanice osoby, jež přezkoušena býti má.

K oněm dvěma výtahům ze seznamu odvodního buďtež připojeny: potvrzený výtah z presentačního protokolu velitelstva okresu doplňovacího, vysvědčení lékaře vojenského a po případě další listiny a výsledky šetření, týkající se vady osoby předvedené a schopnosti její ke službě. Jestliže by se přezkoušení osoby již vřaděné protáhlo tím, že by prve vyžádány byly výtahy ze seznamu odvodního, předložen buď místo nich seznam, obsahující rubriky seznamu odvodního, k jehož vyplnění užito budiž dotyčných udání protokolu assentního aneb listu základního. Seznamy tyto sdělány buďtež také o dobrovolnících, kteří nebyvše prostředkem odvodu assentováni přezkoušeni býti mají.

4. Ti, kdož vedle §. 82 : 1 *a* a 2 přezkoušeni býti mají, odesláni buďtež spolu s průvodčími svými, kde nelze užiti železnice nebo parolodi, pomocí přípřeže, ti pak, kteří přezkoušeni býti mají dle odst. 1 *b*, *c* a *d*, odesláni buďtež vedle předpisův dopravních. Na železnicích anebo parolodích smí se účtovati pouze poslední třída.

Ustanovení tato platí také o cestě zpáteční.

§. 84.

Náklad odvodu.

1. Náklad odvodu rozpadá se v tyto druhy:

a) Denní platy (příplatky) a cestovné politických*) a vojenských členů komise odvodní, pak osob pomocných.

b) Náklad spojený s opatřením nářadí pro tuto komisi a pro losování.

c) Náklad na opatření místností pro úřední řízení této komise a k losování.

d) Náklad na vydržování a cestu mužských příbuzných osob reklamovaných, kteří v příčině schopnosti své k výdělku prohlédnuti býti mají, pak náklad na vydržování a cestu odvodem povinných, kteří se ubírají k losování a k odvodu.

e) Stejný náklad na průvod jejich.

f) Náklad na vydržování a cestu osob pod *d*) uvedených ke komisi přezkoušecí.

g) Stejný náklad na průvod jejich.

h) Denní platy a cestovné pro politické a vojenské členy komise přezkoušecí.

2. Náklad, uvedený pod *a*) a *h*), nese v příčině členů stálého vojska (loďstva válečného) společný rozpočet vojenský, v příčině členů zemské obrany ministerium zemské obrany.

3. Ostatní náklad, uvedený pod *a*), pak pod *b*) a *c*), nese v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených dotace ministeria zemské obrany, v zemích koruny uherské dotace dotyčné jurisdikce, v příčině Chorvátska a Slavonska ministerium zemské obrany.

Výjimky platí v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených toliko v příčině nákladu pro ona města, která tvoří zvláštní okres odvodní (§. 8 : 2), a v příčině stanic assentních (§. 50 : 1), jelikož v případě prvnějším denní platy a cestovné funkcionářů jejich při losování a při odvodu vždy z prostředků obce zapraviti se mají a obec opatřiti má nářadí a místnosti pro losování a odvod, kdežto v případě poslednějším opatření nářadí a místností pro odvod náleží obcím v obvodu stanice assentní.

Aby se vyhnuto bylo nákladu na místnosti, budiž, kde to jen možno, k losování a k odvodu užito úředních místností kancelářských.

4. Náklad uvedený pod *d*) nésti má každý odvodem povinný sám.

Úřadové okresní (úředníci okresní) bdíti mají nad tím, aby obce vedle povinnosti své osoby nemajetné, jimž náleží nésti náklad, spojený s dostavením se k losování a k odvodu, dostatečně podporovaly.

---

*) V zemích koruny uherské političtí funkcionáři nemají nároku na náhradu denních platů nebo cestovného, požívají-li bez toho paušálu cestovního a pokud nepůsobí mimo úřední obvod svůj.

2. Die Begleiter haben im Falle des §. 82:1 a) und d) die Auszüge aus der Stellungsliste, in den Fällen b) und c) Verzeichnisse (Punkt 3) über die zu Ueberprüfenden, im Falle 2 die Legitimation seitens der Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten), daß sie zur Vorführung des rücksichtlich der Erwerbsfähigkeit zu Untersuchenden beauftragt sind, beizubringen.

Die Reklamations-Akten im Falle 2 erhält die Ueberprüfungs-Kommission von der politischen Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone nebst der diesfälligen Anordnung des Landesvertheidigungs-Ministeriums vom ersten Beamten der Jurisdiktion oder vom Bezirksbeamten.

3. Die Ueberprüfung der bereits in das stehende Heer (die Kriegsmarine), Ersatzreserve oder in die Landwehr Eingereihten hat stets bei jener Ueberprüfungs-Kommission stattzufinden, welche der Station des zu Ueberprüfenden zunächst gelegen ist.

Den zwei Auszügen aus der Stellungsliste sind: ein bestätigter Auszug aus dem Präsentirungs-Protokolle des Ergänzungsbezirks-Kommandos, das militärärztliche Zeugniß und etwaige auf das Gebrechen des Vorzuführenden und seine Diensttauglichkeit weiter vorliegenden Dokumente wie Erhebungen beizuschließen. Würde die Ueberprüfung eines bereits Eingereihten durch die vorherige Einholung der Auszüge aus der Stellungsliste verzögert werden, so ist statt derselben ein Verzeichniß mit den Rubriken der Stellungsliste beizubringen, zu dessen Ausfüllung die bezüglichen Daten des Assent-Protokolles oder des Grundbuchblattes zu benützen sind. Diese Verzeichnisse sind auch über die zur Ueberprüfung gelangenden, nicht im Wege der Stellung assentirten Freiwilligen zu verfassen.

4. Die Absendung der nach §. 82:1 a) und 2 zu Ueberprüfenden sammt Begleitung geschieht, wo nicht die Eisenbahn oder ein Dampfschiff benützt werden kann, mittelst Vorspann, der nach 1 b), c) und d) zu Ueberprüfenden nach den Transport-Vorschriften. Auf Eisenbahnen oder Dampfschiffen darf nur die letzte Klasse aufgerechnet werden.

Diese Bestimmungen gelten auch für den Rückweg.

§. 84.

Kosten der Stellung.

1. Die Kosten der Stellung zerfallen in folgende Kategorien:

a) Die Taggelder (Zulagen) und Reisekosten der politischen*) und militärischen Mitglieder der Stellungs-Kommission, dann des Hilfspersonales.
b) Die Kosten der Beischaffung der Geräthe für diese Kommission und für die Losung.
c) Die Kosten der Beistellung der Räumlichkeiten für die Amtshandlungen dieser Kommission und zur Losung.
d) Die Kosten des Unterhaltes und der Reise der rücksichtlich ihrer Erwerbsfähigkeit zu untersuchenden männlichen Angehörigen der Reklamirten, dann der Stellungspflichtigen zur Losung und Stellung.
e) Die gleichen Kosten für die Begleitung derselben.
f) Die Kosten des Unterhaltes und der Reise der in d) bezeichneten Personen zur Ueberprüfungs-Kommission.
g) Die gleichen Kosten für die Begleitung derselben.
h) Taggelder und Reisekosten für die politischen und militärischen Mitglieder der Ueberprüfungs-Kommission.

2. Die Kosten a) und h) bestreitet rücksichtlich der Mitglieder des stehenden Heeres (der Kriegsmarine) das gemeinsame Kriegsbudget, bezüglich der Landwehr-Mitglieder das Landesvertheidigungs-Ministerium.

3. Die übrigen Kosten a), dann jene b) und c) trägt in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die Dotation des Ministeriums für Landesvertheidigung, in den Ländern der ungarischen Krone die Dotation der betreffenden Jurisdiktion, bezüglich Kroatiens und Slavoniens das Landesvertheidigungs-Ministerium.

Ausnahmen bestehen in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern nur rücksichtlich der Kosten für jene Städte, welche einen eigenen Stellungsbezirk bilden (§. 8:2) und rücksichtlich der Assent-Stationen (§. 50:1), indem im ersteren Falle die allfälligen Taggelder und Reisekosten ihrer Funktionäre bei der Losung und Stellung stets aus den Mitteln der Gemeinde zu bestreiten und die Geräthe und Räumlichkeiten für die Losung und Stellung von derselben beizustellen sind, wogegen im letzteren Falle die Beistellung der Geräthe und Räumlichkeiten zur Stellung den Gemeinden im Bereiche der Assent-Station obliegt.

Um Kosten für Räumlichkeiten zu vermeiden, sind, wo immer nur thunlich, Amtskanzleien zur Losung und Stellung zu benützen.

4. Die Kosten d) hat jeder Stellungspflichtige selbst zu tragen.

Die Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) haben darüber zu wachen, daß die Gemeinden, ihrer Obliegenheit gemäß, Mittellose bei der Tragung der Kosten des Erscheinens zur Losung und Stellung zureichend unterstützen.

---

*) In den Ländern der ungarischen Krone haben die politischen Funktionäre keinen Anspruch auf Taggelder oder Reisekosten-Ersätze, wenn sie ohnehin im Genuße eines Reisepauschales stehen und solange sie nicht außerhalb ihres Amtsbereiches in Verwendung kommen.

Při předvedení nemajetných cizích odvodem povinných může náhrada nezbytných výloh, spojených s vydržováním a s cestou jejich, požadována býti od příslušné obce osoby dotyčné.

5. Náklad uvedený pod *e*) náleží nésti obcím příslušným.

Náhradu nákladu za průvod cizích odvodem povinných lze však žádati toliko tehdy, jsou-li předvedeni výhradně cizí a nikoli zároveň také vlastní odvodem povinní.

6. Náklad, uvedený pod *f*, *g*, a náklad pro politické členy pod *h*) nese dotace ministeria zemské obrany, jehož se týče, nechť osoba přezkoušená jest vřaděna nebo osoba za příčinou reklamace prohlédnutá za schopnou k výdělku uznána čili nic.

Jízdné pro mužské příbuzné osob reklamovaných, kteří při komisi přezkoušecí prohlédnuti býti mají, a pro odvodem povinné, pak v obou případech pro průvodčí, jakož i spůsob, jakým toto jízdné účtovati se má, ustanovují politické úřady zemské, v zemích koruny uherské jurisdikce.

Poplatky tyto oznámeny buďtež ministeriu zemské obrany.

XI. Oddělení.

Jaký jest služební poměr rekrutů nevřaděných a jak se vřaďují (v počet běřou).

§. 85.

Vřadění (v počet vzetí) a jeho význam.

1. Vřadění všech, kteří v době pravidelného odvodu anebo prostředkem dodatečného odvodu nebo přezkoušení až do 1. října assentováni byli ke stálému vojsku, k loďstvu válečnému, náhradní záloze nebo zemské obraně, děje se dnem 1. října roku odvodního, vřadění těch, kdož mimo tuto dobu jakož i z povinnosti úřadu assentováni byli, děje se dnem assentování.

2. Vřadění znamená, že ten, jenž assentován byl ke stálému vojsku, k loďstvu válečnému, náhradní záloze nebo zemské obraně, vzat jest v počet dotyčného sboru nebo ústavu, a označuje dobu, od které počíná služební povinnosť jeho.

3. Přejí-li sobě rekrutové nevřadění (kteří nebyli v počet vzati), kteří nejsou určeni za nástupce (§. 70 : 2), vstoupiti do aktivní služby před dobou všeobecného vřadění, může jim to příslušný sbor nebo ústav povoliti, jestliže především není pochybnosti o jejich spůsobilosti ke službě válečné a jest-li službě na prospěch, aby předčasně povoláni byli v presenční stav stálého vojska, aneb žádají-li za předčasné vstoupení do služby presenční u loďstva válečného námořníci z povolání při dlouhé plavbě a při velké plavbě pobřežní zaměstnaní.

V případě takovém děje se vřadění (v počet vzetí) rekrutů a počíná služební doba jejich dnem dobrovolné presentace.

Pakli však vojenský lékař, prohlížeje muže takového, jenž k presentaci se dostavuje, shledá, že jest ke službě neschopným, budiž muž ten do doby uvedené v odstavci 1. ponechán v poměru nevřaděném a nebuď tedy do té doby konáno řízení další.

§. 86.

List určovací pro nevřaděné branné povinníky stálého vojska, loďstva válečného, náhradní zálohy a zemské obrany; listiny o dovolené.

1. Každý, kdož assentován byl ke stálému vojsku, k loďstvu válečnému, náhradní záloze nebo zemské obraně, a jehož vřadění (§. 85) nevykoná se zároveň v den jeho assentování, obdrží na dobu poměru svého jakožto nevřaděný povinník branný list určovací dle vzorce XVI *a* nebo *b*, aby prokázati mohl svou vlastnosť vojenskou (zemské obrany).

Vzorec XVI a) a b).

2. Tyto listy určovací podepsány buďtež, pokud ustanoveny jsou pro rekruty stálého vojska (loďstva válečného) anebo pro náhradní záložníky, od velitele okresu doplňovacího při komisi odvodní přítomného, pro rekruty zemské obrany od velitele praporu zemské obrany, při této komisi se účastnícího, a buďte branným povinníkům doručeny hned po vykonaném assentování.

3. Není-li branný povinník v době vřadění povolán ke službě vojenské, budiž mu listina o dovolené, vyhotovená od příslušného sboru nebo ústavu, dodána prostřednictvím úřadův

Bei der Vorführung von mittellosen fremden Stellungspflichtigen kann der Ersatz der auf den Unterhalt und die Reise derselben verwendeten unausweichlichen Auslagen von der Zuständigkeits-Gemeinde des Betreffenden angesprochen werden.

5. Die Kosten e) fallen den zuständigen Gemeinden zur Last.

Der Ersatz der Kosten für die Begleitung fremder Stellungspflichtiger kann jedoch nur dann angesprochen werden, wenn ausschließlich Fremde und nicht gleichzeitig auch eigene Stellungspflichtige zur Vorführung gelangen.

6. Die Kosten f), g) und jene für die politischen Mitglieder h) trägt die Dotation des betreffenden Landesvertheidigungs-Ministeriums, es mag der Ueberprüfte eingereiht, oder der anläßig der Reklamation Untersuchte als erwerbsfähig erkannt werden oder nicht.

Die Fahrgelder für die bei der Ueberprüfungs-Kommission zu untersuchenden männlichen Angehörigen der Reklamirten und für die Stellungspflichtigen, dann in beiden Fällen für die Begleiter, sowie die Art und Weise der Verrechnung dieser Fahrgelder werden von den politischen Landesstellen, in den Ländern der ungarischen Krone von den Jurisdiktionen festgesetzt.

Diese Gebühren sind dem Landesvertheidigungs-Ministerium anzuzeigen.

XI. Abschnitt.

Dienstverhältniß der uneingereihten Rekruten und deren Einreihung (Instandnahme).

§. 85.

Die Einreihung (Instandnahme) und deren Bedeutung.

1. Die Einreihung aller innerhalb der regelmäßigen Stellungsperiode oder im Wege der Nachstellung oder Ueberprüfung bis 1. Oktober zum stehenden Heere, zur Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr Assentirten erfolgt mit 1. Oktober des Stellungsjahres, die Einreihung der außerhalb dieser Periode, wie der von Amtswegen Assentirten mit dem Tage der Assentirung.

2. Die Einreihung begreift die Instandnahme des zum stehenden Heere, zur Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr Assentirten bei der betreffenden Truppe oder Anstalt und bezeichnet den Zeitpunkt, von welchem die Dienstpflicht desselben beginnt.

3. Wünschen uneingereihte (nicht in Stand genommene) Rekruten, welche nicht als Nachmänner entfallen (§. 70 : 2), vor dem Zeitpunkte der allgemeinen Einreihung in die aktive Dienstleistung einzutreten, so kann ihnen dies seitens der zuständigen Truppe oder Anstalt gestattet werden, wenn vor allem deren Kriegsdiensttauglichkeit außer allem Zweifel steht und wenn deren vorzeitige Heranziehung in den Präsenzstand des stehenden Heeres für den Dienst vortheilhaft erscheint, oder wenn der vorzeitige Eintritt in den Präsenzdienst bei der Kriegsmarine von Beruf-Seeleuten der langen Fahrt und der großen Küsten-Schifffahrt angestrebt wird.

In einem solchen Falle erfolgt die Einreihung (Instandnahme) der Rekruten und beginnt die Dienstzeit derselben mit dem Tage der freiwilligen Präsentirung.

Ergibt sich jedoch bei der militärärztlichen Untersuchung eines solchen zur Präsentirung einrückenden Mannes, daß derselbe dienstuntauglich ist, so ist er bis zu dem im Punkte 1 bezeichneten Zeitpunkte im uneingereihten Verhältnisse zu belassen und hat somit bis dahin jedes weitere Verfahren zu unterbleiben.

§. 86.

Widmungs-Schein für uneingereihte Wehrpflichtige des stehenden Heeres, der Kriegsmarine, Ersatzreserve und Landwehr; Urlaubs-Dokumente.

1. Jeder zum stehenden Heere, zu der Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr Assentirte, dessen Einreihung (§. 85) nicht gleichzeitig mit dem Tage der Assentirung erfolgt, erhält für die Dauer seines Verhältnisses als uneingereihter Wehrpflichtiger einen Widmungs-Schein nach dem Muster XVI a oder b zur Legitimation seiner Militär- (Landwehr-) Eigenschaft. Muster XVI a und b.

2. Diese Widmungs-Scheine sind, sofern sie für Rekruten des stehenden Heeres (der Kriegsmarine) oder für Ersatzreservisten bestimmt sind, durch den bei der Stellungs-Kommission anwesenden Ergänzungsbezirks-Kommandanten, für die Rekruten der Landwehr durch den bei dieser Kommission fungirenden Landwehr-Bataillons-Kommandanten zu unterfertigen und den Wehrpflichtigen unmittelbar nach dem Akte der Assentirung einzuhändigen.

3. Erfolgt zu dem Zeitpunkte der Einreihung die Einberufung des Wehrpflichtigen zur militärischen Dienstleistung nicht, so ist ihm das von der zuständigen Truppe oder Anstalt ausgefertigte Urlaubs-

evidenčních,*) list určovací však mu buď vzat; jinak ale jest listina posléze jmenovaná základem presentace.

4. V oněch případech, ve kterých vřadění vykoná se zároveň s assentováním, ten, jehož se týče, však zůstane až do povolání v poměru neaktivním, budiž mu dána ihned listina o dovolené, kteráž od příslušného sboru neb ústavu vojska, aneb není-li takového ve stanici assentní, od dotyčného velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) vyhotovena býti má.

§. 87.

Poměr služební nevřaděných rekrutů a náhradních záložníků.

1. Nevřadění rekrutové a náhradní záložníci setrvají až do 1. října roku odvodního ve svých poměrech občanských, pročež jich nelze užiti pro službu ve stálém vojště, v loďstvu válečném, náhradní záloze nebo zemské obraně.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených buďtež ti, kteří s výhradou dodatečného určení assentováni byli, až do ustanovení tohoto přidělení pokládáni za rovné nevřaděným rekrutům stálého vojska (loďstva válečného).

2. Nevřadění rekrutové a náhradní záložníci nepodlehají sice do doby vřadění svého oněm obmezením, kterým podrobeni jsou za účelem potřebné evidence trvalí dovolenci jakož i záložníci, náhradní záložníci a zemští obranci, kteří nejsou ve službě aktivní; nicméně musí každou změnu bydliště svého v čas oznámiti dotyčné obci příslušné, aby jim po případě povolání ke službě v čas mohlo býti dodáno a aby vůbec jich, chtějí-li se jinak vyhnouti přísným následkům zákona, dnem 1. října, jakožto dnem vřadění, ke službě vojenské užito býti mohlo.

3. V případech následujících přiznán buď nevřaděným rekrutům a náhradním záložníkům nárok na některou výhodu:

a) týká-li se nárok některé výhody dle §. 42 : 1 a byl-li tu již v době onoho pravidelného odvodu v okresu příslušném, ke kterému branný povinník povolán byl;

b) jestliže nárok na výhodu kandidáta nebo chovance stavu duchovního (§. 42 : 1 *A a*) aneb kandidáta učitelství nebo učitele (§. 42 : 1 *B a*) povstal po onom pravidelném odvodu, ke kterému branný povinník povolán byl, a až do 1. října téhož roku; a

c) jestliže nárok na výhodu vlastníka (držitele) zděděného hospodářství polního (§. 42 : 1 *B c*) aneb vysvěceného kněze, pokud se týče správce duchovního (§. 42 : 1 *D*), nastal — bez rozdílu, kdy — po onom pravidelném odvodu, ke kterému branný povinník povolán byl.

Nárok tento musí tu však také býti po právu vedle ustanovení §. 143.

Potvrzení, jehož potřebí vedle §. 47 : 3, vydáno buď od takových dvou členů obce, jejichž synové, v aktivní službě se nalezající, nečiní nároku ani na propuštění, aniž na jinou výhodu u vykonávání povinnosti branné (§. 41 : 3). V potvrzení obecního představeného musí býti udáno, u kterých sborů neb ústavů vojska tito poslednější konají aktivní službu (§. 41 : 4).

Ohlašuje-li kdo minulý nárok na výhodu jednoroční služby dobrovolnické teprvé v poměru nevřaděném (§. 49), může mu výhoda toliko tehdy povolena býti, jestliže ospravedlnil, proč žádosť dotyčnou v čas nepodal (§. 79 : 3).

Rozhodovati v první stolici přísluší:

aa) v příčině výhody jednoroční služby dobrovolnické příslušnému velitelstvu okresu doplňovacího (praporu zemské obrany);

bb) ve všech ostatních případech témuž velitelstvu, když se bylo prve dorozumělo s politickým úřadem okresním, v zemích koruny uherské s úředníkem okresním (soudcem stoličním, v městech s upraveným magistrátem s purkmistrem, v městech, která jsou samostatnými jurisdikcemi, s městským magistrátem — v Chorvatsku a Slavonsku s úřadem podžupanským, pokud se týče s úřadem okresním, v městech s purkmistrem). Nelze-li docíliti shody, předložen buď spis úřadem politickým stolici vyšší.

Pro řízení odvolací platí ustanovení §. 59 : 1 a 2 s výjimkou tou, že v zemích koruny uherské o odvoláních týkajících se výhod dle §. 42 : 1, rozhoduje v druhé stolici vojenské velitelstvo territoriální (distriktu zemské obrany), sjednavši se prve s úřadem, jmenovaným v §. 36 článku zákona VI. z roku 1876 (správním výborem), — v Chorvátsku a Slavonsku s úřadem podžupanským, pokud se týče s úřadem okresním, v městech s purkmistrem, — kterýžto úřad, nelze-li docíliti shody, předloží spis ministeriu zemské obrany.

---

*) Označení těchto úřadů, jakož i vzorec pro listinu o dovolené ustanovuje předpis o evidenci.

Dokument im Wege der Evidenzbehörden*) zu übermitteln, der Widmungs-Schein dagegen einzuziehen; sonst aber dient das letztgenannte Dokument der Präsentirung als Grundlage.

4. In jenen Fällen, in denen die Einreihung gleichzeitig mit der Assentirung erfolgt, der Betreffende aber bis zur Einberufung im nichtaktiven Verhältnisse verbleibt, ist er sofort mit dem Urlaubs-Dokumente, welches von der zuständigen Truppe oder Heeres-Anstalt, oder wenn sich dieselbe nicht in der Assentstation befindet, von dem betreffenden Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando auszufertigen ist, zu betheilen.

§. 87.

Dienstverhältniß der uneingereihten Rekruten und Ersatzreservisten.

1. Die uneingereihten Rekruten und Ersatzreservisten bleiben bis 1. Oktober des Stellungsjahres in ihren bürgerlichen Verhältnissen, daher für den Dienst im stehenden Heere, in der Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr nicht verfügbar.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern sind die mit Vorbehalt der nachträglichen Widmung Assentirten bis zur Feststellung dieser Eintheilung den uneingereihten Rekruten des stehenden Heeres (der Kriegsmarine) gleichzuhalten.

2. Die uneingereihten Rekruten und Ersatzreservisten sind zwar bis zu ihrer Einreihung jenen Beschränkungen nicht unterworfen, welchen die Dauernd-Beurlaubten, sowie die nicht in der aktiven Dienstleistung befindlichen Reservisten, Ersatzreservisten und Landwehrmänner behufs der erforderlichen Evidenthaltung unterliegen; gleichwohl müssen sie jede Veränderung ihres Aufenthaltsortes zeitgerecht der betreffenden Zuständigkeits-Gemeinde bekanntgeben, damit ihnen die allfällige Einberufung zur Dienstleistung rechtzeitig zugemittelt werden kann und sie überhaupt zur Vermeidung der sonst nach der Strenge der Gesetze eintretenden Folgen mit 1. Oktober, als dem Tage der Einreihung, für den militärischen Dienst verfügbar sind.

3. In folgenden Fällen ist uneingereihten Rekruten und Ersatzreservisten der Anspruch auf eine Begünstigung zuzuerkennen:

a) wenn der Anspruch eine der Begünstigungen nach §. 42:1 betrifft und bereits zum Zeitpunkte jener regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke bestanden hat, zu welcher der Wehrpflichtige berufen war;

b) wenn der Anspruch auf die Begünstigung als Kandidat oder Zögling des geistlichen Standes (§. 42:1 A a) oder als Lehramts-Kandidat oder Lehrer (§. 42:1 B a) nach jener regelmäßigen Stellung, zu welcher der Wehrpflichtige berufen war, und bis 1. Oktober desselben Jahres entstanden ist, und

c) wenn der Anspruch auf die Begünstigung als Eigenthümer (Besitzer) einer ererbten Landwirthschaft (§. 42:1 B c) oder als ausgeweihter Priester, beziehungsweise Seelsorger (§. 42:1 D), nach jener regelmäßigen Stellung, zu welcher der Wehrpflichtige berufen war, gleichviel wann immer, eingetreten ist.

Der erhobene Anspruch muß jedoch auch im Sinne der Bestimmungen des §. 143 zu Recht bestehen.

Die nach §. 47:3 erforderliche Bestätigung ist von solchen zwei Gemeindemitgliedern beizubringen, deren in aktiver Dienstleistung stehende Söhne weder auf die Entlassung, noch auf eine sonstige Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht Anspruch machen (§. 41:3). Die Bestätigung des Gemeindevorstehers muß die Angabe enthalten, bei welchen Truppen oder Heeres-Anstalten letztere in aktiver Dienstleistung stehen (§. 41:4).

Wird der bestandene Anspruch auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung erst im uneingereihten Verhältnisse angemeldet (§. 49), so kann die Begünstigung nur dann zuerkannt werden, wenn die Unterlassung der rechtzeitigen Einbringung des diesfälligen Ansuchens gerechtfertigt erscheint (§. 79:3).

Die Entscheidung in erster Instanz erfolgt:

aa) bezüglich der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung durch das zuständige Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando;

bb) in allen anderen Fällen durch dasselbe im Einvernehmen mit der politischen Bezirksbehörde, in den Ländern der ungarischen Krone mit dem Bezirksbeamten (Stuhlrichter, in Städten mit geordnetem Magistrate mit dem Bürgermeister, in Städten, welche selbstständige Jurisdiktionen bilden, mit dem städtischen Magistrate — in Kroatien und Slavonien mit dem Vice-Gespansamte, beziehlich dem Bezirksamte, in Städten mit dem Bürgermeister). Wird ein Einvernehmen nicht erzielt, so ist der Akt politischerseits an die höhere Instanz zu leiten.

Für das Berufungsverfahren sind die Bestimmungen des §. 59:1 und 2 mit der Ausnahme maßgebend, daß in den Ländern der ungarischen Krone über die Berufungen bezüglich der Begünstigungen nach §. 42:1 in zweiter Instanz das Militär-Territorial- (Landwehr-Distrikts-) Kommando im Einvernehmen mit der im §. 36 des Gesetz-Artikels VI v. J. 1876 benannten Behörde (Verwaltungs-Ausschuß), — in Kroatien und Slavonien mit dem Vice-Gespansamte, beziehungsweise dem Bezirksamte, in Städten mit dem Bürgermeister — entscheidet, welche Behörde, wenn ein Einvernehmen nicht erzielt wird, den Akt an das Landesvertheidigungs-Ministerium vorzulegen hat.

---

*) Die Bezeichnung dieser Behörden, sowie das Muster für das Urlaubs-Dokument ist durch die Evidenz-Vorschrift festgestellt.

Naproti tomu nepočítají se na kontingent sboru neb ústavu vojska „pod výminkou schopní“, kteří po této době ke zbraním zvláštním a ústavům vojska vřaděni byli, jakož i kterých dle odstavce 1. k úhradě užito nebylo, avšak již po sečtení kontingentálním nicméně zůstávají v kontingentu rekrutů anebo z náhradní zálohy do kontingentu toho a tím v počet dotyčného sboru neb ústavu vojska připadají.

§. 90.

Pravidla o tom, jak se přidělují rekrutové a náhradní záložníci k nižším oddělením sborů, a jak se rekrutové povolávají ke službě presenční, náhradní záložníci pak k vojenskému vycvičení.

1. V příčině té, jak přiděliti se mají všichni rekrutové některého sboru vojenského k nižším oddělením jeho — vyjímaje ty, kdož požívají výhody dle §. 42 : 1 *A*, *a*) a kteří při sborech náhradních v počtu vésti se mají — rozhoduje toliko prospěch služby vojenské.

2. Kde jsou sbory náhradní, buďtež náhradní záložníci k nim přiděleni.

3. V příčině té, jak rekrutové stálého vojska a loďstva válečného (§. 6), zavázaní k nepřetržené službě presenční a v pořadí losovním assentovaní, povolati se mají k zákonné službě presenční, platí organická ustanovení sboru neb ústavu vojenského, jehož se týče; v příčině té, jak povolati se mají ke službě presenční ti, kteří z povinnosti úřadu assentováni byli, platí ustanovení §. 98 : 5.

Oni rekrutové, kteří přímo po vřadění pro službu presenční povoláni býti mají, buďtež sbory a ústavy vojska v čas jmenováni velitelstvům doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného), jichž se týče.

4. V příčině té, jak provésti se má osminedělní vojenské vycvičení náhradních záložníků, vydá říšské ministerium vojenství každého roku potřebná nařízení.*)

5. Rekrutové zůstávající v poměru neaktivním, pak náhradní záložníci buďtež dnem vřadění dáni v evidenci pobytu; listiny o dovolené, vyhotovené pro ně dle §. 86 : 3, buďtež sbory a ústavy vojska zaslány velitelstvům doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného).

6. Oni branní povinníci stálého vojska, kterým přísluší výhoda dle §. 45, podrobeni jsou osminedělnímu vojenskému vycvičení v době, kteráž by vyučování na školách obecných nejméně vadila.

7. Z náhradních záložníků, kteří se zabývají študiemi bohosloveckými, pokud se týče kteří účastni jsou výhody §. 44:

a) jsou oni, kterým přísluší výhoda kandidátů stavu duchovního vedle §. 43, v ů b e c sproštěni služby ve stavu branném;

b) všichni ostatní — pokud příslušnému velitelstvu okresu doplňovacího, a sice před počátkem každého vojenského vycvičení náhradní zálohy, podají průkaz výhody své — nebuďtež v m í r u povoláváni k vycvičení tomuto.

Branní povinníci v náhradní záloze, kterým povolena byla některá z výhod §§. 45, 46, 47 a 48, povoláni buďtež k vojenskému vycvičení v době, která by vyučování, pokud se týče provozování hospodářství nejméně vadila.

8. Voják (náhradní záložník), když jest presentován k aktivní službě anebo k vojenskému vycvičení — vyjma případ, že tato presentace vykoná se zároveň s jeho assentováním, — budiž u dotyčného velitelstva (náhradního kádru, praporu zemské obrany) doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), v každém případě však — nejdéle do 8 dnů po příchodu svém — u sboru neb ústavu, jehož se týče, prohlédnut od lékaře, zdali jest spůsobilým ke službě válečné; o tom vedeny buďtež nepřetržené protokoly presentační (visitační).

Koná-li se presentace (visitace) většího počtu rekrutů, súčastní se při ní velitel okresu doplňovacího (štábní důstojník nebo setník), při menším počtu rekrutů súčastní se důstojník okresu doplňovacího (nižší důstojník), tito pak podpíší protokol presentační (visitační).

---

*) Vedle §. 32 a článku II. zákona ode dne 2. října 1882 (§. 8 a oddělení II. XXXIX. článku zákona z roku 1882) jsou toliko oni náhradní záložníci zavázáni k osminedělnímu vojenskému vycvičení, kteří náležejí k takovým třídám životním, které počínaje od odvodu roku 1883 k odvodu se dostavují, vyjma ony, kteří pro odvody před rokem 1883 pro náhradní zálohu dodatečně odvedeni a vřaděni jsou.

Dagegen entfällt jede Zählung der nach diesem Zeitpunkte zu den Specialwaffen und Heeres-Anstalten eingereihten, wie der nach Punkt 1 zur Deckung nicht verwendeten, aber nach der Kontingents-Abrechnung dennoch im Rekruten-Kontingente verbleibenden oder aus der Ersatzreserve in dasselbe und damit in den Stand der bezüglichen Truppe oder Heeres-Anstalt gelangenden „Bedingt-Tauglichen" auf das Kontingent derselben.

§. 90.

Grundsätze für die Eintheilung der Rekruten und Ersatzreservisten zu den Unterabtheilungen der Truppen, wie für die Heranziehung der ersteren zum Präsenzdienste und der Ersatzreservisten zur militärischen Ausbildung.

1. Betreffs der Eintheilung aller Rekruten eines Truppenkörpers zu den Unterabtheilungen desselben — ausschließlich der nach §. 42:1 A, a) Begünstigten, welche bei den Ersatzkörpern im Stande zu führen sind — ist nur das militärische Dienstinteresse maßgebend.

2. Die Ersatzreservisten sind, wo Ersatzkörper bestehen, zu denselben einzutheilen.

3. Für die Heranziehung der zum ununterbrochenen Präsenzdienste verpflichteten, in der Losreihe assentirten Rekruten des stehenden Heeres und der Kriegsmarine (§. 6) zu dem gesetzlichen Präsenzdienste sind die organischen Bestimmungen der betreffenden Truppe oder Heeres-Anstalt, für die Heranziehung der von Amtswegen Assentirten zum Präsenzdienste die Bestimmungen des §. 98:5 maßgebend.

Jene Rekruten, welche unmittelbar nach der Einreihung für den Präsenzdienst einberufen werden sollen, sind seitens der Truppen und Heeres-Anstalten zeitgerecht den betreffenden Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden namhaft zu machen.

4. Ueber die Durchführung der achtwöchentlichen militärischen Ausbildung der Ersatzreservisten ergehen die Weisungen jährlich vom Reichs-Kriegs-Ministerium.*)

5. Die im nichtaktiven Verhältnisse verbleibenden Rekruten, dann die Ersatzreservisten sind mit dem Tage der Einreihung in die Aufenthalts-Evidenz einzustellen; die für dieselben nach §. 86:3 ausgefertigten Urlaubs-Dokumente sind von den Truppen und Heeres-Anstalten den Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden zu übermitteln.

6. Jene Wehrpflichtigen des stehenden Heeres, welchen die Begünstigung nach §. 45 zukommt, unterliegen der achtwöchentlichen militärischen Ausbildung zu einer den Volksunterricht am wenigsten störenden Zeit.

7. Von den in den theologischen Studien stehenden, beziehungsweise der Begünstigung des §. 44 theilhaftigen Ersatzreservisten sind:

a) jene, denen die Begünstigung als Kandidaten des geistlichen Standes nach §. 43 zukommt, vom Dienste im streitbaren Stande überhaupt enthoben,

b) alle anderen — insolange sie dem zuständigen Ergänzungsbezirks-Kommando, u. zw. vor Beginn jeder militärischen Ausbildung der Ersatzreserve den Nachweis liefern — im Frieden zu dieser Ausbildung nicht heranzuziehen.

Die in der Ersatzreserve befindlichen Wehrpflichtigen, welchen eine der Begünstigungen der §§. 45, 46, 47 und 48 zuerkannt wurde, sind zur militärischen Ausbildung zu einer den Unterricht, beziehungsweise den Wirthschaftsbetrieb am wenigsten störenden Zeit einzuberufen.

8. Gelegentlich der Präsentirung eines Soldaten (Ersatzreservisten) zur aktiven Dienstleistung oder militärischen Ausbildung — ausgenommen den Fall, daß diese zugleich mit seiner Assentirung erfolgt — ist derselbe bei dem betreffenden Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando (Ersatz-Kadre, Landwehr-Bataillon), in jedem Falle aber — längstens binnen 8 Tagen nach dem Eintreffen — bei der betreffenden Truppe oder Anstalt über seine Eignung zum Kriegsdienste ärztlich zu untersuchen; hierüber sind fortlaufende Präsentirungs- (Visitirungs-) Protokolle zu führen.

Bei der Präsentirung (Visitirung) von Rekruten in größerer Zahl hat der Ergänzungsbezirks-Kommandant (Stabsoffizier oder Hauptmann), bei geringerer Zahl der Ergänzungsbezirks-Offizier (Subalternoffizier) zu interveniren und das Präsentirungs- (Visitirungs-) Protokoll mitzufertigen.

---

*) Im Sinne des §. 32 und des Artikels II des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 8 und Abschnitt II des XXXIX. Gesetz-Artikels vom J. 1882) sind nur jene Ersatzreservisten zu einer achtwöchentlichen militärischen Ausbildung verpflichtet, welche solchen Altersklassen angehören, die von der Stellung 1883 an zur Stellung gelangen, ausschließlich derjenigen, welche für Stellungen vor dem Jahre 1883 für die Ersatzreserve nachgestellt und eingereiht werden.

XII. Oddělení.

Sečtení kontingentální.

§. 91.

Kdy se koná sečtení kontingentální.

Sečtení kontingentální koná se dle okresův odvodních ke konci roku odvodního na základě výsledků odvodu až do 31. prosince. Úřadové okresní (úředníci okresní) sjednají se k tomu cíli s velitelstvy doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného), v zemích koruny uherské také s velitelstvy praporů zemské obrany. Sečtení kontingentální provedeno buď v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených do 10. ledna, v zemích koruny uherské do 15. ledna.

Jak se provede sečtení kontingentální u velitelstev okresů doplňovacích, ukazuje
Vzorec XVII. vzorec XVII.

Co se týče sečtení nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu, obsažena jsou podrobnější ustanovení v §. 92 : 6.

§. 92.

Jak se před se jde při sečtení kontingentálním.

1. Branný povinník, jejž vpočítati lze, počítá se na kontingent rekrutů nebo náhradní zálohy i tehdy, jestliže před dobou sečtení kontingentálního nějakým spůsobem ubyl, jelikož pak po případě nastoupí náhrada dle §. 37.

2. Sečtení v kontingentu rekrutů koná se takto:

a) k rozvrženému kontingentu přičtou se v zemích koruny uherské schodky předešlého roku (§. 38), pak, jakož i v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených*), všechny náhrady, které od 1. ledna do 31. prosince roku odvodního vedle §. 37 : 2 vpočteny býti mají, a

b) proti potřebě (*a*) postaví se ti, kteréž vedle §. 35 na ni vpočísti náleží.

Jest-li dle toho nad potřebu tuto více odvedených, buďtež z n á s t u p c ů dle §. 70 určených i za takové neurčených branní povinníci přespočetní, počínaje od nejvyššího čísla losovního dolů, vedle ustanovení §. 66 : 3, druhý odstavec, přeloženi do náhradní zálohy.

K náhradní záloze se však nepřeloží: jednoroční dobrovolníci aneb branní povinníci za takové pod výminkou přijatí, kteří by po sečtení kontingentu náhradní zálohy (odstavec 3) podle svého losu v něm zůstali, jakož i ti, kteří zřekli se toho, aby byli určeni a držáni za nástupce; nárok na přeložení do náhradní zálohy přejde na vřaděnce, kteří v pořadí losovním dolů nejblíže následují.

Pakli však následkem sečtení kontingentu náhradní zálohy takový jednoroční dobrovolník vybývá přes kontingent náhradní zálohy, budiž k účelu přeložení do zemské obrany (odstavec 3) vpočten na počet nástupců, kteří se do náhradní zálohy přeložiti mají.

Převyšuje-li však potřeba (2 *a*) cifru těch, kteří byli vpočteni (2 *b*), buďtež k úhradě schodku v kontingentu rekrutů, pokud toho třeba, ti, kdož v pořadí losovním nejblíže následují a k náhradní záloze přiděleni jsou, přeloženi na kontingent rekrutů, a to pod výminkou schopní, mezi nimi se nalezající, k onomu sboru neb ústavu vojska, pro který se jim dostává spůsobilosti. Na kontingent rekrutů nepřeloží se však vlastníci (držitelé) zděděných hospodářství polních, pak oni náhradní záložníci, kteří za leta předešlá dodatečně odvedeni byli.

Zbývá-li i pak ještě schodek v kontingentu rekrutů, buďtež naň vpočteni dobrovolníci, uvedení v §. 35 : 3 *d*.

Dobrovolníci takoví, kteří pak vpočteni nebyli, tvoří přebytky pro kontingent rekrutů roku příštího.

Odvody přebytečné v kontingentu rekrutů dle §. 35 : 8 tvoří dále přebytky pro kontingent rekrutů roku příštího.

3. V kontingentu náhradní zálohy vyšetří se potřeba vedle odstavce 2 *a*, úhrada pak získá se vpočtením branných povinníkův, uvedených v §. 36.

---

*) V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených jsou schodky v rozvržených kontingentech okresův odvodních (§. 32 : 5) již obsaženy, tudíž schodky okresu odvodního k rozvrženému kontingentu při sečtení kontingentálním více připočteny býti nesmějí.

Naproti tomu buďtež náhrady okresův odvodních od 1. ledna do 31. prosince při sečtení kontingentálním k rozvrženému kontingentu připočteny, ačkoliv náhrady od 1. ledna do 31. července pro rozvrh (vzorec XI *a* a XIII.) vpočteny byly, poněvadž toto vpočtení pro rozvrh vzhledem k sečtení kontingentálnímu jest bezpředmětným.

XII. Abschnitt.

Kontingents-Abrechnung.

§. 91.

Zeitpunkt der Kontingents-Abrechnung.

Die Kontingents-Abrechnung findet stellungsbezirksweise am Schluße des Stellungsjahres auf Grund der Stellungsergebnisse bis 31. Dezember statt. Die Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) setzen sich hiezu mit den Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-, in den Ländern der ungarischen Krone auch mit den Landwehr-Bataillons-Kommanden ins Einvernehmen. Die Kontingents-Abrechnung ist in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bis 10. Jänner, in den Ländern der ungarischen Krone bis 15. Jänner auszuführen.

Für die Durchführung der Kontingents-Abrechnung bei den Ergänzungsbezirks-Kommanden dient das Muster XVII. Muster XVII.

Betreffend die Abrechnung des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes enthält §. 92:6 die näheren Bestimmungen.

§. 92.

Verfahren bei der Kontingents-Abrechnung.

1. Die Zählung eines anrechnungsfähigen Wehrpflichtigen auf das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent hat auch dann zu erfolgen, wenn derselbe vor dem Zeitpunkte der Kontingents-Abrechnung in irgend einer Weise in Abgang kam, da der allenfalls eintretende Ersatz nach §. 37 zur Geltung gelangt.

2. Die Abrechnung im Rekruten-Kontingente wird in folgender Weise bewirkt:

a) dem anrepartirten Kontingente werden in den Ländern der ungarischen Krone die Rückstände des vorhergegangenen Jahres (§. 38), sodann, wie in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern*) alle vom 1. Jänner bis 31. Dezember des Stellungsjahres nach §. 37:2 anzurechnenden Ersätze zugezählt, und

b) dem Bedarfe (a) die nach §. 35 auf denselben Anzurechnenden gegenübergestellt.

Wenn hienach der Bedarf überstellt wurde, so sind von den nach §. 70 bezeichneten und als solche nichtbezeichneten Nachmännern die überzählig entfallenden Wehrpflichtigen, von der höchsten Losnummer an nach abwärts, nach den Bestimmungen des §. 66:3, zweiter Absatz, in die Ersatzreserve zu übersetzen.

Von dieser Uebersetzung sind jedoch ausgeschlossen: Einjährig-Freiwillige oder als solche bedingt aufgenommene Wehrpflichtige, welche nach der Abrechnung des Ersatzreserve-Kontingents (Punkt 3) gemäß ihres Loses in demselben verbleiben würden, sowie diejenigen, welche auf die Behandlung als Nachmann verzichtet haben; der Anspruch auf die Uebersetzung in die Ersatzreserve übergeht auf die in der Losreihe nach abwärts zunächst folgenden Eingereihten.

Entfällt jedoch zufolge der Abrechnung des Ersatzreserve-Kontingents ein solcher Einjährig-Freiwilliger über das Ersatzreserve-Kontingent, so ist derselbe zum Zwecke der Uebersetzung in die Landwehr (Punkt 3) auf die Zahl der in die Ersatzreserve zu übersetzenden Nachmänner anzurechnen.

Ueberwiegt jedoch der Bedarf (2 a) die Ziffer der zur Anrechnung Gelangten (2 b), so sind zur Deckung des Abganges im Rekruten-Kontingente, soweit als nöthig, die in der Losreihe zunächst rangirenden, in die Ersatzreserve Eingetheilten auf das Rekruten-Kontingent, und zwar die hierunter befindlichen Bedingt-Tauglichen zu jener Truppe oder Heeres-Anstalt zu übersetzen, für welche sie die Eignung besitzen. Von der Uebersetzung auf das Rekruten-Kontingent sind jedoch Eigenthümer (Besitzer) ererbter Landwirthschaften, dann jene Ersatzreservisten ausgeschlossen, welche für vorhergegangene Jahre nachgestellt wurden.

Verbleibt auch dann noch ein Abgang im Rekruten-Kontingente, so sind auf denselben die im §. 35:3 d) bezeichneten Freiwilligen einzurechnen.

Die sodann nicht zur Anrechnung gelangten derlei Freiwilligen bilden Guthabungen für das nächstjährige Rekruten-Kontingent.

Ueberstellungen des Rekruten-Kontingents nach §. 35:8 bilden weiter Guthabungen für das nächstjährige Rekruten-Kontingent.

3. Im Ersatzreserve-Kontingente wird der Bedarf nach Punkt 2 a), die Deckung durch Anrechnung der im §. 36 bezeichneten Wehrpflichtigen ermittelt.

---

*) In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern sind die Rückstände in den anrepartirten Kontingenten der Stellungsbezirke (§. 32:5) bereits enthalten, daher die Rückstände des Stellungsbezirkes zu dem anrepartirten Kontingente bei der Kontingents-Abrechnung nicht mehr zugerechnet werden dürfen,

Dagegen sind die Ersätze der Stellungsbezirke vom 1. Jänner bis 31. Dezember bei der Kontingents-Abrechnung dem anrepartirten Kontingente zuzurechnen, obwohl die Ersätze vom 1 Jänner bis 31. Juli für die Repartition (Muster XIa und XIII) angerechnet worden sind, weil diese Anrechnung für die Repartition in Bezug auf die Kontingents-Abrechnung gegenstandslos ist.

Převyšuje-li úhrada potřebu, buďtež branní povinníci přespočetní — pojímaje v to jednoroční dobrovolníky, prostředkem odvodů (přezkoušení) assentované, jakož i dobrovolníky, kteří náležejí ke třídám životním odvodem povinným a v §. 35:3 *a* a *c* uvedeni jsou, anebo kteří za jednoroční dobrovolníky pod výminkami přijati byli — počínaje od nejvyššího čísla losovního dolů přeloženi do zemské obrany. Přeložení toto vykonáno buď bez ohledu na to, že takový branný povinník byl vstoupil do služby presenční.

Pod výminkou schopní, kteří dle toho zůstávají v náhradní záloze příslušného doplňovacího pluku pěchoty (tyrolských myslivců), buďtež u příležitosti presentace své k vojenskému vycvičení ustanoveni ke přezkoušení, náhradní záložníky doplňovacích okresů loďstva válečného, kteří nejsou spůsobilí k loďstvu válečnému, ustanoví však ke přezkoušení námořnické velitelstvo sboru na základě klassifikace při odvodu.

Přebytečné odvody v kontingentu náhradní zálohy dle §. 36:4 tvoří přebytky pro kontingent náhradní zálohy příštího roku.

Bude-li vzhledem k poměrům počtu důstojnictva zemské obrany upuštěno od přeložení jednoročních dobrovolníků aneb branných povinníků, za takové pod výminkou přijatých, do zemské obrany, bude to v čas vyhlášeno.

4. Byla-li v zemích koruny uherské IV. třída životní povolána toliko k úhradě schodků v kontingentu rekrutů a náhradní zálohy, buďtež branní povinníci, v pořadí losovním této třídy životní assentovaní a přes kontingent rekrutů a náhradní zálohy vybývající, propuštěni.

5. Přeložení branných povinníků, přidělených k zemské obraně, za účelem úhrady schodků, zbývajících snad po provedeném sečtení kontingentálním v kontingentu rekrutů nebo náhradní zálohy, nebuď konáno; úbytky tyto tvoří — pokud schodek v kontingentu rekrutů se nezmenší tím, že dle §. 35:3 *d* vpočtou se ti, kdož dobrovolně vstoupili — schodek, jenž (v zemích koruny uherské dotyčným okresem odvodním) při pravidelném odvodu příštího roku vyrovnati se má.

6. Sečtení v příčině nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu vykoná v zemích koruny uherské velitel praporu zemské obrany, sjednav se s úředníkem okresním, však toliko tehdy, byla-li povolána IV. třída životní k úhradě nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu; v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených provedou sečtení to ve všech případech velitelstva okresů doplňovacích, dorozuměvše se s úřadem okresním.

Sečtení provede se tím spůsobem, že branní povinníci, od 1. ledna do 31. prosince roku odvodního, bez rozdílu z jaké příčiny, k zemské obraně assentovaní (přidělení) aneb do ní přeložení a v zemské obraně ještě se nalezající, jimž náleží zákonná dvanáctiletá doba služební*), postaví se proti nejnižší potřebě (náležitosti) doplňovací pro zemskou obranu.

Z branných povinníků, kteří dle toho jsou přespočetni, buďtež ti, kteří v pořadí losovním IV. třídy životní k odvodu se stavěli, počínaje od nejvyššího čísla losovního dolů propuštěni.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených mají evidence zemské obrany velitelstvu okresu doplňovacího do 5. ledna dle jmen oznámiti ty, kteří v roce odvodním bezprostředně k zemské obraně assentováni byli, jakož i ty, kteří mimo pořadí losovní k zemské obraně přeloženi byli, a konečně schodky při těchto a při oněch, kteří v pořadí losovním tříd životních odvodem povinných k obraně zemské přikázáni byli.

7. Také jednoroční dobrovolníci aneb za takové pod výminkou přijatí, kteří připadají v pořadí losovní přespočetných ze IV. třídy životní (odstavec 4 a 6), buďtež propuštěni.

8. Všechna přeložení, nová přidělení ke sborům vojenským a propuštění, jež následkem sečtení kontingentálního vykonati třeba, buďtež v míru anebo při částečných mobilisacích na základě sdělení velitelstva okresu doplňovacího, kteréž v té příčině bez prodlení státi se má, provedena dotyčným sborem a ústavem vojska dnem 31. prosince.

V případě všeobecné mobilisace provedena buďtež toliko propuštění dle odstavce 4 a 6, třeba-li, dnem vystoupení z erárního zaopatření, veškerá přeložení do náhradní zálohy nebo do zemské obrany anebo z náhradní zálohy do vojska (do loďstva válečného) buďtež zastavena, až mobilisace opět se odvolá.

9. Opraviti vpočtení branného povinníka na kontingent, jehož se týče, jelikož po assentování nastala změna v příslušnosti jeho, dovoleno není.

Zjistí-li se dodatečně, že branný povinník již v době svého assentování příslušel do jiného okresu odvodního téhož obvodu státního anebo do okresu odvodního druhého státního obvodu mocnářství, opraveno buď vpočtení tím spůsobem, že takový branný povinník příslušnému okresu odvodnímu dodatečně k dobrému se připočte, v druhém okresu odvodním však za něho náhrada se dá.

---

*) Vyloučeni jsou ovšem ti, kdož po vykonané povinnosti služební ve vojště a v náhradní záloze přeloženi byli k zemské obraně.

Uebersteigt die Deckung den Bedarf, so sind die überzählig entfallenden Wehrpflichtigen — einschließlich der im Wege der Stellungen (Ueberprüfungen) Assentirten, wie der, den stellungspflichtigen Altersklassen angehörenden, im §. 35 : 3 a) und c) bezeichneten Einjährig-Freiwilligen oder als solche bedingt Aufgenommenen — von der höchsten Losnummer an nach abwärts in die Landwehr zu übersetzen. Diese Uebersetzung hat ohne Rücksicht darauf, daß ein solcher Wehrpflichtiger in den Präsenzdienst getreten war, zu erfolgen.

Die hienach in der Ersatzreserve des ergänzungszuständigen Infanterie- (Tiroler Jäger-) Regiments verbleibenden Bedingt-Tauglichen sind gelegentlich ihrer Präsentirung zur militärischen Ausbildung — die für die Kriegsmarine nicht geeigneten Ersatzreservisten der Kriegsmarine-Ergänzungsbezirke hingegen vom Matrosen-Korps-Kommando auf Grund der Klassifikation bei der Stellung — zur Ueberprüfung zu bestimmen.

Ueberstellungen des Ersatzreserve-Kontingents nach §. 36 : 4 bilden Guthabungen für das nächstjährige Ersatzreserve-Kontingent.

Wird mit Rücksicht auf die Offiziers-Standesverhältnisse der Landwehr von der Uebersetzung von Einjährig-Freiwilligen oder als solche bedingt aufgenommenen Wehrpflichtigen dahin abgesehen, so wird dies rechtzeitig verlautbart werden.

4. Wurde in den Ländern der ungarischen Krone die IV. Altersklasse nur zur Deckung der Rückstände im Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente herangezogen, so sind die in der Losreihe dieser Altersklasse assentirten, über das Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingent entfallenden Wehrpflichtigen zu entlassen.

5. Eine Uebersetzung von in die Landwehr eingetheilten Wehrpflichtigen zur Deckung der nach durchgeführter Kontingents-Abrechnung im Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingente etwa verbleibenden Abgänge hat nicht stattzufinden; diese Abgänge bilden — insoweit der Abgang im Rekruten-Kontingente nicht infolge Anrechnung der freiwillig Eingetretenen nach §. 35 : 3 d) eine Verminderung erfährt — einen (in den Ländern der ungarischen Krone durch den betreffenden Stellungsbezirk) bei der nächstjährigen regelmäßigen Stellung aufzubringenden Rückstand.

6. Eine Abrechnung bezüglich des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes hat in den Ländern der ungarischen Krone durch den Landwehr-Bataillons-Kommandanten, einvernehmlich mit dem Bezirksbeamten, jedoch nur dann platzzugreifen, wenn die IV. Altersklasse zur Deckung des Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfes herangezogen war; in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern hat dieselbe durch die Ergänzungsbezirks-Kommanden, einvernehmlich mit der Bezirksbehörde in allen Fällen zu erfolgen.

Die Abrechnung wird bewirkt, indem die vom 1. Jänner bis 31. Dezember des Stellungsjahres, gleichviel aus welcher Ursache, zur Landwehr assentirten (eingetheilten) oder dahin übersetzten und in der Landwehr noch befindlichen Wehrpflichtigen, welchen die gesetzliche zwölfjährige Dienstzeit*) obliegt, dem Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarfe (-Erfordernisse) gegenübergestellt werden.

Von den hienach überzählig entfallenden Wehrpflichtigen sind jene, welche in der Losreihe der IV. Altersklasse gestellt wurden, von der höchsten Losnummer an nach abwärts zu entlassen.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern haben die Landwehr-Evidenthaltungen die im Stellungsjahre unmittelbar zur Landwehr Assentirten, wie die außerhalb der Losreihe zur Landwehr Uebersetzten und endlich die Abgänge bei diesen und bei den in der Losreihe der stellungspflichtigen Altersklassen zur Landwehr Gelangten dem Ergänzungsbezirks-Kommando namentlich bis 5. Jänner bekanntzugeben.

7. Auch Einjährig-Freiwillige oder als solche bedingt Aufgenommene, welche in die Losreihe der Ueberzähligen der IV. Altersklasse (Punkt 4 und 6) fallen, sind zu entlassen.

8. Alle in Folge der Kontingents-Abrechnung zu bewirkenden Uebersetzungen, truppenweisen Neueintheilungen und Entlassungen, sind im Frieden oder bei theilweisen Mobilisirungen über die diesfällige Mittheilung des Ergänzungsbezirks-Kommandos, welche unverzüglich zu erfolgen hat, von der betroffenen Truppe und Heeres-Anstalt mit 31. Dezember durchzuführen.

Im Falle einer allgemeinen Mobilisirung sind blos die Entlassungen nach Punkt 4 und 6, nöthigenfalls mit dem Tage des Austrittes aus der ärarischen Verpflegung, durchzuführen, alle Uebersetzungen in die Ersatzreserve oder Landwehr, oder aus der Ersatzreserve in das Heer (die Kriegsmarine) unterbleiben bis zum Eintritte der Demobilisirung.

9. Berichtigungen der Anrechnung eines Wehrpflichtigen auf das betreffende Kontingent, weil nach der Assentirung eine Aenderung in der Zuständigkeit des Wehrpflichtigen eintrat, sind unzulässig.

Wird nachträglich festgestellt, daß ein Wehrpflichtiger schon zur Zeit seiner Assentirung nach einem anderen Stellungsbezirke desselben Staatsgebietes oder aber nach einem Stellungsbezirke des anderen Staatsgebietes der Monarchie zuständig gewesen ist, so hat die Berichtigung der Anrechnung derart stattzufinden, daß ein solcher Wehrpflichtiger dem zuständigen Stellungsbezirke nachträglich gut gerechnet, im anderen Stellungsbezirke dagegen für denselben der Ersatz geleistet wird.

---

*) Ausgeschlossen sind selbstverständlich die nach vollendeter Heeres- und Ersatzreserve-Dienstpflicht zur Landwehr Uebersetzten.

Toto připočtení k dobrému a náhrada staniž se v onom roce, ve kterém příslušnost domovská neb obecní definitivně zjištěna byla.

Co se týče toho, jak s takovým povinníkem branným naložiti sluší v příčině jeho další branné povinnosti v jeho příslušném okresu odvodním, ustanovuje se, že jím naložiti jest dle výsledku odvodu v jeho příslušném okresu odvodním a že tedy vpočten, pokud se týče přeložen býti má, při čemž rozhoduje ono číslo losu, které za něj v příslušném okresu odvodním při sepsání jeho vytaženo bylo. Nebyl-li sepsán v domovském svém okresu odvodním a nebylo-li za něj losováno, platí v příčině té, jak jím dále naložiti sluší ve vykonávání povinnosti branné, číslo losovní cizího okresu odvodního, a týž vřadí se před stejné číslo domovského okresu příslušného (§§. 35 : 7, 36 : 3 a 37 : 1 *d*).

10. Veškeré k roku odvodnímu se vztahující seznamy odvodní (seznamy o dodatečném odvodu) a seznamy přezkoušecí, průkazy, záznamy a pod. uschovány buďtež pohromadě jakožto „spis o odvodu roku 18 . .".

§. 93.

Jak se ustanovují čísla závěrečná při sečtení kontingentálním; jak se nepřítomní zapisují do záznamu.

1. Nová čísla závěrečná (§§. 65 a 70 : 4), nabytá spůsobem v předešlém paragrafu uvedeným, buďtež s konečnou platností ustanovena a na zevnější straně seznamu odvodního označena jakožto čísla závěrečná, kteráž měniti nelze.

2. Odvodem povinní, kteří se do doby sečtení kontingentálního k odvodu nedostavili, ustanoveni buďtež, vyjma ony nepřítomné v pořadí losovním IV. třídy životní, kteří vybývají přes čísla závěrečná, k nimž tedy jakožto přespočetným se nepřihlíží, dle stavu těchto čísel závěrečných, s výhradou, že po případě z trestu pozbudou výhody z pořadí losovního vyplývající, šetříc pravidel v §. 77 : 1 a 2 uvedených k odvodu dodatečnému pro stálé vojsko (loďstvo válečné), náhradní zálohu nebo zemskou obranu a dle toho zapsáni buďtež do záznamu nepřítomných.

3. Jestli-že náležitosť rekrutů a náhradní zálohy, která v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených při rozvrhu zůstala neuhražena, pokud se týče nejnižší náležitosť doplňovací pro zemskou obranu, a v zemích koruny uherské kontingent rekrutů neb náhradní zálohy, který při pravidelném odvodu zůstal neuhražen, pokud se týče nejnižší potřeba doplňovací pro zemskou obranu při sečtení kontingentálním nebyly uhraženy, ustanoveni buďtež nepřítomní z tříd životních k odvodu povolaných, kteří v pořadí tříd životních a v pořadí losovním po branném povinníku posléz uvedeném snad ještě jsou sepsáni, v případě prvnějším pro stálé vojsko (loďstvo válečné), v případě druhém pro náhradní zálohu, v případě posledním však pro zemskou obranu a dle toho buďtež zapsáni do záznamu.

Byl-li kontingent náhradní zálohy, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených při rozvrhu, v zemích koruny uherské při pravidelném odvodu, úplně uhražen a objeví-li se při sečtení kontingentálním v takovém okresu odvodním schodek v kontingentu náhradní zálohy, jejž uhraditi nelze, zůstane vedle ustanovení §. 92 : 5 číslo závěrečné kontingentu náhradní zálohy, ustanovené při pravidelném odvodu, při sečtení kontingentálním nezměněno a dle toho buď ustanoven ten, kdož dodatečně odveden býti má.

§. 94.

O záznamu nepřítomných.

1. Záznam nepřítomných, do něhož „docela neznámí" nemají se pojati, veden buď u každého úřadu doplňovacího první stolice, v zemích koruny uherské u okresních úředníků a velitelstev doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) dle okresův odvodních a dle ročníků podle vzorce XVIII. (Vzorec XVIII.)

Chovanci vojenských ústavů vzdělavacích a král. uherské akademie „Ludovica" pro zemskou obranu, kteří jsou ve stáří odvodem povinném, zapsáni buďtež do záznamu toho na základě sdělení dle §. 14 : 5 při těch, kdož určeni jsou ke vřadění do vojska (loďstva válečného) anebo do zemské obrany (§. 104 : 4), a buďtež k účelu tomu úřadem okresním (úředníkem okresním) oznámeni velitelstvu okresu doplňovacího.

2. V tomto záznamu smí jen ten býti vymazán, kdo:

a) dočasně osvobozen, ke stálému vojsku (k loďstvu válečnému), k náhradní záloze nebo zemské obraně assentován byl, aneb o němž se bylo usnesno, aby byl zpět dán nebo vymazán ze seznamu odvodního;

b) v některém jiném okresu odvodním (doplňovacím) příslušným se stal nebo s povolením se vystěhoval;

c) zemřel neb soudem za mrtvého prohlášen byl; konečně

d) ačkoliv „docela neznámý" (§. 16 : *C*), do seznamu odvodního omylem zapsán byl.

Die Gutrechnung und der Ersatz hat in jenem Jahre zu erfolgen, in welchem die Heimats- oder Gemeindezuständigkeit definitiv festgestellt wurde.

Was die Behandlung eines solchen Wehrpflichtigen in Bezug auf seine weitere Wehrpflicht in seinem zuständigen Stellungsbezirke betrifft, so wird festgestellt, daß derselbe nach dem Stellungsergebnisse seines zuständigen Stellungsbezirkes zu behandeln und demgemäß anzurechnen, beziehlich zu transferiren sei, wobei jene Losnummer maßgebend zu sein hat, welche für denselben im zuständigen Stellungsbezirke bei seiner Verzeichnung gezogen worden ist. War derselbe in seinem heimatlichen Stellungsbezirke nicht verzeichnet und ist für ihn nicht gelost worden, so bleibt für seine weitere Behandlung in der Wehrpflichterfüllung die Losnummer des fremden Stellungsbezirkes maßgebend und er hat vor der gleichen Nummer des heimatzuständigen Bezirkes zu rangiren (§§. 35:7, 36:3 und 37:1 d).

10. Alle auf das Stellungsjahr bezughabenden Stellungs- (Nachstellungs-) und Ueberprüfungslisten, Nachweisungen, Vormerkungen u. dgl. sind gesammelt als „Stellungsakt des Jahres 18 . .“ aufzubewahren.

§. 93.

Feststellung der Abschlußnummern bei der Kontingents-Abrechnung; Einstellung der Abwesenden in die Vormerkung.

1. Die durch das Verfahren nach dem vorstehenden Paragraphe sich ergebenden neuen Abschlußnummern (§§. 65 und 70:4) sind endgiltig festzustellen und auf der Außenseite der Stellungsliste als unabänderliche Abschlußnummern zu bezeichnen.

2. Die bis zum Zeitpunkte der Kontingents-Abrechnung zur Stellung nicht erschienenen Stellungspflichtigen sind, mit Ausnahme jener Abwesenden in der Losreihe der IV. Altersklasse, welche über die Abschlußnummern entfallen, somit als Ueberzählige außer Betracht bleiben, nach dem Stande dieser Abschlußnummern, vorbehaltlich des etwaigen strafweisen Verlustes der aus der Losreihe hervorgehenden Begünstigung, unter Beachtung der im §. 77:1 und 2 aufgestellten Grundsätze, zur Nachstellung für das stehende Heer (die Kriegsmarine), die Ersatzreserve oder Landwehr zu bestimmen und demgemäß in das Vormerkbuch über die Abwesenden einzustellen.

3. Wurde das, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bei der Repartition unbedeckt gebliebene Rekruten- und Ersatzreserve-Erforderniß, beziehungsweise Landwehr-Minimal-Ergänzungs-Erforderniß, und in den Ländern der ungarischen Krone das bei der regelmäßigen Stellung unbedeckt gebliebene Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent, beziehungsweise der Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarf bei der Kontingents-Abrechnung nicht gedeckt, so sind die in der Reihe der Altersklassen und des Loses nach dem zuletzt gestellten Wehrpflichtigen etwa noch verzeichneten Abwesenden der zur Stellung berufenen Altersklassen, im ersten Falle für das stehende Heer (die Kriegsmarine), im zweiten Falle für die Ersatzreserve, im letzten Falle aber für die Landwehr zu designiren und demgemäß in die Vormerkung einzustellen.

Wurde das Ersatzreserve-Kontingent, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bei der Repartition, in den Ländern der ungarischen Krone bei der regelmäßigen Stellung, vollständig gedeckt und ergibt sich bei der Kontingents-Abrechnung in einem solchen Stellungsbezirke ein unbedeckbarer Abgang im Ersatzreserve-Kontingente, so bleibt zu Folge der Bestimmung des §. 92:5 die bei der regelmäßigen Stellung festgestellte Abschlußnummer des Ersatzreserve-Kontingents bei der Kontingents-Abrechnung unverändert, und es hat die Designirung des Nachzustellenden demgemäß zu erfolgen.

§. 94.

Ueber das Vormerkbuch der Abwesenden.

1. Das Vormerkbuch der Abwesenden, in welches die „gänzlich Unbekannten“ nicht aufzunehmen sind, ist bei jeder Ergänzungsbehörde erster Instanz, in den Ländern der ungarischen Krone bei den Bezirksbeamten und Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden stellungsbezirks- und jahrgangsweise nach dem Muster XVIII zu führen. Muster XVIII.

Die im stellungspflichtigen Alter stehenden Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten und der königl. ungarischen Landwehr-Ludovika-Akademie sind in dasselbe auf Grund der Verständigung nach §. 14:5 bei den zur Einreihung in das Heer (die Kriegsmarine) oder in die Landwehr (§. 104:4) Bestimmten einzustellen und zu diesem Zwecke von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) dem Ergänzungsbezirks-Kommando bekanntzugeben.

2. Gelöscht in diesem Vormerkbuche darf nur derjenige werden, welcher:

a) zeitlich befreit, zum stehenden Heere (zur Kriegsmarine), zur Ersatzreserve oder Landwehr assentirt, oder über welchen der Beschluß auf Zurückstellung oder Löschung aus der Stellungsliste gefällt wurde;
b) in einem anderen Stellungs- (Ergänzungs-) Bezirke zuständig geworden oder mit Bewilligung ausgewandert ist;
c) gestorben oder gerichtlich für todt erklärt; endlich
d) obwohl „gänzlich unbekannt“ (§. 16:C) in die Stellungsliste irrthümlich aufgenommen worden ist.

Při každém výmazu budiž se odvoláno k listině, která mu jest základem.

Výmazy z jakýchkoliv jiných důvodů než tuto uvedených díti se nesmějí.*)

3. Při změně příslušnosti musí záležitost odstoupena býti úřadům doplňovacím nové obce příslušné, aby pokračovaly v řízení a záležitost tu, pojavše ji v záznam svůj, ukončily.

*) Viz výjimku, plynoucí z poznámky k §. 77.

XIII. Oddělení.

Zprávy a podání, týkající se odvodu.

§. 95.

Podání politických úřadů doplňovacích.

1. Vzorce a lhůty pro podání odvodu se týkající jakož i pro podání týkající se sečtení kontingentálního, jež politické úřady doplňovací předkládati mají, ustanovuje ministerium zemské obrany, jehož se týče.

2. Pokud podání tato sdělána býti mají v souhlasu s velitelstvy okresů doplňovacích, zašlou velitelstvům těmto vzorce podání vojenská velitelstva territoriální.

V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených sdělí vzorce tyto vojenským velitelstvům territoriálním říšské ministerium vojenství, v zemích koruny uherské však přímo ministerium zemské obrany.

§. 96.

Podání vojenských úřadů doplňovacích.

1. Velitelstva okresů doplňovacích předložiti mají každoročně vojenským velitelstvům territoriálním následující podání:

a) do 5. května: průkaz výsledku pravidelného odvodu, jak se jeví koncem 30. dubna, sdělaný „dle okresův odvodních", v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených
Vzorec XIX a) a XIX b). podle vzorce XIX *a*, v zemích koruny uherské podle vzorce XIX *b*;

b) do 5. září: výkaz o výsledcích odvodu dnem 31. srpna, s použitím pravidel pro sečtení kontingentální, sdělaný na základě vzorce XVII k §. 91 „dle okresův odvodních"; a
Vzorec XX. výkaz o rozdělení, jak se jeví koncem 31. srpna, sdělaný „úhrnečně" dle vzorce XX;

c) do 20. ledna na základě sečtení kontingentálního: výkaz ku provedení sečtení kontingentálního, sdělaný „dle okresův odvodních" podle vzorce XVII;

výkaz o rozdělení, sdělaný „úhrnečně" dle vzorce XX;

Vzorec XXI. statistický průkaz, sdělaný „dle okresův odvodních" podle vzorce XXI;

Vzorec XXII. průkaz náhradních záložníků roku odvodního, sdělaný „úhrnečně" dle vzorce XXII;

Vzorec XXIII. přehled evidence náhradní zálohy, sdělaný „dle okresův odvodních" podle vzorce XXIII;

přehled těch, kdož zaznamenáni jsou k odvodu dodatečnému, sdělaný „dle okresův
Vzorec XXIV. odvodních" podle vzorce XXIV; konečně

Vzorec XXV. přehled odvodů náhradních, sdělaný „úhrnečně" dle vzorce XXV.

2. Vojenská velitelstva territoriální sdělají povšechné přehledy veškerých podání velitelstev okresů doplňovacích na základě stejných vzorců dle „okresů doplňovacích" a předloží je říšskému ministeriu vojenství ve lhůtách následujících:

do 10. května podání 1 *a*);

do 15. září podání 1 *b*); a

do 31. ledna podání 1 *c*) a přehled výsledku řízení, konaného komisemi přezkoušecími,
Vzorec XXVI. sdělaný dle vzorce XXVI.

Z podání velitelstev okresů doplňovacích předložen buď zároveň toliko statistický průkaz.

Bei jeder Löschung ist sich auf das derselben zur Grundlage dienende Dokument zu berufen.

Löschungen aus was immer für anderen als den vorbezeichneten Gründen dürfen nicht stattfinden.*)

3. Bei Aenderung der Zuständigkeit muß die Fortsetzung des Verfahrens an die Ergänzungsbehörden der neuen Zuständigkeits-Gemeinde abgetreten und von denselben, unter Aufnahme der Angelegenheit in ihre Vormerkung, zu Ende geführt werden.

*) Siehe die aus der Anmerkung zu §. 77 hervorgehende Ausnahme.

XIII. Abschnitt.

Berichte und Eingaben mit Bezug auf die Stellung.

§. 95.

Eingaben der politischen Ergänzungsbehörden.

1. Die Muster und Termine für die von den politischen Ergänzungsbehörden vorzulegenden Stellungs-Eingaben und Eingaben über die Kontingents-Abrechnung werden von dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium festgestellt.

2. Insoweit diese Eingaben einvernehmlich mit den Ergänzungsbezirks-Kommanden zu verfassen sind, werden diesen Kommanden die Muster der Eingaben durch die Militär-Territorial-Kommanden zukommen.

In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern werden diese Muster den Militär-Territorial-Kommanden vom Reichs-Kriegs-Ministerium, in den Ländern der ungarischen Krone aber unmittelbar vom Landesvertheidigungs-Ministerium mitgetheilt werden.

§. 96.

Eingaben der militärischen Ergänzungsbehörden.

1. Die Ergänzungsbezirks-Kommanden haben jährlich den Militär-Territorial-Kommanden nachstehende Eingaben vorzulegen:

a) bis 5. Mai: die Nachweisung des Ergebnisses der regelmäßigen Stellung auf den Abschluß mit 30. April „stellungsbezirksweise", in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern nach dem Muster XIX a), in den Ländern der ungarischen Krone nach dem Muster XIX b); Muster XIX a) u. XIX b).

b) bis 5. September: den Ausweis über die Stellungs-Ergebnisse mit 31. August, bei Anwendung der Grundsätze für die Kontingents-Abrechnung, mit Benützung des Musters XVII zu §. 91, „stellungsbezirksweise"; und

den Vertheilungs-Ausweis auf den Abschluß mit 31. August „summarisch" nach Muster XX; Muster XX.

c) bis 20. Jänner auf Grund der Kontingents-Abrechnung: den Ausweis zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, Muster XVII, „stellungsbezirksweise";

den Vertheilungs-Ausweis Muster XX „summarisch";

die statistische Nachweisung nach dem Muster XXI „stellungsbezirksweise"; Muster XXI.

die Nachweisung der Ersatzreservisten des Stellungsjahres nach dem Muster XXII „summarisch"; Muster XXII.

die Uebersicht über die Evidenz der Ersatzreserve nach dem Muster XXIII „stellungsbezirksweise"; Muster XXIII.

die Uebersicht der zur Nachstellung Vorgemerkten nach dem Muster XXIV „stellungsbezirksweise"; endlich Muster XXIV.

die Uebersicht der Ersatzstellungen nach dem Muster XXV „summarisch". Muster XXV.

2. Die Militär-Territorial-Kommanden verfassen über sämmtliche Eingaben der Ergänzungsbezirks-Kommanden die Totalien nach den gleichen Mustern „ergänzungsbezirksweise" und legen dieselben dem Reichs-Kriegs-Ministerium zu den nachstehenden Terminen vor:

bis 10. Mai die Eingabe 1 a);

bis 15. September die Eingaben 1 b); und

bis 31. Jänner die Eingaben 1 c) und die Uebersicht des Ergebnisses der Amtshandlungen der Ueberprüfungs-Kommissionen nach dem Muster XXVI. Muster XXVI.

Von den Eingaben der Ergänzungsbezirks-Kommanden ist nur die statistische Nachweisung mit vorzulegen.

Díl třetí.

Ustanovení o trestu a kontrole; odvod z povinnosti úřadu; vřadění chovanců z vojenských ústavů vzdělavacích.

XIV. Oddělení.

Ustanovení o trestu a kontrole; odvod z povinnosti úřadu.

§. 97.

Které úřady jsou příslušny v řízení trestním a jak se vůbec při něm před se jde.

1. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených budiž vedle článku VII. zákona ode dne 5. prosince 1868 řízení trestní, uvedené v §§. 42, 46 a 47 zákona o povinnosti branné a v §. 45 zákona ode dne 2. října 1882, vyjma ono, kteréž dle zákona trestního přísluší úřadům soudním, jakož i řízení trestní proti úředníkům, provedeno politickými úřady doplňovacími. Vyjma řízení trestní, uvedené v §. 42 zákona o povinnosti branné, jež provésti náleží politickému úřadu doplňovacímu bydliště odvodem povinného, bez rozdílu jeho příslušnosti, přísluší řízení a rozhodnutí příslušnému politickému úřadu doplňovacímu.

V zemích koruny uherské budiž šetření a řízení, kteréž na základě §. 42 XL. článku zákona z roku 1868 konati se má, provedeno politickým úřadem doplňovacím první stolice bydliště odvodem povinného; naproti tomu budiž šetření a řízení, kteréž na základě §§. 45, 46 47 a 48 dotčeného článku zákona konati se má, provedeno stejným úřadem doplňovacím onoho obvodu, ve kterém ten, jehož se týče, domovským právem jest příslušen.

Tento politický úřad doplňovací vykoná také odvod osoby té z povinnosti úřadu.

Ukládati naproti tomu odvodem povinným, jichž se týče, tresty na svobodě a tresty peněžité, vytknuté v §§. 42, 46 a 47 XL. článku zákona z roku 1868, spadá v obor působnosti král. uher. soudů okresních.

V obvodu bývalé chorvátsko-slavonské vojenské hranice ukládají však dle řízení zvláštního tam ještě platného také dotčené výše tresty na svobodě a tresty peněžité v cestě správní úřadové političtí.

2. Pokuty peněžité, jež na základě §. 46 zákona o povinnosti branné a §. 45 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 46 XL. článku zákona z r. 1868) platiti se mají, připadají obecnímu fondu chudinskému obce příslušné.

3. Odvolání podati lze v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených k politickým úřadům zemským, jichž se týče, v zemích koruny uherské k ministeriu zemské obrany.

4. Lhůta pro toto odvolání stanovena jest na 14 dní, počínaje ode dne doručení, jenž se nepočítá.

V rozhodnutí budiž přiměřeným spůsobem podotknuto právo odvolací jakož i lhůta, do které je vykonati lze.

Odvolání má — nehledě k odvodu (§. 98 : 3) — účinek odkladací, a to tak, že do konečného rozhodnutí trest nesmí býti vykonán, pokud se týče odvodem povinný z pravidla nesmí předčasně povolán býti ke službě presenční (§ 98 : 5).

5. Co se týče řízení, jež konati třeba proti úředníkům, sluší před se jíti dle předpisů služebních.

§. 98.

Zásadni ustanovení v příčině odvodu z povinnosti úřadu.

1. Ti, kdož z povinnosti úřadu k odvodu se dostavují, pozbývají pro tento odvod práva, jehož nabývají z vytaženého čísla losovního, i podléhají tedy při odvodu tomto vřadění do stálého vojska (loďstva válečného).

Ustanovení toto platí též o branných povinnících bývalého kraje Kotarského a pevniny bývalého kraje Dubrovnického, kteří se, aniž se vpočtou na kontingent, na základě rozhodnutí vojenského velitelstva territoriálního přidělí k některému sboru neb ústavu stálého vojska (loďstva válečného).

Dritter Theil.

Straf- und Kontrol-Bestimmungen; Stellung von Amtswegen; Einreihung der Zöglinge aus den Militär-Bildungs-Anstalten.

XIV. Abschnitt.

Straf- und Kontrol-Bestimmungen; Stellung von Amtswegen.

§. 97.

Kompetenz in Strafamtshandlungen und Verfahren bei denselben im allgemeinen.

1. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern sind gemäß des Artikels VII des Gesetzes vom 5. Dezember 1868 die in den §§. 42, 46 und 47 des Wehrgesetzes und im §. 45 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 bezeichneten Strafamtshandlungen, mit Ausnahme jener, welche nach dem Strafgesetze den Gerichtsbehörden zukommen, und jener gegen Beamte, von den politischen Ergänzungsbehörden in Ausführung zu bringen. Mit Ausnahme der im §. 42 des Wehrgesetzes bezeichneten Strafamtshandlung, welche durch die politische Ergänzungsbehörde des Aufenthaltsortes des Stellungspflichtigen, ohne Unterschied der Zuständigkeit des letzteren, durchzuführen ist, steht das Verfahren und das Erkenntniß der zuständigen politischen Ergänzungsbehörde zu.

In den Ländern der ungarischen Krone sind die auf Grundlage des §. 42 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 zu pflegenden Erhebungen und Amtshandlungen von der politischen Ergänzungsbehörde erster Instanz des Aufenthaltsortes durchzuführen; dagegen sind die auf Grundlage der §§. 45, 46, 47 und 48 des bezeichneten Gesetz-Artikels vorzunehmenden Erhebungen und Amtshandlungen von der gleichen Ergänzungsbehörde desjenigen Bereiches, in welchem der Betreffende heimatszuständig ist, zu bewirken.

Diese politische Ergänzungsbehörde vollzieht auch die Stellung des Betreffenden von Amtswegen.

Hingegen gehört die Anwendung der in den §§. 42, 46 und 47 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 normirten Freiheits- und Geldstrafen auf die betreffenden Stellungspflichtigen in den Wirkungskreis der k. ungar. Bezirksgerichte.

Auf dem Gebiete der ehemaligen kroatisch-slavonischen Militärgrenze erfolgt jedoch, nach dem dort noch bestehenden Ausnahmsverfahren, auch die Anwendung der obigen Freiheits- und Geldstrafen im administrativen Wege durch die politischen Behörden.

2. Strafgelder, welche auf Grund des §. 46 des Wehrgesetzes und des §. 45 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 46 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) zu entrichten sind, fallen dem Gemeinde-Armenfonde der Zuständigkeits-Gemeinde zu.

3. Berufungen können in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern an die betreffenden politischen Landesstellen, in den Ländern der ungarischen Krone an das Landesvertheidigungs-Ministerium gerichtet werden.

4. Die Frist dieser Berufung wird auf 14 Tage vom Tage der Zustellung, diesen abgerechnet, festgesetzt.

Ueber das Berufungsrecht und die Frist ist in dem Erkenntnisse die entsprechende Bemerkung beizusetzen.

Die Berufung hat — von der Stellung abgesehen (§. 98 : 3) — derart aufschiebende Wirkung, daß bis zur endgiltigen Entscheidung kein Strafvollzug, beziehungsweise in der Regel keine vorzeitige Heranziehung zum Präsenzdienste (§. 98 : 5) eintreten darf.

5. In Betreff der gegen Beamte vorzunehmenden Amtshandlungen ist nach den Dienstvorschriften zu verfahren.

§. 98.

Grundsätzliche Bestimmungen für die Stellung von Amtswegen.

1. Die von Amtswegen zur Stellung Gelangenden verlieren für diese Stellung die Berechtigung, welche ihnen aus der gezogenen Losnummer erwächst, und unterliegen daher bei derselben der Einreihung in das stehende Heer (die Kriegsmarine).

Diese Bestimmung findet auch auf die Wehrpflichtigen des ehemaligen Kreises Cattaro und des Festlandes des ehemaligen Kreises von Ragusa Anwendung und es sind diese, ohne Zählung auf das Kontingent, über Entscheidung des Militär-Territorial-Kommandos zu einer Truppe oder Anstalt des stehenden Heeres (der Kriegsmarine) einzutheilen.

Při každém odvodu z povinnosti úřadu budiž v rubrice připomenutí v seznamu odvodním podotknuto, že odvod koná se z povinnosti úřadu a ve které ze tříd, v následujících paragrafech uvedených.

2. Odvod z povinnosti úřadu takového branného povinníka, který by se jinak byl stavěl dle §. 160:7 *a*) pro náhradní zálohu nebo zemskou obranu s úhrnnou povinností služební do 31. prosince onoho roku, ve kterém dokoná 32. rok věku, dovolen jest toliko v případě, uvedeném v §. 102. Avšak i tehdy jest týž vřaděním svým do vojska zavázán toliko na tuto dobu služební a na prodloužení její, které následkem odvodu z povinnosti úřadu vysloveno bylo.

V příčině výkonu služby vojenské pokládá se za to, že takový branný povinník náleží k onomu ročníku assentnímu, do kterého by byl přišel, kdyby vřaděn byl v I. třídě životní.

3. Odvod branného povinníka jakož i jeho vřadění odvoláním (§. 97:4) protahovati se nesmí.

4. Vydáno-li rozhodnutí na odvod z povinnosti úřadu teprvé po assentování branného povinníka, jehož se týče, aneb jest-li potvrzeno prostředkem odvolání, budiž politickým úřadem doplňovacím sděleno velitelstvu okresu doplňovacího, kteréž dle toho spůsob assentování, také při dotyčném sboru neb ústavu, opraviti a byl-li v případě prvnějším branný povinník vřaděn do náhradní zálohy nebo do zemské obrany, jej do vojska (loďstva válečného) přeložiti dá.

V oněch případech, ve kterých rozhodnutí na odvod z povinnosti úřadu jest zrušeno, a následkem toho by se mělo branným povinníkem naložiti dle pořadí losovního a týž by tedy po případě měl ze třídy těch, kdož povinni jsou sloužiti ve vojště, do náhradní zálohy nebo do zemské obrany přeložen býti — jest-li příslušníkem IV. třídy životní, po případě propuštěn býti —, sdělí politický úřad zemský, pokud se týče král. uherské ministerium zemské obrany rozhodnutí dotyčné také vojenskému úřadu doplňovacímu druhé stolice, aby je dal provésti.

5. Rekrutové, assentovaní z povinnosti úřadu, buďtež povoláni ke službě presenční (§. 90:3) zároveň se svým vřaděním (§. 85:1). Ti, kteří proti rozhodnutí na odvod z povinnosti úřadu podali odvolání, buďtež však až do rozhodnutí o tomto odvolání ponecháni v poměru neaktivním. Připadají-li však dle losu svého beztoho na kontingent rekrutů, má odvolání účinek odkladací toliko v příčině té doby, po kterou by, kdyby odvedeni byli v pořadí losovním, nalezali se v poměru nevřaděném.

Toliko u branných povinníků, uvedených v §. 28:2 *A c*, při kterých důvodně se obávati jest, že by uprchli, nemá v obou odvodech státních odvolání v příčině povolání ke službě presenční účinku odkladacího.

§. 99.

Pokud odvodem povinní obmezeni jsou v cestování do ciziny; odvod z povinnosti úřadu odvodem povinných, v zemích koruny uherské příslušných, kteří v cizině cestují bez listu průvodního.

1. Povolení k cestě do ciziny, vyměřené přes čas, kdy započne pravidelná doba odvodní, smí odvodem povinnému, který jest ještě v I. třídě životní aneb do ní mezi cestou vstoupí, uděleno býti toliko v případě prokázané nutné potřeby. Že toho nutně třeba, budiž v zemích koruny uherské v certifikátu, pokud se týče ve zprávě příslušného úřadu politického, na jejíž základě se povolí vydání listu průvodního na cestu, výslovně uvedeno.

2. Odvodem povinným, kteří se nedopustili omeškání povinnosti odvodní při předešlém odvodu pravidelném, může povolení k cestě do ciziny uděleno býti až na dobu dvou let.

3. Cestování odvodem povinných, v příčině kterých komise odvodní se usnesla, aby vymazáni byli ze seznamu odvodního, anebo kteří v poslední třídě životní odvodem povinné zpět dáni neb dočasně osvobozeni byli, obmezeno není.

4. Odvodem povinní, příslušní v zemích koruny uherské, podrobeni jsou odvodu z povinnosti úřadu dle §. 45 XL. článku zákona z roku 1868, jestliže:

a) bez dovolení podniknou takovou cestu do ciziny, ke které dle platných předpisů o listech průvodních potřebí jest povolení cestovního; aneb

b) s prošlým povolením cestovním v cizině se zdržují; v obou případech, vyhýbají-li se tím pravidelnému odvodu v okresu příslušném.

Nemohou-li však dostatečně omluviti, proč se nedostavili, podrobeni jsou odvodu z povinnosti úřadu vedle §. 47 XL. článku zákona z roku 1868.

Bei jeder Stellung von Amtswegen ist in der Anmerkungs-Rubrik der Stellungsliste beizufügen, daß die Stellung von Amtswegen und in welcher der in den nachfolgenden Paragraphen bezeichneten Kategorien stattfindet.

2. Die Stellung von Amtswegen eines solchen Wehrpflichtigen, welcher sonst nach §. 160 : 7 a) für die Ersatzreserve oder Landwehr mit einer Gesammt-Dienstpflicht bis zum 31. Dezember jenes Jahres, in welchem er das 32. Lebensjahr vollendet, gestellt worden wäre, ist nur in dem im §. 102 bezeichneten Falle zulässig. Aber auch dann ist derselbe mit seiner Einreihung in das Heer nur auf diese Dienstzeit und die ursächlich der Stellung von Amtswegen ausgesprochene Verlängerung derselben zu verpflichten.

Hinsichtlich der Ableistung des militärischen Dienstes ist ein solcher Wehrpflichtiger als jenem Assent-Jahrgange angehörend anzusehen, in welchen er, den Fall seiner Einreihung in der I. Altersklasse angenommen, gelangt wäre.

3. Die Stellung eines Wehrpflichtigen, wie dessen Einreihung hat durch die Berufung (§. 97 : 4) eine Verzögerung nicht zu erleiden.

4. Wird das Erkenntniß auf Stellung von Amtswegen erst nach der Assentirung des betreffenden Wehrpflichtigen gefällt, oder im Berufungswege bestätigt, so ist dasselbe von der politischen Ergänzungs-Behörde dem Ergänzungsbezirks-Kommando mitzutheilen, welches hienach die Berichtigung der Art der Assentirung, auch bei der betroffenen Truppe oder Anstalt, und, wenn in ersterem Falle der Wehrpflichtige zur Ersatzreserve oder Landwehr eingereiht wurde, dessen Uebersetzung in das Heer (die Kriegsmarine) veranlaßt.

In jenen Fällen, in denen das Erkenntniß auf Stellung von Amtswegen aufgehoben wird, und infolge dessen die Behandlung nach der Losreih und sonach etwa eine Uebersetzung aus der Kategorie der Heeres-Dienstpflichtigen in die Ersatzreserve oder aber in die Landwehr — bei Angehörigen der IV. Altersklasse allenfalls die Entlassung — stattzufinden hätte, wird die diesfällige Entscheidung von der politischen Landesstelle, beziehungsweise dem königl. ungarischen Landesvertheidigungs-Ministerium, behufs Vollzug-Veranlassung auch der militärischen Ergänzungsbehörde zweiter Instanz mitgetheilt.

5. Die von Amtswegen assentirten Rekruten sind gleichzeitig mit ihrer Einreihung (§. 85 : 1) zum Präsenzdienste heranzuziehen (§. 90 : 3). Jene, welche gegen das Erkenntniß auf Stellung von Amtswegen die Berufung eingebracht haben, sind jedoch bis zur Entscheidung über diese Berufung im nichtaktiven Verhältnisse zu belassen. Fallen sie aber nach ihrem Lose ohnedies in das Rekruten-Kontingent, so hat die Berufung nur bezüglich jener Zeit aufschiebende Wirkung, innerhalb welcher sie, die Stellung in der Losreihe angenommen, im uneingereihten Verhältnisse stehen würden.

Nur bei den im §. 28 : 2 A c) bezeichneten Wehrpflichtigen, deren Entweichung mit Grund zu befürchten ist, hat in beiden Staatsgebieten die Berufung in Bezug auf die Heranziehung zum Präsenzdienste keine aufschiebende Wirkung.

§. 99.

Beschränkung der Reisen der Stellungspflichtigen in das Ausland; Stellung von Amtswegen der paßlos im Auslande reisenden, nach den Ländern der ungarischen Krone zuständigen Stellungspflichtigen.

1. Eine Bewilligung zur Reise in das Ausland über die Zeit des Beginnes der regelmäßigen Stellungsperiode hinaus darf einem noch in der I. Altersklasse stehenden oder in dieselbe während der Reise tretenden Stellungspflichtigen nur bei nachgewiesener dringender Nothwendigkeit ertheilt werden. Die dringende Nothwendigkeit ist in den Ländern der ungarischen Krone in dem Certifikate, beziehungsweise Berichte der zuständigen politischen Behörde, auf Grund dessen die Ausfolgung des Reisepasses bewilligt wird, ausdrücklich anzuführen.

2. Stellungspflichtigen, welchen ein Versäumniß der Stellungspflicht bei der vorangegangenen regelmäßigen Stellung nicht zur Last fällt, kann die Bewilligung zur Reise in das Ausland bis auf die Dauer von zwei Jahren ertheilt werden.

3. Reisen von Stellungspflichtigen, über welche der Beschluß der Stellungs-Kommission auf Löschung aus der Stellungsliste gefällt wurde, oder welche in der letzten stellungspflichtigen Altersklasse zurückgestellt oder zeitlich befreit worden sind, unterliegen einer Beschränkung nicht.

4. Die nach den Ländern der ungarischen Krone zuständigen Stellungspflichtigen unterliegen der Stellung von Amtswegen nach §. 45 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868, wenn sie:

a) ohne Erlaubniß eine solche Reise in das Ausland unternehmen, zu welcher nach den bestehenden Paßvorschriften die Reisebewilligung erforderlich ist; oder

b) sich mit erloschener Reisebewilligung im Auslande aufhalten;

in beiden Fällen, wenn sie sich hiedurch der regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke entziehen.

Sind sie jedoch nicht im Stande ihr Ausbleiben hinreichend zu entschuldigen, so verfallen sie der Stellung von Amtswegen nach §. 47 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868.

§. 100.

Pokud obmezeno jest ženění před vykonáním povinnosti odvodní; odvod z povinnosti úřadu těch, kteří se bez povolení oženili.

A. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených.

1. Zákaz ženění (§. 44 zákona ode dne 2. října 1882) platí až do dne, kterého:

a) tomu, jenž jest ve III., pokud se týče IV. třídě životní — jest-li tato k odvodu povolána — právoplatně povoleno bylo dočasné osvobození; aneb

b) některá komise odvodní nebo přezkoušecí se usnesla, aby ten, jehož se týče, byl vymazán nebo ve III., pokud se týče IV. třídě životní — jest-li tato k odvodu povolána — aby zpět byl dán.

Propuštění od vojska z důvodů rodinných aneb pro neschopnosť ke službě budiž, nastane-li po započetí pravidelné doby odvodní onoho roku, ve kterém branný povinník jest ve III., pokud se týče v poslednějším případě v povolané IV. třídě životní, v příčině té pokládáno tak, jako kdyby týž byl dočasně osvobozen, pokud se týče zpět dán.

2. Jakmile vysloveno a veřejně vyhlášeno bylo, že IV. třída životní povolána bude ke pravidelnému odvodu, podléhají odvodem povinní ze IV. třídy životní onoho obvodu, ve kterém třída tato povolána jest, až do vykonání povinnosti odvodní v této třídě životní zákazu ženění.

Kde v některém roce IV. třída životní byla k odvodu povolána, platí zákaz ženění pro odvodem povinné, kteří právě v dotyčném odvodu vstupují do IV. třídy životní, na leta příští potud, pokud pro obvod ten vysloveno a veřejně vyhlášeno není, že IV. třída životní jest zrušena. Jestliže z výsledků odvodu s jistotou lze seznati, že v roce nejblíže příštím nedojde k tomu, aby IV. třída životní dále povolána byla, náleží politickému úřadu zemskému, aby, sjednaje se s vojenským velitelstvem territoriálním, ihned vyslovil a veřejně vyhlásil, že zákaz ženění pro IV. třídu životní zrušen jest.

3. Ti, kdož nedostáli odvodní povinnosti své, podrobeni jsou zákazu ženění, i když vystoupili ze III., pokud se týče ze IV. třídy životní, až do úplného vykonání povinnosti odvodní, nejdéle do dokonaného 36. roku věku.

4. V případnostech zvláštního pozoru hodných jsou politické úřady zemské nadále delegovány, aby výjimkou udělily povolení k ženění.

5. Ten, kdo se oženil bez příslušného povolení, ačkoliv zákaz ženění pro něho platí, podroben jest vedle ustanovení §. 45 zákona ode dne 2. října 1882 odvodu z povinnosti úřadu.

6. Přestupek tento promlčí se ve třech měsících po uplynutí odvodní doby roku odvodního, ve kterém ten, jehož se týče, naposled byl odvodem povinnen; u povinníka branného, který se oženil před úplným vykonáním povinnosti odvodní, avšak teprvé po uplynutí doby odvodní roku odvodního, ve kterém naposled byl odvodem povinnen, promlčí se ve třech měsících, počítaje ode dne sňatku.

B. V zemích koruny uherské.

1. Zákaz ženění (§. 44 XL. článku zákona z r. 1868) platí až do dne, kterého:

a) tomu, jenž jest ve III. třídě životní, právoplatně povoleno bylo dočasné osvobození, aneb

b) některá komise odvodní, pokud se týče přezkoušecí se usnesla, aby ten, jehož se týče, byl vymazán, nebo ve III. třídě životní aby zpět byl dán.

Propuštění od vojska z důvodů rodinných aneb pro neschopnosť ke službě budiž, nastane-li po započetí pravidelné doby odvodní onoho roku, ve kterém branný povinník jest ve III. třídě životní, v příčině té pokládáno tak, jako kdyby byl dočasně osvobozen, pokud se týče v III. třídě životní zpět dán.

2. Výjimkou uděluje povolení k ženění ministerium zemské obrany.

3. Ten, kdo se oženil bez příslušného povolení, ačkoliv zákaz ženění pro něho platí, podroben jest vedle ustanovení §. 46 XL. článku zákona z roku 1868 odvodu z povinnosti úřadu.

§. 101.

Odvod z povinnosti úřadu těch, kteří před odvodem uprchli.

Když se zkoumá v některém případě, má-li se užiti §. 46 zákona o povinnosti branné (§. 47 XL. článku zákona z roku 1868), pokládáno buď za to, že podmínka pro odvod z povinnosti úřadu již tu jest, jakmile ten, jenž se nedostavil, vůbec nemůže dostatečně omluviti nepřítomnosť svou.

§. 100.

Beschränkung der Verehelichung vor Erfüllung der Stellungspflicht; Stellung von Amtswegen der unbefugt Verehelichten.

A. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern.

1. Das Verbot der Verehelichung (§. 44 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882) erstreckt sich bis zu dem Tage, an welchem:

a) dem in der III., beziehungsweise IV. Altersklasse — wenn diese zur Stellung herangezogen ist — Stehenden die zeitliche Befreiung rechtskräftig zuerkannt; oder

b) von einer Stellungs- oder Ueberprüfungs-Kommission der Beschluß auf Löschung oder in der III., beziehungsweise IV. Altersklasse — wenn diese zur Stellung herangezogen ist — jener auf Zurückstellung gefällt wurde.

Die Militär-Entlassung aus Familien-Rücksichten oder wegen Dienstuntauglichkeit ist, wenn dieselbe nach Beginn der regelmäßigen Stellungsperiode jenes Jahres erfolgt, in welchem der Wehrpflichtige in der III., beziehungsweise im letzteren Falle in der berufenen IV. Altersklasse steht, diesfalls der zeitlichen Befreiung, beziehungsweise der Zurückstellung gleichzuhalten.

2. Sobald die Heranziehung der IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung ausgesprochen und öffentlich kundgemacht worden ist, unterliegen die Stellungspflichtigen der IV. Altersklasse jenes Gebietes, in dem diese Heranziehung erfolgt, bis zur Erfüllung der Stellungspflicht in dieser Altersklasse dem Verehelichungs-Verbote.

Wo in einem Jahre die IV. Altersklasse zur Stellung herangezogen war, findet das Verehelichungs-Verbot auf die jeweilig in die IV. Altersklasse tretenden Stellungspflichtigen des betreffenden Gebietes für die folgenden Jahre insolange Anwendung, als nicht für dasselbe die Auflassung der IV. Altersklasse ausgesprochen und öffentlich kundgemacht wird. Wenn die Ergebnisse der Stellung mit Sicherheit erkennen lassen, daß es auf eine fernere Heranziehung der IV. Altersklasse im nächstfolgenden Jahre nicht anzukommen haben werde, steht es der politischen Landesbehörde, nach gepflogenem Einvernehmen mit dem Militär-Territorial-Kommando, zu, sofort die Auflassung des Verehelichungs-Verbotes für die IV. Altersklasse auszusprechen und kundzumachen.

3. Diejenigen, welche ihrer Stellungspflicht nicht nachgekommen sind, unterliegen auch nach dem Austritte aus der III., beziehungsweise IV. Altersklasse bis zur vollständigen Erfüllung der Stellungspflicht, längstens bis zum vollendeten 36. Lebensjahre, dem Verehelichungs-Verbote.

4. Bei besonders rücksichtswürdigen Umständen sind die politischen Landesbehörden zur Ertheilung der ausnahmsweisen Ehebewilligung fortan delegirt.

5. Derjenige, welcher sich, obwohl das Verehelichungs-Verbot auf ihn Anwendung findet, ohne kompetente Bewilligung verehelicht hat, unterliegt nach den Bestimmungen des §. 45 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 der Stellung von Amtswegen.

6. Die Uebertretung der unbefugten Verehelichung verjährt binnen drei Monaten nach Ablauf der Stellungsperiode desjenigen Stellungsjahres, in welchem der Betreffende zum letztenmal stellungspflichtig gewesen ist; bei jenem Wehrpflichtigen, welcher sich vor vollständiger Erfüllung der Stellungspflicht, aber erst nach Ablauf der Stellungsperiode desjenigen Stellungsjahres, in welchem er zum letztenmal stellungspflichtig gewesen ist, verehelicht hat, binnen drei Monaten vom Tage der Trauung gerechnet.

B. In den Ländern der ungarischen Krone.

1. Das Verbot der Verehelichung (§. 44 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) erstreckt sich bis zu dem Tage, an welchem:

a) dem in der III. Altersklasse Stehenden die zeitliche Befreiung rechtskräftig zuerkannt; oder

b) von einer Stellungs-, beziehungsweise Ueberprüfungs-Kommission der Beschluß auf Löschung, oder in der III. Altersklasse jener auf Zurückstellung gefällt wurde.

Die Militär-Entlassung aus Familien-Rücksichten oder wegen Dienstuntauglichkeit ist, wenn dieselbe nach Beginn der regelmäßigen Stellungsperiode jenes Jahres erfolgt, in welchem der Wehrpflichtige in der III. Altersklasse steht, diesfalls der zeitlichen Befreiung, beziehungsweise der Zurückstellung in der III. Altersklasse gleichzuhalten.

2. Die Ertheilung der ausnahmsweisen Ehebewilligung erfolgt durch das Landesvertheidigungs-Ministerium.

3. Derjenige, welcher sich, obwohl das Verehelichungs-Verbot auf ihn Anwendung findet, ohne kompetente Bewilligung verehelicht hat, unterliegt nach den Bestimmungen des §. 46 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 der Stellung von Amtswegen.

§. 101.

Stellung von Amtswegen der Stellungsflüchtigen.

Bei der Prüfung des Falles rücksichtlich der Anwendung des §. 46 des Wehrgesetzes (§. 47 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) ist die Bedingung zur Stellung von Amtswegen schon als vorhanden zu betrachten, sobald der Ausgebliebene überhaupt seine Abwesenheit nicht hinreichend zu entschuldigen vermag.

Rozhodnutí kontumační činiti se nesmějí. Ustanovením tímto není však vyloučeno, aby ti, kteří se nedostavili, písemně byli vyslechnuti a pak aby vydáno bylo rozhodnutí na základě písemných vyjádření, pokud se týče šetření.

§. 102.

Odvod z povinnosti úřadu těch, kteří se sami poškodili (zmrzačili).

1. Odvod z povinnosti úřadu těch, kteří se sami poškodili, vykonán buď v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených na základě dotyčného rozsudku trestního soudu. V zemích koruny uherské má úřad politický, jehož se týče, jest-li tu v příčině té nějaké podezření, konati šetření a pak vydati rozhodnutí, zdali osoba dotyčná sama se zmrzačila.

2. Ti, kteří se sami poškodili (zmrzačili) a již od vojska při odvodu (přezkoušení) jsou „zpět dáni“, buďtež, jakmile jsou spůsobilými k některé službě, na základě rozhodnutí zástupce zemské obrany komisí odvodní (přezkoušecí) bez ohledu na životní třídu svou assentováni přímo k zemské obraně.

§. 103.

O kontrole vůbec.

1. Co se týče mužů, kteří překročili dvacátý rok věku, zachováno budiž — jestliže:

a) změní stálé bydliště nebo příslušnost obecní,
b) žádají za koncessi ku provozování živnosti nebo za list živnostenský,
c) žádají za legitimační listinu pro tuzemsko nebo cizinu, za knížku cestovní, knížku služební a pod.,
d) ucházejí se o místo ve službě veřejné —

následující řízení kontrolní:

Úřad, kterému náleží právo rozhodovací nebo udělovací, nahlédnouti má — jestliže ten, jehož se týče, listem určovacím, kvitancí o zapravené taxe vojenské, listinou o dovolené nebo listinou propouštěcí atd. nemůže prokázati, že vykonal svou povinnosť odvodní — do seznamů odvodních, pokud se týče má vyšetřiti u příslušného úřadu doplňovacího, zda-li a jakým spůsobem žadatel v odbytých třídách životních vyhověl odvodní povinnosti své.

2. Shledá-li úřad při tom, že žadatel v jedné nebo v několika třídách životních nevyhověl odvodní povinnosti své, zavésti má bez prodlení řízení dle zákona.

3. K tomu cíli má v oněch případech pod čís. 1 uvedených, ve kterých obci náleží úřad konati, představený obecní učiniti oznámení příslušnému politickému úřadu doplňovacímu.

XV. Oddělení.

Vřadění chovanců vojenských ústavů vzdělavacích a frekventantů škol kadetních; povinnosť jejich ke službě presenční, pak frekventantů kursů odborných, elevů a učňů.

§. 104.

Vojenské ústavy vzdělavací; vřadění chovanců jejich.

1. Které ústavy pokládati sluší za vzdělavací ústavy vojenské (loďstva válečného) a které z těchto ústavů*) chovance v počtu vedou, vytknuto jest v ustanoveních organických.

2. Chovanci těchto ústavů mohou:

a) buď z jakékoliv příčiny před časem vystoupiti nejen z ústavu, nýbrž vůbec z vychování vojenského, ve kterémžto případě podrobeni jsou odvodu v pořadí losovním, aneb
b) se dnem, kterého vystoupí z ústavu, jestliže dokonali 17. rok věku, přímo vřadí do stálého vojska (loďstva válečného), v případě opáčném přeloží se k elevům sborovým.

Vřadění jejich vykonají úřady vojenské dle zvláštních předpisů v příčině té platných.

Jestliže chovanec starší 17 roků (*a*) před časem vystoupí, budiž to vojenským ústavem vzdělavacím sděleno příslušnému velitelstvu okresu doplňovacího, aby o tom vyrozumělo úřad politický.

---

*) Takovými ústavy, ke kterým zde přihlížeti sluší, jsou té doby vojenský sirotčinec, čtyry vojenské vyšší reálné školy, vojenská vyšší škola reálná, obě akademie vojenské a akademie námořská.

Kontumaz-Erkenntnisse dürfen nicht gefällt werden. Diese Bestimmung schließt jedoch nicht aus, daß die Einvernehmung Ausgebliebener im schriftlichen Wege erfolgt und sohin das Erkenntniß auf Grund schriftlicher Aeußerungen, beziehungsweise Erhebungen gefällt wird.

§. 102.

Stellung von Amtswegen der Selbstbeschädiger (Selbstverstümmler).

1. Die Stellung von Amtswegen der Selbstbeschädiger ist in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern auf Grund der diesfälligen strafgerichtlichen Verurtheilung vorzunehmen. In den Ländern der ungarischen Krone ist durch die betreffende politische Behörde bei vorliegendem diesfälligen Verdachte die Erhebung zu pflegen und sonach das Erkenntniß zu fällen, ob der Fall einer Selbstverstümmlung vorliegt.

2. Selbstbeschädiger (Selbstverstümmler), welche seitens des Heeres bei der Stellung (Ueberprüfung) „zurückgestellt" werden, sind, sobald sie zu irgend einer Dienstleistung geeignet erscheinen, über Entscheidung des Vertreters der Landwehr von der Stellungs- (Ueberprüfungs-) Kommission ohne Rücksicht auf ihre Altersklasse unmittelbar zur Landwehr zu assentiren.

§. 103.

Kontrole im allgemeinen.

1. Rücksichtlich jener Männer, welche das zwanzigste Lebensjahr überschritten haben, ist — wenn dieselben:

a) den bleibenden Wohnort oder die Gemeinde-Zuständigkeit wechseln,
b) eine Gewerbe-Konzession oder einen Gewerbeschein ansprechen,
c) ein Legitimations-Dokument für das In- oder Ausland, ein Wanderbuch, Dienstbotenbuch u. dgl. begehren,
d) eine Anstellung im öffentlichen Dienste anstreben —

folgendes Kontrol-Verfahren zu beobachten:

Die Behörde, welcher das Entscheidungs- oder Verleihungsrecht zusteht, hat — wenn sich der Betreffende nicht mittelst Widmungsscheines, Quittung über entrichtete Militärtaxe, Urlaubs- oder Entlassungs-Dokuments u. s. w. über die Erfüllung seiner Stellungspflicht auszuweisen vermag — in den Stellungslisten nachzusehen, beziehungsweise bei der zuständigen Ergänzungsbehörde zu erheben, ob und auf welche Art der Gesuchsteller in den zurückgelegten Altersklassen seiner Stellungspflicht entsprochen hat.

2. Wenn hiebei gefunden wird, daß der Gesuchsteller seiner Stellungspflicht in einer oder mehreren Altersklassen nicht Genüge geleistet hat, so ist unverweilt das gesetzliche Verfahren einzuleiten.

3. Zu diesem Behufe ist in jenen der in 1 bezeichneten Fällen, in denen die Amtshandlung einer Gemeinde eintritt, von dem Gemeindevorsteher der zuständigen politischen Ergänzungsbehörde die Anzeige zu erstatten.

XV. Abschnitt.

Einreihung der Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten und der Frequentanten der Kadetenschulen; Präsenz-Dienstpflicht derselben, dann der Frequentanten von Fach-Kursen, der Eleven und Jungen.

§. 104.

Militär-Bildungs-Anstalten; Einreihung der Zöglinge.

1. Welche Anstalten als Militär- (Kriegsmarine-) Bildungs-Anstalten anzusehen sind und welche dieser Anstalten*) Zöglinge im Stande führen, ist durch die organischen Bestimmungen festgestellt.

2. Die Zöglinge dieser Anstalten können:

a) entweder aus was immer für einer Ursache vorzeitig nicht nur aus der Anstalt, sondern überhaupt aus der Militär-Erziehung treten, in welchem Falle sie der Stellung in der Losreihe unterliegen, oder
b) sie werden mit ihrem Austritte aus der Anstalt, wenn sie das 17. Lebensjahr vollstreckt haben, unmittelbar in das stehende Heer (die Kriegsmarine) eingereiht, im Gegenfalle zu Truppen-Eleven übersetzt.

Die Einreihung wird von den Militär-Behörden nach den hierüber bestehenden besonderen Vorschriften verfügt.

Der vorzeitige Austritt eines über 17 Jahre alten Zöglings (a) ist von der Militär-Bildungs-Anstalt dem zuständigen Ergänzungsbezirks-Kommando zum Zwecke der Verständigung der politischen Behörde mitzutheilen.

---

*) Derlei hier in Betracht kommende Anstalten sind dermal das Militär-Waisenhaus, die vier Militär-Unterrealschulen, die Militär-Oberrealschule, die beiden Militär-Akademien und die Marine-Akademie.

3. Vřadění vykoná se také u chovanců, kteří jmenováni byli sborovými účetními nebo úředníky vojenskými (námořskými), a buďtež chovanci ti — bez újmy služební povinnosti ve stavu branném pro případ, že by vystoupili z této služby — assentováni na počet sborových účetních, pokud se týče toho kterého odboru úředníkův.

4. Vedle §. 2 XXXIV. článku zákona z roku 1883 platí ustanovení §. 19 XL. článku zákona z roku 1868 také v příčině chovanců uherské akademie „Ludovica" pro zemskou obranu.

Skončivše študia na tomto ústavu, assentují se tito chovanci — předpokládaje, že jsou ke zbrani schopni (§. 2 : 2) — nedosáhli-li ještě stáří odvodem povinného, do vojska jakožto dobrovolníci, pakli však jsou podrobeni povinnosti odvodní, vřadí se dle životní třídy své a dle pořadí losovního do stálého vojska nebo do zemské obrany.

Jedni i druzí, kteří připadají v pořadí losovní kontingentů vojska, nebuďtež na ně vpočteni a buď jimi naloženo vedle §. 149 : 4.

§. 105.

Jak dlouho trvá povinnosť ke službě presenční u chovanců (frekventantů) vojenských ústavů vzdělavacích a škol kadetních, dále frekventantů kursů odborných, pak elevů a učňů.

1. Chovanci vojenských ústavů vzdělavacích, kteří vedle §. 104 : 2 *b*) a 3 přímo vřaděni jsou do vojska (loďstva válečného), jsou tehdy bez výminky zavázáni k desetileté službě presenční ve vojště (k devítileté službě presenční v loďstvu válečném), stanovené v §. 19 zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona) z roku 1868 a v §. 4 zákona ode dne 2. října (§. 1 XXXIX. článku zákona) z roku 1882, jestliže se bez přetržení po deset (pokud se týče devět) let nebo i více vzdělávali na těchto ústavech, požívajíce zcela bezplatného místa erárního neb nadačního.

Chovancům, kterým se dostalo bez přetržení po deset (pokud se týče devět) let nebo i více vzdělání na polobezplatném místě erárním neb nadačním, náleží konati službu presenční po dobu sedmi let.

Chovanci, kteří vzdělávavše se po dobu kratší desíti let vedle §. 104 : 2 *b*) a 3 jsou vřaděni anebo vstoupí v poměr elevů sborových, mají za každý školní rok, jejž odbyli na zcela bezplatném místě erárním nebo nadačním, konati službu presenční o jeden rok, a za každý školní rok, jejž odbyli na místě polobezplatném, o půl roku déle přes povinnosť ke službě presenční dle zákona jim náležející.

2. Doba presenční služby chovanců, kteří vychováni byli na zcela bezplatných místech erárních neb nadačních, nesmí převyšovati úhrnnou povinnosť služební ve vojště (v loďstvu válečném), u chovanců pak, vychovaných na místech polobezplatných, pojímaje v to zákonnou povinnosť služební v linii, nesmí převyšovati sedm let.

U chovanců, kteří mezi dobou vzdělání svého přestoupili z jedné třídy místa erárního neb nadačního do druhé, budiž prodloužení povinnosti ke službě presenční počítáno dle tříd míst těchto, kterých požívali; úhrnná povinnosť ke službě presenční nesmí však u chovance takového převyšovati sedm let.

3. Chovanci placení, jsou-li vřaděni, podrobeni jsou toliko tehdy prodloužení povinnosti presenční, trvalo-li vzdělání jejich po dobu čtyr let a více. V případě tom jsou zavázáni, aby konali službu presenční po dobu jednoho roku přes zákonnou tříletou, pokud se týče čtyrletou povinnosť ke službě presenční.

Dostalo-li se však takovým chovancům placeným v době vzdělání jejich také míst erárních neb nadačních, budiž při počítání služby presenční dle odstavce 2. vpočtena doba, kterou ztrávili na třídách míst těchto. Úhrnná povinnosť ke službě presenční nesmí však převyšovati sedm let.

4. Chovanci král. uherské akademie „Ludovica" pro zemskou obranu, kteří odbyli čtyrletý kurs učebný, jsou zavázáni, dostalo-li se jim vzdělání na místě bezplatném nebo nadačním, aby po deset let, ti pak, kteří se vzdělávali na místě polobezplatném, aby po sedm let, a konečně ti, kteří vzděláni byli na místě placeném, aby po čtyry leta, počítaje ode dne assentování, konali službu presenční u uherské obrany zemské.

5. Veškerá ustanovení odstavců předcházejících, týkající se prodloužené služby presenční, neplatí o chovancích, kteří nebyvše assentováni před časem vystupují z vychování vojenského (§. 104 : 2 *a*) a kteří později v nějaké vlastnosti vstupují do vojska (loďstva válečného) nebo do zemské obrany.

6. Služba presenční budiž dále prodloužena:

a) u frekventantů škol kadetních, bez rozdílu, jsou-li již v povinnosti služební či jsou-li z poměru elevů sborových přímo vřaděni do vojska, za každý v nich odbytý rok školní o jeden rok.

3. Die Einreihung erfolgt auch bei den zu Truppen-Rechnungsführern oder zu Militär- (Marine-) Beamten ernannten Zöglingen, und es sind diese — unbeschadet der Dienstpflicht im streitbaren Stande für den Fall des Austrittes aus dieser Dienststellung — auf den Stand der Truppen-Rechnungsführer, beziehungsweise der betreffenden Beamten-Branche zu assentiren.

4. In Gemäßheit des §. 2 des XXXIV. Gesetz-Artikels v. J. 1883 finden die Bestimmungen des §. 19 des XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868 auch auf die Zöglinge der ungarischen Landwehr-Ludovika-Akademie Anwendung.

Nach Beendigung der Studien an dieser Anstalt werden diese Zöglinge — ihre Wehrfähigkeit (§. 2:2) vorausgesetzt — wenn sie das stellungspflichtige Alter noch nicht erreicht haben, als Freiwillige in das Heer assentirt, wenn sie aber der Stellungspflicht unterliegen, nach ihrer Altersklasse und Losreihe in das stehende Heer oder die Landwehr eingereiht.

Sowohl die ersteren, wie die letzteren, welche in die Losreihe der Heeres-Kontingente fallen, sind auf dieselben nicht anzurechnen und nach §. 149:4 zu behandeln.

§. 105.

Dauer der Präsenz-Dienstpflicht der Zöglinge (Frequentanten) der Militär-Bildungs-Anstalten und der Kadetenschulen, ferner für die Frequentanten von Fach-Kursen, dann der Eleven und Jungen.

1. Die Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten, welche nach §. 104:2 b) und 3 unmittelbar in das Heer (die Kriegsmarine) eingereiht werden, sind zu dem im §. 19 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikel) v. J. 1868 und §. 4 des Gesetzes vom 2. Oktober (§. 1 des XXXIX. Gesetz-Artikels) v. J. 1882 festgesetzten zehnjährigen Präsenzdienste im Heere (neunjährigen Präsenzdienste in der Kriegsmarine) dann unbedingt verpflichtet, wenn sie eine ununterbrochene zehn- (beziehungsweise neun-) jährige Ausbildung oder darüber auf einem ganzfreien Aerarial- oder Stiftungsplatze in diesen Anstalten genossen haben.

Jene Zöglinge, welche eine ununterbrochene zehn- (beziehungsweise neun-) jährige Ausbildung oder darüber auf einem halbfreien Aerarial- oder Stiftungsplatze erhielten, haben sieben Jahre präsent zu dienen.

Jene Zöglinge, welche nach §. 104:2 b) und 3 zur Einreihung oder in das Verhältniß als Truppen-Eleven nach einer Ausbildungszeit von weniger als zehn Jahren gelangen, haben für jedes auf einem ganzfreien Aerarial- oder Stiftungsplatze vollendete Schuljahr um ein Jahr, und für jedes auf einem halbfreien Platze vollendete Schuljahr um ein halbes Jahr über ihre gesetzliche Präsenz-Dienstpflicht präsent zu dienen.

2. Die Präsenz-Dienstdauer der auf ganzfreien Aerarial- oder Stiftungsplätzen erzogenen Zöglinge darf die Gesammt-Heeres- (Kriegsmarine-) Dienstpflicht, jene der auf halbfreien Plätzen erzogenen Zöglinge einschließlich der gesetzlichen Linien-Dienstpflicht sieben Jahre nicht überschreiten.

Bei jenen Zöglingen, welche während ihrer Ausbildung von einer Platz-Kategorie in eine andere übergetreten sind, ist die Präsenz-Dienstverlängerung nach den Platz-Kategorien, welche sie eingenommen haben, zu berechnen; es darf jedoch die gesammte Präsenz-Dienstpflicht eines solchen Zöglings sieben Jahre nicht überschreiten.

3. Zahlzöglinge sind, wenn sie eingereiht werden, nur dann zu einer Präsenz-Dienstverlängerung verpflichtet, wenn ihre Ausbildung vier Jahre und darüber gedauert hat. In diesem Falle sind dieselben zur Ableistung eines Präsenz-Dienstjahres über die gesetzliche drei-, beziehungsweise vierjährige Präsenz-Dienstpflicht zu verhalten.

Wenn solche Zahlzöglinge jedoch während der Dauer ihrer Ausbildung auch mit Aerarial- oder Stiftungsplätzen betheilt waren, so ist bei der Berechnung der Präsenz-Dienstzeit die auf diesen Platz-Kategorien zugebrachte Zeit nach Punkt 2 einzubeziehen. Die Gesammt-Präsenz-Dienstpflicht darf jedoch sieben Jahre nicht überschreiten.

4. Die Zöglinge der königl. ungarischen Landwehr-Ludovika-Akademie, welche den vierjährigen Lehrkurs vollendet haben, sind verpflichtet, wenn sie auf einem unentgeltlichen oder einem Stiftungsplatze herangebildet wurden, zehn Jahre, die auf einem halbfreien Platze herangebildeten sieben Jahre und die auf einem Zahlplatze herangebildeten vier Jahre, vom Tage der Assentirung gerechnet, bei der ungarischen Landwehr präsent zu dienen.

5. Alle Bestimmungen der vorhergehenden Punkte in Betreff der verlängerten Präsenz-Dienstdauer finden auf die vorzeitig aus der Militär-Erziehung tretenden, nicht assentirten Zöglinge (§. 104:2 a), welche später in irgend einer Eigenschaft in das Heer (die Kriegsmarine) oder Landwehr gelangen, keine Anwendung.

6. Eine Verlängerung des Präsenzdienstes hat ferner einzutreten:

a) bei den Frequentanten der Kadetenschulen, gleichviel ob dieselben bereits in der Dienstpflicht stehen, oder ob sie aus dem Verhältnisse der Truppen-Eleven unmittelbar in das Heer eingereiht werden, für jedes daselbst vollendete Schuljahr um ein Jahr.

Frekventanti, kteří vystupujíce ze školy kadetní povinnosť služební v linii již odbyli, konají službu, o kterou jim povinnosť presenční prodloužena byla, po vystoupení ze školy.

Povinnosť ke službě presenční u frekventantů škol kadetních, kteří z některého vojenského ústavu vzdělavacího přeloženi byli do školy kadetní, počítána buď zvláště, a to v příčině doby, ztrávené ve vojenském ústavu vzdělavacím, dle odstavců 1—3, v příčině pak doby, ztrávené ve škole kadetní, dle ustanovení předcházejících.

Povinnosť ke službě presenční z toho vycházející nesmí však převyšovati deset let.

b) Za příčinou návštěvy kursu pro kováře a hojiče koní a vyššího kursu zvěrolékařského na vojenském ústavu zvěrolékařském ve Vídni nebo na král. uherském ústavu zvěrolékařském v Budapešti, a to za každý rok v některém z těchto kursů odbytý o jeden rok, při čemž však doba v nich ztrávená do služby presenční počítati se nemá.

c) Za příčinou návštěvy kursu podkovářského o dobu návštěvy tohoto kursu, při čemž doba v něm ztrávená do služby presenční vpočítati se má.

Jestliže frekventant kursů pod *b* a *c* uvedených při vystoupení svém již odbyl zákonnou službu presenční, počne po vystoupení konati službu, o kterou mu povinnosť presenční prodloužena byla.

d) Pro elevy hudebnické, plavčíky, učně strojnické a hudebnické, předpokládaje, že vřaděni jsou do vojska, pokud se týče do loďstva válečného přímo z tohoto poměru, za každý plný rok, v poměru tom ztrávený, o jeden rok.

Štipendisté loďstva válečného buďtež v příčině výkonu prodloužené služby presenční pokládáni tak, jako plavčíci a učňové strojničtí.

7. Ten, jehož se týče, prohlásiti má, že béře na sebe závazek, konati prodlouženou službu presenční vedle ustanovení tohoto paragrafu, dříve než přijat jest do vychování vojenského anebo do poměru dotyčného, a to reversem, dvěma svědky podepsaným a ověřeným — jest-li neplnoletým, se svolením otce nebo poručníka.

Ti, kdož chtějí býti přijati do kursu podkovářského, nejsou však povinni, aby vyhotovili revers, a toliko neplnoletí předložiti mají ověřené prohlášení otce (poručníka), že svoluje, aby vzali na se dotyčný závazek.

Prodlouženou dobu služby presenční má v každém vojenském ústavu vzdělavacím (škole kadetní) při vystoupení chovanců (frekventantů) ustanoviti ústav sám.

8. Cizozemci, kteří slouží ve vojště (v loďstvu válečném), mohou teprvé, když nastal případ uvedený v §. 4:4, přidržáni býti k náleževší jim vůbec prodloužené službě presenční, z ustanovení tohoto paragrafu vyplývající.

§. 106.

Jak se assentují chovanci vojenských ústavů vzdělavacích; jak se o tom věděti dává úřadům doplňovacím.

1. Assentování chovanců, kteří z vojenských ústavů vzdělavacích přímo vstupují do stálého vojska nebo do loďstva válečného (§. 104:2 *b* a 3), vykoná ústav, jehož se týče; v příčině té, jak se assentování koná a jakými listinami se doloží, platí ustanovení §§. 109:8 a 110:1 a 5.

2. Hned po assentování zaslati má ústav vzdělavací po jednom potvrzeném výtahu z protokolu assentního sboru neb ústavu, do jehož počtu chovanec přísluší, pak onomu velitelstvu doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), v jehož obvodu chovanec dotyčný příslušen jest.

3. Velitelstvo okresu doplňovacího zaznamená, že chovanec vpočten jest na kontingent rekrutů, a učiní o tom sdělení úřadu okresnímu (úředníku okresnímu), jemuž zároveň zašle výtah z protokolu assentního. V zemích koruny uherské dostane se dotyčnému velitelstvu praporu zemské obrany stejným spůsobem vyrozumění skrze úředníky okresní.

4. Assentování absolvovaných chovanců král. uherské akademie „Ludovica" pro zemskou obranu k vojsku (a to ke pluku pěšímu čís. 32, pokud se týče k některému pluku husarů, v Budapešti posádkou ležícímu) anebo přímo k zemské obraně, dle ustanovení §. 104:4, vykoná tato akademie, která o tom věděti dá dotyčnému sboru vojenskému a příslušnému velitelstvu okresu doplňovacího, jimž zašle zároveň po jednom výtahu z protokolu assentního, toto poslednější pak učiní o tom sdělení úřadu politickému.

Diejenigen Frequentanten, welche beim Austritte aus der Kadetenschule die Linien-Dienstpflicht bereits zurückgelegt haben, leisten die Präsenz-Dienstverlängerung nach dem Austritte aus der Schule ab.

Die Präsenz-Dienstpflicht jener Frequentanten der Kadetenschulen, welche aus einer Militär-Bildungs-Anstalt in die Kadetenschule übersetzt wurden, ist abgesondert zu berechnen, und zwar bezüglich der in der Militär-Bildungs-Anstalt zugebrachten Zeit nach den Punkten 1—3, bezüglich der in der Kadetenschule zugebrachten Zeit nach den vorstehenden Bestimmungen.

Die hieraus sich ergebende Präsenz-Dienstpflicht darf jedoch zehn Jahre nicht überschreiten.

b) Infolge Frequentirung des Kurses für Kurschmiede und des höheren thierärztlichen Kurses an dem Militär-Thierarznei-Institute in Wien oder dem kön. ungarischen Thierarznei-Institute in Budapest, und zwar für jedes in einem dieser Kurse vollendete Jahr um ein Jahr, wobei jedoch die daselbst zugebrachte Zeit in die Präsenz-Dienstzeit nicht einzurechnen ist.

c) Infolge Frequentirung eines Hufbeschlag-Kurses um die Dauer der Frequentirung dieses Kurses, wobei die daselbst zugebrachte Zeit in die Präsenz-Dienstzeit einzurechnen ist.

Hat ein Frequentant der unter b) und c) erwähnten Kurse beim Austritte den gesetzlichen Präsenzdienst bereits vollendet, so hat die Ableistung der Präsenzdienst-Verlängerung nach dem Austritte zu beginnen.

d) Für Musik-Eleven, Schiffs-, Maschinen- und Musikjungen, vorausgesetzt, daß die Einreihung in das Heer, beziehungsweise in die Kriegsmarine unmittelbar aus diesem Verhältnisse erfolgt, für jedes in diesem Verhältnisse zugebrachte volle Jahr um ein Jahr.

Die Stipendisten der Kriegsmarine sind hinsichtlich der Ableistung eines verlängerten Präsenzdienstes den Schiffs- und Maschinenjungen gleichzuhalten.

7. Die Uebernahme der Verpflichtung zur Ableistung der, den Bestimmungen dieses Paragraphen entsprechenden Präsenzdienst-Verlängerung ist vor Aufnahme in die Militär-Erziehung oder in das bezügliche Verhältniß von dem Betreffenden — wenn er minderjährig ist, mit Zustimmung des Vaters oder Vormundes — mittelst eines von zwei Zeugen mitgefertigten und legalisirten Reverses auszusprechen.

Bei Bewerbern für den Hufbeschlag-Kurs entfällt jedoch die Ausstellung des Reverses seitens derselben und ist nur von Minderjährigen die legalisirte väterliche (vormundschaftliche) Zustimmung zur Uebernahme der bezüglichen Verpflichtung beizubringen.

Die Feststellung der Präsenzdienst-Verlängerung hat in jeder Militär-Bildungs-Anstalt (Kadetenschule) beim Austritte der Zöglinge (Frequentanten) durch die Anstalt selbst zu erfolgen.

8. Im Heere (in der Kriegsmarine) dienende Ausländer können erst beim Eintritte des im §. 4:4 bezeichneten Falles zu einer ihnen sonst obgelegenen, aus den Bestimmungen dieses Paragraphen hervorgehenden Präsenzdienst-Verlängerung verhalten werden.

§. 106.

Assentirung der Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten; Verständigung der Ergänzungsbehörden von derselben.

1. Die Assentirung der aus den Militär-Bildungs-Anstalten unmittelbar in das stehende Heer oder in die Kriegsmarine gelangenden Zöglinge (§. 104:2 b und 3) erfolgt durch die betreffende Anstalt; für die Vornahme und Dokumentirung der Assentirung sind die Bestimmungen der §§. 109:8 und 110:1 und 5 maßgebend.

2. Unmittelbar nach der Assentirung ist seitens der Bildungs-Anstalt je ein bestätigter Auszug aus dem Assent-Protokolle der standeszuständigen Truppe oder Anstalt, dann jenem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando, in dessen Bereich der betreffende Zögling zuständig ist, zu übersenden.

3. Das Ergänzungsbezirks-Kommando bewirkt die Vormerkung der Anrechnung auf das Rekruten-Kontingent und macht hievon der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) unter Uebermittlung eines Auszuges aus dem Assent-Protokolle die Mittheilung. In den Ländern der ungarischen Krone wird das betreffende Landwehr-Bataillons-Kommando durch die Bezirksbeamten in gleicher Weise verständigt.

4. Die Assentirung der absolvirten Zöglinge der königl. ungarischen Landwehr-Ludovika-Akademie zum Heere (u. zw. zum Infanterie-Regimente Nr. 32, beziehungsweise zu einem in Budapest garnisonirenden Husaren-Regimente) oder unmittelbar zur Landwehr, nach den Bestimmungen des §. 104:4, erfolgt durch diese Akademie, welche hievon durch Zusendung je eines Auszuges aus dem Assent-Protokolle den betreffenden Truppenkörper und das zuständige Ergänzungsbezirks-Kommando, letzteres zur Verständigung der politischen Behörde, in Kenntniß setzt.

Díl čtvrtý.

O vstupu dobrovolném.

XVI. Oddělení.

O dobrovolném vstupu do stálého vojska a do loďstva válečného, spojeném s tříletou, pokud se týče čtyrletou povinností služební v linii.

§. 107.

Dobrovolný vstup vůbec. Povinnosť služební.

1. Každý tuzemec, jenž vyhovuje podmínkám zákonným, může dle vlastní volby dobrovolně vstoupiti do některého sboru neb ústavu stálého vojska, jenž právo má, přijímati dobrovolníky (§. 109), a to na dobu povinnosti služební v linii, v záloze a v zemské obraně, stanovenou v §. 4 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 1 XXXIX. článku zákona z roku 1882), pak do loďstva válečného pouze na dobu služební povinnosti v linii a v záloze.

2. Tuzemci, uvedení v §. 5 : 1 *b*, mohou však vřaděni býti toliko na tříletou, pokud se týče čtyrletou dobu povinnosti služební v linii.

3. Za tuzemce buď v příčině vstupu dobrovolného pokládán každý, kdo v některém z obou států mocnářství domovským právem příslušen jest.*)

4. Kdo v jednom státu mocnářství příslušen jest, může také vstoupiti do některého sboru neb ústavu, který se výhradně doplňuje z obvodu státu druhého.

5. Služební doba dobrovolníků počítá se ode dne assentování, kterým také v počet se vezmou (§. 85).

Doba služební, kterou dobrovolník snad již před assentováním odbyl ve stálém vojště, v loďstvu válečném, v náhradní záloze nebo v zemské obraně, nepočítá se do služební povinnosti dobrovolnické, kterou znova na se béře.

§. 108.

Kterých průkazů třeba jest ke vstupu dobrovolnému; jak dlouho platí certifikát vstupní.

1. Kdo vstoupiti chce dobrovolně do stálého vojska (do loďstva válečného), předložiti má k cíli tomu certifikát vstupní**), příslušným úřadem okresním (úředníkem okresním) dle
Vzorec XXVII. vzorce XXVII. vyhotovený, a nad to, jest-li neplnoletým, ověřené neb úřadem okresním (úředníkem okresním) bydliště potvrzené písemné svolení otce nebo poručníka, pakli však již sloužil ve stálém vojště, v loďstvu válečném, v náhradní záloze nebo v zemské obraně, také listinu o propuštění.

Jest-li dobrovolník assentován, zůstanou průkazy tyto uschovány ve spisech sboru neb ústavu, jehož se týče.

2. Certifikát vstupní nesmí vydán býti:

a) jestliže dobrovolník nedosáhl ještě anebo již překročil stáří, kterého ke vstupu do stálého vojska (loďstva válečného) potřebí jest;

b) jestliže dobrovolník, byv trestním soudem odsouzen, následkem toho nepožívá plně práv občanských;

c) jestliže dobrovolník dle zákona byl k odvodu zavázán a k němu se nedostavil, aneb

d) během doby odvodní oněm povinníkům branným, kteří dle životní třídy své k odvodu zavázáni jsou.

3. Jestliže dobrovolník se nezdržuje ve svém okresu domovském, má okresní úřad (okresní úředník) bydliště data, kterých potřebí k vyhotovení certifikátu vstupního, sděliti domovskému úřadu okresnímu (úředníku okresnímu).

4. Certifikát vstupní pozbývá platnosti do dvou měsíců ode dne, kdy byl vyhotoven, anebo také dříve dnem, kterého počala doba odvodní, jest-li dobrovolník ve věku odvodem povinném.

Protáhne-li se assentování dobrovolníka, jenž k odvodu povinnen není a jehož přijetí povoleno bylo, z jiných důvodů tou měrou, že mezitím certifikát vstupní pozbyl platnosti, může assentování vykonáno býti teprvé tehdy, když dobrovolník znova předloží tento certifikát.

---

*) Výjimka v poznámce k §. 5 : 1 *b*).

**) Certifikát vstupní nemusí předložiti ti, kteří uvedeni jsou v poznámce k §. 5 : 1 *b*).

Vierter Theil.

Der freiwillige Eintritt.

XVI. Abschnitt.

Der freiwillige Eintritt in das stehende Heer und in die Kriegsmarine mit der drei-, beziehungsweise vierjährigen Linien-Dienstpflicht.

§. 107.

Der freiwillige Eintritt im allgemeinen. Dienstpflicht.

1. Freiwillig kann jeder Inländer, welcher den gesetzlichen Erfordernissen entspricht, nach eigener Wahl zu einer zur Aufnahme von Freiwilligen berechtigten Truppe oder Anstalt des stehenden Heeres (§. 109) auf die im §. 4 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 1 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) bestimmte Linien-, Reserve- und Landwehr-Dienstpflicht, dann zur Kriegsmarine auf die Dauer der Linien- und Reserve-Dienstpflicht allein eintreten.

2. Die im §. 5:1 b) bezeichneten Inländer können jedoch nur auf die drei-, beziehungsweise vierjährige Linien-Dienstpflicht eingereiht werden.

3. Als Inländer ist in Bezug auf den freiwilligen Eintritt jeder zu betrachten, welcher in einem der beiden Staaten der Monarchie heimatszuständig ist.*)

4. Der Eintritt des in dem einen Staate der Monarchie Zuständigen kann auch bei einer Truppe oder Anstalt erfolgen, welche sich ausschließlich aus dem Bereiche des anderen Staates ergänzt.

5. Die Dienstzeit der Freiwilligen zählt vom Tage der Assentirung, mit welchem auch deren Instandnahme (§. 85) erfolgt.

Die etwa vor der Assentirung bereits zurückgelegte Dienstzeit des Freiwilligen im stehenden Heere, in der Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr wird in die neu übernommene Freiwilligen-Dienstpflicht nicht eingerechnet.

§. 108.

Nachweise zum freiwilligen Eintritte; Giltigkeitsdauer des Eintritts-Certifikates.

1. Wer freiwillig in das stehende Heer (die Kriegsmarine) eintreten will, hat dazu das von der zuständigen Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) nach dem Muster XXVII ausgefertigte Eintritts-Certifikat**) und überdies, wenn er minderjährig ist, die legalisirte oder von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) des Aufenthaltsortes bestätigte schriftliche Zustimmung des Vaters oder Vormundes, wenn er aber bereits im stehenden Heere, in der Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr gedient hat, auch das Entlassungs-Dokument beizubringen. Muster XXVII.

Erfolgt die Assentirung des Freiwilligen, so bleiben diese Nachweise in aktenmäßiger Verwahrung der betreffenden Truppe oder Anstalt.

2. Das Eintritts-Certifikat darf nicht erfolgt werden:

a) wenn der Freiwillige das für den Eintritt in das stehende Heer (die Kriegsmarine) erforderliche Lebensalter noch nicht erreicht oder bereits überschritten hat,

b) wenn sich der Freiwillige infolge einer erlittenen strafgerichtlichen Verurtheilung nicht im Vollgenuße der bürgerlichen Rechte befindet,

c) wenn der Freiwillige gesetzlich zur Stellung verpflichtet war und zu derselben nicht erschienen ist, oder

d) während der Stellungsperiode jenen Wehrpflichtigen, welche nach ihrer Altersklasse zur Stellung verpflichtet sind.

3. Wenn der Freiwillige sich nicht in seinem Heimatsbezirke aufhält, so hat die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) des Aufenthaltsortes die zur Ausfertigung des Eintritts-Certifikates erforderlichen Daten der heimatlichen Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) mitzutheilen.

4. Die Giltigkeitsdauer des Eintritts-Certifikates erlischt zwei Monate nach dem Ausfertigungstage, oder auch früher mit dem Tage des Beginnes der Stellungsperiode, wenn der Freiwillige im stellungspflichtigen Alter steht.

Verzögert sich die Assentirung eines zur Stellung nicht verpflichteten Freiwilligen, dessen Aufnahme bewilligt wurde, aus anderen Ursachen derart, daß inzwischen die Giltigkeit des Eintritts-Certifikates erloschen ist, so kann die Assentirung erst nach erneuerter Beibringung dieses Certifikates vorgenommen werden.

---

*) Ausnahme in der Anmerkung zu §. 5:1 b).

**) Die Beibringung des Eintritts-Certifikates entfällt bei den in der Anmerkung zu §. 5:1 b) Bezeichneten.

§. 109.

Jak se jest dobrovolníku hlásiti u sboru neb ústavu, jenž právo má, dobrovolníky přijímati.

1. Dobrovolník přihlásiti se má ke vstupu přímo u zvoleného sboru neb ústavu stálého vojska, jenž právo má, přijímati dobrovolníky, anebo u loďstva válečného (sboru námořského), a předložiti spolu průkazy, kterých potřebí vedle §. 108.

2. Přijímati dobrovolníky pro vojsko mají právo:

A) pěší pluky, pluk tyrolských myslivcův, prapory polních myslivcův, pluky jízdecké, sborové pluky dělostřelecké a divise samostatných těžkých batterií, prapory pevnostního dělostřelectva, pluky měřičské, pluk zákopnický, pluk železniční a telegrafní, pluky vozotajské a sbor zdravotní.

Počet dobrovolníků, přijatých ke sboru vozotajskému, nesmí však při žádné divisi vozotajské převyšovati čtvrtinu její normálního kontingentu rekrutů.

B) Ústavy zbrojnictva dělostřeleckého a vozotajského, správní ústavy zásobní a monturní, a to ve válce bez všelikého obmezení, v míru pak, jakož i vůbec vojenská oddělení ústavů pro chov koní smějí přijímati toliko ty, kteří uvedeni jsou v §. 107 : 2. Přijetí dobrovolníků, kteří ještě neučinili zadost povinnosti odvodní, závisí naproti tomu od povolení říšského ministeria vojenství.

3. Dobrovolníci nesmějí býti přijati, jestliže nepředložili úplně průkazy, kterých potřebí vedle §. 108, aneb jestliže v době, kdy dobrovolník se hlásí, není schodku v předepsaném počtu presenčním.

Nehledě k pěchotě a ke sboru mysliveckému, smějí ve válce u ostatních mobilisovaných sborů a ústavů přijímati se pouze takoví dobrovolníci, kteří již sloužili v dotyčné zbrani neb vlastnosti aneb jejichž řemeslo neb jiná dovednosť nepřipouští pochyby, že brzo bude lze jich užiti ke službě vojenské.

O tom, má-li dobrovolník přijat býti, rozhodují velitelstva pluků, pak velitelstva samostatných praporů, divisí batterií, oddělení, ústavů a velitelstvo sboru námořského; — ve válce, kde jsou sbory náhradní, také velitelé těchto sborů.

V zastoupení velitelstva pluku mohou přijímati dobrovolníky také velitelstva samostatně v tuzemsku oddělených polních praporů pěších pluků a pluku tyrolských myslivcův, pak oddělené prapory pluků měřičských, pluku zákopnického jakož i pluku železničního a telegrafního.

4. Dobrovolníkům, kteří již sloužili, budiž přijetí odepřeno, jestliže vyžádané listiny o mravech jejich nepodávají uspokojivého důkazu o odbyté době služební.

5. Jest-li dobrovolník zamítnut, poněvadž nebyl shledán spůsobilým ke vlastní službě válečné vůbec aneb pro zvolený sbor neb ústav, nebudiž mu o tom vydán výměr písemný.

6. Assentování dobrovolníků vykoná, aniž se při tom účastní úřad politický, sbor neb ústav, jehož se týče, šetře ustanovení, která platí pro lékařskou prohlídku a posouzení tělesné a duševní spůsobilosti ke vlastní službě válečné (příloha III. a IV.).

7. Předloží-li dobrovolník písemné povolení ke přijetí, vyhotovené od velitelstva, jež právo má, dobrovolníky přijímati, může assentován býti také prostředkem delegace u velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), které jest bydlišti jeho nejblíže.

Dobrovolníci pro ústavy zásobní assentováni buďtež vždy prostředkem delegace u velitelstva okresu doplňovacího aneb při některém sboru vojenském.

8. Komise k assentování dobrovolníků skládá se:

a) z velitele sboru neb ústavu (okresu doplňovacího) aneb jeho zástupce (setníka),

b) z nižšího důstojníka (důstojníka okresu doplňovacího), a

c) z graduovaného lékaře vojenského (loďstva válečného).

9. Lékaři vojenskému (loďstva válečného) náleží, aby posoudil a dobré zdání podal o tělesné a duševní spůsobilosti dobrovolníka; o vřadění jeho rozhodne člen komise, uvedený v předešlém odstavci pod *a*).

§. 110.

Jakými listinami doložiti se má assentování a jak se o tom věděti dává úřadům doplňovacím.

1. Assentování dobrovolníků doloží se protokolem assentním, jenž od členů komise, uvedených v §. 109 : 8, od případu k případu podepsán býti má.

2. Ihned, jakmile dobrovolník byl assentován, zašle sbor neb ústav, jenž vykonal toto assentování, potvrzený výtah z protokolu assentního onomu velitelstvu doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), v jehož obvodu dobrovolník příslušen jest.

§. 109.

Anmeldung des Freiwilligen bei der zur Aufnahme berechtigten Truppe oder Anstalt.

1. Die Anmeldung des Freiwilligen zum Eintritte erfolgt unter Beibringung der nach §. 108 erforderlichen Nachweise unmittelbar bei der gewählten, zur Aufnahme von Freiwilligen berechtigten Truppe oder Anstalt des stehenden Heeres oder bei der Kriegsmarine (dem Matrosen-Korps).

2. Zur Aufnahme von Freiwilligen für das Heer sind berechtigt:

A) Die Infanterie-Regimenter, das Tiroler Jäger-Regiment, die Feld-Jäger-Bataillone, die Cavallerie-Regimenter, die Korps-Artillerie-Regimenter und selbstständigen schweren Batterie-Divisionen, die Festungs-Artillerie-Bataillone, die Genie-Regimenter, das Pionnier-Regiment, das Eisenbahn- und Telegraphen-Regiment, die Train-Regimenter und die Sanitäts-Truppe.

Die Aufnahme von Freiwilligen zur Train-Truppe darf jedoch bei jeder Train-Division ein Viertel des normalen Rekruten-Kontingents derselben nicht übersteigen.

B) Die Anstalten des Artillerie- und des Train-Zeugswesens, die Verpflegs- und die Montur-Verwaltungs-Anstalten, im Kriege unbeschränkt, im Frieden, wie die Militär-Abtheilungen der Pferdezucht-Anstalten überhaupt, nur zur Aufnahme der im §. 107:2 Bezeichneten. Die Aufnahme von Freiwilligen, welche der Stellungspflicht noch nicht Genüge geleistet haben, ist dagegen von der Bewilligung des Reichs-Kriegs-Ministeriums abhängig.

3. Die Aufnahme von Freiwilligen darf nicht erfolgen, wenn die nach §. 108 erforderlichen Nachweise nicht vollständig beigebracht sind, oder, wenn zur Zeit der Anmeldung des Freiwilligen ein Abgang am vorgeschriebenen Präsenzstande nicht besteht.

Im Kriege dürfen, von der Infanterie und von der Jäger-Truppe abgesehen, bei den übrigen mobilisirten Truppen und Anstalten nur solche Freiwillige angenommen werden, welche bereits in der betreffenden Waffe oder Eigenschaft gedient haben, oder deren Profession und sonstige Geschicklichkeit ihre baldige Verwendbarkeit für die militärische Dienstleistung außer Frage stellt.

Die Entscheidung über die Aufnahme steht den Regiments-Kommanden, dann den Kommanden der selbstständigen Bataillone, Batterie-Divisionen, Abtheilungen, Anstalten und dem Kommando des Matrosen-Korps; — im Kriege, wo Ersatzkörper bestehen, auch den Kommandanten dieser zu.

In Vertretung des Regiments-Kommandos können auch die Kommanden der im Inlande selbstständig detachirten Feld-Bataillone der Infanterie-Regimenter und des Tiroler Jäger-Regiments, dann die detachirten Bataillone der Genie-Regimenter, des Pionnier- und des Eisenbahn- und Telegraphen-Regiments Freiwillige aufnehmen.

4. Jenen Freiwilligen, welche bereits gedient haben, ist die Aufnahme zu verweigern, wenn die eingeholten Sitten-Dokumente einen befriedigenden Nachweis über die zurückgelegte Dienstzeit nicht liefern.

5. Wird der Freiwillige, weil er zum eigentlichen Kriegsdienste überhaupt oder für die gewählte Truppe oder Anstalt nicht geeignet befunden wurde, zurückgewiesen, so ist ihm hierüber ein schriftlicher Bescheid nicht zu erfolgen.

6. Die Assentirung der Freiwilligen erfolgt ohne Intervenirung der politischen Behörde durch die betreffende Truppe oder Anstalt unter Beobachtung der für die ärztliche Untersuchung und Beurtheilung der körperlichen und geistigen Eignung zum eigentlichen Kriegsdienste maßgebenden Bestimmungen (Beilage III und IV).

7. Liegt von Seite des zur Aufnahme eines Freiwilligen berechtigten Kommandos eine schriftliche Aufnahmsbewilligung vor, so kann die Assentirung auch im Delegirungswege bei dem, dem Aufenthalte des Freiwilligen nächsten Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando vorgenommen werden.

Die Assentirung Freiwilliger für Verpflegs-Anstalten hat stets im Delegirungswege beim Ergänzungsbezirks-Kommando oder bei einem Truppenkörper zu erfolgen.

8. Zur Assentirung der Freiwilligen hat die Kommission zu bestehen:

a) aus dem Kommandanten der Truppe oder Anstalt (des Ergänzungsbezirks) oder dessen Stellvertreter (Hauptmann),

b) aus einem Subalternoffizier (Ergänzungsbezirks-Offizier), und

c) aus einem graduirten Militär- (Kriegsmarine-) Arzte.

9. Dem Militär- (Kriegsmarine-) Arzte liegt die gutächtliche Beurtheilung der körperlichen und geistigen Beschaffenheit des Freiwilligen ob; die Entscheidung über die Einreihung erfolgt durch das im vorstehenden Punkte unter a) bezeichnete Kommissions-Mitglied.

§. 110.

Dokumentirung des Aktes der Assentirung und Verständigung der Ergänzungsbehörden.

1. Die Assentirung der Freiwilligen wird durch das Assent-Protokoll, welches von den im §. 109:8 bezeichneten Kommissions-Mitgliedern fallweise zu unterfertigen ist, dokumentirt.

2. Unmittelbar nach der Assentirung des Freiwilligen übersendet die Truppe oder Anstalt, welche diese Assentirung vorgenommen hat, einen bestätigten Auszug aus dem Assent-Protokolle an jenes Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando, in dessen Bereich der Freiwillige zuständig ist.

3. Velitelstvo okresu doplňovacího zašle příslušnému úřadu okresnímu (úředníku okresnímu) výtah z protokolu assentního. Může-li dobrovolník vpočten býti na kontingent rekrutů (§. 35 : 1), mají oba úřadové vpočtení poznamenati.

4. Jest-li dobrovolník assentován prostředkem delegace (§. 109 : 7), buďiž výtah z protokolu assentního zaslán sboru neb ústavu, do jehož počtu dobrovolník přísluší, a sluší dále před se jíti dle odstavce 2. a 3.

5. O všech dobrovolnících, assentovaných u velitelstev doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného), vedeny buďtež zvláštní protokoly assentní a to o příslušných (protokol assentní *D*) a o nepříslušných (protokol assentní *E*) (vzorec XV.).

Sbory a ústavy, kteréž konají assentování, vedou protokol assentní F.

§. 111.

O vstupu cizozemců do stálého vojska neb do loďstva válečného.

1. Cizozemci, kteří chtějí býti vřaděni do stálého vojska nebo do loďstva válečného, zaslati mají žádosti svoje přímo říšskému ministeriu vojenství, pokud se týče námořskému odboru jeho, aby vyžádaly Nejvyšší svolení Jeho cís. a král. Apoštolského Veličenství.

2. K žádosti připojeny buďtež následující listiny:

a) list křestní (list rodový),

b) vysvědčení o bezúhonném životu, vyhotovené od politického nebo policejního úřadu bydliště,

c) písemné, beze vší výhrady vydané povolení domácí vlády, že cizozemec vstoupiti může do stálého vojska (loďstva válečného),

d) vyžádaná připověď některého ze sborů, uvedených v §. 109 : 2 *A*, jež právo mají, přijímati dobrovolníky takové, aneb námořského velitelstva sborového v Pulji,

e) revers ověřený a jest-li cizozemec neplnoletým, od otce nebo poručníka spolu podepsaný, kterým se uchazeč zavazuje ke tří- (čtyr-) leté službě presenční ve stálém vojště (v loďstvu válečném).

3. Uděleno-li Nejvyšší svolení ke přijetí, vyrozumí se o tom uchazeč prostřednictvím zvoleného sboru (sboru námořského) a oznámí se mu onen úřad vojenský, u něhož se za účelem assentování přihlásiti má. Jak v příčině té před se jíti sluší, ustanovují §§. 109 : 5 až 9 a 110 : 1, 4 a 5.

§. 112.

Jak skládají zkoušku kadetní osoby, jež nejsou ke zbrani povinny.

1. Osoby, jež nejsou ke zbrani povinny, mohou teprvé po svém assentování jmenovány býti „kadety vlastními", jestliže složily „zkoušku kadetní" s povšechným výsledkem aspoň „dostatečným" na kadetní škole oné zbraně, při které chtějí býti jmenovány kadety vlastními.

2. Každému tuzemci, jenž vyhovuje podmínkám pro dobrovolný vstup do stálého vojska, jakož i každému cizozemci, jenž ke vstupu do stálého vojska obdržel Nejvyšší svolení Jeho cís. a král. Apoštolského Veličenství, jest dovoleno, aby žádal za připuštění ke zkoušce kadetní.

Uchazeč prokázati musí zákonnými vysvědčeními dobré vychování, dostatečné vzdělání předběžné*) a zvláště bezúhonný život, jakož i dále okolnosť, že se na některé škole kadetní s výsledkem aspoň „dostatečným" účastnil cvičení mapopisných, předepsaných pro frekventanty škol kadetních.

3. Žádosti za připuštění ke zkoušce kadetní podány buďtež do 15. září každého roku velitelstvu oné školy kadetní, na které uchazeč zkoušku složiti si přeje.

4. Uchazeči musí žádosti svoje vlastnoručně napsati a spolu udati, ve kterém druhu zbraně kadety jmenováni býti chtějí.

Tuzemci připojtež k žádostem svým mimo průkazy, jichž potřebí k dobrovolnému vstupu do stálého vojska (§. 108 : 1), následující listiny:

a) vysvědčení o bezúhonném životu, vyhotovené od politického nebo policejního úřadu bydliště uchazečova,

b) svolení velitele sboru, ke kterému uchazeč přeje si býti vřaděn,

c) vysvědčení študijní, a

d) vysvědčení oné školy kadetní, na které se uchazeč účastnil cvičení mapopisných.

Cizozemci nechť k žádostem těmto připojí listiny, uvedené v §. 111 : 2 *a*, *b*, *d* a *e*, dále průkaz Nejvyššího svolení ke vstupu do stálého vojska a konečně dotčená výše vysvědčení, uvedená pod *c* a *d*.

---

*) Úplně odbyté vyšší gymnasium, vyšší škola reálná neb ústav vyučovací jim na roveň postavený (§. 119).

3. Das Ergänzungsbezirks-Kommando übermittelt an die zuständige Bezirksbehörde (den Bezirksbeamten) einen Auszug aus dem Assent-Protokolle. Ist der Freiwillige auf das Rekruten-Kontingent anrechnungsfähig (§. 35 : 1), so haben beide die Anrechnung vorzumerken.

4. Wird die Assentirung des Freiwilligen im Delegirungswege vorgenommen (§. 109 : 7), so ist der Auszug aus dem Assent-Protokolle der standeszuständigen Truppe oder Anstalt zu übermitteln und weiter nach Punkt 2 und 3 vorzugehen.

5. Ueber alle bei den Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden vorkommenden Freiwilligen-Assentirungen sind abgesonderte Assent-Protokolle über die Zuständigen (Assent-Protokoll D) und Nichtzuständigen (Assent-Protokoll E) zu führen (Muster XV).

Die Truppen und Anstalten, welche Assentirungen vornehmen, führen das Assent-Protokoll F.

§. 111.

Eintritt der Ausländer in das stehende Heer oder in die Kriegsmarine.

1. Ausländer, welche in das stehende Heer oder die Kriegsmarine eingereiht zu werden wünschen, haben ihre Aufnahmsgesuche unmittelbar an das Reichs-Kriegs-Ministerium, beziehungsweise an die Marine-Sektion desselben, zur Einholung der Allerhöchsten Bewilligung Seiner k. und k. Apostolischen Majestät einzusenden.

2. Dem Gesuche sind folgende Dokumente anzuschließen:

a) der Taufschein (Geburtsschein),

b) das von der politischen oder Polizeibehörde des Aufenthaltsortes ausgestellte Zeugniß über das makellose Vorleben,

c) die schriftliche ohne jeden Vorbehalt gegebene Bewilligung der heimatlichen Regierung zum Eintritte in das stehende Heer (Kriegsmarine),

d) die eingeholte Zusicherung einer der im §. 109 : 2 A bezeichneten, zur Aufnahme von solchen Freiwilligen berechtigten Truppe oder des Matrosen-Korps-Kommandos in Pola,

e) der — im Falle der Minderjährigkeit vom Vater oder Vormunde mitgefertigte und — legalisirte Revers, mit dem sich der Bewerber zu einem drei- (vier-) jährigen Präsenzdienste im stehenden Heere (in der Kriegsmarine) verpflichtet.

3. Wird die Allerhöchste Bewilligung zur Aufnahme ertheilt, so wird hievon der Bewerber im Wege der gewählten Truppe (des Matrosen-Korps) verständigt und ihm jene Militär-Behörde bekanntgegeben, bei welcher er sich behufs Assentirung zu melden hat. Für den diesfälligen Vorgang sind die Bestimmungen der §§. 109 : 5 bis 9 und 110 : 1, 4 und 5 maßgebend.

§. 112.

Ablegung der Cadeten-Prüfung von nichtwehrpflichtigen Personen.

1. Nichtwehrpflichtige Personen können erst nach ihrer Assentirung zu „Berufs-Kadeten" ernannt werden, wenn sie die „Kadeten-Prüfung" mit mindestens „genügendem" Gesammterfolge an der Kadetenschule jener Waffe abgelegt haben, in welcher sie die Ernennung zu Berufs-Kadeten anstreben.

2. Jedem Inländer, welcher den Bedingungen für den freiwilligen Eintritt in das stehende Heer entspricht, wie jedem Ausländer, welcher zum Eintritte in das stehende Heer die Allerhöchste Bewilligung Seiner k. und k. Apostolischen Majestät erhalten hat, ist es gestattet, sich um die Zulassung zur Kadetenprüfung zu bewerben.

Der Bewerber muß durch legale Zeugnisse eine gute Erziehung, hinreichende Vorbildung*) und insbesondere ein makelloses Vorleben, wie weiter nachweisen, daß er die für Frequentanten der Kadetenschulen vorgeschriebenen Mappirungs-Uebungen an einer Kadetenschule mit mindestens „genügendem" Erfolge mitgemacht hat.

3. Gesuche um Zulassung zur Kadetenprüfung sind bis 15. September jedes Jahres an das Kommando jener Kadetenschule zu richten, an welcher der Bewerber die Prüfung abzulegen wünscht.

4. Diese Gesuche müssen von den Bewerbern eigenhändig geschrieben sein und die Angabe enthalten, in welcher Waffengattung die Ernennung zum Kadeten angestrebt wird.

Denselben sind von Inländern außer den für den freiwilligen Eintritt in das stehende Heer erforderlichen Nachweisen (§. 108 : 1) beizuschließen:

a) das von der politischen oder der Polizeibehörde des Aufenthaltsortes des Bewerbers ausgestellte Zeugniß über das makellose Vorleben,

b) die Zustimmung des Kommandanten der Truppe, zu welcher der Bewerber eingereiht zu werden wünscht,

c) die Studienzeugnisse, und

d) das Zeugniß jener Kadetenschule, an welcher die Mappirungs-Uebungen mitgemacht wurden.

Ausländer haben diesen Gesuchen die im §. 111 : 2 a), b), d) und e) bezeichneten Dokumente, weiter den Nachweis der Allerhöchsten Bewilligung zum Eintritte in das stehende Heer und endlich die obigen, unter c) und d) bezeichneten Zeugnisse beizulegen.

---

*) Vollständige Absolvirung eines Ober-Gymnasiums, einer Ober-Realschule oder einer gleichgestellten Lehranstalt (§. 119).

5. Cvičení mapopisná konají se v letních měsících, zkoušky kadetní v době od 1. do 10. října.

6. O ustanoveních v příčině cvičení mapopisných, komise zkušební, rozsahu zkoušky kadetní a o tom, jak se při ní před se jde, jedná předpis zvláštní.

7. Podrobí-li se uchazeči, složivše zkoušku kadetní, dobrovolnému assentování (§§. 109 a 110) k oněm sborům vojenským, ke kterým jim povoleno bylo vstoupiti, jmenováni jsou kadety vlastními, jakmile dotyčná oznámení těch kterých sborů vojenských dojdou říšského ministeria vojenství.

8. Jestliže ten, jehož se týče, složiv zkoušku kadetní, žádá přijat býti za jednoročního dobrovolníka, jest mu tato zkouška průkazem vědecké spůsobilosti ke službě té. Odbytá zkouška kadetní má pak ještě za následek, že dobrovolník ke konci roku presenčního není více podroben nové zkoušce z odborů theoretických.

§. 113.

O přijetí námořských aspirantů do loďstva válečného.

1. Dle poměrů početních přijímají se mladíci za námořské aspiranty do loďstva válečného.

Podmínky, za jakých mohou býti přijati, jsou:

a) aby byli státními občany v některém z obou států mocnářství,

b) aby dosáhli 17. a nepřekročili 19. roku věku,

c) aby byli úplně fysicky schopni,

d) aby s dobrým prospěchem odbyli študia na vyšší škole reálné neb jim na roveň postavená študia v plaveckém oddělení obchodní a plavecké akademie aneb aby absolvovali vyšší gymnasium,

e) aby uchazeč s výsledkem se podrobil zkoušce přijímací, ke které se povolá a již mu složiti náleží na akademii námořské ve Rjece.

2. K žádosti, jež podána býti má námořskému odboru říšského ministeria vojenství, přiloženy buďtež tyto listiny:

a) list domovský,

b) list křestní nebo rodový,

c) vysvědčení očkovací,

d) vysvědčení graduovaného vojenského lékaře velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) neb sboru vojenského, bydlišti uchazečovu nejblíže ležícího, o tělesné schopnosti ke službě námořské a válečné, se zvláštním udáním síly zraku*),

e) vysvědčení študijní spolu s průkazem o tom, zná-li uchazeč snad cizí jazyky,

f) ověřené písemné svolení otcovo neb poručníkovo ke vstupu do loďstva válečného,

g) vysvědčení o bezúhonném životu, vyhotovené úřadem politickým nebo policejním.

Žádosti uchazečů, kteří náležejí k vojenským ústavům vzdělavacím aneb ke stálému vojsku, buďtež předloženy v cestě služební spolu s listinami o kvalifikaci a mravech jejich.

3. Jest-li uchazečů větší počet, přihlíží se:

a) k synům těch, kdož náležejí k loďstvu válečnému,

b) k synům, jichž otcové slouží nebo sloužili ve stálém vojště nebo v zemské obraně,

c) k mladíkům ze zemí přímořských, kteří jsou mocni jazyka německého.

4. Uchazeči, kteří připuštěni jsou ke zkoušce přijímací, zapraviti musí útraty cestovní z prostředků vlastních.

Složí-li uchazeč s výsledkem zkoušku přijímací, budiž assentován za námořského aspiranta na zákonnou dobu služební.

O tom, jak se koná assentování, jakými se doloží listinami a jak se o tom vyrozumějí úřadové doplňovací, platí ustanovení §§. 109 a 110.

5. Nejsou-li aspiranti námořští uznáni spůsobilými ke službě v loďstvu válečném, mají vykonati další svou povinnost služební ve stálém vojště.

---

*) Dle toho, co udáno v normálním nařízení ode dne 2. května 1872 ob. nař. odb. nám. čís. 263 (sbírka normálních nařízení pro námořstvo XIII. částka a sbírka nařízení pro c. k. vojsko 26. částka).

5. Die Mappirungs-Uebungen finden in den Sommermonaten, die Kadetenprüfungen in der Zeit vom 1. bis 10. Oktober statt.

6. Die Bestimmungen für die Mappirungs-Uebungen, die Prüfungs-Kommission, den Umfang der Kadeten-Prüfung und den Vorgang bei derselben werden in einer besonderen Vorschrift behandelt.

7. Unterziehen sich die Bewerber nach bestandener Kadetenprüfung der freiwilligen Assentirung (§§. 109 und 110) zu jenen Truppenkörpern, zu welchen ihnen der Eintritt bewilligt wurde, so werden sie, sobald die bezüglichen Anzeigen von den betreffenden Truppenkörpern beim Reichs-Kriegs-Ministerium einlangen, zu Berufs-Kadeten ernannt.

8. Wenn der Betreffende nach Ablegung der Kadetenprüfung die Aufnahme als Einjährig-Freiwilliger anstrebt, so gilt diese Prüfung als Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung zu diesem Dienste. Die Ablegung der Kadetenprüfung hat dann noch die Folge, daß der Freiwillige am Schluße des Präsenzjahres einer erneuerten Prüfung aus den theoretischen Fächern nicht mehr unterzogen wird.

§. 113.

Die Aufnahme von See-Aspiranten in die Kriegsmarine.

1. Nach Maßgabe der Standesverhältnisse werden Jünglinge als See-Aspiranten in die Kriegsmarine aufgenommen.

Die Aufnahmsbedingungen sind:

a) die Staatsbürgerschaft in einem der beiden Staaten der Monarchie,
b) das erreichte 17. und nicht überschrittene 19. Lebensjahr,
c) die vollkommene physische Tauglichkeit,
d) die mit gutem Erfolge zurückgelegten Ober-Realschul- oder denselben gleichzuhaltenden Studien an der nautischen Abtheilung der Handels- und nautischen Akademie oder die Absolvirung eines Ober-Gymnasiums,
e) das Bestehen einer an der Marine-Akademie in Fiume abzulegenden Aufnahmsprüfung, zu welcher der Bewerber berufen wird.

2. Dem an die Marine-Sektion des Reichs-Kriegs-Ministeriums zu richtenden Gesuche sind folgende Dokumente beizuschließen:

a) der Heimatschein,
b) der Tauf- oder Geburtsschein,
c) das Impfungs-Zeugniß,
d) das Zeugniß eines graduirten Militär-Arztes des dem Aufenthaltsorte des Bewerbers zunächst befindlichen Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommandos oder Truppenkörpers über die körperliche Tauglichkeit zum See- und Kriegsdienste, mit besonderer Angabe des Sehvermögens,*)
e) die Studienzeugnisse sammt dem Nachweise über die etwaige Kenntniß fremder Sprachen,
f) die legalisirte schriftliche Zustimmung des Vaters oder Vormundes zum Eintritte in die Kriegsmarine,
g) ein von der politischen oder Polizeibehörde ausgestelltes Zeugniß über das unbescholtene Vorleben.

Gesuche von Bewerbern, welche den Militär-Bildungs-Anstalten oder dem stehenden Heere angehören, sind im Dienstwege unter Anschluß der Qualifikations- und Sitten-Dokumente vorzulegen.

3. Bei einer größeren Anzahl von Bewerbern werden berücksichtigt:

a) Söhne von Angehörigen der Kriegsmarine,
b) Söhne, deren Väter im stehenden Heere oder in der Landwehr dienen oder gedient haben,
c) Jünglinge aus den Küstenländern, welche der deutschen Sprache mächtig sind.

4. Jene Bewerber, welche zur Aufnahmsprüfung zugelassen werden, haben die Kosten der Reise aus eigenem zu bestreiten.

Wird die Aufnahmsprüfung mit Erfolg abgelegt, so ist der Bewerber als See-Aspirant auf die gesetzliche Dienstzeit zu assentiren.

Für die Vornahme der Assentirung, Dokumentirung derselben und Verständigung der Ergänzungsbehörden sind die Bestimmungen der §§. 109 und 110 maßgebend.

5. Werden See-Aspiranten zum Dienste in der Kriegsmarine nicht befähigt erkannt, so haben dieselben ihre weitere Dienstpflicht im stehenden Heere zu erfüllen.

---

*) Nach den Weisungen der Normal-Verordnung vom 2. Mai 1872 C. K./M. S. Nr. 263 (Marine-Normal-Verordnungsblatt XIII. Stück und Verordnungsblatt für das k. k. Heer 26. Stück).

XVII. Oddělení.

Výhoda jednoroční služby dobrovolnické.

§. 114.

O jednoroční službě dobrovolnické vůbec.

1. Instituce jednoročních dobrovolníků má za účel, aby co možná šetřeno bylo zájmův národohospodářských, pak aby získána byla větší potřeba důstojníků (§. 134 : 1), lékařů a úředníků pro případ války a aby tudíž branní povinníci, kteří nabývají výhody jednoroční služby dobrovolnické, byli vzděláni pro některé z těchto postavení služebních.

2. Vstoupiti do stálého vojska nebo do loďstva válečného jakožto jednoroční dobrovolník má právo každý, kdo v některém z obou státních obvodů mocnářství, vyjímaje obvody zemské obrany v jižní Dalmacii, domovským právem příslušen jest, jakmile vyhovuje dotyčným ustanovením zákona a podmínkám v tomto návodu vytknutým.

Do zemské obrany vstoupiti mohou, dle toho, ke kterému státu přísluší (§. 2 : 4), jakožto jednoroční dobrovolníci přímo toliko tuzemci, uvedení v §. 5 : 3 *b*), pokud se týče v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených ti, kdož přísluší k obvodům zemské obrany v jižní Dalmacii (§. 5 : 3 *c*).

3. Jednoroční služba dobrovolnická poskytuje vedle výhody, že dobrovolník, konav po jeden rok službu aktivní, přeložen jest do zálohy (neaktivní zemské obrany, pokud se týče v počet dovolenců zemské obrany), též práva, že voliti si může službu, sbor, posádku a rok, ve kterém chce konati službu presenční, v mezích, ustanovených zákonem, tímto návodem a pokud se týče také předpisy pro zemskou obranu.

4. Jednoroční službu presenční konati mohou ti, jichž se týče, buď na útraty vlastní, v kterémžto případě se po dobu této služby z vlastních prostředků šatí, vyzbrojují a stravují, při jízdectvu též svého koně si opatří a o výživu jeho se starají, anebo se za jistých podmínek šatí, vyzbrojují a stravují na útraty státní, to jest na útraty společného rozpočtu vojenského anebo při zemské obraně na útraty etatu zemské obrany.

Má-li dobrovolníkovi dovoleno býti, aby konal jednoroční službu presenční v jízdectvu nebo ve sboru vozotajském na útraty státní, závisí od poměrů rozpočtu a potřebí k tomu tedy povolení říšského ministeria vojenství, — má-li dobrovolník konati službu presenční v jízdectvu zemské obrany, jest třeba povolení ministeria zemské obrany, jehož se týče.

5. Náhradním záložníkům, kteří teprvé po assentování svém nabudou vědecké spůsobilosti k jednoroční službě dobrovolnické (§. 118) a s výhodami, jež spojeny jsou s touto službou, vstoupiti chtějí do služby presenční, může povoleno býti, aby konali službu tu na útraty vlastní.

Dokonavše službu presenční buďtež, zůstanou-li v počtu mužstva, přeloženi zpět do náhradní zálohy.

§. 115.

O volbě služby, sboru, posádky a doby služby presenční.

1. Aspirantům jednoroční služby dobrovolnické ponechává se na vůli, aby dle volby a schopnosti své konali službu presenční buď

a) ve stavu branném,
b) jakožto medikové,
c) jakožto zvěrolékaři, nebo
d) jakožto farmaceuti.

2. Aspiranti, pod *a*) uvedení, mají vedle §. 124 : 4. právo, voliti si druh zbraně a sbor vojenský, pod *b*) uvedení, voliti si nemocnici posádky neb také sboru vojenského, pod *c*) uvedení, voliti si pluk jízdecký, sborový pluk dělostřelecký neb vozotajský, a pod *d*) uvedení, voliti si vojenský ústav lékárnický.

V příčině svobodné volby sboru neb ústavu stálého vojska, u kterého aspirant si přeje konati službu presenční, platí ustanovení §. 107 : 4.

3. Výhoda, povolená jednoročním dobrovolníkům za příčinou tou, že pokračují ve študiích svých, jež zakládá se v tom, že svobodně si mohou voliti jak rok pro službu jednoroční (§. 130) tak i posádku, platí stejně pro aspiranty, kteří nejsou na študiích.

§. 116.

Jak se podávají žádosti za přijetí.*)

1. Aspiranti, kteří si přejí konati službu ve stavu branném, podejtež žádosti za přijetí velitelstvu sboru vojenského, jejž si byli zvolili a jenž má právo, přijímati jednoroční dobrovolníky (§. 124).

---

*) Tyto žádosti za přijetí a přílohy jejich jsou prosty kolku.

XVII. Abschnitt.

Begünstigung des Einjährig-Freiwilligendienstes.

§. 114.

Im allgemeinen.

1. Zweck der Institution der Einjährig-Freiwilligen ist die möglichste Schonung der volkswirthschaftlichen Interessen, dann die Gewinnung des Mehrbedarfes an Offizieren (§. 134 : 1), Aerzten und Beamten für den Kriegsfall und daher die Heranbildung der in die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung tretenden Wehrpflichtigen für eine dieser Dienststellungen.

2. Zum Eintritte als Einjährig-Freiwilliger in das stehende Heer oder die Kriegsmarine ist jeder berechtigt, welcher in einem der beiden Staatsgebiete der Monarchie, mit Ausschluß der Landwehr-Gebiete Süd-Dalmatiens, heimatszuständig ist, sobald er den diesfälligen gesetzlichen Bestimmungen und den in dieser Instruktion festgestellten Vorbedingungen entspricht.

In die Landwehr können je nach ihrer Staatsangehörigkeit (§. 2 : 4) als Einjährig-Freiwillige unmittelbar nur die im §. 5 : 3 b) bezeichneten Inländer, beziehungsweise in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die nach den Landwehr-Gebieten Süd-Dalmatiens Zuständigen (§. 5 : 3 c), treten.

3. Der Einjährig-Freiwilligendienst gewährt nebst der Begünstigung der Uebersetzung in die Reserve (nichtaktive Landwehr, beziehungsweise in den beurlaubten Stand der Landwehr) nach einjähriger aktiver Dienstleistung die Befugniß zur Wahl des Dienstes, der Truppe, Garnison und des Jahres zur Ableistung des Präsenzdienstes innerhalb der gesetzlich durch diese Instruktion und beziehungsweise auch durch die Vorschriften für die Landwehr geschaffenen Grenzen.

4. Der einjährige Präsenzdienst kann entweder auf eigene Kosten abgeleistet werden, in welchem Falle sich die Betreffenden während dieser Dienstzeit aus eigenen Mitteln bekleiden, ausrüsten und verpflegen, bei der Kavallerie auch beritten machen und für den Unterhalt des Pferdes sorgen, oder es erfolgt unter gewissen Voraussetzungen die Bekleidung, Ausrüstung und Verpflegung auf Staatskosten, das ist auf Kosten des gemeinsamen Kriegs-Budgets oder bei der Landwehr auf Kosten des Landwehr-Etats.

Die Zulassung zur Ableistung des einjährigen Präsenzdienstes in der Kavallerie oder der Train-Truppe auf Staatskosten ist von den Budgetverhältnissen abhängig und bedarf daher der Bewilligung des Reichs-Kriegs-Ministeriums, — wenn es sich um Ableistung des Präsenzdienstes in der Landwehr-Kavallerie handelt, des betreffenden Landesvertheidigungs-Ministeriums.

5. Ersatzreservisten, welche erst nach ihrer Assentirung die wissenschaftliche Befähigung zum Einjährig-Freiwilligendienste (§. 118) erlangen und mit den, an den Einjährig-Freiwilligendienst geknüpften Begünstigungen in den Präsenzdienst treten wollen, kann die Ableistung dieses Dienstes auf eigene Kosten gestattet werden.

Nach Beendigung des Präsenzdienstes sind dieselben, wenn sie im Mannschaftsstande verbleiben, in die Ersatzreserve rückzuversetzen.

§. 115.

Wahl des Dienstes, der Truppe, der Garnison und der Präsenzdienst-Periode.

1. Den Aspiranten zum Einjährig-Freiwilligendienste steht es nach Wahl und Befähigung frei ihrem Präsenzdienste entweder

a) im streitbaren Stande,
b) als Mediziner,
c) als Veterinär, oder
d) als Pharmazeut zu genügen.

2. Die Aspiranten a) sind nach §. 124 : 4 zur Wahl der Waffengattung und des Truppenkörpers, jene b) zur Wahl des Garnisons- oder auch Truppenspitales, die c) des Kavallerie-, Korps-Artillerie- oder Train-Regiments und die d) der Militär-Medikamenten-Anstalt berechtigt.

Rücksichtlich der freien Wahl der Truppe oder Anstalt des stehenden Heeres, bei welcher der Aspirant den Präsenzdienst abzuleisten wünscht, gilt die Bestimmung des §. 107 : 4.

3. Die den Einjährig-Freiwilligen aus Ursache der Fortsetzung ihrer Studien gewährte Begünstigung, sowohl das Jahr für die einjährige Dienstleistung (§. 130) als auch die Garnison frei zu wählen, findet auf die nicht in den Studien stehenden Aspiranten gleichfalls Anwendung.

§. 116.

Einbringung der Aufnahmsgesuche.*)

1. Die Aufnahmsgesuche der Aspiranten, welche den Dienst im streitbaren Stande abzuleisten wünschen, sind bei dem Kommando des gewählten und zur Aufnahme von Einjährig-Freiwilligen berechtigten Truppenkörpers (§. 124) einzubringen.

---

*) Diese Aufnahmsgesuche und deren Beilagen sind stempelfrei.

Aspiranti, kteří chtějí konati službu presenční v jízdectvu nebo ve sboru vozotajském na útraty státní, udejtež to v žádosti za přijetí (§. 124 : 3).

2. Medikové, zvěrolékaři a farmaceuti, kteří chtějí jednoroční službu konati ve vlastnosti své (§. 115 : 1 *b*, *c* a *d*), zašlou své žádosti za přijetí vojenskému velitelstvu territoriálnímu, v jehož obvodu bydlí; jde-li o jednoroční službu dobrovolnickou v zemské obraně, zašlou je v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených prostřednictvím praporu zemské obrany, k němuž domovem přísluší, velitelstvu zemské obrany, chtějí-li službu presenční konati na útraty státní, ministeriu zemské obrany; v zemích koruny uherské ve všech případech ministeriu zemské obrany.

3. K žádostem za přijetí, které dojdou po započetí doby služby presenční (§. 132), nemůže se přihlížeti vzhledem k tomu, že žadatel snad obmýšlí současně službu nastoupiti.

§. 117.
Jakých se vyžaduje průkazů spůsobilosti k jednoroční službě dobrovolnické.

1. K žádostem za přijetí buďtež přiloženy následující průkazy:

a) certifikát vstupní, a

b) u nezletilých svolení otcovo nebo poručníkovo dle ustanovení §. 108; dále

c) průkaz spůsobilosti vědecké.

Žádá-li sobě kdo vstoupiti jakožto jednoroční dobrovolník k jízdectvu, musí aspirant, jenž chce konati službu presenční na útraty vlastní, kromě toho prokázati roční důchod nejméně 380 zl.

2. U aspirantů, kteří v pořadí losovním zemské obrany k odvodu se stavěli, pro neschopnost byli zpět dáni a ještě v roce odvodním si žádají vstoupiti jakožto jednoroční dobrovolníci, budiž v certifikátu vstupním podotknuto, že v tomto případě do konce roku odvodního toliko do zemské obrany vstoupiti mohou.

§. 118.
Průkaz vědecké spůsobilosti.

1. Průkazem vědecké spůsobilosti (§. 117) jsou:

A. Pro aspiranty služby ve stavu branném, a to:

a) konají-li službu na útraty vlastní:

vysvědčení študijní o odbytém posledním ročníku na vyšším gymnasiu nebo na vyšší škole reálné nebo na ústavu vyučovacím jim na roveň postaveném (§. 119), vykazují-li aspoň první třídu prospěchu, aneb nebylo-li by těchto, vysvědčení spůsobilosti, vydaná od komisí zkušebních (§. 123), neb zkouška, kterou aspirant snad složil na kadeta vlastního (§. 112 : 8);

b) konají-li službu presenční na útraty státní:

vysvědčení študijní pod *a*) uvedená, vykazují-li všeobecnou třídu výtečnou, aneb kde taková třída se nedává, ve hlavních předmětech výtečnou třídu v prospěchu, v kterémžto případě předložiti jest také potvrzení ústavu študijního, že předměty, ze kterých aspirant obdržel třídu výtečnou, jsou hlavními předměty onoho ročníku, nebo:

maturitní vysvědčení škol středních,

vysvědčení zralosti } ústavů vyučovacích, vyšším gymnasiím a vyšším školám
vysvědčení na odchodnou } reálným na roveň postaveným (§. 119),

vysvědčení o zkoušce státní, odbyté s výsledkem spůsobilosti, jsou-li podmínkou státní zkoušky té študia universitní, pokud se týče študia na vysoké škole technické. Předloží-li žadatel jedno z těchto vysvědčení, netřeba mu dále prokazovati spůsobilosť vědeckou.

Vysvědčení o zkoušce státní, jichž podmínkou nejsou ani študia universitní ani študia na vysoké škole technické, poskytují žadateli toliko tehdy práva k nároku, aby konal službu presenční na útraty státní, předloží-li ještě vysvědčení študijní pod *a*) uvedená.

B. Pro mediky:

úřední potvrzení děkana sboru professorův, jehož se týče, že aspirant zapsán jest jakožto řádný posluchač, pro který ročník a pro které přednášky a že je skutečně navštěvuje, nebo

diplom doktorský.

C. Pro zvěrolékaře:

úřední potvrzení řiditele vojenského ústavu zvěrolékařského ve Vídni aneb ústavů zvěrolékařských ve Lvově a v Budapešti, že aspirant zapsán jest jakožto řádný posluchač, pro který ročník a pro které přednášky a že je skutečně navštěvuje, nebo

diplom zvěrolékařský.

Jene Aspiranten, welche den Präsenzdienst in der Kavallerie oder Train-Truppe auf Staatskosten ableisten wollen, haben dies in dem Aufnahmsgesuche zu erklären (§. 124:3).

2. Mediziner, Veterinäre und Pharmazeuten, welche den einjährigen Dienst in ihrer Eigenschaft (§. 115:1 b), c) und d) ableisten wollen, senden ihre Aufnahmsgesuche an das Militär-Territorial-Kommando des Aufenthaltsbereiches; wenn es den Einjährig-Freiwilligendienst in der Landwehr betrifft, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern im Wege des heimatszuständigen Landwehr-Bataillons an das Landwehr-Kommando, wenn der Präsenzdienst auf Staatskosten geleistet werden will, an das Ministerium für Landesvertheidigung; in den Ländern der ungarischen Krone in allen Fällen an das Landesvertheidigungs-Ministerium.

3. Die nach dem Beginne der Präsenzdienst-Periode (§. 132) einlangenden Aufnahmsgesuche können hinsichtlich des etwa beabsichtigten gleichzeitigen Dienstantrittes nicht berücksichtigt werden.

§. 117.

Nachweise der Befähigung zum Einjährig-Freiwilligendienste.

1. Den Aufnahmsgesuchen sind folgende Nachweise beizulegen:

a) das Eintritts-Certifikat, und

b) bei Minderjährigen die Zustimmung des Vaters oder Vormundes nach den Bestimmungen des §. 108; weiter

c) der Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung.

Wird der Eintritt als Einjährig-Freiwilliger zur Kavallerie angestrebt, so ist von jenem Aspiranten, welcher den Präsenzdienst auf eigene Kosten ableisten will, überdies ein jährliches Einkommen von mindestens 380 fl. nachzuweisen.

2. Bei Aspiranten, welche in der Losreihe der Landwehr zur Stellung gelangten, wegen Untauglichkeit zurückgestellt wurden, und noch im Stellungsjahre den Eintritt als Einjährig-Freiwillige anstreben, ist im Eintritts-Certifikate zu bemerken, daß dieser Eintritt bis zum Schluße des Stellungsjahres nur in die Landwehr zulässig ist.

§. 118.

Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung.

1. Den Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung (§. 117) bilden:

A. Für Aspiranten zum Dienste im streitbaren Stande, und zwar:

a) wenn derselbe auf eigene Kosten abgeleistet wird:
Studien-Zeugnisse über den vollendeten letzten Jahrgang an einem Ober-Gymnasium oder einer Ober-Realschule oder einer diesen gleichgestellten Lehranstalt (§. 119), wenn sie mindestens die erste Fortgangsklasse ausweisen, oder in deren Ermanglung
die von den Prüfungs-Kommissionen (§. 123) ertheilten Zeugnisse der Befähigung, oder
die von dem Aspiranten etwa abgelegte Prüfung zum Berufs-Kadeten (§. 112:8);

b) wenn der Präsenzdienst auf Staatskosten abgeleistet wird:
die in a) bezeichneten Studien-Zeugnisse, wenn sie die allgemeine Vorzugsklasse, oder wo eine solche Klasse nicht gegeben wird, in den Hauptgegenständen die Vorzugsklasse im Fortgange ausweisen, in welchem Falle auch die Bestätigung der Studien-Anstalt beizubringen ist, daß die Gegenstände, in welchen der Aspirant die Vorzugsklasse erhalten hat, die Hauptgegenstände jenes Jahrganges sind, oder:
Maturitäts-Zeugnisse der Mittelschulen,
Reife-Zeugnisse / Abgangs-Zeugnisse } der den Ober-Gymnasien und den Ober-Realschulen gleichgestellten Lehranstalten (§. 119),
Zeugnisse über eine mit dem Ergebnisse der Befähigung zurückgelegte Staatsprüfung, wenn diese Staatsprüfung Universitäts-Studien, beziehungsweise Studien an einer Hochschule bedingt. Bei Vorlage eines dieser Zeugnisse entfällt jeder weitere Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung.

Staatsprüfungs-Zeugnisse, welche weder Universitäts-Studien, noch Studien an einer Hochschule bedingen, berechtigen nur dann zu dem Anspruche auf die Ableistung des Präsenzdienstes auf Staatskosten, wenn die unter a) bezeichneten Studien-Zeugnisse noch beigebracht werden.

B. Für Mediziner:
die amtliche Bestätigung des Dekans des betreffenden Professoren-Kollegiums, daß der Aspirant als ordentlicher Hörer, für welchen Jahrgang und welche Kollegien inskribirt ist und diese thatsächlich besucht, oder
das Doktor-Diplom.

C. Für Veterinäre:
die amtliche Bestätigung des Direktors des Militär-Thierarznei-Institutes in Wien, oder der Thierarznei-Institute in Lemberg und Budapest, daß der Aspirant als ordentlicher Hörer, für welchen Jahrgang und welche Kollegien inskribirt ist und diese thatsächlich besucht, oder
das thierärztliche Diplom.

D. Pro farmaceuty:

úřední potvrzení děkana, jehož se týče, že aspirant, byť i byl mimořádným posluchačem university, přece jakožto řádný posluchač farmacie a pro který ročník zapsán jest a že dotyčné přednášky skutečně navštěvuje, nebo

diplom magistra farmacie nebo doktora lučby.

Úřední potvrzení a pokud se týče diplomy, uvedené pod *B*, *C* a *D*, platí také jakožto průkazy pro aspiranty, kteří konati chtějí službu presenční na útraty státní.

2. Pro neznalosť jazyka německého nemůže nikdo býti vyloučen od jednoroční služby dobrovolnické.

§. 119.

Které ústavy vyučovací vzhledem ke průkazům vědecké spůsobilosti postaveny jsou na roveň vyšším gymnasiím a vyšším školám reálným.

1. Vzhledem ke průkazům vědecké spůsobilosti aspirantů k jednoroční službě dobrovolnické sluší následující vyučovací ústavy v tuzemsku za podmínek připojených pokládati za rovné vyšším gymnasiím a vyšším školám reálným:

	Ústav vyučovací	Skládá se z oddělení, ročníků atd.	Za jakou podmínkou připuštěni jsou žáci k jednoroční službě dobrovolnické, a to vzhledem k předběžnému vzdělání	Za jakou podmínkou připuštěni jsou žáci k jednoroční službě dobrovolnické, a to vzhledem k návštěvě tohoto odborného ústavu vyučovacího
Školy umělecké.	C. k. akademie výtvarných umění ve Vídni	2	Odbyté nižší gymnasium nebo nižší škola reálná, nebo čtyry nižší třídy školy měšťanské v zemích koruny uherské, s výsledkem aspoň dostatečným, jenž poskytuje práva, postoupiti do třídy nejblíže vyšší, aneb, pro příslušníky zemí koruny uherské, s dobrým prospěchem odbytá, státem za platnou uznaná zkouška přijímací na odborném ústavu vyučovacím, jehož se týče,	pak tříletí na dotčených školách uměleckých, spolu s průkazem, že žák navštěvoval předepsané odbory theoretické.
	Akademie výtvarných umění v Praze	2		
	Umělecká škola v Krakově . .	3		
	C. k. umělecká škola průmyslová ve Vídni	2		pak odbytý dvouletý kurs odborný na této umělecké škole průmyslové spolu s průkazem zkoušek z předepsaných odborů theoretických, s výsledkem odbytých.
Školy hospodářské a lesnické.	Hospodářský ústav vyučovací v Děčíně-Libverdě	3		pak úplně odbytá studia na těchto školách odborných.
	Hospodářský ústav vyučovací v Táboře	3		
	Vyšší hospodářský zemský ústav vyučovací v Hermsdorfu Horním ve Slezsku	3		
	Hospodářský ústav vyučovací v Černovicích	3		
	Hospodářská střední škola v Medlíku	3		
	Hospodářská zemská střední škola v Přerově	3		
	Hospodářská zemská střední škola v Jičíně Novém . . .	3		

D. Für Pharmazeuten:

die amtliche Bestätigung des betreffenden Dekans, daß der Aspirant, wenn auch außerordentlicher Hörer der Universität, so doch als ordentlicher Hörer der Pharmazie und für welchen Jahrgang inskribirt ist und die bezüglichen Kollegien thatsächlich besucht, oder

das Diplom als Magister der Pharmazie oder Doktor der Chemie.

Die unter B, C und D bezeichneten amtlichen Bestätigungen und beziehungsweise Diplome gelten auch als Nachweise für die Ableistung des Präsenzdienstes auf Staatskosten.

2. Wegen Unkenntniß der deutschen Sprache kann niemand vom Einjährig-Freiwilligendienste ausgeschlossen werden.

§. 119.

Bezeichnung der in Beziehung auf die Nachweise der wissenschaftlichen Befähigung den Ober-Gymnasien und Ober-Realschulen gleichgestellten Lehranstalten.

1. In Beziehung auf die Nachweise der wissenschaftlichen Befähigung der Aspiranten zum Einjährig-Freiwilligendienste sind nachstehende Lehranstalten des Inlandes unter den beigefügten Bedingungen als den Ober-Gymnasien und den Ober-Realschulen gleichgestellt zu betrachten:

Lehranstalt		Besteht aus Abtheilungen, Jahrgängen u. s. w.	Bedingung für die Zulassung der Schüler zum Einjährig-Freiwilligendienste, u. zw. in Bezug auf	
			Vorbildung	Frequentation dieser Fachlehranstalt
Kunstschulen.	K. k. Akademie der bildenden Künste in Wien	2	Die Absolvirung des Unter-Gymnasiums oder der Unter-Realschule, oder der vier Unterklassen einer Bürgerschule in den Ländern der ungarischen Krone, mit mindestens genügendem, zum Aufsteigen in die nächsthöhere Klasse berechtigendem Erfolge, oder, für die nach den Ländern der ungarischen Krone Zuständigen, die mit gutem Erfolge abgelegte, von Staatswegen als giltig anerkannte Aufnahmsprüfung an der bezüglichen Fachlehranstalt,	dann ein Triennium an den bezeichneten Kunstschulen, mit Nachweis des Besuches der vorgeschriebenen theoretischen Fächer.
	Akademie der bildenden Künste in Prag	2		
	Kunstschule in Krakau	3		
	K. k. Kunstgewerbeschule in Wien	2		dann die Absolvirung eines zweijährigen Fachkurses dieser Kunstgewerbeschule mit Nachweis der mit Erfolg abgelegten Prüfungen aus den vorgeschriebenen theoretischen Fächern.
Land- und Forstwirthschafts-Schulen.	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Tetschen-Liebwerd	3		dann die vollständige Absolvirung der Studien an diesen Fachschulen.
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Tabor	3		
	Höhere landwirthschaftliche Landes-Lehranstalt in Ober-Hermsdorf in Schlesien	3		
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Czernowitz	3		
	Landwirthschaftliche Mittelschule in Mödling	3		
	Landwirthschaftl. Landes-Mittelschule in Prerau	3		
	Landwirthschaftl. Landes-Mittelschule in Neutitschein	3		

	Ústav vyučovací	Skládá se z oddělení, ročníků atd.	Za jakou podmínkou připuštěni jsou žáci k jednoroční službě dobrovolnické, a to vzhledem k předběžnému vzdělání	Za jakou podmínkou připuštěni jsou žáci k jednoroční službě dobrovolnické, a to vzhledem k návštěvě tohoto odborného ústavu vyučovacího
Školy hospodářské a lesnické.	Hospodářský ústav vyučovací v Dublanech	2[1])	Odbytá nižší gymnasium nebo nižší škola reálná, nebo čtyry nižší třídy školy měšťanské v zemích koruny uherské, s výsledkem aspoň dostatečným, jenž poskytuje práva, postoupiti do třídy nejblíže vyšší, aneb, pro příslušníky zemí koruny uherské, s dobrým prospěchem odbytá, státem za platnou uznaná zkouška přijímací na odborném ústavu vyučovacím, jehož se týče,	pak úplně odbytá studia na těchto školách odborných.
	Hospodářská zemská střední škola v Czernichówě	3		
	Král. uherská hosp. akademie v Uherských Hradech Starých	2		
	Hospodářská a lesnická škola v Křiževci v Chorvatsku . .	2[2])		
	Hospodářský ústav vyučovací v Debreczině	3		
	Hospodářský ústav vyučovací v Keszthely	3		
	Hospodářský ústav vyučovací v Košici	3		
	Hospodářský ústav vyučovací v Kolozsmonosztoru	3		
	Lesnický ústav vyučovací v Bělé	2		
	Lesn. ústav vyučovací v Eulenberku	2		
	Zemská škola lesnická ve Lvově	2		
	C. k. oenologický a pomolog. ústav vyučovací v Klosterneuburku	2	Odbytých nejméně 6 tříd gymnasijních neb reálních,	

[1]) Na tomto ústavu vyučovacím zřízen jest jednoroční kurs předběžný.

[2]) První ročník navštěvují jak chovanci hospodářští tak i lesničtí, kdežto v druhém ročníku se jim dostává vyučování v kursech oddělených. Aby chovanec připuštěn byl k jednoroční službě dobrovolnické, postačí, absolvoval-li některý z obou kursů.

Lehranstalt		Besteht aus Abtheilungen, Jahrgängen u. s. w.	Bedingung für die Zulassung der Schüler zum Einjährig-Freiwilligendienste, u. zw. in Bezug auf: Vorbildung	Frequentation dieser Fachlehranstalten
Land- und Forstwirthschafts-Schulen.	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Dublany	2[1])	Die Absolvirung des Unter-Gymnasiums oder der Unter-Realschule, oder der vier Unterklassen einer Bürgerschule in den Ländern der ung. Krone, mit mindestens genügendem, zum Aufsteigen in die nächsthöhere Klasse berechtigendem Erfolge, oder, für die nach den Ländern der ung. Krone Zuständigen, die mit gutem Erfolge abgelegte, von Staatswegen als giltig anerkannte Aufnahmsprüfung an der bezüglichen Fachlehranstalt,	dann die vollständige Absolvirung der Studien an diesen Fachschulen.
	Landwirthschaftl. Landes-Mittelschule in Czernichów	3		
	K. ung. landwirthschaftl. Akademie in Ungarisch-Altenburg . . .	2		
	Land- und Forstwirthschaftsschule in Kreutz in Kroatien	2[2])		
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Debreczin	3		
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Keszthely	3		
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Kaschau	3		
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Kolozsmonosztor	3		
	Forstlehranstalt in Weißwasser . .	2		
	Forstlehranstalt in Eulenberg . .	2		
	Landes-Forstschule in Lemberg . .	2		
	K. k. önologische und pomologische Lehranstalt in Klosterneuburg .	2	Die Absolvirung von mindestens 6 Gymnasial- oder Realschul-Klassen,	

[1]) An dieser Lehranstalt besteht ein einjähriger Vorkurs.

[2]) Der erste Jahrgang wird sowohl von den Land- als auch Forstwirthschafts-Zöglingen frequentirt, während dieselben im zweiten Jahrgange in getrennten Lehrkursen Unterricht erhalten. Für die Zulassung zum Einjährig-Freiwilligendienste genügt die Absolvirung eines der beiden Lehrkurse.

	Ústav vyučovací	Skládá se z oddělení, ročníků atd.	Za jakou podmínkou připuštěni jsou žáci k jednoroční službě dobrovolnické, a to vzhledem k předběžnému vzdělání	návštěvě tohoto odborného ústavu vyučovacího	
Školy obchodní a průmyslové.	C. k. obchodní a plavecká akademie v Terstu[1]	3	Odbyté nižší gymnasium nebo nižší škola reálná, nebo čtyry nižší třídy školy měšťanské v zemích koruny uherské, s výsledkem aspoň dostatečným, jenž poskytuje práva, postoupiti do třídy nejblíže vyšší, aneb, pro příslušníky zemí koruny uherské, s dobrým prospěchem odbytá, státem za platnou uznaná zkouška přijímací na odborném ústavu vyučovacím, jehož se týče,	pak úplně odbyté kommerc. oddělení této akademie.	
	Vídeňská obchodní akademie .	3		pak úplně odbytá študia na těchto školách odborných.	
	Německá obchodní akademie v Praze	3			
	Česko-slovanská obchodní akademie v Praze	3			
	Akademie pro obchod a průmysl ve Hradci Štýrském . .	3			
	Obchodní akademie v Chrudimi	3			
	Obchodní akademie v Linci . .	3			
	Král. uherská obchodní akademie ve Rjece	3			Vysvědčení o zkoušce musí spolupodepsána býti od inšpektora školního aneb od komisaře vládního.
	Obchodní akademie v Budapešti	3[2])			
	Obch. střední škola v . II. / VI. okresu v Budapešti	3			
	Obchodní střední škola Mikoláše Rösera v Budapešti	3			
	Obch. střední škola v Debreczině	3			
	Obchodní střední škola v Bělehradě Stoličném	3			
	Obchodní střední škola v Kološi	3			
	Obch. střední škola v Záhřebu	2			
	Obch. střední škola v Zemlíně	2			
	Obchodní střední škola Františka Wiesznera v Temešváru . .	3			
	Řecko-orientálská obch. střední škola v Kronstadtu	3			

[1]) V příčině plaveckého oddělení této akademie viz §. 139 : 4.
[2]) Na tomto ústavu vyučovacím zřízena jest třída připravná.

	Lehranstalt	Besteht aus Abtheilungen, Jahrgängen u. s. w.	Bedingung für die Zulassung der Schüler zum Einjährig-Freiwilligendienste, u. zw. in Bezug auf: Vorbildung	Frequentation dieser Fachlehranstalt
Handels- und Gewerbeschulen.	K. k. Handels- und nautische Akademie in Triest[1])	3	Die Absolvirung des Unter-Gymnasiums oder der Unter-Realschule, oder der vier Unterklassen einer Bürgerschule in den Ländern der ungarischen Krone, mit mindestens genügendem, zum Aufsteigen in die nächsthöhere Klasse berechtigenden Erfolge, oder, für die nach den Ländern der ungarischen Krone Zuständigen, die mit gutem Erfolge abgelegte, von Staatswegen als giltig anerkannte Aufnahmsprüfung an der bezüglichen Fachlehranstalt.	dann die vollständige Absolvirung der kommerziellen Abtheilung dieser Akademie.
	Wiener Handels-Akademie . . .	3		dann die vollständige Absolvirung der Studien an diesen Fachschulen.
	Deutsche Handels-Akademie in Prag	3		
	Čecho-slavische Handels-Akademie in Prag	3		
	Akademie für Handel und Industrie in Graz	3		
	Handels-Akademie in Chrudim . .	3		
	Handels-Akademie in Linz . . .	3		
	K. ungar. Handels-Akademie in Fiume	3		
	Handels-Akademie in Budapest .	3[2])		Die Prüfungs-Zeugnisse müssen von dem Schulen-Inspektor oder dem Regierungs-Kommissär gegengezeichnet sein.
	Handels-Mittelschule im . . II. / VI. Bezirke in Budapest	3		
	Handels-Mittelschule des Nikolaus Röser in Budapest	3		
	Handels-Mittelschule in Debreczin	3		
	Handels-Mittelschule in Stuhlweißenburg	3		
	Handels-Mittelschule in Klausenburg	3		
	Handels-Mittelschule in Agram .	2		
	Handels-Mittelschule in Semlin .	2		
	Handels-Mittelschule des Franz Wieszner in Temesvár . . .	3		
	Griechisch-orientalische Handels-Mittelschule in Kronstadt . . .	3		

[1]) Betreff der nautischen Abtheilung dieser Akademie siehe §. 139:4.
[2]) An dieser Lehranstalt besteht eine Vorbereitungs-Klasse.

	Ústav vyučovací	Skládá se z oddělení, ročníků atd.	Za jakou podmínkou připuštěni jsou žáci k jednoroční službě dobrovolnické, a to vzhledem k předběžnému vzdělání	návštěvě tohoto odborného ústavu vyučovacího
Školy obchodní a průmyslové.	Vyšší státní průmyslová škola ve Vídni	4	Pro přímé vstoupení do 2. ročníku školy vedle jmenované vyžaduje se odbyté nižší gymnasium neb nižší škola reálná, u těch, kdož mají menší vzdělání předběžné, návštěva 1. ročníku školy té, pak vysvědčení na odchodnou z těchto škol odborných.	
	Vyšší státní průmyslová škola v Brně			
	Vyšší státní průmyslová škola v Bielici			
	Vyšší státní průmyslová škola v Plzni			
	Vyšší státní průmyslová škola v Liberci			
	Zemská strojnická škola ve Vídeňském Novém Městě . . .			
	C. k. průmyslně-technická akademie v Krakově (Institut techniczno-przemyslowy) . .	3	Odbytá nižší gymnasium nebo nižší škola reálná, nebo čtyry nižší třídy školy měšťanské v zemích koruny uherské, s výsledkem aspoň dostatečným, jenž poskytuje práva, postoupiti do třídy nejbližše vyšší, aneb, pro příslušníky zemí koruny uherské, s dobrým prospěchem odbytá, státem za platnou uznaná zkouška přijímací na odborném ústavu vyučovacím, jehož se týče,	pak úplně odbytá študia na těchto školách odborných.
	Státní průmyslová střední škola v Budapešti			
	Vyšší státní strojnická a průmyslová škola v Košici			

2. Podmínky vzdělání předběžného musí již splněny býti před vstoupením na odborný ústav vyučovací.

3. Posluchači technických ústavů vyučovacích ve Vídni, Lvově, Praze, Brně, Hradci Štyrském a Budapešti, pak c. k. báňské akademie v Lubnu a Příbrami a král. uherské báňské a lesnické akademie ve Šťávnici; konečně obchodní vysoké školy nadání Revoltellova v Terstu, kteří neodbyli úplně vyšší gymnasium nebo vyšší školu reálnou, nabudou vědecké spůsobilosti pro jednoroční službu dobrovolnickou, jestliže za každý ročník scházející prokáží ročník techniky, báňské akademie, pokud se týče báňské a lesnické akademie, nebo obchodní vysoké školy.

Aspirantům, kteří prokáží vědeckou spůsobilosť toliko vedle ustanovení tohoto odstavce, může povoleno býti, aby konali službu presenční jenom na útraty vlastní.

§. 120.

O průkazu vědecké spůsobilosti, podaném vysvědčeními cizozemských ústavů vyučovacích.

Jestliže aspiranti jednoroční služby dobrovolnické podají průkaz vědecké spůsobilosti vysvědčeními některého cizozemského ústavu vyučovacího, o jejichž rovnosti s vyššími gymnasii nebo s vyššími školami reálnými v tuzemsku stolice ministerská ničeho neustanovila, buďtež veškerá vysvědčení aspirantů o odbytých študiích, která tito podali sborům vojenským neb ústavům vojska, jež si sami byli zvolili, zaslána říšskému ministeriu vojenství, kteréž o vědecké spůsobilosti aspiranta rozhodne v souhlasu s ministerii zemskými, jichž se týče.

K žádosti buď kromě toho připojen poslední program nebo statut onoho cizozemského ústavu vyučovacího, na kterém aspirant posledně študoval.

Průkaz vědecké spůsobilosti pro jednoroční službu dobrovolnickou, jejž aspirant podal vysvědčeními cizozemských ústavů vyučovacích, poskytuje mu toliko práva, že může konati službu tu na útraty vlastní.

	Lehranstalt	Besteht aus Abtheilungen, Jahrgängen u. s. w.	Bedingung für die Zulassung der Schüler zum Einjährig-Freiwilligendienste, u. zw. in Bezug auf Vorbildung	Frequentation dieser Fachlehranstalt
Handels- und Gewerbeschulen.	Höhere Staats-Gewerbeschule in Wien	4	Für den direkten Eintritt in den 2. Jahrgang der nebengenannten Schule ist die Absolvirung des Unter-Gymnasiums oder der Unter-Realschule, für minder Vorgebildete die Frequentirung des 1. Jahrganges derselben erforderlich, sodann das Abgangs-Zeugniß dieser Fachschulen.	
	Höhere Staats-Gewerbeschule in Brünn			
	Höhere Staats-Gewerbeschule in Bielitz			
	Höhere Staats-Gewerbeschule in Pilsen			
	Höhere Staats-Gewerbeschule in Reichenberg			
	Landes-Maschinenschule in Wiener-Neustadt			
	K. k. gewerblich-technische Akademie in Krakau (Institut techniczno-przemyslowy)	3	Die Absolvirung des Unter-Gymnasiums oder der Unter-Realschule, oder der vier Unterklassen einer Bürgerschule in den Ländern der ung. Krone, mit mindestens genügendem, zum Aufsteigen in die nächsthöhere Klasse berechtigendem Erfolge, oder, für die nach den Ländern der ung. Krone Zuständigen, die mit gutem Erfolge abgelegte, von Staatswegen als giltig anerkannte Aufnahmsprüfung an der bezüglichen Fachlehranstalt.	dann die vollständige Absolvirung der Studien an diesen Fachschulen.
	Staats-Gewerbe-Mittelschule in Budapest			
	Höhere Staats-Maschinen- und Gewerbeschule in Kaschau			

2. Die Bedingungen der Vorbildung müssen schon vor dem Eintritte in die Fachlehranstalt erfüllt werden.

3. Hörer der technischen Lehranstalten in Wien, Lemberg, Prag, Brünn, Graz und Budapest, dann der k. k. Berg-Akademie in Leoben und Přibram und der k. ungarischen Berg- und Forst-Akademie in Schemnitz; endlich der Handelshochschule Stiftung Revoltella in Triest, welche das Ober-Gymnasium oder eine Ober-Realschule nicht vollständig absolvirten, erlangen die wissenschaftliche Befähigung zum Einjährig-Freiwilligendienste, wenn sie für jeden fehlenden Jahrgang einen Jahrgang der Technik, der Berg-, beziehungsweise Berg- und Forstakademie oder der Handelshochschule nachweisen.

Aspiranten, welche die wissenschaftliche Befähigung lediglich im Sinne der Bestimmungen dieses Punktes nachweisen, können zur Ableistung des Präsenzdienstes nur auf eigene Kosten zugelassen werden.

§. 120.

Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung durch Zeugnisse ausländischer Unterrichts-Anstalten.

Wird von den Einjährig-Freiwilligen-Aspiranten der Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung durch Zeugnisse einer ausländischen Unterrichts-Anstalt geliefert, rücksichtlich deren Gleichstellung mit den Ober-Gymnasien und Ober-Realschulen des Inlandes eine Bestimmung seitens der Ministerial-Instanz nicht getroffen wurde, so sind alle bei den selbstgewählten Truppenkörpern oder Heeres-Anstalten eingebrachten Zeugnisse über die zurückgelegten Studien an das Reichs-Kriegs-Ministerium zu leiten, welches über die wissenschaftliche Befähigung des Aspiranten, einvernehmlich mit den betreffenden Landes-Ministerien entscheidet.

Dem Gesuche ist überdies das letzte Programm oder Statut derjenigen Lehranstalt des Auslandes beizuschließen, an welcher der Aspirant zuletzt studirt hat.

Die durch Zeugnisse ausländischer Unterrichts-Anstalten erbrachte wissenschaftliche Befähigung zum Einjährig-Freiwilligendienste berechtigt nur zur Ableistung desselben auf eigene Kosten.

§. 121.

Organisace komisí zkušebních.

1. U každého velitelstva divise sboru (v Inšpruku u velitelstva 14. sboru, v Zadru u velitelstva vojenského) zřízena jest v sídle jeho komise zkušební na dobu normálních poměrů, aby zkoušela kandidáty v příčině vědecké spůsobilosti jejich k jednoroční službě dobrovolnické (§. 118 : 1 *A a*). Kde jest v místě více než jedno velitelstvo divise sboru, ustanoví velitelstvo sborové, u kterého komise zkušební zřízena býti má.

Komise taková skládá se:

a) z náčelníka generálního štábu dotyčné divise sboru jakožto předsedy,

b) z dvou professorů vyšších gymnasií neb vyšších škol reálných, a

c) z dvou důstojníků, buď z učitelstva školy kadetní, jež nalezá se v sídle komise zkušební, aneb, kde takové školy není, z počtu sboru.

Členy pod *b*) uvedené ustanoví ředitel ústavu vyučovacího, politickým úřadem zemským určeného, v zemích koruny uherské ustanoví je prostřednictvím ministeria zemské obrany ministerium záležitostí duchovních a vyučování, pokud se týče zemská vláda v Záhřebu.

Všichni členové mají právo hlasovací.

Zapisovatelem budiž komisi zkušební přikázán některý nižší důstojník z počtu sboru.

2. Zkoušky konají se z pravidla posledního čtvrtka každého měsíce.

3. Žádosti[1]) nebo přihlášky za připuštění k této zkoušce buďtež v čas podány, pokud se týče ústně předneseny u onoho velitelstva divise sboru, které jest nejblíže bydliště aspirantova, a budiž zároveň předloženo vysvědčení o totožnosti, ověřené politickým nebo policejním úřadem bydliště, v němž obsaženo býti má popsání osoby[2]) a podpis jména aspirantova.

V žádosti buď udáno, ve kterém jazyku aspirant si přeje zkoušku složiti.

§. 122.

Jak se zkouškou prokáže spůsobilosť vědecká.

1. Účelem zkoušky jest, aby bylo na jisto postaveno, zdali aspirant osvojil si tou měrou vědecké vzdělání a všeobecnou intelligenci, kteráž odpovídá odbytým študiím na vyšším gymnasiu, na vyšší škole reálné neb na ústavu vyučovacím, jim na roveň postaveném.

2. Předměty zkoušky jsou:

A. jazyky,
B. zeměpis,
C. dějepis,
D. přírodopis,
E. fysika,
F. lučba,
G. mathematika.

3. Zkoušku koná aspirant dle svobodné volby v některém jazyku (hlavním jazyku), jenž na veřejných školách středních mocnářství rakousko-uherského zákonem zaveden jest jakožto jazyk vyučovací.

Zkouška z jazyků zahrnuje v sobě dva jazyky: jazyk hlavní a jazyk druhý. Druhým jazykem jest dle volného určení aspirantova: buď některý jiný jazyk zemský mocnářství rakousko-uherského aneb některý z jazyků cizích: francouzský, anglický, latinský.

Zkouška v každém jazyku skládá se ze zkoušky písemní a ze zkoušky ústní.

4. Čeho se vyžaduje v jednotlivých předmětech:

A. Jazyky.

Jazyk hlavní: správnosť mluvnická a slohová, jistota a zběhlosť v ústním a písemném užívání jazyka pro předměty v mezích oborů představ, jichž známosť aspirant zkouškou prokázati má.

Četbou nabytá karakteristika nejznamenitějších útvarů líčně prosaické a básnické. Částečná známosť novější literatury na základě četby jednotlivých děl hlavních.

Při zkoušce písemné uloží se aspirantovi k volnému spracování thema, přiměřené oboru myšlenek jeho a potřebnému stupni vzdělání. Zkouška ústní týká se po stránce mluvnické zejmena takových věcí, k jichž probrání pojednání kandidátem sepsané především podnětu dává, zvláště nauky o větě a o dělidlech vět.

---

[1]) Takové žádosti jsou spolu s přílohami kolku prosty.

[2]) V popsání osoby buď obsaženo: jméno, rok narození, rodiště a země, náboženství, postava, obličej, vlasy, oči, ústa, nos, zvláštní znamení.

§. 121.

Organisation der Prüfungs-Kommissionen.

1. Zur Vornahme der Prüfungen über die wissenschaftliche Befähigung zum Einjährig-Freiwilligendienste (§. 118 : 1 A a) wird bei jedem Truppen-Divisions-Kommando (in Innsbruck beim 14. Korps-Kommando, in Zara beim Militär-Kommando) im Standorte desselben eine Prüfungs-Kommission für die Dauer normaler Verhältnisse aufgestellt. Dort, wo sich mehr als ein Truppen-Divisions-Kommando in einem Standorte befindet, bestimmt das Korps-Kommando, bei welchem die Prüfungs-Kommission aufzustellen ist.

Eine solche Kommission besteht aus:

a) dem Generalstabs-Chef der betreffenden Truppen-Division als Vorsitzenden,
b) zwei Professoren aus Ober-Gymnasien oder Ober-Realschulen, und
c) zwei Offizieren, entweder aus dem Lehrpersonale der im Prüfungsorte befindlichen Kadetenschule, oder, wo eine solche nicht besteht, aus dem Truppenstande.

Die Bestimmung der in b) bezeichneten Mitglieder erfolgt durch den Direktor der seitens der politischen Landesstelle designirten Lehranstalt, in den Ländern der ungarischen Krone im Wege des Landesvertheidigungs-Ministeriums durch das Ministerium für Kultus und Unterricht, beziehungsweise die Landesregierung in Agram.

Sämmtliche Mitglieder sind stimmberechtigt.

Als Schriftführer ist ein Subalternoffizier aus dem Truppenstande zu kommandiren.

2. Die Prüfungen finden in der Regel am letzten Donnerstag eines jeden Monats statt.

3. Gesuche[1]) oder Anmeldungen um die Zulassung zu dieser Prüfung sind bei jenem Truppen-Divisions-Kommando, welches dem Aufenthaltsorte des Aspiranten zunächst gelegen ist, unter gleichzeitiger Vorlage eines von der politischen oder polizeilichen Aufenthaltsbehörde beglaubigten Identitäts-Zeugnisses, in welches die Personsbeschreibung[2]) und die Namensunterschrift des Aspiranten aufzunehmen ist, zeitgerecht einzureichen, beziehungsweise mündlich anzubringen.

In dem Gesuche ist anzugeben, in welcher Sprache der Aspirant die Prüfung abzulegen wünscht.

§. 122.

Darlegung der wissenschaftlichen Befähigung mittelst Prüfung.

1. Zweck der Prüfung ist, festzustellen, ob der Aspirant auf jener Höhe wissenschaftlicher Bildung und allgemeiner Intelligenz steht, welche den absolvirten Studien an einem Ober-Gymnasium, einer Ober-Realschule oder einer diesen gleichgestellten Lehranstalt entspricht.

2. Prüfungsgegenstände:

A. Sprachen,
B. Geographie,
C. Geschichte,
D. Naturgeschichte,
E. Physik,
F. Chemie,
G. Mathematik.

3. Die Prüfung wird nach freier Wahl des Aspiranten in einer an den öffentlichen Mittelschulen der österreichisch-ungarischen Monarchie als Unterrichtssprache gesetzlich eingeführten Sprache (Hauptsprache) abgelegt.

Die sprachliche Prüfung erstreckt sich auf zwei Sprachen: auf die Hauptsprache und eine zweite Sprache. Als zweite Sprache hat nach freier Bestimmung des Aspiranten zu gelten: entweder eine andere Landessprache der österreichisch-ungarischen Monarchie oder eine der fremden Sprachen: französisch, englisch, lateinisch.

Die Prüfung in jeder Sprache zerfällt in eine schriftliche und eine mündliche.

4. Anforderungen in den einzelnen Gegenständen:

A. Sprachen:

Hauptsprache: Grammatikalische und stylistische Korrektheit, Sicherheit und Gewandtheit im mündlichen und schriftlichen Gebrauche der Sprache für Gegenstände innerhalb der Vorstellungskreise, deren Beherrschung der Aspirant durch die Prüfung darlegen soll.

Durch die Lektüre gewonnene Charakteristik der vorzüglichsten prosaischen und poetischen Darstellungsformen. Einige Bekanntschaft mit der neueren Literatur auf Grund der Lektüre einzelner Hauptwerke.

Bei der schriftlichen Prüfung wird dem Aspiranten ein seinem Gedankenkreise und dem erforderlichen Bildungsgrade angemessenes Thema zur freien Bearbeitung aufgegeben. Die mündliche Prüfung betrifft in Ansehung der Grammatik vornehmlich solche Punkte, zu deren Vornahme der vom Kandidaten gelieferte Aufsatz zunächst Anlaß bietet, insbesondere die Lehre vom Satze und den Satzzeichen.

---

[1]) Solche Gesuche sammt Beilagen sind gebührenfrei.

[2]) Die Personsbeschreibung hat zu enthalten: Name, Geburtsjahr, Geburtsort und Land, Religion, Statur, Gesicht, Haare, Augen, Mund, Nase, besondere Merkmale.

Druhý jazyk:

a) Jazyk zemský vedle odstavce 3.: Správnosť mluvnická a slohová, jistota a zběhlosť v ústním a písemném užívání jazyka pro předměty v mezích oborů myšlenek, jako při vyučování jazykovém na školách středních. Ostatek jako při jazyku hlavním.

b) Frančina neb angličina: Porozumění spisům francouzským neb anglickým na základě dostatečných vědomostí mluvnických a slovnických; četbou nabytá známosť některých nejdůležitějších děl dotyčné literatury; hbitosť a jistota v (ústním) překládání prosaických článků z frančiny nebo z angličiny. Správnosť v (písemném) překládání úkolu ne příliš těžkého do frančiny nebo do angličiny.

c) Latina: Jistota a hbitosť v překládání římských spisovatelů, zejmena prosaických (Caesara, Livia, Cicerona, Tacita) na základě podrobnější mluvnické znalosti jazyka latinského. Známosť římské literatury v nejznamenitějších její zjevech, správnosť v písemném užívání jazyka latinského při překládání prosaického článku do jazyka toho.

B. Zeměpis:

Znalosť základů zeměpisu mathematického, znalosť topografického a politického zeměpisu Evropy; zejmena zeměpisných poměrů mocnářství rakousko-uherského. Známosť důležitějších zeměpisných poměrů ostatních dílů světa.

Grafické nastínění z paměti: tvar států evropských, tok větších řek, hlavní směr pohoří, poloha nejdůležitějších míst.

C. Dějepis:

Znalosť hlavních událostí dějin národů dle pragmatické souvislosti jejich, zejmena doby novější a nejnovější.

Přehledná znalosť dějepisu kulturního. Podrobnější znalosť dějepisu rakousko-uherského.

D. Přírodopis:

Přehledná (systematická) znalosť skupin zvířat a rostlin na základě známosti nejdůležitějších věcí z jejich anatomie, physiologie a morphologie. Znalosť tvarů a vlastností důležitějších nerostů, jakož i nejdůležitějších věcí z oboru geologie.

E. Fysika:

Znalosť nejdůležitějších úkazů přírodních, zejmena jasné pochopení části empirické, mathematické odůvodnění potud, pokud k tomu vystačují prostředky elementární.

F. Lučba:

Znalosť zákonů lučebních. Znalosť nejdůležitějších prvků a jich sloučenin, kde se vyskytují a jaký mají význam pro přírodu a pro průmysl.

G. Mathematika:

Důkladná znalosť celé elementární mathematiky, zběhlosť v užívání její.

a) Arithmetika a algebra, pojímaje v to rovnice druhého stupně o jedné neznámé, arithmetické progresse I. řady a progresse geometrické.

b) Měřictví: plochoměrství, tělesoměrství, trigonometrie v rovině, hlavní vlastnosti čar řezu kuželového.

c) Nauka o promítání a upotřebení jí při nauce o stínech.

Zkouška mathematická jest písemní a ústní; písemní zkouška zahrnuje v sobě toliko část praktickou.

§. 123.

Usnesení komise zkušební; opakování zkoušky.

1. Po skončené zkoušce usnese se komise většinou hlasů: zdali se aspirantovi ke přijetí za jednoročního dobrovolníka dostává vědecké spůsobilosti čili nic, a vyhotoví o tom dotyčné vysvědčení, v němž výslovně uvede: zdali usnesení učiněno bylo jednohlasně či většinou hlasů, a jež veškeří členové komise podpíší.

2. Odvolati se z usnesení komise zkušební dovoleno není.

3. Byl-li aspirant zamítnut následkem usnesení, učiněného většinou hlasů, má na vůli, aby se opětně zkoušce podrobil, však teprvé po uplynutí jednoho roku a toliko u onoho velitelstva divise sboru, které jej naposled zamítlo, předpokládaje, že i pak tu jsou ještě podmínky, jichž vůbec potřebí ke vstupu dobrovolnému.

Za podmínkou poslednější jest aspirantům takovým, pokud nejsou jednohlasně zamítnuti, i ještě dále dovoleno, aby zkoušku přijímací od roku k roku opakovali.

V případech zvláště pozoruhodných přísluší velitelstvu divise sboru, kteréž aspiranta zamítlo, právo, aby delegovalo ke zkoušce komisi zkušební některé jiné divise sboru.

Zweite Sprache:

a) Landessprache nach Punkt 3: Grammatikalische und stylistische Korrektheit, Sicherheit und Gewandtheit im mündlichen und schriftlichen Gebrauche der Sprache für Gegenstände innerhalb der Gedankenkreise, wie beim Sprachunterrichte in den Mittelschulen. Im übrigen wie bei der Hauptsprache.

b) Französisch oder englisch: Verständniß französischer oder englischer Schriftwerke auf Grund ausreichender grammatikalischer und lexikalischer Kenntnisse; aus der Lektüre gewonnene Bekanntschaft mit einigen der wichtigsten Werke der betreffenden Literatur; Leichtigkeit und Sicherheit im (mündlichen) Uebersetzen prosaischer Stücke aus dem Französischen oder Englischen. Korrektheit im (schriftlichen) Uebertragen einer Aufgabe mäßiger Schwierigkeit in das Französische oder Englische.

c) Lateinisch: Sicherheit und Fertigkeit im Uebersetzen römischer Schriftsteller, vornehmlich Prosaiker (Cäsar, Livius, Cicero, Tacitus) auf Grund genauerer grammatikalischer Kenntniß der lateinischen Sprache. Bekanntschaft mit der römischen Literatur in ihren bedeutendsten Erscheinungen, Korrektheit im schriftlichen Gebrauche der lateinischen Sprache bei Uebertragung eines prosaischen Stückes in dieselbe.

B. Geographie:

Kenntniß der Elemente der mathematischen Geographie, Kenntniß der topographischen und politischen Geographie Europas; insbesondere der geographischen Verhältnisse der österreichisch-ungarischen Monarchie. Bekanntschaft mit den wichtigsten geographischen Verhältnissen der übrigen Welttheile.

Graphische Skizzirung aus dem Gedächtnisse: Gestalt der europäischen Staaten, Lauf der größeren Flüsse, Hauptrichtung der Gebirgszüge, Lage der wichtigsten Orte.

C. Geschichte:

Kenntniß der Hauptbegebenheiten der Völkergeschichte nach ihrem pragmatischen Zusammenhange, insbesondere der neueren und neuesten Zeit.

Uebersichtliche Kenntniß der Kulturgeschichte. Genauere Kenntniß der Geschichte von Oesterreich-Ungarn.

D. Naturgeschichte:

Uebersichtliche (systematische) Kenntniß der Thier- und Pflanzengruppen auf Grund der Bekanntschaft mit den wichtigsten Thatsachen aus ihrer Anatomie, Physiologie und Morphologie. Kenntniß der Formen und Eigenschaften der wichtigeren Mineralien, sowie der belangreichsten Thatsachen aus dem Gebiete der Geologie.

E. Physik:

Verständniß der wichtigsten Naturerscheinungen, insbesondere klare Auffassung des empirischen Theiles, mathematische Begründung nur soweit, als hiezu Elementar-Mittel ausreichen.

F. Chemie:

Verständniß der chemischen Gesetze. Kenntniß der wichtigsten Grundstoffe und ihrer Verbindungen, des Vorkommens, sowie der Bedeutung derselben für die Natur und für die Industrie.

G. Mathematik:

Gründliche Kenntniß der gesammten elementaren Mathematik, Geübtheit in Anwendung derselben.

a) Arithmetik und Algebra bis einschließlich der Gleichungen zweiten Grades mit einer Unbekannten, der arithmetischen Progressionen I. Ranges und der geometrischen Progressionen.

b) Geometrie: Planimetrie, Stereometrie, ebene Trigonometrie, Haupteigenschaften der Kegelschnittslinien.

c) Projektions-Lehre und ihre Anwendung auf Schattenlehre.

Die mathematische Prüfung ist schriftlich und mündlich; die schriftliche erstreckt sich nur auf den praktischen Theil.

§. 123.

Beschlüße der Prüfungs-Kommission; Wiederholung der Prüfung.

1. Nach beendeter Prüfung faßt die Kommission durch Stimmenmehrheit den Beschluß: ob der Aspirant zur Aufnahme als Einjährig-Freiwilliger die wissenschaftliche Befähigung besitzt oder nicht, und stellt hierüber, mit ausdrücklicher Angabe: ob der Beschluß einstimmig oder mit Stimmenmehrheit gefällt wurde, dann unter Mitfertigung sämmtlicher Kommissions-Mitglieder, das betreffende Zeugniß aus.

2. Eine Berufung gegen den Beschluß der Prüfungs-Kommission ist unzuläßig.

3. Wurde der Aspirant infolge des mit Stimmenmehrheit gefällten Beschlußes abgewiesen, so steht es ihm frei, sich erneuert der Prüfung zu unterziehen, jedoch erst nach Ablauf eines Jahres und nur bei jenem Truppen-Divisions-Kommando, von welchem zuletzt seine Abweisung erfolgte, vorausgesetzt, daß die sonst erforderlichen Bedingungen zum freiwilligen Eintritte auch dann noch vorhanden sind.

Unter der letzteren Bedingung ist es solchen Aspiranten auch noch weiter, insolange sie nicht einstimmig abgewiesen werden, gestattet, die Aufnahmsprüfung von Jahr zu Jahr zu erneuern.

In besonders rücksichtswürdigen Fällen ist jenes Truppen-Divisions-Kommando, welches einen Aspiranten abgewiesen hat, berechtigt, die Prüfungs-Kommission einer anderen Truppen-Division zur Vornahme der Prüfung zu delegiren.

4. Byl-li aspirant jednohlasně zamítnut, může znovu složiti zkoušku přijímací toliko v případech zvláště pozoruhodných a teprvé po uplynutí jednoho roku se svolením stolice ministerské.

5. O vysvědčeních, vydaných komisemi zkušebními, veden buď u velitelstev divisí sboru záznam, do něhož se zapsati mají také aspiranti, kteří jinou komisí zkušební zamítnuti byli. K tomu cíli mají se komise hned po skončení každé zkoušky vzájemně dorozuměti.

§. 124.

Kteří sborové mají právo, přijímati jednoroční dobrovolníky; komu přísluší rozhodovati o žádostech za přijetí.

1. Ke přijímání jednoročních dobrovolníků pro službu ve stavu branném jsou zmocněny:
pluky pěší,
pluk tyrolských myslivců,
prapory polních myslivců,
pluky jízdecké,
sborové pluky dělostřelecké a divise samostatných těžkých batterií,
prapory pevnostního dělostřelectva,
pluky měřičské,
pluk zákopnický,
pluk železniční a telegrafní,
pluky vozotajské a
sbor zdravotní.

O vstupu jednoročních dobrovolníků do loďstva válečného obsažena jsou podrobnější ustanovení v §. 139.

Ke přijímání jednoročních dobrovolníků pro službu v branném stavu zemské obrany oprávněny jsou prapory zemské obrany a pluky jízdecké zemské obrany.

2. Ve válce není dovoleno, aby kdo vstoupil jako jednoroční dobrovolník, výhoda tato může však vedle §. 128 : 2 dodatečně povolena býti.

3. Pro jednoroční službu dobrovolnickou přijímají velitelstva uvedených sborů vojenských — u jízdectva a u sboru vozotajského, chce-li aspirant konati službu presenční na útraty státní, po vyžádaném prve svolení (§. 114 : 4). Povolení toto udělí se v oněch případech, ve kterých průkazy pro výkon služby presenční na útraty státní netřeba zároveň předložiti (§. 131 : 3), s výhradou, že svým časem sbor základní rozhodne o tomto nároku.

Žádosti za přijetí mohou býti podány též velitelstvům polních praporů pluků pěších, samostatně v tuzemsku oddělených, a pluku tyrolských myslivců, pak oddělených praporů pluků měřičských, pluku zákopnického a železničního a telegrafního, kteráž je však předložiti mají vlastnímu velitelstvu plukovnímu k příslušnému řízení úřednímu.

Toliko o takových žádostech za přijetí, kteréž podány jsou velitelstvům samostatně oddělených praporů pluků pěších v Bosně a v Hercegovině posádkou ležících, rozhodují tato velitelstva praporů v působnosti přenesené a to, jsou-li v té neb oné příčině v pochybnosti o tom, jest-li aspirant k nároku oprávněn, po vyžádaném prve dobrém zdání velitelstva okresu doplňovacího.

Přijetí mediků, zvěrolékařů a farmaceutů povoluje vojenské velitelstvo territoriální, pokud se týče velitelstvo zemské obrany aneb ministerium zemské obrany, jehož se týče (§. 116 : 2).

Aby aspirant přijat byl jakožto medik, zvěrolékař nebo farmaceut, závisí od toho, aby se mu dostávalo vědecké spůsobilosti k výkonu služby presenční v této vlastnosti aneb aby jí dosáhnouti mohl do doby, kdy by službu tu nastoupiti musil (§. 130).

4. Přijímati jednoroční dobrovolníky dovoleno jest u pěchoty a u sboru myslivců v počtu neobmezeném, u ostatních druhů zbraně a odborů stálého vojska dle toho, jaká jest nebo bude potřeba, toliko v počtu, od říšského ministeria vojenství ustanoveném, kterýž se sdělí oběma ministeriím zemské obrany.

Uvnitř těchto mezí nesmí žádnému dobrovolníkovi přijetí býti odepřeno, jakmile má právo k nároku, bez rozdílu, chce-li službu konati na útraty vlastní nebo na útraty státní (výjimka v §. 114 : 4, poslední odstavec).

5. Povolení ke přijetí budiž vyhotoveno na žádosti.

6. Aspiranti pro jednoroční službu dobrovolnickou, kteří se dostavili ke pravidelnému odvodu, kteří však pro neschopnost ke službě válečné byli zpět dáni, vstoupiti mají, jestliže

4. Wurde der Aspirant einstimmig abgewiesen, so kann die neuerliche Ablegung der Aufnahmsprüfung nur in besonders rücksichtswürdigen Fällen und erst nach Ablauf eines Jahres mit Bewilligung der Ministerial-Instanz erfolgen.

5. Ueber die von den Prüfungs-Kommissionen ertheilten Zeugnisse ist bei den Truppen-Divisions-Kommanden eine Vormerkung zu führen, in welche auch die von einer anderen Prüfungs-Kommission abgewiesenen Aspiranten aufzunehmen sind. Zu diesem Zwecke haben sich die Kommissionen unmittelbar nach dem Schluße einer jeden Prüfung gegenseitig zu verständigen.

§. 124.

Bezeichnung der zur Aufnahme Einjährig-Freiwilliger berechtigten Truppen; Kompetenz zur Entscheidung über die Aufnahmsgesuche.

1. Zur Aufnahme Einjährig-Freiwilliger für den Dienst im streitbaren Stande sind ermächtigt:
die Infanterie-Regimenter,
das Tiroler Jäger-Regiment,
die Feld-Jäger-Bataillone,
die Kavallerie-Regimenter,
die Korps-Artillerie-Regimenter und selbstständigen schweren Batterie-Divisionen,
die Festungs-Artillerie-Bataillone,
die Genie-Regimenter,
das Pionnier-Regiment,
das Eisenbahn- und Telegraphen-Regiment,
die Train-Regimenter und
die Sanitäts-Truppe.

Ueber den Eintritt Einjährig-Freiwilliger in die Kriegsmarine enthält der §. 139 die näheren Bestimmungen.

Zur Aufnahme Einjährig-Freiwilliger für den Dienst im streitbaren Stande der Landwehr sind die Landwehr-Bataillone und Landwehr-Kavallerie-Regimenter berechtigt.

2. Im Kriege ist der Eintritt als Einjährig-Freiwilliger nicht zulässig, es kann jedoch die nachträgliche Zuerkennung dieser Begünstigung nach §. 128:2 erfolgen.

3. Die Aufnahme zum Einjährig-Freiwilligendienste erfolgt durch die Kommanden der bezeichneten Truppenkörper — bei der Kavallerie und der Train-Truppe, wenn der Präsenzdienst auf Staatskosten abgeleistet werden will, nach eingeholter Bewilligung (§. 114:4). Diese Bewilligung wird in jenen Fällen, in denen die Nachweise für die Ableistung des Präsenzdienstes auf Staatskosten nicht gleichzeitig beizubringen sind (§. 131:3), vorbehaltlich der seinerzeitigen Entscheidung des Standeskörpers über diesen Anspruch ertheilt.

Die Aufnahmsgesuche können auch bei den Kommanden der im Inlande selbstständig detachirten Feld-Bataillone der Infanterie-Regimenter und des Tiroler Jäger-Regiments, dann der detachirten Bataillone der Genie-Regimenter, des Pionnier- und des Eisenbahn- und Telegraphen-Regiments eingebracht werden, von welchen sie jedoch dem eigenen Regiments-Kommando zur kompetenten Amtshandlung vorzulegen sind.

Nur über solche Aufnahmsgesuche, welche bei den Kommanden der selbstständig detachirten Bataillone der in Bosnien und der Herzegovina dislozirten Infanterie-Regimenter eingebracht werden, entscheiden diese Bataillons-Kommanden im übertragenen Wirkungskreise und zwar, wenn sie über die Anspruchsberechtigung des Aspiranten in einer oder der anderen Richtung im Zweifel sind, nach vorheriger Einholung des Gutachtens des Ergänzungsbezirks-Kommandos.

Die Aufnahme der Mediziner, Veterinäre und Pharmazeuten bewilligt das Militär-Territorial-Kommando, beziehungsweise das Landwehr-Kommando oder das betreffende Landesvertheidigungs-Ministerium (§. 116:2).

Die Aufnahme als Mediziner, Veterinär oder Pharmazeut ist davon abhängig, daß der Aspirant die wissenschaftliche Befähigung zur Ableistung des Präsenzdienstes in dieser Eigenschaft besitzt oder bis zu der Zeit, wo er diesen Dienst antreten müßte (§. 130), erlangen kann.

4. Die Aufnahme Einjährig-Freiwilliger ist bei der Infanterie und bei der Jäger-Truppe in unbeschränkter Zahl, bei den übrigen Waffengattungen und Branchen des stehenden Heeres nach Maßgabe des bestehenden oder eintretenden Bedarfes nur in der vom Reichs-Kriegs-Ministerium festgestellten Zahl, welche den beiden Landesvertheidigungs-Ministerien mitgetheilt wird, gestattet.

Innerhalb dieser Grenzen darf keinem Freiwilligen die Aufnahme verweigert werden, sobald die Anspruchberechtigung vorhanden ist, gleichviel ob derselbe den Dienst auf eigene oder auf Staatskosten ableisten will (Ausnahme im §. 114:4, letzter Absatz).

5. Die Aufnahmsbewilligung ist auf dem Gesuche auszufertigen.

6. Aspiranten zum Einjährig-Freiwilligendienste, welche zur regelmäßigen Stellung erschienen sind, aber wegen Kriegsdienst-Untauglichkeit zurückgestellt worden waren, haben, wenn sie in demselben Jahre

v témž roce žádají býti assentováni ve vlastnosti uvedené, jakmile vedle losu svého v roce dotyčném připadli do pořadí losovního zemské obrany, přímo do zemské obrany (§. 5 : 3 *b*).

Po uplynutí roku odvodního však oni aspiranti, kteří v roce nejblíže příštím jsou ještě odvodem povinni, přímo do zemské obrany vstoupiti nesmějí.

§. 125.

Zamítnutí aspirantů pro nedostatečnosť průkazů; odvolání.

1. Odepřeno-li aspirantovi přijetí pro nedostatečnosť vědeckých nebo jiných průkazů, aneb zamítnut-li nárok jednoročního dobrovolníka na odročení služby presenční (§. 130) neb na výkon služby presenční na útraty státní (§. 131), budiž mu o tom vydán výměr písemný a průkazy mu buďtež zároveň vráceny.

2. V případech dotčených ponechává se mu na vůli, aby do 14 dnů ode dne doručení tohoto výměru, tento den nepočítaje, podal odvolání[1]) k vojenskému velitelstvu territoriálnímu onoho obvodu, ve kterém jest příslušen právem domovským.

Ze záporného výměru vojenského velitelstva territoriálního odvolati se může aspirant ve stejné lhůtě k říšskému ministeriu vojenství, kteréž v příčině té rozhodne v souhlasu s ministeriem zemské obrany, jehož se týče.

Týká-li se nárok jednoroční služby dobrovolnické v zemské obraně, podáno buď odvolání ze záporného výměru první stolice v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených velitelstvům zemské obrany a v dalším pořadu ministeriu zemské obrany, v zemích koruny uherské však bezprostředně ministeriu zemské obrany.

§. 126.

Jak se assentují jednoroční dobrovolníci.

1. Při assentování jednoročních dobrovolníků dlužno v celku před se jíti vedle ustanovení §. 109 : 6, 7, 8 a 9, která platí v příčině assentování dobrovolníků vůbec, a třeba posuzovati tělesnou spůsobilosť ke službě válečné vedle dotyčné podmínky spůsobilosti branné (§. 2 : 2), a nehleděti k tomu, jestliže by aspirant neměl snad zvláštní výšky tělesné, která se vedle přílohy IV. vyžaduje pro zvolenou zbraň zvláštní.

2. Assentování děje se na dobu služební deseti let ve stálém vojště a dvou let v zemské obraně aneb na dobu služební devíti let v loďstvu válečném, při čemž se v protokole assentním výslovně podotkne vlastnosť jednoročního dobrovolníka aneb podmíněného přijetí (§. 129).

3. Dobrovolník se vřadí (vezme v počet) dnem assentování.

Jednoročním dobrovolníkům, kteří assentováni jsou, prve než vstoupí do stáří odvodem povinného, počítá se však doba služební, nastoupí-li službu presenční — bez rozdílu, zda dobrovolně či byvše povoláni za příčinou mobilisace — nejdéle v onom roce, ve kterém jsou v odvodem povinné I. třídě životní, od 1. října roku assentního, aneb ode dne vřadění, jenž následuje po 1. říjnu; pakli však nastoupí službu presenční teprvé, když byli vystoupili z I. třídy životní, počítá se jim doba služební od 1. října onoho roku, ve kterém dokonají 20. rok věku.

Jestliže jednoroční dobrovolník, jenž, prve než vstoupil do stáří odvodem povinného, byl assentován, za příčinou mobilisace před 1. říjnem roku assentního jest presentován ke službě aktivní, počítá se mu doba služební ode dne presentace.[2])

Študujícím lékařství, kteří sobě dobyli výhody, aby jim služba presenční výjimkou odročena byla do 27. roku věku, kteří však nedosáhli akademické hodnosti doktorské, nebudiž doba od 1. října onoho roku, ve kterém vstoupí do 25. roku věku, až do doby, kdy dobrovolně nebo za příčinou mobilisace nastoupí službu, vpočtena do úhrnné doby služební.

4. Ostatně sluší v příčině té, jakými listinami doložiti se má akt assentování, jak vyrozuměti se mají úřadové doplňovací a jak zaznamenati se má vpočtení na kontingent rekrutů, před se jíti vedle §. 110.

---

[1]) Odvolání tato jsou prosta poplatku.

[2]) U provedení zákona ode dne 2. října 1882 a XXXIX. článku zákona z roku 1882 jest ustanoveno:

a) Jednoročním dobrovolníkům, do 31. prosince 1881 assentovaným, kteří v roce 1882 byli ve stáří odvodem povinném, aneb kteří je již byli překročili, počítá se doba služební, i když ještě nenastoupili službu presenční, ode dne, kterého byli v počet vzati.

b) Jednoročním dobrovolníkům, do započetí platnosti těchto zákonů assentovaným, kteří nedosáhli ještě stáří odvodem povinného a službu presenční nenastoupili, počítá se doba služební toliko tehdy ode dne assentování, vstoupí-li do služby presenční — bez rozdílu zda dobrovolně, či povoláni byvše za příčinou mobilisace — nejdéle v onom roce, ve kterém dosáhnou stáří odvodem povinného, jinak od 1. října toho roku, ve kterém dokonají 20. rok věku.

ihre Assentirung in der bezeichneten Eigenschaft anstreben, sobald sie gemäß ihres Loses in dem betreffenden Jahre in die Losreihe der Landwehr gefallen sind, unmittelbar in dieselbe einzutreten (§. 5 : 3 b).

Nach Ablauf des Stellungsjahres darf jedoch der unmittelbare Eintritt jener Aspiranten, welche im nächsten Jahre noch stellungspflichtig sind, in die Landwehr nicht erfolgen.

§. 125.

Abweisung der Aspiranten wegen Unzulänglichkeit der Nachweise; Berufung.

1. Wird dem Aspiranten wegen Unzulänglichkeit der wissenschaftlichen oder sonstigen Nachweise die Aufnahme verweigert oder wird der Anspruch eines Einjährig-Freiwilligen auf den Aufschub des Präsenzdienstes (§. 130) oder auf die Ableistung des Präsenzdienstes auf Staatskosten (§. 131) abgewiesen, so ist dem Betreffenden hierüber, unter Rückstellung der Nachweise, ein schriftlicher Bescheid zu erfolgen.

2. In den vorbezeichneten Fällen steht es dem Betreffenden frei, binnen 14 Tagen vom Tage der Zustellung dieses Bescheides, diesen Tag abgerechnet, die Berufung[1]) bei dem Militär-Territorial-Kommando jenes Bereiches, innerhalb dessen er heimatszuständig ist, einzubringen.

Gegen eine abweisliche Bescheidung des Militär-Territorial-Kommandos steht dem Aspiranten innerhalb der gleichen Frist die Berufung an das Reichs-Kriegs-Ministerium zu, welches hierüber im Einvernehmen mit dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium entscheidet.

Betrifft der Anspruch den Einjährig-Freiwilligendienst in der Landwehr, so ist der Rekurs wider die abweisliche Bescheidung der ersten Instanz in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern bei den Landwehr-Kommanden und in weiterer Instanz bei dem Ministerium für Landesvertheidigung, in den Ländern der ungarischen Krone aber unmittelbar bei dem Landesvertheidigungs-Ministerium einzubringen.

§. 126.

Die Assentirung Einjährig-Freiwilliger.

1. Bei Assentirungen der Einjährig-Freiwilligen ist im allgemeinen nach den für die Assentirung von Freiwilligen überhaupt geltenden Bestimmungen des §. 109 : 6, 7, 8 und 9 vorzugehen, die körperliche Eignung zum Kriegsdienste nach der diesfälligen Bedingung der Wehrfähigkeit (§. 2 : 2) zu beurtheilen und davon abzusehen, wenn der Aspirant das für die gewählte Spezialwaffe laut der Beilage IV geforderte besondere Körpermaß etwa nicht haben sollte.

2. Die Assentirung erfolgt unter ausdrücklicher Bezeichnung der Eigenschaft des Einjährig-Freiwilligen, oder der bedingten Aufnahme (§. 129), im Assent-Protokolle auf die Dienstzeit von zehn Jahren im stehenden Heere und zwei Jahren in der Landwehr oder auf die Dienstzeit von neun Jahren in der Kriegsmarine.

3. Die Einreihung (Instandnahme) des Freiwilligen erfolgt mit dem Tage der Assentirung.

Jenen Einjährig-Freiwilligen, welche vor dem Eintritte in das stellungspflichtige Alter assentirt werden, zählt jedoch die Dienstzeit, wenn sie den Präsenzdienst — ob freiwillig oder in Folge Einberufung gelegentlich einer Mobilisirung — spätestens in jenem Jahre antreten, in welchem sie in der stellungspflichtigen I. Altersklasse stehen, vom 1. Oktober des Assent-Jahres, oder von dem nach dem 1. Oktober folgenden Einreihungstage; wenn sie aber den Präsenzdienst erst nach dem Austritte aus der I. Altersklasse antreten, vom 1. Oktober jenes Jahres, in welchem sie das 20. Lebensjahr vollenden.

Wird der vor dem Eintritte in das stellungspflichtige Alter assentirte Einjährig-Freiwillige anläßig einer Mobilisirung vor dem 1. Oktober des Assent-Jahres zur aktiven Dienstleistung präsentirt, so zählt die Dienstzeit vom Tage der Präsentirung.[2])

Jenen Studirenden der Medizin, welche die Begünstigung des ausnahmsweisen Aufschubes bis zum 27. Lebensjahre in Anspruch genommen, jedoch den akademischen Doktorgrad nicht erlangt haben, ist die Zeit vom 1. Oktober jenes Jahres, in welchem sie in das 25. Lebensjahr treten, bis zum Zeitpunkte des freiwillig oder anläßlich einer Mobilisirung erfolgten Dienstantrittes in die Gesammt-Dienstzeit nicht einzurechnen.

4. Im übrigen ist rücksichtlich der Dokumentirung des Aktes der Assentirung, Verständigung der Ergänzungsbehörden und Vormerkung der Anrechnung auf das Rekruten-Kontingent nach §. 110 vorzugehen.

---

[1]) Diese Berufungen sind gebührenfrei.

[2]) In Durchführung des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 und des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882 ist festgestellt:

a) Den bis zum 31. Dezember 1881 assentirten Einjährig-Freiwilligen, welche im Jahre 1882 im stellungspflichtigen Alter standen, oder dasselbe bereits überschritten hatten, zählt die Dienstzeit, auch wenn der Präsenzdienst noch nicht angetreten wurde, vom Tage der Instandnahme.

b) Jenen bis zum Beginne der Wirksamkeit dieser Gesetze assentirten Einjährig-Freiwilligen, welche das stellungspflichtige Alter noch nicht erreicht und den Präsenzdienst nicht angetreten hatten, zählt die Dienstzeit nur dann vom Tage der Assentirung, wenn sie in den Präsenzdienst — ob freiwillig oder in Folge Einberufung gelegentlich einer Mobilisirung — spätestens in jenem Jahre treten, in welchem sie das stellungspflichtige Alter erreichen, sonst vom 1. Oktober des Jahres, in welchem sie das 20. Lebensjahr vollenden.

Assentovaným buďtež předložená vysvědčení študijní vrácena; ostatní listiny, přijetí se týkající, zůstanou uschovány ve spisech sboru základního.

5. Medikové, kterým se dostává spůsobilosti, již vyžaduje §. 133:3, první odstavec, pak farmaceuti, chováni buďte v počtu u onoho vojenského ústavu zdravotního nebo lékárnického, u kterého si přejí konati službu presenční; medikové, kterým se této spůsobilosti ještě nedostává, chováni buďte v počtu u sboru zdravotního.

Doktoři veškerého léčitelství aneb doktoři lékařství, kteří si přejí konati službu presenční u některé větší nemocnice sboru, chováni buďtež v počtu nemocnice posádky nejblíže ležící v témž vojenském obvodu territoriálním.

§. 127.

Nespůsobilosť aspiranta ke službě ve zbrani zvolené aneb ke službě válečné vůbec.

1. Uznán-li aspirant pro vady tělesné nespůsobilým k jednoroční službě dobrovolnické, budiž od zvoleného sboru vojenského aneb od velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), k assentování delegovaného, u vrácení průkazů — bez udání vady — ihned vyrozuměn, že není spůsobilým buď k válečné službě vůbec anebo ve zvoleném sboru. V případě poslednějším buď označen druh zbraně, pro který aspirant spůsobilým jest.

Zároveň mu buď ve výměru oznámeno:

a) že se mu na vůli ponechává, aby o spůsobilosti své ke službě válečné vyžádal sobě rozhodnutí komise superarbitrační a předložil jí zároveň výměr tento, a

b) že rozhodnutí toto v době od 1. července roku, jenž přímo předcházel vstupu do stáří odvodem povinného, až do započetí doby odvodní onoho roku, ve kterém aspirant poprve jest k odvodu povolán, vydáno býti a z něho plynouti musí, že aspirant jest neschopným vůbec nebo pro zvolený druh zbraně, má-li nárok na jednoroční službu dobrovolnickou pro všechny následující pravidelné odvody zachován býti.

2. Kde a ve kterých dnech komise superarbitrační se sestupují, budiž aspirantům oznámeno, a to v době výše dotčené zároveň ve výměru, jinak pouze na základě dotazu, učiněného k velitelstvu okresu doplňovacího aneb k vojenskému velitelstvu territoriálnímu.

3. Nález komise superarbitrační vyznačen buď na výměru sboru vojenského aneb velitelstva okresu doplňovacího dle odstavce 1.

Byl-li aspirant uznán spůsobilým pro zvolený sbor vojenský, budiž k němu assentován na základě tohoto nálezu.

4. Byl-li aspirant sborem anebo také komisí superarbitrační uznán spůsobilým pro některý jiný nežli pro zvolený druh zbraně, může, aniž by však k tomu byl povinnen, žádati za přijetí do některého sboru onoho druhu zbraně, pro který jest spůsobilým.

5. Aspiranti, kteří nárok na jednoroční službu dobrovolnickou, bez rozdílu, z jaké příčiny, přivádějí k platnosti teprvé, když částečně byli vykonali povinnosť odvodní, a uznáni jsou za neschopné, mají se za účelem tím, aby si pojistili nárok pro následující pravidelné odvody, podrobiti superarbitraci v době od 1. července roku, nejbližšímu odvodu předcházejícího, až do započetí doby odvodní.

6. Byl-li aspirant jednoroční služby dobrovolnické pro neschopnosť ke službě již propuštěn ze svazku vojenského, budiž vzhledem k zachování nároku pro odvody následující propuštění pokládáno za rovné superarbitraci.

Superarbitrace nebudiž dále konána, jestliže se povolení výhody jednoroční služby dobrovolnické aspirantovi odvodem povinnému ve druhé nebo v nejvyšší stolici protáhne až přes započetí doby odvodní.

7. U sborů (velitelstev okresů doplňovacích) a u komisí superarbitračních buďtež vady a vydané nálezy o aspirantech pro fysickou nespůsobilosť zamítnutých zaznamenány.

§. 128.

Jak se povoluje výhoda jednoroční služby dobrovolnické při odvodu a jak se povoluje těm, kteří v době války vřaděni byli. Změna ve volbě služby.

1. Brannému povinníku, jenž k odvodu se dostavuje, povolí se výhoda jednoroční služby dobrovolnické, jestliže, přihlašuje se k této službě, od sboru jakož i dále od komise superarbitrační (výjimka v §. 127:6), byl označen za fysicky nespůsobilého (§. 127:1), a jestliže nárok vedle §. 49 přivedl k platnosti u politického úřadu. Kde platí ustanovení §. 129, musí nárok zakládati se na ustanoveních těchto. Jednoroční dobrovolníci, assentovaní prostředkem pravidelného odvodu, vřadí se vedle ustanovení §. 85.

Den Assentirten sind die beigebrachten Studien-Zeugnisse zurückzustellen; die übrigen Aufnahms-Dokumente bleiben in aktenmäßiger Verwahrung des Standeskörpers.

5. Mediziner, welche die im §. 133:3, erster Absatz, geforderte Befähigung besitzen, dann die Pharmazeuten sind bei jener Militär-Sanitäts- oder Medikamenten-Anstalt, bei welcher sie den Präsenzdienst abzuleisten wünschen; Mediziner, welche diese Befähigung noch nicht besitzen, bei der Sanitäts-Truppe im Stande zu führen.

Doktoren der gesammten Heilkunde oder Doktoren der Medizin, welche den Präsenzdienst bei einem größeren Truppen-Spitale abzuleisten wünschen, sind im Stande des nächstgelegenen Garnisons-Spitales desselben Militär-Territorial-Bereiches zu führen.

§. 127.

Nichteignung des Aspiranten zum Dienste in der gewählten Waffe oder zum Kriegsdienste überhaupt.

1. Wird der Aspirant zum Einjährig-Freiwilligendienste wegen Körpergebrechen ungeeignet befunden, so ist er von dem gewählten Truppenkörper, oder dem zur Vornahme der Assentirung delegirten Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando unter Rückschluß der Nachweise sofort — ohne Angabe des Gebrechens — zu bescheiden, daß er entweder zum Kriegsdienste im allgemeinen, oder in der gewählten Truppe nicht geeignet ist. Im letzteren Falle ist die Waffengattung zu bezeichnen, für welche der Aspirant die Eignung besitzt.

Demselben ist im Bescheide gleichzeitig bekanntzugeben:

a) daß es ihm freisteht über seine Eignung zum Kriegsdienste unter Vorweisung dieses Bescheides die Entscheidung einer Superarbitrirungs-Kommission einzuholen, und

b) daß diese in der Zeit vom 1. Juli des dem Eintritte in das stellungspflichtige Alter unmittelbar vorangegangenen Jahres bis zum Beginne der Stellungsperiode jenes Jahres, in welchem der Aspirant das erstemal zur Stellung berufen ist, erfolgen und die Untauglichkeit im allgemeinen oder für die gewählte Waffengattung ergeben muß, wenn der Anspruch auf den Einjährig-Freiwilligendienst für alle folgenden regelmäßigen Stellungen gewahrt sein soll.

2. Wo und an welchen Tagen Superarbitrirungs-Kommissionen zusammentreten, ist den Aspiranten bekanntzugeben, und zwar innerhalb der vorbezeichneten Periode gleichzeitig im Bescheide, sonst nur über die an ein Ergänzungsbezirks- oder Militär-Territorial-Kommando zu stellende Anfrage.

3. Der Befund der Superarbitrirungs-Kommission ist auf dem Bescheide des Truppenkörpers oder des Ergänzungsbezirks-Kommandos nach Punkt 1 ersichtlich zu machen.

Wurde der Aspirant für den gewählten Truppenkörper geeignet befunden, so hat seine Assentirung zu demselben auf Grund dieses Befundes zu erfolgen.

4. Wenn der Aspirant von der Truppe oder auch von der Superarbitrirungs-Kommission für eine andere als die gewählte Waffengattung geeignet erkannt wurde, so kann er, ohne jedoch dazu verhalten zu sein, die Aufnahme bei einer Truppe jener Waffengattung anstreben, für die er die Eignung besitzt.

5. Aspiranten, welche den Anspruch zum Einjährig-Freiwilligendienste, gleichviel aus welcher Ursache, erst nach theilweiser Erfüllung der Stellungspflicht geltend machen und untauglich befunden werden, haben sich zur Sicherung des Anspruches für die folgenden regelmäßigen Stellungen der Superarbitrirung in der Zeit vom 1. Juli des der nächsten Stellung vorangehenden Jahres bis zum Beginne der Stellungsperiode zu unterziehen.

6. Wenn der Einjährig-Freiwilligen-Aspirant wegen Dienstuntauglichkeit bereits aus dem Militär-Verbande entlassen wurde, so ist in Bezug auf die Wahrung des Anspruches für die folgenden Stellungen die Entlassung der Superarbitrirung gleichzuhalten.

Die Superarbitrirung hat weiter zu entfallen, wenn die Zuerkennung der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung an einen stellungspflichtigen Aspiranten in zweiter oder höchster Instanz sich bis über den Beginn der Stellungsperiode verzögert.

7. Bei den Truppen (Ergänzungsbezirks-Kommanden) und den Superarbitrirungs-Kommissionen sind die Gebrechen und die ertheilten Befunde über die wegen physischer Nichteignung zurückgewiesenen Aspiranten vorzumerken.

§. 128.

Zuerkennung der Begünstigung des Einjährig-Freiwilligendienstes bei der Stellung und an während eines Krieges Eingereihte. Aenderung in der Wahl des Dienstes.

1. Die Zuerkennung der Begünstigung des Einjährig-Freiwilligendienstes an einen zur Stellung gelangenden Wehrpflichtigen erfolgt, wenn er bei seiner Anmeldung zu diesem Dienste von der Truppe, wie weiter von der Superarbitrirungs-Kommission (Ausnahme im §. 127:6), als physisch nichtgeeignet bezeichnet (§. 127:1), und der Anspruch nach §. 49 bei der politischen Behörde geltend gemacht wurde. Dort, wo die Bestimmungen des §. 129 in Betracht kommen, muß der Anspruch im Grunde derselben bestehen. Die Einreihung der im Wege der regelmäßigen Stellung assentirten Einjährig-Freiwilligen erfolgt nach den Bestimmungen des §. 85.

2. Tuzemec, jenž v době války dobrovolně vstoupil, jakož i ten, kdo v době války prostředkem odvodu vřaděn byl, činiti může po skončení války nárok na dodatečné povolení výhody jednoroční služby dobrovolnické, měl-li již v době svého assentování právo k nároku a má-li je ještě v příčině spůsobilosti mravní, a jestliže ten, kdo prostředkem odvodu vřaděn byl, sobě nároku vedle odstavce 1. pojistiti nemohl. Žádosť dotyčná podána buď spolu s potřebnými průkazy nejdéle do tří měsíců po té, kdy nastaly opět poměry normální — ti, kdož assentováni byli na dobu války, podejtež žádosť, prve než jsou propuštěni.

Má-li v případě takovém spůsobilosť vědecká prokázána býti teprvé zkouškou, budiž žadateli dovoleno, aby ji složil.

3. Jednoroční dobrovolníci branného stavu, kteří službu presenční konati chtějí jakožto medikové, žádati mají za povolení k tomu dle §. 124:3, přiložíce zároveň průkaz vědecký, předepsaný v §. 118:1 *B*.

Uděleno-li jim povolení toto, mají vedle ustanovení §. 126:5 ihned přiděleni býti.

§. 129.

Jak se pod výminkou přislibují aspirantům výhody jednoroční služby dobrovolnické, prve než skončili študia k tomu předepsaná.

1. Prve než skončili študia, mohou oni študující odvodem povinní, s výhradou definitivního rozhodnutí, pod výminkou přijati býti za jednoroční dobrovolníky, kteří v době dobrovolného vstupu svého náležejí do některého z posledních dvou ročníků vyššího gymnasia nebo vyšší školy reálné, anebo odborného ústavu vyučovacího jim na roveň postaveného nejméně s třemi povinnými kursy ročními, anebo do posledního ročníku takového ústavu vyučovacího pouze s dvěma povinnými kursy ročními, jestliže vlastní vinou se neopozdili ve skončení študií.

Přijímati dobrovolníky takové před 1. lednem roku, ve kterém vstoupí do I. třídy životní, dovoleno není.

Zásadní ustanovení o tom, jak se přivádí k platnosti výhoda jednoroční služby dobrovolnické, platí v plném obsahu o těchto dobrovolnících.

2. Jakožto průkaz vědecké spůsobilosti předloženo buď frekventační vysvědčení z dotyčného ročníku.

3. Pravidelný postup študií prokázán buď teprvé od doby, kdy aspirant vstoupil na vyšší gymnasium aneb na vyšší školu reálnou, pokud se týče na ústav vyučovací jim na roveň postavený.

Jestliže postup študií se protáhl aneb byla-li študia přerušena, budiž podán průkaz, že aspirant toho nezavinil.

4. Žáci soukromí mají na výhodu tuto, jsou-li splněny všecky ostatní podmínky, nárok toliko tehdy, jestliže co takoví náležejí do některého gymnasia nebo školy reálné, zkouškám závěrečným dotyčného ročníku tak jako žáci veřejní podrobeni jsou a vysvědčením ústavu študijního, jehož se týče, to prokáží.

5. Branní povinníci, kteří této výhody požívají, buďtež až do skončení študií dáni na dovolenou.

V roce, ve kterém študia ještě neukončí, mají sboru základnímu do 1. října prokázati, že se študií nevzdali.

V roce, ve kterém tito dobrovolníci, postupují-li pravidelně ve študiích, študia na vyšších gymnasiích nebo na vyšších školách reálných nebo na ústavech vyučovacích jim na roveň postavených ukončiti musí, předložtež průkazy pro konečné povolení výhody jednoroční služby dobrovolnické velitelstvu svého sboru vojenského hned po skončení študií, oni pak, kteří musí některou zkoušku opakovati, do 15. října.

Protáhlo-li se pokračování nebo skončení študií, budiž k tomu přihlíženo toliko tehdy, jestliže aspirant toho nezavinil. Rozhodnouti o tom jest však vyhraženo stolici ministerské.

6. Jestliže takoví dobrovolníci vzdají se študií na ústavech vyučovacích, v odstavci 1. uvedených, prve než je skončí, aneb jestliže skončení jich bezprávně se protáhne nebo přeruší, buďtež ihned prohlášeni za zbaveny výhody této.

Oni povinníci branní, kteří v roce, v němž byli v počet vzati, připadli do pořadí losovního náhradní zálohy, buďtež pak přeloženi do náhradní zálohy.

§. 130.

Odročení jednoroční služby presenční.

1. Jednoroční dobrovolníci odročiti mohou nastoupení služby presenční na dobu míru až do 1. října toho roku kalendářského, ve kterém dokonají 24. rok věku.

2. Der während eines Krieges freiwillig eingetretene Inländer wie ein während des Krieges im Wege der Stellung Eingereihter, kann nach Ablauf des Krieges auf die nachträgliche Zuerkennung der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung Anspruch erheben, wenn derselbe bereits zur Zeit seiner Assentirung zu dem Anspruche berechtigt war und es rücksichtlich der moralischen Befähigung noch ist und, wenn der im Wege der Stellung Eingereihte, sich den Anspruch nach Punkt 1 nicht sichern konnte. Das bezügliche Ansuchen ist mit den erforderlichen Nachweisen spätestens drei Monate nach dem Wiedereintritte normaler Verhältnisse — bei auf Kriegsdauer Assentirten vor ihrer Entlassung — zu stellen.

Ist in einem solchen Falle die wissenschaftliche Befähigung erst durch eine Prüfung zu erweisen, so ist die Ablegung derselben zu gestatten.

3. Einjährig-Freiwillige des streitbaren Standes, welche den Präsenzdienst als Mediziner ableisten wollen, haben unter Beibringung des im §. 118 : 1 B vorgeschriebenen wissenschaftlichen Nachweises um die Bewilligung hiezu nach §. 124 : 3 einzuschreiten.

Wird diese ertheilt, so hat die Eintheilung des Betreffenden nach den Bestimmungen des §. 126 : 5 sofort zu erfolgen.

§. 129.

Bedingte Zusicherung der mit dem Einjährig-Freiwilligendienste verbundenen Begünstigungen an Aspiranten vor Vollendung der hiezu vorgeschriebenen Studien.

1. Vor Vollendung der Studien können, vorbehaltlich der definitiven Entscheidung, jene stellungspflichtigen Studierenden bedingungsweise als Einjährig-Freiwillige aufgenommen werden, welche zur Zeit ihres freiwilligen Eintrittes einem der letzten zwei Jahrgänge an einem Ober-Gymnasium oder einer Ober-Realschule, oder an einer diesen gleichgestellten Fachlehranstalt mit mindestens drei obligaten Jahreskursen, oder aber dem letzten Jahrgange an einer solchen Lehranstalt mit nur zwei obligaten Jahreskursen angehören, wenn die Verspätung der Studien-Vollendung nicht durch eigenes Verschulden herbeigeführt wurde.

Die Aufnahme solcher Freiwilligen vor dem 1. Jänner des Jahres, in welchem sie in die I. Altersklasse treten, ist unzulässig.

Die grundsätzlichen Bestimmungen über die Geltendmachung der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung finden auf diese Freiwilligen volle Anwendung.

2. Als Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung ist das Frequentations-Zeugniß des betreffenden Jahrganges beizubringen.

3. Der regelmäßige Studienfortgang ist erst vom Eintritte in das Ober-Gymnasium oder die Ober-Realschule, beziehungsweise in die gleichgestellte Lehranstalt zu erweisen.

Liegt eine Verzögerung im Studienfortgange oder eine Unterbrechung der Studien vor, so ist der Nachweis zu liefern, daß diese von dem Aspiranten nicht verschuldet wurde.

4. Privatschüler haben, bei Erfüllung aller übrigen Bedingungen, auf diese Begünstigung nur dann Anspruch, wenn sie als solche einem Gymnasium oder einer Realschule angehören, den Schlußprüfungen des betreffenden Jahrganges, gleichwie die öffentlichen Schüler unterliegen und dies durch ein Zeugniß der betreffenden Studien-Anstalt nachweisen.

5. Die in dieser Begünstigung stehenden Wehrpflichtigen sind bis zur Vollendung der Studien zu beurlauben.

Sie haben in dem Jahre, in welchem sie die Studien noch nicht abschließen, dem Standeskörper bis 1. Oktober nachzuweisen, daß sie die Studien nicht aufgegeben haben.

In dem Jahre, in welchem diese Freiwilligen bei regelmäßigem Studienfortgange die Studien an den Ober-Gymnasien oder Ober-Realschulen oder diesen gleichgestellten Lehranstalten beendet haben müssen, haben sie die Nachweise für die endgiltige Zuerkennung der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung dem Kommando ihres Truppenkörpers unmittelbar nach Vollendung der Studien, jene, welche eine Wiederholungsprüfung abzulegen haben, bis 15. Oktober vorzulegen.

Eine Verzögerung in der Fortsetzung oder dem Abschluße der Studien ist nur dann zu berücksichtigen, wenn dieselbe von dem Aspiranten nicht verschuldet wurde. Die Entscheidung hierüber ist jedoch der Ministerial-Instanz vorbehalten.

6. Geben solche Freiwilligen die Studien an den im Punkte 1 bezeichneten Lehranstalten vor Vollendung derselben auf, oder treten ungerechtfertigte Verzögerungen oder Unterbrechungen in dem Abschluße derselben ein, so sind sie sofort dieser Begünstigung verlustig zu erklären.

Jene dieser Wehrpflichtigen, welche im Jahre ihrer Instandnahme in die Losreihe der Ersatzreserve fielen, sind sodann in die Ersatzreserve zu übersetzen.

§. 130.

Aufschub des einjährigen Präsenzdienstes.

1. Einjährig-Freiwillige können den Antritt des Präsenzdienstes für die Dauer friedlicher Verhältnisse bis zum 1. Oktober desjenigen Kalenderjahres aufschieben, in welchem sie das 24. Lebensjahr vollenden.

Jednoroční dobrovolník má výhodu odročení služby presenční přivésti k platnosti, když žádá za přijetí.

2. Zvěrolékaři odvodem povinní, kteří nároku na výhodu jednoroční služby dobrovolnické nabudou teprvé v době, kdy není možno, aby študia při pravidelném jich postupu skončili do 1. října roku, ve kterém dokonají 24. rok věku, odročiti mohou službu presenční i přes tuto dobu až do skončení těchto študií.

3. Študující lékařství, kteří jakožto doktoři lékařství konati chtějí jednoroční službu dobrovolnickou, odročiti mohou službu presenční výjimkou až do 1. října roku, ve kterém dokonají 27. rok věku. Za toto odročení žádati má dobrovolník, předlože průkazy študijní, v onom roce, ve kterém dokoná 24. rok věku, a to před 1. říjnem roku tohoto, u velitelstva (úřadu), kterým mu uděleno bylo povolení, aby konal službu presenční jakožto medik.

4. Neodročil-li dobrovolník nastoupení služby presenční až do meze dovolené, může mu, jestliže spůsobem dokázaným neočekávaná příhoda mu vadí, aby konal službu presenční v roce, který sám si k tomu zvolil, uvnitř této meze velitelstvo (úřad), jímž mu povoleno bylo, aby vstoupil jakožto dobrovolník, dovoliti odročení další (§. 124).

5. Dobrovolníci, kterým povoleno bylo odročení nastoupení služby, buďtež dáni na dovolenou do doby, kterou v listině o dovolené vyznačiti třeba. Ponechává se jim však na vůli, aby také dříve vstoupili do služby presenční, k tomu však potřebují svolení onoho velitelstva (úřadu), kterým jim odročení povoleno bylo.

§. 131.

Výkon jednoroční služby presenční na útraty státní.

1. Aspiranti, kteří jednoroční službu dobrovolnickou konati chtějí na útraty státní, předložiti mají tyto průkazy:

a) vysvědčení představenstva obecního, v němž obsaženy jsou poměry majetku a důchodu rodiny aspirantovy jakož i aspiranta samého, pak v něm buď udáno, jak byl zapravován náklad na výživu a študia jeho;

b) arch obsahující zprávy o rodině;

c) průkaz spůsobilosti vědecké (§. 118); a

d) vysvědčení o mravech, kteréž pro študující vyhotoviti má ústav študijní, jehož se týče, pro všechny ostatní aspiranty politický nebo policejní úřad bydliště jejich.

Průkaz pod *a*) uvedený potvrzen buď od okresního hejtmana (purkmistra), v zemích koruny uherské od okresního úředníka (purkmistra atd.), jenž při tom poměry co nejpodrobněji posouditi má.

2. K výkonu jednoroční služby dobrovolnické na útraty vlastní vyžaduje se obnos 150 zl. a toliko, koná-li dobrovolník službu presenční jakožto medik nebo farmaceut, obnos . . 180 zl., dle čehož se říditi třeba při posouzení nemajetnosti.

3. Za připuštění k výkonu služby na útraty státní budiž v roce, ve kterém jednoroční dobrovolník vstoupí do služby presenční, žádáno dnem 1. srpna.

Nárok tento budiž tedy od aspiranta, když přijat jest za jednoročního dobrovolníka, toliko v oněch případech prokázán zároveň, ve kterých přijetí stalo se v době výše dotčené. Ustanovení toto platí rovněž o jednoročních dobrovolnících jízdectva a sboru vozotajského, kteří službu presenční konati chtějí na útraty státní (§. 116 : 1).

Jednoroční dobrovolníci jízdectva a sboru vozotajského, kteří měli službu presenční konati na útraty vlastní, buďtež dle volby a spůsobilosti tehdy přeloženi k některému jinému druhu zbraně, nemohou-li ve svých sborech základních sloužiti na útraty vlastní a nedosáhnou-li povolení, aby konali službu tu na útraty státní.

U jednoročních dobrovolníků, kteří během služby presenční, již na útraty státní konati mají, pokračují ve študiích svých, musí vysvědčení uvedené pod 1 *a*) ústavem študijním, jehož se týče, doplněno býti v té příčině, zda-li dobrovolník požívá pro rok služby presenční některého štipendia, a jest-li tomu tak, v jakém obnosu a kdy štipendium se mu vyplácí.

§. 132.

Nastoupení jednoroční služby presenční.

1. Doba služby presenční u jednoročních dobrovolníků počíná za poměrů normálních dnem 1. října a končí dnem 30. září roku na to následujícího.

Dobrovolníci nastoupiti mají službu presenční vedle ustanovení §. 70 : 3 a pouze dnem 1. října.

2. V době, kdy dobrovolník službu presenční nastoupiti musí, nechť se přihlásí u velitelstva onoho sboru vojenského, do jehož počtu náleží, že službu nastoupiti chce.

Die Begünstigung des Präsenzdienst-Aufschubes ist gelegentlich des Aufnahms-Einschreitens geltend zu machen.

2. Stellungspflichtige Veterinäre, welche den Anspruch auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung erst zu einer Zeit erwerben, welche es nicht ermöglicht, die Studien bei regelmäßigem Studienfortgange bis zum 1. Oktober des Jahres, in welchem sie das 24. Lebensjahr vollenden, abzuschließen, können den Präsenzdienst auch über diesen Zeitpunkt hinaus, bis zum Abschluße dieser Studien aufschieben.

3. Jene Studirenden der Medizin, welche als Doktoren der Medizin den Einjährig-Freiwilligendienst ableisten wollen, können den Präsenzdienst ausnahmsweise bis zum 1. Oktober des Jahres, in welchem sie das 27. Lebensjahr vollenden, aufschieben. Dieser Aufschub ist, unter Beibringung der Studiennachweise in jenem Jahre, in welchem der Freiwillige das 24. Lebensjahr vollstreckt, und zwar vor dem 1. Oktober desselben, bei jenem Kommando (Behörde) anzusuchen, welches die Bewilligung zur Ableistung des Präsenzdienstes als Mediziner ertheilt hat.

4. Hat der Freiwillige den Antritt des Präsenzdienstes nicht bis zu der zuläßigen Grenze aufgeschoben, so kann ihm, wenn er erwiesenermaßen durch ein unerwartetes Ereigniß an der Ableistung des Präsenzdienstes in dem dazu selbst gewählten Jahre gehindert ist, innerhalb dieser Grenze von jenem Kommando (Behörde), welches ihm den Eintritt als Freiwilligen gestattet hat, ein weiterer Aufschub bewilligt werden (§. 124).

5. Freiwillige, welchen der Aufschub des Dienstantrittes bewilligt wurde, sind bis zu dem im Urlaubs-Dokumente zu bezeichnenden Zeitpunkte zu beurlauben. Es steht ihnen jedoch frei, auch früher in den Präsenzdienst zu treten, doch bedürfen sie hiezu der Zustimmung jenes Kommandos (Behörde), welches den Aufschub bewilligt hat.

§. 131.

Ableistung des einjährigen Präsenzdienstes auf Staatskosten.

1. Aspiranten, welche den Einjährig-Freiwilligendienst auf Staatskosten ableisten wollen, haben folgende Nachweise beizubringen:

a) ein Zeugniß des Gemeindevorstandes, welches die Vermögens- und Einkommens-Verhältnisse der Familie des Aspiranten, wie des Aspiranten selbst, dann die Angabe zu enthalten hat, in welcher Weise die Kosten des Unterhaltes und der Studien des letzteren bestritten wurden;

b) den Familien-Auskunftsbogen;

c) den Nachweis der wissenschaftlichen Befähigung (§. 118), und

d) ein Sittenzeugniß, welches für Studirende von der betreffenden Studien-Anstalt, für alle übrigen Aspiranten von der politischen oder Polizeibehörde ihres Aufenthaltsortes auszustellen ist.

Der Nachweis a) ist von dem Bezirkshauptmanne (Bürgermeister), in den Ländern der ungarischen Krone von dem Bezirksbeamten (Bürgermeister 2c.), welcher hiebei die Verhältnisse der eingehendsten Beurtheilung zu unterziehen hat, zu bestätigen.

2. Als Erforderniß zur Ableistung des Einjährig-Freiwilligendienstes auf eigene Kosten ist ein Betrag von . . . . 150 fl.
und nur, wenn der Präsenzdienst als Mediziner oder Pharmazeut abgeleistet wird, ein Betrag von 180 fl. anzunehmen, was bei der Beurtheilung der Mittellosigkeit als Maßstab zu dienen hat.

3. Die Zulassung zur Ableistung des Dienstes auf Staatskosten ist in dem Jahre, in welchem der Einjährig-Freiwillige in den Präsenzdienst tritt, mit 1. August geltend zu machen.

Dieser Anspruch ist daher bei der Aufnahme als Einjährig-Freiwilliger nur in jenen Fällen gleichzeitig nachzuweisen, in welchen die Aufnahme in den vorangeführten Zeitraum fällt. Auf Einjährig-Freiwillige der Kavallerie und der Train-Truppe, welche den Präsenzdienst auf Staatskosten ableisten wollen, findet diese Bestimmung gleichfalls Anwendung (§. 116:1).

Einjährig-Freiwillige der Kavallerie und der Train-Truppe, welche den Präsenzdienst auf eigene Kosten abzuleisten hatten, sind nach Wahl und Eignung zu einer anderen Waffengattung dann zu übersetzen, wenn sie in ihren Standeskörpern auf eigene Kosten nicht dienen können und die Bewilligung zu diesem Dienste auf Staatskosten nicht erlangen.

Bei Einjährig-Freiwilligen, welche während des auf Staatskosten abzuleistenden Präsenzdienstes ihre Studien fortsetzen, muß das Zeugniß 1 a) von der betreffenden Studien-Anstalt in der Richtung vervollständigt werden, ob der Freiwillige für das Präsenzdienst-Jahr ein Stipendium bezieht und zutreffendenfalls, wie hoch dasselbe ist und wann die Auszahlung des Stipendiums erfolgt.

§. 132.

Antritt des einjährigen Präsenzdienstes.

1. Die Präsenzdienst-Periode der Einjährig-Freiwilligen beginnt unter normalen Verhältnissen mit 1. Oktober und endet mit 30. September des darauf folgenden Jahres.

Die Einstellung von Freiwilligen in den Präsenzdienst hat mit Beobachtung der Bestimmungen des §. 70:3 und nur mit 1. Oktober zu erfolgen.

2. Zu dem Zeitpunkte, mit welchem der Antritt des Präsenzdienstes stattfinden muß, hat sich der Freiwillige bei dem Kommando jenes Truppenkörpers, in dessen Stand er gehört, zum Dienstantritte zu melden.

Není-li sbor základní v místě, ve kterém dobrovolník konati chce službu presenční, jest mu dovoleno, aby sobě k tomu cíli zvolil jiný sbor vojenský téhož druhu zbraně, u jehož velitelstva se pak v čas přihlásiti má.

Dobrovolníci, kteří se takto u jiného sboru vojenského přihlašují k nastoupení služby, nesmějí, bez rozdílu, konají-li službu na útraty vlastní nebo státní, v žádném případě býti odmrštěni; i buďtež na dobu služby presenční počítáni za přidělené k tomuto sboru vojenskému, vlastnímu sboru buďtež však oznámeni, jemuž se zároveň zašle listina o dovolené, a pokud konají službu ve stavu branném aneb jakožto zvěrolékaři na útraty státní, buďtež u tohoto sboru počítáni na počet předepsaný.

Jednoroční dobrovolníci pěchoty konati mohou službu presenční jak ve stanicích plukovního štábu, tak i ve stanicích okresu doplňovacího, leží-li v nich aspoň prapor příslušného doplňovacího pluku pěšího.

Kdy dobrovolník službu nastoupil, budiž poznamenáno v listu základním.

3. Medikové a farmaceuti ohlastež nastoupení služby presenční v době pod 2 uvedené správci zvolené nemocnice posádkové nebo také sborové, pokud se týče představenému vojenského ústavu lékárnického.

Není-lí ústav tento zároveň sborem základním dobrovolníka, budiž k němu (výjimka v §. 126, odstavec 2.) přeložen dnem, kdy nastupuje službu presenční.

4. Za povolení k výkonu služby presenční ve stavu branném na útraty státní žádáno buď u velitelstva sboru základního.

Dobrovolník může býti přijat do služby presenční na útraty státní toliko na základě dotyčného povolení.

5. Medikové, zvěrolékaři a farmaceuti mají předepsanou cestou služební onomu vojenskému velitelstvu territoriálnímu, v jehož obvodu se nachází sbor nebo ústav, jejž sobě zvolili k výkonu služby presenční, — takoví jednoroční dobrovolníci zemské obrany velitelstvu zemské obrany, pokud se týče tomu kterému ministeriu zemské obrany (§. 116 : 2) — dnem 1. srpna roku, ve kterém vstupují do služby presenční, předložiti pas vojenský (zemské obrany), pak průkaz o tom, že odbyli študia, která předcházeti musí nastoupení služby presenční (§. 133). Zároveň mají oznámiti, kde službu konati chtějí, a přejí-li si konati ji na útraty státní (§. 131), spolu o to požádati.

O tom, že medikové, zvěrolékaři a farmaceuti připuštěni jsou k výkonu služby presenční vůbec a na útraty státní zvláště, vyrozuměn buď sbor nebo ústav, při kterém tito službu presenční nastoupiti mají.

6. Odepřeno-li dobrovolníkovi připuštění k výkonu služby presenční na útraty státní, buďtež mu veškeré průkazy vráceny, v případě opáčném zůstanou průkazy, uvedené v §. 131 : 1 *a*, *b* a *d*, uschovány u velitelstva, kteréž povolení uděluje.

§. 133.

Čeho se vyhledává k tomu, aby dobrovolník nastoupil jednoroční službu presenční ve sboru měřičském, v pluku zákopnickém, železničním a telegrafním, ve sboru vozotajském, konečně jakožto medik, zvěrolékař nebo farmaceut.

1. Jednoroční dobrovolníci, kteří vstupují ke sboru měřičskému, ke pluku zákopnickému, pak železničnímu a telegrafnímu, prokázati musí, pokud chtějí dosáhnouti místa záložního důstojníka v těchto druzích zbraně, před započetím služby presenční aspoň vědomosti, ustanovené pro všeobecné oddělení (I. a II. ročník) ústavů polytechnických.

2. Vzhledem k tomu, že na záložní důstojníky sboru vozotajského dobrovolníci vycvičiti se mohou pouze v posádkách Vídeňské, Pešťské a Pražské, mají ti, kteří chtějí v tomto sboru dosáhnouti místa záložního důstojníka, zvoliti si některou z těchto posádek k výkonu služby presenční.

3. Spůsobilosť, které vyžaduje §. 23 zákona o povinnosti branné (XV. článku zákona z r. 1868), aby študující lékařství, jehož se týče, také prve, než dosáhne hodnosti doktorské, jednoroční službu dobrovolnickou konati mohl v některé nemocnici vojenské, pokládati sluší za prokázanou, jakmile týž po dva semestry navštěvoval kliniky lékařské a chirurgické.

Jednoroční dobrovolníci, kteří študují lékařství a nedosáhnou spůsobilosti, aby konali službu presenční jakožto medikové, povinni jsou, konati jednoroční službu dobrovolnickou ve stavu branném, a mají ve stálém vojště od sboru zdravotního dle spůsobilosti a volby své přeloženi býti k některému jinému sboru vojenskému, leč že by připuštěni byli k jednoroční službě dobrovolnické ve sboru zdravotním.

4. Zvěrolékaři a farmaceuti nastoupiti mohou službu presenční teprvé, když byli skončili študia zvěrolékařská nebo farmaceutická.

Wenn sich der Standeskörper nicht in dem Orte befindet, in welchem der Freiwillige den Präsenzdienst ableisten will, ist es demselben gestattet, sich zu diesem Zwecke einen anderen Truppenkörper derselben Waffengattung zu wählen, bei dessen Kommando er sich sodann rechtzeitig zu melden hat.

Die dergestalt zum Dienstantritte bei einem anderen Truppenkörper sich anmeldenden Freiwilliger dürfen, gleichviel ob sie den Dienst auf eigene oder auf Staatskosten ableisten, unter keinem Umstande zurückgewiesen werden; sie sind für die Dauer des Präsenzdienstes zugetheilt zu führen, der eigenen Truppe unter gleichzeitiger Uebermittlung des Urlaubs-Dokumentes bekanntzugeben und, sofern sie den Dienst im streitbaren Stande oder als Veterinäre auf Staatskosten ableisten, bei dieser auf den vorgeschriebenen Stand zu zählen.

Die Ableistung des Präsenzdienstes der Einjährig-Freiwilligen der Infanterie ist sowohl in den Regimentsstabs-Stationen, als auch in den Ergänzungsbezirks-Stationen zulässig, wenn dort mindestens ein Bataillon des ergänzungszuständigen Infanterie-Regiments dislozirt ist.

Der Antritt des Dienstes ist im Grundbuchblatte vorzumerken.

3. Mediziner und Pharmazeuten haben den Antritt des Präsenzdienstes mit dem unter 2 bezeichneten Zeitpunkte beim Leiter des gewählten Garnisons- oder auch Truppen-Spitals, beziehungsweise bei dem Vorstande der Militär-Medikamenten-Anstalt zu melden.

Ist diese Anstalt nicht zugleich der Standeskörper des Freiwilligen, so ist er zu derselben (Ausnahme §. 126, Absatz 2) mit dem Präsenzdienst-Antritte zu übersetzen.

4. Um die Bewilligung zur Ableistung des Präsenzdienstes im streitbaren Stande auf Staatskosten ist bei dem Kommando des Standeskörpers anzusuchen.

Die Aufnahme eines Freiwilligen in den Präsenzdienst auf Staatskosten kann nur auf Grund der diesfälligen Bewilligung erfolgen.

5. Mediziner, Veterinäre und Pharmazeuten haben im vorgeschriebenen Dienstwege jenem Militär-Territorial-Kommando, in dessen Bereich die zur Ableistung des Präsenzdienstes gewählte Truppe oder Anstalt sich befindet, — derlei Einjährig-Freiwillige der Landwehr dem Landwehr-Kommando, beziehungsweise dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium (§. 116:2) — mit 1. August des Jahres, in welchem sie in den Präsenzdienst treten, den Militär- (Landwehr-) Paß, dann den Nachweis vorzulegen, daß sie die Studien, welche dem Antritte des Präsenzdienstes vorangehen müssen (§. 133), zurückgelegt haben. Gleichzeitig haben dieselben anzuzeigen, wo sie den Dienst ableisten wollen, und, wenn sie diese Ableistung auf Staatskosten (§. 131) anstreben, unter einem hierum anzusuchen.

Ueber die Zulassung der Mediziner, Veterinäre und Pharmazeuten zur Ableistung des Präsenzdienstes im allgemeinen und auf Staatskosten im besonderen ist die Truppe oder Anstalt, bei welcher der Präsenzdienst angetreten werden soll, zu verständigen.

6. Wird die Zulassung zur Ableistung des Präsenzdienstes auf Staatskosten verweigert, so sind dem Freiwilligen alle Nachweise zurückzustellen, im Gegenfalle bleiben die im §. 131:1 a), b) und d) bezeichneten Nachweise in Verwahrung jenes Kommandos, welches die Bewilligung ertheilt.

§. 133.

Bedingungen für den Antritt des einjährigen Präsenzdienstes in der Genie-Truppe, im Pionnier-, im Eisenbahn- und Telegraphen-Regimente, in der Train-Truppe, endlich als Mediziner, Veterinär oder Pharmazeut.

1. Die zur Genie-Truppe, zum Pionnier-, dann zum Eisenbahn- und Telegraphen-Regimente eintretenden Einjährig-Freiwilligen müssen, insofern sie eine Reserveoffiziers-Stelle in diesen Waffengattungen anstreben, vor dem Beginne des Präsenzdienstes mindestens die für die allgemeine Abtheilung (I. und II. Jahrgang) der polytechnischen Institute festgestellten Kenntnisse nachweisen.

2. In Betracht, daß die Heranbildung zu Reserve-Offizieren der Train-Truppe nur in den Garnisonen Wien, Pest und Prag ermöglicht werden kann, haben sich diejenigen Freiwilligen, welche die Erlangung der Reserveoffiziers-Stelle in dieser Truppe anstreben, eine dieser Garnisonen zur Ableistung des Präsenzdienstes zu wählen.

3. Die im §. 23 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) geforderte Befähigung, um auch vor Erlangung des Doktorgrades den Einjährig-Freiwilligendienst in einem Militär-Spitale ableisten zu können, ist als nachgewiesen anzusehen, sobald der betreffende Mediziner zwei Semester hindurch medizinische und chirurgische Kliniken besucht hat.

Einjährig-freiwillige Mediziner, welche die Befähigung zur Ableistung des Präsenzdienstes als Mediziner nicht erlangen, sind zur Ableistung des Einjährig-Freiwilligendienstes im streitbaren Stande verpflichtet und im stehenden Heere von der Sanitäts-Truppe zu einem anderen Truppenkörper nach ihrer Eignung und Wahl zu übersetzen, es sei denn, daß sie zum Einjährig-Freiwilligendienste in der Sanitäts-Truppe zugelassen werden.

4. Veterinäre und Pharmazeuten können den Präsenzdienst erst nach Beendigung der thierärztlichen oder pharmazeutischen Studien antreten.

Vzdají-li se takoví dobrovolníci študií před skončením jich, a nemají-li vědecké spůsobilosti k jednoroční službě dobrovolnické ve stavu branném, prohlášeni buďtež ihned za zbaveny výhody jednoroční služby dobrovolnické a buďte přeloženi ke stálému vojsku, farmaceuti ke sboru zdravotnímu.

§. 134.

Jednoroční služba presenční ve stavu branném.*)

1. Jednoroční službu presenční ve stavu branném na útraty státní koná dobrovolník jakožto voják nejnižší třídy žoldu.

Jednoroční dobrovolník branného stavu postoupiti může během roku presenčního vedle předpisu o povyšování toliko do šarže titulární.

Podmínky, za kterých dobrovolník, skončiv službu presenční, složiti může zkoušku na záložního důstojníka, za kterých povýšen býti může do skutečné šarže poddůstojnické, pokud se týče za kterých jmenován býti může kadetem nebo poručíkem v záloze, ustanoveny jsou zvláště.

2. Dobrovolníkovi branného stavu (vyjma polní dělostřelectvo a sbor vozotajský), jenž slouží na útraty vlastní, jest dovoleno, aby sobě sorty, kterých potřebuje k výzbroji své — u jízdectva též k výzbroji koně —, nechce-li si jich koupiti, vypůjčil od eráru vojenského na dobu roku presenčního za náhradu, ustanovenou předpisem o platech pro c. k. vojsko (zemskou obranu), kterou hned při nastoupení služby presenční zapraviti má. Zbraně obdrží dobrovolník ze zásoby augmentační od sboru vojenského.

3. Dobrovolník k jízdectvu assentovaný, jenž koná službu na útraty vlastní, má při nastoupení služby opatřiti si buď z vlastních prostředků koně jízdeckého, ke službě úplně schopného, a jej po dobu služby ve stavu tomto udržovati a živiti, anebo může mu ve vojště od onoho pluku jízdeckého, do kterého vstoupil, za paušální náhradu, ustanovenou předpisem o platech pro c. k. vojsko, kterou hned na počátku služby presenční najednou zapraviti má, přikázán býti erárem vojenským k používání kůň jízdecký, počítaje v to jeho vydržování, okovávání, po případě útraty léčební a stáj.

4. Píci, potřebnou k výživě vlastního koně jízdeckého, obdrží dobrovolník jízdectva po dobu služby presenční, přeje-li si toho, prostřednictvím svého sboru vojenského od eráru, zapraví-li ustanovenou náhradu.

5. Zhyne-li vlastní jízdecký kůň dobrovolníkův následkem upotřebení ve službě, obdrží dobrovolník pro potřebu služební koně zdarma; za koně svého, jenž padl neb ke službě neschopným se stal, však k náhradě nároků nemá.

6. Jestliže dobrovolník jízdectva, kterému erární kůň za podmínek v odstavci 3. uvedených pro službu přikázán byl, v době služby presenční přeložen jest k jinému druhu zbraně, aneb jestliže týž nebo některý dobrovolník, jenž žádal za výhodu odstavce 2., prve než skončí služební povinnosť presenční, jest propuštěn nebo zemře, budiž jemu, pokud se týče právnímu nástupci jeho, za dobu služební ještě nedokonanou vrácena částka zapraveného obnosu paušálního, dle lhůt měsíčních vypočtená.

§. 135.

Jednoroční služba presenční mediků, zvěrolékařů a farmaceutů.*)

1. Študující lékařství působí během jednoroční služby dobrovolnické v nemocnicích posádkových místa, v němž študují, jakožto vojensko-lékařští elevové; doktoři veškerého lékařství aneb také jen doktoři lékařství působí v nemocnicích posádkových a ve větších nemocnicích sborových jakožto lékaři pomocní.

2. Jednoroční dobrovolníci, kteří mají diplom zvěrolékařský, konají službu presenční jakožto zvěrolékařští praktikanti; skončili-li študia zvěrolékařská, diplomu však ještě neobdrželi, jakožto zvěrolékařští pomocníci.

3. Farmaceuti konají službu presenční při lékárně některé nemocnice posádkové anebo při některé větší lékárně posádkové, a to, mají-li již diplom magistra farmacie, jakožto vojenští lékárničtí praktikanti; nedosáhli-li však ještě hodnosti magistra, působí pod dohledem ustanovených úředníků vojenských jakožto lékárničtí pomocníci při manipulaci a také při přípravě léků a seznámí se se všemi povinnostmi úředníka podřízeného.

4. Doktory lékařství, diplomované zvěrolékaře a diplomované farmaceuty, kteří konati chtějí jednoroční službu dobrovolnickou v těchto vlastnostech svých, jmenuje lékaři pomocnými, pokud se týče zvěrolékařskými neb lékárnickými praktikanty říšské ministerium vojenství (zemské

*) Platy upraveny jsou předpisem o platech.

Geben solche Freiwilligen die Studien vor deren Vollendung auf, und besitzen sie nicht die wissenschaftliche Befähigung zum einjährig-freiwilligen Dienste im streitbaren Stande, so sind sie sofort der Begünstigung des Einjährig-Freiwilligendienstes verlustig zu erklären und sind zum stehenden Heere, die Pharmazeuten zur Sanitäts-Truppe zu übersetzen.

§. 134.

Der einjährige Präsenzdienst im streitbaren Stande.*)

1. Der einjährige Präsenzdienst im streitbaren Stande auf Staatskosten wird als Soldat der niedersten Soldklasse abgeleistet.

Der Einjährig-Freiwillige des streitbaren Standes kann während des Präsenzjahres im Sinne der Beförderungsvorschrift nur in eine Titular-Charge vorrücken.

Die Modalitäten, unter welchen nach beendetem Präsenzdienste die Ablegung der Prüfung zum Reserve-Offizier, die Beförderung des Freiwilligen in eine wirkliche Unteroffiziers-Charge, beziehungsweise die Ernennung zum Kadeten oder Lieutenant in der Reserve erfolgen kann, sind besonders festgestellt.

2. Es ist dem auf eigene Kosten dienenden Freiwilligen des streitbaren Standes (mit Ausnahme der Feld-Artillerie und der Train-Truppe) gestattet, die zu seiner Ausrüstung — bei der Kavallerie auch zur Pferde-Ausrüstung — erforderlichen Sorten, wenn er sich dieselben nicht ankaufen will, vom Militär-Aerar gegen eine, gleich beim Antritte des Präsenzdienstes zu entrichtende, durch die Gebührenvorschrift für das k. k. Heer (die Landwehr) festgestellte Entschädigung für die Dauer des Präsenz-Jahres zu entlehnen. Die Waffen erhält der Freiwillige von Seite des Truppenkörpers aus dem Augmentations-Vorrathe.

3. Der zur Kavallerie assentirte Freiwillige, welcher den Dienst auf eigene Kosten ableistet, hat beim Antritte desselben entweder ein aus eigenem angekauftes, vollkommen diensttaugliches Reitpferd mitzubringen und dasselbe während der Dienstzeit in diesem Zustande zu erhalten und zu verpflegen, oder er kann im Heere von jenem Kavallerie-Regimente, in welches er eingetreten ist, gegen eine gleich beim Beginne des Präsenzdienstes auf einmal zu leistende, durch die Gebührenvorschrift für das k. k. Heer festgestellte Pauschal-Vergütung ein Reitpferd mit Inbegriff der Verpflegung, des Hufbeschlages, der eventuellen Heilkosten und der Unterkunft für dasselbe, vom Militär-Aerar zur Benützung zugewiesen erhalten.

4. Das zur Ernährung des eigenen Reitpferdes erforderliche Futter erhält der Freiwillige der Kavallerie während seines Präsenzdienstes, wenn er es wünscht, im Wege seines Truppenkörpers vom Aerar gegen Erlag des jeweilig festgestellten Relutionspreises.

5. Wenn das eigene Reitpferd eines Freiwilligen infolge des Gebrauches im Dienste zu Grunde geht, so wird derselbe für den Dienstgebrauch kostenfrei beritten gemacht; er hat aber auf eine Entschädigung für sein gefallenes oder dienstunfähig gewordenes Pferd keinen Anspruch.

6. Falls ein Freiwilliger der Kavallerie, welchem ein ärarisches Dienstpferd unter den in 3 angegebenen Bedingungen zugewiesen worden ist, während seines Präsenzdienstes zu einer anderen Waffengattung übersetzt, oder wenn derselbe oder ein Freiwilliger, welcher die Begünstigung des Punktes 2 in Anspruch genommen hat, vor Beendigung seiner Präsenz-Dienstpflicht entlassen wird oder stirbt, ist ihm, beziehungsweise seinem Rechtsnachfolger, der nach Monatraten zu berechnende Theil des erlegten Pauschalbetrages für die noch nicht zurückgelegte Dienstzeit zurückzuerfolgen.

§. 135.

Der einjährige Präsenzdienst der Mediziner, Veterinäre und Pharmazeuten.*)

1. Studirende der Medizin werden während ihres Einjährig-Freiwilligendienstes in den Garnisons-Spitälern ihres Studienortes als militär-ärztliche Eleven, Doktoren der gesammten Heilkunde oder auch nur Doktoren der Medizin in den Garnisons- und größeren Truppen-Spitälern als Assistenzärzte verwendet.

2. Einjährig-Freiwillige, welche das thierärztliche Diplom besitzen, leisten den Präsenzdienst als thierärztliche Praktikanten, wenn sie die thierärztlichen Studien beendet, das Diplom aber noch nicht erhalten haben, als thierärztliche Gehilfen.

3. Pharmazeuten leisten den Präsenzdienst bei der Apotheke eines Garnisons-Spitals oder bei einer größeren Garnisons-Apotheke und zwar, wenn sie bereits im Besitze des Diploms eines Magisters der Pharmazie sind, als Militär-Medikamenten-Praktikanten; wenn sie den Magistergrad aber noch nicht erlangt haben, werden sie unter Aufsicht der angestellten Militär-Beamten als Apotheker-Gehilfen zur Manipulation und auch zur Dispensirung der Arzneien verwendet und mit allen Obliegenheiten eines subalternen Beamten vertraut gemacht.

4. Die Ernennung der Doktoren der Medizin, diplomirten Thierärzte und diplomirten Pharmazeuten, welche den Einjährig-Freiwilligendienst in diesen ihren Eigenschaften leisten wollen, zu Assistenzärzten, beziehungsweise thierärztlichen oder Medikamenten-Praktikanten erfolgt über die im §. 132:5

---

*) Die Gebühren sind durch die Gebührenvorschrift geregelt.

obrany), a to před nastoupením dobrovolné služby presenční k žádostem jejich, v §. 132:5 vytknutým, diplomy doloženým. K žádostem těmto připojeny buďtež potvrzené opisy hlavního základního listu žadatelova.

Dosáhne-li dobrovolník, jehož se týče, diplomu teprvé po nastoupení služby presenční, může jmenován býti k žádosti své lékařem pomocným, pokud se týče zvěrolékařským neb lékárnickým praktikantem ještě během služby presenční.

§. 136.

Jednoroční služba dobrovolnická v ostatních odborech správních.

1. Za účelem tím, aby větší potřeba sborových účetních, vojenských úředníků zásobních a vojenských stavebních úředníků účetních stálého vojska uhražena byla ve válce zálohou, mohou jednoroční dobrovolníci, kteří co takoví přijati byli do služby ve stavu branném, ke prosbě své a s povolením říšského ministeria vojenství připuštěni býti ke službě v účetních kancelářích sborů a ústavů vojska, u vojenských skladů zásobních aneb u ředitelstev měřičských. Dobrovolníci ti musí však, aniž by zrovna byli neschopni ke službě sborové, následkem slabší soustavy tělesné méně se hoditi ke službě této a podle odbytých studií svých nebo dle povolání svého býti spůsobilými k tomu, aby zaměstnáni byli v některém z uvedených právě zvláštních odborů služebních.

K vojenské stavební službě účetní připuštěni jsou však toliko oni jednoroční dobrovolníci, kteří konají službu presenční na útraty vlastní.

2. Spůsobilými jsou:

A. Pro sborovou službu účetní:

a) absolvovaní žáci obchodních akademií, vyšších gymnasií a vyšších škol reálných a technických ústavů vyučovacích;

b) oni, kteří již zaměstnáni jsou v odboru, jenž rovná se sborové službě účetní.

B. Pro službu zásobní:

a) absolvovaní žáci hospodářských ústavů vyučovacích a škol rolnických, obchodních akademií, technických ústavů vyučovacích, vyšších gymnasií a vyšších škol reálných;

b) oni, kteří se na větších statcích vycvičili v pracích oekonomických;

c) praktikanti, kommis a obchodní příručí z odboru železničního a paroplavebního, pak z odboru soukromého zasílatelství a dopravy;

d) kommis z odboru obchodu plodinami a výrobky.

C. Pro vojenskou stavební službu účetní:

absolvovaní žáci vyšších škol reálných a technických ústavů vyučovacích.

3. Poněvadž tito jednoroční dobrovolníci mohou se toliko ve větších posádkách s úspěchem vycvičiti, mohou dobrovolníci takoví také jen v oněch posádkách vstoupiti do prakse předepsané, kteréž říšské ministerium vojenství k tomu ustanoví.

4. Jednoroční dobrovolníci podejtež žádosti svoje za připuštění k některé z výše uvedených služeb říšskému ministeriu vojenství, a to buď po nastoupení služby presenční prostřednictvím sboru, u kterého ji konají, nebo také dříve prostřednictvím sboru, který udělil povolení ke přijetí.

5. Pro každou z těchto zvláštních služeb připuštěno býti může pouze tolik dobrovolníků, kolik jich neuhražená větší potřeba ve válce vyžaduje.

6. Povoleno-li připuštění k některé z těchto služeb, budiž dobrovolník prve po osm neděl u sboru vojensky vycvičen, jednoroční dobrovolník pak, ustanovený ke sborové službě účetní, budiž nad to na dalších osm neděl přidělen k některému nižšímu oddělení sborů ve Vídni se nalezajících, aby se u něho seznámil se službou oekonomicko-administrativní.

Tito dobrovolníci přikáží se pak na zbývající dobu služby presenční k některé účetní kanceláři u některého sboru nebo ústavu vojska, u některého vojenského skladu zásobního*) aneb u některého ředitelstva měřičského.

7. Během služby této zůstane dobrovolník v počtu sboru svého a vykázán jest v něm jakožto přidělený k onomu sboru nebo k onomu ústavu vojska, kde ve službě jest. Když byl zkoušku dobře odbyl, jmenován jest poručíkem-účetním, akcessistou zásobním nebo stavebním akcessistou účetním v záloze a přeloží se do počtu odboru dotyčného.

8. Pokud takoví dobrovolníci nesloží dobře zkoušku na sborového účetního, na úředníka zásobního nebo na stavebního úředníka účetního v záloze, aneb pokud jimi z jakýchkoliv jiných důvodů jmenováni nejsou, zůstávají v době své povinnosti branné a vedle povinnosti té zavázáni ke službě ve stavu branném.

---

*) Té doby u vojenského skladu zásobního ve Vídni.

vorgezeichneten, mit den Diplomen zu belegenden Ansuchen derselben vor dem Antritte des freiwilligen Präsenzdienstes durch das Reichs-Kriegs- (Landesvertheidigungs-) Ministerium. Diesen Gesuchen sind bestätigte Abschriften des Haupt-Grundbuchblattes des Bittstellers anzuschließen.

Wird das Diplom erst nach dem Antritte des Präsenzdienstes erlangt, so kann die Ernennung des betreffenden Freiwilligen zum Assistenzarzte, beziehungsweise thierärztlichen oder Medikamenten-Praktikanten, über sein Ansuchen noch während des Präsenzdienstes erfolgen.

§. 136.

Der Einjährig-Freiwilligendienst in den sonstigen Verwaltungsbranchen.

1. In der Absicht den Mehrbedarf an Truppen-Rechnungsführern, Militär-Verpflegs- und Militär-Bau-Rechnungsbeamten des stehenden Heeres im Kriege durch die Reserve zu decken, können Einjährig-Freiwillige, welche als solche zum Dienste im streitbaren Stande aufgenommen wurden, über ihre Bitte und mit Bewilligung des Reichs-Kriegs-Ministeriums zur Dienstleistung in den Rechnungskanzleien der Truppen und Heeres-Anstalten, bei den Militär-Verpflegs-Magazinen oder bei den Genie-Direktionen zugelassen werden. Sie müssen jedoch, ohne gerade für den Truppendienst untauglich zu sein, sich für diesen in Folge schwächerer Körper-Konstitution weniger eignen, wie vermöge ihrer zurückgelegten Studien oder ihres Lebensberufes zur Verwendung in einem der eben erwähnten speziellen Dienstzweige die Befähigung haben.

Zum Militär-Bau-Rechnungs-Dienste werden jedoch nur jene Einjährig-Freiwilligen zugelassen, welche den Präsenzdienst auf eigene Kosten ableisten.

2. Es eignen sich:

A. Für den Truppen-Rechnungsdienst:

a) absolvirte Schüler der Handels-Akademien, der Ober-Gymnasien und Ober-Realschulen und der technischen Lehranstalten;
b) jene, welche sich in einer dem Truppen-Rechnungsdienste gleichartigen Verwendung bereits befinden.

B. Für den Verpflegsdienst:

a) absolvirte Schüler der landwirthschaftlichen Lehranstalten und Ackerbauschulen, der Handels-Akademien, der technischen Lehranstalten, der Ober-Gymnasien und Ober-Realschulen;
b) jene, welche sich auf größeren Grundbesitzen im Oekonomie-Betriebe ausgebildet haben;
c) Praktikanten, Commis und Handelsbeflissene aus den Branchen des Eisenbahn- und Dampfschifffahrts-, dann des Privat-Speditions- und Verkehrswesens;
d) Commis aus den Branchen des Frucht- und Produkten-Handels.

C. Für den Militär-Bau-Rechnungsdienst:

absolvirte Schüler der Ober-Realschulen und technischen Lehranstalten.

3. Da eine zweckdienliche Ausbildung dieser Einjährig-Freiwilligen nur in größeren Garnisonen möglich ist, können solche Freiwillige auch nur in jenen Garnisonen, welche vom Reichs-Kriegs-Ministerium hiefür bestimmt werden, zur vorgeschriebenen Praxis eintreten.

4. Die Gesuche um die Zulassung zu einer der oben erwähnten Dienstleistungen sind seitens der Einjährig-Freiwilligen entweder nach dem Antritte des Präsenz-Dienstes im Wege der Truppe, bei welcher sie ihn ableisten, oder auch vorher durch die Truppe, welche die Aufnahmsbewilligung ertheilt hat, an das Reichs-Kriegs-Ministerium zu leiten.

5. Die Anzahl der für jede dieser speziellen Dienstleistungen zuzulassenden Freiwilligen erstreckt sich nur so weit, als es der ungedeckte Mehrbedarf im Kriege erfordert.

6. Wird die Zulassung zu einer dieser Dienstleistungen bewilligt, so ist der Freiwillige vorerst durch acht Wochen bei der Truppe militärisch auszubilden, der zum Truppen-Rechnungsdienst bestimmte Einjährig-Freiwillige überdies auf weitere acht Wochen einer Unterabtheilung der in Wien befindlichen Truppen zuzutheilen, um sich mit dem ökonomisch-administrativen Dienstbetriebe bei derselben vertraut zu machen.

Diese Freiwilligen werden sodann für die übrige Dauer der Präsenzdienst-Periode einer Rechnungskanzlei bei einer Truppe oder Heeres-Anstalt, einem Militär-Verpflegs-Magazine*) oder einer Genie-Direktion zugewiesen.

7. Während dieses Dienstes verbleibt der Freiwillige im Stande seiner Truppe und wird bei derselben als zugetheilt bei jenem Truppenkörper oder jener Heeres-Anstalt, wo er sich in Dienst befindet, ausgewiesen. Nach entsprechend abgelegter Prüfung wird er zum Lieutenant-Rechnungsführer, Verpflegs- oder Bau-Rechnungs-Akcessisten in der Reserve ernannt und in den Stand der bezüglichen Branche übersetzt.

8. Insofern solche Freiwillige die Prüfung zum Truppen-Rechnungsführer, Verpflegs- oder Bau-Rechnungs-Beamten in der Reserve nicht entsprechend ablegen, oder deren Ernennung hiezu aus was immer für anderen Gründen unterbleibt, bleiben dieselben innerhalb der Dauer ihrer Wehrpflicht und nach Maßgabe derselben zum Dienste im streitbaren Stande verpflichtet.

---

*) Dermalen dem Militär-Verpflegs-Magazine in Wien.

§. 137.

Všeobecná ustanovení o jednoroční službě presenční. Kdy výhoda tato pomíjí.

1. Dobrovolníkům, kteří konají službu na útraty vlastní, jest dovoleno, aby nosili sorty oděvu z jemnější látky jakož i rukavice ve službě a mimo službu, sorty tyto musí však co do barvy i tvaru přesně vyhovovati předpisu oděvnímu.

2. Jednoročním dobrovolníkům, kteří konají službu presenční na útraty vlastní v počtu mužstva, může se za náhradu, pro dotyčný druh zbraně nebo odbor ustanovenou a prohlášenou, kteráž u sboru základního čtvrtletně napřed zapravena býti má, dostati úplného zaopatření erárního (vyjma žold), a vyjímaje vojensko-lékařské elevy a pomocníky lékárnické, pro které není sort erárních, také erárního oděvu a výzbroje, aniž by byli zavázáni, bydleti v kasárnech.

Vystoupí-li takový branný povinník během čtvrtletí z erárního zaopatření, budiž jemu, pokud se týče jeho právnímu nástupci vrácena část zapraveného obnosu paušálního, dle lhůt měsíčních vypočtená.

Rovněž mohou také jednoroční dobrovolníci, kteří slouží na útraty vlastní, onemocní-li, po zapravení náhrady paušální, ustanovené v předpisu o platech pro c. k. vojsko, přijati býti do nemocnice vojenské.

3. Jestliže dobrovolník, konající službu presenční, nemůže se více vydržovati z prostředků vlastních, a předloží-li průkazy pro připuštění k výkonu služby na útraty státní, může mu jeho sbor základní povoliti, aby konal náležející mu ještě službu presenční na útraty státní ve sboru tom. Nevyhovují-li průkazy požadavku, vytknutému v tomto návodu, budiž prohlášen za zbavena výhody jednoroční služby dobrovolnické.

Takoví povinníci branní stálého vojska nabývají nároku na přeložení do zálohy teprvé po uplynutí tříleté služby v linii, počítaje ode dne, kdy započali službu presenční, ovšem ale pak na přeložení do onoho ročníku zálohy, do kterého náležejí dle trvání své doby služební.

4. Ve všech případech, uvedených v §. 21 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 4 XXXIX. článku zákona z roku 1882), kdy jednoroční dobrovolníci nebo branní povinníci za takové pod výminkou přijatí soudem odsouzeni jsou, má základní sbor vojska rozsudek trestního soudu předložiti říšskému ministeriu vojenství, základní sbor zemské obrany pak ministeriu zemské obrany, načež cestou zákonnou vydá se rozhodnutí, že výhoda jednoroční služby dobrovolnické pominula.

5. Jakmile základní sbor dobrovolníka uveden jest na míru válečnou, pomíjí pro tohoto dobrovolníka právo na odročení služby presenční, jakož i v příčině volby posádky, i má dobrovolník bez meškání býti poslušen, když povolán jest.

Jednoroční dobrovolníci, assentovaní prostředkem pravidelného odvodu, povolají se však v tomto případě vedle pravidel zákonných, platných pro ty, kteří jsou s nimi v témž ročníku assentním.

6. V případě tom dostane se povolanému dobrovolníkovi bez rozdílu ihned erárního zaopatření, ošacení a vyzbrojení. Mediků, zvěrolékařů a farmaceutů užito buď, jestliže vzhledem k dosaženému již stupni odborného vzdělání jejich poněkud to možno jest, dle tohoto povolání jejich, jinak ve stavu branném — farmaceutů ve stálém vojště užito buď ve sboru zdravotním.

V době prvního roku služby aktivní podrží dobrovolníci i při mobilních sborech vojska (zemské obrany) odznaky jim povolené.

Dobrovolníci mohou přeloženi býti do poměru neaktivního teprvé, když nařízeno bylo snížení počtu, kteroužto dobou výhody v míru povolené opět platnosti nabudou.

Doba služební z té příčiny aktivně konaná počítá se do jednoroční služby presenční.

7. V případech, ve kterých některému brannému povinníkovi nebyla přiznána výhoda jednoroční služby dobrovolnické, platí rovněž ustanovení o řízení odvolacím (§. 125 : 2).

Branní povinníci, kterým výhoda jednoroční služby dobrovolnické není povolena, a kteří v roce svého assentování byli odvodem povinni a připadli do pořadí losovního náhradní zálohy, buďtež pak přeloženi do náhradní zálohy.

§. 138.

Přeložení do zálohy (neaktivní zemské obrany, pokud se týče do počtu dovolenců zemské obrany); dobrovolné pokračování ve službě presenční.

1. Dobrovolníci, kteří, pokud nevykonali jednoroční službu presenční, v počtu linie vésti se mají, přeloží se v míru, hned jakmile skončili službu tu, t. j. dnem 30. září, do onoho ročníku zálohy, do kterého náležejí dle služební doby své (§. 126 : 3). Jestliže z kterékoliv příčiny zůstanou přes tuto dobu a ve vlastnosti jednoročních dobrovolníků ve službě aktivní, přeloží se do zálohy dnem, kterého skončí službu aktivní.

§. 137.

Allgemeine Bestimmungen für den einjährigen Präsenzdienst. Erlöschen dieser Begünstigung.

1. Jenen Freiwilligen, welche den Dienst auf eigene Kosten ableisten, ist gestattet, Montursorten von feinerem Materiale und Handschuhe in und außer Dienst zu tragen, jedoch müssen diese Sorten in Farbe und Form der Adjustirungs-Vorschrift genau entsprechen.

2. Einjährig-Freiwillige, welche den Präsenzdienst auf eigene Kosten im Mannschaftsstande ableisten, können gegen die für die betreffende Waffengattung oder Branche festgestellte und zur Verlautbarung gelangende Entschädigung, welche bei dem Standeskörper vierteljährig im vorhinein zu erlegen ist, gänzlich in die ärarische Verpflegung (ausschließlich der Löhnung) — und mit Ausnahme der militärärztlichen Eleven und Apotheker-Gehilfen, für welche ärarische Sorten nicht bestehen, — auch in die ärarische Bekleidung und Ausrüstung treten, ohne zum Wohnen in der Kaserne verpflichtet zu sein.

Tritt ein solcher Wehrpflichtiger innerhalb des Vierteljahres aus der ärarischen Verpflegung, so ist ihm, beziehungsweise seinem Rechtsnachfolger der nach Monatraten zu berechnende Theil des erlegten Pauschal-Betrages rückzustellen.

Ebenso können auch Einjährig-Freiwillige, welche auf eigene Kosten dienen, im Erkrankungsfalle gegen Entrichtung der in der Gebührenvorschrift für das k. k. Heer festgestellten Pauschal-Vergütung in ein Militär-Spital aufgenommen werden.

3. Wenn ein im Präsenzdienste stehender Freiwilliger nicht mehr im Stande ist, sich aus eigenem zu erhalten, und die Nachweise für die Zulassung zur Ableistung des Dienstes auf Staatskosten beibringt, so kann die Ableistung des ihm noch obliegenden Präsenzdienstes auf Staatskosten, in seinem Standeskörper, von diesem bewilligt werden. Entsprechen diese Nachweise nicht der in dieser Instruktion gestellten Anforderung, so ist er der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung verlustig zu erklären.

Solche Wehrpflichtige des stehenden Heeres erlangen den Anspruch auf die Reserve-Uebersetzung erst nach Ablauf der dreijährigen Linien-Dienstzeit, vom Tage des Beginnes des Präsenzdienstes an gerechnet, selbstverständlich aber sodann auf die Uebersetzung in denjenigen Reserve-Jahrgang, in welchen sie nach der Zeitdauer ihrer Dienstzeit gehören.

4. In allen im §. 21 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 4 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) bezeichneten Fällen der gerichtlichen Verurtheilung Einjährig-Freiwilliger oder als solche bedingungsweise aufgenommener Wehrpflichtiger hat der Standeskörper des Heeres das strafgerichtliche Erkenntniß dem Reichs-Kriegs-Ministerium, jener der Landwehr dem Landesvertheidigungs-Ministerium vorzulegen, worauf die Entscheidung über das Erlöschen der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung im gesetzlichen Wege erfolgt.

5. Sobald der Standeskörper des Freiwilligen auf den Kriegsstand gesetzt wird, erlischt für diesen Freiwilligen das Recht bezüglich des Aufschubes des Präsenzdienstes, sowie bezüglich der Wahl der Garnison, und es hat derselbe der Einberufung unverweilt zu folgen.

Die Einberufung der im Wege der regelmäßigen Stellung assentirten Einjährig-Freiwilligen erfolgt jedoch in diesem Falle nach den für ihre Assentjahrgangs-Genossen bestehenden gesetzlichen Normen.

6. In diesem Falle erhält der einberufene Freiwillige ohne Unterschied sogleich die ärarische Verpflegung, Bekleidung und Ausrüstung. Mediziner, Veterinäre und Pharmazeuten werden, wenn es der bereits erlangte Grad ihrer Fachbildung einigermaßen möglich erscheinen läßt, diesem Berufe entsprechend, sonst im streitbaren Stande — die Pharmazeuten im stehenden Heere, in der Sanitäts-Truppe — verwendet.

Während des ersten Jahres der aktiven Dienstzeit behalten die Freiwilligen auch bei mobilen Heeres- (Landwehr-) Körpern die ihnen bewilligten Abzeichen.

Die Uebersetzung der Freiwilligen in das nichtaktive Verhältniß kann erst nach Anordnung der Standesherabsetzung erfolgen, mit welchem Zeitpunkte die im Frieden eingeräumten Begünstigungen wieder aufleben.

Die aus diesem Anlasse aktiv zugebrachte Dienstzeit wird in den einjährigen Präsenzdienst eingerechnet.

7. In jenen Fällen, in denen einem Wehrpflichtigen die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung aberkannt wird, gelten gleichfalls die Bestimmungen für das Berufungsverfahren (§. 125:2).

Jene Wehrpflichtigen, denen die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung aberkannt wird, und welche im Jahre ihrer Assentirung stellungspflichtig waren und in die Losreihe der Ersatzreserve fielen, sind sodann in die Ersatzreserve zu übersetzen.

§. 138.

Uebersetzung in die Reserve (nichtaktive Landwehr, beziehungsweise in den beurlaubten Stand der Landwehr); freiwillige Fortsetzung des Präsenzdienstes.

1. Die Freiwilligen, welche, insolange sie den einjährigen Präsenzdienst nicht abgeleistet haben, im Linienstande zu führen sind, werden im Frieden unmittelbar nach Vollendung dieses Dienstes, d. i. mit 30. September, in jenen Reserve-Jahrgang übersetzt, in welchen sie nach ihrer Dienstzeit (§. 126:3) gehören. Bleiben sie aus irgend einer Ursache über diesen Zeitpunkt hinaus und in der Eigenschaft als Einjährig-Freiwillige in der aktiven Dienstleistung, so erfolgt ihre Reserve-Uebersetzung mit dem Tage der Beendigung der aktiven Dienstleistung.

2. Pakli ročník assentní, jenž odpovídá služební době dobrovolníka, nebyl ještě přeložen do zálohy, budiž dobrovolník dotud veden v prvním ročníku zálohy, až dotyčný ročník assentní tvoří druhý ročník zálohy.

3. Dobrovolník, skončiv jednoroční službu presenční, může dále aktivně sloužiti, v kterémžto případě však také onen dobrovolník, jenž konal službu presenční na útraty vlastní, přejde do erárního zaopatření, ošacení a vyzbrojení.

V příčině té, za jakých podmínek takoví povinníci branní mohou připuštěni býti k této službě a jak jimi dále naložiti jest, platí ustanovení §. 147. Premii služební jakožto poddůstojník obdržeti může dobrovolník teprvé počátkem čtvrtého (v loďstvu válečném pátého) roku nepřetržité služby presenční.

4. Dobrovolníci, kteří složili zkoušku na záložního důstojníka, kteří však chtějí dále aktivně sloužiti a povýšeni býti na důstojníky vlastní, složiti musí zkoušku doplňovací.

5. Když byla doba služby presenční uplynula, mají nemocnice posádkové (sborové) o spůsobilosti a chování vojensko-lékařských elevů a lékařů výpomocných podati zprávu říšskému ministeriu vojenství.

Lékaři výpomocní, o kterých podána zpráva příznivá, povýšeni jsou pak na vrchní lékaře v záloze, kdežto ti, kteří náležité spůsobilosti prokázati nemohou, také v záloze zůstanou lékaři výpomocnými.

Medikové, kteří svou jednoroční službu dobrovolnickou vykonali prve, než byli povýšeni na doktory, vstoupí, pakli služba jejich uspokojovala, do zálohy ve vlastnosti vojensko-lékařských elevů 1. třídy, jinak ve vlastnosti vojensko-lékařských elevů 2. třídy, mohou však, jakmile udělali doktorát, žádati u říšského ministeria vojenství za povýšení své. Na spůsobu pak, jakým odbyli službu dobrovolnickou, závisí, budou-li jmenováni vrchními lékaři aneb jen výpomocnými lékaři v záloze. Vojensko-lékařští elevové 2. třídy mohou povýšeni býti toliko na lékaře výpomocné v záloze.

Vojensko-lékařští elevové, kteří buď po skončené službě presenční prohlášeni jsou za nehodné hodnosti důstojnické, anebo kteří se docela vzdají svých študií z povolání, nebo kteří, skončivše študia universitní, během tří let nedosáhli akademické hodnosti (diplomu), přeloží se do zálohy sboru zdravotního.

6. Praktikanti zvěrolékařští, o jejichž chování a spůsobilosti sbory vojenské podají říšskému ministeriu vojenství zprávu příznivou, jmenováni jsou nižšími zvěrolékaři v záloze, ostatní přeloženi jsou do zálohy jakožto praktikanti.

Zvěrolékařští pomocníci vstoupí, uspokojovala-li služba jejich, do zálohy jakožto zvěrolékařští pomocníci 1. třídy, jinak jakožto zvěrolékařští pomocníci 2. třídy. Dosáhnou-li pomocníci tito během tří let po té, co přestoupili do zálohy, diplomu zvěrolékařského, jmenuje je k žádosti jejich — dle toho, jaký měla výsledek služba presenční — říšské ministerium vojenství nižšími zvěrolékaři aneb zvěrolékařskými praktikanty v záloze.

Zvěrolékařští pomocníci, kteří ve lhůtě výše dotčené diplomu nedosáhnou, přeloženi buďte jakožto četaři, pokud se týče jakožto vojáci vozotajští ke sboru vozotajskému a buďtež vedeni v počtu zálohy oné divise vozotajské, v jejíž obvodu doplňovacím jsou příslušni domovem. Přeložení to oznámeno buď říšskému ministeriu vojenství, při změně sboru základního učiniti má oznámení to dřívější sbor základní.

7. Lékárničtí praktikanti, o jejichž chování a spůsobilosti dotyčný vojenský ústav lékárnický podá zprávu příznivou, povýšeni jsou na lékárnické akcessisty v záloze, kdežto ti, které nemohou prokázati náležité spůsobilosti, zůstanou také v záloze praktikanty.

Farmaceuti, kteří svoji službu dobrovolnickou vykonali prve, než nabyli hodnosti magistra, vstoupí do zálohy, uspokojuje-li služba jejich, jakožto lékárničtí pomocníci 1. třídy, jinak jakožto lékárničtí pomocníci 2. třídy. Jakmile dosáhli diplomu magistra, může říšské ministerium vojenství k žádosti jejich jmenovati prvnější lékárnickými akcessisty v záloze, druhé lékárnickými praktikanty v záloze.

Nedosáhnou-li pomocníci lékárničtí diplomu magistra během tří let po té, co přestoupili do zálohy, buďtež přeloženi do zálohy sboru zdravotního.

8. Přejí-li sobě dobrovolníci tříd, uvedených v odstavci 5., 6. a 7., pak v §. 136, zůstati v aktivní službě ve vlastnostech, kterých dosáhli po odbytém roku presenčním, potřebují k tomu svolení říšského ministeria vojenství.

9. Ustanovení tohoto paragrafu platí obdobně o jednoročních dobrovolnících zemské obrany.

§. 139.

Jednoroční služba dobrovolnická v loďstvu válečném.

1. V příčině té, jak a za jakých podmínek přijímají se jednoroční dobrovolníci k loďstvu válečnému, jakož i jak konají službu presenční a jak se do zálohy překládají, rozhodny jsou vůbec dotyčné zásady a pravidla, jež platí pro stálé vojsko.

2. Ist die Reserve-Uebersetzung jenes Assent-Jahrganges, welcher der Dienstzeit des Freiwilligen entspricht, noch nicht erfolgt, so ist er solange im ersten Reserve-Jahrgange zu führen, bis der betreffende Assent-Jahrgang den zweiten Reserve-Jahrgang bildet.

3. Der Freiwillige kann nach beendetem einjährigen Präsenzdienste aktiv weiter dienen, in welchem Falle jedoch auch jener Freiwillige, welcher den Präsenzdienst auf eigene Kosten abgeleistet hat, in die ärarische Verpflegung, Bekleidung und Ausrüstung übergeht.

Für die Zulassung zu dieser Dienstleistung und die weitere Behandlung solcher Wehrpflichtigen sind die Bestimmungen des §. 147 maßgebend. In den Bezug der Dienstprämie als Unteroffizier kann ein Freiwilliger erst mit dem Beginne des vierten (in der Kriegsmarine des fünften) Jahres der ununterbrochenen Präsenz-Dienstleistung treten.

4. Freiwillige, welche die Prüfung zum Reserve-Offizier abgelegt haben, sich aber entschließen aktiv weiter zu dienen und die Beförderung zum Berufs-Offizier anstreben, müssen eine Ergänzungs-Prüfung ablegen.

5. Nach Ablauf der Präsenz-Dienstzeit ist über die Verwendbarkeit und Konduite der militär-ärztlichen Eleven und Assistenzärzte von den Garnisons-(Truppen-) Spitälern dem Reichs-Kriegs-Ministerium zu berichten.

Die Assistenzärzte, über welche der Bericht günstig lautet, werden sodann zu Oberärzten in der Reserve befördert, während jene, welche eine empfehlende Verwendung nicht aufzuweisen vermögen, auch in der Reserve Assistenzärzte verbleiben.

Jene Mediziner, welche ihren Einjährig-Freiwilligendienst vor der Promovirung zu Doktoren abgeleistet haben, treten bei befriedigender Dienstleistung in der Eigenschaft als militär-ärztliche Eleven 1. Klasse, sonst als militär-ärztliche Eleven 2. Klasse in die Reserve, können jedoch, sobald sie das Doktorat gemacht haben, bei dem Reichs-Kriegs-Ministerium um ihre Beförderung ansuchen. Von der Art der zurückgelegten freiwilligen Dienstleistung ist es sodann abhängig, ob sie zu Oberärzten oder nur zu Assistenzärzten in der Reserve ernannt werden. Militär-ärztliche Eleven 2. Klasse können nur zu Assistenzärzten in der Reserve befördert werden.

Militär-ärztliche Eleven, welche entweder nach beendetem Präsenzdienste des Offiziersranges nicht würdig erklärt werden, oder ihre Berufsstudien gänzlich aufgeben, oder welche nach Beendigung der Universitätsstudien innerhalb dreier Jahre den akademischen Grad (das Diplom) nicht erlangt haben, werden in die Reserve der Sanitäts-Truppe übersetzt.

6. Die thierärztlichen Praktikanten, über deren Konduite und Verwendbarkeit dem Reichs-Kriegs-Ministerium von den Truppenkörpern günstig berichtet wird, werden zu Unter-Thierärzten in der Reserve ernannt, die übrigen als Praktikanten in die Reserve übersetzt.

Die thierärztlichen Gehilfen gelangen bei befriedigender Dienstleistung als thierärztliche Gehilfen 1. Klasse, sonst als thierärztliche Gehilfen 2. Klasse in die Reserve. Erlangen diese Gehilfen innerhalb dreier Jahre nach Uebertritt in die Reserve das thierärztliche Diplom, so werden sie auf ihr Ansuchen — je nach dem Erfolge der Präsenz-Dienstleistung — vom Reichs-Kriegs-Ministerium zu Unter-Thierärzten oder zu thierärztlichen Praktikanten in der Reserve ernannt.

Thierärztliche Gehilfen, welche während obiger Frist das Diplom nicht erwerben, sind als Zugsführer, beziehungsweise Train-Soldaten zur Train-Truppe zu übersetzen und im Reservestande jener Train-Division zu führen, in deren Ergänzungsbereich sie heimatszuständig sind. Die Uebersetzung ist — bei Wechsel des Standeskörpers von dem früheren Standeskörper — dem Reichs-Kriegs-Ministerium anzuzeigen.

7. Die Medikamenten-Praktikanten, über deren Konduite und Verwendbarkeit von der betreffenden Militär-Medikamenten-Anstalt günstig berichtet wird, werden zu Medikamenten-Accessisten in der Reserve befördert, während jene, welche eine empfehlende Verwendung nicht nachzuweisen vermögen, auch in der Reserve Praktikanten verbleiben.

Jene Pharmazeuten, welche ihren freiwilligen Dienst vor der Erwerbung des Magistergrades abgeleistet haben, treten bei befriedigender Dienstleistung als Apotheker-Gehilfen 1. Klasse, sonst als Apotheker-Gehilfen 2. Klasse in die Reserve. Sobald sie das Magister-Diplom erlangt haben, kann über ihr Ansuchen die Ernennung der ersteren zu Medikamenten-Accessisten in der Reserve, der letzteren zu Medikamenten-Praktikanten in der Reserve durch das Reichs-Kriegs-Ministerium erfolgen.

Erlangen Apotheker-Gehilfen innerhalb dreier Jahre nach ihrem Uebertritte in die Reserve das Magister-Diplom nicht, so sind sie in die Reserve der Sanitäts-Truppe zu übersetzen.

8. Wünschen Freiwillige der zu 5, 6 und 7, dann der im §. 136 bezeichneten Kategorien in ihren nach Vollstreckung des Präsenzjahres erlangten Eigenschaften im aktiven Dienste zu verbleiben, so bedürfen sie hiezu der Bewilligung des Reichs-Kriegs-Ministeriums.

9. Die Bestimmungen dieses Paragraphes finden auf die Einjährig-Freiwilligen der Landwehr sinngemäße Anwendung.

§. 139.

Der Einjährig-Freiwilligendienst in der Kriegsmarine.

1. Rücksichtlich der Aufnahme von Einjährig-Freiwilligen zur Kriegsmarine, wie rücksichtlich der Ableistung ihres Präsenzdienstes und der Reserve-Uebersetzung sind im allgemeinen die für das stehende Heer giltigen diesfälligen Grundsätze und Direktiven maßgebend.

Za jednoroční službu dobrovolnickou v loďstvu válečném žádati mohou námořníci povoláním, jinak připuštěni jsou ke službě jednoroční v loďstvu válečném dle potřeby pouze takoví dobrovolníci, kteří ji konati chtějí při stavbě a práci strojů nebo jako medikové.

Jednoroční služba námořníků povoláním a jednoroční služba při stavbě a práci strojů koná se toliko na útraty státní.

2. O žádostech za výhodu jednoroční služby dobrovolnické v loďstvu válečném rozhoduje přístavní admiralát v Pulji.

Námořskému odboru říšského ministeria vojenství náleží, aby rozhodoval o záporných rozhodnutích přístavního admiralátu, dorozuměv se s dotyčným ministeriem zemské obrany.

3. Námořníci povoláním dosáhnou vědecké spůsobilosti tím, že:

a) skončili študia na některé tuzemské nebo cizozemské škole plavecké s třídou prospěchu nejméně první, pak že konali povolání své po dobu nejméně jednoho roku na lodích dlouhé plavby aneb velké plavby pobřežní, a mají spůsobilosť svou prokázati dotyčným vysvědčením študijním a certifikátem o tom, že byli přijati na loď; aneb že

b) obdrželi diplom poručíka nebo kapitána loďstva obchodního.

Aspirantovi ponecháno jest na vůli, aby certifikát o tom, že přijat byl na loď, předložil teprvé pak, když přijat byl za jednoročního dobrovolníka. Certifikát tento musí však branný povinník předložiti, prve než nastoupí službu presenční, jinak pozbude výhody jednoroční služby dobrovolnické.

Když byla uplynula doba služby presenční, přeloženi jsou dobrovolní námořníci povoláním, kteří s dobrým prospěchem složili zkoušku na záložního důstojníka námořského, do zálohy jakožto kadeti námořští 2. třídy, ostatní jakožto poddůstojníci nebo matrosové.

4. Plavecké státní ústavy vyučovací jsou:

plavecké oddělení c. k. obchodní a plavecké akademie v Terstu, král. uherská vysoká škola plavecká ve Rjece a školy plavecké v Lussin piccolo, v Dubrovníku a v Kotoru.

Jsou-li předložena vysvědčení o odbytých cizozemských školách plaveckých, rozhodne odbor námořský říšského ministeria vojenství, dorozuměv se s ministeriem zemské obrany.

5. Není-li tu průkazu študijního nebo diplomu v odstavci 3. uvedeného, budiž spůsobilosť vědecká prokázána zvláštní zkouškou před komisí zkušební, zřízenou v akademii námořské ve Rjece.

Zkušební komise skládá se:

a) z velitele námořské akademie neb jeho zástupce,
b) z professora některé školy plavecké,
c) z professora nižšího gymnasia nebo nižší školy reálné,
d) z dvou důstojníků nebo professorů akademie námořské.

6. Předměty zkoušky jsou tyto:

A. Mathematika, a to:
a) algebra,
b) měřictví,
c) trigonometrie rovinná a sférická,
d) plavba přímá a kruhová,
e) plavecké hvězdářství;

B. technické pojmenování dřev a částí lodi,
C. praktický manévr na moři,
D. zeměpis,
E. dějepis,
F. přírodopis a silozpyt,
G. kreslení,
H. některý druhý z jazyků v mocnářství rakousko-uherském obvyklých, místo kterého aspirant dle přání svého prokázati může znalosť jazyka francouzského nebo anglického.

7. V jednotlivých předmětech učebných požaduje se pak následující:

algebra: až včetně k rovnicím druhého stupně o jedné neznámé;

planimetrie: až včetně k poučkám o kruhu a elipse;

stereometrie: až včetně k vypočtení povrchu a krychlového obsahu hranolu, jehlance, válce, kuželu a koule;

trigonometrie rovinná a sférická: úplně;

plavecké hvězdářství: hvězdářské pojmy přípravné, užívání efemerid, korrekce měření výšek na moři, sférický trojhran mezi zenithem (nadhlavníkem), viditelnou točnou a některým souhvězdím, nástroje reflekční, ustanovení času z výšky jednotlivé a z výšky souhlasné. Ustanovení šířky výškou poledníkovou, výškou kruhových poledníků, dvěma výškami mimo poledník a mezidobím a konečně hvězdou polární. Ustanovení délky chronometrem a vzdáleností měsíce; ustanovení odchylek kompasu. Ustanovení doby největší výšky vody;

Der Einjährig-Freiwilligendienst in der Kriegsmarine kann von Beruf-Seeleuten angestrebt werden, sonst werden zu dem einjährigen Dienste in der Kriegsmarine nach Bedarf nur solche Freiwillige zugelassen, welche denselben im Maschinen-Baue und -Betriebe oder als Mediziner ableisten wollen.

Der einjährige Dienst der Beruf-Seeleute und der einjährige Dienst im Maschinen-Baue und -Betriebe wird nur auf Staatskosten abgeleistet.

2. Ueber Gesuche um die Begünstigung des Einjährig-Freiwilligendienstes in der Kriegsmarine entscheidet das Hafen-Admiralat in Pola.

Die Marine-Sektion des Reichs-Kriegs-Ministeriums ist berufen, über Rekurse gegen abweisliche Entscheidungen des Hafen-Admiralats, im Einvernehmen mit dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium, zu entscheiden.

3. Die wissenschaftliche Befähigung der Beruf-Seeleute wird

a) durch die Vollendung der Studien an einer inländischen oder ausländischen nautischen Schule mit der mindestens ersten Fortgangsklasse, nebst der Ausübung des Berufes während mindestens eines Jahres auf Schiffen langer Fahrt oder der großen Küstenschifffahrt erlangt und ist durch das bezügliche Studien-Zeugniß und das Einschiffungs-Zertifikat nachzuweisen; oder dieselbe wird

b) durch das Brevet als Lieutenant oder Kapitän der Handelsmarine begründet.

Es steht dem Aspiranten frei, das Einschiffungs-Certifikat erst nach der Aufnahme als Einjährig-Freiwilliger beizubringen. Diese Beibringung muß jedoch vor dem Präsenzdienst-Antritte erfolgen, widrigenfalls der Wehrpflichtige der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung verlustig wird.

Nach Ablauf der Präsenzdienst-Periode werden die freiwilligen Beruf-Seeleute, welche die Reserve-Seeofficiers-Prüfung gut abgelegt haben, als Seekadeten 2. Klasse, die übrigen als Unterofficiere oder Matrosen in die Reserve übersetzt.

4. Nautische Staats-Lehranstalten sind:

die nautische Abtheilung der k. k. Handels- und nautischen Akademie in Triest, die königl. ungarische nautische Hochschule in Fiume und die nautischen Schulen in Lussin piccolo, Ragusa und Cattaro.

Bei Vorlage von Zeugnissen über absolvirte ausländische nautische Schulen entscheidet die Marine-Sektion des Reichs-Kriegs-Ministeriums im Einvernehmen mit dem Landesvertheidigungs-Ministerium.

5. In Ermangelung des in 3 bezeichneten Studiennachweises oder des Brevets ist die wissenschaftliche Befähigung durch Ablegung einer besonderen Prüfung vor der in der Marine-Akademie zu Fiume aufgestellten Prüfungs-Kommission zu erweisen.

Die Prüfungs-Kommission besteht aus:

a) dem Kommandanten der Marine-Akademie oder seinem Stellvertreter,
b) einem Professor einer nautischen Schule,
c) einem Professor eines Unter-Gymnasiums oder einer Unter-Realschule,
d) zwei Officieren oder Professoren der Marine-Akademie.

6. Die Prüfungsgegenstände sind folgende:

A. Mathematik, und zwar:

a) Algebra,
b) Geometrie,
c) ebene und sphärische Trigonometrie,
d) Plan- und Rundschifffahrt,
e) nautische Astronomie;

B. technische Benennung der Rundhölzer und Schifftheile,
C. praktisches Seemanöver,
D. Geographie,
E. Geschichte,
F. Naturgeschichte und Naturlehre,
G. Zeichnen,
H. eine zweite der in der österreichisch-ungarischen Monarchie üblichen Sprachen, statt welcher je nach Wunsch des Aspiranten die Kenntniß der französischen oder englischen Sprache nachgewiesen werden kann.

7. Der Umfang der Anforderungen in den einzelnen Lehrgegenständen wird wie folgt festgesetzt:

Algebra: bis einschließlich der Gleichungen zweiten Grades mit einer Unbekannten.

Planimetrie: bis einschließlich der Lehrsätze des Kreises und der Ellipse.

Stereometrie: bis einschließlich der Berechnung der Oberflächen und des Kubikinhaltes des Prisma, der Pyramide, des Zylinders, des Kegels und der Kugel.

Ebene und sphärische Trigonometrie: vollständig.

Nautische Astronomie: astronomische Vorbegriffe, Gebrauch der Ephemeriden, Korrektionen von Höhenbeobachtungen auf der See, das sphärische Dreieck zwischen dem Zenithe, dem sichtbaren Pole und einem Gestirne, Reflektions-Instrumente, Zeitbestimmung durch eine Einzeln- und korrespondirende Höhe. Breitenbestimmung durch eine Meridianhöhe, durch Zirkummeridianhöhen, durch zwei Höhen außer dem Meridiane und die Zwischenzeit und schließlich durch den Polarstern. Längenbestimmung durch Chronometer und durch Monddistanzen; Bestimmung der Variationen des Kompasses. Bestimmung der Hochwasserzeit.

praktický manévr na moři: zacházení plachtami a kormidlem za všech možných poměrů plavby, pak o spůsobu kotvení a napínání spodních plachet vzhledem ke kotvišti a povětří;

zeměpis: všeobecná znalosť zeměpisu mathematického, fysického a politického, pak zvláštní znalosť nejdůležitějších míst námořských a obchodních, zboží, které se do nich dováží a z nich vyváží, a obchodní poměry nejdůležitějších evropských států námořských;

dějepis, přírodopis a silozpyt: v onom rozsahu, jak se vědám těmto vyučuje v nižší škole reálné dotyčného státního obvodu mocnářství;

kreslení přímočaré a od ruky: jako na nižších školách reálných.

8. Úhrnná zkouška předsevzata buď v jazyku, ve kterém aspirant jest nejzběhlejší, a ve kterém se vyžaduje také důkladná znalosť mluvnice, jakož i schopnosť, aby o dané látce napsal pojednání co do pravopisu správné a dobře stylisované.

Znalosť druhého jazyka (6 H.), která se od aspiranta žádá, prokázána buď správným překladem nějakého thematu aneb také jen zodpověděním otázek ústních.

9. Za připuštění k výkonu jednoroční služby dobrovolnické při stavbě a práci strojů mohou žádati:

posluchači technických škol vysokých, kteří se věnují strojnictví, a absolvovaní žáci státních škol průmyslových, pak zemských škol odborných pro strojnictví, jakmile mají právo k jednoroční službě dobrovolnické ve vojště, dále absolvovaní žáci kursu pro stavbu lodí a strojů, na Terstské obchodní a plavecké akademii zřízeného, jestliže vysvědčeními prokáží, že študia svá s dobrým výsledkem odbyli.

Takoví dobrovolníci, když byli odbyli presenční rok služební, přeloží se vedle výsledku zkoušky složené a dle chování svého do zálohy v některé šarži strojnického poddůstojníka, pokud se týče jakožto matrosové.

Jednoroční dobrovolníci, kteří vykonavše svou službu presenční přeloženi byli do zálohy jakožto strojničtí poddůstojníci, a kteří mohou podati průkaz o tom, že s dobrým výsledkem složili obě státní zkoušky z oboru stavby strojů na některé vysoké škole technické, mohou ke vlastní žádosti jmenováni býti elevy při stavbě a práci strojů v záloze.

10. Dobrovolníkům, uvedeným v odstavci 9., jest dovoleno, aby v případě, jestliže po jednoroční službě presenční sloužili aktivně ještě po dvě další leta, žádali za složení zkoušky strojnické, a mohou, jestliže zkoušku s dobrým výsledkem odbyli, buď za účelem tím, aby jmenováni byli skutečnými strojníky 3. třídy, v záznam pojati anebo ke prosbě své jakožto strojníci 3. třídy do zálohy přeloženi býti.

11. Medikové, kterým povoleno bylo, aby vykonali tuto službu v loďstvu válečném, assentují se ke sboru zdravotnímu s určením pro loďstvo válečné, avšak jakmile nastoupí službu presenční, přeloží se k loďstvu válečnému.

O připuštění ke službě presenční, jakož i o výkonu služby té na útraty státní (§. 132: 5 a 6) rozhoduje přístavní admiralát v Pulji, jemuž předložiti třeba dotyčné průkazy.

§. 140.

Podání, týkající se jednoročních dobrovolníků.

1. Koncem 31. prosince každého roku zaslati mají veškeré sbory a ústavy stálého vojska, pak loďstvo válečné o jednoročních dobrovolnících, kteří v roce uplynulém do nich byli vřaděni, do 15. ledna vojenskému velitelstvu territoriálnímu, v jehož obvodu správním se nalezají, úhrnný
Vzorec XXVIII. průkaz, sdělaný dle vzorce XXVIII.

Povšechný přehled, jejž velitelstvo toto v příčině té shotoví, předložen buď do 31. ledna říšskému ministeriu vojenství.

2. O jednoročních dobrovolnících, kteří dnem 1. října každého roku vstoupili do služby presenční, mají sbory a ústavy, při kterých dobrovolníci konají službu presenční, do 15. října předložiti vojenskému velitelstvu territoriálnímu, v odstavci 1. uvedenému, úhrnný výkaz sdělaný
Vzorec XXIX. dle vzorce XXIX., kteréžto velitelstvo pak do 31. října zašle říšskému ministeriu vojenství povšechný přehled v té příčině sdělaný.

3. Po uplynutí jedné každé doby služby presenční mají sbory a ústavy, při kterých jednoroční dobrovolníci vykonali svou presenční povinnosť služební, do 15. října zaslati vojenskému
Vzorec XXX. velitelstvu territoriálnímu, v odstavci 1. uvedenému, průkaz sdělaný dle vzorce XXX., kteréžto velitelstvo pak všecka taková podání, jež ho došla z jeho obvodu správního, prostředkem úhrnného průkazu předloží do 31. října říšskému ministeriu vojenství.

Praktisches Seemanöver: Behandlung der Segel und des Steuers unter allen möglichen Verhältnissen der Navigation, sodann über die Art des Ankerns und Untersegel-Setzens mit Rücksicht auf den Ankerplatz und das Wetter.

Geographie: allgemeine Kenntniß der mathematischen, physikalischen und politischen Geographie, dann besondere Kenntniß der wichtigsten See- und Handelsplätze, ihre Ein- und Ausfuhrsartikel und die Handelsverhältnisse der wichtigsten europäischen Seestaaten.

Geschichte, Naturgeschichte und Naturlehre: in dem Umfange, wie diese Wissenschaften in der Unter-Realschule des betreffenden Staatsgebietes der Monarchie gelehrt werden.

Linear- und Freihand-Zeichnen: wie an den Unter-Realschulen.

8. Die Gesammtprüfung ist in der dem Aspiranten geläufigsten Sprache vorzunehmen, in welcher auch eine gründliche Kenntniß der Grammatik, sowie die Fähigkeit, über ein gegebenes Thema einen orthographisch fehlerfreien und gut stilisirten Aufsatz zu verfassen, verlangt wird.

Die von dem Aspiranten zu fordernde Kenntniß einer zweiten Sprache (6 H) ist durch richtiges Uebersetzen eines Themas oder auch nur durch Beantwortung mündlicher Fragen darzulegen.

9. Um die Zulassung zur Ableistung des Einjährig-Freiwilligendienstes im Maschinen-Baue und -Betriebe können sich bewerben:

Hörer der technischen Hochschulen, welche sich dem Maschinenwesen widmen, und absolvirte Schüler der Staats-Gewerbeschulen, dann der Landesfachschulen für Maschinenwesen, sobald sie zum Einjährig-Freiwilligendienste im Heere berechtigt sind, ferner absolvirte Schüler des an der Triester Handels- und nautischen Akademie bestehenden Schiff- und Maschinenbau-Kurses, wenn sie sich über die mit gutem Erfolge vollendeten Studien durch Zeugnisse ausweisen.

Solche Freiwillige werden nach Ableistung des Präsenz-Dienstjahres entsprechend dem Ergebniß der abzulegenden Prüfung und deren Kondnite in einer Maschinen-Unteroffiziers-Charge, beziehungsweise als Matrosen in die Reserve übersetzt.

Diejenigen Einjährig-Freiwilligen, welche nach bewirkter Ableistung ihres Präsenzdienstes als Maschinen-Unteroffiziere in die Reserve übersetzt wurden und den Nachweis über die mit gutem Erfolge abgelegten beiden Staatsprüfungen über das Maschinenbaufach an einer technischen Hochschule beizubringen vermögen, können auf eigenes Ansuchen zu Maschinen-Bau- und -Betriebs-Eleven in der Reserve ernannt werden.

10. Den in Punkt 9 bezeichneten Freiwilligen ist gestattet, falls sie nach dem einjährigen Präsenzjahre noch zwei weitere Jahre aktiv gedient haben, um die Ablegung der Maschinisten-Prüfung nachzusuchen und können, wenn sie dieselbe mit gutem Erfolge bestanden haben, entweder behufs Ernennung zum effektiven Maschinisten 3. Klasse in Vormerkung genommen, oder aber auf ihre Bitte als Maschinisten 3. Klasse in den Reservestand übersetzt werden.

11. Mediziner, welchen die Ableistung dieses Dienstes in der Kriegsmarine bewilligt wurde, werden mit der Widmung für die Kriegsmarine zur Sanitäts-Truppe assentirt, jedoch mit dem Antritte des Präsenzdienstes zur Kriegsmarine übersetzt.

Ueber die Zulassung zum Präsenzdienste, wie über die Ableistung desselben auf Staatskosten (§. 132:5 und 6), entscheidet das Hafen-Admiralat in Pola, welchem die diesfälligen Nachweise vorzulegen sind.

§. 140.

Eingaben über Einjährig-Freiwillige.

1. Auf den Abschluß mit 31. Dezember eines jeden Jahres haben sämmtliche Truppen und Anstalten des stehenden Heeres, dann die Kriegsmarine, über die im abgelaufenen Jahre dahin eingereihten Einjährig-Freiwilligen eine nach dem Muster XXVIII verfaßte summarische Nachweisung bis 15. Jänner an das Militär-Territorial-Kommando einzusenden, in dessen Administrativ-Bereich sie sich befinden. Muster XXVIII.

Das von diesem hierüber verfaßte Totale ist bis 31. Jänner dem Reichs-Kriegs-Ministerium vorzulegen.

2. Ueber die mit 1. Oktober eines jeden Jahres in den Präsenzdienst eingetretenen Einjährig-Freiwilligen haben jene Truppen und Anstalten, bei welchen der Präsenzdienst geleistet wird, den nach dem Muster XXIX verfaßten, summarischen Ausweis dem zu 1 bezeichneten Militär-Territorial-Kommando bis 15. Oktober vorzulegen, welches das hierüber verfaßte Totale bis 31. Oktober dem Reichs-Kriegs-Ministerium einsendet. Muster XXIX.

3. Nach Ablauf einer jeden Präsenz-Dienstperiode haben die Truppen und Anstalten, bei welchen Einjährig-Freiwillige ihre Präsenz-Dienstpflicht abgeleistet haben, eine nach dem Muster XXX verfaßte Nachweisung an das zu 1 bezeichnete Militär-Territorial-Kommando bis 15. Oktober einzusenden, welches sodann alle aus seinem Administrativ-Bereiche eingelaufenen derlei Eingaben mittels einer summarischen Nachweisung bis 31. Oktober dem Reichs-Kriegs-Ministerium vorzulegen hat. Muster XXX.

XVIII. Oddělení.

O dobrovolném vstupu na dobu války, pak k zemské obraně.

§. 141.

O dobrovolném vstupu do stálého vojska (loďstva válečného) „na dobu války," pak k cís. král. a král. uherské zemské obraně.

1. K dobrovolnému vstupu „na dobu války" do stálého vojska (loďstva válečného) jest potřebí, aby splněny byly podmínky, uvedené v §§. 16 a 20 zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona z roku 1868), a platí o něm zásadní ustanovení XVI. oddělení.

2. Dobrovolníci takoví vstoupiti mohou v době všeobecné mobilisace, — při mobilisaci částečné toliko ke sborům vojenským, jichž mobilisace se týče, — na základě zmocnění říšského ministeria vojenství.

Velitelstva okresů doplňovacích, jakož i sbory (sbory náhradní) a ústavy mají tento vstup dobrovolný co možná podporovati a dobrovolníkům při zjednání listin, jichž potřebí dle §. 108 : 1, na ruku býti.

3. Dobrovolníci, assentovaní „na dobu války", propustí se z vojska na základě zvláštního příkazu říšského ministeria vojenství dnem, kdy mobilisace jest odvolána.

4. S těmi, kteří „na dobu války" byli assentováni a kteří náležejí k některé třídě životní, mezi válkou k odvodu povolané, budiž dnem, kdy mobilisace jest odvolána, v příčině dalšího výkonu povinnosti branné naloženo podle životní třídy a dle losu jejich.

Těm, kdož „na dobu války" assentováni byli a jimž po skončení války nenáleží další povinnosť branná, může povoleno býti, aby vzali na sebe dovolenou povinnosť služební (§. 5), jest-li pro službu s prospěchem, aby ten, jehož se týče, podržen byl. Nezletilí potřebují k tomu opětného svolení otce nebo poručníka svého.

5. Nehledě ke přímému vstupu jednoročních dobrovolníků do zemské obrany, jehož se týkají ustanovení předešlého oddělení, mohou tuzemci, v příčině jejichž dobrovolného vstupu do zemské obrany dotyčná ustanovení obsažena jsou v §. 5 : 3, 4 a 5, na dobu povinnosti služební v §. tom stanovené dle toho, kterého státu jsou příslušníky (§. 2 : 4), a dle předpisů, jež při zemské obraně platí pro vstup tento, dobrovolně vstoupiti k cís. král. anebo ke král. uherské zemské obraně.

Díl pátý.

Jak se službou povinným povolují výhody ve vykonávání povinnosti branné a jak se vede kontrola těch, kteří požívají některé výhody; přeložení do zálohy a do zemské obrany; propuštění; evidence těch, kteří z ohledů rodinných byli osvobozeni a propuštěni; ženitba vojáků; jak se sdělují tresty soudů civilních.

XIX. Oddělení.

Jak se službou povinným povolují výhody ve vykonávání povinnosti branné a jak se vede kontrola těch, kteří požívají některé výhody.

§. 142.

Jak se službou povinným povolují výhody ve vykonávání povinnosti branné.

1. Nároky mohou činiti:

a) V případech, které v §. 87 : 3 uvedeny jsou a pak stejným spůsobem rozhodnouti se mají, ti, kteří v pořadí losovním assentováni byli, a jednoroční dobrovolníci, kteří vstoupili ve stáří odvodem povinném. Všichni ostatní dobrovolníci a ti, kteří se stavěli z povinnosti úřadu, mohou v základě tohoto ustanovení nabyti toliko výhody dle §. 87 : 3 *c*).

XVIII. Abschnitt.

Freiwilliger Eintritt auf Kriegsdauer, dann zur Landwehr.

§. 141.

Freiwilliger Eintritt in das stehende Heer (die Kriegsmarine) „auf Kriegsdauer", dann zur k. k. und königl. ung. Landwehr.

1. Zum freiwilligen Eintritte „auf Kriegsdauer" in das stehende Heer (die Kriegsmarine) ist die Erfüllung der in den §§. 16 und 20 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) aufgeführten Bedingungen erforderlich und es finden für denselben die grundsätzlichen Bestimmungen des XVI. Abschnittes Anwendung.

2. Der Eintritt solcher Freiwilligen ist mit dem Zeitpunkte einer allgemeinen Mobilisirung — bei einer theilweisen Mobilisirung nur bei den von derselben betroffenen Truppenkörpern über Ermächtigung des Reichs-Kriegs-Ministeriums — zulässig.

Die Ergänzungsbezirks-Kommanden, wie die Truppen (Ersatzkörper) und Anstalten haben diesen freiwilligen Eintritt möglichst zu fördern und den Freiwilligen bei Einholung der nach §. 108:1 erforderlichen Dokumente behilflich zu sein.

3. Die Militär-Entlassung der „auf Kriegsdauer" assentirten Freiwilligen erfolgt über besondere Weisung des Reichs-Kriegs-Ministeriums mit dem Eintritte der Demobilisirung.

4. „Auf Kriegsdauer" Assentirte, welche einer während des Krieges zur Stellung berufenen Altersklasse angehören, sind mit dem Eintritte der Demobilisirung hinsichtlich der weiteren Wehrpflicht-Erfüllung nach Maßgabe ihrer Altersklasse und des Loses zu behandeln.

Jenen „auf Kriegsdauer" Assentirten, denen nach Beendigung des Krieges eine weitere Wehrpflicht nicht obliegt, kann die Uebernahme der zulässigen Dienstpflicht (§. 5) gestattet werden, wenn die Beibehaltung des Betreffenden für den Dienst von Vortheil erscheint. Minderjährige bedürfen hiezu der neuerlichen Zustimmung ihres Vaters oder Vormundes.

5. Von dem unmittelbaren Eintritte Einjährig-Freiwilliger in die Landwehr abgesehen, welcher Eintritt in dem vorangehenden Abschnitte geregelt ist, können jene Inländer, deren freiwilliger Eintritt in die Landwehr in den Bestimmungen des §. 5:3, 4 und 5 vorgesehen ist, auf die dort festgestellte Dienstpflicht je nach ihrer Staatsangehörigkeit (§. 2:4) und nach den für diesen Eintritt maßgebenden Landwehrvorschriften zur k. k. oder zur königl. ungarischen Landwehr freiwillig eintreten.

Fünfter Theil.

Zuerkennung von Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht an Dienstpflichtige und Kontrole der in einer Begünstigung Stehenden; Uebersetzung in die Reserve und Landwehr; Entlassung; Evidenz der aus Familien-Rücksichten Befreiten und Entlassenen; Verehelichung der Soldaten; Mittheilung civilgerichtlicher Bestrafungen.

XIX. Abschnitt.

Zuerkennung von Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht an Dienstpflichtige und Kontrole der in einer Begünstigung Stehenden.

§. 142.

Zuerkennung von Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht an Dienstpflichtige.

1. Ansprüche können erhoben werden:

a) In den im §. 87:3 bezeichneten und dann in gleicher Weise auszutragenden Fällen von den in der Losreihe Assentirten und von den im stellungspflichtigen Alter eingetretenen Einjährig-Freiwilligen. Alle anderen Freiwilligen und die von amtswegen Gestellten können im Grunde dieser Bestimmung nur in die Begünstigung nach §. 87:3 c treten.

b) Jednoroční dobrovolníci pod výminkou přijatí, kteří až do doby, kdy jim definitivně povolena jest výhoda jednoroční služby dobrovolnické, anebo v roce, ve kterém se tak stane, vstoupí do študií bohosloveckých nebo do noviciátu, na výhodu dle §. 42:1 *A a*) (3. odstavec §. 25. zákona ode dne 2. října 1882 [§. 5 XXXIX. článku zákona z roku 1882]).

c) Nároky činiti lze na výhodu, uvedenou v předposledním odstavci pařagrafů zákonů prve dotčených.

V případech *b*) a *c*) rozhodnuto budiž rovněž dle §. 87:3.

2. Říšské ministerium vojenství (zemské obrany) jmenuje vysvěcené kněze, pokud se týče správce duchovní nebo výpomocné správce duchovní, kteří jsou v povinnosti služební vojska (loďstva válečného), náhradní zálohy, pak zemské obrany, vojenskými správci duchovními (zemské obrany) na základě přihlášení se takových povinníků branných u sboru základního, jímž poměr tento jest prokázán.

Průkaz tento pozůstává:

a) pro kandidáty stavu duchovního církve katolické v potvrzení představeného diécese nebo kláštera, že ten, jehož se týče, obdržel posvěcení na kněze;

b) pro kandidáty stavu duchovního řecko-katolického a řecko-orientálského vyznání víry v potvrzení jejich představeného diécese, že obdrželi některé místo správce duchovního (výpomocného správce duchovního) a které, aneb že obdrželi jedno z vyšších posvěcení církevních;

c) pro kandidáty stavu duchovního vyznání augšpurského a helvetského, pak unitarského vyznání víry v potvrzení superintendenta jejich, že obdrželi některé místo správce duchovního (výpomocného správce duchovního) a které;

d) pro kandidáty rabínství v dekretu, od okresního úřadu (okresního úředníka) potvrzeném, že ustanoveni jsou za rabíny.

3. Vojákům, o kterých platí některé z ustanovení §. 105:1, 3 a 6, nebuď nárok na výhodu dle §. 42:1 *B*, *c*) povolen potud, pokud dle ustanovení toho zavázáni jsou ke službě presenční.

4. Odročení výkonu služby presenční může v míru k účelu študií anebo v případech zvláště pozoru hodných, dovolují-li to poměry početní a služební, povoliti říšské ministerium vojenství (zemské obrany).

5. Co se týče přidělení branných povinníků, kterým vedle punktu 1. povolena jest některá výhoda, třeba před se jíti dle §. 89:1 *a*), avšak:

a) z těch, kteří zůstávají ve služební povinnosti vojska, mají kromě pod výminkou schopných také ti výhodou obdaření ponecháni býti ve svém sboru základním, kterým se již dostalo vojenského vycvičení, byť i bylo pouze počátečné;

b) z těch, kteří vstupují do služební povinnosti náhradní zálohy, mají oni, kteří dostatečně vojensky vycvičeni jsou, jakož i po sečtení kontingentálním roku odvodního osoby, jíž se týče, také pod výminkou schopní, kteří snad vojensky ještě vycvičeni nejsou, rovněž ponecháni býti v základním sboru svém, nemá-li však tento zálohy vlastní, mají přeloženi býti k onomu sboru vojenskému, k jehož počtu přikázati sluší ty, již od prvnějšího do zálohy přeloženi byli.

§. 143.

Jak se vede kontrola těch, kteří požívají některé výhody ve vykonávání povinnosti branné.

1. Kontrola týká se:

a) ve stálém vojště (loďstvu válečném):
vojáků, kteří v základě §. 43 až 46, 48 a 142:1 *c*) požívají některé výhody;

b) v náhradní záloze:
držitelů hospodářství polních (§. 47), v pořadí losovním kontingentu rekrutů k náhradní záloze přikázaných, a náhradních záložníků uvedených v §. 90:7 *a*);

c) v zemské obraně:
branných povinníků z tříd, uvedených v §. 42:1 *A* a *B*, a v §. 142:1 *c*).

2. Ti, kdož požívají výhody dle §§. 44 a 46, mají velitelstvu okresu doplňovacího (praporu zemské obrany) v roce, ve kterém ještě neukončí študií svých, do 1. října podati průkaz, že se študií nevzdali; v roce však, ve kterém za pravidelného postupu študií študia svá ukončiti musí, podati mají průkazy pro definitivní povolení výhody dle §§. 43 a 45 do 31. prosince.

Doba pro definitivní povolení výhody §. 45 pro chovance ústavů učitelských pro školy obecné, přestoupí-li přímo na některý ústav učitelský pro školy měšťanské, trvá až do 31. prosince roku, ve kterém tento poslednější absolvují.

b) Von bedingt aufgenommenen Einjährig-Freiwilligen, welche bis zu dem Zeitpunkte der definitiven Zuerkennung der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung, oder in dem Jahre, in welchem diese erfolgt, in die theologischen Studien oder in das Noviziat eintreten, auf die Begünstigung nach §. 42:1 A a (3. Absatz des §. 25 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 [des §. 5 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882]).

c) Auf die im vorletzten Absatze der vorzitirten Gesetzes-Paragraphe bezeichnete Begünstigung.

Die Entscheidung in den Fällen b und c erfolgt gleichfalls nach §. 87:3.

2. Die Ernennung der in der Heeres- (Kriegsmarine-), Ersatzreserve-, dann in der Landwehr-Dienstpflicht stehenden ausgeweihten Priester, beziehungsweise Seelsorger oder Hilfsseelsorger zu Militär- (Landwehr-) Seelsorgern erfolgt über die, dieses Verhältniß nachweisende Anmeldung solcher Wehrpflichtiger bei dem Standeskörper durch das Reichs-Kriegs- (Landesvertheidigungs-) Ministerium.

Der Nachweis hat zu bestehen:

a) für die Kandidaten des geistlichen Standes der katholischen Kirche in der Bestätigung des Diözesan- oder Kloster-Vorstandes, daß der Betreffende die Priesterweihe erhalten hat;

b) für Kandidaten des geistlichen Standes des griechisch-katholischen und griechisch-orientalischen Glaubensbekenntnisses in der Bestätigung ihres Diözesan-Vorstandes, daß sie eine und welche Seelsorger- (Hilfsseelsorger-) Stelle, oder daß sie eine der höheren kirchlichen Weihen erhalten haben;

c) für Kandidaten des geistlichen Standes der augsburgischen und helvetischen Konfession, dann des unitarischen Glaubensbekenntnisses in der Bestätigung ihres Superintendenten, daß sie eine, und welche Seelsorger- (Hilfsseelsorger-) Stelle erhalten haben;

d) für Kandidaten des Rabbinats in dem von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) bestätigten Dekrete ihrer Anstellung als Rabbiner.

3. Jenen Soldaten, auf welche eine der Bestimmungen des §. 105:1, 3 und 6 Anwendung findet, ist, insolange sie hienach präsenzdienstpflichtig sind, der Anspruch auf die Begünstigung nach §. 42:1 B, c nicht zuzuerkennen.

4. Ein Aufschub in der Ableistung des Präsenzdienstes kann im Frieden zu Studienzwecken oder in besonders rücksichtswürdigen Fällen, wenn die Standes- und Dienstverhältnisse es gestatten, vom Reichs-Kriegs- (Landesvertheidigungs-) Ministerium bewilligt werden.

5. Bezüglich der Eintheilung jener Wehrpflichtigen, denen nach Punkt 1 eine Begünstigung zuerkannt wird, ist nach §. 89:1 a vorzugehen, jedoch sind:

a) von den in der Heeres-Dienstpflicht Verbleibenden außer den Bedingt-Tauglichen auch jene Begünstigten in ihrem Standeskörper zu belassen, welche bereits die, wenn auch nur erste, militärische Ausbildung erhalten haben;

b) von den in die Ersatzreserve-Dienstpflicht Tretenden jene, welche genügend militärisch ausgebildet sind, wie nach der Kontingents-Abrechnung des Stellungsjahres des Betreffenden auch allenfalls militärisch noch nicht ausgebildeten Bedingt-Tauglichen, gleichfalls in ihrem Standeskörper zu belassen, wenn derselbe aber keinen eigenen Reservestand hat, zu jenem Truppenkörper zu übersetzen, in dessen Stand die von dem ersteren in die Reserve Uebersetzten zu gelangen haben.

§. 143.

Kontrole der in einer Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht Stehenden.

1. Die Kontrole umfaßt:

a) im stehenden Heere (in der Kriegsmarine):
die im Grunde der §§. 43 bis 46, 48 und 142:1 c in einer Begünstigung stehenden Soldaten;

b) in der Ersatzreserve:
die in der Losreihe des Rekruten-Kontingents in die Ersatzreserve gelangten Landwirthschaftsbesitzer (§. 47) und die im §. 90:7 a bezeichneten Ersatzreservisten;

c) in der Landwehr:
die Wehrpflichtigen der im §. 42:1 A und B und §. 142:1 c bezeichneten Kategorien.

2 Die nach den §§. 44 und 46 Begünstigten haben dem Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando in dem Jahre, in welchem sie die Studien noch nicht abschließen, bis 1. Oktober nachzuweisen, daß sie die Studien nicht aufgegeben haben; in dem Jahre, in welchem sie bei regelmäßigem Studienfortgange die Studien beendet haben müssen, aber die Nachweise für die definitive Zuerkennung der Begünstigung nach den §§. 43 und 45 bis 31. Dezember zu liefern.

Der Zeitpunkt für die definitive Zuerkennung der Begünstigung des §. 45 für Zöglinge der Lehrer-Bildungs-Anstalten für Volksschulen, wenn sie unmittelbar in eine Lehrer-Bildungs-Anstalt für Bürgerschulen übertreten, erstreckt sich bis zum 31. Dezember des Jahres der Absolvirung der letzteren.

Pravidelný postup študií může při těch, kdož požívají výhody dle §. 44, přerušen býti noviciátem, jinak se při nich jakož i při těch, kteří uvedeni jsou v §. 46, přihlíží toliko tehdy k tomu, že protáhli další študia svá nebo skončení jich, nestalo-li se to vinou branného povinníka. Rozhodnouti o tom však jest vyhraženo stolici ministerské.

3. Že trvá poměr, jenž zakládá výhodu dle §§. 43, 45, 47, 90 : 7 *a*) a 142 : 1 *c*), budiž v každém roce povinnosti služební ve vojště (náhradní záloze), jenž následuje po povolení nároku, — při zemské obraně, pokud poměr ten má za následek výhodu ve vykonávání povinnosti branné — v době pravidelného odvodu prokázáno příslušnému velitelstvu okresu doplňovacího (praporu zemské obrany) způsobem, jenž předepsán jest pro doložení nároku.

Při těch, kdož požívají výhody vedle §. 25 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 5 XXXIX. článku zákona z roku 1882), odpadá všeliký průkaz kontrolní, jakmile jsou jmenováni vojenskými správci duchovními (zemské obrany).

4. Povolená výhoda pomine:

a) jestli-že ten, jehož se týče, vzdá se študií gymnasijních nebo učitelských anebo protáhne-li vlastní vinou skončení jejich;

b) nepřestoupí-li do študií bohosloveckých (do noviciátu) nebo do poměru kandidáta učitelství neb učitele (§. 45 : 1) do 31. prosince roku, ve kterém absolvoval študia gymnasijní neb učitelská;

c) vzdá-li se povolání duchovního, prve než obdrží posvěcení vyšší, pak, jestliže kandidáti úřadu kněžského a farářského vysvědčením svého úřadu církevního nemohou prokázati, že vedle pravidel církevního distriktu svého jakožto kandidáti kněžství náležejí ke svazku duchovní korporace, aneb nedosáhnou-li do čtyr let po té, co absolvovali študia bohoslovecká, postavení ve službě duchovní;

d) jestliže kandidáti učitelství a učitelé na školách obecných během branné povinnosti své vzdají se povolání učitelského, aneb nemohou-li prvnější do dvou let po ukončení študií učitelských prokázati, že ustanoveni jsou na místě učitelském trvale systemisovaném;

e) jestliže vlastníci zděděných hospodářství polních, mimo pořadí losovní k náhradní záloze přikázaní, aneb ti, kteří co takoví v obraně zemské výhody požívají, nejsou více v poměru, jenž zakládá výhodu tuto, konečně

f) jestliže ten, jehož se týče, přes opětovné vyzvání velitelstva okresu doplňovacího, pokud se týče velitelstva praporu zemské obrany, kteréž se v příčině té obrátí k úřadu politickému, do 14 dnů ode dne, kdy mu opětné vyzvání doručeno bylo, tento den nepočítaje, nepodá bez dostatečné omluvy průkaz o tom, že nárok dále trvá.

5. Povolení výhody dle punktu 2., jakož i odepření výhody dle punktu 4. děje se se strany vojenské v souhlasu s úřadem politickým dle §. 87 : 3.

Byla-li některá výhoda mylně povolena, náleží v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených stolici nejblíže vyšší, v zemích koruny uherské stolici ministerské, aby výhodu tu zrušila, a má dále před se jíti dle punktu 6. Nezavinil-li branný povinník mylné povolení, náleží mu však, aby konal službu vojenskou i v případě, uvedeném pod 6 *b*), toliko dle assentního ročníku svého, kdežto, zavinil-li je, v případě pod 6 *a*) a *b*) zameškanou službu presenční dosloužiti musí.

6. Jakmile odepření výhody nabylo moci práva, buďtež:

a) náhradní záložníci, uvedení pod 4 *e*), přeloženi do stálého vojska (loďstva válečného) a budiž jimi — jakož i takovými brannými povinníky zemské obrany — v příčině výkonu služby vojenské naloženo dle jejich ročníku assentního;

b) všichni službou ve vojště povinní, kteří nevykonali službu presenční, ve služební povinnosti ve vojště (loďstvu válečném) povoláni k zákonné službě presenční, do které však vpočítati jest službu aktivní, kterou snad dříve odbyli. Ti, kdož povinni jsou službou v zemské obraně, vykonají povinnost brannou dle assentního ročníku svého;

c) náhradní záložníci, uvedení v §. 90 : 7 *a*), povoláni k vojenskému vycvičení.

Branným povinníkům, pod *b*) uvedeným, pokud nepožívají již výhody jednoroční služby dobrovolnické, kteří však na ni nárok činí, budiž k žádosti, kterou do 14 dnů ode dne, kdy výměr, jímž výhoda odepřena, nabyl moci práva, podati náleží velitelstvu okresu doplňovacího, pokud se týče velitelstvu praporu zemské obrany, nárok ten sborem základním povolen tehdy, jestliže ten, jehož se týče, v době assentování svého měl právo k nároku na výhodu jednoroční služby dobrovolnické anebo na výminečné přijetí za jednoročního dobrovolníka, a v případě poslednějším splní-li podmínky pro definitivní povolení výhody jednoroční služby dobrovolnické.

7. Ti, kdož požívají výhody §. 48, mají do 1. října příslušnému velitelstvu okresu doplňovacího prokázati, že nárok dále trvá, sice se nárok pokládá za prošlý.

Eine Unterbrechung des regelmäßigen Studienfortganges kann bei nach §. 44 Begünstigten durch das Noviziat eintreten, sonst ist eine Verzögerung in der Fortsetzung oder dem Abschluße der Studien bei diesen und bei den im §. 46 Bezeichneten nur dann zu berücksichtigen, wenn dieselbe von dem Wehrpflichtigen nicht verschuldet wurde. Die Entscheidung hierüber ist jedoch der Ministerial-Instanz vorbehalten.

3. Der Fortbestand des die Begünstigung nach den §§. 43, 45, 47, 90 : 7 a und 142 : 1 c begründenden Verhältnisses ist in jedem der Zuerkennung des Anspruches folgenden Jahre der Heeres- (Ersatzreserve-) Dienstpflicht — bei der Landwehr insolange das Verhältniß eine Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht zur Folge hat — zur Zeit der regelmäßigen Stellung in der für die Dokumentirung des Anspruches vorgeschriebenen Art dem zuständigen Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando nachzuweisen.

Bei den nach §. 25 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 5 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) Begünstigten entfällt jeder Kontrolnachweis, sobald sie zu Militär- (Landwehr-) Seelsorgern ernannt sind.

4. Die zugestandene Begünstigung erlischt:

a) wenn die Gymnasial- oder Lehramtsstudien aufgegeben werden oder deren Vollendung durch eigenes Verschulden verzögert wird;
b) wenn der Uebertritt in die theologischen Studien (das Noviziat) oder in das Verhältniß als Lehramts-Kandidat oder Lehrer (§. 45 : 1) nicht bis zum 31. Dezember des Jahres der Absolvirung der Gymnasial- oder Lehramtsstudien erfolgt;
c) wenn der geistliche Beruf vor Erhalt der höheren Weihen aufgegeben wird, dann, wenn Priester- und Pfarramts-Kandidaten durch ein Zeugniß ihrer Kirchenbehörde nicht nachzuweisen vermögen, daß sie gemäß des Regulativs ihres Kirchen-Distriktes als Priester-Kandidaten dem Verbande der geistlichen Korporation angehören, oder wenn dieselben nicht innerhalb vier Jahren nach Absolvirung der theologischen Studien eine Anstellung in der Seelsorge erlangen;
d) wenn Lehramts-Kandidaten und Volksschullehrer während ihrer Wehrpflicht den Lehrerberuf aufgeben, oder wenn die ersteren nicht innerhalb zweier Jahre nach Beendigung der Lehramtsstudien ihre Anstellung auf einem bleibend systemisirten Lehrerposten nachzuweisen vermögen;
e) wenn die außerhalb der Losreihe in die Ersatzreserve gelangten Eigenthümer ererbter Landwirthschaften oder als solche in der Landwehr Begünstigten sich nicht mehr in dem diese Begünstigung begründenden Verhältnisse befinden; endlich
f) wenn der Nachweis des Fortbestandes des Anspruches trotz wiederholter Aufforderung des Ergänzungsbezirks-, beziehungsweise Landwehr-Bataillons-Kommandos, welches sich diesfalls an die politische Behörde wendet, binnen 14 Tagen, vom Tage der Zustellung der Urgenz, diesen abgerechnet, ohne genügende Entschuldigung nicht beigebracht wird.

5. Die Zuerkennung der Begünstigung nach Punkt 2, wie die Aberkennung der Begünstigung nach Punkt 4 erfolgt militärischerseits im Einvernehmen mit der politischen Behörde nach §. 87 : 3.

Bei irrthümlicher Zuerkennung einer Begünstigung ist zur Aufhebung derselben in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die nächsthöhere Instanz, in den Ländern der ungarischen Krone die Ministerial-Instanz berufen und ist weiter nach Punkt 6 vorzugehen. Hat der Wehrpflichtige die irrthümliche Zuerkennung nicht verschuldet, so liegt ihm jedoch die Ableistung des militärischen Dienstes auch im Falle zu 6 b nur nach seinem Assent-Jahrgange ob, wogegen, wenn ein solches Verschulden vorliegt, im Falle zu 6 a und b der versäumte Präsenzdienst nachzuholen ist.

6. Sobald die Aberkennung der Begünstigung in Rechtskraft erwachsen ist, sind:

a) die in 4 e bezeichneten Ersatzreservisten in das stehende Heer (die Kriegsmarine) zu übersetzen und — wie auch derlei Wehrpflichtige der Landwehr — in Bezug auf die Ableistung des militärischen Dienstes nach ihrem Assent-Jahrgange zu behandeln;
b) alle Heeresdienstpflichtigen, welche den Präsenzdienst nicht abgeleistet haben, innerhalb der Heeres- (Kriegsmarine-) Dienstpflicht zu dem gesetzlichen Präsenzdienste heranzuziehen, in welchen jedoch die etwa von denselben vorher zurückgelegte aktive Dienstzeit einzurechnen ist. Die Landwehr-Dienstpflichtigen erfüllen die Wehrpflicht nach ihrem Assent-Jahrgange;
c) die im §. 90 : 7 a bezeichneten Ersatzreservisten zur militärischen Ausbildung heranzuziehen.

Jenen der in b bezeichneten Wehrpflichtigen, welche nicht schon in der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung stehen, den Anspruch hierauf aber geltend machen, ist derselbe über das innerhalb 14 Tagen vom Tage der Rechtskräftigkeit des Aberkennungs-Bescheides beim Ergänzungsbezirks-, beziehungsweise Landwehr-Bataillons-Kommando einzubringende Ansuchen vom Standeskörper dann zuzuerkennen, wenn der Betreffende zur Zeit seiner Assentirung zu dem Anspruche auf die Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung oder auf die bedingungsweise Aufnahme als Einjährig-Freiwilliger berechtigt war, und im letzteren Falle die Bedingungen für die definitive Zuerkenung der Einjährig-Freiwilligen-Begünstigung erfüllt.

7. Die in der Begünstigung des §. 48 Stehenden haben den Fortbestand des Anspruches bis 1. Oktober beim zuständigen Ergänzungsbezirks-Kommando nachzuweisen, widrigenfalls der Anspruch als erloschen anzusehen ist.

8. Jaká opatření kontrolní nastati mají v případech dle §§. 45:3 a 142:4, ustanoví se od případu k případu.

9. Branní povinníci, kteří dle uvedených výše ustanovení podrobeni jsou kontrole, vedou se v záznamu u velitelstva okresu doplňovacího (praporu zemské obrany). Ubyl-li takový branný povinník, má sbor základní sděliti to velitelstvu okresu doplňovacího, aby záznam opravilo. Průkazy zjednají se prostřednictvím dotyčného úřadu politického. Velitelstvo okresu doplňovacího má sbor základní vyrozuměti o tom, byla-li povolena výhoda dle punktu 2., jakož i o tom, byla-li odepřena (punkt 4.).

XX. Oddělení.

O přeložení do zálohy a do zemské obrany.

§. 144.

O přeložení do zálohy vůbec.

1. Vojáci stálého vojska a loďstva válečného, kteří zákonnou tříletou, pokud se týče čtyrletou aneb snad z trestu prodlouženou službu v linii dokonali a kteří službou v záloze povinni jsou (§. 5), přestoupí dnem 31. prosince do zálohy, ve kteréž zůstanou po sedm, pokud se týče po pět let.

2. Vojáci, jichž povinnosť ke službě presenční trvá přes dobu služby v linii jim náležející, nabývají teprvé po skončené službě presenční nároku na přeložení do zálohy, a přikáží se tito, jakož i takoví vojáci, kteří do zálohy přeložiti se mají a v době služby záložní konali službu presenční, do onoho ročníku zálohy, do kterého patří dle náležející jim ještě úhrnné povinnosti služební ve vojště (v loďstvu válečném).

3. Voják, byv do zálohy přeložen, podrží stupeň šarže své; sbory a ústavy pak, nečekajíce, až k tomu budou vyzvány, provedou přeložení to v míru — vyjma případy, uvedené v §§. 138 a 150 a v punktu následujícím — v době, vytčené v odstavci 1.

V případě války zůstane přeložení do zálohy odročeno a doba, kdy dodatečně provedeno býti má, závisí od Nejvyššího rozhodnutí Jeho Veličenství císaře a krále.

4. Přeložení do zálohy provedeno býti má dnem, kdy voják vystoupil z erárního zaopatření:

a) nemohlo-li se vykonati v době předepsané, poněvadž voják v době té následkem nemoci nebo vazby byl v zaopatření erárním; nebo

b) jestliže okolnosti nedovolovaly, aby mužstvo loďstva válečného na lodi se nalezající v čas bylo přeloženo a musilo-li tedy přeložení odročeno býti do návratu v přístavy mocnářství rakousko-uherského; konečně

c) při službou povinném, který jakožto zběh ubyl a opět do počtu přiveden byl, jestliže není odsouzen pro útěk a náleží-li k záloze dle doby služební povinnosti své.

§. 145.

Zásadní ustanovení o tom, jak se před se jíti má při přeložení do zálohy.

1. Voják vystoupiti má ze služby presenční, bez ohledu na to, kdy do ní vstoupil, ze zásady teprvé při všeobecné výměně dovolenců v onom roce, ve kterém dnem 31. prosince nabude nároku na přeložení do zálohy.

2. Jestliže požadavky služby, podmínky vojenského vycvičení a udržení počtu mužstva ve stavu míru dovolují, aby vojáci dále byli propuštěni na dovolenou, staniž se tak v řadě linijních ročníků nejblíže mladších dle stáří služebního.

Vojáky, kterým doba služby v linii z trestu byla prodloužena, pokládati sluší v příčině nároku jejich na trvalou dovolenou dle řady stáří služebního za rovné těm, kteří náležejí k ročníku assentnímu, jenž vychází, přičte-li se k assentnímu roku jejich prodloužení povinnosti služební v linii. Zběhové zpět přivedení mají službu presenční konati po tu dobu, kterou příslušníci jejich ročníku assentního strávili v počtu presenčním, a nad to náleží jim uložené prodloužení služby presenční.

3. Jednoroční dobrovolníci a vojáci, podrobení zvláštní služební povinnosti presenční, nepropouštějí se na dovolenou dle stáří služebního.

8. Welche Kontrolmaßregeln in den Fällen nach den §§. 45 : 3 und 142 : 4 einzutreten haben, wird fallweise angeordnet.

9. Die nach den vorstehenden Bestimmungen der Kontrole unterliegenden Wehrpflichtigen werden beim Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando in Vormerkung geführt. Dem Ergänzungsbezirks-Kommando ist, wenn ein solcher Wehrpflichtiger in Abgang gelangt, von dem Standeskörper zur Berichtigung der Vormerkung die Mittheilung zu machen. Die Einholung der Nachweise geschieht im Wege der bezüglichen politischen Behörde. Von der Zuerkennung der Begünstigung nach Punkt 2, wie von der Aberkennung (Punkt 4) hat das Ergänzungsbezirks-Kommando den Standeskörper in Kenntniß zu setzen.

XX. Abschnitt.

Uebersetzung in die Reserve und Landwehr.

§. 144.

Uebersetzung in die Reserve im allgemeinen.

1. Soldaten des stehenden Heeres und der Kriegsmarine, welche die gesetzliche drei-, beziehungsweise vierjährige oder etwa strafweise verlängerte Linien-Dienstzeit vollstreckt haben und reservedienstpflichtig sind (§. 5), treten mit 31. Dezember in die Reserve über, in welcher sie durch sieben, beziehungsweise fünf Jahre verbleiben.

2. Jene Soldaten, deren Präsenzdienst-Verpflichtung sich über die ihnen obliegende Linien-Dienstdauer erstreckt, erlangen erst nach Beendigung des Präsenzdienstes den Anspruch auf die Uebersetzung in die Reserve, und haben, wie solche in die Reserve zu übersetzende Soldaten, welche während der Reserve-Dienstzeit präsent gedient haben, in jenen Jahrgang der Reserve zu gelangen, in welchen sie nach der ihnen noch obliegenden Gesammt-Heeres- (Kriegsmarine-) Dienstpflicht gehören.

3. Die Reserve-Uebersetzung erfolgt unter Beibehalt der Chargengrade und wird durch die Truppen und Anstalten, ohne eine Weisung dazu abzuwarten, im Frieden — mit Ausnahme der in den §§. 138 und 150 und im nachfolgenden Punkte angeführten Fälle — mit dem in 1 bezeichneten Zeitpunkte bewirkt.

Im Falle eines Krieges bleibt die Uebersetzung in die Reserve aufgeschoben und der Zeitpunkt ihrer nachträglichen Ausführung von der Allerhöchsten Entschließung Seiner Majestät des Kaisers und Königs abhängig.

4. Die Uebersetzung in die Reserve hat mit dem Tage des Austrittes aus der ärarischen Verpflegung bewirkt zu werden:

a) wenn dieselbe mit dem vorgeschriebenen Zeitpunkte nicht durchgeführt werden konnte, weil der Betreffende zu dieser Zeit infolge Krankheit oder Haft in ärarischer Verpflegung stand; oder
b) wenn die Umstände eine rechtzeitige Uebersetzung der eingeschifften Mannschaft der Kriegsmarine nicht ausführbar machten und dieselbe somit bis zur Rückkehr in Häfen der österreichisch-ungarischen Monarchie verschoben werden mußte; endlich
c) bei einem als Deserteur in Abgang gebrachten und wieder in Stand genommenen Dienstpflichtigen, wenn eine Aburtheilung wegen Desertion nicht erfolgt und er, seiner Dienstpflichtdauer nach, zur Reserve gehört.

§. 145.

Grundsätzliche Bestimmungen über das Verfahren bei der Uebersetzung in die Reserve.

1. Der Austritt aus dem Präsenzdienste hat, ohne Rücksicht auf den Zeitpunkt des Eintrittes in denselben, grundsätzlich erst gelegentlich des allgemeinen Urlauberwechsels jenes Jahres zu erfolgen, in welchem der Betreffende mit 31. Dezember den Anspruch auf die Uebersetzung in die Reserve erlangt.

2. Wenn die Anforderungen des Dienstes, die Bedingungen der militärischen Ausbildung und die Einhaltung des Friedensstandes weitere Beurlaubungen gestatten, so haben dieselben in der Reihe der nächstjüngeren Linien-Jahrgänge nach dem Dienstalter zu erfolgen.

Soldaten, denen eine strafweise Verlängerung der Linien-Dienstzeit obliegt, sind hinsichtlich ihres Anspruches auf die dauernde Beurlaubung nach der Reihe des Dienstalters den Angehörigen desjenigen Assentjahrganges gleichzuhalten, welcher sich ergibt, wenn zu ihrem Assentjahre die Linien-Dienstpflicht-Verlängerung zugezählt wird. Eingebrachte Deserteure haben so lange präsent zu dienen, als die Angehörigen ihres Assenjahrganges im Präsenzstande zugebracht haben und überdies die ihnen auferlegte Präsenzdienstverlängerung.

3. Von der Beurlaubung nach dem Dienstalter sind Einjährig-Freiwillige und die einer besonderen Präsenz-Dienstpflicht unterliegenden Soldaten ausgenommen.

4. Následující sbory a ústavy vojska mají vlastní zálohu:
pluky pěší,
pluk tyrolských myslivců,
prapory polních myslivců,
pluky jízdecké,
sborové pluky dělostřelecké a divise samostatných těžkých batterií,
prapory pevnostního dělostřelectva,
pluky měřičské,
pluk zákopnický,
pluk železniční a telegrafní,
pluky vozotajské,
nemocnice posádkové, pojímaje v to oddělení zdravotní,
vojenské ústavy lékárnické,
zbrojní dělostřelecká setnina ve Vídni, pak ona zbrojní skladiště dělostřelecká, která dle organisace zříditi mají polní oddělení zbrojní,
zbrojní skladiště vozotajské,
správní ústavy oděvní,
vojenské ústavy zásobní, pak
loďstvo válečné.

5. Ze zásady přeloží se každý voják do zálohy toho sboru neb ústavu vojska, v jehož počtu jest v době přeložení. Výjimky jsou v případech následujících:

a) Záložníci pěchoty, ve vlastním doplňovacím okresu vojska nepříslušní, vyjma kadety, pak jednoroční dobrovolníky, kteří složili zkoušku na důstojníka záložního, přeloženi buďtež do zálohy toho pluku pěšího, v jehož okresu doplňovacím domovem jsou příslušni.

b) Záložníci pěchoty, příslušní v doplňovacích okresech loďstva válečného v Terstu a v Zadru, přeloží se do zálohy pluku pěšího čís. 97, pokud se týče čís. 22; záložníci pěchoty, příslušní v doplňovacím okresu loďstva válečného ve Rjece, a to ti, kteří přísluší do města Rjeky a obvodu jeho, přeloží se do zálohy pluku pěšího čís. 48, ti pak, kteří přísluší do ostatních měst a okresů, do zálohy pluku pěšího čís. 96.

c) Záložníci pluků pěších a praporů polních myslivců, příslušní do Tyrolska a Vorarlberska, vyjma kadety, pak jednoroční dobrovolníky, kteří složili zkoušku na záložního důstojníka, přeloženi buďtež do zálohy pluku tyrolských myslivců.

d) Veškeří záložníci odboru hřebčinského přeloženi buďtež do zálohy oněch divisí vozotajských, v jejichž obvodu doplňovacím (příloha II.) jsou příslušni; ti pak, kteří z nich přísluší do Dalmacie, vstoupí do zálohy divise vozotajské čís. 14.

e) Záložníci vojenských ústavů zásobních přeloženi buďtež do zálohy oněch evidenčních skladů zásobních, v jejichž obvodu jsou domovem příslušni.

f) Z invalidoven buďtež vojáci ve vlastním počtu čekacím — prostředkem superarbitrace k lehčím službám klassifikovaní — v souhlasu s velitelstvem sboru zdravotního přeloženi do zálohy sboru zdravotního.

g) Z vojenské stráže policejní, z vojenského sboru strážního pro c. k. civilní soudy ve Vídni, z vojenských vzdělavacích a jiných ústavů, které nemají vlastní zálohy, přeloženi buďtež vojáci, jichž se týče, do zálohy příslušného pluku okresu doplňovacího, ze zbrojních skladišť dělostřeleckých přeloženi buďtež dle organických ustanovení pro dělostřelecké zbrojnictví.

6. Pluk tyrolských myslivců, prapory polních myslivců a pluky jízdecké mají za účelem tím, aby mužstvo augmentační v případě mobilisace rychle přirazilo k vojsku, mužstvo příslušné v cizích okresích doplňovacích, od vlastního obvodu doplňovacího vzdálených, kteréž nebylo prostředkem pravidelného odvodu přikázáno k počtu jejich, po vykonané povinnosti ke službě presenční dnem, kdy se na dovolenou propouští, přeložiti k onomu sboru vojenskému téhož druhu zbraně, v jehož obvodu doplňovacím mužstvo toto domovem příslušno jest.

Mužstvo, přeložené od sborů pěších ve vlastnosti účetních poddůstojníků, sluhů důstojnických atd. ke plukům jízdeckým, jemuž se nedostalo vycvičení jízdeckého, transferováno buď v době, kdy vystoupí ze služby aktivní, za účelem přeložení do zálohy ke svému dřívějšímu sboru vojenskému, jestliže však tento se nedoplňuje z okresu doplňovacího, ve kterém muž jest příslušen právem domovským, transferováno buď ke sboru vojenskému téhož druhu zbraně, z tohoto doplňovacího okresu se doplňujícímu.

Z transferování vyloučeni jsou kadeti, jednoroční dobrovolníci, kteří složili zkoušku na záložního důstojníka, puškaři, kováři a hojiči koní, konečně takoví poddůstojníci a řemesel znalí vojáci, kterých v případě mobilisace potřebí jest k doplnění vlastního počtu.

Přeložení do zálohy vlastního nebo do zálohy některého jiného sboru neb ústavu vojska budiž v osobní knize základní provedeno dle předpisů v té příčině platných.

4. Folgende Truppen und Heeres-Anstalten haben einen eigenen Reservestand:
die Infanterie-Regimenter,
das Tiroler Jäger-Regiment,
die Feld-Jäger-Bataillone,
die Kavallerie-Regimenter,
die Korps-Artillerie-Regimenter und selbstständigen schweren Batterie-Divisionen,
die Festungs-Artillerie-Bataillone,
die Genie-Regimenter,
das Pionnier-Regiment,
das Eisenbahn- und Telegraphen-Regiment,
die Train-Regimenter,
die Garnisons-Spitäler einschließlich der Sanitäts-Abtheilungen,
die Militär-Medikamenten-Anstalten,
die Artillerie-Zeugs-Kompagnie in Wien, dann jene Artillerie-Zeugs-Depots, welche organisationsgemäß Feld-Zeugs-Abtheilungen aufzustellen haben,
das Train-Zeugs-Depot,
die Montur-Verwaltungs-Anstalten,
die Militär-Verpflegs-Anstalten, dann
die Kriegsmarine.

5. Grundsätzlich wird jeder Soldat in die Reserve derjenigen Truppe oder Heeres-Anstalt übersetzt, bei welcher er sich zu dem Zeitpunkte der Uebersetzung im Stande befindet. Ausnahmen treten in folgenden Fällen ein:

a) Die in dem eigenen Heeres-Ergänzungsbezirke nicht zuständigen Reservisten der Infanterie, mit Ausnahme der Kadeten, dann jener Einjährig-Freiwilligen, welche die Reserveoffiziers-Prüfung abgelegt haben, sind in die Reserve desjenigen Infanterie-Regiments zu übersetzen, in dessen Ergänzungsbezirk sie heimatszuständig sind.
b) Die in den Kriegsmarie-Ergänzungsbezirken in Triest und Zara zuständigen Reservisten der Infanterie gelangen in die Reserve des Infanterie-Regiments Nr. 97, beziehungsweise Nr. 22; die im Kriegsmarine-Ergänzungsbezirke in Fiume zuständigen Reservisten der Infanterie, u. zw. diejenigen, welche nach der Stadt Fiume und deren Gebiet zuständig sind, in die Reserve des Infanterie-Regiments Nr. 48, die in den übrigen Städten und Bezirken Zuständigen in die Reserve des Infanterie-Regiments Nr 96.
c) Die nach Tirol und Vorarlberg zuständigen Reservisten der Infanterie-Regimenter und der Feld-Jäger-Bataillone, mit Ausnahme der Kadeten, dann jener Einjährig-Freiwilligen, welche die Reserve-Offiziers-Prüfung abgelegt haben, sind in die Reserve des Tiroler-Jäger-Regiments zu übersetzen.
d) Sämmtliche Reservisten der Gestüts-Branche sind in die Reserve jener Train-Divisionen zu übersetzen, in deren Ergänzungsbereich (Beilage II) dieselben zuständig sind; diejenigen hievon, welche nach Dalmatien zuständig sind, treten in die Reserve der Train-Division Nr. 14.
e) Die Reservisten der Militär-Verpflegs-Anstalten sind in den Reservestand jener Evidenz-Verpflegs-Magazine zu übersetzen, in deren Bereich sie heimatszuständig sind.
f) Von den Invalidenhäusern sind die im eigenen Wartstande befindlichen — im Superarbitrirungswege zu leichteren Diensten klassifizirten — Soldaten im Einvernehmen mit dem Sanitäts-Truppen-Kommando in die Reserve der Sanitäts-Truppe zu übersetzen.
g) Von der Militär-Polizeiwache, von dem Militär-Wach-Korps für die k. k. Zivil-Gerichte in Wien, von den Militär-Bildungs- und sonstigen Anstalten, welche keinen eigenen Reservestand haben, sind die betreffenden Soldaten in die Reserve des zuständigen Ergänzungsbezirks-Regiments, von den Artillerie-Zeugs-Depots nach den organischen Bestimmungen für das Artillerie-Zeugswesen zu übersetzen.

6. Das Tiroler-Jäger-Regiment, die Feld-Jäger-Bataillone und die Kavallerie-Regimenter haben im Interesse einer beschleunigten Einrückung der Augmentirungs-Mannschaft im Mobilisirungsfalle die nicht im Wege der regelmäßigen Stellung in ihren Stand gelangte, in auswärtigen, vom eigenen Ergänzungsbereiche entfernt gelegenen Ergänzungsbezirken zuständige Mannschaft nach Erfüllung der Präsenz-Dienstpflicht mit dem Beurlaubungstage zu jenem Truppenkörper derselben Waffengattung zu übersetzen, in dessen Ergänzungsbereich dieselbe heimatszuständig ist.

Die von den Fußtruppen als Rechnungs-Unteroffiziere, Offiziersdiener u. s. w. zu den Kavallerie-Regimentern übersetzte Mannschaft, welche eine kavalleristische Ausbildung nicht erhalten hat, ist mit dem Zeitpunkte ihres Austrittes aus der aktiven Dienstleistung behufs der Uebersetzung in die Reserve zu ihrem früheren Truppenkörper, wenn sich derselbe jedoch nicht aus dem heimatszuständigen Ergänzungsbezirke des Mannes ergänzt, zu dem aus diesem Ergänzungsbezirke sich ergänzenden Truppenkörper derselben Waffengattung zu transferiren.

Von der Abtransferirung sind die Kadeten, Einjährig-Freiwilligen, welche die Reserveoffiziers-Prüfung abgelegt haben, die Büchsenmacher, Kurschmiede, endlich solche Unteroffiziere und professionskundige Soldaten ausgeschlossen, welche im Mobilisirungsfalle zur Ergänzung des eigenen Standes benöthigt werden.

Die Uebersetzung in die Reserve der eigenen oder in die Reserve einer anderen Truppe oder Heeres-Anstalt ist im Personal-Grundbuche nach den bestehenden diesbezüglichen Vorschriften durchzuführen.

§. 146.

O přeložení do zemské obrany.

1. Vojáci stálého vojska a náhradní záložníci, kteří dokonali náležející jim službu ve vojště a v náhradní záloze a kteří službou v zemské obraně povinni jsou (§. 5), přestoupí dnem 31. prosince do zemské obrany, podržíce stupeň šarže své.

2. Jestliže ti, kteří zavázáni jsou ke dvouleté službě v obraně zemské (§. 5:4 *a*, *b*), vystoupí ze služby presenční ve stálém vojště (loďstvu válečném) v prvním roce služební povinnosti v zemské obraně, náleží tomu, jenž do zemské obrany přeložen býti má, toliko zbývající (jednoroční) služba v zemské obraně; trvá-li služba aktivní po oba roky služby v zemské obraně, odpadá tato úplně.

3. Co se týče toho, kdy a jak provésti se má přeložení do zemské obrany, kteréž se vykoná k onomu praporu zemské obrany neb k onomu jízdeckému pluku zemské obrany, v jejichž obvodu doplňovacím voják příslušen jest, platí zásadní ustanovení §. 144:3.

4. Výjimka v příčině té, kdy voják přeložen býti má do zemské obrany, nastane:

a) v některém z případů, uvedených v §. 150.

b) obdobně dle ustanovení §. 144:4, jestliže přeložení následkem nemoci nebo vazby dnem 31. prosince provedeno býti nemohlo (4 *a*), aneb jestliže službou povinný, v tomto punktu pod *c*) uvedený, dle doby povinnosti služební náleží k zemské obraně.

5. Voják obdrží listinu, kteráž dokazuje, že jest zemským obrancem, od sboru zemské obrany, do jehož počtu přeložen byl, při čemž se mu odejme vojenská listina legitimační, kterou v rukou má, a již prostřednictvím politického úřadu evidenčního zaslati náleží příslušnému evidenčnímu velitelstvu okresu doplňovacího.

§. 147.

Dobrovolná služba aktivní ve stálém vojště a v loďstvu válečném.

1. Lze-li se nadíti, že bude službě skutečně na prospěch, může velitel sboru neb ústavu, jehož se týče, dobrovolnou službu aktivní povoliti rok od roku vojákům, kteří buď před časem dle stáří služebního anebo když byli vykonali náležející jim služební povinnosť v linii (presenční), za účelem přeložení do zálohy na dovolenou propuštěni býti mají, jakož i trvalým dovolencům, záložníkům a náhradním záložníkům, kteří žádají za přijetí do služby presenční, a to uvnitř úhrnné povinnosti branné a — vyjma ty, kteří ze zálohy nebo z náhradní zálohy dobrovolně vstoupili do služby aktivní — i přes dobu povinnosti té.

Nezletilí mají k dobrovolné službě aktivní potřebí písemného svolení otce nebo poručníka, jež ověřeno neb od úřadu okresního (úředníka okresního) bydliště potvrzeno býti musí.

2. Hmotné výhody poddůstojníků, kteří dobrovolně konají službu aktivní přes náležející jim služební povinnosť v linii, aneb přes prodlouženou služební povinnosť presenční, upraveny jsou předpisem zvláštním. Náhradní záložníci, kteří jakožto poddůstojníci dobrovolně slouží aktivně, mohou nabyti výhody této teprvé počátkem čtvrtého (v loďstvu válečném pátého) roku nepřetržené dobrovolné služby presenční.

3. V paragrafu následujícím obsažena jsou podrobnější ustanovení, kde a za jakých podmínek dobrovolná služba aktivní dovolena jest na dvojnásobné přičtení takového služebního roku presenčního do služby záložní.

4. Ti, jimž povolena byla dobrovolná služba aktivní, nabývají nároku na dovolenou v případě 2) dnem 31. prosince, v případě 3) dle §. 148:2 tímto dnem anebo, jako ve všech jiných případech, dobou nejbližší všeobecné výměny dovolenců. Ti, jimž přes rok této dovolené náleží služební povinnosť v záloze, v náhradní záloze anebo v zemské obraně, buďtež dle toho přeloženi (§§. 144 a 146), pakli však úplně dokonali brannou povinnosť svoji, buďtež propuštěni (§. 153).

§. 148.

O dvojnásobném přičtení dobrovolné presenční služby vojáků, sloužících při vojenských sborech hudebních a při jízdectvu.

1. Vojáci hudebnictva vojenského a vojáci z jízdectva mají nárok na výhodu dvojnásobného přičtení roku, ve službě presenční dobrovolně ztráveného, do služby záložní; vojáci z jízdectva však tehdy, jestliže svou službu v linii vykonali v jízdectvu; v obou případech pak tehdy:

a) jestliže úplně dokonavše službu v linii anebo prodlouženou službu presenční, na místě, aby přestoupili do zálohy, zůstanou v počtu presenčním, anebo vstoupí-li ze zálohy dobrovolně do služby aktivní, pak

b) konají-li tuto službu aktivní, nepožívajíce služební premie poddůstojnické, a

c) konají-li službu tu ve služebním počtu hudebnictva vojenského a pluků jízdeckých.

§. 146.

Uebersetzung in die Landwehr.

1. Soldaten des stehenden Heeres und Ersatzreservisten, welche die ihnen obliegende Heeres-, beziehungsweise Ersatzreserve-Dienstzeit vollstreckt haben und landwehrdienstpflichtig sind (§. 5), treten mit 31. Dezember unter Beibehalt der Chargengrade in die Landwehr über.

2. Erfolgt der Austritt der zu einem zweijährigen Landwehrdienste Verpflichteten (§. 5 : 4 a, b) aus der Präsenz-Dienstleistung im stehenden Heere (der Kriegsmarine) im ersten Jahre der Landwehr-Dienstpflicht, so liegt dem in die Landwehr zu Uebersetzenden nur die restliche (einjährige) Landwehr-Dienstzeit ob; erstreckt sich die aktive Dienstzeit auf beide Jahre der Landwehr-Dienstzeit, so entfällt die letztere gänzlich.

3. Rücksichtlich des Zeitpunktes und der Durchführung der Uebersetzung in die Landwehr, welche zu jenem Landwehr-Bataillone oder jenem Landwehr-Kavallerie-Regimente erfolgt, in deren Ergänzungsbereich der Betreffende zuständig ist, finden die grundsätzlichen Bestimmungen des §. 144 : 3 Anwendung.

4. Eine Ausnahme hinsichtlich des Zeitpunktes der Uebersetzung in die Landwehr tritt ein:

a) in einem der im §. 150 bezeichneten Fälle;

b) analog der Bestimmung des §. 144 : 4, wenn die Uebersetzung infolge Krankheit oder Haft mit 31. Dezember nicht durchgeführt werden konnte (4 a), oder wenn der in diesem Punkte in c bezeichnete Dienstpflichtige der Dienstpflichtdauer nach zur Landwehr gehört.

5. Das seine Eigenschaft als Landwehrmann legitimirende Dokument erhält der Soldat von dem Landwehrkörper, in dessen Stand er übersetzt wurde, gegen Einziehung des in seinen Händen befindlichen militärischen Legimations-Dokumentes, welches im Wege der politischen Evidenz-Behörde an das evidenzzuständige Ergänzungsbezirks-Kommando zu übermitteln ist.

§. 147.

Freiwillige aktive Dienstleistung im stehenden Heere und in der Kriegsmarine.

1. Die freiwillige aktive Dienstleistung kann den entweder vorzeitig nach dem Dienstalter oder nach Ableistung der ihnen obliegenden Linien- (Präsenz-) Dienstpflicht zum Zwecke der Uebersetzung in die Reserve zu beurlaubenden Soldaten, wie auch den sich um die Aufnahme in den Präsenzdienst bewerbenden Dauernd-Beurlaubten, Reservisten und Ersatzreservisten, innerhalb der Gesammtwehrpflicht und — mit Ausnahme der aus der Reserve oder Ersatzreserve freiwillig in die aktive Dienstleistung Getretenen — selbst über die Dauer derselben hinaus, von Jahr zu Jahr, von dem Kommandanten der betreffenden Truppe oder Anstalt bewilligt werden, wenn hieraus für den Dienst wirkliche Vortheile zu erwarten sind.

Minderjährige bedürfen zur freiwilligen aktiven Dienstleistung die legalisirte, oder von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) des Aufenthaltsortes bestätigte, schriftliche Zustimmung des Vaters oder Vormundes.

2. Die materiellen Begünstigungen der über die ihnen obliegende Linien- oder die darüber hinausgehende Präsenz-Dienstpflicht freiwillig in der aktiven Dienstleistung stehenden Unteroffiziere sind durch eine besondere Vorschrift geregelt. Ersatzreservisten, welche als Unteroffiziere freiwillig aktiv dienen, können in diese Begünstigung erst mit dem Beginne des vierten (in der Kriegsmarine des fünften) Jahres der ununterbrochenen freiwilligen Präsenz-Dienstleistung treten.

3. Der nachfolgende Paragraph enthält die näheren Bestimmungen, wo und unter welchen Bedingungen die freiwillige aktive Dienstleistung gegen doppelte Einrechnung eines solchen Präsenz-Dienstjahres in die Reserve-Dienstzeit zulässig ist.

4. Für jene, welchen die freiwillige aktive Dienstleistung bewilligt wurde, tritt der Anspruch auf die Beurlaubung im Falle 2 mit 31. Dezember, im Falle 3 nach §. 148 : 2 mit diesem Tage, oder, wie in allen anderen Fällen, mit dem Zeitpunkte des nächsten allgemeinen Urlauberwechsels ein. Diejenigen, welchen über das Jahr dieser Beurlaubung hinaus eine Reserve-, Ersatzreserve oder die Landwehr-Dienstpflicht obliegt, sind demgemäß zu übersetzen (§§. 144 und 146), haben sie aber die Wehrpflicht gänzlich vollstreckt, zu entlassen (§. 153).

§. 148.

Doppelrechnung des freiwilligen Präsenzdienstes der bei den Militär-Musiken und der Kavallerie dienenden Soldaten.

1. Auf die Begünstigung der Doppelrechnung des freiwillig im Präsenzdienste zugebrachten Jahres in die Reserve-Dienstzeit haben Soldaten der Militär-Musiken und der Kavallerie, letztere, wenn sie ihre Linien-Dienstzeit in der Kavallerie abgeleistet haben, in beiden Fällen dann Anspruch,

a) wenn sie nach gänzlicher Vollendung der Linien- oder verlängerten Präsenz-Dienstzeit, an Stelle des Uebertrittes in die Reserve, im Präsenzstande verbleiben, oder aus der Reserve freiwillig in die aktive Dienstleistung treten, dann,

b) wenn diese aktive Dienstleistung ohne Bezug der Unteroffiziers-Dienstprämie, und

c) im Dienststande der Militär-Musiken und der Kavallerie-Regimenter abgeleistet wird.

Ostatně platí pro tuto dobrovolnou službu aktivní ustanovení §. 147 : 1.

2. Služební rok presenční, dobrovolně přijatý, počíná a končí se zároveň se všeobecnou lhůtou dovoleneckou; pro poddůstojníky, kteří dnem 31. prosince přestanou požívati služební premie poddůstojnické, počíná a končí se dnem tímto.

3. Tím, že rok, ztrávený v počtu presenčním, dvojnásobně se přičítá, zkrátí se služba záložní vojáka dotyčného o dvě leta, úhrnná služba vojenská pak o rok.

Dvojnásobné přičtení děje se toliko celými roky a není dovoleno, aby dvojnásobně přičtena byla toliko část přijatého služebního roku presenčního.

4. Přijatý služební rok presenční nepřičítá se, jestliže voják dotyčný před uplynutím jeho vystoupí ze služby aktivní, toliko v případech následujících:

a) při propuštění a trvalé dovolené z ohledů rodinných a při propuštění za účelem vystěhování se;

b) při přestoupení do náhradní zálohy z důvodu vlastnictví zděděného hospodářství polního;

c) při dovolené přes dobu tří měsíců, následkem klassifikace superarbitrární;

d) při předčasné dovolené, kteráž místa má po odbytém trestu žalářním a také tehdy, jestliže ten, jenž dobrovolně dále slouží, během přijatého roku presenčního třikráte byl trestán vězením a není-li službě více na prospěch, aby byl podržen.

5. Presenční rok nepřičítá se i tehdy, jestliže vazba žalářní anebo také vazba vyšetřovací, jež má za následek odsouzení k žaláři, počala během přijatého služebního roku presenčního a trvá-li přes rok tento.

6. Nastane-li mobilisace všeobecná nebo částečná, přičítá se dvojnásobně běžící rok presenční toliko tehdy, uplynulo-li již devět měsíců roku toho, aneb jestliže voják zbytek přijatého služebního roku presenčního, mobilisací přetrženého, doslouží po demobilisaci.

§. 149.

O předčasném dobrovolném přeložení kadetů stálého vojska k aktivní službě v zemské obraně.

1. Kadetové (kadetní zástupcové důstojničtí), kteří by k vyzvání říšského ministeria vojenství žádali za předčasné přeložení do aktivního počtu zemské obrany, jmenováni buďtež od velitele sboru základního říšskému ministeriu vojenství, jemuž zároveň náleží předložiti listiny osobní.

Říšské ministerium vojenství, sjednajíc se s ministeriem zemské obrany, pokud se týče s uherským ministeriem zemské obrany, učiní z nich výběr dle poměrů při počtu důstojníků ve vojště, a nařídí, aby ti kteří kadeti (kadetní zástupcové důstojničtí) přeloženi byli k zemské obraně.

2. Frekventantům kadetních škol vojska, kteří žádají za předčasné přeložení do uherské obrany zemské, a jež k tomu říšské ministerium vojenství v souhlasu s uherským ministeriem zemské obrany označí, poskytnuta bude v posledním ročníku školy kadetní příležitosť, aby se v zákonném služebním jazyku uherské obrany zemské seznámili s pravidly a s ostatními předpisy.

3. Kadeti (kadetní zástupcové důstojničtí), předčasně k zemské obraně přeložení, vykonati mají náležející jim presenční jakož i úhrnnou povinnosť služební v zemské obraně; není dovoleno, aby zpátky přeloženi byli do vojska.

4. Chovanci král. uherské akademie „Ludovica“ pro zemskou obranu, dle §. 104 : 4 k vojsku příkázaní, když byli študia odbyli s přiměřeným výsledkem, jmenováni jsou kadety a přeloží se vedle ustanovení odstavce 3. ihned do uherské zemské obrany.

V příčině té, aby chovanci tito jmenováni byli kadety, obrátí se ministerium zemské obrany na říšské ministerium vojenství.

§. 150.

Přeložení důstojníků (úředníků) do zálohy, pak přeložení jich, jakož i kadetních zástupců důstojnických a kadetů do zemské obrany.

1. Každý důstojník (úředník) aktivní, jenž není zavázán, aby konal službu presenční přes dobu služební v linii, a jenž co takový nejméně rok aktivně sloužil, aneb který již vykonal službu presenční, přeložen buď, žádá-li za to, ihned uvnitř služební povinnosti ve vojště (v loďstvu válečném) do zálohy, jest-li však povinnen ke službě v zemské obraně, do zemské obrany, leč že by v tomto případě, jakož i nenáleží-li mu povinnosť branná, výslovně žádal, aby přeložen byl do zálohy.

K tomu, aby takoví důstojníci, kteří nepodlehají více povinnosti branné, přeloženi byli do zemské obrany, potřebí jest svolení ministeria zemské obrany, jehož se týče.

Důstojník takový pojme se do přiměřeného ročníku zálohy (zemské obrany).

Im übrigen sind für diese freiwillige aktive Dienstleistung die Bestimmungen des §. 147:1 maßgebend.

2. Das freiwillig eingegangene Präsenz-Dienstjahr beginnt und endet mit dem Zeitpunkte des allgemeinen Beurlaubungstermines, für Unteroffiziere, welche mit 31. Dezember aus dem Bezuge der Unteroffiziers-Dienstprämie treten, mit diesem Tage.

3. Durch die Doppelrechnung des im Präsenzstande zugebrachten Jahres vermindert sich die Reserve-Dienstzeit des Betreffenden um zwei Jahre, die Gesammt-Heeresdienstzeit um ein Jahr.

Die Doppelrechnung erfolgt nur mit ganzen Jahren und es ist jene eines Theiles des eingegangenen Präsenz-Dienstjahres ausgeschlossen.

4. Die Doppelrechnung des eingegangenen Präsenz-Dienstjahres entfällt, wenn der Betreffende vor Ablauf desselben aus der aktiven Dienstleistung tritt, lediglich in folgenden Fällen:

a) bei Entlassungen und dauernden Beurlaubungen aus Familien-Rücksichten und bei Entlassungen zum Zwecke der Auswanderung;
b) bei dem Uebertritte in die Ersatzreserve als Eigenthümer einer ererbten Landwirthschaft;
c) bei Beurlaubungen über die Dauer von drei Monaten, infolge einer superarbitrarischen Klassifikation;
d) bei vorzeitigen Beurlaubungen, welche nach Abbüßung einer Kerkerstrafe und auch dann einzutreten haben, wenn der freiwillig Fortdienende innerhalb des eingegangenen Präsenz-Jahres dreimal mit Arrest bestraft wurde und dessen Beibehaltung für den Dienst nicht mehr von Vortheil erscheint.

5. Die Doppelrechnung des Präsenz-Jahres unterbleibt auch, wenn die Abbüßung einer Kerkerhaft oder auch eine Untersuchungshaft, welche die Verurtheilung zum Kerker zur Folge hat, innerhalb des eingegangenen Präsenz-Dienstjahres begonnen wurde und über dasselbe hinausgeht.

6. Beim Eintritte einer allgemeinen oder theilweisen Mobilisirung erfolgt die Doppelrechnung des laufenden Präsenz-Jahres nur dann, wenn bereits neun Monate desselben verstrichen sind, oder der Rest des eingegangenen, durch die Mobilisirung unterbrochenen Präsenz-Dienstjahres nach der Demobilisirung abgeleistet wird.

§. 149.

Vorzeitige freiwillige Uebersetzung von Kadeten des stehenden Heeres zur aktiven Dienstleistung in die Landwehr.

1. Die über jeweilige Aufforderung des Reichs-Kriegs-Ministeriums um die vorzeitige Uebersetzung in den Aktivstand der Landwehr sich bewerbenden Kadeten (Kadeten-Offiziers-Stellvertreter) sind von dem Kommandanten des Standeskörpers bei Vorlage der Personal-Dokumente dem Reichs-Kriegs-Ministerium namhaft zu machen.

Letzteres trifft nach Maßgabe der Offiziers-Standesverhältnisse des Heeres die Auswahl, einvernehmlich mit dem Ministerium für Landesvertheidigung, beziehungsweise dem ungarischen Landesvertheidigungs-Ministerium, und verfügt die Uebersetzung der betreffenden Kadeten (Kadeten-Offiziers-Stellvertreter) zur Landwehr.

2. Frequentanten der Kadetenschulen des Heeres, welche die vorzeitige Uebersetzung in die ungarische Landwehr anstreben und hiezu vom Reichs-Kriegs-Ministerium, im Einvernehmen mit dem ungarischen Landesvertheidigungs-Ministerium, bezeichnet werden, wird im letzten Jahrgange der Kadetenschule Gelegenheit geboten werden, sich in der gesetzlichen Dienstsprache der ungarischen Landwehr mit den Reglements und den übrigen Vorschriften vertraut zu machen.

3. Die vorzeitig zur Landwehr übersetzten Kadeten (Kadeten-Offiziers-Stellvertreter) haben die ihnen obliegende Präsenz-, wie die Gesammt-Dienstpflicht in der Landwehr abzuleisten; eine Rückversetzung derselben in das Heer findet nicht statt.

4. Nach mit entsprechendem Erfolge absolvirten Studien werden die nach §. 104:4 in das Heer gelangten Zöglinge der königl. ungarischen Landwehr-Ludovica-Akademie zu Kadeten ernannt und unter Anwendung der Bestimmungen des Punktes 3 sofort in die ungarische Landwehr übersetzt.

Die Ernennung dieser Zöglinge zu Kadeten wird vom Landesvertheidigungs-Ministerium beim Reichs-Kriegs-Ministerium eingeleitet.

§. 150.

Uebersetzung der Offiziere (Beamten) in die Reserve, dann derselben, der Kadeten-Offiziers-Stellvertreter und Kadeten in die Landwehr.

1. Jeder aktive Offizier (Beamte), welchem eine Präsenzdienst-Verpflichtung über die Linien-Dienstzeit hinaus nicht obliegt, und der als solcher mindestens ein Jahr aktiv gedient hat, oder welcher den Präsenzdienst bereits abgeleistet hat, ist, sobald er darum bittet, sofort innerhalb der Heeres-(Kriegsmarine-) Dienstpflicht in die Reserve, wenn er aber landwehrdienstpflichtig ist, in die Landwehr zu übersetzen, es sei denn, daß er in diesem Falle, wie auch, wenn ihm eine Wehrpflicht nicht obliegt, um die Uebersetzung in die Reserve ausdrücklich ansucht.

Uebersetzungen solcher, einer Wehrpflicht nicht mehr unterliegenden Offiziere in die Landwehr bedürfen der Zustimmung des betreffenden Landesvertheidigungs-Ministeriums.

Die Aufnahme erfolgt in den entsprechenden Jahrgang der Reserve (Landwehr).

Důstojníci, přestupující do zálohy, kteří nedokonali ještě služební povinnost v linii, vedeni buďtež dotud v 1. ročníku, až dle služební doby své přijdou do 2. ročníku.

Důstojníci v záloze, kterým nenáleží služební povinnost ve vojště, vedou se v posledním ročníku záložním.

2. Všichni z jednoročních dobrovolníků vyšlí záložní důstojníci (úředníci), kteří jsou v posledním roce své povinnosti služební ve vojště a kteří snad k žádosti své se svolením dotyčného ministeria zemské obrany nezůstanou výjimkou v poměru záložním, přeloží se dnem 31. prosince téhož roku bez výminky do zemské obrany; stalo-li by se nějaké protažení, přeloží se do ní dodatečně.

Takoví důstojníci záložní, kteří si přejí zůstati v poměru záložním, nechť podají dotyčnou žádost svoji s důvody prostřednictvím příslušného evidenčního velitelstva okresu doplňovacího do 10. září posledního roku služební povinnosti ve vojště sboru základnímu. Žádost tato budiž spolu s osobními listinami těch, jichž se týče, předložena říšskému ministeriu vojenství zároveň s podáním, kteréž v té příčině koncem září každého roku zasláno býti má.

K žádosti za ponechání v poměru záložním, která by došla po 10. září, vůbec se nepřihlíží.

3. Důstojníci v záloze, vyšlí z důstojníkův aktivních, přeloženi buďtež dnem 31. prosince roku, ve kterém dokonali svou povinnost služební ve vojště, do zemské obrany, jestliže dříve a nejdéle do 10. září téhož roku u sboru neb ústavu, v jehož počtu jsou, nežádají za to, aby ponecháni byli v poměru záložním.

Přeložení důstojníků (úředníků) do zemské obrany, kteří dle odstavce 2. výjimkou v záloze ponecháni byli, státi se může toliko na základě žádosti důstojníka dotyčného, dle odstavce 2. do 10. září podané, dnem 31. prosince téhož roku.

V případech zvláště pozoru hodných budiž jednáno i o žádosti, která po 10. září podána byla, a přeložení do zemské obrany budiž dnem 31. prosince aneb, dojde-li žádost po této době, ihned provedeno, pokud se týče buďtež záložní důstojníci, vyšlí z důstojníkův aktivních, ponecháni v záloze.

Přeložení důstojníků (úředníků) do zemské obrany, kterým nenáleží více povinnost služební v zemské obraně, závisí od svolení ministeria zemské obrany.

Není dovoleno, aby důstojníci zavázaní ke službě v obraně zemské, kteří již byli přeloženi k zemské obraně, před uplynutím služební povinnosti v zemské obraně zpět byli přeloženi do zálohy vojska.

4. Záložní důstojníci (úředníci), kadetní zástupcové důstojničtí a kadetové, kteří dnem 31. prosince přeloženi jsou do zemské obrany, jmenováni buďtež za účelem tím, aby se učinilo potřebné opatření v příčině jich přeložení, sborem nebo ústavem, v jehož počtu jsou, říšskému ministeriu vojenství do 10. prosince roku dotyčného v seznamu zvláště předepsaném.

5. Přestoupení do zálohy nebo do zemské obrany potvrdí se důstojníkovi (úředníkovi) na dekretu jmenovacím, aby se tím mohl vykázati.

6. Každý důstojník (úředník), jenž dobrovolně složí šarži svou anebo trestním neb čestným soudem jí zbaven jest, vstoupí, nenáleží-li mu více služební povinnost presenční, dle odbyté doby služební ihned do zálohy nebo do zemské obrany.

7. Záložní důstojníci, kterých vedle §. 21 zákona ode dne 2. října 1882 (§. 4 XXXIX. článku zákona z roku 1882) ještě před uplynutím jejich desítileté služební povinnosti ve vojště při mobilisaci upotřebiti se má podle potřeby a rozhodnutí říšského ministeria vojenství ve sboru zemské obrany, přiděleni buďtež za účelem tím na dobu války a zachovajíc povinnost brannou dle zákona jim náležející do počtu zemské obrany.

Také mohou po skončení války tito důstojníci, kteří ještě zavázáni jsou službou ve vojště a kteří dobrovolně chtějí zůstati v zemské obraně, ke prosbě své se svolením říšského ministeria vojenství výjimkou ponecháni býti v tomto poměru.

§. 151.

Podání, týkající se dovolenců, záložníků a náhradních záložníků.

Koncem 31. prosince každého roku sdělají veškeré sbory a ústavy, jež mají dovolence a záložníky (náhradní záložníky) v počtu svém, o trvalých dovolencích, v základní knize jejich se nalezajících, jakož i o mužstvu záložním (náhradní zálohy) přehled dle vzorce XXXI., a zašlou jej do 31. ledna vojenským velitelstvům territoriálním, která jim v záležitostech doplňování vojska nadřízena jsou.

Vzorec XXXI.

Podání toto sděláno buď na základě jmenovitého průkazu o dovolencích, záložnících a náhradních záložnících, jejž nižší oddělení komise správní každoročně podati mají, a sice při plucích pěších velitelstvem kádru náhradního praporu o dovolencích, záložnících a náhradních záložnících celého pluku, jinak ale velitelstvem sboru neb ústavu, jehož se týče.

Sbor námořský zaslati má toto podání námořskému odboru říšského ministeria vojenství, a zároveň mají přiměřené výtahy zaslány býti vojenským velitelstvům territoriálním, jichž se týče.

In die Reserve übertretende Offiziere, welche die Linien-Dienstverpflichtung noch nicht vollstreckt haben, sind solange in dem 1. Jahrgange zu führen, bis sie ihrer Dienstzeit nach in den 2. Jahrgang gelangen.

Offiziere in der Reserve, welchen eine Heeres-Dienstpflicht nicht obliegt, werden im letzten Reserve-Jahrgange geführt.

2. Alle im letzten Jahre ihrer Heeres-Dienstpflicht stehenden, aus Einjährig-Freiwilligen hervorgegangenen Reserve-Offiziere (-Beamten), welche nicht etwa über ihr Ansuchen mit Zustimmung des betreffenden Landesvertheidigungs-Ministeriums ausnahmsweise im Reserve-Verhältnisse verbleiben, werden mit 31. Dezember desselben Jahres, im Falle einer Verzögerung nachträglich, unbedingt in die Landwehr übersetzt.

Derlei Reserve-Offiziere, welche im Reserve-Verhältnisse zu verbleiben wünschen, haben ihr diesfälliges, begründetes Ansuchen, im Wege des evidenzzuständigen Ergänzungsbezirks-Kommandos, bis zum 10. September des letzten Heeres-Dienstpflichtjahres beim Standeskörper einzubringen. Dasselbe ist sammt den Personal-Dokumenten der Betreffenden, mit der Ende September jedes Jahres einzusendenden bezüglichen Eingabe dem Reichs-Kriegs-Ministerium vorzulegen.

Ein nach dem 10. September eingebrachtes Ansuchen um die Belassung im Reserve-Verhältnisse kommt überhaupt nicht in Betracht.

3. Die aus aktiven Offizieren hervorgegangenen Offiziere in der Reserve sind mit 31. Dezember des Jahres, in welchem sie ihre Heeres-Dienstpflicht vollstreckt haben, in die Landwehr zu übersetzen, wenn sie nicht vorher und spätestens bis 10. September desselben Jahres bei der Truppe oder Anstalt, in deren Stand sie sich befinden, um die Belassung im Reserve-Verhältnisse ansuchen.

Eine Uebersetzung der nach Punkt 2 ausnahmsweise in der Reserve belassenen Offiziere (Beamten) in die Landwehr kann nur über das nach Punkt 2 bis zum 10. September eingebrachte Gesuch des betreffenden mit 31. Dezember desselben Jahres erfolgen.

In besonders rücksichtswürdigen Fällen ist auch ein nach dem 10. September eingebrachtes Gesuch in Verhandlung zu nehmen und die Uebersetzung in die Landwehr mit 31. Dezember, oder, wenn das Gesuch nach diesem Zeitpunkte einlangt, sofort durchzuführen, beziehungsweise sind die aus aktiven Offizieren hervorgegangenen Reserve-Offiziere in der Reserve zu belassen.

Die Uebersetzung von Offizieren (Beamten), welchen eine Landwehr-Dienstpflicht nicht mehr obliegt, in die Landwehr ist von der Zustimmung des Landesvertheidigungs-Ministeriums abhängig.

Eine Rückversetzung der zur Landwehr bereits übersetzten landwehrdienstpflichtigen Offiziere in die Reserve des Heeres ist vor Ablauf der Landwehr-Dienstpflicht nicht statthaft.

4. Die mit 31. Dezember zur Übersetzung in die Landwehr gelangenden Reserve-Offiziere (-Beamten), Kadeten-Offiziers-Stellvertreter und Kadeten sind behufs der erforderlichen Verfügung zu ihrer Übersetzung, von der Truppe oder Anstalt, in deren Stand sie sich befinden, bis 10. Dezember des betreffenden Jahres mittels eines abgesondert vorgeschriebenen Verzeichnisses dem Reichs-Kriegs-Ministerium namhaft zu machen.

5. Der Uebertritt in die Reserve oder Landwehr wird dem Offizier (Beamten) zu seiner Legitimation auf dem Ernennungs-Dekrete bestätigt.

6. Jeder Offizier (Beamte), welcher seine Charge freiwillig ablegt, oder derselben im strafgerichtlichen oder ehrenräthlichen Wege entsetzt wird, gelangt, wenn ihm eine Präsenz-Dienstverpflichtung nicht mehr obliegt, nach Maßgabe der zurückgelegten Dienstzeit sofort in die Reserve oder Landwehr.

7. Die im Sinne des §. 21 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 (§. 4 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882) noch vor Ablauf ihrer zehnjährigen Heeres-Dienstpflicht bei einer Mobilisirung gemäß des Bedarfes und der Entscheidung des Reichs-Kriegs-Ministers in der Landwehr-Truppe zu verwendenden Reserve-Offiziere sind zu diesem Zwecke für die Dauer des Krieges und unter Aufrechthaltung der ihnen gesetzlich obliegenden Wehrpflicht in den Stand der Landwehr einzutheilen.

Auch können nach Ablauf des Krieges jene dieser noch heeresdienstpflichtigen Offiziere, welche in der Landwehr freiwillig verbleiben wollen, über ihre Bitte mit Zustimmung des Reichs-Kriegs-Ministeriums ausnahmsweise in diesem Verhältnisse belassen werden.

§. 151.

Eingaben über den Urlauber-, Reserve- und Ersatzreserve-Stand.

Auf den Abschluß mit 31. Dezember eines jeden Jahres verfassen sämmtliche Truppen und Anstalten, welche einen Urlauber- und Reserve- (Ersatzreserve-) Stand haben, über die in ihrem Grundbuchstande befindlichen dauernd Beurlaubten und Reserve- (Ersatzreserve-) Mannschaft die Uebersicht nach dem Muster XXXI, und senden dieselbe bis 31. Jänner an die ihnen in Heeres-Ergänzungs-Angelegenheiten vorgesetzten Militär-Territorial-Kommanden. Muster XXXI.

Diese Eingabe ist auf Grund der von den Unterabtheilungen der Verwaltungs-Kommission jährlich zu liefernden namentlichen Nachweisung über den Urlauber-, Reserve- und Ersatzreserve-Stand bei den Infanterie-Regimentern durch das Ersatz-Bataillons-Kadre-Kommando über den Urlauber-, Reserve- und Ersatzreserve-Stand des ganzen Regiments, sonst aber durch das Kommando der betreffenden Truppe oder Anstalt zu verfassen.

Vom Matrosen-Korps ist diese Eingabe an die Marinesektion des Reichs-Kriegs-Ministeriums zu leiten, und sind gleichzeitig die entsprechenden Auszüge den betreffenden Militär-Territorial-Kommanden einzusenden.

XXI. Oddělení.

O propuštění.

§. 152.

Propuštění vůbec.

1. Propuštění jest buď pravidelné, to jest po odbyté povinnosti služební (§. 153), anebo mimořádné, totiž před dobou touto.

2. Propuštění mimořádné má místo v následujících případech:

a) jestliže assentování bylo nezákonné (§. 154);

b) jestliže nastane nenapravitelná neschopnosť ke službě (§. 155);

c) jestliže voják dospěje do některého z poměrů, uvedených v §. 17 zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona z roku 1882) v odstavci 1., 2. a 3., aneb jestliže se již v době svého assentování nalezal v některém z těchto poměrů, svého nároku na osvobození však v čas se nedomáhal (§. 156);

d) při přespočetných ze IV. třídy životní (§. 92); konečně

e) za účelem vystěhování se (§. 158).

3. Propuštění dle odstavce 2 *a*, *b*, *c* a *d* provedena buďte také v případě mobilisace.

4. Propuštění důstojníků a služební povinností zavázaných úředníků stálého vojska, loďstva válečného nebo zemské obrany z důvodů rodinných anebo za účelem vystěhování se upraveno jest v §§. 156 a 158; všechny jiné spůsoby vystoupení ustanoveny jsou předpisy zvláštními a poukazuje se v příčině té toliko k ustanovením §§. 153 : 4 a 155 : 5.

§. 153.

Propuštění pravidelné.

1. Službou povinní stálého vojska, loďstva válečného, náhradní zálohy a zemské obrany, kteří dokonali náležející jim službu úhrnnou, nabývají nároku na propuštění dnem 31. prosince téhož roku, pokud se týče, zůstali-li ve službě aktivní přes tuto dobu, dnem 31. prosince toho roku, ve kterém vystoupí ze služby presenční.

2. Vystoupení těch, kteří aktivně slouží, ze služby presenční za účelem tím, aby se provedlo propuštění jich, děje se vedle ustanovení §. 147 : 4.

3. V příčině té, kdy a jak provésti se má pravidelné propuštění, platí zásadní ustanovení §. 144 : 3.

Nemůže-li propuštění provedeno býti následkem nemoci nebo vazby dnem 31. prosince — §. 144 : 4 *a* — aneb jestliže službou povinný, uvedený v odstavci 4 *c* tohoto paragrafu, dokonal již brannou povinnosť svou, provedeno buď propuštění dnem, kterého vystoupí ze zaopatření erárního.

4. Propuštění důstojníků (úředníků), kteří nepodlehají více povinnosti branné, má v míru, slouží-li aktivně a žádají-li za propuštění, jakož i při třídě, uvedené v §. 150 : 6, konečně při těch, kteří neslouží aktivně, na základě žádosti, kterou podati náleží vojenskému úřadu evidenčnímu, ihned provedeno býti.

§. 154.

Propuštění za příčinou nezákonného assentování.

1. Assentování jest nezákonné na příklad v těchto případech:

a) jestliže cizozemec assentován byl proti ustanovením zákona, nebo

b) jestliže assentovaný nedosáhl ještě anebo již překročil stáří, kterého zákon pro assentování vyžaduje.

Jinaký omyl nebo klam, n. p. v příčině jména, domova atd., nečiní assentování nezákonným; také nebudiž více assentování pokládáno za nezákonné, jestliže důvod nezákonnosti následkem změněných mezi tím poměrů jest odstraněn, v kterémžto případě pak také počátek doby služební v platnosti zůstává.

2. Byl-li branný povinník chybně přidělen na jiný kontingent, nežli ten, pro který připadá, nečiní to assentování nezákonným, a budiž to vyrovnáno prostředkem přeložení.

3. Odvodem povinní, o kterých se pro zločin nebo pro přečin před dobou odvodu bylo usneseno, aby dáni byli v obžalobu, anebo v příčině jichž počalo se konati i jenom vyšetřování předběžné, nemají před skončením řízení trestního, po případě před uplynutím doby trestu, podrobeni býti odvodu (§. 54 : 2 *c* a *f*). Jsou-li navzdor tomu assentováni, aneb odkryje-li se zločin nebo přečin, jejž spáchali, teprvé po assentování, nebuďtež propuštěni z důvodu nezákonného assentování; naproti tomu buď takovými službou povinnými v příčině dosloužení zameškané služby presenční a cvičení ve zbrani naloženo dle §. 163 : 3.

XXI. Abschnitt.

Entlassungen.

§. 152.

Im allgemeinen.

1. Die Entlassung findet entweder regelmäßig, d. h. nach Vollendung der Dienstpflicht (§. 153), oder außergewöhnlich, nämlich vor diesem Zeitpunkte statt.

2. Letzteres tritt in folgenden Fällen ein:

a) wenn die Assentirung eine gesetzwidrige war (§. 154);
b) bei eingetretener unbehebbarer Dienstuntauglichkeit (§. 155);
c) wenn der Soldat in eines der im §. 17 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels v. J. 1882) unter Punkt 1, 2, 3 bezeichneten Verhältnisse gelangt, oder sich bereits zur Zeit seiner Assentirung in einem dieser Verhältnisse befunden, seinen Befreiungsanspruch jedoch nicht rechtzeitig geltend gemacht hat (§. 156);
d) bei Ueberzähligen der IV. Altersklasse (§. 92); endlich
e) zu dem Zwecke der Auswanderung (§. 158).

3. Die Entlassungen nach 2 a, b, c und d sind auch im Mobilisirungsfalle durchzuführen.

4. Die Entlassung der Offiziere und der in der Dienstpflicht stehenden Beamten des stehenden Heeres, der Kriegsmarine oder Landwehr aus Familien-Rücksichten oder zum Zwecke der Auswanderung ist durch die §§. 156 und 158 geregelt; alle anderen Arten des Austrittes werden durch besondere Vorschriften festgestellt und es wird diesfalls nur auf die Bestimmungen der §§. 153:4 und 155:5 gewiesen.

§. 153.

Regelmäßige Entlassung.

1. Jene Dienstpflichtigen des stehenden Heeres, der Kriegsmarine, Ersatzreserve und Landwehr, welche die ihnen obliegende Gesammt-Dienstzeit zurückgelegt haben, erlangen den Anspruch auf die Entlassung mit 31. Dezember desselben Jahres, beziehungsweise wenn sie über diesen Zeitpunkt hinaus in der aktiven Dienstleistung verblieben sind, mit 31. Dezember des Jahres des Austrittes aus dem Präsenzdienste.

2. Der Austritt der aktiv Dienenden aus dem Präsenzdienste behufs Ausführung der Entlassung erfolgt nach den Bestimmungen des §. 147:4.

3. Betreffs des Zeitpunktes und der Durchführung der regelmäßigen Entlassung finden die grundsätzlichen Bestimmungen des §. 144:3 Anwendung.

Kann die Entlassung infolge Krankheit oder Haft mit 31. Dezember nicht bewirkt werden — §. 144:4 a — oder hat der im Punkte 4 c dieses Paragraphes Bezeichnete seine Wehrpflicht bereits vollstreckt, so ist die Entlassung mit dem Tage des Austrittes aus der ärarischen Verpflegung zu bewirken.

4. Die Entlassung jener Offiziere (Beamten), welche einer Wehrpflicht nicht mehr unterliegen, hat im Frieden, wenn sie aktiv dienen und um die Entlassung bitten, wie bei der im §. 150:6 bezeichneten Kategorie, endlich bei Nichtaktiven über das bei der militärischen Evidenzbehörde einzubringende Gesuch sofort zu erfolgen.

§. 154.

Entlassung wegen gesetzwidriger Assentirung.

1. Zu gesetzwidrigen Assentirungen gehören beispielsweise die Fälle:

a) wenn die Assentirung eines Ausländers gegen die gesetzlichen Bestimmungen erfolgte, oder
b) wenn ein Assentirter das zur Assentirung gesetzliche Lebensalter noch nicht erreicht oder bereits überschritten hatte.

Eine sonstige Irrung oder Täuschung, z. B. rücksichtlich des Namens, der Heimat u. s. w., machen die Assentirung nicht zu einer gesetzwidrigen; auch ist die Gesetzwidrigkeit als nicht mehr vorhanden zu betrachten, wenn die Grundlage derselben infolge der inzwischen geänderten Verhältnisse behoben ist, in welchem Falle dann auch der Beginn der Dienstzeit aufrecht verbleibt.

2. Die irrige Eintheilung eines Wehrpflichtigen auf ein anderes Kontingent als jenes, für welches er entfällt, begründet eine gesetzwidrige Assentirung nicht und ist im Wege der Uebersetzung zu begleichen.

3. Stellungspflichtige, gegen welche wegen eines Verbrechens oder Vergehens vor dem Zeitpunkte der Stellung ein Anklagebeschluß gefällt oder auch nur eine Voruntersuchung begonnen wurde, sollen vor Beendigung des Strafverfahrens, eventuell vor Ablauf der Strafzeit, der Stellung nicht unterzogen werden (§. 54:2 c und f). Gelangen sie demungeachtet zur Assentirung, oder wird das verübte Verbrechen oder Vergehen erst nach der Assentirung entdeckt, so hat ihre Entlassung aus dem Titel der gesetzwidrigen Assentirung nicht einzutreten; dagegen sind solche Dienstpflichtige in Bezug auf die Nachholung des versäumten Präsenzdienstes und der Waffenübungen nach §. 163:3 zu behandeln.

4. Úřad, u kterého nezákonné assentování jest odkryto neb oznámeno, zavede v příčině té šetření, vyžádá sobě listiny důkazní a zašle spis úřadu, jemuž náleží konati řízení v příčině propuštění (§. 157).

5. Jest-li ten, jenž nezákonně assentován byl, propuštěn ze stálého vojska, z loďstva válečného nebo z náhradní zálohy, sluší v příčině dostavení náhradníka před se jíti dle §. 37; v případech těch, jakož i při nezákonném assentování do zemské obrany, má ten, jenž takového odvodu snad vinu nese, budgetu vojenskému (námořskému), pokud se týče dotaci ministeria zemské obrany, jehož se týče, nahraditi škodu v paušálním obnosu dvaceti zlatých rakouského čísla.

6. Kdo odvodem nezákonným bez viny své utrpí škodu, má právo, žádati od vinníka náhradu škody.

§. 155.

Propuštění za příčinou nenapravitelné neschopnosti ke službě.

1. Shledán-li voják neschopným ke službě vojenské, budiž sborem neb ústavem, jehož se týče:

a) jsou-li tu podmínky §. 82 : 1 *b*, *c* a *d*, představen komisi přezkoušecí, kteráž rozhodne, jest-li ke službě neschopným pro nenapravitelné vady duševní nebo tělesné, aneb

b) předveden komisi superarbitrační, kteráž vydá nález svůj. Ukáže-li se, že předvedený dle ustanovení právě dotčených podroben býti má posudku komise přezkoušecí, budiž ke komisi té odkázán.

2. Rekrutové, kteří nebyli vřaděni (v počet vzati), jakož i všecky aktivní i neaktivní osoby mužstva vojska, loďstva válečného, náhradní zálohy a zemské obrany, jejichž choromyslnosť ředitelstvo blázince prohlásilo za nezhojitelnou, a jež také soud dal pod opatrovníka, — anebo kde v příčině příslušníků království a zemí v říšské radě zastoupených prohlášeno bylo další trvání moci otcovské, pokud se týče poručnictví, v příčině příslušníků zemí koruny uherské pak po případě prodloužení nezletilosti — buďtež na základě dotyčných průkazů propuštěny, nemají-li takoví choromyslní snad nároku na zaopatření vojenské, v kterémžto případě jimi naložiti sluší vedle zákona o zaopatření vojenském.

Stejně před se jíti třeba v příčině propuštění oněch službou povinných všech tříd, při kterých nade vši pochybnosť zjištěna byla epilepsie (padoucnice) (§. 37 : 1 *a*).

Jinak může propuštění za příčinou neschopnosti ke službě bez předchozí superarbitrace nebo bez přezkoušení státi se toliko výjimkou (§. 157 : 2, druhý odstavec).

3. V příčině dostavení náhradníka za každou osobu, která propuštěna byla ze stálého vojska, z loďstva válečného nebo z náhradní zálohy, sluší před se jíti vedle ustanovení §. 37, jest-li na jisto postaveno, že neschopnosť již tu byla:

a) u jednoročních dobrovolníků toho dne, kdy nastoupili službu presenční (§. 82 : 1 *b*);

b) u dobrovolníků, assentovaných na zákonnou úhrnnou dobu služební, toho dne, kdy byli assentováni (§. 82 : 1 c), pak

c) ve všech případech §. 82 : 1 *d*, jakož i v případech výjimečných, dotčených v odstavci 2. tohoto paragrafu, té doby, kdy osoby dotyčné v počet vzaty byly.

4. Jestliže komise přezkoušecí — aneb u dobrovolníků, assentovaných pouze na dobu služby v linii nebo na dobu války, komise superarbitrační — prohlásila, že assentování muže stalo se následkem zavinění, budiž od těch, kdož assentováním vinni jsou, vydobyta náhrada škody v paušálním obnosu dvaceti zlatých rakouského čísla stejnými díly ve prospěch budgetu vojenského (námořského), náležel-li propuštěný k zemské obraně, ve prospěch dotace ministeria zemské obrany, jehož se týče.

Za vinné sluší pokládati:

a) stalo-li se propuštění pro nedostatek předepsané výšky tělesné, důstojníka okresu doplňovacího (v zemích koruny uherské, pokud se týče nižšího důstojníka zemské obrany);

b) byla-li vada při odvodu anebo také ještě při presentaci u velitelstva okresu doplňovacího anebo u počtem příslušného sboru neb ústavu přehlédnuta nebo nesprávně klasifikována, všecky lékaře vojenské (zemské obrany), kteří vydali nesprávný nález odvodní nebo presentační; — náleží-li vada k těm, jež v seznamu *D* přílohy II. návodu k lékařské prohlídce branných povinníků hvězdičkou označeny jsou, také velitele okresu doplňovacího (praporu zemské obrany), a pokud jde o presentaci, důstojníka při ní spolupůsobícího; konečně

c) jestliže muž, dostaviv se, u velitelstva okresu doplňovacího aneb u počtem příslušného sboru neb ústavu vojska nebyl lékařem prohlédnut aneb nestalo-li se tak ve lhůtě předepsané, velitele okresu doplňovacího, pokud se týče velitele sboru základního (§. 90 : 8).

4. Jene Behörde, bei welcher eine gesetzwidrige Assentirung entdeckt oder angezeigt wird, veranlaßt hierüber die Erhebung, holt die Beweis-Dokumente ein und leitet den Akt an die zur Entlassungs-Verhandlung berufene Behörde (§. 157).

5. Wird der gesetzwidrig Assentirte aus dem stehenden Heere, der Kriegsmarine oder Ersatzreserve entlassen, so ist rücksichtlich der Stellung eines Ersatzmannes nach §. 37 vorzugehen; in diesen Fällen, sowie bei einer gesetzwidrigen Assentirung in die Landwehr hat der an einer solchen Stellung etwa Schuldtragende dem Heeres- (Marine-) Budget, beziehungsweise der Dotation des betreffenden Landesvertheidigungs-Ministeriums, den Schadenersatz im Pauschalbetrage von zwanzig Gulden österreichischer Währung zu leisten.

6. Wer durch eine gesetzwidrige Stellung ohne eigenes Verschulden einen Schaden erleidet, ist berechtigt, von dem Schuldtragenden Schadenersatz zu fordern.

§. 155.

Entlassung wegen unbehebbarer Dienstuntauglichkeit.

1. Wird ein Soldat zu Kriegsdiensten untauglich befunden, so ist derselbe von der betreffenden Truppe oder Anstalt:

a) beim Zutreffen der Bestimmungen des §. 82:1 b, c und d der Ueberprüfungs-Kommission vorzustellen, welche über seine Dienstuntauglichkeit wegen unbehebbarer geistiger oder körperlicher Gebrechen entscheidet, oder

b) der Superarbitrirungs-Kommission vorzuführen und von dieser der Befund abzugeben. Wenn sich herausstellt, daß der Vorgeführte nach den vorangeführten Bestimmungen der Beurtheilung der Ueberprüfungs-Kommission zu unterziehen ist, ist derselbe an diese zu weisen.

2. Uneingereihte (nicht in Stand genommene) Rekruten, sowie alle aktiven und nichtaktiven Personen des Mannschaftsstandes des Heeres, der Kriegsmarine, Ersatzreserve und der Landwehr, welche von der Direktion einer Irrenanstalt als unheilbar geisteskrank erklärt worden sind und über welche auch die gerichtliche Kuratel verhängt wurde — oder hinsichtlich Angehöriger der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Ländern die Fortdauer der väterlichen Gewalt, beziehungsweise der Vormundschaft, hinsichtlich Angehöriger der Länder der ungarischen Krone, eventuell die Verlängerung der Minderjährigkeit ausgesprochen worden ist — sind auf Grund der diesfälligen Nachweise zu entlassen, wenn solche Geisteskranke nicht etwa Anspruch auf eine Militär-Versorgung haben, in welchem Falle sie nach dem Militär-Versorgungs-Gesetze zu behandeln sind.

Das gleiche Verfahren hat bezüglich der Entlassung jener Dienstpflichtigen aller Kategorien einzutreten, bei welchen die Epilepsie (Fallsucht) zweifellos konstatirt ist (§. 37:1 a).

Sonst kann eine Entlassung wegen Dienstuntauglichkeit ohne vorherige Superarbitrirung oder Ueberprüfung nur ausnahmsweise (§. 157:2, zweiter Absatz) erfolgen.

3. Wegen der Stellung des Ersatzmannes für jeden aus dem stehenden Heere, der Kriegsmarine oder Ersatzreserve Entlassenen ist nach den Bestimmungen des §. 37 vorzugehen, wenn außer Zweifel gestellt ist, daß die Untauglichkeit bereits bestanden hat:

a) bei Einjährig-Freiwilligen am Tage des Präsenz-Dienstantrittes (§. 82:1 b);

b) bei den auf die gesetzliche Gesammtdienstzeit assentirten Freiwilligen am Tage der Assentirung (§. 82:1 c), dann

c) in allen Fällen des §. 82:1 d, wie in den im Punkte 2 dieses Paragraphes erwähnten Ausnahmsfällen zur Zeit der Instandnahme.

4. Wurde von der Ueberprüfungs-Kommission — oder bei nur auf die Linien-Dienstzeit oder auf Kriegsdauer assentirten Freiwilligen von der Superarbitrirungs-Kommission — ausgesprochen, daß der Assentirung des Mannes ein Verschulden zugrunde liegt, so ist von den, an der Assentirung Schuldtragenden der Schadenersatz im Pauschalbetrage von zwanzig Gulden österreichischer Währung zu gleichen Theilen zu Gunsten des Heeres- (Marine-) Budgets, wenn der Entlassene der Landwehr angehörte, zu Gunsten der Dotation des betreffenden Landesvertheidigungs-Ministeriums hereinzubringen.

Als Schuldtragende sind anzusehen:

a) wenn die Entlassung wegen Mangel der vorgeschriebenen Körpergröße erfolgte, der Ergänzungsbezirks- (in den Ländern der ungarischen Krone, beziehungsweise der Landwehr-Subaltern-) Offizier;

b) wenn das Gebrechen bei der Stellung oder auch noch bei der Präsentirung beim Ergänzungsbezirks-Kommando oder der standeszuständigen Truppe oder Anstalt übersehen, oder unrichtig klassifizirt wurde, alle Militär- (Landwehr-) Aerzte, welche den unrichtigen Stellungs- oder Präsentirungsbefund abgegeben haben; — gehört das Gebrechen zu jenen, welche im Verzeichnisse D der Beilage II der Instruktion zur ärztlichen Untersuchung der Wehrpflichtigen mit einem Sternchen bezeichnet sind, auch der Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandant, und soweit die Präsentirung in Betracht kommt, der bei derselben mitwirkende Offizier; endlich

c) wenn die ärztliche Untersuchung des eingerückten Mannes beim Ergänzungsbezirks-Kommando oder der standeszuständigen Truppe oder Heeres-Anstalt unterblieb oder nicht in der vorgeschriebenen Frist erfolgte, der Ergänzungsbezirks-Kommandant, beziehungsweise der Kommandant des Standeskörpers (§. 90:8).

Kde dle toho jest několik vinných, ručí solidárně za náhradu paušálního obnosu dvaceti zlatých rakouského čísla.

5. Důstojníci (úředníci), jež komise superarbitrační neuzná za spůsobilé pro službu jim náležející, jsou v době povinnosti branné, která jim snad ještě náleží, v případě mobilisace zavázáni k oné službě, ke které jsou spůsobilí.

§. 156.

Propuštění (dovolená) z důvodů rodinných.

1. Voják má nárok na toto propuštění, jestliže:

a) již v době assentování svého, které se stalo v pořadí losovním, měl právo k nároku na dočasné osvobození, nároku toho však v čas k platnosti nepřivedl; anebo

b) po assentování svém, které se stalo v pořadí losovním, z povinnosti úřadu nebo dobrovolně, zůstal jedinou podporou pomoci potřebných rodičů, děda a báby nebo sourozenců, v zemích koruny uherské také tchána a tchyně.

Řízení v příčině propuštění konati se má na základě žádosti, doložené průkazy v §. 41 uvedenými, kterou příbuzný podpory potřebující aneb jeho zmocněnec podal úřadu, jenž v §. 87 : 3 *bb* se strany politické označen jest jakožto stolice první.

2. Úřad tento koná šetření o podstatnosti nároku a zašle pak spis, opatřiv jej vlastním rozhodnutím, velitelstvu doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), pokud však osoba dotyčná náleží k zemské obraně, v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených evidenci zemské obrany, v zemích koruny uherské velitelstvu praporu zemské obrany.

3. Velitelstvo okresu doplňovacího (evidence zemské obrany, velitelstvo praporu zemské obrany), uváživši poměry, má se vyjádřiti o právu k nároku na propuštění a spis vrátiti, jenž při těch, kdož již byli vřaděni (v počet vzati), opisem listu základního, jinak výtahem ze seznamu odvodního doložen býti má. Jestliže žádost za propuštění v první stolici souhlasně jest uznána za nedůvodnou, budiž úřady, uvedenými v odstavci 1., zamítnuta a buď vyhražena čtrnáctidenní lhůta odvolací (§. 57 : 1); ve všech případech ostatních, dále při odvoláních předložen buď úplný spis jednací spolu se zprávou, obsahující dobré zdání, onomu úřadu politickému, s nímž vedle §. 157 : 1 v příčině rozhodnutí sjednání učiněno býti má.

4. Posuzuje-li se právo vojáka k nároku na propuštění z tohoto důvodu, sluší kromě zásad, obsažených v §. 17 zákona o povinnosti branné (XL. článku zákona z roku 1868) a v §. 40 tohoto návodu, pak pravidel §. 41, dbáti následujícího:

a) Reklamující žádati může, jestliže dva nebo několik příbuzných, jimž by náleželo jej podporovati, patří ke stálému vojsku (k loďstvu válečnému), za propuštění jednoho z nich dle volby své.

b) Propuštění z důvodu, že osoba dotyčná jest jediným zetěm, nastati smí, předpokládaje, že splněny jsou všechny podmínky ostatní, toliko tehdy, oženila-li se osoba tato s povolením úřadu příslušného aneb jestliže pro nedovolené oženění se již soudem potrestána, pokud se týče právoplatně osvobozena byla.

5. Vysvědčení, jehož potřebí vedle §. 41 : 2, musí vyhotoveno býti od takových dvou členův obce, jejichž synové, kteří jsou povinni sloužiti ve vojště, v loďstvu válečném, v náhradní záloze nebo v zemské obraně, nečiní nároku ani na propuštění ani na jinou výhodu u vykonávání povinnosti branné.

V potvrzení představeného obecního budiž udáno, ke kterým sborům neb ústavům tito poslednější náležejí.

6. Jde-li o to, aby k odůvodnění nároku na propuštění zjištěna byla neschopnosť k výdělku u mužských příbuzných, k nimž přihlížeti sluší, má úřad, uvedený v odstavci 1., učiniti opatření v příčině té skrze (stálou) komisi odvodní.

Komise odvodní má v nálezu svém (§. 56 : 2) dále vysloviti, zdali neschopnosť k výdělku byla tu již v době, kdy osoba, uvedená v odstavci 8., v počet vzata byla. V případech, uvedených v §. 54 : 4 *a*) a *b*), budiž okolnosť tato na jisto postavena vysvědčením představeného obecního, pokud se týče spisy vyšetřovacími.

Vzešly-li by na základě nálezu komise odvodní nebo na základě vysvědčení představeného obecního pochybnosti v té neb oné příčině, vyžádají sobě úřadové, jimž náleží rozhodovati ve druhé stolici, — v zemích koruny uherské vždy jen k příkazu ministeria zemské obrany, jemuž úřad politický k tomu účelu spis jednací předložiti má, — dobré zdání komise přezkoušecí (§. 82 : 2).

7. Branní povinníci, kteří po započetí doby odvodní toho roku, ve kterém jsou ve III. třídě životní, aneb po vystoupení z této třídy životní (§. 3 : 5), z tohoto důvodu jsou propuštěni, buďtež uvnitř služební povinnosti ve vojště, v loďstvu válečném nebo v náhradní záloze, kterou by jinak byli měli ještě vykonati, při náhradní záloze, pak, byli-li také povinni

Wo hienach mehrere Schuldtragende sind, haften dieselben solidarisch für den Ersatz des Pauschalbetrages von zwanzig Gulden österreichischer Währung.

5. Offiziere (Beamte), welche für den ihnen obliegenden Dienst von einer Superarbitrirungs-Kommission als nichtgeeignet befunden werden, sind innerhalb der ihnen etwa noch obliegenden Wehrpflichtdauer im Mobilisirungsfalle zu jener Dienstleistung verpflichtet, für die sie die Eignung besitzen.

§. 156.

Entlassung (Beurlaubung) aus Familien-Rücksichten.

1. Der Anspruch auf diese Entlassung besteht, wenn der Soldat:

a) bereits zur Zeit seiner, in der Losreihe erfolgten Assentirung zu dem Anspruche auf die zeitliche Befreiung berechtigt war, dieser Anspruch aber nicht rechtzeitig geltend gemacht wurde; oder

b) nach seiner in der Losreihe, von amtswegen oder als Freiwilliger erfolgten Assentirung die einzige Stütze hilfsbedürftiger Eltern, Großeltern oder Geschwister, in den Ländern der ungarischen Krone auch der Schwiegereltern, geworden ist.

Die Entlassungsverhandlung hat über das von dem unterstützungsbedürftigen Angehörigen oder dessen Bevollmächtigten bei der im §. 87 : 3 bb politischerseits als erste Instanz bezeichneten Behörde gestellte, mit den im §. 41 bezeichneten Nachweisen belegte Ansuchen stattzufinden.

2. Diese Behörde pflegt die Erhebungen über die Grundhältigkeit des Anspruches und übermittelt sodann den mit der eigenen Schlußfassung versehenen Akt dem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando, insofern jedoch der Betreffende der Landwehr angehört, in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern der Landwehr-Evidenthaltung, in den Ländern der ungarischen Krone dem Landwehr-Bataillons-Kommando.

3. Das Ergänzungsbezirks-Kommando (die Landwehr-Evidenthaltung, das Landwehr-Bataillons-Kommando) hat nach Erwägung der Verhältnisse sich über die Anspruchberechtigung zur Entlassung auszusprechen und den Akt rückzuleiten, welcher bei bereits Eingereihten (in Stand genommenen) mit dem abschriftlichen Grundbuchblatte, sonst mit einem Auszuge aus der Stellungsliste zu belegen ist. Wird das Entlassungsansuchen in der ersten Instanz übereinstimmend für unbegründet erkannt, so hat die Abweisung von Seite der im Punkte 1 bezeichneten Behörden unter Einräumung einer vierzehntägigen Berufungsfrist (§. 57 : 1) zu erfolgen; in allen übrigen Fällen, ferner bei Berufungen hat die Vorlage des vollständigen Verhandlungsaktes mittels gutächtlichen Berichtes an jene politische Behörde zu erfolgen, mit welcher nach §. 157 : 1 bezüglich der Entscheidung das Einvernehmen zu pflegen ist.

4. Bei der Beurtheilung der Anspruchberechtigung des Soldaten zur Entlassung aus diesem Titel ist, nebst den im §. 17 des Wehrgesetzes (XL. Gesetz-Artikels v. J. 1868) und im §. 40 dieser Instruktion enthaltenen Grundsätzen, dann den Direktiven des §. 41, sich gegenwärtig zu halten:

a) Der Reklamant kann, wenn zwei oder mehrere Angehörige desselben, die zu seiner Unterstützung berufen wären, dem stehenden Heere (der Kriegsmarine) angehören, die Entlassung eines derselben nach seiner Wahl ansprechen.

b) Die Entlassung aus dem Titel als einziger Schwiegersohn darf, die Erfüllung aller übrigen Bedingungen vorausgesetzt, nur dann eintreten, wenn die Verehelichung mit Bewilligung der kompetenten Behörde erfolgte, oder wenn derselbe wegen unbefugter Verehelichung bereits gerichtlich bestraft, beziehungsweise rechtskräftig freigesprochen worden ist.

5. Das nach §. 41 : 2 erforderliche Zeugniß ist von solchen zwei Gemeindemitgliedern beizubringen, deren in der Dienstpflicht des Heeres, der Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr stehende Söhne weder auf die Entlassung, noch auf eine sonstige Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht Anspruch machen.

Die Bestätigung des Gemeindevorstehers muß die Angabe enthalten, zu welchen Truppen oder Anstalten letztere gehören.

6. Handelt es sich zur Begründung des Entlassungsanspruches um die Konstatirung der Erwerbsunfähigkeit der in Betracht kommenden männlichen Angehörigen, so hat diese seitens der im Punkte 1 bezeichneten Behörde durch die (ständige) Stellungs-Kommission veranlaßt zu werden.

Die Stellungs-Kommission hat in ihrem Befunde (§. 56 : 2) weiter auszusprechen, ob die Erwerbsunfähigkeit bereits zur Zeit der Instandnahme des im Punkte 8 Bezeichneten bestanden hat. In den im §. 54 : 4 a und b angeführten Fällen ist dieser Umstand durch das Zeugniß des Gemeindevorstehers, beziehungsweise durch die Erhebungsakten klarzustellen.

Bietet der Befund der Stellungs-Kommission oder das Zeugniß des Gemeindevorstehers Anlaß zu Zweifeln in der einen oder anderen Richtung, so wird seitens der zur Entscheidung in zweiter Instanz berufenen Behörden, — in den Ländern der ungarischen Krone stets nur über Verfügung des Landesvertheidigungs-Ministeriums, welchem zu diesem Zwecke der Verhandlungsakt politischerseits vorzulegen ist, — das Gutachten der Ueberprüfungs-Kommission eingeholt (§. 82 : 2).

7. Die nach Beginn der Stellungsperiode des Jahres, in welchem sie in der III. Altersklasse stehen, oder nach dem Austritte aus dieser Altersklasse (§. 3 : 5) aus diesem Titel zur Entlassung gelangenden Wehrpflichtigen sind innerhalb der Heeres-, Kriegsmarine- oder Ersatzreserve-Dienstpflicht, welche

službou v zemské obraně, jakož i službou v zemské obraně povinní vůbec, v době povinnosti služební v zemské obraně při zemské obraně v evidenci chováni a buďtež tedy spolu s propuštěním ihned přikázáni v dotyčnou evidenci.

8. Jest-li na jisto postaveno, že důvod propustní byl tu již v době, kdy osoba, jež propuštěna býti má, v počet vzata byla, sluší v příčině dostavení náhradníka před se jíti vedle §. 37.

Náhradu paušálního obnosu dvaceti zlatých rakouského čísla má dáti strana ve prospěch budgetu vojenského (námořského), pokud se týče dotace toho kterého ministeria zemské obrany, toliko v případě 1 *a*).

V případech, ve kterých branný povinník, vedle §. 160 : 7 b opět v počet vzatý, na základě takových poměrů znova propuštěn jest, které tu již byly v době zamítnutí nároku, budiž zaplacení paušálního obnosu dvaceti zlatých vydobyto od toho, jenž zamítnutí toho vinu nese, a budiž, jestliže branný povinník vedle §§. 35 : 4 a 36 : 2 poznovu byl připsán k dobrému, dostaven náhradník.

9. Z důvodů rodinných mohou důstojníci (úředníci) předčasně přeloženi býti do zálohy (při zemské obraně do poměru neaktivního), jiným branným povinníkům, jakmile se jim dostalo prvního vojenského vycvičení, může mimo řadu dle stáří služebního na dobu míru předčasně dovolená dána býti, v obou případech pak, jsou-li zavázáni ke službě presenční a

a) žádají-li místo propuštění za tuto výhodu, anebo

b) jsou-li tu poměry rodinné, zvláště pozoru hodné, však propuštění neodůvodňující, n. př. „jestliže propuštění v případě 1 *a*) jest na odpor odvod z povinnosti úřadu“, „vydržování osiřelých nemanželských sourozenců“, „vydržování matky, která od svého manžela soudně jest rozvedena nebo rozloučena“, „jest-li propuštění nemožno z důvodu, jelikož smrť nezvěstného mužského člena rodiny, k němuž přihlížeti sluší, nelze prokázati“ atd.

Ustanovení tohoto nelze užiti ve prospěch manželky nebo dětí branného povinníka, jehož se týče (§. 40 : 16).

Není-li tu nároku na propuštění z té příčiny, že neschopnosť k výdělku u mužského člena rodiny jest toliko dočasná (§. 56 : 2), může dovolená dána býti na dobu určitou, poměrům přiměřenou.

Řízení o tom, má-li se užiti některé z dotčených výhod, konáno budiž — v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených také v případě, uvedeném v posledním odstavci §. 27 zákona ode dne 2. října 1882 — podobně jako řízení, jež se týče propuštění z důvodů rodinných, a pro případ pod *b*) zmíněný na základě dotyčné žádosti strany anebo z povinnosti úřadu tehdy, jestliže se při řízení o nároku na propuštění ukáže, že tohoto nároku sice tu není, že však tu jsou poměry rodinné zvláště pozoruhodné.

§. 157.

Komu přísluší rozhodovati v případech propuštění za příčinou nezákonného assentování, nenapravitelné neschopnosti ke službě a z důvodů rodinných.

1. Propuštění nařídí:

a) vedle §. 154 u cizozemců (§. 111) vojenské velitelstvo territoriální, v jehož obvodu leží sbor neb ústav vojska, jehož se týče; v případech odvolání, pro něž povolena jest lhůta 14 dnů (§. 57 : 1), říšské ministerium vojenství.

V ostatních případech §. 154 nařídí je v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených příslušné vojenské velitelstvo territoriální (zemské obrany) v souhlasu s politickým úřadem zemským, v zemích koruny uherské stolice ministerská, pokud se týče ministerium zemské obrany;

b) v případech propuštění dle §. 156, v souhlasu s politickým úřadem zemským, v zemích koruny uherské s úřadem (výborem správním), jmenovaným v §. 36 VI. článku zákona z roku 1876 — v Chorvatsku a Slavonsku s úřadem podžupanským, pokud se týče s úřadem okresním, v městech s purkmistrem — ono vojenské velitelstvo territoriální (zemské obrany, distriktu zemské obrany), v jehož obvodu ten, jenž propuštěn býti má, příslušen jest.

Jestliže vojenské velitelstvo territoriální (zemské obrany, distriktu zemské obrany) nesouhlasí s usnesením úřadu politického, má mu sděliti důvody svoje. Pak-li ani potom se nedohodnou, aneb podáno-li do 14 dnů (§. 57 : 1) odvolání proti tomu, že propuštění bylo odepřeno, má úřad politický předložiti spis ministeriu zemské obrany. Nařiditi propuštění náleží pak říšskému ministeriu vojenství, v souhlasu s ministeriem zemské obrany, u příslušníků zemské obrany pouze tomuto poslednějšímu. Jsou-li náhledy rozdílné toliko v příčině té, má-li dostaven býti náhradník, po případě má-li nahražen býti paušální obnos škody, budiž propuštění, jakož i se strany vojenské nahražení nařízeno, se strany politické však buď spis předložen ministeriu zemské obrany (§. 37).

sie sonst noch zu erfüllen gehabt hätten, bei der Ersatzreserve, sodann, wenn sie auch landwehrdienstpflichtig waren, wie die Landwehrpflichtigen überhaupt, innerhalb der Landwehr-Dienstpflichtdauer bei der Landwehr evident zu führen, und daher mit ihrer Entlassung sofort in die betreffende Evidenz zu überweisen.

8. Ist außer Zweifel gestellt, daß der Entlassungstitel bereits zur Zeit der Instandnahme des zu Entlassenden bestanden hat, so ist wegen Stellung des Ersatzmannes nach §. 37 vorzugehen.

Der Ersatz des Pauschalbetrages von zwanzig Gulden österreichischer Währung hat seitens der Partei zu Gunsten des Heeres- (Marine-) Budgets, beziehungsweise der Dotation des betreffenden Landesvertheidigungs-Ministeriums nur im Falle 1 a zu erfolgen.

In jenen Fällen, in denen ein nach §. 160 : 7 b wieder in Stand genommener Wehrpflichtiger auf Grund solcher Verhältnisse neuerlich entlassen wird, welche schon zur Zeit der Aberkennung bestanden haben, ist der Erlag des Pauschalbetrages von zwanzig Gulden von dem, an der Aberkennung Schuldtragenden hereinzubringen und, wenn nach den §§. 35 : 4 und 36 : 2 eine neuerliche Gutschreibung erfolgt ist, der Ersatzmann zu stellen.

9. Aus Familien-Rücksichten können Offiziere (Beamte) vorzeitig in die Reserve (bei der Landwehr in das nichtaktive Verhältniß) übersetzt, sonstige Wehrpflichtige, sobald sie die erste militärische Ausbildung erhalten haben, außerhalb der Reihe nach dem Dienstalter für die Dauer des Friedens vorzeitig beurlaubt werden, in beiden Fällen, wenn sie präsenzdienstpflichtig sind und

a) statt der Entlassung diese Begünstigung angestrebt wird, oder
b) wenn besonders rücksichtswürdige, aber die Entlassung nicht begründende Familienverhältnisse obwalten, z. B. „wenn der Entlassung im Falle 1 a die Stellung von amtswegen entgegensteht,“ „Erhaltung verwaister unehelicher Geschwister,“ „Erhaltung der von ihrem Gatten gerichtlich geschiedenen oder getrennten Mutter,“ „wenn die Entlassung aus dem Grunde unzulässig ist, weil das Ableben eines in Betracht kommenden verschollenen männlichen Familienmitgliedes nicht erwiesen werden kann“ u. s. w.

Die Anwendung dieser Bestimmung zu Gunsten der Gattin oder der Kinder des betreffenden Wehrpflichtigen ist ausgeschlossen (§. 40 : 16).

Ist der Entlassungsanspruch deshalb nicht vorhanden, weil die Erwerbsunfähigkeit eines männlichen Familienmitgliedes nur vorübergehend besteht (§. 56 : 2), so kann die Beurlaubung auf eine den Verhältnissen entsprechende bestimmte Zeit erfolgen.

Die Verhandlung über die Anwendung einer der vorbezeichneten Begünstigungen ist — in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern auch in dem im Schluß-Absatze des §. 27 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 bezeichneten Falle — analog jener, bezüglich der Entlassung aus Familien-Rücksichten, und für b über die diesfällige Bitte der Partei oder von amtswegen dann zu bewirken, wenn sich bei der Verhandlung über den erhobenen Entlassungs-Anspruch herausstellt, daß dieser zwar nicht bestehe, aber besonders berücksichtigungswürdige Familienverhältnisse vorhanden sind.

§. 157.

Kompetenz zur Entscheidung in Fällen der Entlassung wegen gesetzwidriger Assentirung, unbehebbarer Dienstuntauglichkeit und aus Familien-Rücksichten.

1. Die Entlassung wird verfügt:

a) nach §. 154 bei Ausländern (§. 111) vom Militär-Territorial-Kommando, in dessen Bereich die betreffende Truppe oder Heeres-Anstalt sich befindet; in Berufungsfällen, für welche eine 14tägige Frist eingeräumt wird (§. 57 : 1), vom Reichs-Kriegs-Ministerium.

In den übrigen Fällen des §. 154 in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern durch das zuständige Militär-Territorial- (Landwehr-) Kommando, im Einvernehmen mit der politischen Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone durch die Ministerial-Instanz, beziehungsweise das Landesvertheidigungs-Ministerium;

b) in Entlassungsfällen des §. 156, im Einvernehmen mit der politischen Landesstelle, in den Ländern der ungarischen Krone mit der im §. 36 des Gesetz-Artikels VI vom Jahre 1876 benannten Behörde (Verwaltungs-Ausschuß) — in Kroatien und Slavonien mit dem Vice-Gespans-, beziehungsweise Bezirksamte, in Städten mit dem Bürgermeister — von jenem Militär-Territorial- (Landwehr-, Landwehr-Distrikts-) Kommando, innerhalb dessen Bereiches der zu Entlassende zuständig ist.

Wenn das Militär-Territorial- (Landwehr-, Landwehr-Distrikts-) Kommando dem Beschluße der politischen Behörde nicht beistimmt, so hat es derselben die Gegengründe zu eröffnen. Wird auch daraufhin ein Einvernehmen nicht erzielt, oder wird gegen die Verweigerung der Entlassung innerhalb 14 Tagen (§. 57 : 1) die Berufung eingebracht, so ist der Akt politischerseits dem Landesvertheidigungs-Ministerium vorzulegen. Zur Verfügung der Entlassung ist sodann das Reichs-Kriegs-Ministerium, im Einvernehmen mit dem Landesvertheidigungs-Ministerium, bei Landwehrangehörigen das letztere allein berufen. Besteht die Meinungsverschiedenheit blos in Bezug auf die Frage der Stellung des Ersatzmannes, eventuell den Ersatz des Unkostenpauschales, so ist die Entlassung, wie militärischerseits der Ersatz zu verfügen, politischerseits aber der Akt dem Landesvertheidigungs-Ministerium vorzulegen (§. 37).

2. Propuštění vedle §. 155 nařídí vojenské velitelstvo territoriální (zemské obrany, distriktu zemské obrany):

a) v jehož obvodu službou povinný představen byl před komisi přezkoušecí nebo superarbitrační, a to na základě usnesení komise přezkoušecí (§. 82 : 9), aneb jestliže velitelstvo potvrdí nález komise superarbitrační, jenž zní na propuštění;

b) při choromyslných a padoucnicí stížených (§. 155 : 2), v jehož obvodu službou povinný příslušen jest, a to tehdy, jestliže nezhojitelná choroba duševní (padoucnice) nastala po té, kdy službou povinný byl v počet vzat (§. 85), pokud se týče kdy nastoupil službu presenční (§. 82 : 1 *b*).

Jest-li však nepochybno, že pomatenosť (padoucnice) byla tu již v době, kdy službou povinný v počet vzat byl, pokud se týče, kdy nastoupil službu presenční, jakož i při všech výjimečných propuštěních vůbec, rozhodne říšské ministerium vojenství v souhlasu s ministeriem zemské obrany, u příslušníků zemské obrany rozhodne pouze posledňejší.

3. Vojenská velitelstva territoriální mají nařízení, týkající se propuštění těch, kdož slouží v loďstvu válečném, sděliti zároveň přístavnímu admiralátu v Pulji, aby je provedl.

4. Shledáno-li, že nárok důstojníka aneb úředníka vojenského, jenž jest v povinnosti služební, na propuštění dle §. 156 zakládá se v zákoně, budiž spis jednací předložen říšskému ministeriu vojenství (zemské obrany), aby propuštění nařídilo.

5. Prominouti náhradu paušálního obnosu dvaceti zlatých (§§. 154, 155 a 156) v případech zvláště pozoruhodných*) přísluší vojenskému velitelstvu territoriálnímu (zemské obrany, distriktu zemské obrany), jež nařídilo propuštění, v poslední stolici říšskému ministeriu vojenství, pokud se týče tomu kterému ministeriu zemské obrany.

Zaznamenati náhrady tyto a dobyti jich náleží onomu sboru neb ústavu, do jehož počtu propuštěný náležel, a to pokud jde o osoby občanské, prostřednictvím úřadu politického.

§. 158.

Propuštění za účelem vystěhování se.

1. Ti, kdož žádají za propuštění ze svazku vojenského (zemské obrany) za účelem vystěhování se, aneb jejich rodičové, poručníci nebo jiní zmocněnci podejtež žádosti dotyčné příslušnému úřadu okresnímu, v zemích koruny uherské příslušné jurisdikci (podžupanovi, purkmistrovi).

2. Úřad tento vykoná šetření, jehož snad potřebí, a zašle spis, náleží-li žadatel ke stálému vojsku, loďstvu válečnému nebo k náhradní záloze, spolu s vlastním dobrým zdáním příslušnému velitelstvu doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), náleží-li však žadatel do počtu zemské obrany, velitelstvu praporu zemské obrany.

3. Velitelstvo okresu doplňovacího vyžádá sobě dobré zdání sboru základního a vrátí pak, rovněž jako velitelstvo praporu zemské obrany, spis s vlastním dobrým zdáním, kterýž, není-li k němu připojena listina, dosvědčující vlastnosť vojenskou (zemské obrany) žadatele, doložen býti má opisem listu základního.

4. Jestliže v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených první stolice souhlasně se vyslovila pro to, aby žádosť byla zamítnuta, budiž žadatel dle toho vyrozuměn; ve všech ostatních případech aneb při odvoláních, která podána býti mají do 14 dnů ode dne doručení výměru, tento den nepočítaje, budiž spis jednací předložen politickému úřadu zemskému.

Politický úřad zemský zašle spis spolu s vlastním dobrým zdáním vojenskému velitelstvu territoriálnímu (zemské obrany). Vysloví-li se toto v souhlasu s úřadem zemským pro to, aby žádosť byla zamítnuta, má úřad politický žádosť zamítnouti; v případě opáčném, aneb nedocíleno-li shody, má vojenské velitelstvo territoriální předložiti spis k rozhodnutí říšskému ministeriu vojenství, pokud se týče velitelstvo zemské obrany ministeriu zemské obrany.

Byla-li žádosť v druhé stolici zamítnuta následkem odvolání strany, nelze se z toho dále odvolati, jinak platí v příčině té, jak odvolání podáno a předloženo býti má, ustanovení právě dotčená.

V zemích koruny uherské předloží jurisdikce (podžupan, purkmistr) doloženou žádosť spolu s vlastním dobrým zdáním ministeriu záležitostí vnitřních. Jestliže úřad politický ničeho nenamítá proti propuštění z uherského svazku státního, zašle ministerium záležitostí vnitřních spis ministeriu zemské obrany, které rozhodne v příčině vojenského propuštění příslušníků zemské obrany, aneb, náleží-li žadatel ke stálému vojsku, k loďstvu válečnému nebo k náhradní záloze, zašle spis k účelu tomu říšskému ministeriu vojenství. Ministerium zemské obrany, pokud se týče

---

*) Žádosti tyto podrobeny jsou povinnosti kolkové dle ustanovení zákonných.

2. Die Entlassungen nach §. 155 verfügt das Militär-Territorial- (Landwehr-, Landwehr-Distrikts-) Kommando:

a) in dessen Bereiche die Vorstellung des Dienstpflichtigen vor die Überprüfungs- oder Superarbitrirungs-Kommission erfolgte, u. zw. in Ausführung des Ueberprüfungsbeschlußes (§. 82 : 9), oder, wenn dasselbe den auf Entlassung lautenden Befund der Superarbitrirungs-Kommission zu bestätigen findet;

b) bei Geisteskranken und Fallsüchtigen (§. 155 : 2), in dessen Bereich der Dienstpflichtige zuständig ist, und zwar dann, wenn die unheilbare Geisteskrankheit (Fallsucht) nach der Instandnahme (§. 85), beziehungsweise nach dem Präsenz-Dienstantritte (§. 82 : 1 b) entstanden ist.

Steht jedoch außer Zweifel, daß die Geistesstörung (Fallsucht) bereits zur Zeit der Instandnahme, beziehungsweise vor dem Präsenz-Dienstantritte bestanden hat, wie in allen ausnahmsweisen Entlassungen überhaupt, erfolgt die Entscheidung durch das Reichs-Kriegs-Ministerium, im Einvernehmen mit dem Landesvertheidigungs-Ministerium, bei Landwehrangehörigen von letzterem allein.

3. Die Militär-Territorial-Kommanden haben Verfügungen zur Entlassung von in der Kriegsmarine Dienenden, zur Ausführung dieser, gleichzeitig dem Hafen-Admiralate in Pola mitzutheilen.

4. Wird die Gesetzlichkeit des Anspruches eines Offiziers oder in der Dienstpflicht stehenden Militär-Beamten auf die Entlassung nach §. 156 begründet gefunden, so ist zur Verfügung derselben der Verhandlungsakt dem Reichs-Kriegs- (Landesvertheidigungs-) Ministerium vorzulegen.

5. Die Ertheilung der Nachsicht des Ersatzes des Pauschalbetrages von zwanzig Gulden (§§. 154, 155 und 156) in besonders rücksichtswürdigen Fällen*) steht dem Militär-Territorial- (Landwehr-, Landwehr-Distrikts-) Kommando, welches die Entlassung verfügt hat, in letzter Instanz dem Reichs-Kriegs-, beziehungsweise dem betreffenden Landesvertheidigungs-Ministerium zu.

Die Vormerkung dieser Ersätze und die Hereinbringung derselben liegt jener Truppe oder Anstalt ob, in deren Stand der Entlassene gehörte, und zwar insoweit es Civilpersonen betrifft, im Wege der politischen Behörde.

§. 158.

Entlassung zu dem Zwecke der Auswanderung.

1. Gesuche um Entlassung aus dem Militär- (Landwehr-) Verbande zum Zwecke der Auswanderung sind von den Entlassungswerbern oder deren Eltern, Vormündern oder sonstigen Bevollmächtigten bei der zuständigen Bezirksbehörde, in den Ländern der ungarischen Krone bei der zuständigen Jurisdiktion (dem Vicegespan, Bürgermeister) einzubringen.

2. Diese Behörde bewirkt die etwa nöthigen Erhebungen und leitet, wenn der Bewerber dem stehenden Heere, der Kriegsmarine oder Ersatzreserve angehört, den Akt mit dem eigenen Gutachten versehen, an das zuständige Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando, wenn er aber dem Stande der Landwehr angehört, an das Landwehr-Bataillons-Kommando.

3. Vom Ergänzungsbezirks-Kommando ist das Gutachten des Standeskörpers einzuholen und sodann, gleichwie vom Landwehr-Bataillons-Kommando, der Akt — welcher, wenn demselben ein die Militär- (Landwehr-) Eigenschaft des Entlassungswerbers konstatirendes Dokument nicht beiliegt, mit der Abschrift des Grundbuchblattes zu belegen ist — mit der eigenen Wohlmeinung zurückzusenden.

4. Wurde in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern in erster Instanz sich übereinstimmend für die Abweisung des Gesuches ausgesprochen, so ist der Entlassungswerber hienach zu bescheiden; in allen anderen Fällen oder bei Berufungen, welche innerhalb 14 Tagen vom Tage der Zustellung des Bescheides, diesen abgerechnet, einzubringen sind, ist der Verhandlungsakt an die politische Landesstelle vorzulegen.

Die politische Landesstelle übersendet den Akt mit dem eigenen Gutachten an das Militär-Territorial- (Landwehr-) Kommando. Spricht sich dieses in Uebereinstimmung mit der Landesstelle für die Abweisung aus, so hat diese politischerseits zu erfolgen; im Gegenfalle, oder wenn eine Uebereinstimmung nicht erzielt wird, ist der Akt vom Militär-Territorial-Kommando dem Reichs-Kriegs-Ministerium, beziehungsweise vom Landwehr-Kommando dem Ministerium für Landesvertheidigung zur Entscheidung vorzulegen.

Ist die Abweisung in zweiter Instanz über Berufung der Partei erfolgt, so ist eine weitere Berufung unzulässig, sonst sind für deren Einbringung und die Vorlage die vorstehenden Bestimmungen maßgebend.

In den Ländern der ungarischen Krone legt die Jurisdiktion (der Vicegespan, Bürgermeister) das belegte Gesuch mit der eigenen Wohlmeinung dem Ministerium des Innern vor. Wenn politischerseits gegen die Entlassung aus dem ungarischen Staatsverbande ein Anstand nicht obwaltet, wird der Akt von diesem an das Landesvertheidigungs-Ministerium geleitet, welches bezüglich der Militär-Entlassung Landwehrangehöriger die Entscheidung fällt, oder, wenn der Entlaßwerber dem stehenden Heere, der Kriegsmarine oder der Ersatzreserve angehört, den Akt zu diesem Zwecke dem Reichs-Kriegs-Mini-

---

*) Diese Einschreiten unterliegen der Stempelpflicht nach den gesetzlichen Bestimmungen.

říšské ministerium vojenství nařídí však teprvé tehdy, aby propuštění za účelem vystěhování se provedeno bylo, jest-li vysloveno propuštění z uherského svazku státního, což u příslušníků vojska ministerium zemské obrany sdělí říšskému ministeriu vojenství.

5. Propuštění za účelem vystěhování se nastati může toliko tehdy, jestliže i rodiče službou v linii povinného, kteří snad ještě žijí (onen z rodičů, jenž na živu zůstal), vystěhují se z důvodu, aby vyhledali sobě potřebné výživy, a nemohou-li kromě toho snadno postrádati podpory syna svého, aneb jestliže službou v linii povinný, zcela osiřelý, pak službou v záloze, v náhradní záloze nebo v zemské obraně povinný sám se vystěhovati musí proto, aby vyhledal potřebné výživy pro sebe nebo pro rodinu svou.

6. O tom, že propuštění ze svazku vojenského (zemské obrany) povoleno jest, vyrozumí se sbor základní, aby je provedl. Odepřeno-li propuštění, dá se o tom straně věděti prostřednictvím úřadů politických.

7. Sbor základní má propuštění, povolené za účelem vystěhování se, vždy sděliti úřadu, jmenovanému v odstavci 1., kterýž, nedojde-li k vystěhování se, vyrozumí o tom velitelstvo doplňovacího okresu (praporu zemské obrany) vojska (loďstva válečného).

Takový branný povinník budiž od sboru základního v nejnižší třídě žoldu opět v počet vzat, a má dosloužiti zbytek přetržené doby služební, pokud se týče také zbytek služby presenční, kterou úplně nedokonal.

§. 159.

Listiny legitimační pro vojáky, kteří po skončené povinnosti služební a dříve propuštěni byli.

1. Vojákům, propuštěným ze svazku stálého vojska nebo loďstva válečného (pojímaje v to náhradní záložníky), vydány buďtež listy propustní a certifikáty, a sice:

Vzorec XXXII. *A.* Listy propustní dle vzorce XXXII.

oněm, kteří skončivše úhrnnou dobu služební, jsou propuštěni, aneb kterým se v době služební povinnosti jejich po započetí pravidelného odvodu toho roku, ve kterém jsou ve IV. třídě životní, dostane propuštění pro neschopnost ke službě.

B. Certifikáty, a sice:

Vzorec XXXIII. *a)* dle vzorce XXXIII. oněm, kteří zároveň s propuštěním svým přikázati se mají v evidenci náhradní zálohy nebo zemské obrany (§. 156 : 7);

Vzorec XXXIV. *b)* dle vzorce XXXIV. ve všech ostatních případech propuštění.

2. Co se týče listin legitimačních pro ty, kteří propuštěni byli ze svazku zemské obrany, poukazuje se k předpisům, jež platí pro zemskou obranu.

3. Vydání listin propouštěcích nesmí v žádném případě býti protahováno a má je vydati — ve stálém vojště a v loďstvu válečném prostřednictvím příslušného velitelstva okresu doplňovacího — úřad okresní (úředník okresní), jenž odejme zároveň legitimační listinu vojenskou (zemské obrany) a ji zpět zašle.

Úřadu okresnímu (úředníku okresnímu) náleží, aby, jestliže propuštěný vedle ustanovení §. 3 : 5 jest ještě podroben povinnosti odvodní, okolnost tuto zároveň poznamenal v rubrice 17. seznamu (vzorec III.), jakož i v rubrice 20. seznamu odvodního.

4. Propuštění v případech §§. 154, 155, 156 a 158 buďtež u mužstva počtu presenčního provedena dnem, kdy vystoupí z erárního zaopatření, u těch, kdož nekonají službu aktivní, dnem, kterého dáno bylo dotyčné nařízení o propuštění.

XXII. Oddělení.

O evidenci těch, kteří z ohledů rodinných byli osvobozeni a propuštěni (na dovolenou dáni).

§. 160.

O branných povinnících, přikázaných v evidenci náhradní zálohy, pokud se týče zemské obrany.

1. Ti, kdož v poslední (III. a pokud se týče IV.) odvodem povinné třídě životní až do závěrečného čísla náhradní zálohy dočasně byli osvobozeni, vstoupí v evidenci náhradní zálohy, ti pak, kdož v pořadí losovním zemské obrany dočasně byli osvobozeni, vstoupí v evidenci zemské obrany.

Jestliže IV. třídy životní, která v některém politickém obvodu správním, pokud se týče v některém odvodním okresu k odvodu povolána byla, nebylo úplně užito, přejdou také ti, kteří po závěrečném čísle IV. třídy životní v roce předešlém ve III. třídě životní dočasně byli osvobozeni, v evidenci náhradní zálohy nebo zemské obrany, a to dle loňského pořadí losovního této třídy životní.

sterium übermittelt. Die Durchführung der Entlassung zum Zwecke der Auswanderung wird jedoch vom Landesvertheidigungs-, beziehungsweise dem Reichs-Kriegs-Ministerium erst dann verfügt, wenn die Entlassung aus dem ungarischen Staatsverbande ausgesprochen ist, was bei Heeresangehörigen vom Landesvertheidigungs-Ministerium dem Reichs-Kriegs-Ministerium mitgetheilt wird.

5. Die Entlassung zum Zwecke der Auswanderung kann nur dann eintreten, wenn auch die allenfalls noch lebenden Eltern des Linien-Dienstpflichtigen (der überlebende Elterntheil) aus Rücksicht der Gewinnung des nothwendigen Lebensunterhaltes auswandern und sie überdies die Unterstützung ihres Sohnes nicht leicht entbehren können, oder, wenn die selbstständige Auswanderung des ganz verwaisten Linien-Dienstpflichtigen, dann eines Reserve-, Ersatzreserve- oder Landwehr-Dienstpflichtigen durch die Gewinnung des nothwendigen Lebensunterhaltes für sich oder seine Familie geboten wird.

6. Von der Bewilligung der Entlassung aus dem Militär- (Landwehr-) Verbande wird der Standeskörper zur Durchführung derselben verständigt. Wird die Entlassung verweigert, so wird die Partei hievon im Wege der politischen Behörden in Kenntniß gesetzt.

7. Die zum Zwecke der Auswanderung bewilligte Entlassung ist vom Standeskörper stets der in 1 bezeichneten Behörde mitzutheilen, welche, wenn die Auswanderung unterbleibt, hievon das Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando verständigt.

Ein solcher Wehrpflichtiger ist vom Standeskörper in der niedersten Soldklasse wieder in Stand zu nehmen, und hat den Rest der unterbrochenen Dienstzeit, beziehungsweise auch den Rest des nicht vollständig abgeleisteten Präsenzdienstes nachzudienen.

§. 159.

Legitimations-Dokumente für die nach und vor vollendeter Dienstpflicht entlassenen Soldaten.

1. Den aus dem Verbande des stehenden Heeres oder der Kriegsmarine entlassenen Soldaten (einschließlich der Ersatzreservisten) sind Abschiede und Certifikate zu erfolgen, und zwar:

A. Abschiede nach dem Muster XXXII Muster XXXII.

jenen derselben, welche nach Vollendung der Gesammt-Dienstpflicht entlassen werden, oder während ihrer Dienstpflicht nach dem Beginne der regelmäßigen Stellung des Jahres, in welchem sie in der IV. Altersklasse stehen, als dienstuntauglich zur Entlassung gelangen.

B. Certifikate, und zwar:

a) nach dem Muster XXXIII jenen, welche mit ihrer Entlassung in die Evidenz der Ersatzreserve oder Landwehr zu überweisen sind (§. 156 : 7); Muster XXXIII.

b) nach dem Muster XXXIV in allen übrigen Entlassungsfällen. Muster XXXIV.

2. Rücksichtlich der Legitimations-Urkunden für die aus dem Landwehr-Verbande Entlassenen wird auf die für die Landwehr bestehenden Vorschriften hingewiesen.

3. Die Erfolgung der Entlassungs-Dokumente darf in keinem Falle verzögert werden und hat — im stehenden Heere und in der Kriegsmarine im Wege des zuständigen Ergänzungsbezirks-Kommandos — durch die Bezirksbehörde (den Bezirksbeamten) gegen Abnahme und Rückleitung des militärischen (Landwehr-) Legimations-Dokumentes stattzufinden.

Die Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) hat, wenn der Entlassene nach den Bestimmungen des §. 3 : 5 noch der Stellungspflicht unterliegt, diesen Umstand gleichzeitig in der Rubrik 17 des Verzeichnisses (Muster III), wie in der Rubrik 20 der Stellungsliste, vorzumerken.

4. Die Entlassungen in den Fällen der §§. 154, 155, 156 und 158 sind bei Mannschaft des Präsenzstandes mit dem Tage des Austrittes aus der ärarischen Verpflegung, bei Nichtaktiven mit dem Tage der bezüglichen Entlassungs-Verordnung durchzuführen.

XXII. Abschnitt.

Evidenz der aus Familien-Rücksichten Befreiten und Entlassenen (Beurlaubten).

§. 160.

Ueber die der Ersatzreserve, beziehungsweise der Landwehr, zur Evidenthaltung überwiesenen Wehrpflichtigen.

1. Die in der letzten (III. und beziehungsweise IV.) stellungspflichtigen Altersklasse bis zur Abschlußnummer der Ersatzreserve zeitlich Befreiten treten in die Evidenz der Ersatzreserve, die innerhalb der Losreihe der Landwehr zeitlich Befreiten in die Evidenz der letzteren.

Wenn die in einem politischen Verwaltungsgebiete, beziehungsweise Stellungsbezirke, zur Stellung berufene IV. Altersklasse nicht vollständig in Anspruch genommen wurde, übergehen auch die nach der Abschlußnummer der IV. Altersklasse im Vorjahre in der III. Altersklasse zeitlich Befreiten, und zwar gemäß der vorjährigen Losreihe dieser Altersklasse, in die Evidenz der Ersatzreserve oder Landwehr

2. Vstoupení v evidenci počne:

a) v příčině těch, kdož ve III. třídě životní dočasne osvobozeni byli, jestliže v roce příštím IV. třída životní nemá se dostaviti k odvodu, dnem 1. března roku posléze uvedeného;

b) v příčině těch ve IV. třídě životní až do čísla závěrečného dočasně osvobozených, jakož i těch, kteří by, přes závěrečné číslo této třídy životní vybývajíce, v roce předcházejícím ve III. třídě životní dočasně byli osvobozeni — s výhradou změn, které by po sečtení kontingentálním nastaly pošinutím čísla závěrečného — dnem 20. srpna roku odvodního.

Vzorec XXXV. 3. List určovací pro přikázání v evidenci náhradní zálohy (zemské obrany), dle vzorce XXXV., obdrží na dobu tohoto poměru dočasně osvobození ze III. nebo IV. třídy životní v době, uvedené v odstavci 2., skrze velitelstvo doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného), pokud se týče skrze velitelstvo praporu zemské obrany, prostřednictvím příslušného úřadu okresního (úředníka okresního); dočasně osvobození z těchto tříd životních, kteří po době dotčené dodatečně odvedeni byli, obdrží list určovací skrze velitele okresu doplňovacího nebo praporu zemské obrany, při komisi odvodní přítomného, dle toho, náležejí-li dle odstavců 1. a 4. v evidenci náhradní zálohy nebo v evidenci zemské obrany. Takoví dočasně osvobození mají od případu k případu v evidenci vzati býti.

Vzorec XXXVI. 4. U velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného) má o branných povinnících, přikázaných v evidenci náhradní zálohy, veden býti rejstřík dle vzorce XXXVI. dle ročníkův a okresův, a to:

a) pro ty, kteří dle ustanovení právě uvedených prostředkem dočasného osvobození vstoupili v evidenci náhradní zálohy, dle tříd životních v osmi ročnících, které se označí v pořadí číselném, od I počínaje. V prvním ročníku obsaženi jsou branní povinníci, kteří v roce slunečním dokonají 23. rok věku;

b) pro branné povinníky, kteří zároveň s propuštěním svým přikázáni jsou v evidenci náhradní zálohy a od případu k případu na základě certifikátu propouštěcího v evidenci vzati býti mají (§. 156 : 7). Ročníky této třídy plynou z let povinnosti služební, která by branný povinník, jehož se týče, kdyby nebyl býval propuštěn, byl měl dokonati ve stálém vojště, v loďstvu válečném nebo v náhradní záloze.

Branní povinníci obou tříd, kteří vstupují v evidenci zemské obrany, vedou se u příslušného praporu zemské obrany přiměřeným spůsobem v záznamu, a to ti, kteří vstoupili v evidenci prostředkem dočasného osvobození, v 10 ročnících.

Velitelstvo okresu doplňovacího zašle dnem 31. prosince každého roku 8. ročník rejstříku *a)*, jakož i onu část rejstříku *b)*, jež obsahuje ročník, dle povinnosti služební do zemské obrany vstupující, příslušnému praporu zemské obrany, jenž branné povinníky v rejstřících těch zapsané, vyjma ty, kteří z loďstva válečného propuštěni byli, po dobu dalších dvou let v evidenci chová.

5. Každý branný povinník, který jest v evidenci náhradní zálohy (zemské obrany), jest povinnen, aby každoročně, vyjma onen rok, ve kterém mu povoleno bylo dočasné osvobození aneb ve kterém byl propuštěn, k vyzvání velitelstva doplňovacího okresu (praporu zemské obrany) vojska (loďstva válečného) do 20. listopadu prokázal nárok na dočasné osvobození (propuštění).

Tento průkaz zakládati se může na poměrech dřívějších nebo také na poměrech, které nově nastaly.

Den 1. listopadu jest normálním dnem pro posouzení nároku dle §. 56 : 9. Jest-li dle toho potřebí, aby zjištěna byla neschopnosť k výdělku u některého mužského člena rodiny, staniž se tak u příležitosti pravidelného odvodu roku příštího, a teprvé pak buď o nároku rozhodnuto. Tomuto zjištění podrobeni jsou ti, kteří nebyli uznáni „na vždy k výdělku neschopnými“ (§. 56 : 2).

Ti, kdož jsou v posledním roce evidence, nejsou povinni, aby podali průkaz nároku na dočasné osvobození (propuštění).

6. Za účelem zjednání průkazů zašle velitelstvo doplňovacího okresu (praporu zemské obrany) vojska (loďstva válečného) úřadu okresnímu (úředníku okresnímu), jehož se týče, do 30. září přiměřené výtahy z rejstříků.

Průkazy na dočasné osvobození nebo propuštění, jež představení obecní sbírati mají, buďtež úřadem okresním a prvním úředníkem jurisdikce — jemuž je má zaslati úředník okresní — spolu s vlastním rozhodnutím do 30. listopadu zaslány velitelstvu doplňovacího okresu (praporu zemské obrany) vojska (loďstva válečného).

Na předložení průkazů scházejících má úřad okresní (úředník okresní) ihned nalehati a má to poznamenati ve výtazích z rejstříků, jež úřadu evidenčnímu vrátiti se mají. Nelze-li reklamovaného vypátrati, má urgence doručena býti příbuzným jeho, k reklamaci oprávněným.

7. Sezná-li se při zkoušení průkazů, že nároku na dočasné osvobození (propuštění) více tu není, aneb nejsou-li průkazy na vzdor urgenci do 14 dnů ode dne doručení, tento den nepočítaje, bez dostatečné omluvy předloženy, pominul důvod osvobozovací (propustní), a budiž:

2. Die Aufnahme in die Evidenz erfolgt:

a) hinsichtlich der in der III. Altersklasse zeitlich Befreiten, wenn im nächsten Jahre die IV. Altersklasse nicht zur Stellung zu erscheinen hat, mit 1. März des letztbezeichneten Jahres;

b) hinsichtlich der in der IV. Altersklasse bis zur Abschlußnummer, sowie auch der über die Abschlußnummer dieser Altersklasse entfallenden, im Vorjahre in der III. Altersklasse zeitlich Befreiten — vorbehaltlich der Aenderungen, welche sich nach der Kontingents-Abrechnung durch die Verschiebung der Abschlußnummer ergeben sollten — mit 20. August des Stellungsjahres.

3. Den Widmungs-Schein zur Ueberweisung in die Evidenz der Ersatzreserve (Landwehr), nach dem Muster XXXV, erhalten für die Dauer dieses Verhältnisses die zeitlich Befreiten der III. oder IV. Altersklasse mit dem im Punkte 2 bezeichneten Zeitpunkte durch das Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-, beziehungsweise durch das Landwehr-Bataillons-Kommando, im Wege der zuständigen Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten); die nach dem bezüglichen Zeitpunkte nachgestellten zeitlich Befreiten dieser Altersklassen durch den bei der Stellungs-Kommission anwesenden Ergänzungsbezirks- oder den Landwehr-Bataillons-Kommandanten, je nachdem sie gemäß der Punkte 1 und 4 in die Evidenz der Ersatzreserve oder jene der Landwehr gehören. Die Aufnahme derselben in die Evidenz hat fallweise zu erfolgen. Muster XXXV.

4. Ueber die der Ersatzreserve zur Evidenthaltung überwiesenen Wehrpflichtigen ist bei dem Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando ein Register nach dem Muster XXXVI jahrgangs- und bezirksweise zu führen, u. zw.: Muster XXXVI.

a) für die nach den vorstehenden Bestimmungen im Wege der zeitlichen Befreiung in die Evidenz der Ersatzreserve Gelangten, nach den Altersklassen in acht Jahrgängen, welche in der numerischen Reihenfolge, von I angefangen, bezeichnet werden. Der erste Jahrgang enthält jene Wehrpflichtigen, welche in dem Solarjahre das 23. Lebensjahr vollenden;

b) für die mit ihrer Entlassung in die Evidenz der Ersatzreserve überwiesenen und fallweise auf Grund des Entlassungs-Certifikats in dieselbe aufzunehmenden Wehrpflichtigen (§. 156:7). Die Jahrgänge dieser Kategorie ergeben sich durch die Dienstpflichtjahre, welche der betreffende Wehrpflichtige, wenn er nicht entlassen worden wäre, im stehenden Heere, in der Kriegsmarine oder in der Ersatzreserve zu vollstrecken gehabt hätte.

Die in die Evidenz der Landwehr gelangenden Wehrpflichtigen beider Kategorien werden beim zuständigen Landwehr-Bataillon entsprechend in Vormerkung geführt, u. zw. die im Wege der zeitlichen Befreiung in die Evidenz Gelangten in 10 Jahrgängen.

Das Ergänzungsbezirks-Kommando übermittelt mit 31. Dezember jedes Jahres den 8. Jahrgang des Registers a, wie jenen Theil des Registers zu b, welcher den, der Dienstpflicht nach, in die Landwehr gelangenden Jahrgang enthält, an das zuständige Landwehr-Bataillon, woselbst die darin verzeichneten Wehrpflichtigen, ausschließlich der aus der Kriegsmarine Entlassenen, durch weitere zwei Jahre evident geführt werden.

5. Jeder in der Evidenz der Ersatzreserve (Landwehr) stehende Wehrpflichtige ist verpflichtet, jährlich, mit Ausschluß jenes Jahres, in welchem ihm die zeitliche Befreiung zuerkannt wurde oder seine Entlassung erfolgte, über Aufforderung des Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandos, bis 20. November den Anspruch auf die zeitliche Befreiung (Entlassung) nachzuweisen.

Dieser Nachweis kann sich auf die früheren oder auch auf neu entstandene Verhältnisse gründen.

Der 1. November bildet für die Beurtheilung des Anspruches nach §. 56:9 den Normaltag. Ergibt sich hienach die Nothwendigkeit zur Konstatirung der Erwerbsunfähigkeit eines männlichen Familienmitgliedes, so hat dieselbe gelegentlich der regelmäßigen Stellung des nächsten Jahres zu erfolgen und ist erst dann über den Anspruch zu entscheiden. Dieser Konstatirung unterliegen jene, welche nicht „für immer erwerbsunfähig" (§. 56:2) befunden sind.

Von der Lieferung des Nachweises des Anspruches auf die zeitliche Befreiung (Entlassung) der im letzten Evidenzjahre Stehenden wird abgesehen.

6. Zum Behufe der Einholung der Nachweise übermittelt das Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando der betreffenden Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) bis 30. September entsprechende Registerauszüge.

Die von den Gemeindevorstehern zu sammelnden Nachweise auf die zeitliche Befreiung oder Entlassung sind von der Bezirksbehörde und dem ersten Beamten der Jurisdiktion — an welchen dieselben vom Bezirksbeamten zu leiten sind — mit der eigenen Entscheidung bis 30. November an das Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando zu übersenden.

Fehlende Nachweise sind gleich von der Bezirksbehörde (dem Bezirksbeamten) zu urgiren und es ist dies in den, der Evidenzbehörde rückzuschließenden Register-Auszügen zu bemerken. Ist der Reklamirte uneruirbar, so hat die Urgenz den zur Reklamation berechtigten Angehörigen desselben zugestellt zu werden.

7. Ergibt sich bei der Prüfung der Nachweise, daß der Anspruch auf die zeitliche Befreiung (Entlassung) nicht mehr besteht, oder werden die Nachweise ungeachtet der Urgenz binnen 14 Tagen vom Tage der Zustellung, diesen abgerechnet, ohne genügende Entschuldigung nicht beigebracht, ist der Befreiungs- (Entlassungs-) Titel erloschen und es ist:

a) ten, jenž prostředkem dočasného osvobození vstoupil v evidenci — jest-li nebezpečí v prodlení, ihned, jinak ale při následujícím pravidelném odvodu v okresu příslušném odvodu podroben, a jest-li schopen, dle poměru evidenčního s povinností služební, ustanovenou v §. 5:2 a 4 *b*), k náhradní záloze, aneb s povinností služební dle §. 5:5 *b*) k zemské obraně assentován a ihned vřaděn;

b) ten, jenž prostředkem propuštění od vojska vstoupil v evidenci, ve dřívějším svém poměru povinnosti branné, s assentním ročníkem svým a s šarží, kterou měl v době propuštění — pokud této výhody mezi tím nepozbyl — vzat v počet u sboru neb ústavu, z jehož počtu propuštěn byl — nemá-li dle §. 145:5 a 6 nastati přidělení jiné —, ten pak, jenž ze stálého vojska, z loďstva válečného nebo z náhradní zálohy propuštěn byl, a jenž dle služební povinnosti své přestoupil v evidenci zemské obrany, buď vzat v počet u příslušného praporu zemské obrany.

Opatření, aby ti, kdož povinni jsou sloužiti ve vojště (v loďstvu válečném, v náhradní záloze), opět byli v počet vzati, učiní velitelstvo okresu doplňovacího.

Povinníci branní, jimž pak ještě náleží služební povinnosť presenční, buďtež k ní povoláni, bez újmy nároků, kteréž mají snad na výhody u vykonávání povinnosti branné; jednoroční dobrovolníci, kteří nevykonali ještě službu presenční, mají ji vykonati také jen v tom případě, jestliže neuplynula ještě doba, na kterou služba ta odročena býti může.

Branní povinníci, kteří vedle ustanovení tohoto odstavce vstupují do vojska (loďstva válečného, náhradní zálohy), připíší se k dobrému toliko v případech §§. 35:4 a 36:2.

8. Byl-li nárok dle odstavce 7. odepřen, možno se odvolati vedle ustanovení §. 57, i nemá tudíž, dokud odepření nenabylo moci práva, konati se řízení další.

Jestliže velitelstvo okresu doplňovacího (praporu zemské obrany) činí námitky proti povolení nároku, budiž vedle ustanovení §. 56:6 vyžádáno o tom rozhodnutí a velitelstvo, jehož se týče, budiž o něm vyrozuměno.

9. Ukáže-li se, že nárok na dočasné osvobození nebo propuštění omylem byl povolen, vysloví bez ohledu na to, jaký čas od té doby uplynul, politické úřady zemské, jimž vedle §. 74 náleží úřad konati, pokud se týče uherské ministerium zemské obrany, odepření nároku, leč že by branný povinník mezi tím nároku toho byl nabyl.

Byl-li nárok odepřen, sluší pak, stalo-li se mylné povolení teprvé v době poměru evidenčního anebo také již, avšak bez viny strany, při odvodu (propuštění), před se jíti vedle ustanovení odstavce 7 *a*) a *b*), bylo-li však mylné povolení nároku při odvodu (propuštění) zaviněno stranou, budiž branný povinník, jehož se týče, pro tento odvod v pořadí losovním dodatečně odveden, pokud se týče nebuď mu čas od propuštění až do doby, kdy opět v počet vzat jest, počítán do doby služební.

10. Výmazy v rejstřících evidenčních mají nastati:

a) Při změnách v příslušnosti, v případech vystěhování se a úmrtí, šetříc při tom dotyčných ustanovení §. 94:2 a 3;

b) jest-li branný povinník zjevně neschopným, na základě šetření §. 20:2), a

c) jakmile odepření důvodu osvobozovacího (propustního) nabylo moci práva. Branní povinníci této třídy, kteří nedostavují se hned k odvodu, buďtež u velitelstva okresu doplňovacího, dokud podlehají služební povinnosti v náhradní záloze — u zemské obrany, dokud podrobeni jsou služební povinnosti v zemské obraně, u politických úřadů okresních (úředníka okresního), obě skupiny až do 31. prosince roku, ve kterém dokonají 32. rok věku, chovány v evidenci ve zvláštním záznamu. Úřadové okresní (úředníci okresní) mají všemi zákonnými prostředky působiti k tomu, aby ti, kteří se nedostavili, k odvodu přišli, jakož i aby oni, jejichž příbuzným urgence (odstavec 7.), také proto, že nebylo lze jich vypátrati, nemohla býti doručena, byli vypátráni. Nejsou-li tito vypátráni, zůstanou v evidenci až do 31. prosince roku, ve kterém dokonají 32. rok věku.

11. K odvodu těch, jimž důvod osvobozovací byl odepřen, přibrány buďtež z původního seznamu odvodního dva výtahy ze seznamů odvodních, v jejichž rubrice připomenutí toto odepření vyznačeno býti má. Z výtahů ze seznamů odvodních budiž usnesení komise odvodní přeneseno také do rubriky připomenutí odvodního seznamu onoho roku, ve kterém branný povinník naposled byl odvodem povinnen.

§. 161.

Evidence branných povinníků, kteří z ohledů rodinných před časem vystoupili ze služby presenční.

Branní povinníci, kteří vedle §. 156:9 před časem vystoupili ze služby presenční, buďtež v době služby presenční, která jim ještě náleží, na základě sdělení, jež od případu k případu učiní sbor základní, vedeni v záznamu u velitelstva okresu doplňovacího (praporu zemské obrany).

a) der im Wege der zeitlichen Befreiung in die Evidenz Gelangte — bei Gefahr am Verzuge sofort, sonst aber bei der folgenden regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke der Stellung zu unterziehen und im Tauglichkeitsfalle, dem Evidenzverhältnisse entsprechend, mit der im §. 5:2 und 4 b festgestellten Dienstpflicht zur Ersatzreserve, oder mit der Dienstpflicht nach §. 5:5 b zur Landwehr zu assentiren und sofort einzureihen;

b) Der im Wege der Militär-Entlassung in die Evidenz Gelangte, in seinem früheren Wehrpflichtverhältnisse, mit seinem Assentjahrgange, und mit der zur Zeit seiner Entlassung innegehabten Charge — insofern er dieser Begünstigung mittlerweile nicht verlustig wurde — bei der Truppe oder Anstalt, aus deren Stand er entlassen worden ist — wenn nicht nach §. 145:5 und 6 eine andere Eintheilung zu erfolgen hat —, der aus dem stehenden Heere, der Kriegsmarine oder Ersatzreserve Entlassene, welcher seiner Dienstpflicht nach in die Evidenz der Landwehr übertreten ist, beim zuständigen Landwehr-Bataillon in Stand zu nehmen.

Die Wiederinstandnahme der Heeres- (Kriegsmarine-, Ersatzreserve-) Dienstpflichtigen veranlaßt das Ergänzungsbezirks-Kommando.

Jene Wehrpflichtigen, denen dann noch eine Präsenz-Dienstpflicht obliegt, sind unbeschadet etwaiger Ansprüche auf Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht zu derselben heranzuziehen; Einjährig-Freiwillige, welche den Präsenzdienst noch nicht abgeleistet haben, haben denselben auch nur in dem Falle zu erfüllen, wenn die zulässige Aufschubszeit noch nicht verstrichen ist.

Eine Gutrechnung der nach den Bestimmungen dieses Punktes in das Heer (die Kriegsmarine, Ersatzreserve) gelangenden Wehrpflichtigen tritt nur in den Fällen der §§. 35:4 und 36:2 ein.

8. Gegen die Aberkennung des Anspruches nach Punkt 7 ist die Berufung nach den Bestimmungen des §. 57 zulässig und es hat daher, insolange die Aberkennung nicht in Rechtskraft erwachsen ist, jedes weitere Verfahren zu unterbleiben.

Wird gegen die Zuerkennung des Anspruches vom Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando Einsprache erhoben, so ist nach den Bestimmungen des §. 56:6 hierüber die Entscheidung einzuholen und von derselben das betreffende Kommando in Kenntniß zu setzen.

9. Sobald sich ergibt, daß die Zuerkennung des Anspruches auf die zeitliche Befreiung oder Entlassung irrthümlich erfolgte, so wird ohne Rücksicht auf den seither verstrichenen Zeitraum, von den nach §. 74 zur Amtshandlung berufenen politischen Landesstellen, beziehungsweise dem ungarischen Landesvertheidigungs-Ministerium, die Aberkennung des Anspruches ausgesprochen, es sei denn, daß der Wehrpflichtige inzwischen in diesen Anspruch getreten ist.

Im Falle der Aberkennung ist sodann, wenn die irrthümliche Zuerkennung erst während des Evidenzverhältnisses oder auch schon, jedoch ohne Verschulden der Partei, bei der Stellung (Entlassung) erfolgte, nach den Bestimmungen des Punktes 7 a und b vorzugehen, wenn jedoch die irrthümliche Zuerkennung des Anspruches bei der Stellung (Entlassung) durch die Partei verschuldet wurde, der betreffende Wehrpflichtige für diese Stellung in der Losreihe nachzustellen, beziehungsweise ihm die Zeit von der Entlassung bis zur Wiederinstandnahme in die Dienstzeit nicht einzurechnen.

10. Löschungen in den Evidenz-Registern haben einzutreten:

a) Bei Aenderungen in der Zuständigkeit, in Auswanderungs- und Todesfällen unter Beachtung der diesfälligen Bestimmungen des §. 94:2 und 3;

b) wenn der Wehrpflichtige offenkundig untauglich ist, auf Grund der Erhebungen (§. 20:2), und

c) sobald die Aberkennung des Befreiungs- (Entlassungs-) Titels in Rechtskraft erwachsen ist. Die nicht sofort zur Stellung gelangenden Wehrpflichtigen dieser Kategorie sind beim Ergänzungsbezirks-Kommando, insolange sie der Ersatzreserve-Dienstpflicht unterliegen — bei der Landwehr, insolange sie der Landwehr-Dienstpflicht unterliegen, bei den politischen Bezirksbehörden (dem Bezirksbeamten), beide Gruppen bis zum 31. Dezember des Jahres, in welchem sie das 32. Lebensjahr vollstrecken, in einem besonderen Vormerkbuche evident zu führen. Die Bezirksbehörden (Bezirksbeamten) haben mit allen gesetzlichen Mitteln dahin zu wirken, daß diese Ausgebliebenen zur Stellung gebracht, sowie Jene, deren Angehörigen die Urgenz (Punkt 7), auch wegen Uneruirbarkeit nicht zugestellt werden konnte, erforscht werden. Werden diese nicht erforscht, so haben sie bis zum 31. Dezember des Jahres, in welchem sie das 32. Lebensjahr vollstrecken, in der Evidenz zu verbleiben.

11. Zur Stellung derjenigen, deren Befreiungstitel aberkannt wurde, sind aus der ursprünglichen Stellungsliste zwei Stellungslisten-Auszüge beizubringen, in deren Anmerkungsrubrik diese Aberkennung ersichtlich zu machen ist. Aus den Stellungslisten-Auszügen ist der Beschluß der Stellungs-Kommission auch in die Anmerkungsrubrik der Stellungsliste jenes Jahres zu übertragen, in welchem der Wehrpflichtige zum letztenmale stellungspflichtig war.

§. 161.

Evidenz der aus Familien-Rücksichten vorzeitig aus dem Präsenzdienste getretenen Wehrpflichtigen.

Die nach §. 156:9 vorzeitig aus dem Präsenzdienste getretenen Wehrpflichtigen sind während der ihnen noch obliegenden Präsenz-Dienstzeit, über fallweise Mittheilung des Standeskörpers, beim Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando in Vormerkung zu führen.

Tito povinníci branní mají každoročně v době pravidelného odvodu v okresu příslušném velitelstvu okresu doplňovacího (praporu zemské obrany) podati průkaz o tom, že trvají poměry, kteréž zakládají výhodu, jíž se jim dostalo.

Vyžadují-li poměry tyto, aby zjištěna byla neschopnosť k výdělku u některého mužského člena rodiny, staň se tak u téhož odvodu.

Průkazy zjednány buďtež prostřednictvím úřadu okresního (úředníka okresního).

V příčině té, kdy pomíjí výhoda a komu přísluší, ji odepříti, platí ustanovení §. 160.

Jakmile odepření výhody nabylo moci práva, má úřad vojenský učiniti další opatření za účelem tím, aby branný povinník, jehož se týče, povolán byl ke službě presenční, která mu pak ještě náleží.

XXIII. Oddělení.

Ženitba vojáků; jak se sdělují tresty soudů civilních.

§. 162.

Ženitba vojáků.

1. Vojáci, kteří jsou v činné službě, jakož i oni trvalí dovolenci, kteří nepřekročili ještě III. třídu životní, mohou se oženiti toliko s povolením svého sboru základního.

2. Záložníci a náhradní záložníci, kteří jsou v poměru neaktivním, pak neaktivní zemští obranci c. k. zemské obrany, konečně zemští obranci král. uherské zemské obrany, jakmile poslednější překročili III. třídu životní, anebo také prve než vystoupili z III. třídy životní, jestliže již vykonali aktivní službu v zemské obraně, nepotřebují povolení k ženění.

§. 163.

Jak se sdělují tresty soudů civilních, vojákům uložené.

1. Příslušnému politickému úřadu okresnímu (úředníku okresnímu) náleží, aby, jestliže ten, jenž prostředkem odvodu nebo vstupu dobrovolného assentován byl ke stálému vojsku, k loďstvu válečnému, k náhradní záloze nebo k zemské obraně, před vřaděním svým soudem odsouzen byl pro zločin nebo pro přečin ze ziskuchtivosti spáchaný neb veřejnou mravnosť urážející, velitelstvu doplňovacího okresu (praporu zemské obrany) sdělil dotyčný rozsudek.

Velitelstvo okresu doplňovacího zaslati má rozsudek tento sboru základnímu.

V zemích koruny uherské sdělí úřadové soudní, jichž se týče, rozsudky, vynesené nad nevřaděnými rekruty, sborům a ústavům prostřednictvím velitelstva okresu doplňovacího (praporu zemské obrany), v jehož evidenci rekrutové ti přísluší.

2. Jakým spůsobem mají sdělena býti odsouzení trestního soudu, týkající se vojáka v poměru neaktivním, ustanoveno jest předpisem o evidenci.

3. Zamešká-li některý voják následkem toho, že v době své povinnosti služební odsouzen byl trestním soudem civilním nebo vojenským, více nežli šest měsíců své služby presenční, musí zameškanou službu presenční dosloužiti uvnitř úhrnné služební povinnosti své.

Zameškal-li některý záložník, náhradní záložník nebo zemský obrance z důvodu stejného jedno nebo několik cvičení ve zbrani, pokud se týče zákonné vojenské vycvičení, musí je dodatečně konati uvnitř služební povinnosti ve vojště, pokud se týče v náhradní záloze nebo v zemské obraně.

Doba trestu budiž vpočtena do úhrnné doby služební.

V zemích koruny uherské budiž trestanci ke zbrani povinnými, kteří pod výminkou na svobodu propuštěni byli, v příčině výkonu povinnosti branné naloženo tak, jako kdyby z vazby trestní pod výminkou propuštěni nebyli.

Dodatek.

§. 164.

Provedení pravidelného odvodu v bývalém kraji Kotarském a na pevnině bývalého kraje Dubrovnického.

V bývalém kraji Kotarském a na pevnině bývalého kraje Dubrovnického nepřihlíží se při provedení pravidelného odvodu v příčině přidělení branných povinníků z těchto obvodů k zemské obraně ani k rozvrhu kontingentu, ani k losování aniž k ustanovením tohoto návodu, která s tím souvisí.

Diese Wehrpflichtigen haben das Bestehen von Verhältnissen, welche die ihnen gewordene Begünstigung begründen, jährlich zur Zeit der regelmäßigen Stellung im zuständigen Bezirke, dem Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando nachzuweisen.

Erheischen diese Verhältnisse die Konstatirung der Erwerbsunfähigkeit eines männlichen Familienmitgliedes, so hat diese bei derselben Stellung zu erfolgen.

Die Nachweise sind im Wege der Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten) einzuholen.

Bezüglich des Erlöschens der Begünstigung und der Kompetenz zur Aberkennung derselben finden die Bestimmungen des §. 160 Anwendung.

Sobald die Aberkennung der Begünstigung in Rechtskraft erwachsen ist, sind militärischerseits wegen Heranziehung des betreffenden Wehrpflichtigen zu dem ihm dann noch obliegenden Präsenzdienste die weiteren Maßnahmen zu treffen.

XXIII. Abschnitt.

Verehelichung der Soldaten; Mittheilung civilgerichtlicher Bestrafungen.

§. 162.

Verehelichung der Soldaten.

1. Die in der aktiven Dienstleistung stehenden Soldaten, wie jene Dauernd-Beurlaubten, welche die III. Altersklasse noch nicht überschritten haben, können sich nur mit Bewilligung ihres Standeskörpers verehelichen.

2. Im nichtaktiven Verhältnisse befindliche Reservemänner und Ersatzreservisten, dann nichtaktive Landwehrmänner der k. k. Landwehr, endlich Landwehrmänner der königl. ungarischen Landwehr, sobald letztere die III. Altersklasse überschritten, oder auch vor dem Austritte aus der III. Altersklasse, wenn sie den aktiven Landwehrdienst bereits abgeleistet haben, bedürfen keiner Ehebewilligung.

§. 163.

Mittheilung civilgerichtlicher Bestrafungen der Soldaten.

1. Die zuständige politische Bezirksbehörde (der Bezirksbeamte) hat, wenn der im Wege der Stellung oder des freiwilligen Eintrittes zum stehenden Heere, der Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr Assentirte vor seiner Einreihung wegen eines Verbrechens oder wegen eines aus Gewinnsucht verübten oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens gerichtlich verurtheilt wurde, dem Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando das bezügliche Urtheil mitzutheilen.

Das Ergänzungsbezirks-Kommando hat dieses Urtheil dem Standeskörper zu übermitteln.

In den Ländern der ungarischen Krone werden die über uneingereihte Rekruten gefällten Urtheile seitens der betreffenden Gerichtsbehörde den Truppen und Anstalten im Wege des evidenzzuständigen Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandos mitgetheilt.

2. In welcher Weise die Mittheilung strafgerichtlicher Verurtheilungen eines im nichtaktiven Verhältnisse befindlichen Soldaten zu erfolgen hat, ist durch die Evidenz-Vorschrift festgestellt.

3. Versäumt ein Soldat infolge einer während seiner Dienstpflichtdauer erlittenen civil- oder militärstrafgerichtlichen Verurtheilung mehr als sechs Monate seines Präsenzdienstes, so hat derselbe den versäumten Präsenzdienst innerhalb seiner Gesammt-Dienstpflicht nachzutragen.

Hat ein Reservist, Ersatzreservist oder Landwehrmann aus gleichem Anlasse eine oder mehrere Waffenübungen, beziehungsweise die gesetzliche militärische Ausbildung versäumt, so hat er diese innerhalb der Heeres-, beziehungsweise Ersatzreserve- oder Landwehr-Dienstpflicht nachzutragen.

Die Strafzeit ist in die Gesammt-Dienstzeit einzurechnen.

In den Ländern der ungarischen Krone sind die bedingt in Freiheit gesetzten wehrpflichtigen Sträflinge in Bezug auf die Erfüllung der Wehrpflicht so zu behandeln, als ob die bedingte Entlassung aus der Strafhaft nicht stattgefunden hätte.

Anhang.

§. 164.

Ausführung der regelmäßigen Stellung im ehemaligen Kreise Kattaro und im Festlande des ehemaligen Kreises von Ragusa.

Im ehemaligen Kreise Kattaro und im Festlande des ehemaligen Kreises von Ragusa kommen bei Ausführung der regelmäßigen Stellung ursächlich der Eintheilung der Wehrpflichtigen dieser Gebiete zur Landwehr, die Kontingents-Repartition, die Losung und die damit im Zusammenhange stehenden Bestimmungen dieser Instruktion außer Betracht.

Vzorce. — Muster.

Poznámka. Formát papíru, jehož užiti třeba, jest buď tento:
A. Výška archu 34 *cm*, šířka archu 42 *cm*.
B. „ „ 40 *cm*, „ „ 50 *cm*.
C. „ „ 46 *cm*, „ „ 59 *cm*.
aneb jest formát papíru zvláště předepsán.

Anmerkung. Die zu benützenden Papierformate sind entweder:
A. Bogenhöhe 34 *cm*, Bogenbreite 42 *cm*.
B. „ 40 *cm*, „ 50 *cm*.
C. „ 46 *cm*, „ 59 *cm*.
oder es wird das Papierformat besonders vorgezeichnet.

Vzorec I a)
k §. 11 návodu.

Místní obec . . . .

V ý t a h

z křestního (rodného) rejstříku o pacholících v době od 1. ledna do 31. prosince roku 18 . . narozených.

Běžné číslo	Rodinné a křestní jméno neb příjmení pacholíkovo	V kterém měsíci a kterého dne se narodil	Zemřel-li, kterého dne, měsíce a roku	1. Křestní jméno neb příjmení *a*) otcovo, *b*) matčino. 2. V kterém čísle domu bydleli, když se pacholík narodil	Jaké umění neb jakou živnost provozuje otec, aneb čím se jinak živí	Připomenutí

N. dne . . . . 18 . .

Podpis toho, kdo matriky vede.

(Pečeť.

Muster I a)
zu §. 11 der Instruktion.

Ortsgemeinde . . . .

Auszug

aus dem Tauf- (Geburts-) Register über die vom 1. Jänner bis 31. Dezember des Jahres 18 . . geborenen Knaben.

Laufende Zahl	Familien- und Tauf- oder Vorname des Knaben	Monat und Tag der Geburt	Tag, Monat, Jahr seines etwaigen Todes	1. Tauf- oder Vorname a) des Vaters, b) der Mutter. 2. Haus-Nro. ihrer Wohnung zur Zeit der Geburt des Knaben	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf des Vaters	Anmerkung

N. am . . ten . . . . 18 . .

Unterschrift des Matrikelführers.

(Siegel.)

Papierformat A.

Vzorec I b)
k §. 11 návodu.

Fara vojenská . . . . . . (vojenské velitelstvo territoriální.) (Velitelstvo okresu doplňovacího.)

Výtah

z křestního (rodného) rejstříku o pacholících, v době od 1. ledna do 31. prosince roku 18 . . narozených.

Běžné číslo	Rodinné a křestní jméno neb příjmení pacholíkovo	Narození		Zemřel-li, kterého dne, měsíce a roku	1. Křestní jméno neb příjmení a) otcovo, b) matčino. 2. Šarže a sbor vojenský (ústav vojska) otce v době narození pacholíkova	Jiná data, která plynou z matriky v příčině příslušnosti domovské	Připomenutí
		měsíc a den	místo a země				
1	2	3	4	5	6	7	8

Poznámka. 1. V rubrice 8. mají vojenská velitelstva territoriální, pak ve výtazích velitelstev okresů doplňovacích tato velitelstva, dle toho, jestliže obec domovská neb rodiště odvodem povinného, nebo také rodiště anebo poslední bydliště otcovo bylo rozhodným pro přikázání, okolnosť tuto vyznačiti.

Rubrika 8. buď tedy na příklad vyplněna takto:
a) „přísluší domovem do obce N“;
b) „do rodiště“;
c) „do N., jakožto rodiště otcova“;
d) „do N., jakožto posledního bydliště otcova“.

2. Formát papíru *A*.

Muster I b)
zu §. 11 der Instruktion.

Militär-Pfarre . . . . (Militär-Territorial-Kommando.) (Ergänzungsbezirks-Kommando)

Auszug

aus dem Tauf- (Geburts-) Register über die vom 1. Jänner bis 31. Dezember des Jahres 18 . . geborenen Knaben.

Laufende Zahl	Familien- und Tauf- oder Vorname des Knaben	Der Geburt		Tag, Monat, Jahr seines etwaigen Todes	1. Tauf- oder Vorname a) des Vaters, b) der Mutter. 2. Charge und Truppenkörper (Heeresanstalt) des Vaters zur Zeit der Geburt des Knaben	Sonstige aus der Matrikel bezüglich der Heimatszuständigkeit hervorgehenden Daten	Anmerkung
		Monat und Tag	Ort und Land				
1	2	3	4	5	6	7	8

Anmerkung. 1. In der Rubrik 8 ist von den Militär-Territorial-Kommanden, dann in den Auszügen der Ergänzungsbezirks-Kommanden von diesen, je nachdem die Heimatszuständigkeits-Gemeinde oder der Geburtsort des Stellungspflichtigen, oder auch der Geburts- oder letzte Aufenthaltsort des Vaters für die Zuweisung maßgebend war, dieser Umstand ersichtlich zu machen.

Es wird daher beispielsweise Rubrik 8, wie folgt, auszufüllen sein:

a) „heimatszuständig nach der Gemeinde N.“;
b) „nach dem Geburtsorte“;
c) „nach N., als dem Geburtsorte des Vaters“;
d) „nach N., als dem letzten Aufenthaltsorte des Vaters.“

2. Papierformat A.

Vzorec II.
k §. 13 návodu.

Okres . . . . Místní obec . . . .

Osvědčení.

N. N. narozen v roce . . . . , příslušný do obce . . . .

přihlásil se dnešního dne k sepsání.

. . . . dne . . . . 18 . .

(Podpis.)

Formát papíru *A* (1/8 archu).

Muster II
zu §. 13 der Instruktion.

Bezirk . . . .

Ortsgemeinde . . . .

Bescheinigung.

N. N., geboren im Jahre . . . ., zuständig zur Gemeinde . . . .

hat sich am heutigen Tage zur Verzeichnung angemeldet.

. . . . am . . . . 18 . .

(Unterschrift.)

Papierformat A (½ Bogen).

Vzorec III.
k §. 15 návodu.

Okres . . . .

Místní obec . . . .

Seznam

I. třídy životní (rozené roku 18 . .), která se roku 18 . . ke pravidelnému odvodu dostaví.

Běžné číslo	Číslo domu	Rodné a křestní jméno neb příjmení odvodem povinného a jiné příjmení	Místo (okres, komitát, země), kde, a měsíc a den, kterého se narodil	Jakého jest náboženství	Zdali jest svoboden neb ženat, má-li děti čili nic	Křestní jméno neb příjmení 1. otcovo 2. matčino	Jaké umění neb jakou živnost provozuje otec, aneb čím se jinak živí	Povolaný jest znalý čtení	Povolaný jest znalý psaní	Povolaný jest znalý hudby	Povolaný jest turnéř	Jaké umění neb jakou živnosť provozuje odvodem povinný, aneb čím se jinak živí	Odvodem povinný mešká nyní (v obci, okresu, komitátu, zemi)	Zdali a od koho bylo ohlášení učiněno, písemně nebo ústně	Připomenutí obecního představeného	Připomenutí úřadu okresního (úředníka okresního)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Viděl a má se vyhlásiti.

N. dne . . . .

C. k. okresní hejtman (okresní úředník).
(Podpis.)

N. dne . . . .

Podpis obecního představeného.

Poznámka. *a*) Není-li rodiště odvodem povinného zároveň jeho místem příslušným, budiž i toto poslednější pojato do rubriky 4.
b) Formát papíru *B*.

Muster III
zu §. 15 der Instruktion.

Bezirk . . . . Ortsgemeinde . . . .

Verzeichniß

der im Jahre 18 . . zur regelmäßigen Stellung gelangenden I. Altersklasse (geboren im Jahre 18 . .).

Laufende Zahl	Haus-Nro.	Familien-, Tauf- oder Vorname des Stellungspflichtigen, auch sonstiger Beiname	Ortschaft (Bezirk, Komitat, Land), Monat und Tag der Geburt	Religion	Stand (ledig oder verheiratet, mit oder ohne Kinder)	Tauf- oder Vorname 1. des Vaters 2. der Mutter	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf des Vaters	Der Berufene ist lese- kundig	schreib- kundig	musik- kundig	Turner	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf des Stellungspflichtigen	Gegenwärtiger Aufenthaltsort (Gemeinde, Bezirk, Komitat, Land) des Stellungspflichtigen	Ob und durch wen die Anmeldung erfolgte, schriftlich oder mündlich	Anmerkung des Gemeindevorstehers	Anmerkung der Bezirksbehörde (des Bezirksbeamten)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Gesehen und kundzumachen.

N. am . . . .

Der k. k. Bezirkshauptmann (der Bezirksbeamte).
(Unterschrift.)

N. am . . . .

Unterschrift des Gemeindevorstehers.

Anmerkung. a) Ist der Geburtsort des Stellungspflichtigen nicht zugleich sein Zuständigkeitsort, so ist auch der letztere in die Rubrik 4 aufzunehmen.
b) Papierformat B.

Vzorec IV.
k §. 15 návodu.

Okres . . . . Místní obec . . . .

Seznam

cizích odvodem povinných, kteří se roku 18 . . ke pravidelnému odvodu dostaví.

Běžné číslo	Číslo domu	Rodné a křestní jméno neb příjmení cizince a jiné příjmení	Místo (okres, komitát, země), kde, a měsíc a den, kterého se narodil	Jakého jest náboženství	Zdali jest svoboden neb ženat, má-li děti čili nic	Křestní jméno neb příjmení 1. otcovo, 2. matčino	Jaké umění neb jakou živnost provozuje otec, aneb čím se jinak živí	Cizinec jest znalý čtení	Cizinec jest znalý psaní	Cizinec jest znalý hudby	Cizinec jest turnéř	Jaké umění neb jakou živnosť provozuje cizinec neb čím se jinak živí	Cizinec jest domovem v obci (okresu, komitátu, zemi)	Listina cestovní neb legitimační, dátum a číslo, kam a na jak dlouho svědčí	Zdali a od koho bylo ohlášení učiněno, písemně nebo ústně	Připomenutí obecního představeného	Připomenutí úřadu okresního
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

I. Třída životní (rozena v roce 18 . .) a t. d.

N. dne . . . .

Podpis obecního představeného.

Formát papíru *A.*

Muster IV
zu §. 15 der Instruktion.

Bezirk . . . .   Ortsgemeinde . . . .

Verzeichniß

der im Jahre 18 . . zur regelmäßigen Stellung gelangenden fremden Stellungspflichtigen.

Laufende Zahl	Haus-Nro.	Familien-, Tauf- oder Vorname des Fremden, auch sonstiger Beiname	Ortschaft (Bezirk, Komitat, Land), Monat und Tag der Geburt	Religion	Stand (ledig oder verheiratet, mit oder ohne Kinder)	Tauf- oder Vorname 1. des Vaters, 2. der Mutter	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf des Vaters	Der Fremde ist lese- kundig	Der Fremde ist schreib- kundig	Der Fremde ist musik- kundig	Der Fremde ist Turner	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf des Fremden	Heimatsgemeinde (Bezirk, Komitat, Land) des Fremden	Reise- oder Legitimations-Urkunde, Datum und Zahl, Ort, wohin und auf wie lange lautend	Ob und durch wen die Anmeldung erfolgte, schriftlich oder mündlich	Anmerkung des Gemeindevorstehers	Anmerkung der Bezirksbehörde
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
		I. Altersklasse (geboren im Jahre 18 . .) u. s. w.															

N. am . . . .

Unterschrift des Gemeindevorstehers.

Papierformat A.

Správní obvod, jurisdikce, komitát, město . . . . .

Okres . . . .

Místní obec . . . .

Vzorec V.
k §. 15 návodu.

Seznam

„docela neznámých“.

Běžné číslo	Jméno a příjmení a jiné příjmení	Rok a den narození, náboženství	Jest manželský neb nemanželský	Křestní jméno nebo příjmení	Zaměstnání	Bydliště a číslo domu	Jméno	Zaměstnání	Jméno pomocnice ku porodu	Připomenutí	
	„docela neznámého“			rodičů, po případě jen matky v době narození „docela neznámého“			kmotra			obecního představeného	okresního úředníka

N. dne . . . .

Podpis obecního představeného.

Formát papíru *A.*

Verwaltungsgebiet, Jurisdiktion, Komitat, Stadt . . . .

Muster V
zu §. 15 der Instruktion.

Bezirk . . . .

Ortsgemeinde . . . .

Verzeichniß

der „gänzlich Unbekannten.“

Laufende Zahl	Vor- und Zuname, auch sonstiger Beiname	Geburtsjahr und Tag, Religion	Legitim oder illegitim	Tauf- oder Vorname	Beschäftigung	Wohnort und Haus-Nr.	Name	Beschäftigung	Name der Geburtshelferin	Anmerkung des Gemeindevorstehers	Anmerkung des Bezirksbeamten
	des „gänzlich Unbekannten“			der Eltern, eventuell nur der Mutter zur Zeit der Geburt des „gänzlich Unbekannten“			der Taufpathen				

N. am . . . .

Unterschrift des Gemeindevorstehers.

Papierformat A.

Vzorec VI.
k §. 24 návodu.

Okres . . . .

Seznam losovní

ke pravidelnému odvodu roku 18 . .

Ze seznamu příslušných odvodem povinných zapsati se má		Rodinné a křestní jméno nebo příjmení odvodem povinného a jiné příjmení	Číslo losu	Připomenutí
obec	běžné číslo			
1	2	3	4	5

Uzavřeno v N. dne . . . . 18 . .

Podpisy obecních představených.

C. k. okresní hejtman (úředník okresní).
(Podpis.)

Formát papíru *A*.

Muster VI
zu §. 24 der Instruktion.

Bezirk . . . .

Losungsliste

zur regelmäßigen Stellung des Jahres 18 . .

Aus dem Verzeichnisse der zuständigen Stellungspflichtigen ist einzutragen die		Familien-, Tauf- oder Vorname des Stellungspflichtigen, auch sonstiger Beiname	Los-nummer	Anmerkung
Gemeinde	Laufende Zahl			
1	2	3	4	5

Geschlossen zu N. am . . ten . . . . 18 . .

Unterschriften der Gemeindevorsteher.

Der k. k. Bezirkshauptmann (der Bezirksbeamte).
(Unterschrift).

Papierformat A.

Vzorec VII.
k §. 28 návodu.

Seznam odvodní okresu . . . .

pro pravidelný odvod v roce 18 . .

Jméno místní obce a číslo v jejím seznamu	Číslo losu	Rodinné a křestní jméno neb příjmení odvodem povinného a jiné příjmení	Kterého roku se narodil	Rodiště (okres, komitát, země)	Jakého jest náboženství, zdali jest svoboden, ženat, má-li děti čili nic	znalý: čtení	znalý: psaní	znalý: hudby	Turnéř	Jaké umění neb jakou živnost provozuje aneb čím se jinak živí	Rodinné a křestní jméno neb příjmení otcovo	Číslo domu, osada, obec, kde odvodem povinný bydlí	O čem se bylo usneseno při posledním odvodu	Výška těla (v metrech)	Žádá-li za dočasné osvobození nebo za jiné výhody ve vykonávání povinnosti branné	Odvodní komise se usnesla, pokud se týče: žádosti za výhody zákonem dovolené	Odvodní komise se usnesla, pokud se týče: vřadění	Den odvodu, jméno sboru, náhradní zálohy aneb zemské obrany, kam odvodem povinný byl vřaděn	Připomenutí
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Poznámka. *a)* Rodiště odvodem povinného budiž tehdy zapsáno do rubriky 5., není-li zároveň jeho místem příslušným.

b) Rubriky 7., 8., 9. a 10. vyplní se toliko tehdy, jestliže obecní představení podali zprávy přisvědčující.

c) Jest-li v témž okresu odvodním několik obcí stejného jména, budiž v rubrice 13. také ještě dotyčná obec podrobněji označena, n. p. připojením fary.

d) Do rubriky 14. zapsáno buď usnesení při posledním odvodu, aby odvodem povinný byl dočasně osvobozen nebo zpět dán.

e) V rubrice 18. uvedou se stručně vady a odchylná po případě dobrá zdání a usnesení členů komise.

f) V oddělení *A* buď v rubrice 2. běžné číslo zapsáno jakožto čítatel, třída životní a číslo losu jakožto jmenovatel, n. p. $\frac{1}{II, 24}$.

g) Ve II., III., pokud se týče ve IV. třídě životní budiž pořadí losovní v rubrice 2. jakožto zlomek označeno tak, že los původně vytažený jest čítatelem a jmenovatel označuje třídu životní a číslo řadové, dle kterého odvodem povinný ve svém pořadí losovním následuje; n. p. $\frac{25}{II, 12}$, $\frac{25}{III, 6}$, $\frac{25}{IV, 2}$. —

Při losováních dodatečných aneb při změnách příslušnosti bude tedy označení na příklad takové: $\frac{25\frac{1}{2}}{II, 11}$, $\frac{25\frac{1}{2}}{III, 5}$, $\frac{25\frac{1}{2}}{IV, 1}$.

h) Označení tohoto užito buď také v oddělení *B* dle stavu onoho pravidelného odvodu, pro který ten, jehož se týče, dodatečně odveden býti má a pro nějž zaznamenán jest ke vřadění do stálého vojska (loďstva válečného), náhradní zálohy nebo zemské obrany.

i) Formát papíru *C*; pro výtahy ze seznamu odvodního o jednotlivých osobách užito buď celých archů tohoto formátu papíru

Muster VII
zu §. 28 der Instruktion.

Stellungsliste des Bezirkes . . . .

für die regelmäßige Stellung im Jahre 18 . .

Angabe der Ortsgemeinde und der Nummer in ihrem Verzeichnisse	Los-Nro.	Familien- und Tauf- oder Vorname des Stellungspflichtigen, auch sonstiger Beiname	Geburtsjahr	Geburtsort (Bezirk, Komitat, Land)	Religion, Stand (ledig, verheiratet mit oder ohne Kinder)	Lese- kundig	Schreib- kundig	Musik- kundig	Turner	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf	Familien- und Tauf- oder Vorname des Vaters	Haus-Nro., Ortschaft, Gemeinde, wo der Stellungspflichtige wohnt	Beschluß bei der letzten Stellung	Körpergröße (Meter)	Erhobene Ansprüche auf die zeitliche Befreiung oder sonstige Begünstigungen in der Erfüllung der Wehrpflicht	Beschluß der Stellungs-Kommission rücksichtlich der erhobenen Ansprüche auf gesetzlich zulässige Begünstigungen	Beschluß der Stellungs-Kommission rücksichtlich der Einreihung	Tag der Stellung, Bezeichnung der Truppe, Ersatzreserve oder Landwehr, wohin die Zuweisung geschah	Anmerkung
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Anmerkung. a) Der Geburtsort des Betreffenden ist in die Rubrik 5 dann aufzunehmen, wenn er nicht zugleich sein Zuständigkeitsort ist.

b) Die Rubriken 7, 8, 9 und 10 werden nur dann ausgefüllt, wenn die Auskünfte der Gemeindevorsteher bejahend ausfielen.

c) Sollten mehrere gleichnamige Gemeinden in demselben Stellungsbezirke vorkommen, so ist in der Rubrik 13 auch noch die fragliche Gemeinde näher, z. B. durch Beifügung der Pfarre zu bezeichnen.

d) In die Rubrik 14 ist der Beschluß bei der letzten Stellung auf zeitliche Befreiung oder auf Zurückstellung einzutragen.

e) In der Rubrik 18 werden die Gebrechen und die etwa abweichenden Gutachten und Beschlüsse der Kommissions-Mitglieder kurz aufgeführt.

f) In der Abtheilung A ist in der Rubrik 2 die laufende Zahl als Zähler, die Altersklasse und Losnummer als Nenner einzutragen, z. B. $\frac{1}{\text{II, 24}}$.

g) In der II., III., beziehungsweise IV. Altersklasse ist die Losreihe in der Rubrik 2 als Bruch derart zu bezeichnen, daß das ursprünglich gezogene Los den Zähler bildet und der Nenner die Altersklasse und die Reihenzahl bezeichnet, in welcher der Stellungspflichtige in seiner Losreihe rangirt; z. B. $\frac{25}{\text{II, 12}}$, $\frac{25}{\text{III, 6}}$, $\frac{25}{\text{IV, 2}}$. — Bei Nachlosungen oder bei Veränderungen der Zuständigkeit wird daher die Bezeichnung beispielsweise sein: $\frac{25^1/_2}{\text{II, 11}}$, $\frac{25^1/_2}{\text{III, 5}}$, $\frac{25^1/_2}{\text{IV, 1}}$.

h) Vorstehende Bezeichnung ist auch in der Abtheilung B nach dem Stande jener regelmäßigen Stellung anzuwenden, für welche der Betreffende nachzustellen und zur Einreihung in das stehende Heer (die Kriegsmarine), Ersatzreserve oder Landwehr vorgemerkt ist.

i) Papierformat C; für Auszüge aus der Stellungsliste über Einzelne sind ganze Bogen dieses Papierformates zu verwenden.

Velitelstvo okresu doplňovacího (úřad okresní)

(Pro království a země v říšské radě zastoupené.)

Vzorec VIII.
k §. 30 návodu.

Výkaz

výsledků odvodních za účelem rozhodnutí, má-li IV. třída životní k odvodu příštího roku býti povolána, pokud se týče zadržána.

Odvodní okres	Odvodní rok	Z těch, kteří se stavěli, pokud se týče kteří vřadění byli od 1. ledna do 31. prosince, zůstalo při sečtení kontingentálním po srážce náhrad (schodků) vpočteno pro: kontingent rekrutů	kontingent náhradní zálohy	zemskou obranu	Úhrnem	Z těch jakožto odvodem povinných ze IV. třídy životní bylo assentováno a při sečtení kontingentálním zůstalo vpočteno na: kontingent rekrutů	kontingent náhradní zálohy	zemskou obranu	Úhrnem	Zbývá z prvních tří tříd životních (rozdíl mezi rubrikami 6 a 10)	Připomenutí
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	18(85)	12	3	.	15	.	1	.	1	14	
B		20	5	2	27	1	2	2	5	22	
C		18	1	2	21	.	.	.	.	21	
atd.		315	26	56	397	2	7	22	31	366	
Tudíž pro okres doplňovací . . . . v obvodu správním . .		365	35	60	460	3	10	24	37	423	

Poznámka. *a*) Počet těch, kteří se mají vpočítati pro rozhodnutí o povolání (zadržení) IV. třídy životní k odvodu a uvésti v rubrice 3., pokud se týče 4., obdržíme, odečteme-li od rozvrženého kontingentu rekrutů (náhradní zálohy) okresu odvodního přebytky, které tu jsou snad z roku předešlého (rubrika 2. — rubrika 6., pokud se týče rubrika 21. — rubrika 25. výkazu velitelstev okresů doplňovacích ke provedení sečtení kontingentálního, vzorec XVII.), pak přebytky pro následující rok odvodní (rubrika 19., pokud se týče 36. tohoto výkazu) k němu přičteme a schodky roku odvodního (rubrika 20., pokud se týče 37. téhož výkazu) odečteme.

b) Počet mužů zemské obrany, kteří se mají vpočítati a uvésti v rubrice 5., obdržíme, odečteme-li od počtu rozvržené nejmenší náležitosti doplňovací, vykázané v rubrice 38. dotčeného výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, schodek, který tu snad jest (rubrika 45. dotčeného výkazu o sečtení kontingentálním) anebo přičteme-li přebytek (rubrika 47. téhož výkazu).

c) V rubrice 7., pokud se týče 8. uvedeni buďtež ti, kteří při sečtení kontingentálním zbyli jakožto vpočtení pro dotyčný kontingent ze IV. třídy životní, t. j. všichni ve IV. třídě životní k odvodu povolaní a vřadění, kteří opět neodpadli, tak n. p. po srážce těch, kteří proti dostavení náhradníka z této třídy opět byli propuštěni atd.

d) Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks-Kommando (Bezirksbehörde)
(Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.)

Muster VIII
zu §. 30 der Instruktion.

Nachweisung

der Stellungsergebnisse zum Zwecke der Entscheidung, ob die IV. Altersklasse zur nächstjährigen Stellung heranzuziehen, beziehungsweise beizubehalten sei.

Stellungsbezirk	Stellungsjahr	Von den vom 1. Jänner bis 31. Dezember Gestellten, beziehungsweise Eingetheilten verblieben bei der Kontingents-Abrechnung nach Abzug der Ersätze (Abgänge) Angerechnete für das Rekruten-Kontingent	das Ersatzreserve-Kontingent	die Landwehr	Zusammen	Hievon die als Stellungspflichtige der IV. Altersklasse Assentirten und bei der Kontingents-Abrechnung angerechnet Verbliebenen des Rekruten-Kontingents	des Ersatzreserve-Kontingents	der Landwehr	Zusammen	Verbleiben aus den ersten drei Altersklassen (Differenz zwischen den Rubriken 6 und 10)	Anmerkung
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	18(85)	12	3	.	15	.	1	.	1	14	
B		20	5	2	27	1	2	2	5	22	
C		18	1	2	21	.	.	.	.	21	
u. s. w.		315	26	56	397	2	7	22	31	366	
Somit für den Ergänzungsbezirk . . . . im Verwaltungsgebiete .		365	35	60	460	3	10	24	37	423	

Anmerkung. a) Die Zahlen der in die Rubrik 3, beziehungsweise 4 einzustellenden, für die Entscheidung über die Heranziehung (Beibehaltung) der IV. Altersklasse zur Stellung Anzurechnenden ergeben sich, wenn von dem anrepartirten Rekruten- (Ersatzreserve-) Kontingente des Stellungsbezirkes die allfälligen Guthabungen des Vorjahres abgezogen (Rubrik 2 — Rubrik 6, beziehungsweise Rubrik 21 — Rubrik 25 des Ausweises der Ergänzungsbezirks-Kommanden zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, Muster XVII), dann die Guthabungen für das folgende Stellungsjahr (Rubrik 19, beziehungsweise 36 dieses Ausweises) zugezählt und die Rückstände des Stellungsjahres (Rubrik 20, beziehungsweise 37 desselben Ausweises) abgerechnet werden.

b) Die in die Rubrik 5 einzustellende Zahl der anzurechnenden Landwehrmänner ergibt sich, wenn von der in der Rubrik 38 des vorbezeichneten Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung ausgewiesenen Zahl des anrepartirten Minimal-Ergänzungserfordernisses der allfällige Abgang (Rubrik 45 des bezogenen Ausweises über die Kontingents-Abrechnung) abgezogen oder die Ueberzahl (Rubrik 47 desselben Ausweises) zugezählt wird.

c) In der Rubrik 7, beziehungsweise 8 sind die bei der Kontingents-Abrechnung für das betreffende Kontingent als angerechnet Verbliebenen der IV. Altersklasse einzustellen, d. h. alle jene in der IV. Altersklasse zur Stellung Berufenen und Eingereihten, welche nicht wieder entfallen sind, so z. B. nach Abzug der gegen Stellung eines Ersatzmannes wieder Entlassenen dieser Kategorie u. s. w.

d) Papierformat A.

Vojenské velitelstvo territoriální . . . . .

Vzorec IX a)
k §. 30 návodu.

Správní obvod . . . .

(Pro království a země v říšské radě zastoupené.)

Přehled

dat doplňovacích pro rozhodnutí, má-li IV. třída životní ke pravidelnému odvodu býti povolána, pokud se týče zadržána.

Správní obvod	Odvodní rok	Pro správní obvod bylo rozvrženo:				Schodek předešlého roku 18(82) na				Tudíž náležitost (součet rubrik 6. a 10.)	Z těch, kteří se stavěli, pokud se týče kteří vřaděni byli od 1. ledna do 31. prosince, zůstalo při sečtení kontingentálním po srážce náhrad (schodků) vpočteno pro				Z těch jakožto odvodem povinných ze IV. třídy životní bylo assentováno a při sečtení kontingentálním zůstalo vpočteno na				Zbývá z prvních tří tříd životních (rozdíl mezi rubrikami 15. a 19.)	Připomenutí
		kontingent		nejnižší doplňovací potřeba zemské obrany	Úhrnem	kontingent		nejnižší doplňovací náležitosť zemské obrany	Úhrnem		kontingent		zemskou obranu	Úhrnem	kontingent		zemskou obranu	Úhrnem		
		rekrutů	náhradní zálohy			rekrutů	náhradní zálohy				rekrutů	náhradní zálohy			rekrutů	náhradní zálohy				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	18(83)	740	74	.	814	2	20	.	22	836	709	73	.	782	30	9	.	39	743	
	18(84)	740	74	.	814	.	.	.	.	814	712	60	.	772	22	12	.	34	738	
	18(85)	740	74	.	814	.	.	.	.	814	730	71	.	801	5	20	.	25	776	
	Součet tříleté náležitosti doplňovací									2464	Součet tříleté úhrady z prvních tří tříd životních								2257	

Formulka pro vypočtení procenta schodku v úhradě náležitostí doplňovacích dle průměrného počtu posledních tří let:
Rozdíl mezi součty náležitosti doplňovací těchto tří let . . . . 2464 (součet rubriky 11.)
a tříletou úhradou z prvních tří tříd životních . . . . 2257 (součet rubriky 20.)
dává schodek . . . 207

100 násobný schodek (207 × 100 = 20.700) dělený úhrnnou náležitostí dává procento tříletého průměrného schodku, $\frac{20.700}{2464} = 8$ [illegible]/2464 %.

Formát papíru *A*.

Militär-Territorial-Kommando . . . . . .

Verwaltungsgebiet . . . .

(Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.)

Muster IX a)
zu §. 30 der Instruktion.

Uebersicht

der Ergänzungs-Daten für die Entscheidung, ob die IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung heranzuziehen, beziehungsweise beizubehalten sei.

Verwaltungs-gebiet	Stellungsjahr	Dem Verwaltungsgebiete wurde anrepartirt				Rückstand des Vorjahres 18(82) auf das				Somit Erforderniß (Summe der Rubriken 6 und 10)	Von den vom 1. Jänner bis 31. Dezember Gestellten, beziehungsweise Eingetheilten verblieben bei der Kontingents-Abrechnung nach Abzug der Ersätze (Abgänge) Angerechnete für				Hievon die als Stellungspflichtige der IV. Altersklasse Assentirten und bei der Kontingents-Abrechnung angerechnet Verbliebenen				Verbleiben aus den ersten drei Altersklassen (Differenz zwischen den Rubriken 15 und 19)	Anmerkung
		Kontingent: Rekruten-	Kontingent: Ersatzreserve-	Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarf	Zusammen	Kontingent: Rekruten-	Kontingent: Ersatzreserve-	Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr	Zusammen		das Kontingent: Rekruten-	das Kontingent: Ersatzreserve-	die Landwehr	Zusammen	des Kontingents: Rekruten-	des Kontingents: Ersatzreserve-	der Landwehr	Zusammen		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	18(83)	740	74	.	814	2	20	.	22	836	709	73	.	782	30	9	.	39	743	
	18(84)	740	74	.	814	.	.	.	.	814	712	60	.	772	22	12	.	34	738	
	18(85)	740	74	.	814	.	.	.	.	814	730	71	.	801	5	20	.	25	776	
	Summe des dreijährigen Ergänzungserfordernisses . .									2464	Summe der dreijährigen Bedeckung aus den ersten drei Altersklassen								2257	

Formel für die Berechnung des Abgang-Prozentes in der Deckung der Ergänzungserfordernisse nach der Durchschnittsberechnung der letzten drei Jahre:

Differenz zwischen den Summen des Ergänzungserfordernisses der drei Jahre . . . . 2464 (Summe der Rubrik 11)
und der dreijährigen Bedeckung aus den ersten drei Altersklassen . . . . 2257 (Summe der Rubrik 20)

gibt den Abgang . . . 207

der 100fache Abgang ($207 \times 100 = 20.700$) dividirt durch das Gesammt-Erforderniß gibt den Prozentsatz des dreijährigen Durchschnitts-Abganges, $\frac{20.700}{2464} = 8^{988}/_{2464}$ %.

Papierformat A.

Vojenské velitelstvo territoriální . . . . .

Správní obvod . . . .

(Pro království a země v říšské radě zastoupené.)

Vzorec IX b)
k §. 30 návodu.

Přehled

dat doplňovacích pro rozhodnutí, má-li IV. třída životní ke pravidelnému odvodu býti povolána, pokud se týče zadržána.

Správní obvod	Odvodní rok	Pro správní obvod bylo rozvrženo: kontingent: rekrutů	Pro správní obvod bylo rozvrženo: kontingent: náhradní zálohy	Pro správní obvod bylo rozvrženo: nejnižší doplňovací potřeba zemské obrany	Pro správní obvod bylo rozvrženo: Úhrnem	Schodek předešlého roku 18(82) na: kontingent: rekrutů	Schodek předešlého roku 18(82) na: kontingent: náhradní zálohy	Schodek předešlého roku 18(82) na: nejnižší doplňovací náležitost zemské obrany	Schodek předešlého roku 18(82) na: Úhrnem	Tudíž náležitost (součet rubrik 6. a 10.)	Z těch, kteří se stavěli, pokud se týče kteří vřadění byli od 1. ledna do 31. prosince, zůstalo při sečtení kontingentálním po srážce náhrad (schodků) vpočteno pro: kontingent: rekrutů	…: kontingent: náhradní zálohy	…: zemskou obranu	…: Úhrnem	Z těch jakožto odvodem povinných ze IV. třídy životní bylo assentováno a při sečtení kontingentálním zůstalo vpočteno na: kontingent: rekrutů	…: kontingent: náhradní zálohy	…: zemskou obranu	…: Úhrnem	Zbývá z prvních tří tříd životních (rozdíl mezi rubrikami 15. a 19.)	Připomenutí
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	18(83)	740	74	180	994	2	20	68	90	1084	709	73	100	882	30	9	2	41	841	
	18(84)	740	74	180	994	—	—	—	—	994	712	60	143	915	22	12	30	64	851	
	18(85)	740	74	180	994	—	—	—	—	994	730	71	120	921	5	20	48	73	848	
	Součet tříleté náležitosti doplňovací									3072	Součet tříleté úhrady z prvních tří tříd životních								2540	

Poznámka: *a)* V rubrikách 3., 4. a 5. obsaženy buďtež kontingenty (nejnižší potřeba doplňovací) obvodu správního bez schodků.

b) V rubrikách 7., 8. a 9. obsaženy jsou po případě schodky roku odvodního, který bezprostředně předcházel třem rokům odvodním, ke kterým přihlížeti sluší, a buďtež schodky tyto ustanoveny z výkazu o sečtení kontingentálním roku předešlého. Rubriky 7., 8., 9. a 10. musí ovšem pro dva poslední roky odvodní, ke kterým přihlížeti sluší, zůstati prázdny.

c) Do rubrik 12., 13. a 14. prvního roku odvodního, ke kterému přihlížeti sluší [18(83)], vpočteny buďtež také případné přebytky, pokud se týče nadbytky zemské obrany z předešlého roku 18(82), poněvadž pro první rok odvodní, ke kterému přihlížeti sluší, přebytky (nadbytky) roku předešlého zrovna tak se počítati musí, jako schodky tohoto roku předešlého (poznámka *b*).

Naproti tomu nevpočtou se takové přebytky z let předešlých pro poslední dva roky, ke kterým přihlížeti sluší [18(84) a 18(85)], poněvadž tyto přebytky v dotyčných číslech uhražovacích roku předešlého v přehledu vykázaného již jsou obsaženy a nemohou se počítati dvojnásobně.

Uhražovací čísla rubrik 12., 13. a 14. obou posledních vykázaných roků odvodních [18(84) a 18(85)] buďtež tedy přesně dle obdoby ustanovení poznámky *a)* a *b)* vzorce VIII. vyšetřena a v obou přehledech vzorce IX *a)* a *b)* uvedena.

d) Formát papíru *A*.

Militär-Territorial-Kommando . . . . . .

Muster IX b)
zu §. 30 der Instruktion.

Verwaltungsgebiet . . . .
(Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder).

Uebersicht

der Ergänzungs-Daten für die Entscheidung, ob die IV. Altersklasse zur regelmäßigen Stellung heranzuziehen, beziehungsweise beizubehalten sei.

Verwaltungs-gebiet	Stellungsjahr	Dem Verwaltungsgebiete wurde anrepartirt				Rückstand des Vorjahres 18(82) auf das				Somit Erforderniß (Summe der Rubriken 6 und 10)	Von den vom 1. Jänner bis 31. Dezember Gestellten, beziehungsweise Eingetheilten verblieben bei der Kontingents-Abrechnung nach Abzug der Ersätze (Abgänge) Angerechnete für				Hievon die als Stellungspflichtige der IV. Altersklasse Assentirten und bei der Kontingents-Abrechnung angerechnet Verbliebenen				Verbleiben aus den ersten drei Altersklassen (Differenz zwischen den Rubriken 15 und 19)	Anmerkung
		Rekruten- Kontingent	Ersatzreserve- Kontingent	Landwehr-Minimal-Ergänzungsbedarf	Zusammen	Rekruten- Kontingent	Ersatzreserve- Kontingent	Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr	Zusammen		das Rekruten Kontingent	das Ersatzreserve- Kontingent	die Landwehr	Zusammen	des Rekruten- Kontingentes	des Ersatzreserve- Kontingentes	der Landwehr	Zusammen		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	18(83)	740	74	180	994	2	20	68	90	1084	709	73	100	882	30	9	2	41	841	
	18(84)	740	74	180	994	—	—	—	—	994	712	60	143	915	22	12	30	64	851	
	18(85)	740	74	180	994	—	—	—	—	994	730	71	120	921	5	20	48	73	848	
	Summe des dreijährigen Ergänzungserfordernisses . .									3072	Summe der dreijährigen Bedeckung aus den ersten drei Altersklassen								2540	

Anmerkung: a) Die Rubriken 3, 4 und 5 haben die Kontingente (Minimal-Ergänzungsbedarf) des Verwaltungsgebietes ohne Rückstände zu enthalten.

b) Die Rubriken 7, 8 und 9 enthalten die allfälligen Rückstände des den drei in Betracht kommenden Stellungsjahren unmittelbar vorausgegangenen Stellungsjahres, und es sind diese Rückstände aus der Nachweisung über die Kontingents-Abrechnung des Vorjahres festzustellen. Die Rubriken 7, 8, 9 und 10 müssen selbstverständlich für die zwei letzten in Betracht kommenden Stellungsjahre leer bleiben.

c) In die Rubriken 12, 13 und 14 des ersten in Betracht kommenden Stellungsjahres [18(83)] sind auch die allfälligen Guthabungen, beziehungsweise die Ueberschüsse der Landwehr aus dem Vorjahre 18(82) einzurechnen, weil für das erste in Betracht kommende Stellungsjahr die Guthabungen (Ueberschüsse) des Vorjahres ebenso in Rechnung kommen müssen, wie die Rückstände dieses Vorjahres (Anmerkung b).

Dagegen entfällt die Einrechnung solcher Guthabungen aus den Vorjahren für die zwei letzten in Betracht kommenden Stellungsjahre [18(84) und 18(85)], weil diese Guthabungen in den betreffenden Bedeckungsziffern des in der Uebersicht ausgewiesenen Vorjahres bereits enthalten sind und nicht doppelt angerechnet werden können.

Die Bedeckungszahlen der Rubriken 12, 13 und 14 der beiden letzten ausgewiesenen Stellungsjahre [18(84) und 18(85)] sind daher strenge nach den Bestimmungen der Anmerkung a) und b) des Musters VIII sinngemäß zu ermitteln und in den beiden Uebersichten Muster IX a) und b) einzustellen.

d) Papierformat A.

Velitelstvo okresu doplňovacího (okresní úředník).
(Pro země koruny uherské.)

Vzorec X.
k §. 30 návodu.

Výkaz

výsledků odvodních za účelem rozhodnutí, zdali a kde má IV. třída životní k odvodu příštího roku býti povolána, pokud se týče zadržána.

Odvodní okres	Odvodní rok	Rozvržený kontingent		Úhrnem	Po sečtení kontingentálním zůstalo schodků v kontingentu		Z těch, kteří byli assentováni v pořadí losovním IV. třídy životní, počítáni byli na kontingent*)		Úhrnem	Přebytky v kontingentu pro příští rok odvodní		Úhrnem	Tudíž v okresu doplňovacím skutečný schodek**)	Připomenutí
		rekrutů	náhradní zálohy		rekrutů	náhradní zálohy	rekrutů	náhradní zálohy		rekrutů	náhradní zálohy			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A.	18(83)	150	15	165	1	15	.	.	16	.	.			Zde buďtež ve stejném pořadí uvedeny ony okresy odvodní, ve kterých v posledním roce, pro nějž výkaz se sestavuje, IV. třída životní k odvodu povolána byla.
B.		175	17	192	.	.	.	.	.	6	.			
C.		165	16	181	5	15	.	.	20	.	.			
atd.		419	43	462	20	30	.	.	50	.	.			
Úhrnem		909	91	1000	26	60	.	.	86	6	.	6	80	
A.	18(84)	145	15	160	.	7	.	.	7	4	.			
B.		190	19	209	.	.	.	.	.	3	2			
C.		165	17	182	.	.	.	.	.	5	1			
atd.		273	26	299	10	25	.	.	35	.	.			
Úhrnem		773	77	850	10	32	.	.	42	12	3	15	27	
A.	18(85)	155	15	170	.	.	.	.	.	.	2			
B.		200	20	220	.	.	.	.	.	3	1			
C.		175	18	193	.	11	.	.	11	4	.			
atd.		361	36	397	10	26	.	.	36	.	.			
Úhrnem		891	89	980	10	37	.	.	47	7	3	10	37	

Úhrn kontingentů vojska, rozvržených pro rok 18(83), 18(84) a 18(85), činí 2830 mužů, tudíž průměrem 943 mužů.
Úhrn schodků v letech 18(83), 18(84) a 18(85) obnáší 144 mužů, tudíž průměrem 48 mužů, což se rovná $5^1/_{11}$% průměrného kontingentu vojska.

*) Takoví vpočtení, pro které náhrada v roce odvodním již dána byla, nebuďtež uváděni.

**) Je-li tu podmínka pro povolání nebo zadržení IV. třídy životní, povolá se třída ta v oněch okresích odvodních, které „skutečně" vykazují schodek (rubrika 10. s odečtením součtu čísel přebytku pro příští rok odvodní v kontingentu rekrutů a náhradní zálohy rubriky 11. a 12.).

Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks-Kommando (Bezirksbeamte).
(Für die Länder der ungarischen Krone.)

Muster X
zu §. 30 der Instruktion.

Nachweisung

der Stellungsergebnisse zum Zwecke der Entscheidung, ob und wo die IV. Altersklasse zur nächstjährigen Stellung heranzuziehen, beziehungsweise beizubehalten sei.

Stellungsbezirk	Stellungsjahr	Anrepartirtes Kontingent: Rekruten-	Anrepartirtes Kontingent: Ersatzreserve-	Zusammen	Nach der Kontingents-Abrechnung sind im ... Kontingente Rückstände verblieben: Rekruten-	Nach der Kontingents-Abrechnung sind im ... Kontingente Rückstände verblieben: Ersatzreserve-	Von den in der Losreihe der IV. Altersklasse Assentirten wurden gezählt auf das Kontingent*): Rekruten-	Von den in der Losreihe der IV. Altersklasse Assentirten wurden gezählt auf das Kontingent*): Ersatzreserve-	Zusammen	Guthabungen im Rekruten- Kontingente für das folgende Stellungsjahr	Guthabungen im Ersatzreserve- Kontingente für das folgende Stellungsjahr	Zusammen	Somit im Ergänzungsbezirke thatsächlicher Abgang**)	Anmerkung
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A.	18(83)	150	15	165	1	15	.	.	16	.	.			Hier sind in gleicher Reihenfolge jene Stellungsbezirke zu bezeichnen, in welchen im letzten Jahre, für welches die Nachweisung verfaßt wird die IV. Altersklasse zur Stellung beigezogen wurde.
B.		175	17	192	.	.	.	.	.	6	.			
C.		165	16	181	5	15	.	.	20	.	.			
u. s. w.		419	43	462	20	30	.	.	50	.	.			
Zusammen		909	91	1000	26	60	.	.	86	6	.	6	80	
A.	18(84)	145	15	160	.	7	.	.	7	4	.			
B.		190	19	209	.	.	.	.	.	3	2			
C.		165	17	182	.	.	.	.	.	5	1			
u. s. w.		273	26	299	10	25	.	.	35	.	.			
Zusammen		773	77	850	10	32	.	.	42	12	3	15	27	
A.	18(85)	155	15	170	.	.	.	.	.	.	2			
B.		200	20	220	.	.	.	.	.	3	1			
C.		175	18	193	.	11	.	.	11	4	.			
u. s. w.		361	36	397	10	26	.	.	36	.	.			
Zusammen		891	89	980	10	37	.	.	47	7	3	10	37	

Summe der pro 18(83), 18(84) und 18(85) anrepartirten Heeres-Kontingente 2830 Mann, somit der Durchschnitt 943 Mann.

Die Summe der Abgänge in den Jahren 18(83), 18(84) und 18(85) beträgt 144 Mann, somit der Durchschnitt 48 Mann, gleich $5\frac{1}{11}$ % des durchschnittlichen Heeres-Kontingents.

*) Derlei Gezählte, für welche der Ersatz im Stellungsjahre bereits geleistet worden ist, sind nicht auszuweisen.

**) Wenn die Bedingung für die Heranziehung oder Beibehaltung der IV. Altersklasse zutrifft, wird dieselbe in jenen Stellungsbezirken berufen, welche „thatsächlich" einen Abgang ausweisen (Rubrik 10 weniger der Summe der Ziffern der Guthabung für das folgende Stellungsjahr im Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente Rubriken 11 und 12).

Papierformat A.

Velitelstvo okresu doplňovacího (okresní úřad).

(Pro království a země v říšské radě zastoupené.)

V ý-

branných povinníků, kteří pro rozvrh kontingentu rekrutů a náhradní zálohy a

Schodek pro			Doplňovací výsledek od 1. ledna do konce července 18(86)											Úhrn assentovaných branných povinníků (rubrika 9. a 14.)	Náhrady pro		Schodek v zemské obraně z těch, kteří počítáni jsou v rubrice 8.	Úhrn (rubrik 16. až 18.)
vojsko	náhradní zálohu	nejnižší doplňovací náležitost zemské obrany	Přiděleno bylo s trvalým určením						Assentováno bylo s výhradou dodatečného ustanovení určení dle pořadí losovního						vojsko	náhradní zálohu		
			do vojska		do náhradní zálohy		do zemské obrany	Úhrn (rubrik 4. až 8.)	z				Úhrn (rubrik 10. až 13.)					
			Přebytky z roku předešlého	Vpočísti se mají z běžícího roku	Přebytky z roku předešlého	Vpočísti se mají z běžícího roku	Vpočísti se mají z běžícího roku		I.	II.	III.	IV.						
z předešlého roku 18(85)									třídy životní						od 1. ledna do konce července			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

Poznámka: *a)* Do rubrik 1., 2. a 3. přeneseny buďtež schodky v rozvržených kontingentech, pokud se týče v rozvržené nejnižší doplňovací náležitosti z výkazu o sečtení kontingentálním roku předešlého.

b) V rubrikách 4. a 6. uvedeny buďtež toliko dotyčné přebytky z výkazu o sečtení kontingentálním roku předešlého.

c) V rubrice 5. uvedeni buďtež všichni, kteří v běžícím roce do konce července pro kontingent rekrutů vojska (loďstva válečného) vpočteni býti mají, kteří v každém případě ve vojště (loďstvu válečném) zůstati musí a kteří nemají se zapsati pod rubrikami 4., pak 10. až 13., zejmena chovanci vojenských ústavů vzdělavacích, dobrovolníci a jednoroční dobrovolníci (§. 35:3 lit. *a*), 1. odstavec, pak lit. *b*) návodu ke provedení zákona o povinnosti branné), pak ti, kteří v pořadí losovním za dřívější roky odvodní dodatečně odvedeni byli, ti, kteří z povinnosti úřadu se stavěli, ti, kteří dle §. 35:7 k dobrému se počítati mají, ti, kteří z evidence náhradní zálohy, pozbyvše důvodu propustního, pro kontingent rekrutů vpočteni býti mají atd.

d) V rubrice 7. mohou zapsáni býti toliko oni náhradní záložníci, kteří nepochybně zůstati musí v náhradní záloze, jakož i ti, kteří v pořadí losovním za dřívější roky odvodní pro náhradní zálohu dodatečně odvedeni byli, pak evidentisté náhradní zálohy, kteří pozbyvše důvodu propustního do náhradní zálohy přiděleni byli a na kontingent náhradní zálohy vpočteni býti mají, ti, kteří k dobrému počítati se mají dle §. 36:3 atd.

e) V rubrice 8. zapsáni buďtež všichni, kteří od 1. ledna do konce července se zákonnou povinností služební k zemské obraně přikázáni byli, zejmena ti, kteří dle pořadí losovního za dřívější roky odvodní dodatečně odvedeni byli, pak ti, kteří n. p. jakožto pod výminkou schopní (§. 64:3, odstavec 4.) do zemské obrany vřaděni byli atd.

f) V rubrikách 10. až 13. buďtež dle svých tříd životních zapsáni všichni, kteří s výhradou dodatečného určení se stavěli, ke kterým také počítati sluší vlastníky zděděných hospodářství polních, pak jednoroční dobrovolníky (§. 35: 3, lit. *a*), druhý odstavec, a lit. *c*), poněvadž i oni mohou definitivně přiděleni býti do vojska nebo do zemské obrany teprvé po rozvrhu dle okresů odvodních.

Vzorec XI a)
k §. 32 návodu.

k a z

nejnižší potřeby doplňovací pro zemskou obranu v roce 18(86) vpočteni býti mají.

Zbývá branných povinníků, kteří pro rozvrh v běžícím roce vpočteni býti mají (rozdíl mezi rubrikami 15. a 19.)	Připomenutí	Dobrovolníci, které nelze ještě počítati k dobrému (§. 35:3 lit. d)	Počet těch, kteří pro běžící rok k odvodu povoláni byli					Počet těch, kteří zaznamenáni jsou k odvodu dodatečnému							
			z třídy životní				Úhrn (rubrik 23. až 26.)	pro odvod v běžícím roce z třídy životní				Úhrn (rubrik 28. až 31.)	pro dřívější odvody		
			I.	II.	III.	IV.		I.	II.	III.	IV.		pro vojsko (loďstvo válečné)	pro náhradní zálohu	pro zemskou obranu
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35

g) V rubrikách 16. a 17. zapsány buďtež všecky náhrady pro dotyčné kontingenty, které od 1. ledna do konce července již povoleny jsou.

h) V rubrice 18. buďtež jakožto schodky v zemské obraně zapsáni pouze ti, kteří ve výkazu rubrika 8. pro zemskou obranu v běžícím roce zapsáni jsou, aby se počítali k dobrému, a kteří do konce července ze svazku zemské obrany opět ubyli.

i) V rubrice 20. budiž uveden jakožto zbytek ke vpočtení pro rozvrh: rozdíl, který vychází, jestliže od počtu těch, kteří v rubrice 15. vykázáni jsou, odečte se počet těch, kteří zapsáni jsou v rubrice 19.

k) V rubrice 22. zapsáni buďtež jednoroční dobrovolníci, vřadění z tříd životních, dosud nepovolaných, kteří dle §. 35:3 lit. *d)* návodu ke provedení zákona o povinnosti branné pro rok odvodní teprvé při sečtení kontingentálním následkem schodků k dobrému počítati se mohou.

l) V rubrikách 23., 24., 25. a 26. zapsáni buďtež všichni v I., II. nebo III., pokud se týče ve IV. třídě životní k odvodu povolaní, pojímaje v to ty, kteří v rubrikách 28., 29., 30., pokud se týče 31. k dodatečnému odvodu pro rok odvodní [18(86)] zaznamenáni jsou, však vyjma ty, kteří sice ještě jsou v některé třídě životní odvodem povinné, avšak zaznamenáni jsou k odvodu dodatečnému za některý odvod dřívější.

m) V rubrikách 28., 29., 30. a 31. zapsáni buďtež toliko ti, kteří v běžícím roce k odvodu se nedostavili a k odvodu dodatečnému zaznamenáni byli.

n) V rubrikách 33., 34. a 35. zapsáni buďtež všichni, kteří při dřívějších odvodech se nedostavili a k odvodu dodatečnému zaznamenáni jsou, bez rozdílu, náležejí-li ještě k některé třídě životní odvodem povinné čili nic.

o) Velitelstva okresů doplňovacích mají vzorec doplniti rubrikou pod názvem „okresy odvodní“, kteráž však, aby nebyla porušena souhlasnost se stejnými podáními úřadů politických, zůstati má bez čísla.

p) Formát papíru *B.*

Ergänzungsbezirks-Kommando (Bezirksbehörde).

(Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.)

Nach-

über die für die Repartition des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingents und des Minimal-

Rückstand für			Ergänzungsergebniß vom 1. Jänner bis Ende Juli 18(86)												Ersätze für			
			Mit bleibender Widmung Eingetheilte						Assentirte mit dem Vorbehalte der nachträglichen Feststellung der Widmung nach der Losreihe					Summe der assentirten Wehrpflichtigen (Rubrik 9 und 14)				Summe (der Rubriken 16 bis 18)
			in das Heer		in die Ersatzreserve		in die Landwehr	Summe (der Rubriken 4 bis 8)	aus der				Summe (der Rubriken 10 bis 13)					
das Heer	die Ersatzreserve	das Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr	Guthaben aus dem Vorjahre	Anzurechnende aus dem laufenden Jahre	Guthaben aus dem Vorjahre	Anzurechnende aus dem laufenden Jahre	Anzurechnende aus dem laufenden Jahre		I.	II.	III.	IV.			das Heer	die Ersatzreserve	Abgang in der Landwehr von in der Rubrik 8 Gezählten	
aus dem Vorjahre 18(85)									Altersklasse						vom 1. Jänner bis Ende Juli			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

Anmerkung: a) In die Rubriken 1, 2 und 3 sind die Rückstände auf die anrepartirten Kontingente, beziehungsweise auf das anrepartirte Minimal-Ergänzungserforderniß aus der Nachweisung über die Kontingents-Abrechnung des Vorjahres zu übertragen.

b) In den Rubriken 4 und 6 sind nur die bezüglichen Guthabungen aus der Nachweisung über die Kontingents-Abrechnung des Vorjahres einzustellen.

c) In die Rubrik 5 sind alle im laufenden Jahre bis Ende Juli für das Rekruten-Kontingent des Heeres (der Kriegsmarine) Anzurechnenden einzustellen, welche unter allen Umständen im Heere (in der Kriegsmarine) verbleiben müssen und nicht unter den Rubriken 4, dann 10 bis 13 zu verzeichnen sind, insbesondere Zöglinge der Militär-Bildungs-Anstalten, Freiwillige und Einjährig-Freiwillige [§. 35 : 3 lit. a), 1. Absatz, dann lit. b) der Instruktion zur Ausführung des Wehrgesetzes], ferner in der Losreihe für frühere Stellungsjahre Nachgestellte, von Amtswegen Gestellte, Gutzurechnende nach §. 35 : 7, aus der Evidenz der Ersatzreserve in Folge Verlust des Entlassungstitels für das Rekruten-Kontingent Anzurechnende u. s. w.

d) In der Rubrik 7 können nur jene Ersatzreservisten verzeichnet werden, welche zweifellos in der Ersatzreserve verbleiben müssen, wie die in der Losreihe für frühere Stellungsjahre für die Ersatzreserve Nachgestellten, dann die Evidentisten der Ersatzreserve, welche nach Verlust des Entlassungstitels in die Ersatzreserve eingetheilt wurden und auf das Kontingent der Ersatzreserve anzurechnen sind, Gutzurechnende nach §. 36 : 3 u. s. w.

e) In der Rubrik 8 sind alle vom 1. Jänner bis Ende Juli mit der gesetzlichen Dienstpflicht in die Landwehr Gelangten zu verzeichnen, insbesondere die nach der Losreihe für frühere Stellungsjahre Nachgestellten, dann die z. B. als bedingt-tauglich (§. 64 : 3, Absatz 4) in die Landwehr Eingereihten u. s. w.

f) In den Rubriken 10 bis 13 sind nach ihren Altersklassen zu verzeichnen alle mit Vorbehalt der nachträglichen Widmung Gestellten, zu welchen auch die Eigenthümer ererbter Landwirthschaften, dann die Einjährig-Freiwilligen [§. 35 : 3, lit. a), zweiter Absatz, und lit. c)] zu zählen sind, da auch deren definitive Eintheilung in das Heer oder in die Landwehr erst nach der stellungsbezirksweisen Repartition erfolgen kann.

weisung

Ergänzungsbedarfes der Landwehr im Jahre 18(86) anzurechnenden Wehrpflichtigen.

Verbleiben für die Repartition im laufenden Jahre anzurechnende Wehrpflichtige (Differenz zwischen den Rubriken 15 und 19)	Anmerkung	Noch nicht gutzurechnende Freiwillige [§. 35: 3 lit. d)]	Anzahl der für das laufende Jahr zur Stellung Berufenen					Anzahl der zur Nachstellung Vorgemerkten							
			aus der				Summe (der Rubriken 23 bis 26)	für die Stellung im laufenden Jahre aus der				Summe (der Rubriken 28 bis 31)	für frühere Stellungen		
			I.	II.	III.	IV.		I.	II.	III.	IV.		für das Heer (die Kriegsmarine)	für die Ersatzreserve	für die Landwehr
			Altersklasse					Altersklasse							
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35

g) In den Rubriken 16 und 17 sind alle Ersätze für die betreffenden Kontingente zu verzeichnen, welche vom 1. Jänner bis Ende Juli bereits bewilligt sind.

h) In der Rubrik 18 sind als Abgänge in der Landwehr nur solche zu verzeichnen, welche in der Nachweisung Rubrik 8 für die Landwehr im laufenden Jahre zur Gutrechnung verzeichnet und bis Ende Juli dem Landwehr-Verbande wieder entgangen sind.

i) In der Rubrik 20 ist als zur Anrechnung für die Repartition verbleibend einzustellen: Die Differenz, welche sich ergibt, wenn von der Zahl der in Rubrik 15 Ausgewiesenen die Anzahl der in der Rubrik 19 Verzeichneten abgezogen wird.

k) In der Rubrik 22 sind die aus noch nicht berufenen Altersklassen eingereihten Einjährig-Freiwilligen zu verzeichnen, welche nach §. 35: 3 lit. d) der Instruktion zur Ausführung des Wehrgesetzes für das Stellungsjahr erst bei der Kontingents-Abrechnung infolge von Abgängen gutgerechnet werden können.

l) In den Rubriken 23, 24, 25 und 26 sind alle in der I., II. oder III., beziehungsweise IV. Altersklasse zur Stellung Berufenen, einschließlich der in den Rubriken: 28, 29, 30, beziehungsweise 31 zur Nachstellung für das Stellungsjahr [18(86)] Vorgemerkten zu verzeichnen, jedoch ausschließlich der zwar noch in einer stellungspflichtigen Altersklasse Befindlichen, jedoch für eine frühere Stellung zur Nachstellung Vorgemerkten.

m) In den Rubriken 28, 29, 30 und 31 sind nur die im laufenden Jahre zur Stellung Nichterschienenen und zur Nachstellung Vorgemerkten zu verzeichnen.

n) In den Rubriken 33, 34 und 35 sind alle bei früheren Stellungen Nichterschienenen und zur Nachstellung Vorgemerkten ohne Rücksicht, ob sie noch einer stellungspflichtigen Altersklasse angehören oder nicht, zu verzeichnen.

o) Die Ergänzungsbezirks-Kommanden haben das Muster durch die Aufnahme einer Rubrik mit der Bezeichnung „Stellungsbezirke" zu ergänzen, welche jedoch, um den Einklang mit den gleichen Eingaben der politischen Behörden nicht zu stören, unnummerirt zu bleiben hat.

p) Papierformat B.

Velitelstvo okresu doplňovacího (okresní úředník).

(Pro země koruny uherské.)

Vzorec XI b)
k §. 32 návodu.

Výkaz

výsledku odvodního od 1. ledna do konce července 18 . .

Okres odvodní	V kontingentu rekrutů								V kontingentu náhradní zálohy								Od 1. ledna do konce července bylo vřaděno do zemské obrany*)	Počet nepřítomných z tříd životních odvodem povinných	Připomenutí
				Z toho			jest koncem července					Z toho			jest koncem července				
	Rozvržený kontingent	K tomu schodky z roku předešlého	Úhrnem	přebytky, které povstaly do započetí doby odvodní	ti, kteří se do konce července stavěli na kontingent	Úhrnem	přebytečně odvedených	schodek	Rozvržený kontingent	K tomu schodky z roku předešlého	Úhrnem	přebytky, které povstaly do započetí doby odvodní	ti, kteří se do konce července stavěli na kontingent	Úhrnem	přebytečně odvedených	schodek			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

*) Do této rubriky pojati buďtež všichni, kteří se počítají vedle §. 72, *A* 1, *h*, *i* a *j*. Ti, kteří jsou vřaděni dle §. 102 : 2, nebuďtež zde počítáni.
Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks-Kommando (Bezirksbeamter).

(Für die Länder der ungarischen Krone.)

Muster XI b)
zu §. 32 der Instruktion.

Nachweisung

über das Stellungsergebniß vom 1. Jänner bis Ende Juli 18 . . .

Stellungs-bezirk	Im Rekruten-Kontingente								Im Ersatzreserve-Kontingente								Vom 1. Jänner bis Ende Juli wurden in die Landwehr eingereiht*)	Zahl der Abwesenden der stellungspflichtigen Altersklassen	An-merkung
	Unrepartirtes Kontingent	Hiezu Rückstände vom Vorjahre	Zusammen	Hievon			zeigt sich mit Ende Juli		Unrepartirtes Kontingent	Hiezu Rückstände vom Vorjahre	Zusammen	Hievon			zeigt sich mit Ende Juli				
				die bis zum Beginne der Stellungsperiode entstandenen Guthabungen	die bis Ende Juli auf das Kontingent Gestellten	Zusammen	Ueberstellung	Abgang				die bis zum Beginne der Stellungsperiode entstandenen Guthabungen	die bis Ende Juli auf das Kontingent Gestellten	Zusammen	Ueberstellung	Abgang			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

*) In diese Rubrik sind alle jene aufzunehmen, welche nach §. 72, A 1, h), i) und j) gezählt werden. Die nach §. 102:2 Eingereihten sind hier nicht zu zählen.

Papierformat A.

Komitát . . . .

Město . . . .

Vzorec XII a).
k §. 32 návodu.

Výkaz

o průměrných procentech dočasně osvobozených a schopných při pravidelném odvodu roku 18 . . .

Jméno a běžné číslo okresu odvodního	Rok odvodní	Třída životní	Rok narození odvodem povinných k odvodu povolaných	Počet odvodem povinných k odvodu povolaných	Počet odvodem povinných dočasně osvobozených	Počet předvedených a prohlédnutých odvodem povinných	Počet těch, kteří z předvedených odvodem povinných vůbec nebo jakožto pod výminkou schopní assentováni byli na kontingent rekrutů, pokud se týče náhradní zálohy a k zemské obraně.	Jak se počítá průměrné procento dočasně osvobozených: V rubrice 6. zapsaný počet dočasně osvobozených násobený 100 a vycházející z toho číslo dělené cifrou zaznamenanou v rubrice 5. dává následující cifru:	Zlomek, který zůstává následkem výpočtu uvedeného pod rubrikou 9., přeměněný na zlomek desetinný, t. j. číslo nad čarou (čitatel) 10 násobeno a vyplývající z toho číslo děleno číslem pod čarou (jmenovatelem), a zbývající zlomek, pokud jest větší než ½, za celé číslo počítaný, obnáší-li však ½ aneb méně než ½, vůbec nepočítaný, dává následující zlomek desetinný:	Přičte-li se k celému číslu, zapsanému v rubrice 9., zlomek desetinný, vyplývající z rubriky 10., obdržíme následující průměrné procento dočasně osvobozených:	Jak se počítá průměrné procento schopných: V rubrice 8. zapsaný počet assentovaných násobený 100 a vycházející z toho číslo dělené cifrou zaznamenanou v rubrice 7., dává následující cifru:	Zlomek, který zůstal následkem výpočtu uvedeného pod rubrikou 12., přeměněný na zlomek desetinný, t. j. číslo nad čarou (čitatel) 10 násobeno a vyplývající z toho číslo děleno číslem pod čarou (jmenovatelem), a zbývající zlomek, pokud jest větší než ½, za celé číslo počítaný, obnáší-li však ½ aneb méně než ½, vůbec nepočítaný, dává následující zlomek desetinný:	Přičte-li se k celému číslu, zapsanému v rubrice 12., zlomek desetinný, vyplývající z rubriky 13., obdržíme následující průměrné procento schopných:
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	18 . . Dle výsledku do 30. list. 18 . .	I.	18 . .										
		II.	18 . .										
		III.	18 . .										

N. dne . . . .

Okresní úředník
(podpis.)

Formát papíru A.

Komitat . . . .

Stadt . . . .

Muster XII a)
zu §. 32 der Instruktion.

Nachweisung

über die Durchschnitts-Prozente der zeitlich Befreiten und Tauglichen bei der regelmäßigen Stellung des Jahres 18 . . .

Name und laufende Zahl des Stellungsbezirkes	Stellungsjahr	Altersklasse	Geburtsjahr der zur Stellung berufenen Stellungspflichtigen	Anzahl der zur Stellung berufenen Stellungspflichtigen	Anzahl der zeitlich befreiten Stellungspflichtigen	Anzahl der vorgeführten und untersuchten Stellungspflichtigen	Anzahl der von den vorgeführten Stellungspflichtigen überhaupt oder bedingt-tauglich auf das Rekruten-, beziehungsweise Ersatzreserve-Kontingent und zur Landwehr Assentirten	Berechnung des Durchschnitts-Prozentes der zeitlich Befreiten: Die in der Rubrik 6 verzeichnete Ziffer der zeitlich Befreiten mit 100 multiplizirt und die sich hiedurch ergebende Zahl durch die, in der Rubrik 5 verzeichnete Ziffer dividirt, ergibt folgende Ziffer:	Der Bruchtheil, welcher in Folge der unter Rubrik 9 bezeichneten Berechnung verbleibt, in einen Decimalbruch umgewandelt, d. h. die Zahl oder der Linie (den Zähler) mit 10 multiplizirt und die hiedurch sich ergebende Zahl durch die Zahl unter der Linie (den Nenner) dividirt und der verbleibende Bruchtheil, insofern er größer als ½ ist, als ein Ganzes gerechnet, wenn er aber ½ oder weniger als ½ beträgt, außer Betracht gelassen, ergibt folgenden Decimalbruch:	Zu der in der Rubrik 9 verzeichneten ganzen Zahl den laut Rubrik 10 resultirten Decimalbruch hinzugerechnet, ergibt sich folgendes Durchschnitts-Procent der zeitlich Befreiten:	Berechnung des Durchschnitts-Prozentes der Tauglichen: Die in der Rubrik 8 verzeichnete Anzahl der Assentirten mit 100 multiplizirt und die sich hiedurch ergebende Zahl durch die in der Rubrik 7 verzeichnete Ziffer dividirt, ergibt folgende Ziffer:	Der Bruchtheil, welcher in Folge der, unter Rubrik 12 bezeichneten Berechnung verblieb, in einen Decimalbruch umgewandelt, d. h. die Zahl oder der Linie (den Zähler) mit 10 multiplizirt, und die hiedurch sich ergebende Zahl durch die Zahl unter der Linie (den Nenner) dividirt und der verbliebene Bruchtheil, insofern er größer als ½ ist, als ein Ganzes gerechnet, wenn er aber ½ oder weniger als ½ beträgt, außer Betracht gelassen, ergibt folgenden Decimalbruch:	Zu der, in der Rubrik 12 verzeichneten ganzen Zahl, den laut Rubrik 13 resultirten Decimalbruch hinzugerechnet, ergibt sich folgendes Durchschnitts-Prozent der Tauglichen:
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	18 . . Nach dem Ergebnisse bis 30. Nov. 18 . .	I.	18 . .										
		II.	18 . .										
		III.	18 . .										

N. am . . . .

Der Bezirksbeamte
(Unterschrift.)

Papierformat A.

Velitelstvo okresu doplňovacího . . . . .

(Pro země koruny uherské.)

Vzorec XII b)
k §. 32 návodu.

Výkaz

o průměrném procentu dočasně osvobozených a schopných v posledních třech rocích odvodních.

Okres odvodní	V rocích	Třída životní I.						Třída životní II.						Třída životní III.						Připomenutí
		Počet těch, kteří v seznamu odvodním zapsáni jsou	Počet dočasně osvobozených	Procenta dočasně osvobozených	Počet skutečně předvedených	Počet těch, kteří za schopné uznáni a vřaděni byli	Procenta schopnosti	Počet těch, kteří v seznamu odvodním zapsáni jsou	Počet dočasně osvobozených	Procenta dočasně osvobozených	Počet skutečně předvedených	Počet těch, kteří za schopné uznáni a vřaděni byli	Procenta schopnosti	Počet těch, kteří v seznamu odvodním zapsáni jsou	Počet dočasně osvobozených	Procenta dočasně osvobozených	Počet skutečně předvedených	Počet těch, kteří za schopné uznáni a vřaděni byli	Procenta schopnosti	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	18 . .																			
	18 . .																			
	18 . .																			
	Průměrné procento tří roků odvodních																			

atd. všecky okresy odvodní k doplňovacímu okresu náležející.

N. dne . . . .

Poznámka: *a*) Při výpočtu čísla dočasně osvobozených (rubrika 4., 10. a 16.) přihlížeti sluší také k těm, kteří při odvodech dodatečných, konaných do 30. listopadu některého roku, osvobozeni byli.

b) V rubrikách 7., 13. a 19. uvedeni buďtež všichni branní povinníci příslušní, kteří během některého roku odvodního uznáni byli za spůsobilé ke vřadění, při čemž jest lhostejno, byli-li vřaděni do stálého vojska, do loďstva válečného, do náhradní zálohy nebo do zemské obrany.

c) K tuzemcům, kteří dobrovolně vstoupili před stářím odvodem povinným, a k těm, kteří se stavěli po vystoupení ze III. třídy životní, přihlížeti sluší při výpočtu průměrného procenta schopnosti v I., pokud se týče v III. třídě životní, pokud tvoří přebytky.

d) Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks-Kommando . . . . . .

(Für die Länder der ungarischen Krone.)

Muster XII b)
zu §. 32 der Instruktion.

Nachweisung

des Durchschnitts-Prozentes der zeitlich Befreiten und Tauglichen in den letzten drei Stellungsjahren.

Stellungsbezirk	In den Jahren	Altersklasse I.						Altersklasse II.						Altersklasse III.						Anmerkung
		Zahl der in der Stellungsliste Verzeichneten	Zahl der zeitlich Befreiten	Prozente der zeitlich Befreiten	Zahl der wirklich Vorgeführten	Zahl der für tauglich Befundenen und Eingereihten	Tauglichkeits-Prozente	Zahl der in der Stellungsliste Verzeichneten	Zahl der zeitlich Befreiten	Prozente der zeitlich Befreiten	Zahl der wirklich Vorgeführten	Zahl der für tauglich Befundenen und Eingereihten	Tauglichkeits-Prozente	Zahl der in der Stellungsliste Verzeichneten	Zahl der zeitlich Befreiten	Prozente der zeitlich Befreiten	Zahl der wirklich Vorgeführten	Zahl der für tauglich Befundenen und Eingereihten	Tauglichkeits-Prozente	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
	18 . .																			
	18 . .																			
	18 . .																			
	Das Durchschnitts-Prozent von drei Stellungsjahren . .																			

u. s. w. alle zum Ergänzungsbezirke gehörigen Stellungsbezirke.

N. am . . . .

Anmerkung: a) Bei Berechnung der Anzahl der zeitlich Befreiten (Rubrik 4, 10 und 16) haben auch die, bei den bis 30. November eines Jahres stattfindenden Nachstellungen Befreiten in Betracht zu kommen.

b) In den Rubriken 7, 13 und 19 sind alle im Laufe eines Stellungsjahres zur Einreihung geeignet erkannten zuständigen Wehrpflichtigen einzustellen, wobei es einerlei ist, ob diese in das stehende Heer, in die Kriegsmarine, in die Ersatzreserve oder in die Landwehr eingereiht wurden.

c) Die vor dem stellungspflichtigen Alter freiwillig eingetretenen Inländer und die nach dem Austritte aus der III. Altersklasse Gestellten haben bei der Berechnung des durchschnittlichen Tauglichkeits-Procentes in der I., beziehungsweise III. Altersklasse in Betracht zu kommen, sofern sie Guthabungen bilden.

d) Papierformat A.

Správní obvod . . . .

(Pro království a země v říšské radě zastoupené.)

V ý-

o rozvrhu kontingentu rekrutů a náhradní zálohy a nejnižší doplňovací potřeby

Okres odvodní	Schodek pro			Doplňovací výsledek od 1. ledna do konce července 18(86)											
				Přiděleno bylo s trvalým určením						Assentováno bylo s výhradou dodatečného ustanovení určení dle pořadí losovního					
				do vojska		do náhradní zálohy		do zemské obrany		z					
	vojsko	náhradní zálohu	nejnižší doplňovací náležitost zemské obrany	Přebytky z roku předešlého	Vpočísti se mají z běžícího roku	Přebytky z roku předešlého	Vpočísti se mají z běžícího roku	Vpočísti se mají z běžícího roku	Úhrn (rubrik 4. až 8.)	I.	II.	III.	IV.	Úhrn (rubrik 10. až 13.)	Úhrn vřaděných branných povinníků (rubrika 9. a 14.)
	z předešlého roku 18(85)									třídy životní					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Úhrnem															

Poznámka: *a*) Na základě §. 31 návodu rozvržené kontingenty země (správního obvodu) kontingent rekrutů . . . . mužů,
kontingent náhradní zálohy . . . . „
konečně pro zemi (správní obvod) rozvržená nejnižší doplňovací potřeba zemské obrany . . . . „
Úhrnem . . . . mužů.

b) Rozvrh kontingentů rekrutů a náhradní zálohy, pak nejnižší doplňovací potřeby zemské obrany země (správního obvodu) na okresy odvodní děje se spolu se schodkem země a to vedle §. 32 návodu.

Úhrn rozvrženého kontingentu rekrutů země (poznámka *a*) a schodku země v kontingentu rekrutů (úhrn rubriky 1.), násobený počtem branných povinníků okresu odvodního ke vpočtení zbývajících (rubrika 20.), dělený počtem branných povinníků země ke vpočtení zbývajících (úhrn rubriky 20.), dává kontingent rekrutů okresu odvodního. Úhrn rozvrženého kontingentu náhradní zálohy země a schodku země v kontingentu náhradní zálohy (úhrn rubriky 2.), násobený počtem těch, kteří z okresu odvodního ke vpočtení zbývají (rubrika 20.), dělený počtem těch, kteří ze země ke vpočtení zbyli (úhrn rubriky 20.), dává kontingent náhradní zálohy okresu odvodního.

k a z

zemské obrany, pojímaje v to schodky v okresích odvodních v roce 18(86).

Náhrady pro		Schodek v zemské obraně z těch, kteří počítáni jsou v rubrice 8.	Úhrn (rubrik 16. až 18.)	Zbývá branných povinníků, kteří pro rozvrh v běžícím roce vpočteni býti mají (rozdíl mezi rubrikami 15. a 19.)	Dle toho rozvrženo jest jakožto			Připomenutí
vojsko	náhradní zálohu				náležitost rekrutů	náležitost náhradní zálohy	nejnižší doplňovací náležitost zemské obrany	
od 1. ledna do konce července								
16	17	18	19	20	21	22	23	24

Úhrn rozvržené nejnižší doplňovací potřeby zemské obrany **země** a schodku **země** v nejnižší náležitosti doplňovací (úhrn rubriky 3.), násobený počtem těch, kteří z **okresu odvodního** ke vpočtení zbývají (rubrika 20.), dělený počtem těch, kteří ze **země** ke vpočtení zbývají (úhrn rubriky 20.), dává nejnižší doplňovací náležitost zemské obrany **okresu odvodního**.

Zlomky, vycházející z těchto výpočtů při jednotlivých okresích odvodních, buďtež dle velikosti své vyrovnány tak, aby se jednak počítaly za celá čísla, jednak aby odpadly (§. 32:6 návodu); součty kontingentů (kontingent rekrutů a náhradní zálohy, pak nejnižší doplňovací potřeba zemské obrany) jednotlivých okresů odvodních musí však úplně souhlasiti se stejnými součty rozvržených dotyčných kontingentů, pokud se týče nejnižší doplňovací potřeby zemské obrany (poznámka *a*) a dotyčných schodků země.

c) Kontingenty, vypadající dle toho na jednotlivé okresy odvodní (pojímaje v to nejnižší doplňovací náležitosť zemské obrany), buďtež do rubrik 21., 22. a 23. zapsány a sečteny. Tyto součty musí po odečtení přiměřených schodků (úhrn rubriky 1., pokud se týče 2. neb 3.) přesně dáti kontingenty, vykázané v poznámce *a*, a nejnižší doplňovací potřebu zemské obrany.

d) Formát papíru *B*.

Verwaltungsgebiet . . . .
(Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.)

Nach-

über die Repartition des Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingentes und des Minimal-
im Jahre

Stellungs-bezirk	Rückstand für das Heer	Rückstand für die Ersatzreserve	Rückstand für das Minimal-Ergänzungs-erforderniß der Landwehr	Ergänzungsergebniß vom 1. Jänner bis Ende Juli 18(86): Mit bleibender Widmung Eingetheilte: in das Heer: Guthaben aus dem Vorjahre	in das Heer: Anzurechnende aus dem laufenden Jahre	in die Ersatzreserve: Guthaben aus dem Vorjahre	in die Ersatzreserve: Anzurechnende aus dem laufenden Jahre	in die Landwehr: Anzurechnende aus dem laufenden Jahre	Summe (der Rubriken 4 bis 8)	Assentirte mit dem Vorbehalte der nachträglichen Feststellung der Widmung nach der Losreihe: aus der I. Altersklasse	aus der II. Altersklasse	aus der III. Altersklasse	aus der IV. Altersklasse	Summe (der Rubriken 10 bis 13)	Summe der eingereihten Wehrpflichtigen (Rubriken 9 und 14)
	aus dem Vorjahre 18(85)														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
zusammen															

Anmerkung: a) Auf Grund des §. 31 der Instruktion anrepartirte Kontingente des Landes (Verwaltungsgebietes)
Rekruten-Kontingent . . . . Mann
Ersatzreserve-Kontingent . . . . "
endlich der für das Land (Verwaltungsgebiet) anrepartirte Minimal-Ergänzungsbedarf
der Landwehr . . . . "
Summe . . . . Mann.

b) Die Repartition der Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingente, dann des Minimal-Ergänzungsbedarfes der Landwehr des Landes (Verwaltungsgebietes) auf die Stellungsbezirke erfolgt einschließlich des Rückstandes des Landes und zwar im Sinne des §. 32 der Instruktion.

Die Summe des anrepartirten Rekruten-Kontingents des Landes (Anmerkung a) und des Rückstandes des Landes auf das Rekruten-Kontingent (Summe der Rubrik 1) multiplicirt mit der Anzahl der zur Anrechnung verbleibenden Wehrpflichtigen des Stellungsbezirkes (Rubrik 20), dividirt durch die Anzahl der zur Anrechnung verbleibenden Wehrpflichtigen des Landes (Summe der Rubrik 20), gibt das Rekruten-Kontingent des Stellungsbezirkes. Die Summe des anrepartirten Ersatzreserve-Kontingents des Landes und des Rückstandes des Landes auf das Ersatzreserve-Kontingent (Summe der Rubrik 2), multiplicirt mit der Anzahl der zur Anrechnung Verbleibenden des Stellungsbezirkes (Rubrik 20), dividirt durch die Anzahl der zur Anrechnung Verbliebenen des Landes (Summe der Rubrik 20), gibt das Ersatzreserve-Kontingent des Stellungsbezirkes.

weisung

Ergänzungsbedarfes der Landwehr einschließlich der Rückstände auf die Stellungsbezirke 18(86).

Ersätze für das Heer vom 1. Jänner bis Ende Juli	Ersätze für die Ersatzreserve vom 1. Jänner bis Ende Juli	Abgang in der Landwehr von in der Rubrik 8 Gezählten vom 1. Jänner bis Ende Juli	Summe (der Rubriken 16 bis 18)	Verbleiben für die Repartition im laufenden Jahre anzurechnende Wehrpflichtige (Differenz zwischen den Rubriken 15 und 19)	Demnach werden repartirt als Rekruten-Erforderniß	Demnach werden repartirt als Ersatzreserve-Erforderniß	Demnach werden repartirt als Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr	Anmerkung
16	17	18	19	20	21	22	23	24

Die Summe des anrepartirten Minimal-Ergänzungsbedarfes der Landwehr des Landes und des Rückstandes des Landes auf das Minimal-Ergänzungserforderniß (Summe der Rubrik 3), multiplicirt mit der Anzahl der zur Anrechnung Verbleibenden des Stellungsbezirkes (Rubrik 20), dividirt durch die Anzahl der zur Anrechnung Verbleibenden des Landes (Summe der Rubrik 20), gibt das Minimal-Ergänzungserforderniß der Landwehr des Stellungsbezirkes.

Die aus diesen Berechnungen bei den einzelnen Stellungsbezirken sich ergebenden Bruchtheile sind nach Maßgabe ihrer Größe so auszugleichen, daß sie theils als Ganze in Anrechnung gebracht werden, theils entfallen (§. 32:6 der Instruktion); es müssen jedoch die Summen der Kontingente (Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingent, dann Minimal-Ergänzungsbedarf der Landwehr) der einzelnen Stellungsbezirke mit den analogen Summen der anrepartirten bezüglichen Kontingente, beziehungsweise des Minimal-Ergänzungsbedarfes der Landwehr (Anmerkung a) und der betreffenden Rückstände des Landes vollkommen übereinstimmen.

c) Die hienach auf die einzelnen Stellungsbezirke entfallenden Kontingente (einschließlich des Minimal-Ergänzungserfordernisses der Landwehr) sind in die Rubriken 21, 22 und 23 zu verzeichnen und zu summiren. Diese Summen müssen nach Abzug der entsprechenden Rückstände (Summe der Rubrik 1, beziehungsweise 2 oder 3) genau die in der Anmerkung a) ausgewiesenen Kontingente und den Minimal-Ergänzungsbedarf der Landwehr geben.

d) Papierformat B.

Vzorec XIV.
k §. 41 návodu.

Zprávy

z křestních (rodových) matrik, dále z matrik o sňatcích a úmrtích v rodině N. N., číslo domu . . v osadě N. . . . . . obce N. . . . . . .

Rodinné a křestní jméno neb příjmení a jiné příjmení	Den, měsíc a rok, kdy se narodil(a)	Rok, kdy se zasnoubil(a)	Náboženství	Jaké umění neb jakou živnosť provozuje aneb čím se jinak živí	Den, měsíc a rok, kdy snad zemřel(a)	Připomenutí
1	2	3	4	5	6	7

N., dne . . . . 18 . .

Za úplnou souhlasnosť s matrikami.

(Pečeť.) Podpis toho, kdo matriky vede.

Poznámka: *a*) Nejprve se uvede otec, pak matka, i kdyby byli zemřeli, což v dotyčné rubrice s udáním dne připojeno býti musí. Po rodičích následují děti dle stáří, od nejstaršího k nejmladšímu dolů, aniž by reklamovaný byl vynechán. Žádné dítě nesmí býti opomenuto. Nežije-li v rodině, na př. slouží-li ve vojště, anebo v téže neb v některé jiné osadě obce nebo v cizozemsku usazeno jest, nebo jestli-že se oženilo neb provdalo, vystěhovalo-li se neb jest-li nezvěstno, budiž to podotknuto v rubrice připomenutí. Také děti, které již zemřely, buďtež zapsány.

b) Činí-li branný povinník nárok na osvobození z důvodu toho, že jest jediným vnukem, budiž rodina zapsána v tomto pořádku:

1. děd,
2. bába,
3. jejich synové a dcery se svými manželkami a manželi,
4. děti z manželství těchto synů a dcer.

Ti, kdož pod 4) uvedeni jsou, uvedeni buďtež, náležejí-li k několika rodinám, vždy bezprostředně po svých rodičích.

c) Činí-li v zemích koruny uherské někdo nárok na dočasné osvobození jakožto jediný zeť, buď stav rodiny tchána a reklamovaného prokázán vedle ustanovení pod *a*).

d) Formát papíru *A*.

Auskünfte

aus den Tauf- (Geburts-), Trauungs- und Sterbe-Matrikeln über die Familie des N. N., Haus-Nr. . . in der Ortschaft N. . . . . . Gemeinde N. . . . . . .

Familien- und Tauf- oder Vorname auch sonstiger Beiname	Tag, Monat und Jahr der Geburt	Trauungsjahr	Religion	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf	Tag, Monat und Jahr des etwaigen Ablebens	Anmerkung
1	2	3	4	5	6	7

N., am . . . . 18 . .

Für die vollständige Uebereinstimmung mit den Matrikeln.

(Siegel.) Unterschrift des Matrikelführers.

Anmerkung: a) Zuerst wird der Vater, dann die Mutter angeführt, auch wenn sie, was mit Angabe des Datums in der betreffenden Rubrik angesetzt werden muß, gestorben wären. Auf die Eltern folgen die Kinder nach dem Alter, von dem ältesten zu dem jüngsten abwärts, ohne den Reklamirten wegzulassen. Kein Kind darf übergangen werden. Wenn es nicht in der Familie lebt, z. B. wenn es im Militär dient, oder in derselben oder in einer anderen Ortschaft der Gemeinde oder im Auslande ansässig, oder verheiratet, ausgewandert oder verschollen ist, so ist dies in der Anmerkungs-Rubrik beizufügen. Auch die bereits verstorbenen Kinder sind aufzunehmen.

b) Wenn der Wehrpflichtige den Befreiungstitel als einziger Enkel in Anspruch nimmt, so ist die Familie in folgender Ordnung zu verzeichnen:

1. Großvater,
2. Großmutter,
3. deren Söhne und Töchter mit ihren Gattinnen und Gatten,
4. die den Ehen dieser Söhne und Töchter entsprossenen Kinder.

Die unter 4 Bezeichneten sind, wenn mehreren Familien angehörig, immer unmittelbar nach ihren Eltern aufzuführen.

c) Wird in den Ländern der ungarischen Krone die zeitliche Befreiung als einziger Schwiegersohn in Anspruch genommen, so ist der Familienstand des Schwiegervaters und des Reklamirten nach den Bestimmungen a) nachzuweisen.

d) Papierformat A.

Vzorec XV.
k §. 73 návodu.

Protokol assentní

pravidelného odvodu roku 18 . .

Assentování vykonalo velitelstvo doplňovacího okresu (sbor vojenský neb ústav) vojska (loďstva válečného)	Běžné číslo	Číslo losu	Den		Sbor vojenský neb ústav vojska, k němuž assentování bylo vykonáno	V jaké vlastnosti	Křestní jméno a příjmení	narození					kam přísluší				Náboženství	Stav	Umění, řemeslo, jinaké povolání životní	Popsání osoby									Mluví jazyky	Umí		Očkován	Sloužil dříve	Spůsob assentování	Jak dlouho trvá povinnost služební	Vady tělesné, kterými assentovaný jest stižen
			assentování	vřadění				Místo	Okres	Komitát	Země	Rok	Obec	Okres	Komitát	Země				Výška těla	Vlasy	Oči	Obočí	Nos	Ústa	Brada	Obličej	Zvláštní znamení		čísti	psáti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37

N. dne . . . . 18 . .

Podpis důstojníka okresu doplňovacího (nižšího důstojníka zemské obrany).

Podpis lékaře vojenského (zemské obrany).

Podpis velitele okresu doplňovacího (praporu zemské obrany).

Poznámka. *a)* Písmena, označující protokol assentní, uvedena buď při výtazích v rubrice 1.

Rubrika 2. protokolu assentního *A* budiž tam, kde bylo zřízeno více komisí odvodních než jedna, teprvé po odvodu vyplněna velitelstvem doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného).

b) Jest-li assentovaný hudby znalý nebo turnéřem, budiž spolu uvedeno v rubrice 20.

c) Rubriky 30. a 33. vyplní se během odvodu dle udání důstojníka okresu doplňovacího (nižšího důstojníka zemské obrany), pokud se týče lékaře vojenského (zemské obrany). Do rubriky 37. přeneseny buďtež doslovně po případě vady z rubriky 18. seznamu odvodního.

d) Do rubriky 34. zapsána buď doba, po kterou assentovaný snad dříve ve vojsku sloužil, a sbor neb ústav, u kterého naposled sloužil.

e) V rubrice 35. buď obsaženo: zdali assentovaný se stavěl dle pořadí losovního, jakožto dobrovolník nebo z povinnosti úřadu a dle které třídy, pak při jednoročních dobrovolnících budiž uvedena okolnosť tato, jakož i zdali konají službu ve stavu branném, jakožto medikové, zvěrolékaři, nebo pharmaceuti, konečně buďtež uvedeny články vojenských pravidel, které přečteny byly těm, již přísahu složili; do rubriky 36. budiž zapsáno: označení povinnosti služební, na kterou assentovaný pod přísahu vzat byl, pak udání, byla-li mu povolena některá výhoda ve vykonávání povinnosti branné, aneb náleží-li mu delší než tříletá (v loďstvu válečném čtyrletá) presenční povinnosť služební.

f) Vojenská velitelstva territoriální mají velitelstvům doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) dodati potřebné blankety těchto tiskopisů.

g) Formát papíru *C*; pro výtahy z protokolu assentního o jednotlivcích budiž užito půlarchů tohoto formátu papíru.

Assent-Protokoll

der regelmäßigen Stellung des Jahres 18 . .

Assentirt durch das Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando (Truppenkörper oder Heeres-Anstalt)	Laufende Nr.	Los-Nr.	Tag		Truppenkörper oder Heeres-Anstalt, zu welcher die Assentirung erfolgte	In welcher Eigenschaft	Vor- und Zuname	Geburts-					Heimatszuständigkeits-				Religion	Stand	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf	Personsbeschreibung									Redet Sprachen	Kenntniß des		Geimpft	Hat vorher gedient	Art der Assentirung	Dauer der Dienstpflicht	Bezeichnung der Körpergebrechen, mit denen der Assentirte behaftet ist
			der Assentirung	der Einreihung				Ort	Bezirk	Komitat	Land	Jahr	Gemeinde	Bezirk	Komitat	Land				Körpermaß	Haare	Augen	Augenbrauen	Nase	Mund	Kinn	Angesicht	besondere Merkmale		Lesens	Schreibens					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37

N., am . . ten . . . . 18 . . .

Unterschrift des Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Subaltern-) Offiziers.

Unterschrift des Militär- (Landwehr-) Arztes.

Unterschrift des Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandanten.

Anmerkung. a) Der das Assent-Protokoll bezeichnende Buchstabe ist bei Auszügen in die Rubrik 1 einzustellen.
Die Rubrik 2 des Assent-Protokolles A ist dort, wo mehr als eine Stellungs-Kommission aktivirt war, erst nach der Stellung durch das Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommando auszufüllen.

b) Ist der Assentirte musikkundig oder Turner, so ist dies in die Rubrik 20 mit aufzunehmen.

c) Die Ausfüllung der Rubriken 30 und 33 hat im Verlaufe des Stellungsgeschäftes nach Angabe des Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Subaltern-) Offiziers, beziehungsweise des Militär- (Landwehr-) Arztes zu erfolgen. In die Rubrik 37 sind die etwaigen Gebrechen aus der Rubrik 18 der Stellungsliste wörtlich zu übertragen.

d) In die Rubrik 34 ist die von dem Assentirten etwa vorher im Militär-Dienste zugebrachte Zeit und die Truppe oder Anstalt, bei welcher er zuletzt gedient hat, aufzunehmen.

e) Rubrik 35 hat zu enthalten: ob der Assentirte nach der Losreihe, als Freiwilliger oder von Amtswegen und nach welcher Kategorie gestellt wurde, dann bei Einjährig-Freiwilligen diesen Umstand, sowie auch ob der Dienst im streitbaren Stande, als Mediziner, Veterinär oder Pharmazeut geleistet wird, endlich die Bezeichnung der Kriegs-Artikel, welche dem Beeideten vorgelesen wurden; in die Rubrik 36 ist aufzunehmen: die Bezeichnung der Dienstpflicht, auf welche der Assentirte beeidet, dann die Angabe, falls ihm eine Begünstigung in der Erfüllung der Wehrpflicht zuerkannt wurde, oder eine längere als drei- (in der Kriegsmarine vier-) jährige Präsenz-Dienstzeit obliegt.

f) Die Militär-Territorial-Kommanden haben die Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden mit den erforderlichen Blanketten dieser Drucksorten zu versehen.

g) Papierformat C; für Auszüge aus dem Assent-Protokolle über Einzelne sind Halbbogen dieses Papierformates zu verwenden.

Vzorec XVI a)
k §. 86 návodu.

List určovaci

ke vřadění do stálého vojska (loďstva válečného, náhradní zálohy nebo zemské obrany).

Ukazatel tohoto listu (jméno a příjmení, umění, řemeslo, jinaké povolání životní)

byl dne . . . . 18 . . jakožto rekruta (náhradní záložník) assentován ke (sboru vojenskému neb ústavu vojska).

Místo	narození	Obec	kam přísluší
Okres		Okres	
Komitát		Komitát, země	
Země		Doplňovací okres vojska (loďstva válečného)	
Rok			

Tento branný povinník musí každou změnu svého bydliště v čas oznámiti dotyčné obci příslušné, aby mu po případě povolání ke službě v čas mohlo býti doručeno a aby vůbec, chce-li se uvarovati přísných následků, které by jinak dle zákona jej stihly, dnem 1. října tohoto roku, jakožto dnem vřadění, ke službě vojenské pohotově byl.

Chce-li se rekruta oženiti, má potřebí, pokud náleží ke stálému vojsku nebo k loďstvu válečnému, svolení příslušného velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného).

Každý branný povinník dostaviti se má k aktivní službě nebo k vojenskému vycvičení až k nižšímu oddělení, do jehož počtu patří nebo přidělen jest, ve vlastním svém obleku, jelikož na pochodu od velitelstva okresu doplňovacího ke svému oddělení nižšímu nemá nároku na to, aby dostalo se mu oděvu erárního, vyjma polní čapku.

Assentní místo . . . . dne . . . 18 . .

(Podpis velitele okresu doplňovacího [praporu zemské obrany.])

Poznámka: *a*) Proti německému textu poučení položen buď překlad v jazyku zemském.

b) Vojenská velitelstva territoriální mají velitelstvům doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) dodati potřebné blankety tohoto tiskopisu.

c) Formát papíru *A* (list kvartový).

Widmungs-Schein

zur Einreihung in das stehende Heer (die Kriegsmarine, Ersatzreserve oder Landwehr).

Vorzeiger dieses (Vor- und Zuname, Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf)

<table>
<tr><td colspan="4">wurde am . . ten . . . . 18 . . als Rekrut (Ersatzreservist) zum (Truppenkörper oder Heeres-Anstalt) assentirt.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Geburts-</td><td>Ort</td><td rowspan="5">Zuständigkeits-</td><td>Gemeinde</td></tr>
<tr><td>Bezirk</td><td>Bezirk</td></tr>
<tr><td>Komitat</td><td>Komitat, Land</td></tr>
<tr><td>Land</td><td rowspan="2">Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungs-bezirk</td></tr>
<tr><td>Jahr</td></tr>
</table>

Dieser Wehrpflichtige muß jede Veränderung seines Aufenthaltsortes zeitgerecht der betreffenden Zuständigkeits-Gemeinde bekannt geben, damit ihm die allfällige Einberufung zur Dienstleistung rechtzeitig zugemittelt werden kann und er überhaupt, zur Vermeidung der sonst nach der Strenge der Gesetze eintretenden Folgen, mit 1. Oktober dieses Jahres, als dem Tage der Einreihung, für den militärischen Dienst verfügbar sei.

Zur Verehelichung bedarf der Rekrut, insofern er dem stehenden Heere oder der Kriegsmarine angehört, der Bewilligung des zuständigen Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommandos.

Jeder Wehrpflichtige hat zur aktiven Dienstleistung oder militärischen Ausbildung bis zu der Unterabtheilung, in deren Stand er gehört oder eingetheilt wird, in seinen eigenen Kleidern einzurücken, da er während des Marsches vom Ergänzungsbezirks-Kommando zu seiner Unterabtheilung auf die Betheilung mit ärarischen Monturen, mit Ausnahme der Feldkappe, keinen Anspruch besitzt.

Assentplatz . . . . am . . ten . . . 18 . .

(Unterschrift des Ergänzungsbezirks- [Landwehr-Bataillons-] Kommandanten.)

Anmerkung: a) Dem deutschen Texte der Belehrung ist eine Uebersetzung in der Landessprache gegenüberzustellen.
b) Die Militär-Territorial-Kommanden haben die Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden mit den erforderlichen Blanketten dieser Drucksorte zu versehen.
c) Papierformat A (Quartblatt).

Vzorec XVI b)
k §. 86 návodu.

Pro království a země v říšské radě zastoupené.

List určovací

ke vřadění do stálého vojska (loďstva válečného), s výhradou dodatečného přidělení dle pořadí losovního do náhradní zálohy nebo do zemské obrany.

Ukazatel tohoto listu (jméno a příjmení, řemeslo, jinaké povolání životní)

byl dne . . . . 18 . . assentován.

Místo	narození	Obec	kam přísluší
Okres		Okres	
Komitát		Komitát, země	
Země		Doplňovací okres vojska (loďstva válečného)	
Rok			

Tento branný povinník musí každou změnu svého bydliště v čas oznámiti dotyčné obci příslušné, aby mu po případě povolání ke službě v čas mohlo byti doručeno a aby vůbec, chce-li se uvarovati přísných následků, které by jinak dle zákona jej stihly, dnem 1. října tohoto roku, jakožto dnem vřadění, ke službě vojenské pohotově byl.

Chce-li se rekruta oženiti, má potřebí, dokud není přidělen do náhradní zálohy nebo do zemské obrany, svolení příslušného velitelstva doplňovacího okresu vojska (loďstva válečného).

Každý branný povinník dostaviti se má k aktivní službě nebo k vojenskému vycvičení až k nižšímu oddělení, do jehož počtu patří nebo přidělen jest, ve vlastním svém obleku, jelikož na pochodu od velitelstva okresu doplňovacího ke svému oddělení nižšímu nemá nároku na to, aby dostalo se mu oděvu erárního, vyjma polní čapku.

Assentní místo . . . . dne . . . 18 . .

(Podpis velitele okresu doplňovacího.)

Poznámka: *a*) Proti německému textu poučení položen buď překlad v jazyku zemském.

b) Vojenská velitelstva territoriální mají velitelstvům doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) dodati potřebné blankety tohoto tiskopisu.

c) Formát papíru *A* (list kvartový)

Muster XVI b)
zu §. 86 der Instruktion.

Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.

Widmungs-Schein

zur Einreihung in das stehende Heer (die Kriegsmarine), vorbehaltlich der nachträglichen Eintheilung nach der Losreihe in die Ersatzreserve oder Landwehr.

Vorzeiger dieses (Vor- und Zuname, Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf)

wurde am . . ten . . . . 18 . . assentirt.

Geburts-		Zuständigkeits-	
	Ort		Gemeinde
	Bezirk		Bezirk
	Komitat		Komitat, Land
	Land		Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirk
	Jahr		

Dieser Wehrpflichtige muß jede Veränderung seines Aufenthaltsortes zeitgerecht der betreffenden Zuständigkeits-Gemeinde bekannt geben, damit ihm die allfällige Einberufung zur Dienstleistung rechtzeitig zugemittelt werden kann und er überhaupt, zur Vermeidung der sonst nach der Strenge der Gesetze eintretenden Folgen, mit 1. Oktober dieses Jahres, als dem Tage der Einreihung, für den militärischen Dienst verfügbar sei.

Zur Verehelichung bedarf der Rekrut, insolange er nicht in die Ersatzreserve oder Landwehr eingetheilt wird, der Bewilligung des zuständigen Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommandos.

Jeder Wehrpflichtige hat zur aktiven Dienstleistung oder militärischen Ausbildung bis zu der Unterabtheilung, in deren Stand er gehört oder eingetheilt wird, in seinen eigenen Kleidern einzurücken, da er während des Marsches vom Ergänzungsbezirks-Kommando zu seiner Unterabtheilung auf die Betheilung mit ärarischen Monturen, mit Ausnahme der Feldkappe, keinen Anspruch besitzt.

Assentplatz . . . . am . . ten . . . 18 . .

(Unterschrift des Ergänzungsbezirks-Kommandanten.)

Anmerkung. a) Dem deutschen Texte der Belehrung ist eine Uebersetzung in der Landessprache gegenüberzustellen.
b) Die Militär-Territorial-Kommanden haben die Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden mit den erforderlichen Blanketten dieser Drucksorte zu versehen.
c) Papierformat A (Quartblatt).

Velitelstvo okresu doplňovacího.

Vzorec XVII.
k §. 91 návodu.

Výkaz

ke provedení sečtení kontingentálního pro odvodní rok 18 . .

a)

Odvodní okres	Kontingent rekrutů																		
					Úhrada					jeví se						Zbývá dnem 31. prosince			
																Přebytek pro následující rok odvodní, který činí			
	Rozvrženo jest	K tomu schodek z roku předešlého	Náhrady od 1. ledna do 31. prosince	Úhrnem	Přebytky z roku předešlého	Vpočítati sluší ty, kteří bez výminky zůstanou v kontingentu rekrutů	Jednoroční dobrovolníci v pořadí losovním náhradní zálohy	Vpočítati sluší ty, kterými v roce odvodním dle pořadí losovního naložiti se má	Úhrnem	přebytek	schodek	Z přespočetných přeloží se do náhradní zálohy	K uhražení schodku přeloží se z náhradní zálohy do kontingentu rekrutů	Ze schodku zůstává neuhraženo	Na schodek neuhražený vpočte se z dobrovolníků tříd životních odvodem nepovinných, kteří vstoupili po započetí odvodu	ti, kteří přes náležitosť vpočteni byli a kteří bez výminky zůstanou v kontingentu rekrutů	dobrovolníci tříd životních odvodem nepovinných, kteří na schodek vpočteni nebyli	Úhrnem	Schodek
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																			
B																			
C																			
a t. d.																			
Úhrnem																			

Poznámka: 1. U velitelstev okresů doplňovacích v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených rubriky 3. a 22. vyplňovati netřeba, jelikož rozvržené kontingenty obsahují zároveň také schodky, dále netřeba vyplňovati rubriku 35.

2. Pro velitelstva okresů doplňovacích v zemích koruny uherské odpadají rubriky 38., 44., 45., 46. a 47.; v rubrice 39. buďtež vykázáni toliko ti, kteří při odvodu (přezkoušení) mimo pořadí losovní pro král. uherskou obranu zemskou assentováni byli.

3. Při sdělání tohoto výkazu dle toho, co ustanovuje §. 96 návodu, buďiž v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených souhrn všech rubrik vykázán zvláště též dle obvodů správních, a mají vojenská velitelstva territoriální v souhrnech rubrik 2. a 21. uvésti kontingenty, vypadající dle počtu obyvatelstva na dotyčný obvod správní, v souhrnech rubrik 3. a 22. pak schodky tohoto obvodu správního.

4. Výkaz, sdělaný dle ustanovení §. 96 návodu závěrkem 31. srpna dle tohoto vzorce, má míti nápis: „Výkaz výsledků odvodních dnem 31. srpna, sdělaný dle pravidel pro sečtení kontingentální."

Dle toho buďiž v dotyčných rubrikách místo „31. prosince" položeno „31. srpna".

5. V rubrikách 39., 40., 41. a 42. buďtež v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených schodky, které povstaly u těch, kteří se mají vpočítati, odečteny a buďtež tudíž uvedeni toliko ti, kteří dnem 31. prosince zůstali v počtu zemské obrany.

6. Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks-Kommando.

Muster XVII
zu §. 91 der Instruktion. .

Ausweis

zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung für das Stellungsjahr 18 . .

a)

<table>
<tr><th rowspan="3">Stellungs-bezirk</th><th colspan="19">Rekruten-Kontingent</th></tr>
<tr><th rowspan="2">Anrepartirt sind</th><th rowspan="2">Hiezu Rückstand vom Vorjahre</th><th rowspan="2">Ersätze vom 1. Jänner bis 31. Dezember</th><th rowspan="2">Zusammen</th><th colspan="5">Bedeckung</th><th colspan="2">zeigt sich</th><th rowspan="2">Von den Ueberzähligen werden in die Ersatzreserve übersetzt</th><th rowspan="2">Zur Deckung des Abganges werden aus der Ersatzreserve in das Rekruten-Kontingent übersetzt</th><th rowspan="2">Vom Abgange bleiben ungedeckt</th><th rowspan="2">Auf den unbedeckten Abgang werden von den nach Beginn der Stellung eingetretenen Freiwilligen nichtstellungspflichtiger Altersklassen eingerechnet</th><th colspan="4">Verbleibt mit 31. Dezember</th></tr>
<tr><th>Guthabungen vom Vorjahre</th><th>Anzurechnende, welche unbedingt im Rekruten-Kontingente verbleiben</th><th>Einjährig-Freiwillige in der Losreihe der Ersatzreserve</th><th>Anzurechnende, welche im Stellungsjahre der Behandlung nach der Losreihe unterliegen</th><th>Zusammen</th><th>Ueberzahl</th><th>Abgang</th><th>Guthabung für das folgende Stellungsjahr durch: Anrechnungen über das Erforderniß, welche unbedingt im Rekruten-Kontingente verbleiben</th><th>Guthabung für das folgende Stellungsjahr durch: die auf den Abgang nicht eingerechneten Freiwilligen nichtstellungspflichtiger Altersklassen</th><th>Zusammen</th><th>Rückstand</th></tr>
<tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td></tr>
<tr><td>A.</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>B.</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>C.</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>u. s. w.</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Zusammen . .</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

Anmerkung: 1. Bei den Ergänzungsbezirks-Kommanden der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder entfällt die Ausfüllung der Rubriken 3 und 22, da die anrepartirten Kontingente gleichzeitig auch die Rückstände enthalten, weiter die Ausfüllung der Rubrik 35.

2. Für die Ergänzungsbezirks-Kommanden in den Ländern der ungarischen Krone entfallen die Rubriken 38, 44, 45, 46 und 47; in die Rubrik 39 sind nur die bei der Stellung (Ueberprüfung) außerhalb der Losreihe für die königl. ungarische Landwehr Assentirten auszuweisen.

3. Bei der Verfassung dieses Ausweises nach den Bestimmungen des §. 96 der Instruktion ist in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die Summe aller Rubriken auch nach Verwaltungsgebieten gesondert auszuweisen, und es haben die Militär-Territorial-Kommanden in den Summen der Rubriken 2 und 21 die nach der Bevölkerungsziffer auf das betreffende Verwaltungsgebiet entfallenden Kontingente, in den Summen der Rubriken 3 und 22 die Rückstände dieses Verwaltungsgebietes anzuführen.

4. Der nach den Bestimmungen des §. 96 der Instruktion auf den Abschluß mit 31. August mit Benützung dieses Musters zu verfassende Ausweis hat die Aufschrift zu erhalten: „Ausweis über die Stellungsergebnisse mit 31. August, bei Anwendung der Grundsätze für die Kontingents-Abrechnung."

Demgemäß ist in den betreffenden Rubriken statt „31. Dezember" der „31. August" zu setzen.

5. In den Rubriken 39, 40, 41 und 42 sind in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die bei den Anzurechnenden eingetretenen Abgänge in Abzug zu bringen und sohin nur die mit 31. Dezember im Stande der Landwehr Verbliebenen einzustellen.

6. Papierformat A.

b)

Odvodní okres	Kontingent náhradní zálohy																
	Rozvrženo jest	K tomu schodek z roku předešlého	Náhrady od 1. ledna do 31. prosince	Úhrnem	Úhrada					Z toho náhradní záložníci, kteří k uhražení schodku v kontingentu rekrutů do něho přeloženi byli (rubrika 14.)	Zbývá (rozdíl rubrik 29. a 30.)	Jeví se		Z přespočetných byli		Zbývá dnem 31. prosince	
					Přebytky z roku předešlého	Vpočísti sluší ty,			Úhrnem								
						kteří bez výminky zůstanou v kontingentu náhradní zálohy	kterými v roce odvodním dle pořadí losovního naložiti se má a kteří										
							přímo k náhradní záloze přiděleni byli	z kontingentu rekrutů přeloženi byli do náhradní zálohy (rubrika 13.)				přebytek	schodek	přeloženi do zemské obrany	propuštěni ze IV. třídy životní	přebytek pro následující rok odvodní, který činí ti, kteří přes náležitosť vpočteni byli a kteří bez výminky zůstanou v kontingentu náhradní zálohy	schodek
1	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
A																	
B																	
C																	
a t. d.																	
Úhrnem . .																	

Poznámka. 1. U velitelstev okresů doplňovacích v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených rubriky 3. a 22. vyplňovati netřeba, jelikož rozvržené kontingenty obsahují zároveň také schodky, dále netřeba vyplňovati rubriku 35.

2. Pro velitelstva okresů doplňovacích v zemích koruny uherské odpadají rubriky 38., 44., 45., 46. a 47.; v rubrice 39. buďtež vykázáni toliko ti, kteří při odvodu (přezkoušení) mimo pořadí losovní pro král. uherskou obranu zemskou assentováni byli.

3. Při sdělání tohoto výkazu dle toho, co ustanovuje §. 96 návodu, budiž v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených souhrn všech rubrik vykázán zvláště též dle obvodů správních, a mají vojenská velitelstva territoriální v souhrnech rubrik 2. a 21. uvésti kontingenty, vypadající dle počtu obyvatelstva na dotyčný obvod správní, v souhrnech rubrik 3. a 22. pak schodky tohoto obvodu správního.

4. Výkaz, sdělaný dle ustanovení §. 96 návodu závěrkem 31. srpna dle tohoto vzorce, má míti nápis: „Výkaz výsledků odvodních dnem 31. srpna, sdělaný dle pravidel pro sečtení kontingentální."

Dle toho budiž v dotyčných rubrikách místo „31. prosince" položeno „31. srpna".

5. V rubrikách 39., 40., 41. a 42. buďtež v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených schodky, které povstaly u těch, kteří se mají vpočítati, odečteny a buďtež tudíž uvedeni toliko ti, kteří dnem 31. prosince zůstali v počtu zemské obrany.

6. Formát papíru *A*.

b)

Stellungsbezirk	Erſatzreſerve-Kontingent: Anrepartirt ſind	Hiezu Rückſtand vom Vorjahre	Erſätze vom 1. Jänner bis 31. Dezember	Zuſammen	Bedeckung: Guthabungen vom Vorjahre	Bedeckung: Anzurechnende, welche unbedingt im Erſatzreſerve-Kontingente verbleiben	Bedeckung: Anzurechnende, welche im Stellungsjahre der Behandlung nach der Losreihe unterliegen und unmittelbar zur Erſatzreſerve eingetheilt wurden	Bedeckung: Anzurechnende, welche im Stellungsjahre der Behandlung nach der Losreihe unterliegen und aus dem Rekruten-Kontingente in die Erſatzreſerve überſetzt wurden (Rubrik 13)	Bedeckung: Zuſammen	Hievon die zur Deckung des Abganges im Rekruten-Kontingente in dasſelbe überſetzten Erſatzreſerviſten (Rubrik 14)	Verbleibt (Differenz der Rubriken 29 und 30)	Zeigt ſich: Ueberzahl	Zeigt ſich: Abgang	Von den Ueberzähligen wurden in die Landwehr überſetzt	Von den Ueberzähligen wurden aus der IV. Altersklaſſe entlaſſen	Verbleibt mit 31. Dezember: Guthabung für das folgende Stellungsjahr durch Anrechnungen über das Erforderniß, welche unbedingt im Erſatzreſerve-Kontingente verbleiben	Verbleibt mit 31. Dezember: Rückſtand
1	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
A.																	
B.																	
C.																	
u. ſ. w.																	
Zuſammen . .																	

Anmerkung: 1. Bei den Ergänzungsbezirks-Kommanden der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder entfällt die Ausfüllung der Rubriken 3 und 22, da die anrepartirten Kontingente gleichzeitig auch die Rückſtände enthalten, weiter die Ausfüllung der Rubrik 35.

2. Für die Ergänzungsbezirks-Kommanden in den Ländern der ungariſchen Krone entfallen die Rubriken 38, 44, 45, 46 und 47; in die Rubrik 39 ſind nur die bei der Stellung (Ueberprüfung) außerhalb der Losreihe für die königl. ungariſche Landwehr Aſſentirten auszuweiſen.

3. Bei der Verfaſſung dieſes Ausweiſes nach den Beſtimmungen des §. 96 der Inſtruktion iſt in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die Summe aller Rubriken auch nach Verwaltungsgebieten geſondert auszuweiſen, und es haben die Militär-Territorial-Kommanden in den Summen der Rubriken 2 und 21 die nach der Bevölkerungsziffer auf das betreffende Verwaltungsgebiet entfallenden Kontingente in den Summen der Rubriken 3 und 22 die Rückſtände dieſes Verwaltungsgebietes anzuführen.

4. Der nach den Beſtimmungen des §. 96 der Inſtruktion auf den Abſchluß mit 31. Auguſt mit Benützung dieſes Muſters zu verfaſſende Ausweis hat die Aufſchrift zu erhalten: „Ausweis über die Stellungsergebniſſe mit 31. Auguſt, bei Anwendung der Grundſätze für die Kontingents-Abrechnung."
Demgemäß iſt in den betreffenden Rubriken ſtatt „31. Dezember" der „31. Auguſt" zu ſetzen.

5. In den Rubriken 39, 40, 41 und 42 ſind in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die bei den Anzurechnenden eingetretenen Abgänge in Abzug zu bringen und ſohin nur die mit 31. Dezember im Stande der Landwehr Verbliebenen einzuſtellen.

6. Papierformat A.

c)

Odvodní okres	Zemská obrana										Připomenutí
	Rozvržená nejnižší doplňovací náležitost	Do této jest přiděleno					Jeví se		Jakožto přespočetní ze IV. třídy životní jsou propuštěni	Tudíž skutečný přebytek (rozdíl rubrik 44. a 46.)	
		mimo pořadí losovní	v pořadí losovním			Úhrnem	přebytek	schodek			
			za dřívější leta dodatečně odvedených	třídy životní, pojímaje v to ty, kteří z kontingentu náhradní zálohy přeloženi byli (rubrika 34.) I., II. a III.	IV.						
1	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
A											
B											
C											
a t. d.											
Úhrnem											

Poznámka: 1. U velitelstev okresů doplňovacích v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených rubriky 8. a 22. vyplňovati netřeba, jelikož rozvržené kontingenty obsahují zároveň také schodky, dále netřeba vyplňovati rubriku 35.

2. Pro velitelstva okresů doplňovacích v zemích koruny uherské odpadají rubriky 38., 44., 45., 46. a 47.; v rubrice 39. buďtež vykázáni toliko ti, kteří při odvodu (přezkoušení) mimo pořadí losovní pro král. uherskou obranu zemskou assentováni byli.

3. Při sdělání tohoto výkazu dle toho, co ustanovuje §. 96 návodu, budiž v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených souhrn všech rubrik vykázán zvláště též dle obvodů správních, a mají vojenská velitelstva territoriální v souhrnech rubrik 2. a 21. uvésti kontingenty, vypadající dle počtu obyvatelstva na dotyčný obvod správní, v souhrnech rubrik 8. a 22. pak schodky tohoto obvodu správního.

4. Výkaz, sdělaný dle ustanovení §. 96 návodu závěrkem 31. srpna dle tohoto vzorce, má míti nápis: „Výkaz výsledků odvodních dnem 31. srpna, sdělaný dle pravidel pro sečtení kontingentální."

Dle toho budiž v dotyčných rubrikách místo „31. prosince" položeno „31. srpna".

5. V rubrikách 39., 40., 41. a 42. buďtež v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených schodky, které povstaly u těch, kteří se mají vpočítati, odečteny a buďtež tudíž uvedeni toliko ti, kteří dnem 31. prosince zůstali v počtu zemské obrany.

6. Formát papíru *A*.

c)

Stellungsbezirk	Landwehr										Anmerkung
	Anrepartirtes Minimal-Ergänzungserforderniß	In dieselbe sind eingetheilt					Zeigt sich		Als Ueberzählige der IV. Altersklasse werden entlassen	Somit thatsächlich Ueberzahl (Differenz der Rubriken 44 und 46)	
		außerhalb der Losreihe	in der Losreihe			Zusammen	Ueberzahl	Abgang			
			für frühere Jahre Nachgestellte	der I., II. und III.	der IV.						
				Altersklasse, einschließlich der aus dem Ersatzreserve-Kontingente Uebersetzten (Rubrik 34)							
1	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
A.											
B.											
C.											
u. s. w.											
Zusammen . .											

Anmerkung: 1. Bei den Ergänzungsbezirks-Kommanden der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder entfällt die Ausfüllung der Rubriken 3 und 22, da die anrepartirten Kontingente gleichzeitig auch die Rückstände enthalten, weiter die Ausfüllung der Rubrik 35.

2. Für die Ergänzungsbezirks-Kommanden in den Ländern der ungarischen Krone entfallen die Rubriken 38, 44, 45, 46 und 47; in die Rubrik 39 sind nur die bei der Stellung (Ueberprüfung) außerhalb der Losreihe für die königl. ungarische Landwehr Assentirten auszuweisen.

3. Bei der Verfassung dieses Ausweises nach den Bestimmungen des §. 96 der Instruktion ist in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die Summe aller Rubriken auch nach Verwaltungsbieten gesondert auszuweisen, und es haben die Militär-Territorial-Kommanden in den Summen der Rubriken 2 und 21 die nach der Bevölkerungsziffer auf das betreffende Verwaltungsgebiet entfallenden Kontingente in den Summen der Rubriken 3 und 22 die Rückstände dieses Verwaltungsgebietes anzuführen.

4. Der nach den Bestimmungen des §. 96 der Instruktion auf den Abschluß mit 31. August mit Benützung dieses Musters zu verfassende Ausweis hat die Aufschrift zu erhalten: „Ausweis über die Stellungsergebnisse mit 31. August, bei Anwendung der Grundsätze für die Kontingents-Abrechnung."

Demgemäß ist in den betreffenden Rubriken statt „31. Dezember" der „31. August" zu setzen.

5. In den Rubriken 39, 40, 41 und 42 sind in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern die bei den Anzurechnenden eingetretenen Abgänge in Abzug zu bringen und sohin nur die mit 31. Dezember im Stande der Landwehr Verbliebenen einzustellen.

6. Papierformat A.

Vzorec XVIII.
k §. 94 návodu.

Záznam

nepřítomných.

Obec (okres odvodní)	Rok odvodu	Třída životní a číslo losu	Jméno	Proč nebyl přítomen pravidelnému odvodu				Ustanoven ke vřadění do			Ze záznamu vymazán				Připomenutí
						jinak nepřítomen					jakožto dodatečně odvedený a assentovaný pro			pro nespůsobilosť ke službě vojenské, pro úmrtí, změnu v příslušnosti atd. s odvoláním se k listině, tomu za základ sloužící	
				pro nemoc	pro vazbu trestní*) nebo (předběžné) vyšetřování u trestního soudu	s povolením	bez povolení	stálého vojska (loďstva válečného)	náhradní zálohy	zemské obrany	stálé vojsko (loďstvo válečné)	náhradní zálohu	zemskou obranu		

*) V zemích koruny uherské pojímaje v to ty, kteří z vazby trestní pod výminkou byli propuštěni.

Poznámka: *a*) Velitelstva doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) buďtež podělena potřebnými blankety tohoto tiskopisu.
b) Formát papíru *C*.

Muster XVIII
zu §. 94 der Instruktion.

Vormerkbuch

über die Abwesenden.

Gemeinde (Stellungsbezirk)	Jahr der Stellung	Altersklasse und Los-Nr.	Name	Ursache der Abwesenheit von der regelmäßigen Stellung				Designirt zur Einreihung in			Aus der Vormerkung gelöscht				Anmerkung
				wegen Krankheit	wegen Strafhaft*) oder strafgerichtl. (Vor-) Untersuchung	sonst abwesend mit Bewilligung	sonst abwesend ohne Bewilligung	das stehende Heer (die Kriegsmarine)	die Ersatzreserve	die Landwehr	als nachgestellt und assentirt für das stehende Heer (die Kriegsmarine)	als nachgestellt und assentirt für die Ersatzreserve	als nachgestellt und assentirt für die Landwehr	wegen Nichteignung zum Kriegsdienste, Todesfall, Aenderung in der Zuständigkeit u. s. w., mit Berufung auf das zur Grundlage dienende Dokument	

*) In den Ländern der ungarischen Krone einschließlich der aus der Strafhaft bedingt Entlassenen.

Anmerkung: a) Die Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden sind mit den erforderlichen Blanketten dieser Drucksorte zu betheilen.
b) Papierformat C.

Velitelstvo okresu doplňovacího (vojenské velitelstvo territoriální) . . . . .

(Pro království a země v říšské radě zastoupené.)

Vzorec XIX a)
k §. 96 návodu.

Průkaz

výsledku pravidelného odvodu, jak se jeví koncem 30. dubna 18 . .

V obvodu	Kontingent				S trvalým určením počítají se na kontingent rekrutů	S výhradou určení byli assentováni	Součet rubrik 6. a 7.	K zemské obraně byli přímo assentováni	Nepřítomní z tříd životních k odvodu povolaných	Ke přezkoušení byli ustanoveni	Kontingent rekrutů obvodu správního obnáší	K tomu schodky a náhrady (rubriky 2. a 3.)	Součet rubrik 12. a 13.	Srovnají-li se rubriky 8. a 14., jest v kontingentu rekrutů		Připomenutí
	rekrutů		náhradní zálohy													
	Schodek z roku předešlého	Náhrady od 1. ledna do 30. dubna	Schodek z roku předešlého	Náhrady od 1. ledna do 30. dubna										odvodů přebytečných	schodků	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Poznámka. *a)* Rubriky 12. až 16. odpadají při průkazech velitelstev okresů doplňovacích.
b) Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks- (Militär-Territorial-) Kommando . . . .

(Für die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder.)

Muster XIX a)
zu §. 96 der Instruktion.

Nachweisung

des Ergebnisses der regelmäßigen Stellung auf den Abschluß mit 30. April 18 . .

Im Bereiche des	Rekruten- Kontingent		Ersatz-reserve Kontingent		Mit bleibender Widmung zählen auf das Rekruten-Kontingent	Vorbehaltlich der Widmung wurden assentirt	Summe der Rubriken 6 und 7	Zur Landwehr wurden unmittelbar assentirt	Abwesende aus den zur Stellung berufenen Altersklassen	Zur Ueberprüfung wurden bestimmt	Das Rekruten-Kontingent des Verwaltungsgebietes beträgt	Hiezu die Rückstände und Ersätze (Rubriken 2 und 3)	Summe der Rubriken 12 und 13	Bei Gegenüberstellung der Rubriken 8 und 14 zeigt sich auf das Rekruten-Kontingent		Anmerkung
	Rückstand vom Vorjahre	Ersätze vom 1. Jänner bis 30. April	Rückstand vom Vorjahre	Ersätze vom 1. Jänner bis 30. April										Ueberstellung	Abgang	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Anmerkung: a) Die Rubriken 12 bis 16 entfallen bei den Nachweisungen der Ergänzungsbezirks-Kommanden.
b) Papierformat A.

Velitelstvo okresu doplňovacího (vojenské velitelstvo territoriální) . . . . .

(Pro země koruny uherské.)

Vzorec XIX b)
k §. 96 návodu.

Průkaz

výsledku pravidelného odvodu, jak se jeví koncem 30. dubna 18 . .

V obvodu	Dle sečtení při započetí odvodu má se dostaviti v kontingentu		Dostaveno bylo			Srovnají-li se rubriky 2. a 6., jest v kontingentu rekrutů		Pro zemskou obranu byli assentováni	Nepřítomní z tříd životních k odvodu povolaných	Ke přezkoušení byli ustanoveni	Připomenutí
	rekrutů	náhradní zálohy	v kontingentu rekrutů	v pořadí losovním tříd životních odvodem povinných v kontingentu náhradní zálohy	Úhrnem	odvodů přebytečných	schodků				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Poznámka. *a*) Ti, kteří jakožto vlastníci zděděného hospodářství polního, pak ti, kteří za leta dřívější dodatečně odvedeni byli, nebuďtež pojati do počtu těch, kteří vykázáni jsou v rubrice 5.

b) Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks- (Militär-Territorial-) Kommando . . . .

(Für die Länder der ungarischen Krone.)

Muster XIX b)
zu §. 96 der Instruktion.

Nachweisung

des Ergebnisses der regelmäßigen Stellung auf den Abschluß mit 30. April 18 . .

Im Bereiche des	Nach der Abrechnung bei Beginn der Stellung sind zu stellen im		Gestellt wurden			Bei Gegenüberstellung der Rubriken 2 und 6 zeigt sich auf das Rekruten-Kontingent		Für die Landwehr wurde assentirt	Abwesende aus den zur Stellung berufenen Altersklassen	Zur Ueberprüfung wurden bestimmt	Anmerkung
	Rekruten-	Ersatzreserve-	im Rekruten-	In der Losreihe der stellungspflichtigen Altersklassen im Ersatzreserve-	Zusammen	Ueberstellung	Abgang				
	Kontingente										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Anmerkung. a) Die als Eigenthümer einer ererbten Landwirthschaft, dann die für frühere Jahre Nachgestellten sind in die Zahl der in der Rubrik 5 Ausgewiesenen nicht einzubeziehen.

b) Papierformat: A.

Velitelstvo okresu doplňovacího (vojenské velitelstvo territoriální) . . . . . .

Vzorec XX.
k §. 96 návodu.

Výkaz o rozdělení

a) **těch, kteří v roce odvodním 18 . . přiděleni (vpočteni) byli na kontingent rekrutů.**

Okres doplňovací	Kontingent rekrutů, jenž dostaven býti má		Na tento kontingent byli přiděleni (vpočteni) jakožto		Z těch umějí čísti a psáti v jazyku		Mezi přidělenými (vpočtenými) jest																																	
								žáků škol					dle životního povolání svého																											
													úředníků a služebníků železniční služby									těch, kteří se zabývají						sedlářů													
	pro	počet	schopní	pod výminkou schopní	německém	jiném zemském	jednoročních dobrovolníků (definitivních, pod výminkou)	reálných	průmyslových	rolnických	těch, kteří umějí telegrafovati	hudby znalých	stavební	dopravní	v dílnách	mechaniků	kresličů stavebních	ranhojičů	chirurgických pomocníků	pharmaceutických assistentů a tironů	opatrovníků nemocných	ošetřováním nemocných	lékoznalstvím	hotovením lékařských a chirurgických nástrojů	obuvníků	krejčí	řemenářů	kožních	dřevních	kožešníků	podkovářů	kolářů	kovářů	strojnických kovářů	kotlářů	měďařů	zámečníků	strojnických zámečníků	slévačů	pilnikářů	stavitelů železných lodí
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42

Poznámka. 1. V rubrice 2. buďtež uvedeny: příslušný doplňovací pluk pěší, pokud se týče pluk tyrolských myslivců, v doplňovacích okresích loďstva válečného sbor námořnický, pak, jako ve výkazu vojenského velitelstva territoriálního, v pořadí rozvrhu ony sbory a ústavy, pro něž kontingent dodán býti má.

2. V rubrice 3. buďtež uvedeny: rozvržené kontingenty, pokud se týče při pluku pěším, při pluku tyrolských myslivců, v doplňovacích okresích loďstva válečného při sboru námořnickém, onen kontingent, který zbývá, jestliže od rekrutního kontingentu obvodu, který skutečně dostaven býti má, odečtou se kontingenty ostatních sborů a ústavů.

Součet rubriky 3. jest tudíž roven cifře rubriky 5. výkazu dle vzorce XVII., s odečtením přebytků z roku předešlého.

3. Jednoroční dobrovolníci atd., kteří náležejí k některému sboru neb ústavu, pro něž kontingent rozvržen není, vykázáni buďtež v rubrikách 4. a 5. v rekrutním kontingentu pluku pěšího (tyrolských myslivců).

4. Ve výkazu, jenž sdělán býti má na závěrek 31. srpna, musí součet čísel rubrik 4. a 5. souhlasiti se součtem čísel v rubrikách 7., 8. a 9. výkazu o výsledcích odvodních dnem 31. srpna.

5. Výkaz, jenž sdělán býti má na závěrek 31. prosince, musí následovně souhlasiti s výkazem ke provedení sečtení kontingentálního:

Součet cifer v rubrikách 4. a 5. jest z pravidla roven součtu z rubriky 5. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytku z roku předešlého (rubrika 6.); součet ten však, jsou-li přebytky pro následující rok odvodní (rubrika 19.), o tyto přebytky se zvýší, pokud se týče, jest-li schodek (rubrika 20.), o tento jest menší.

6. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených budiž součet rubrik 3. až 89. vykázán také zvláště dle obvodů správních.

7. Ve výkazech vojenských velitelstev territoriálních budiž toliko součet rubrik 3. až 89. vyznačen zvláště dle okresů doplňovacích, a dle součtu bud uvedeno, jak přidělení (vpočtení) jsou rozděleni dle sborů vojenských a ústavů.

8. Formát papíru *B*.

Ergänzungsbezirks- (Militär-Territorial-) Kommando . . . .

Muster XX
zu §. 96 der Instruktion.

Vertheilungs-Ausweis

a) der im Stellungsjahre 18 . . auf das Rekruten-Kontingent Eingetheilten (Angerechneten).

Ergänzungsbezirk	Zu stellendes Rekruten-Kontingent für das (die)	Zu stellendes Rekruten-Kontingent Zahl	Auf dieses Kontingent wurden eingetheilt (angerechnet) als tauglich	Auf dieses Kontingent wurden eingetheilt (angerechnet) als bedingt-tauglich	Hievon sind des Lesens und Schreibens kundig in der deutschen Sprache	Hievon sind des Lesens und Schreibens kundig in der sonstigen Landes-Sprache	Unter den Eingetheilten (Angerechneten) befinden sich: Einjährig-Freiwillige (definitiv, bedingt)	Schüler der Real-Schulen	Schüler der Gewerbe-Schulen	Schüler der Ackerbau-Schulen	des Telegraphirens Kundige	Musikkundige	nach ihrem Lebensberufe: Beamte und Bedienstete des Eisenbahn-Bau-Dienstes	Beamte und Bedienstete des Eisenbahn-Betriebs-Dienstes	Beamte und Bedienstete des Eisenbahn-Werkstätten-Dienstes	Mechaniker	Bauzeichner	Wundärzte	chirurgische Gehilfen	pharmaceutische Assistenten und Tironen	Krankenwärter	mit der Krankenpflege sich Beschäftigende	mit der Arzneiwaarenkunde sich Beschäftigende	mit der Verfertigung medizinischer und chirurgischer Instrumente sich Beschäftigende	Schuster	Schneider	Riemer	Leder-Sattler	Holz-Sattler	Kürschner	Huf-Schmiede	Wagen-Schmiede	Grob-Schmiede	Maschinen-Schmiede	Kessel-Schmiede	Kupfer-Schmiede	Schlosser	Maschinen-Schlosser	Gießer	Feilhauer	Eisenschiffbauer
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42

Anmerkung.

1. In der Rubrik 2 sind anzuführen: das ergänzungszuständige Infanterie-Regiment, beziehungsweise das Tiroler Jäger-Regiment, in den Kriegsmarine-Ergänzungsbezirken das Matrosen-Korps, sodann, wie in dem Ausweise des Militär-Territorial-Kommandos, in der Reihenfolge der Repartition jene Truppen und Anstalten, für welche ein Kontingent beizustellen ist.
2. In der Rubrik 3 sind einzustellen: die anrepartirten Kontingente, beziehungsweise beim Infanterie-Regimente, beim Tiroler Jäger-Regimente, in den Kriegsmarine-Ergänzungsbezirken beim Matrosen-Korps jenes Kontingent, welches erübrigt, wenn von dem thatsächlich zu stellenden Rekruten-Kontingente des Bereichs die Kontingente der übrigen Truppen und Anstalten in Abzug gebracht werden.

   Die Summe der Rubrik 3 ist somit gleich der Ziffer der Rubrik 5 des Ausweises Muster XVII, weniger der Guthabungen vom Vorjahre.
3. Einjährig-Freiwillige u. s. w., welche einer Truppe oder Anstalt angehören, für welche ein Kontingent nicht anrepartirt ist, sind in den Rubriken 4 und 5 im Rekruten-Kontingente des Infanterie- (Tiroler Jäger-) Regiments auszuweisen.
4. In dem auf den Abschluß mit 31. August zu verfassenden Ausweise muß die Summe der Ziffern der Rubriken 4 und 5 mit der Summe der Ziffern in den Rubriken 7, 8 und 9 des Ausweises über die Stellungsergebnisse mit 31. August übereinstimmen.
5. In dem auf den Abschluß mit 31. Dezember zu verfassenden Ausweise muß mit dem Ausweise zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung folgende Uebereinstimmung bestehen:

   Die Summe der Ziffern in den Rubriken 4 und 5 ist grundsätzlich gleich der Summe aus Rubrik 5 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung weniger der Guthabung vom Vorjahre (Rubrik 6); sie erhöht sich aber, wenn Guthabungen für das folgende Stellungsjahr bestehen (Rubrik 19), um diese, beziehungsweise sie vermindert sich, wenn ein Rückstand besteht (Rubrik 20), um diesen.
6. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern ist die Summe der Rubriken 3 bis 89 auch abgesondert nach Verwaltungsgebieten auszuweisen.
7. In den Ausweisen der Militär-Territorial-Kommanden ist nur die Summe der Rubriken 3 bis 89 abgesondert nach Ergänzungsbezirken ersichtlich zu machen und nach der Summe die Vertheilung der Eingetheilten (Angerechneten) nach Truppenkörpern und Anstalten darzustellen.
8. Papierformat B.

b)

Mezi přidělenými (vpočtenými) jest																																															Připomenutí
dle životního povolání svého																																												dle předpisu pro volbu a přidělení rekrutů			
puškařů	kovokujců	jiných, kteří pracují železem	klempířů	plechařů	řezníků	pekařů	mlynářů	lodních mlynářů	kolářů	truhlářů	truhlářů modelových	tesařů	tesařů lodních	pumpařů	soustružníků	bednářů	stavitelů člunů	konopníků	stožárníků	veselníků	špaličkářů	drvoštěpů	jiných, kteří pracují dřevem	natěračů	knihařů	provazníků	kartáčníků	košíkářů	zedníků	kameníků	lamačů kamene	horníků	zahradníků	cihlářů	hrázných	rybnikářů	jiných, kteří pracují v zemi	matrosů	lodníků	loďařů	plachetníků	rybářů	pltníků	těch, kteří provozují živnost námořskou	těch, kteří obsluhují stroje	těch, kteří vytápějí stroje	
																																												N. *a)*	N. *b)*		
43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90

Poznámka. 1. V rubrice 2. buďtež uvedeny: příslušný doplňovací pluk pěší, pokud se týče pluk tyrolských myslivců, v doplňovacích okresích loďstva válečného sbor námořnický, pak, jako ve výkazu vojenského velitelstva territoriálního, v pořadí rozvrhu ony sbory a ústavy, pro něž kontingent dodán býti má.

2. V rubrice 3. buďtež uvedeny: rozvržené kontingenty, pokud se týče při pluku pěším, při pluku tyrolských myslivců, v doplňovacích okresích loďstva válečného při sboru námořnickém, onen kontingent, který zbývá, jestliže od rekrutního kontingentu obvodu, který skutečně dostaven býti má, odečtou se kontingenty ostatních sborů a ústavů.

Součet rubriky 3. jest tudíž roven cifře rubriky 5. výkazu dle vzorce XVII., s odečtením přebytků z roku předešlého.

3. Jednoroční dobrovolníci atd., kteří náležejí k některému sboru neb ústavu, pro něž kontingent rozvržen není, vykázáni buďtež v rubrikách 4. a 5. v rekrutním kontingentu pluku pěšího (tyrolských myslivců).

4. Ve výkazu, jenž sdělán býti má na závěrek 31. srpna, musí součet čísel rubrik 4. a 5. souhlasiti se součtem čísel v rubrikách 7., 8. a 9. výkazu o výsledcích odvodních dnem 31. srpna.

5. Výkaz, jenž sdělán býti má na závěrek 31. prosince, musí následovně souhlasiti s výkazem ke provedení sečtení kontingentálního:

Součet cifer v rubrikách 4. a 5. jest z pravidla roven součtu z rubriky 5. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytku z roku předešlého (rubrika 6.); součet ten však, jsou-li přebytky pro následující rok odvodní (rubrika 19.), o tyto přebytky se zvýší, pokud se týče jest-li schodek (rubrika 20.), o tento jest menší.

6. V královstvích a zemích v říšské radě zastoupených budiž součet rubrik 3. až 89. vykázán také zvláště dle obvodů správních.

7. Ve výkazech vojenských velitelstev territoriálních budiž toliko součet rubrik 3. až 89. vyznačen zvláště dle okresů doplňovacích, a dle součtu buď uvedeno, jak přidělení (vpočtení) jsou rozděleni dle sborů vojenských a ústavů.

8. Formát papíru *B*.

b)

Unter den Eingetheilten (Angerechneten) befinden sich nach ihrem Lebensberufe																																															
Büchsenmacher	Metalldreher	sonstige Eisenarbeiter	Spengler	Blechspanner	Fleischhauer	Bäcker	Müller	Schiffmüller	Wagner	Tischler	Modelltischler	Zimmerleute	Schiffszimmerleute	Pumpenarbeiter	Drechsler	Binder	Bootbauer	Kalfater	Mastenmacher	Rudermacher	Blockschnitzer	Holzhauer	sonstige Holzarbeiter	Anstreicher	Buchbinder	Seiler	Bürstenbinder	Korbflechter	Maurer	Steinmetze	Steinbrecher	Bergleute	Gärtner	Ziegelschläger	Dammgräber	Teichgräber	sonstige Erdarbeiter	Matrosen	Schiffsleute	Schiffbauer	Segelmacher	Fischer	Flößer	Seegewerbe-Betreibende	Maschinenwärter	Maschinenheizer	Anmerkung
																																												nach der Vorschrift für die Auswahl und Eintheilung der Rekruten			
																																												N. a)	N. b)		
43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90

Anmerkung. 1. In der Rubrik 2 sind anzuführen: das ergänzungszuständige Infanterie-Regiment, beziehungsweise das Tiroler Jäger-Regiment, in den Kriegsmarine-Ergänzungsbezirken das Matrosen-Korps, sodann, wie in dem Ausweise des Militär-Territorial-Kommandos, in der Reihenfolge der Repartition jene Truppen und Anstalten, für welche ein Kontingent beizustellen ist.

2. In der Rubrik 3 sind einzustellen: die anrepartirten Kontingente, beziehungsweise beim Infanterie-Regimente, beim Tiroler Jäger-Regimente, in den Kriegsmarine-Ergänzungsbezirken beim Matrosen-Korps jenes Kontingent, welches erübrigt, wenn von dem thatsächlich zu stellenden Rekruten-Kontingente des Bereichs die Kontingente der übrigen Truppen und Anstalten in Abzug gebracht werden.

Die Summe der Rubrik 3 ist somit gleich der Ziffer der Rubrik 5 des Ausweises Muster XVII, weniger der Guthabungen vom Vorjahre.

3. Einjährig-Freiwillige u. s. w., welche einer Truppe oder Anstalt angehören, für welche ein Kontingent nicht anrepartirt ist, sind in den Rubriken 4 und 5 im Rekruten-Kontingente des Infanterie- (Tiroler Jäger-) Regiments auszuweisen.

4. In dem auf den Abschluß mit 31. August zu verfassenden Ausweise muß die Summe der Ziffern der Rubriken 4 und 5 mit der Summe der Ziffern in den Rubriken 7, 8 und 9 des Ausweises über die Stellungsergebnisse mit 31. August übereinstimmen.

5. In dem auf den Abschluß mit 31. Dezember zu verfassenden Ausweise muß mit dem Ausweise zur Durchführung der Kontingent-Abrechnung folgende Uebereinstimmung bestehen:

Die Summe der Ziffern in den Rubriken 4 und 5 ist grundsätzlich gleich der Summe aus Rubrik 5 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung weniger der Guthabung vom Vorjahre (Rubrik 6); sie erhöht sich aber, wenn Guthabungen für das folgende Stellungsjahr bestehen (Rubrik 19), um diese, beziehungsweise sie vermindert sich, wenn ein Rückstand besteht (Rubrik 20), um diesen.

6. In den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern ist die Summe der Rubriken 3 bis 89 auch abgesondert nach Verwaltungsgebieten auszuweisen.

7. In den Ausweisen der Militär-Territorial-Kommanden ist nur die Summe der Rubriken 3 bis 89 abgesondert nach Ergänzungsbezirken ersichtlich zu machen und nach der Summe die Vertheilung der Eingetheilten (Angerechneten) nach Truppenkörpern und Anstalten darzustellen.

8. Papierformat B.

Velitelstvo okresu doplňovacího (vojenské velitelstvo territoriální) . . . . .

Vzorec XXI.
k §. 96 návodu.

Statistický průkaz

a) výsledku odvodu v roce 18 . . po provedeném sečtení kontingentálním dnem 31. prosince 18 . .

V obvodu	I. Třída životní, v roce 18. . narození																						
	Počet těch, kteří dle seznamu odvodního jsou v této třídě životní	Z těch			při odvodu (přezkoušení)																	při odvodu ke přezkoušení určeno, avšak ještě nepředvedeno	Součet rubrik 18. až 23.
					přiděleno													zpět dáno	vymazáno	k vyléčení nebo prozkoumání do nemocnice určeno a znovu ještě nepředvedeno	určeno k řízení, kteréž politický úřad doplňovací ještě neprovedl		
		dočasně osvobozeno	nepřítomno	Úhrnem	do vojska (loďstva válečného)							k náhradní záloze			k zemské obraně		součet všech assentovaných						
					z povinnosti úřadu	jednoročních dobrovolníků pojímaje v to pod výminkou přijaté	a dáno na dovolenou dle §.25 (§.5) | §.27 (§.6) novel k zákonu o povinnosti branné		vůbec v pořadí losovním jakožto		Součet těch, kteří do vojska (loďstva válečného) vřaděni jsou	jakožto vlastníků zděděných hospodářství polních	vůbec v pořadí losovním jakožto		jednoročních dobrovolníků pojímaje v to pod výminkou přijaté	vůbec v pořadí losovním							
							duchovních, kandidátů a chovanců stavu duchovního	učitelů a kandidátů učitelství	schopných	pod výminkou schopných			schopných	pod výminkou schopných									
							pojímaje v to studující, kterým tato výhoda pod výminkou povolena byla																
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Poznámka: 1. Součet těch, kteří do vojska přiděleni jsou (rubriky 12., 35., 58., 81., 96., 97. a 98.), rovná se číslu z rubriky 5. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 19., nebo odečtení schodků, rubrika 20.

2. Součet těch, kteří do náhradní zálohy přiděleni jsou (rubriky 13., 14., 15., 36., 37., 38., 59., 60., 61., 82., 83., 84., 99. a 100.), rovná se číslu z rubriky 24. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 36., nebo odečtení schodků, rubrika 37.

3. Součet těch, kteří do zemské obrany přiděleni jsou (rubriky 16., 17., 39., 40., 62., 63., 85., 86., 101. a 102.) rovná se v zemích koruny uherské číslu z rubriky 48. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního; v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených souhlasí s číslem z rubriky 38., s přičtením skutečného přebytku (rubrika 47.), nebo s odečtením schodku (rubrika 45.), toliko tehdy, jestliže se k poslednějšímu výsledku početnímu připočtou oni přidělení, kteří při sečtení kontingentálním, poněvadž až do 31. prosince opět ubyli, vpočteni nebyli.

4. Formát papíru *B.*

Statistische Nachweisung

a) des Ergebnisses der Stellung im Jahre 18 . . nach durchgeführter Kontingents-Abrechnung mit 31. Dezember 18 . .

Im Bereiche des	I. Altersklasse im Jahre 18 . . Geborene																						
	Zahl der laut Stellungsliste in dieser Altersklasse Stehenden	Hievon			bei der Stellung (Ueberprüfung)																	bei der Stellung zur Ueberprüfung bestimmt, jedoch noch nicht vorgeführt	Summe der Rubriken 18 bis 23
					eingetheilt													zurückgestellt	gelöscht	zur Heilung oder Erprobung in ein Spital bestimmt und neuerlich noch nicht vorgeführt	zu einer von der politischen Ergänzungsbehörde noch nicht bewirkten Amtshandlung bestimmt		
					in das Heer (die Kriegsmarine)							zur Ersatzreserve			zur Landwehr		Summe aller Assentirten						
		zeitlich Befreite	Abwesende	Summe	von Amtswegen	Einjährig-Freiwillige, einschließlich der bedingt Aufgenommenen	und beurlaubt nach §. 25 (§. 5) der Wehrgesetz-Novellen	und beurlaubt nach §. 27 (§. 6) der Wehrgesetz-Novellen	Sonstige in der Losreihe als		Summe der in das Heer (die Kriegsmarine) Eingetheilten	als Eigenthümer ererbter Landwirthschaften	Sonstige in der Losreihe als		Einjährig-Freiwillige, einschließlich der bedingt Aufgenommenen	Sonstige in der Losreihe							
							Geistliche, Kandidaten und Zöglinge des geistl. Standes, einschließlich jener Studirenden, denen diese Begünstigung bedingt zuerkannt wurde	Lehrer und Lehramts-Kandidaten, einschließlich jener Studirenden, denen diese Begünstigung bedingt zuerkannt wurde	tauglich	bedingt-tauglich			tauglich	bedingt-tauglich									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Anmerkung. 1. Die Summe der in das Heer Eingetheilten (Rubriken 12, 35, 58, 81, 96, 97 und 98) ist gleich der Zahl aus Rubrik 5 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 19, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 20.

2. Die Summe der in die Ersatzreserve Eingetheilten (Rubriken 13, 14, 15, 36, 37, 38, 59, 60, 61, 82, 83, 84, 99 und 100) ist gleich der Zahl aus Rubrik 24 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 36, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 37.

3. Die Summe der in die Landwehr Eingetheilten (Rubriken 16, 17, 39, 40, 62, 63, 85, 86, 101 und 102) ist in den Ländern der ungarischen Krone gleich der Zahl aus Rubrik 43 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung; in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern besteht die Uebereinstimmung mit der Zahl aus Rubrik 38, mehr der thatsächlichen Ueberzahl (Rubrik 47), oder weniger des Abganges (Rubrik 45), nur dann, wenn zu dem letzteren Rechnungsergebnisse jene Eingetheilten zugezählt werden, welche bei der Kontingents-Abrechnung, weil sie bis zum 31. Dezember wieder in Abgang kamen, nicht angerechnet wurden.

4. Papierformat B.

b)

V obvodu	II. Třída životní, v roce 18.. narození																						
		při odvodu (přezkoušení)																					
		Z těch			přiděleno																		
					do vojska (loďstva válečného)							k náhradní záloze			k zemské obraně								
							a dáno na dovolenou dle §. 25 (§. 5) novel k zákonu o povinnosti branné	a dáno na dovolenou dle §. 27 (§. 6) novel k zákonu o povinnosti branné	vůbec v pořadí losovním jakožto				vůbec v pořadí losovním jakožto										
	Počet těch, kteří dle seznamu odvodního jsou v této třídě životní	dočasně osvobozeno	nepřítomno	Úhrnem	z povinnosti úřadu	jednoročních dobrovolníků pojímaje v to pod výminkou přijaté	duchovních, kandidátů a chovanců stavu duchovního; pojímaje v to študující, kterým tato výhoda pod výminkou povolena byla	učitelů a kandidátů učitelství; pojímaje v to študující, kterým tato výhoda pod výminkou povolena byla	schopných	pod výminkou schopných	Součet těch, kteří do vojska (loďstva válečného) vřaděni jsou	jakožto vlastníků zděděných hospodářství polních	schopných	pod výminkou schopných	jednoročních dobrovolníků pojímaje v to pod výminkou přijaté	vůbec v pořadí losovním	součet všech assentovaných	zpět dáno	vymazáno	k vyléčení nebo prozkoumání do nemocnice určeno a znovu ještě nepředvedeno	určeno k řízení, kteréž politický úřad doplňovací ještě neprovedl	při odvodu ke přezkoušení určeno, avšak ještě nepředvedeno	Součet rubrik 41. až 46.
1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47

Poznámka: 1. Součet těch, kteří do vojska přiděleni jsou (rubriky 12., 35., 58., 81., 96., 97. a 98.), rovná se číslu z rubriky 5. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 19., nebo odečtení schodků, rubrika 20.

2. Součet těch, kteří do náhradní zálohy přiděleni jsou (rubriky 13., 14., 15., 36., 37., 38., 59., 60., 61., 82., 83., 84., 99. a 100.), rovná se číslu z rubriky 24. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 36., nebo odečtení schodků, rubrika 37.

3. Součet těch, kteří do zemské obrany přiděleni jsou (rubriky 16., 17., 39., 40., 62., 63., 85., 86., 101. a 102.) rovná se v zemích koruny uherské číslu z rubriky 43. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního; v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených souhlasí s číslem z rubriky 38., s přičtením skutečného přebytku (rubrika 47.), nebo s odečtením schodku (rubrika 45.), toliko tehdy, jestliže se k poslednějšímu výsledku početnímu připočtou oni přidělení, kteří při sečtení kontingentálním, poněvadž až do 31. prosince opět ubyli, vpočteni nebyli.

4. Formát papíru *B*.

b)

Im Bereiche des	II. Altersklasse im Jahre 18.. Geborene																						
	Zahl der laut Stellungsliste in dieser Altersklasse Stehenden	Hievon			bei der Stellung (Ueberprüfung)																	bei der Stellung zur Ueberprüfung bestimmt, jedoch noch nicht vorgeführt	Summe der Rubriken 41 bis 46
		zeitlich Befreite	Abwesende	Summe	eingetheilt													zurückgestellt	gelöscht	zur Heilung oder Erprobung in ein Spital bestimmt und neuerlich noch nicht vorgeführt	zu einer von der politischen Ergänzungsbehörde noch nicht bewirkten Amtshandlung bestimmt		
					in das Heer (die Kriegsmarine)							zur Ersatzreserve			zur Landwehr		Summe aller Assentirten						
					von Amtswegen	Einjährig-Freiwillige, einschließlich der bedingt Aufgenommenen	und beurlaubt nach		Sonstige in der Losreihe als		Summe der in das Heer (die Kriegsmarine) Eingetheilten	als Eigenthümer ererbter Landwirthschaften	Sonstige in der Losreihe als		Einjährig-Freiwillige, einschließlich der bedingt Aufgenommenen	Sonstige in der Losreihe							
							§. 25 (§. 6)	§. 27 (§. 6)															
							der Wehrgesetz-Novellen																
							Geistliche, Kandidaten und Zöglinge des geistl. Standes,	Lehrer und Lehramts-Kandidaten,	tauglich	bedingt-tauglich			tauglich	bedingt-tauglich									
							einschließlich jener Studirenden, denen diese Begünstigung bedingt zuerkannt wurde																
1	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47

Anmerkung. 1. Die Summe der in das Heer Eingetheilten (Rubriken 12, 35, 58, 81, 96, 97 und 98) ist gleich der Zahl aus Rubrik 5 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 19, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 20.

2. Die Summe der in die Ersatzreserve Eingetheilten (Rubriken 13, 14, 15, 36, 37, 38, 59, 60, 61, 82, 83, 84, 99 und 100) ist gleich der Zahl aus Rubrik 24 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 36, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 37.

3. Die Summe der in die Landwehr Eingetheilten (Rubriken 16, 17, 39, 40, 62, 63, 85, 86, 101 und 102) ist in den Ländern der ungarischen Krone gleich der Zahl aus Rubrik 43 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung; in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern besteht die Uebereinstimmung mit der Zahl aus Rubrik 38, mehr der thatsächlichen Ueberzahl (Rubrik 47), oder weniger des Abganges (Rubrik 45), nur dann, wenn zu dem letzteren Rechnungsergebnisse jene Eingetheilten zugezählt werden, welche bei der Kontingents-Abrechnung, weil sie bis zum 31. Dezember wieder in Abgang kamen, nicht angerechnet wurden.

4. Papierformat B.

c)

V obvodu	III. Třída životní, v roce 18.. narození																					
	Počet těch, kteří dle seznamu odvodního jsou v této třídě životní	Z těch			při odvodu (přezkoušení)																při odvodu ke přezkoušení určeno, avšak ještě nepředvedeno	Součet rubrik 64. až 69.
					přiděleno												zpět dáno	vymazáno	k vyléčení nebo prozkoumání do nemocnice určeno a znovu ještě nepředvedeno	určeno k řízení, kteréž politický úřad doplňovací ještě neprovedl		
					do vojska (loďstva válečného)							k náhradní záloze			k zemské obraně		součet všech assentovaných					
		dočasně osvobozeno	nepřítomno	Úhrnem	z povinnosti úřadu	jednoročních dobrovolníků pojímaje v to pod výminkou přijaté	a dáno na dovolenou dle §.25 (§.5) | §.27 (§.6) novel k zákonu o povinnosti branné – duchovních, kandidátů a chovanců stavu duchovního	a dáno na dovolenou dle §.25 (§.5) | §.27 (§.6) novel k zákonu o povinnosti branné – učitelů a kandidátů učitelství	vůbec v pořadí losovním jakožto schopných	vůbec v pořadí losovním jakožto pod výminkou schopných	Součet těch, kteří do vojska (loďstva válečného) vřaděni jsou	jakožto vlastníků zděděných hospodářství polních	vůbec v pořadí losovním jakožto schopných	vůbec v pořadí losovním jakožto pod výminkou schopných	jednoročních dobrovolníků pojímaje v to pod výminkou přijaté	vůbec v pořadí losovním						
							pojímaje v to studující, kterým tato výhoda pod výminkou povolena byla															
1	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70

Poznámka: 1. Součet těch, kteří do vojska přiděleni jsou (rubriky 12., 35., 58., 81., 96., 97. a 98), rovná se číslu z rubriky 5. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 19., nebo odečtení schodků, rubrika 20.

2. Součet těch, kteří do náhradní zálohy přiděleni jsou (rubriky 13., 14., 15., 36., 37., 38., 59., 60., 61., 82., 83., 84., 99 a 100.), rovná se číslu z rubriky 24. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 36., nebo odečtení schodků, rubrika 37.

3. Součet těch, kteří do zemské obrany přiděleni jsou (rubriky 16., 17., 39., 40., 62., 63., 85., 86., 101. a 102.), rovná se v zemích koruny uherské číslu z rubriky 43. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního; v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených souhlasí s číslem z rubriky 38., s přičtením skutečného přebytku (rubrika 47.), nebo s odečtením schodku (rubrika 45.), toliko tehdy, jestliže se k poslednějšímu výsledku početnímu připočtou oni přidělení, kteří při sečtení kontingentálním, poněvadž až do 31. prosince opět ubyli, vpočteni nebyli.

4. Formát papíru *B*.

c)

Im Bereiche des	III. Altersklasse im Jahre 18.. Geborene																						
	Zahl der laut Stellungsliste in dieser Altersklasse Stehenden	Hievon			bei der Stellung (Ueberprüfung)																	bei der Stellung zur Ueberprüfung bestimmt, jedoch noch nicht vorgeführt	Summe der Rubriken 64 bis 69
		zeitlich Befreite	Abwesende	Summe	eingetheilt													zurückgestellt	gelöscht	zur Heilung oder Erprobung in ein Spital bestimmt und neuerlich noch nicht vorgeführt	zu einer von der politischen Ergänzungsbehörde noch nicht bewirkten Amtshandlung bestimmt		
					in das Heer (die Kriegsmarine)							zur Ersatzreserve			zur Landwehr		Summe aller Assentirten						
					von Amtswegen	Einjährig-Freiwillige, einschließlich der bedingt Aufgenommenen	und beurlaubt nach §. 25 (§. 5) der Wehrgesetz-Novellen	und beurlaubt nach §. 27 (§. 6) der Wehrgesetz-Novellen	Sonstige in der Losreihe als		Summe der in das Heer (die Kriegsmarine) Eingetheilten	als Eigenthümer ererbter Landwirthschaften	Sonstige in der Losreihe als		Einjährig-Freiwillige, einschließlich der bedingt Aufgenommenen	Sonstige in der Losreihe							
							Geistliche, Kandidaten und Zöglinge des geistl. Standes, einschließlich jener Studirenden, denen diese Begünstigung bedingt zuerkannt wurde	Lehrer und Lehramts-Kandidaten, einschließlich jener Studirenden, denen diese Begünstigung bedingt zuerkannt wurde	tauglich	bedingt-tauglich			tauglich	bedingt-tauglich									
1	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70

Anmerkung. 1. Die Summe der in das Heer Eingetheilten (Rubriken 12, 35, 58, 81, 96, 97 und 98) ist gleich der Zahl aus Rubrik 5 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 19, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 20.

2. Die Summe der in die Ersatzreserve Eingetheilten (Rubriken 13, 14, 15, 36, 37, 38, 59, 60, 61, 82, 83, 84. 99 und 100) ist gleich der Zahl aus Rubrik 24 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 36, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 37.

3. Die Summe der in die Landwehr Eingetheilten (Rubriken 16, 17, 39, 40, 62, 63, 85, 86, 101 und 102) ist in den Ländern der ungarischen Krone gleich der Zahl aus Rubrik 43 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung; in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern besteht die Uebereinstimmung mit der Zahl aus Rubrik 38, mehr der thatsächlichen Ueberzahl (Rubrik 47), oder weniger des Abganges (Rubrik 45), nur dann, wenn zu dem letzteren Rechnungsergebnisse jene Eingetheilten zugezählt werden, welche bei der Kontingents-Abrechnung, weil sie bis zum 31. Dezember wieder in Abgang kamen, nicht angerechnet wurden.

4. Papierformat B.

d)

V obvodu	IV. Třída životní, v roce 18.. narození																							Přes číslo závěrečné IV. třídy životní vybývá	Mezi těmi jest v roce předešlém dočasně osvobozených
	Počet těch, kteří dle seznamu odvodního jsou v této třídě životní	Z těch až do čísla závěrečného			Až do čísla závěrečného prostředkem odvodu (přezkoušení)																	až do čísla závěrečného ke přezkoušení určeno, avšak ještě nepředvedeno	Součet rubrik 87. až 92.		
		dočasně osvobozeno	nepřítomno	Úhrnem	přiděleno													zpět dáno	vymazáno	k vyléčení nebo prozkoumání do nemocnice určeno a znovu ještě nepředvedeno	určeno k řízení, kteréž politický úřad doplňovací ještě neprovedl				
					do vojska (loďstva válečného)							k náhradní záloze			k zemské obraně		součet všech assentovaných								
					z povinnosti úřadu	jednoročních dobrovolníků pojímaje v to pod výminkou přijaté	a dáno na dovolenou dle §.25 (§.5) novel k zákonu o povinnosti branné, pojímaje v to studující, kterým tato výhoda pod výminkou povolena byla: duchovních, kandidátů a chovanců stavu duchovního	a dáno na dovolenou dle §.27 (§.6) novel k zákonu o povinnosti branné, pojímaje v to studující, kterým tato výhoda pod výminkou povolena byla: učitelů a kandidátů učitelství	vůbec v pořadí losovním jakožto schopných	vůbec v pořadí losovním jakožto pod výminkou schopných	Součet těch, kteří do vojska (loďstva válečného) vřaděni jsou	jakožto vlastníků zděděných hospodářství polních	vůbec v pořadí losovním jakožto schopných	vůbec v pořadí losovním jakožto pod výminkou schopných	jednoročních dobrovolníků pojímaje v to pod výminkou přijaté	vůbec v pořadí losovním									
1	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95

Poznámka: 1. Součet těch, kteří do vojska přiděleni jsou (rubriky 12., 35., 58., 81., 96., 97. a 98.), rovná se číslu z rubriky 5. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení, přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 19., nebo odečtení schodků, rubrika 20.

2. Součet těch, kteří do náhradní zálohy přiděleni jsou (rubriky 13., 14., 15., 36., 37., 38., 59., 60., 61., 82., 83., 84., 99. a 100.), rovná se číslu z rubriky 24. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 36., nebo odečtení schodků, rubrika 37.

3. Součet těch, kteří do zemské obrany přiděleni jsou (rubriky 16., 17., 39., 40., 62., 63., 85., 86., 101. a 102.), rovná se v zemích koruny uherské číslu z rubriky 43. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního; v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených souhlasí s číslem z rubriky 38., s přičtením skutečného přebytku (rubrika 47.), nebo s odečtením schodku (rubrika 45.), toliko tehdy, jestliže se k poslednějšímu výsledku početnímu připočtou oni přidělení, kteří při sečtení kontingentálním, poněvadž až do 31. prosince opět ubyli, vpočteni nebyli.

4. Formát papíru *B*.

d)

Im Bereiche des	IV. Altersklasse im Jahre 18.. Geborene: Zahl der laut Stellungsliste in dieser Altersklasse Stehenden	Hievon bis zur Abschlußnummer: zeitlich Befreite	Hievon bis zur Abschlußnummer: Abwesende	Hievon bis zur Abschlußnummer: Summe	Bis zur Abschlußnummer im Wege der Stellung (Ueberprüfung) eingetheilt in das Heer (die Kriegsmarine): von Amtswegen	in das Heer: Einjährig-Freiwillige, einschließlich der bedingt Aufgenommenen	in das Heer: und beurlaubt nach §. 26 (§. 5) der Wehrgesetz-Novellen: Geistliche, Kandidaten und Zöglinge des geistl. Standes, einschließlich jener Studirenden, denen diese Begünstigung bedingt zuerkannt wurde	in das Heer: und beurlaubt nach §. 27 (§. 6) der Wehrgesetz-Novellen: Lehrer und Lehramts-Kandidaten, einschließlich jener Studirenden, denen diese Begünstigung bedingt zuerkannt wurde	in das Heer: Sonstige in der Losreihe als tauglich	in das Heer: Sonstige in der Losreihe als bedingt-tauglich	Summe der in das Heer (die Kriegsmarine) Eingetheilten	zur Ersatzreserve: als Eigenthümer ererbter Landwirthschaften	zur Ersatzreserve: Sonstige in der Losreihe als tauglich	zur Ersatzreserve: Sonstige in der Losreihe als bedingt-tauglich	zur Landwehr: Einjährig-Freiwillige, einschließlich der bedingt Aufgenommenen	zur Landwehr: Sonstige in der Losreihe	Summe aller Assentirten	zurückgestellt	gelöscht	zur Heilung oder Erprobung in ein Spital bestimmt und neuerlich noch nicht vorgeführt	zu einer von der politischen Ergänzungsbehörde noch nicht bewirkten Amtshandlung bestimmt	bis zur Abschlußnummer zur Ueberprüfung bestimmt, jedoch noch nicht vorgeführt	Summe der Rubriken 87 bis 92	Ueber die Abschlußnummer der IV. Altersklasse entfallen	Hierunter sind im Vorjahre zeitlich Befreite
1	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95

Anmerkung. 1. Die Summe der in das Heer Eingetheilten (Rubriken 12, 35, 58, 81, 96, 97 und 98) ist gleich der Zahl aus Rubrik 5 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 19, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 20.

2. Die Summe der in die Ersatzreserve Eingetheilten (Rubriken 13, 14, 15, 36, 37, 38, 59, 60, 61, 82, 83, 84, 99 und 100) ist gleich der Zahl aus Rubrik 24 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 36, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 37.

3. Die Summe der in die Landwehr Eingetheilten (Rubriken 16, 17, 39, 40, 62, 63, 85, 86, 101 und 102) ist in den Ländern der ungarischen Krone gleich der Zahl aus Rubrik 43 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung; in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern besteht die Uebereinstimmung mit der Zahl aus Rubrik 38, mehr der thatsächlichen Ueberzahl (Rubrik 47), oder weniger des Abganges (Rubrik 45), nur dann, wenn zu dem letzteren Rechnungsergebnisse jene Eingetheilten zugezählt werden, welche bei der Kontingents-Abrechnung, weil sie bis zum 31. Dezember wieder in Abgang kamen, nicht angerechnet wurden.

4. Papierformat B.

e)

V obvodu	Na kontingent — rekrutů — roku odvodního bylo dále vpočteno — z ročníků vyšších — z povinnosti úřadu — dostavených	Na kontingent — rekrutů — roku odvodního bylo dále vpočteno — z ročníků vyšších — v pořadí losovním — dostavených	Na kontingent — rekrutů — roku odvodního bylo dále vpočteno — vůbec — dostavených	Na kontingent — náhradní zálohy — roku odvodního bylo dále vpočteno — z vyšších ročníků v pořadí losovním — dostavených	Na kontingent — náhradní zálohy — roku odvodního bylo dále vpočteno — vůbec — dostavených	K obraně zemské bylo dále přikázáno — mimo pořadí losovní	K obraně zemské bylo dále přikázáno — v pořadí losovním za dřívější roky odvodní dodatečně odvedených	Ze všech tříd životních a ročníků bylo — během roku odevzdáno do nemocnice k vyléčení nebo ke prozkoumání	Ze všech tříd životních a ročníků bylo — určeno ke přezkoušení	Ze všech tříd životních a ročníků bylo — při přezkoušení vřaděno do — vojska a náhradní zálohy	Ze všech tříd životních a ročníků bylo — při přezkoušení vřaděno do — zemské obrany	Připomenutí
1	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107

Poznámka: 1. Součet těch, kteří do vojska přiděleni jsou (rubriky 12., 35., 58., 81., 96., 97. a 98.), rovná se číslu z rubriky 5. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 19., nebo odečtení schodků, rubrika 20.

2. Součet těch, kteří do náhradní zálohy přiděleni jsou (rubriky 13., 14., 15., 36., 37., 38., 59., 60., 61., 82., 83., 84., 99. a 100.), rovná se číslu z rubriky 24. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého, pokud se týče při připočtení přebytků pro příští rok odvodní, rubrika 36., nebo odečtení schodků, rubrika 37.

3. Součet těch, kteří do zemské obrany přiděleni jsou (rubriky 16., 17., 39., 40., 62., 63., 85., 86., 101. a 102.), rovná se v zemích koruny uherské číslu z rubriky 48. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního; v královstvích a zemích v říšské radě zastoupených souhlasí s číslem z rubriky 38., s přičtením skutečného přebytku (rubrika 47.), nebo s odečtením schodku (rubrika 45.), toliko tehdy, jestliže se k poslednějšímu výsledku početnímu připočtou oni přidělení, kteří při sečtení kontingentálním, poněvadž až do 31. prosince opět ubyli, vpočteni nebyli.

4. Formát papíru *B.*

e)

Im Bereiche des	Auf das Rekruten- Kontingent des Stellungsjahres wurden weiter angerechnet: aus höheren Jahrgängen, von amtswegen	Auf das Rekruten-: aus höheren Jahrgängen, in der Losreihe	Auf das Rekruten-: Sonstige	Auf das Ersatzreserve-: aus höheren Jahrgängen in der Losreihe	Auf das Ersatzreserve-: Sonstige	In die Landwehr sind weiter gelangt: außerhalb der Losreihe	In die Landwehr sind weiter gelangt: in der Losreihe für frühere Stellungsjahre Nachgestellte	Aus allen Altersklassen und Jahrgängen wurden: im Laufe des Jahres in ein Spital zur Heilung oder Erprobung übergeben	Aus allen Altersklassen und Jahrgängen wurden: zur Ueberprüfung bestimmt	bei der Ueberprüfung eingereiht in: das Heer und die Ersatzreserve	bei der Ueberprüfung eingereiht in: die Landwehr	Anmerkung
	Gestellte											
1	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107

Anmerkung. 1. Die Summe der in das Heer Eingetheilten (Rubriken 12, 35, 58, 81, 96, 97 und 98) ist gleich der Zahl aus Rubrik 5 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 19, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 20.

2. Die Summe der in die Ersatzreserve Eingetheilten (Rubriken 13, 14, 15, 36, 37, 38, 59, 60, 61, 82, 83, 84, 99 und 100) ist gleich der Zahl aus Rubrik 24 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre, beziehungsweise bei Zuzählung der Guthabungen für das folgende Stellungsjahr, Rubrik 36, oder Abrechnung der Rückstände, Rubrik 37.

3. Die Summe der in die Landwehr Eingetheilten (Rubriken 16, 17, 39, 40, 62, 63, 85, 86, 101 und 102) ist in den Ländern der ungarischen Krone gleich der Zahl aus Rubrik 43 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung; in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern besteht die Uebereinstimmung mit der Zahl aus Rubrik 38, mehr der thatsächlichen Ueberzahl (Rubrik 47), oder weniger des Abganges (Rubrik 45), nur dann, wenn zu dem letzteren Rechnungsergebnisse jene Eingetheilten zugezählt werden, welche bei der Kontingents-Abrechnung, weil sie bis zum 31. Dezember wieder in Abgang kamen, nicht angerechnet wurden.

4. Papierformat B.

Velitelstvo okresu doplňovacího (vojenské velitelstvo territoriální). . . . . .

Vzorec XXII.
k §. 96 návodu.

Průkaz

náhradních záložníků, kteří po provedeném sečtení kontingentálním připadají na kontingent náhradní zálohy odvodního roku 18 . .

Okres doplňovací	Počet náhradních záložníků	Mezi těmi jest pod výminkou schopných	Z těch jest již přiděleno		Zbývá	Mezi zbylými jest														Připomenutí
			ke sboru zdravotnímu	k vojenským ústavům zásobním		ranhojičů	chirurgických pomocníků	pharmaceutických assistentů a tironů	opatrovníků nemocných	těch, kteří se zabývají: ošetřováním nemocných	lékoznalstvím	hotovením nástrojů lékařsko-chirurgických	obuvníků	krejčí	pekařů	mlynářů	bednářů	zedníků	zámečníků	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Poznámka: *a*) Rubrika 2. musí obsahovati buď ono číslo, které odpovídá rubrice 24. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního, s odečtením přebytků z roku předešlého (rubrika 25.), aneb se zvýší cifra, kterou dle toho uvésti třeba, zůstal-li nějaký přebytek (rubrika 36.), o tento přebytek, pokud se týče zmenší se cifra, kterou dle toho uvésti třeba, zůstal-li nějaký schodek (rubrika 37.), o tento schodek.
b) Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks- (Militär-Territorial-) Kommando . . . . . .

Muster **XXII**
zu §. 96 der Instruktion.

Nachweisung

der nach durchgeführter Kontingents-Abrechnung auf das Ersatzreserve-Kontingent des Stellungsjahres 18 . . entfallenden Ersatzreservisten.

Ergänzungs-bezirk	Zahl der Ersatzreservisten	Hierunter befinden sich Bedingt-Taugliche	Hievon sind bereits eingetheilt		Verbleiben	Unter den Verbliebenen befinden sich														An-merkung
			zur Sanitäts-Truppe	zu Militär-Verpflegs-Anstalten		Wundärzte	chirurgische Gehilfen	pharmazeutische Assistenten und Tironen	Krankenwärter	mit der Krankenpflege sich Beschäftigende	mit der Arzneiwaarenkunde sich Beschäftigende	mit der Anfertigung medizinisch-chirurgischer Instrumente sich Beschäftigende	Schuster	Schneider	Bäcker	Müller	Binder	Maurer	Schlosser	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Anmerkung: a) Die Rubrik 2 muß entweder jene Zahl enthalten, welche der Rubrik 24 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung, weniger der Guthabungen vom Vorjahre (Rubrik 25), entspricht, oder es erhöht sich die hienach einzustellende Ziffer, wenn eine Guthabung verblieb (Rubrik 36), um diese, beziehungsweise es vermindert sich die hienach einzustellende Ziffer, wenn ein Rückstand verblieb (Rubrik 37), um diesen.
b) Papierformat A.

Vzorec XXIII
k §. 96 návodu.

Přehled

evidence náhradní zálohy, jak se jeví koncem 31. prosince 18(85).

V obvodu	dnem 31. prosince 18(84) zůstalo	Od 1. ledna do 31. prosince 18(85)											Zbývá tudíž dnem 31. prosince 18(85)									Z těch, kteří po ztrátě důvodu osvobozovacího k odvodu jsou povinni, jest v celku zaznamenáno jakožto nepřítomných	Připomenutí
		přibylo			ubylo								dočasně osvobozených, narozených v roce							ze svazku vojenského propuštěných	Úhrnem		
		prostředkem		Úhrnem	po ztrátě					přestoupením ročníku 18(55) a oněch propuštěných, kteří dle povinnosti služební přikázati se mají k zemské obraně, v evidenci zemské obrany	z jiných příčin	Úhrnem											
					důvodu osvobozovacího			důvodu propustního															
					odvodem		k odvodu se ještě nedostavilo	opětným převzetím do															
		dočasného osvobození	propuštění z vojska		s nálezem neschopnosti	a vřaděním do náhradní zálohy		vojska (loďstva válečného)	náhradní zálohy				18(56)	18(57)	18(58)	18(59)	18(60)	18(61)	18(62)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks- (Militär-Territorial-) Kommando.

Muster XXIII
zu §. 96 der Instruktion.

Uebersicht

über die Evidenz der Ersatzreserve auf den Abschluß mit 31. Dezember 18(85).

Im Bereiche des	Mit 31. Dezember 18(84) verblieben	Vom 1. Jänner bis 31. Dezember 18(85) sind											Verbleiben daher mit 31. Dezember 18(85)									Von den nach Verlust des Befreiungstitels zur Stellung Verpflichteten stehen im ganzen als abwesend in Vormerkung	Anmerkung
		zugewachsen			abgegangen																		
		im Wege der		Zusammen	nach Verlust des					durch Uebertritt des Jahrganges 18(55) und jener Entlassenen, welche der Dienstpflicht nach in die Landwehr zu gelangen haben, in die Evidenz der Landwehr	aus anderen Ursachen	Zusammen	zeitlich Befreite vom Geburtsjahre							aus dem Militär-Verbande Entlassene	Zusammen		
					Befreiungstitels			Entlassungstitels															
					durch Stellung		noch nicht zur Stellung erschienen	durch Rückübernahme in															
		zeitlichen Befreiung	Militär-Entlassung		mit Untauglichkeits-Befund	und Einreihung in die Ersatzreserve		das Heer (die Kriegsmarine)	die Ersatzreserve				18(56)	18(57)	18(58)	18(59)	18(60)	18(61)	18(62)				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Papierformat A.

Velitelstvo okresu doplňovacího (vojenské velitelstvo territoriální).

Vzorec XXIV.
k §. 96 návodu.

Přehled

těch, kdož zaznamenáni jsou k odvodu dodatečnému koncem prosince 18(85).

V obvodu	Počet těch, kteří ve všech ročnících koncem prosince 18(84) zůstali zaznamenáni k odvodu dodatečnému	Během roku 18(85)					Zbývá dnem 31. prosince 18(85) zaznamenaných k odvodu dodatečnému																				Připomenutí
		přibylo	ubylo				pro			Úhrnem	Z těch, kteří sepsáni jsou v rubrice 11., narozeno jest v roce:																
			odvodem dodatečným	výmazem		Úhrnem	stálé vojsko (loďstvo válečné)	náhradní zálohu	zemskou obranu		18(50)	18(51)	18(52)	18(53)	18(54)	18(55)	18(56)	18(57)	18(58)	18(59)	18(60)	18(61)	18(62)	18(63)	18(64)	18(65)	
				po překročení 36. roku věku [narozených v roce 18(49)]	z jiných důvodů																						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28*)

*) Pokud jsou takoví náhradní záložníci, kteří dosavad nebyli assentováni a v bývalých protokolech základních náhradní zálohy dále v evidenci vésti se mají (poznámka k IX. oddělení návodu), budiž počet jejich vykázán v rubrice 28.

Poznámka: *a*) Cifra rubriky 27. rovná se cifře rubriky 4. průkazu statistického; v zemích koruny uherské platí to také pro rubriky 25. a 26. tohoto přehledu a pro rubriky 27. a 50. průkazu statistického.
b) Formát papíru *A*.

Uebersicht

der zur Nachstellung Vorgemerkten mit Ende Dezember 18(85).

Im Bereiche des	Zahl der mit Ende Dezember 18(84) zur Nachstellung in Vormerkung Verbliebenen aller Jahrgänge	Im Laufe des Jahres 18(85) sind					Verbleiben mit 31. Dezember 18(85) zur Nachstellung in Vormerkung																				Anmerkung
			abgegangen durch				für				Von den in der Rubrik 11 Verzeichneten gehören an dem Geburtsjahre:																
				Löschung																							
		zugewachsen	Nachstellung	nach Ueberschreitung des 36. Lebensjahres [18(49) geboren]	aus anderen Titeln	Summe	das stehende Heer (die Kriegsmarine)	die Ersatzreserve	die Landwehr	Summe	18(50)	18(51)	18(52)	18(53)	18(54)	18(55)	18(56)	18(57)	18(58)	18(59)	18(60)	18(61)	18(62)	18(63)	18(64)	18(65)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28*)

*) Insolange solche Ersatzreservisten bestehen, welche bisher nicht assentirt wurden und in den bestandenen Standes-Protokollen der Ersatzreserve weiter evident zu führen sind (Anmerkung zum IX. Abschnitte der Instruktion), ist die Zahl derselben in der Rubrik 28 auszuweisen.

Anmerkung: a) Die Ziffer der Rubrik 27 ist gleich jener der Rubrik 4 der statistischen Nachweisung; in den Ländern der ungarischen Krone gilt dies auch für die Rubriken 25 und 26 dieser Uebersicht und die Rubriken 27 und 50 der statistischen Nachweisung.
b) Papierformat A.

Vzorec XXV.
k §. 96 návodu.

Přehled

odvodů náhradních v roce 18 . .

Okres doplňovací	V kontingentu rekrutů									V kontingentu náhradní zálohy									Připomenutí
	Odvody náhradní, které z roku předešlého přeneseny byly, jelikož úřadem politickým nebyla nařízena náhrada	K tomu odvody náhradní, které v roce odvodním nastaly		Úhrn odvodů náhradních	Z toho bylo vymazáno na základě vyššího nařízení	Zbývá odvodů náhradních	Při sečtení kontingentálním bylo vpočteno	Jelikož úřadem politickým nebyla nařízena náhrada, nebyly provedeny odvody náhradní pro		Odvody náhradní, které z roku předešlého přeneseny byly, jelikož úřadem politickým nebyla nařízena náhrada	K tomu odvody náhradní, které v roce odvodním nastaly		Úhrn odvodů náhradních	Z toho bylo vymazáno na základě vyššího nařízení	Zbývá odvodů náhradních	Při sečtení kontingentálním bylo vpočteno	Jelikož úřadem politickým nebyla nařízena náhrada, nebyly provedeny odvody náhradní pro		
		následkem propuštění prostředkem přezkoušení	z jiných příčin					ty, kteří propuštěni byli prostředkem přezkoušení	jiné vůbec		následkem propuštění prostředkem přezkoušení	z jiných příčin					ty, kteří propuštěni byli prostředkem přezkoušení	jiné vůbec	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Poznámka: *a*) Cifry v rubrikách 8. a 17. musí se shodovati s ciframi v rubrikách 4. a 23. výkazu ke provedení sečtení kontingentálního.
b) Formát papíru *A*.

Ergänzungsbezirks- (Militär-Territorial-) Kommando.

Muster XXV
zu §. 96 der Instruktion.

Uebersicht
der Ersatzstellungen im Jahre 18 . .

Ergänzungsbezirk	Im Rekruten-Kontingente									Im Ersatzreserve-Kontingente									Anmerkung
	Ersatzstellungen, welche aus dem Vorjahre wegen Mangel der politischen Ersatzverfügung übertragen wurden	Hiezu die im Stellungsjahre eingetretenen Ersatzstellungen		Summe der Ersatzstellungen	Hievon wurden über höhere Verfügung gelöscht	Verbleiben Ersatzstellungen	Bei der Kontingents-Abrechnung wurden angerechnet	Wegen Mangel der politischen Ersatzverfügung wurden den Ersatzstellungen nicht bewirkt für		Ersatzstellungen, welche aus dem Vorjahre wegen Mangel der politischen Ersatzverfügung übertragen wurden	Hiezu die im Stellungsjahre eingetretenen Ersatzstellungen		Summe der Ersatzstellungen	Hievon wurden über höhere Verfügung gelöscht	Verbleiben Ersatzstellungen	Bei der Kontingents-Abrechnung wurden angerechnet	Wegen Mangel der politischen Ersatzverfügung wurden den Ersatzstellungen nicht bewirkt für		
		infolge Entlassungen im Ueberprüfungswege	aus anderen Ursachen					im Ueberprüfungswege Entlassene	Sonstige		infolge Entlassungen im Ueberprüfungswege	aus anderen Ursachen					im Ueberprüfungswege Entlassene	Sonstige	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Anmerkung. a) Die Ziffern in den Rubriken 8 und 17 müssen mit jenen der Rubriken 4 und 23 des Ausweises zur Durchführung der Kontingents-Abrechnung übereinstimmen.
b) Papierformat A.

Vojenské velitelstvo territoriální.

Vzorec XXVI.
k §. 96 návodu.

Přehled

výsledku řízení, konaného komisemi přezkoušecími v roce 18 . .

Vojenské velitelstvo territoriální	Ke přezkoušení bylo předvedeno:												Připomenutí
	Odvodem povinných, kteří připadají na							Vřadĕnci stálého vojska, loďstva válečného a náhradní zálohy					
	kontingent rekrutů a náhradní zálohy					zemskou obranu			Z těch bylo určeno,				
		Z těch bylo vřaděno											
	Počet předvedených	do vojska (loďstva válečného)	do náhradní zálohy	Úhrnem	následkem rozdílných náhledů z III. neb některé vyšší třídy životní do zemské obrany	Počet předvedených	Z těch bylo vřaděno	Počet předvedených	aby dále sloužili	aby byli propuštěni	aby byli podrobeni superarbitraci aneb aby se o nich konalo jiné řízení	Z těch, kteří ze III. nebo z některé vyšší třídy životní byli určeni ke propuštění, přijato bylo pro zemskou obranu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Formát papíru *A*.

Militär-Territorial-Kommando.

Muster XXVI
zu §. 96 der Instruktion.

Uebersicht

des Ergebnisses der Amtshandlungen der Ueberprüfungs-Kommissionen im Jahre 18 . .

Militär-Territorial-Kommando	Zur Ueberprüfung wurden vorgeführt:												Anmerkung
	Stellungspflichtige, welche für das Rekruten- und Ersatzreserve-Kontingent entfallen					Stellungspflichtige, welche für die Landwehr entfallen		Eingereihte des stehenden Heeres, der Kriegsmarine und der Ersatzreserve					
		Von denselben wurden eingereiht							Von denselben wurden bestimmt				
	Zahl der Vorgeführten	in das Heer (die Kriegsmarine)	in die Ersatzreserve	Zusammen	infolge Meinungsverschiedenheit aus der III. oder einer höheren Altersklasse in die Landwehr	Zahl der Vorgeführten	Von denselben wurden eingereiht	Zahl der Vorgeführten	zum Fortdienen	zur Entlassung	zur Superarbitrirung oder zu einer anderen Amtshandlung	Von den zur Entlassung Bestimmten der III. oder einer höheren Altersklasse wurden für die Landwehr angenommen	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Papierformat A.

Vzorec XXVII.
k §. 108 návodu.

Certifikát vstupní.

Kterým se stvrzuje, že v místě . . . . (okres . . . ., komitát . . . ., země . . . .) v roce 18 . . narozený . . . . (jméno a příjmení, pak umění, živnosť, jiné povolání životní uchazečovo) . . . ., příslušný do obce . . . . (okres . . . ., komitát . . . ., země . . . .), ... náboženství, ... stavu, jest spůsobilým, aby dobrovolně vstoupil do stálého vojska (do loďstva válečného) nebo do zemské obrany.

Tento certifikát vedle §. 108:4 návodu ku provedení zákonů o povinnosti branné pozbývá platnosti dne . . . . 18 . .

. . . . dne . . . . 18 . .

(Pečeť úřední.) C. k. okresní hejtman (okresní úředník).
(Podpis.)

Formát papíru *A* (list kvartový).

Muster XXVII
zu §. 108 der Instruktion.

Eintritts-Certifikat.

Mit dem bestätiget wird, daß der in dem Orte . . . . (Bezirk . . . . , Komitat . . . . , Land . . . .) im Jahre 18 . . geborene . . . . (Vor- und Zuname, dann Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf des Aspiranten) . . . . , zuständig zur Gemeinde . . . . (Bezirk . . . . , Komitat . . . . , Land . . . .), ... Religion, ... Standes, die Eignung zum freiwilligen Eintritte in das stehende Heer (in die Kriegsmarine) oder in die Landwehr besitzt.

Die Giltigkeit des gegenwärtigen Certifikates erlischt nach §. 108 : 4 der Instruktion zur Ausführung der Wehrgesetze am . . ten . . . . 18 . .

. . . . am . . ten . . . . 18 . .

(Amtssiegel.) Der k. k. Bezirkshauptmann (der Bezirksbeamte).
(Unterschrift.)

Papierformat A. (Quartblatt.)

Sbor vojenský neb ústav vojska (vojenské velitelstvo territoriální).

Úhrnný

o jednoročních dobrovolnících, během

Název sboru vojenského (ústavu vojska)	Assentováno										
	ke službě ve										
	s povolením výhody										
	na základě										Úhrn jich
	vysvědčení študijních o odbytém posledním ročníku na						vysvědčení maturitního některého vyššího gymnasia nebo některé vyšší školy reálné	vysvědčení zralosti (na odchodnou) ústavů vyučovacích na roveň postavených	vysvědčení cizozemských ústavů vyučovacích	vysvědčení spůsobilosti vydaného některou komisí zkušební	
	vyšších gymnasiích	vyšších školách reálných	postavených jim na roveň ústavech vyučovacích								
			pro umění	pro hornictví a lesnictví	pro hospodářství polní a lesní	pro obchod a průmysl					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Úhrn . .											
Z těch jest příslušno v obvodu: království a zemí v říšské radě zastoupených . .											
Z těch jest příslušno v obvodu: zemí koruny uherské											

Poznámka: *a*) Data, kterých potřebí jest k vyplnění rubrik 24. a 25., sdělena buďtež vojenským velitelstvům territoriálním komisemi zkušebními jejich obvodu správního, kteráž je pak pojmou do přehledu povšechného.

průkaz

roku 18 . . assentovaných.

b y l o															
stavu branném													Úhrn všech	Komisí zkušební bylo zamítnuto		Připomenutí
s výhradou rozhodnutí							Úhrn dobrovolníků ke službě ve stavu branném	ke službě jakožto			s určením k jednoroční službě dobrovolnické v ostatních odborech správních (§. 68 návodu)				
študujících posledních dvou ročníků, pokud se týče z posledního ročníku na						Úhrn jich									
vyšších gymnasiích	vyšších školách reálných	postavených jim na roveň ústavech vyučovacích: pro umění	pro hornictví a lesnictví	pro hospodářství polní a lesní	pro obchod a průmysl			mediků	zvěrolékařů	farmaceutů			jednohlasně	většinou hlasů	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

b) K povšechnému přehledu vojenských velitelstev territoriálních výkazy částečné nebuďtež přiloženy.
c) Formát papíru *A*.

Truppenkörper oder Heeres-Anstalt (Militär-Territorial-Kommando).

Summarische

über die im Verlaufe des Jahres 18 . .

Benennung des Truppenkörpers (der Heeres-Anstalt)		Assentirt										
		zum Dienste im										
		unter Zuerkennung der Begünstigung										
		auf Grund										Summe deren
		von Studien-Zeugnissen über den vollendeten letzten Jahrgang an						des Maturitäts-Zeugnisses eines Ober-Gymnasiums oder einer Ober-Realschule	eines Reife- (Abgangs-) Zeugnisses der gleichgestellten Lehranstalten	eines Zeugnisses ausländischer Unterrichtsanstalten	eines Befähigungs-Zeugnisses einer Prüfungs-Kommission	
		Ober-Gymnasien	Ober-Realschulen	den diesen gleichgestellten Lehranstalten								
				für Künste	für Berg- und Forstwesen	für Land- und Forstwirthschaft	für Handel und Gewerbe					
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Summe . .												
Hievon sind zuständig im Bereiche der	im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder											
	Länder der ungarischen Krone .											

Anmerkung: a) Die zur Ausfüllung der Rubriken 24 und 25 erforderlichen Daten sind den Militär-Territorial-Kommanden durch die Prüfungs-Kommissionen ihres Administrativ-Bereichs zu liefern und von ersteren in dem Totale aufzunehmen.

Nachweisung
assentirten Einjährig-Freiwilligen.

wurden												Summe aller	Von der Prüfungs-Kommission wurden abgewiesen mit		Anmerkung
streitbaren Stande								zum Dienste als			mit der Widmung zum Einjährig-Freiwilligendienste in den sonstigen Verwaltungs-Branchen (§. 68 der Instruktion)				
gegen Vorbehalt der Entscheidung							Summe der Freiwilligen zum Dienste im streitbaren Stande								
Studirende der letzten zwei Jahrgänge, beziehungsweise des letzten Jahrganges an						Summe deren									
Ober-Gymnasien	Ober-Realschulen	den diesen gleichgestellten Lehranstalten													
		für Künste	für Berg- und Forstwesen	für Land- und Forstwirthschaft	für Handel und Gewerbe			Mediziner	Veterinär	Pharmaceut			Stimmeneinheit	Stimmenmehrheit	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

b) Dem Totale der Militär-Territorial-Kommanden sind die Partikularien nicht anzuschließen.

c) Papierformat A.

Sbor vojenský neb ústav vojska (vojenské velitelstvo territoriální).

Vzorec XXIX.
k §. 140 návodu.

Úhrnný výkaz

o jednoročních dobrovolnících, kteří dnem 1. října 18 . . vstoupili do služby presenční.

Název sboru vojenského (ústavu vojska), u něhož služba presenční se koná	Do služby presenční vstoupilo																		Úhrn všech	Připomenutí
		ke službě na útraty vlastní									ke službě na útraty státní									
		jakožto									jakožto									
		mediků		zvěrolékařů		farmaceutů					mediků		zvěrolékařů		farmaceutů					
	ve stavu branném	lékařů výpomocných	lékařských elevů	zvěrolékařských praktikantů	zvěrolékařských pomocníků	lékárnických praktikantů	lékárnických pomocníků	v ostatních odborech správních (§. 136 návodu)	Úhrn	ve stavu branném	lékařů výpomocných	lékařských elevů	zvěrolékařských praktikantů	zvěrolékařských pomocníků	lékárnických praktikantů	lékárnických pomocníků	v ostatních odborech správních (§. 136 návodu)	Úhrn		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Úhrn .																				
Z těch jest příslušno v obvodu: království a zemí v říšské radě zastoupených																				
Z těch jest příslušno v obvodu: zemí koruny uherské																				

Poznámka: *a*) V podáních loďstva válečného buďtež námořníci povoláním, medikové, pak aspiranti pro stavbu a práci strojů přiměřeným spůsobem zapsáni.
b) K povšechnému přehledu vojenských velitelstev territoriálních výkazy částečné nebuďtež přiloženy.
c) Formát papíru *A*.

Truppenkörper oder Heeres-Anstalt (Militär-Territorial-Kommando).

Muster XXIX
zu §. 140 der Instruktion.

Summarischer Ausweis

über die am 1. Oktober 18 . . in den Präsenzdienst eingetretenen Einjährig-Freiwilligen.

Benennung des Truppenkörpers (der Heeres-Anstalt), bei welchem der Präsenzdienst abgeleistet wird	In den Präsenzdienst sind eingetreten																		Summe aller	Anmerkung
	zum Dienste auf eigene Kosten									zum Dienste auf Staatskosten										
	im streitbaren Stande	als						in den sonstigen Verwaltungs-Branchen (§. 136 der Instruktion)	Summe	im streitbaren Stande	als						in den sonstigen Verwaltungs-Branchen (§. 136 der Instruktion)	Summe		
		Mediciner		Veterinär		Pharmaceut					Mediciner		Veterinär		Pharmaceut					
		Assistenzarzt	ärztlicher Eleve	thierärztlicher Praktikant	thierärztlicher Gehilfe	Medikamenten-Praktikant	Apotheker-Gehilfe				Assistenzarzt	ärztlicher Eleve	thierärztlicher Praktikant	thierärztlicher Gehilfe	Medikamenten-Praktikant	Apotheker-Gehilfe				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Summe .																				
Hievon sind zuständig im Bereiche der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder																				
Hievon sind zuständig im Bereiche der Länder der ungarischen Krone . .																				

Anmerkung. a) In den Eingaben der Kriegsmarine sind die Beruf-Seeleute, die Mediciner, dann die Aspiranten für den Maschinen-Bau und -Betrieb entsprechend aufzunehmen.
b) Dem Totale der Militär-Territorial-Kommanden sind die Partikularien nicht anzuschließen.
c) Papierformat A.

Sbor vojenský neb ústav vojska (vojenské velitelstvo territoriální).

Prů-

o výsledku doby presenční služby

Sbor vojenský (ústav vojska), k jehož počtu jednoroční dobrovolník náleží	Jméno a příjmení	Ze / ve stavu branném / bylo: způsobilých za důstojníky v záloze	poddůstojníků	svobodníků a vojáků	Úhrnem
1	2	3	4	5	6
	Úhrn . .				
Z těch přísluší do obvodu království a zemí v říšské radě zastoupených – Jednoroční dobrovolníci branného stavu přijati byli na základě vysvědčení	vyšších gymnasií nebo vyšších škol reálných				
	ústavů vyučovacích na roveň postavených vyšším gymnasiím a vyšším školám reálným, a sice: pro umění				
	pro hornictví a lesnictví . . .				
	pro hospodářství polní a lesní .				
	pro obchod a průmysl				
	komisí zkušebních				
	cizozemských ústavů vyučovacích				
	Úhrn . .				
Z těch přísluší do obvodu zemí koruny uherské – Jednoroční dobrovolníci branného stavu přijati byli na základě vysvědčení	vyšších gymnasií nebo vyšších škol reálných				
	ústavů vyučovacích na roveň postavených vyšším gymnasiím a vyšším školám reálným, a sice: pro umění				
	pro hornictví a lesnictví . . .				
	pro hospodářství polní a lesní .				
	pro obchod a průmysl				
	komisí zkušebních				
	cizozemských ústavů vyučovacích				
	Úhrn . .				

Poznámka: *a*) Podání sdělati má onen sbor vojenský (ústav vojska), u kterého jednoroční dobrovolník konal službu presenční.

b) Jmenovitě uvedeni buďtež pouze ti, které náleží vepsati do rubriky 3., 7., 8., 11., 12., 15., 16., 19., 20. a 21., ostatní uvedeni buďtež úhrnečně.

Loďstvo válečné sdělá tento průkaz dle přílohy *C* platného pro ně „předpisu o tom, jak jednati jest v příčině jednoročních dobrovolníků."

c) Jednoroční dobrovolníci, kteří byli ve sborové službě účetní, pak ve službě zásobní a ve stavební službě účetní, a kteří nejsou jmenováni poručíky-účetními, pokud se týče zásobními a stavebními

k a z

jednoročních dobrovolníků v roce 18 . .

služby															Úhrn všech
lékařské				zvěrolékařské				farmaceutické				ve sborovém odboru účetním	v odboru zásobním	ve stavebním odboru účetním	
přeloženo do zálohy jakožto:															
vrchních lékařů	výpomocných lékařů	lékařských elevů	Úhrnem	nižších zvěrolékařů	zvěrolékařských praktikantů	zvěrolékařských pomocníků	Úhrnem	lékárnických akcessistů	lékárnických praktikantů	lékárnických pomocníků	Úhrnem	poručíků-účetních	zásobních akcessistů	stavebních účetních akcessistů	
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

účetními akcessisty v záloze, prokázáni buďtež sborem vojenským, u něhož se jim dostalo osmi-nedělního vojenského vycvičení.

d) V úhrnném povšechném přehledu vojenských velitelstev territoriálních odpadají rubriky 1. a 2., a na místě nich buď vložena rubrika: „Sbor vojenský (ústav vojska), u kterého služba presenční vykonána byla." Přehledy částečné buďtež ke přehledu povšechnému připojeny.

e) Technikové, i když neabsolvovali úplně vyšší gymnasium nebo vyšší školu reálnou, pojati buďtež do rubrik vodorovných: „vyšších gymnasií nebo vyšších škol reálných".

f) Formát papíru *A*.

Truppenkörper oder Heeres-Anstalt (Militär-Territorial-Kommando).

Nach-

über das Ergebniß der Präsenz-Dienstperiode

Truppenkörper (Heeres-Anstalt), zu welchem der Einjährig-Freiwillige in Stand gehört	Vor- und Zuname				Aus / im streitbaren Stande / wurden: zum Reserve-Offizier geeignet erkannt	Unteroffizier	Gefreite und Soldaten	Summe
1	2				3	4	5	6
				Summe . .				
Hievon sind zuständig im Bereiche der	im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder	Die Aufnahme der Einjährig-Freiwilligen des streitbaren Standes erfolgte auf Grund der Zeugnisse von	Ober-Gymnasien oder Ober-Realschulen					
			den Ober-Gymnasien und Ober-Realschulen gleichgestellten Lehr-anstalten, u. zwar:	für Künste				
				für Berg- und Forstwesen . . .				
				für Land- und Forstwirthschaft .				
				für Handel und Gewerbe . . .				
			Prüfungs-Kommissionen					
			ausländischen Unterrichts-Anstalten					
				Summe . .				
	Länder der ungarischen Krone		Ober-Gymnasien oder Ober-Realschulen					
			den Ober-Gymnasien und Ober-Realschulen gleichgestellten Lehr-anstalten, u. zwar:	für Künste				
				für Berg- und Forstwesen . . .				
				für Land- und Forstwirthschaft .				
				für Handel und Gewerbe . . .				
			Prüfungs-Kommissionen					
			ausländischen Unterrichts-Anstalten					
				Summe . .				

Anmerkungen. a) Die Eingabe ist von jenem Truppenkörper (Heeres-Anstalt) zu verfassen, bei welcher der Präsenzdienst abgeleistet wurde.

b) Namentlich sind nur die in die Rubriken 3, 7, 8, 11, 12, 15, 16, 19, 20 und 21 Einzustellenden anzuführen, die übrigen summarisch.

Die Kriegsmarine verfaßt diese Nachweisung nach Beilage C der für dieselbe bestehenden „Vorschrift über das Verfahren mit den Einjährig-Freiwilligen".

c) Die im Truppen-Rechnungs-, dann im Verpflegs- und im Bau-Rechnungsdienste gestandenen Einjährig-Freiwilligen, welche zu Lieutenant-Rechnungsführern, beziehungsweise zu Verpflegs- und Bau-Rechnungs-

weisung

Einjährig-Freiwilliger im Jahre 18 . .

dem Dienste															
als Mediziner				als Veterinär				als Pharmazeut				im Truppen-Rechnungsfache	im Verpflegswesen	im Bau-Rechnungsfache	
in die Reserve übersetzt als:															
Oberarzt	Assistenzarzt	ärztlicher Eleve	Summe	Unter-Thierarzt	thierärztlicher Praktikant	thierärztlicher Gehilfe	Summe	Medikamenten-Akcessist	Medikamenten-Praktikant	Apotheker-Gehilfe	Summe	Lieutenant-Rechnungsführer	Verpflegs-Akcessist	Bau-Rechnungs-Akcessist	Summe aller
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22

Akcessisten in der Reserve nicht ernannt werden, sind durch den Truppenkörper, bei welchem sie die achtwöchentliche militärische Ausbildung erhalten haben, nachzuweisen.

d) Im summarischen Totale der Militär-Territorial-Kommanden entfallen die Rubriken 1 und 2 und ist an deren Stelle die Rubrik: „Truppenkörper (Heeres-Anstalt), bei welcher der Präsenzdienst abgeleistet wurde", einzuschalten. Die Partikularien sind dem Totale beizuschließen.

e) Techniker sind, auch wenn sie ein Ober-Gymnasium oder eine Ober-Realschule nicht vollständig absolvirt haben, in die Horizontal-Rubriken: „Ober-Gymnasien oder Ober-Realschulen" aufzunehmen.

f) Papierformat A.

Podrobný

rubrik 2. až 6. předcházejícího průkazu v příčině výsledku

Žáci následujících ústavů vyučovacích		byli přeloženi do zálohy jakožto: spůsobilí za důstojníky v záloze	poddůstojníci	svobodníci a vojáci	Úhrnem
2		3	4	5	6
pro umění	C. k. akademie výtvarných umění ve Vídni				
	Akademie výtvarných umění v Praze				
	Umělecká škola v Krakově				
	C. k. umělecká škola průmyslová ve Vídni				
pro hornictví a lesnictví	C. k. hornická akademie v Příbrami				
	C. k. hornická akademie v Lubně				
	Král. uh. hornická a lesnická akademie ve Šťávnici .				
pro hospodářství polní a lesní	Hospodářský ústav vyučovací v Děčíně-Libverdě . .				
	Hospodářský ústav vyučovací v Táboře				
	Vyšší hospodářský zemský ústav vyučovací v Hermsdorfu Horním ve Slezsku				
	Hospodářský ústav vyučovací v Černovicích				
	Hospodářská střední škola v Medlíku				
	Hospodářská zemská střední škola v Přerově . . .				
	Hospodářská zemská střední škola v Jičíně Novém .				
	Hospodářský ústav vyučovací v Dublanech				
	Král. uh. hospodářská akademie v Uherských Hradech Starých				
	Hospodářská a lesnická škola v Križevci v Chorvatsku				
	Hospodářský ústav vyučovací v Debreczině				
	Hospodářský ústav vyučovací v Keszthely				
	Hospodářský ústav vyučovací v Košici				
	Hospodářský ústav vyučovací v Kolozsmonosztoru .				
	Lesnický ústav vyučovací v Bělé				
	Lesnický ústav vyučovací v Eulenberku				
	Zemská škola lesnická ve Lvově				
	Cís. král. œnologický a pomologický ústav vyučovací v Klosterneuburku				

Poznámka. V tomto podrobném výkazu buďtež ústavy vyučovací každého oddělení v rubrice 2. uvedeny

výkaz

presenční služby v ústavech vyučovacích na roveň postavených.

Žáci následujících ústavů vyučovacích		byli přeloženi do zálohy jakožto: spůsobilí za důstojníky v záloze	poddůstojníci	svobodníci a vojáci	Úhrnem
2		3	4	5	6
pro obchod a průmysl	C. k. obchodní a plavecká akademie v Terstu . . .				
	Vídeňská obchodní akademie				
	Německá obchodní akademie v Praze				
	Česko-slovanská obchodní akademie v Praze				
	Akademie pro obchod a průmysl ve Hradci Štýrském				
	Obchodní akademie v Chrudimi				
	Obchodní akademie v Linci				
	Král. uherská obchodní akademie ve Rjece				
	Obchodní akademie v Budapešti				
	Obchodní střední škola v II./VI. okresu v Budapešti .				
	Obchodní střední škola Mikoláše Rösera v Budapešti				
	Obchodní střední škola v Debreczině				
	Obchodní střední škola v Bělehradě Stoličném . . .				
	Obchodní střední škola v Kološi				
	Obch. střední škola Františka Wieszněra v Temešváru				
	Řecko-orientálská obch. střední škola v Kronstadtu .				
	Vyšší státní průmyslová škola ve Vídni				
	„ „ „ „ v Brně				
	„ „ „ „ v Bielici				
	„ „ „ „ v Plzni				
	„ „ „ „ v Liberci				
	Zemská strojnická škola ve Vídeňském Novém Městě				
	C. k. průmyslně-technická akademie v Krakově (Institut techniczno-przemyslowy)				
	Státní průmyslová střední škola v Budapešti				
	Vyšší státní strojnická a průmyslová škola v Košici a t. d.				

v pořadí §. 119:1 návodu.

Specifi-

der Rubriken 2 bis 6 der vorstehenden Nachweisung in Bezug

Schüler der nachbenannten Lehranstalten		wurden in die Reserve übersetzt als:			Summe
		zum Reserve-Offizier qualifizirt	Unteroffizier	Gefreite und Soldaten	
2		3	4	5	6
der Künste	K. k. Akademie der bildenden Künste in Wien				
	Akademie der bildenden Künste in Prag				
	Kunstschule in Krakau				
	K. k. Kunstgewerbeschule in Wien				
für Berg- und Forstwesen	K. k. Berg-Akademie in Příbram				
	K. k. Berg-Akademie in Leoben				
	K. ung. Berg- und Forst-Akademie in Schemnitz . . .				
für Land- und Forstwirthschaft	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Tetschen-Liebwerd . .				
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Tabor				
	Höhere landwirthschaftliche Landes-Lehranstalt in Ober-Hermsdorf in Schlesien				
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Czernowitz				
	Landwirthschaftliche Mittelschule in Mödling				
	Landwirthschaftliche Landes-Mittelschule in Prerau . . .				
	Landwirthschaftliche Landes-Mittelschule in Neutitschein .				
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Dublany				
	K. ungarische landwirthschaftliche Akademie in Ungarisch-Altenburg				
	Land- und Forstwirthschaftsschule in Kreutz in Kroatien				
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Debreczin				
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Keszthely				
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Kaschau				
	Landwirthschaftliche Lehranstalt in Kolozsmonosztor . . .				
	Forstlehranstalt in Weißwasser				
	Forstlehranstalt in Eulenberg				
	Landes-Forstschule in Lemberg				
	K. k. önologische und pomologische Lehranstalt in Klosterneuburg				

Anmerkung. In dieser Specifikation sind die Lehranstalten jeder Abtheilung in Rubrik 2 in der Reihenfolge des §. 119:1

auf das Präsenz-Dienstergebniß der gleichgestellten Lehranstalten.

	Schüler der nachbenannten Lehranstalten	wurden in die Reserve übersetzt als: zum Reserve-Offizier qualifizirt	Unteroffizier	Gefreite und Soldaten	Summe
	2	3	4	5	6
für Handel und Gewerbe	K. k. Handels- und nautische Akademie in Triest . . .				
	Wiener Handels-Akademie				
	Deutsche Handels-Akademie in Prag				
	Čecho-slavische Handels-Akademie in Prag				
	Akademie für Handel und Industrie in Graz				
	Handels-Akademie in Chrudim				
	Handels-Akademie in Linz				
	K. ungarische Handels-Akademie in Fiume				
	Handels-Akademie in Budapest				
	Handels-Mittelschule im II. / VI. Bezirke in Budapest				
	Handels-Mittelschule des Nikolaus Röser in Budapest .				
	Handels-Mittelschule in Debreczin				
	Handels-Mittelschule in Stuhlweißenburg				
	Handels-Mittelschule in Klausenburg				
	Handels-Mittelschule des Franz Wieszner in Temesvár .				
	Griechisch-orientalische Handels-Mittelschule in Kronstadt				
	Höhere Staats-Gewerbeschule in Wien				
	" " " Brünn				
	" " " Bielitz				
	" " " Pilsen				
	" " " Reichenberg				
	Landes-Maschinenschule in Wiener-Neustadt				
	K. k. gewerblich-technische Akademie in Krakau (Institut techniczno-przemyslowy)				
	Staats-Gewerbe-Mittelschule in Budapest				
	Höhere Staats-Maschinen, und Gewerbeschule in Kaschau u. s. w.				

der Instruktion anzuführen.

Vzorec XXXI.
k §. 151 návodu.

Sbor vojenský neb ústav vojska.

Přehled

o vlastních dovolencích, záložnících a náhradních záložnících koncem prosince 18 . .

Jména okresů doplňovacích, k jejichž evidenci trvalí dovolenci, záložníci a náhradní záložníci přísluší	Trvalí dovolenci	Záložníci								Náhradní záložníci	Úhrnný součet
		ročník							Úhrnem		
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Úhrn . .											

Poznámka: *a*) Pluky měřičské, pluk zákopnický, pak železniční a telegrafní sdělají toto podání dle praporů, pokud se týče dle setnin záložních dle vzorce, obsaženého v předpisu o evidenci (1. díl) pro přehled evidenční vojenských velitelstev territoriálních „o dovolencích, záložnících a náhradních záložnících na základě podání, předložených sbory vojenskými a ústavy vojska".

b) Formát papíru *A*.

Truppenkörper oder Heeres-Anstalt.

Uebersicht

über den eigenen Urlauber-, Reserve- und Ersatzreserve-Stand mit Ende Dezember 18 . .

Benennung der Ergänzungsbezirke, in welchen die Dauernd-Beurlaubten, Reservisten und Ersatzreservisten evidenzzuständig sind	Dauernd-Beurlaubte	Reservemänner								Ersatzreservisten	Gesammtsumme
		Jahrgang							Summe		
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Summe . .											

Anmerkung. a) Die Genie-Regimenter, das Pionnier-, dann das Eisenbahn- und Telegraphen-Regiment verfassen diese Eingabe bataillons-, beziehungsweise reservekompagnieweise nach dem in der Evidenz-Vorschrift (1. Theil) enthaltenen Muster für die Evidenz-Uebersicht der Militär-Territorial-Kommanden „über den Urlauber-, Reserve- und Ersatzreserve-Stand auf Grundlage der von den Truppenkörpern und Heeres-Anstalten vorgelegten Eingaben.“

b) Papierformat A.

Sbor vojenský neb ústav vojska. (Vítězné odznaky.) **Vzorec XXXII.** k §. 159 návodu.

List propustni.

Desátník N. N., narozený v roce 18 . . v . . . . , okresu . . . . . , země . . . . , ... náboženství, stavu . . . . . (umění, živnosť, jinaké povolání životní), sloužil u pluku pěšího N. N. číslo . . . po dobu . . let, . . měsíců, . . dní jakožto . . . . (věrně, udatně, čestně), (súčastnil se polního tažení . . . . . . , byl v něm raněn, a byl pro udatnosť, kterou osvědčil v boji u . . . . . , vyznamenán . . . .

Tento desátník má právo, nositi stříbrnou medalii udatnosti . . třídy, vojenský služební odznak . . třídy atd.

(Pro vojáky (náhradni záložníky), kteří po odbyté povinnosti služební jsou propuštěni).

Jelikož desátník N. N. úplně vyhověl zákonné povinnosti branné, propouští se dnem . . . . 18 . . ze svazku stálého vojska (loďstva válečného, náhradní zálohy) a uděluje se mu v základě $\frac{\text{§. 39 zákona ode dne 2. října 1882}}{\text{§. 11 XXXIX. článku zákona z roku 1882}}$ tato listina.

(Pro vojáky (náhradní záložníky), kteří pro nenapravitelnou neschopnosť ke službě s listem propustním propuštěni býti mají.)

Jelikož desátník N. N. nařízením (vojenského) velitelstva . . . sboru v . . . ode dne . . . . 18 . . pro nenapravitelnou neschopnosť ke službě sproštěn byl povinnosti služební, propouští se dnem . . . . 18 . . ze svazku stálého vojska (loďstva válečného, náhradní zálohy) a uděluje se mu v základě $\frac{\text{§. 40 zákona ode dne 2. října 1882}}{\text{§. 12 XXXIX. článku zákona z roku 1882}}$ tato listina.

. . . . dne . . . . 18 . .

(Pečeť služební.) (Podpis velitele sboru vojenského neb ústavu vojska.)

Poznámka: *a*) Ztratí-li se vojenský list propustní, budiž vojínu vydán toliko certifikát o odbyté službě vojenské s udáním roku a dne, kterého vystoupil.
b) Vedle šarže skutečné uvedena buď také šarže titulární.
c) Formát papíru: 36 *cm.* šířky, 30 *cm.* výšky.

Truppenkörper oder Heeres-Anstalt.

(Trophäen.)

Muster XXXII
zu §. 159 der Instruktion.

Abschied.

Korporal N. N., geboren im Jahre 18 . . zu . . . . , Bezirk . . . . . , Land . . . , . . Religion, ... Standes, (Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf), hat bei dem Infanterie-Regimente N. N. Nr. . . durch . . Jahre, . . Monate, . . . Tage als . . . . . . (treu, tapfer, ehrenhaft) gedient, (den Feldzug . . . . . . mitgemacht, während desselben eine Verwundung erhalten, und ist wegen seiner im Gefechte bei . . . . . bewiesenen Tapferkeit mit . . . ausgezeichnet worden).

Dieser Korporal ist berechtigt, die silberne Tapferkeits-Medaille . . Klasse, das Militär-Dienstzeichen . . Klasse ꝛc. zu tragen.

(Für jene Soldaten (Ersatzreservisten), welche nach Vollendung der Dienstpflicht entlassen werden.)

Nachdem Korporal N. N. der gesetzlichen Wehrpflicht vollkommen genügt hat, so wird derselbe mit . . ten . . . . 18 . . aus dem Verbande des stehenden Heeres (der Kriegsmarine, Ersatzreserve) entlassen und ihm im Grunde des §. 39 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 / §. 11 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882 die gegenwärtige Urkunde ertheilt.

(Für jene Soldaten (Ersatzreservisten), welche wegen unbehebbarer Dienstuntauglichkeit mit Abschied zu entlassen sind.)

Nachdem Korporal N. N. mit Verordnung des . . . Korps- (Militär-) Kommandos in . . . . vom . . ten . . . 18 . . wegen unbehebbarer Dienstuntauglichkeit der Dienstpflicht enthoben wurde, so wird derselbe mit . . ten . . . . 18 . . aus dem Verbande des stehenden Heeres (der Kriegsmarine, Ersatzreserve) entlassen und ihm im Grunde des §. 40 des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 / §. 12 des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882 die gegenwärtige Urkunde ertheilt.

. . . . am . . . . 18 . .

(Dienstsiegel.)

(Unterschrift des Kommandanten des Truppenkörpers oder der Heeres-Anstalt.)

Anmerkung. a) Wenn ein Militär-Abschied in Verlust geräth, so ist dem Verlustträger nur ein Certifikat über die zurückgelegte Militär-Dienstzeit mit Angabe des Jahres und Tages des stattgehabten Austrittes zu erfolgen.
b) Nebst der wirklichen ist auch die Titular-Charge anzuführen.
c) Papierformat: 36 cm Breite, 30 cm Höhe.

Sbor vojenský neb ústav vojska.

Vzorec XXXIII.
k § 159 návodu.

Certifikát propouštěcí

ke přikázání v evidenci náhradní zálohy (zemské obrany).

Pro (šarže) N. N.

Místo	narození	Obec	kam přísluší	
Okres		Okres		
Komitát		Komitát, země		
Země		Náboženství		
Rok		Stav (Umění, živnosť, jinaké povolání životní)		

který dne . . . . 18 . . (ke pluku pěšímu N. N. čís. . .) assentován byl a nyní na základě $\frac{\text{§. 40 lit. } c\text{) zákona ode dne 2. října 1882}}{\text{§. 12 lit. } c\text{) XXXIX. článku zákona z r. 1882}}$ vedle nařízení (vojenského) velitelstva . . . . sboru v . . . . ode dne . . . . 18 . . voj. odděl. . . čís. . . jakožto . . . . . . dnem . . . . 18 . . ze svazku stálého vojska (loďstva válečného, náhradní zálohy) propuštěn a v evidenci náhradní zálohy (zemské obrany) přikázán jest.

(Šarže) N. N. sloužil u . . . . . po dobu . . let, . . měsíců, . . dní jakožto . . . . (věrně, udatně, čestně), (súčastnil se polního tažení . . . . , byl v něm poraněn, a byl za udatnosť svou, kterou osvědčil v boji u . . . . , vyznamenán . . . .).

Tento (šarže) má právo, nositi . . . .

. . . . dne . . . . 18 . .

(Pečeť služební.)

(Podpis velitele sboru vojenského neb ústavu vojska).

Poučení.

Každý branný povinník, přikázaný v evidenci náhradní zálohy (zemské obrany), má v době, po kterou by byl ještě službou povinnen, každoročně k vyzvání úřadu do 20. listopadu prokázati nárok na propuštění (dočasné osvobození).

Nemá-li branný povinník více nároku aneb nepředloží-li průkazů do doby ustanovené přes opětné vyzvání bez dostatečné omluvy, vezme se v počet do dotyčného ročníku assentního a v šarži, kterou měl v době propuštění svého — pokud výhody té mezi tím nepozbyl.

Poznámka. *a*) Vedle skutečné šarže buď uvedena i šarže titulární.
b) Proti německému textu poučení položen buď překlad v jazyku zemském.
c) Formát papíru A.

Truppenkörper oder Heeres-Anstalt.

Muster XXXIII
zu §. 159 der Instruktion.

Entlassungs-Certifikat

zur Ueberweisung in die Evidenz der Ersatzreserve (Landwehr).

Für den (Charge) N. N.

Geburts-	Ort		Zuständigkeits-	Gemeinde
	Bezirk			Bezirk
	Komitat			Komitat, Land
	Land		Religion	
	Jahr		Stand	
			(Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf)	

welcher am . . ten . . . . 18 . . (zu dem Infanterie-Regimente N. N. Nr. . .) assentirt wurde und nunmehr auf Grund des §. 40, lit. c) des Gesetzes vom 2. Oktober 1882 / §. 12, lit. c) des XXXIX. Gesetz-Artikels v. J. 1882 gemäß Verordnung des . . Korps- (Militär-) Kommandos in . . . . . . vom . . ten . . . . 18 . . Mil.-Abth. . . Nr. . . als . . . . mit . . ten . . . . 18 . . aus dem Verbande des stehenden Heeres (der Kriegsmarine, Ersatzreserve) entlassen und in die Evidenz der Ersatzreserve (Landwehr) überwiesen wird.

(Charge) N. N. hat bei . . . . . . durch . . Jahre, . . Monate, . . Tage als . . . . . (treu, tapfer, ehrenhaft) gedient (den Feldzug . . . . mitgemacht, während desselben eine Verwundung erhalten, und ist wegen seiner in dem Gefechte bei . . . . bewiesenen Tapferkeit mit . . . . ausgezeichnet worden).

Diese (Charge) ist berechtigt die . . . . zu tragen.

. . . . am . . ten . . . . 18 . .

(Dienstsiegel.)

(Unterschrift des Kommandanten des Truppenkörpers oder der Heeres-Anstalt.)

Belehrung.

Jeder der Ersatzreserve (Landwehr) zur Evidenthaltung überwiesene Wehrpflichtige hat innerhalb der Zeit, welche er noch dienstpflichtig gewesen wäre, jährlich über behördliche Aufforderung bis 20. November den Anspruch auf die Entlassung (zeitliche Befreiung) nachzuweisen.

Besteht der Anspruch nicht mehr, oder werden die Nachweise binnen der festgestellten Frist, ungeachtet der wiederholten Aufforderung ohne genügende Entschuldigung nicht beigebracht, so wird der Wehrpflichtige in den betreffenden Assent-Jahrgang und in der zur Zeit seiner Entlassung innegehabten Charge — insofern er dieser Begünstigung mittlerweile nicht verlustig wurde — wieder in Stand genommen.

Anmerkung: a) Nebst der wirklichen ist auch die Titular-Charge anzuführen.
b) Dem deutschen Texte der Belehrung ist eine Uebersetzung in der Landessprache gegenüberzustellen.
c) Papierformat A.

Vzorec XXXIV.
k §. 159 návodu.

Sbor vojenský neb ústav vojska.

Certifikát propouštěcí.

Desátník N. N., narozen v roce 18 . . v . . . . okresu . . . . , země . . . . , ... náboženství, ... stavu, (umění, živnost, jinaké povolání životní), sloužil u pluku pěšího N. N. číslo . . . po dobu . . let, . . měsíců, . . . dní jakožto . . . . (věrně, udatně, čestně), (súčastnil se polního tažení . . . . , byl v něm poraněn a byl za udatnost svou, kterou osvědčil v boji u . . . . , vyznamenán . . . .).

Tento desátník má právo, nositi stříbrnou medalii udatnosti . . . . . třídy atd.

Jelikož desátník N. N. [nařízením (vojenského) velitelstva . . . . sboru v . . . . ode dne . . . . 18 . . voj. odděl. číslo . . . za příčinou nezákonného assentování svého, pro nenapravitelnou neschopnost ke službě, následkem dočasného osvobození, které mu k odvolání povoleno bylo, obdržev . . . . , za účelem vystěhování se, jakožto nástupce přespočetný] vystupuje z povinnosti služební, propouští se dnem . . . . 18 . . ze svazku (stálého vojska, loďstva válečného, náhradní zálohy).

. . . . dne . . . . 18 . .

(Pečeť služební).

(Podpis velitele sboru vojenského neb ústavu vojska.)

Poznámka: a) Vedle skutečné šarže buď uvedena i šarže titulární.
b) U oněch povinníků branných, kteří dle §.3:5 návodu zůstávají odvodem povinni, budiž to uvedeno na konci certifikátu propouštěcího.
c) Formát papíru A.

Muster **XXXIV**
zu §. 159 der Instruktion.

Truppenkörper oder Heeres-Anstalt.

Entlassungs-Certifikat.

Korporal N. N., geboren im Jahre 18 . . zu . . . . . ., Bezirk . . . . . ., Land . . . . , ... Religion, ... Standes, (Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf), hat bei dem Infanterie-Regimente N. N. Nr. . . durch . . . . Jahre, ... Monate, ... Tage als . . . . (treu, tapfer, ehrenhaft) gedient, (den Feldzug . . . . . . mitgemacht, hat während desselben eine Verwundung erhalten und ist wegen seiner im Gefechte bei . . . . bewiesenen Tapferkeit mit . . . . ausgezeichnet worden).

Dieser Korporal ist berechtigt, die silberne Tapferkeits-Medaille . . . . . . Klasse u. s. w. zu tragen.

Nachdem Korporal N. N. [mit Verordnung des . . . . Korps- (Militär-)Kommandos in . . . . vom . . ten . . . . 18 . . Milit.-Abth. Nr. . . ursächlich seiner gesetzwidrigen Assentirung, unbehebbaren Dienstuntauglichkeit, infolge der über Berufung erfolgten Zuerkennung der zeitlichen Befreiung, als Erhalter . . . ., zum Zwecke der Auswanderung, als überzählig entfallender Nachmann] aus der Dienstpflicht tritt, so wird derselbe mit . . ten . . . . 18 . . aus dem Verbande (des stehenden Heeres, der Kriegsmarine, Ersatzreserve) entlassen.

. . . . am . . . . 18 . .

(Dienstsiegel.)

(Unterschrift des Kommandanten des Truppenkörpers oder der Heeres-Anstalt.)

Anmerkung. a) Nebst der wirklichen ist auch die Titular-Charge anzuführen.
b) Bei jenen dieser Wehrpflichtigen, welche nach §. 3:5 der Instruktion stellungspflichtig bleiben, ist dies am Schluße des Entlassungs-Certifikates auszusprechen.
c) Papierformat A.

Vzorec XXXV.
k §. 160 návodu.

Velitelstvo okresu doplňovacího (praporu zemské obrany).

List určovací

pro přikázání v evidenci náhradní zálohy (zemské obrany).

Pro branného povinníka N. N.

Místo	narození	Obec	kam přísluší
Okres		Okres	
Komitát		Komitát, země	
Země			
Rok		(Umění, živnosť, jinaké povolání životní)	

který, byv dočasně osvobozen od povinnosti služební, dnem . . . . 18 . . přikázán jest v evidenci náhradní zálohy (zemské obrany).

. . . . dne . . . . 18 . .

[Podpis velitele okresu doplňovacího (praporu zemské obrany.)]

Poučení.

Každý branný povinník, přikázaný v evidenci náhradní zálohy (zemské obrany), má v době až do 31. prosince roku, ve kterém dokoná 32. rok věku, každoročně k vyzvání úřadu do 20. listopadu prokázati návrh na dočasné osvobození.

Nemá-li branný povinník více nároku aneb nepředloží-li průkazů do doby ustanovené přes opětné vyzvání bez dostatečné omluvy, podrobí se odvodu a jest-li schopným, assentuje se dle ročníku evidenčního k náhradní záloze (zemské obraně).

Poznámka. *a)* Proti německému textu poučení položen buď překlad v jazyku zemském.
b) Vojenská velitelstva territoriální mají velitelstvům doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) dodati potřebné blankety tohoto tiskopisu.
c) Formát papíru *A* (list kvartový).

Muster XXXV
zu §. 160 der Instruktion.

Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommando.

Widmungs-Schein

zur Ueberweisung in die Evidenz der Ersatzreserve (Landwehr).

Für den Wehrpflichtigen N. N.

Geburts-	Ort		Zuständigkeits-	Gemeinde
	Bezirk			Bezirk
	Komitat			Komitat, Land
	Land		(Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf)	
	Jahr			

welcher unter Zuerkennung der zeitlichen Befreiung von der Dienstpflicht mit . . ten . . . . 18 . . in die Evidenz der Ersatzreserve (Landwehr) überwiesen wird.

. . . . am . . ten . . . . 18 . .

[Unterschrift des Ergänzungsbezirks- (Landwehr-Bataillons-) Kommandanten.]

Belehrung.

Jeder der Ersatzreserve (Landwehr) zur Evidenthaltung überwiesene Wehrpflichtige hat innerhalb der Zeit bis zum 31. Dezember des Jahres, in welchem er das 31. Lebensjahr vollendet, jährlich über behördliche Aufforderung bis 20. November den Anspruch auf die zeitliche Befreiung nachzuweisen.

Besteht der Anspruch nicht mehr, oder werden die Nachweise binnen der festgestellten Frist, ungeachtet der wiederholten Aufforderung, ohne genügende Entschuldigung nicht beigebracht, so wird der Wehrpflichtige der Stellung unterzogen und im Tauglichkeitsfalle, dem Evidenz-Jahrgange entsprechend, zur Ersatzreserve (Landwehr) assentirt.

Anmerkung: a) Dem deutschen Texte der Belehrung ist eine Uebersetzung in der Landessprache gegenüberzustellen.
b) Die Militär-Territorial-Kommanden haben die Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommande[n] mit den erforderlichen Blanketten dieser Drucksorte zu versehen.
c) Papierformat A (Quartblatt).

Vzorec XXXVI.
k §. 160 návodu.

Rejstřík

o branných povinnících, přikázaných v evidenci náhradní zálohy.

Ročník	kam přísluší: Obec	kam přísluší: Okres	Jméno	Rok narození	Přikázán byl: dne	Přikázán byl: jak: prostředkem dočasného osvobození	Přikázán byl: jak: prostředkem propuštění, s označením sboru neb ústavu	Jaký výsledek mělo každoroční zkoušení nároku na dočasné osvobození (propuštění)	Jakým spůsobem ubyl

Poznámka. *a*) Vojenská velitelstva territoriální mají velitelstvům doplňovacích okresů vojska (loďstva válečného) dodati potřebné blankety tohoto tiskopisu.
b) Formát papíru *B*.

Register

über die der Ersatzreserve zur Evidenthaltung überwiesenen Wehrpflichtigen.

Jahrgang	Zuständigkeits-		Name	Geburtsjahr	Der Ueberweisung			Ergebniß der jährlichen Prüfung des Anspruches auf die zeitliche Befreiung (Entlassung)	Art des Abganges
						Art			
	Gemeinde	Bezirk			Datum	im Wege der zeitlichen Befreiung	im Wege der Entlassung, mit Bezeichnung der Truppe oder Anstalt		

Anmerkung: a) Die Militär-Territorial-Kommanden haben die Heeres- (Kriegsmarine-) Ergänzungsbezirks-Kommanden mit den erforderlichen Blanketten dieser Drucksorte zu versehen.
b) Papierformat B.

Příloha I.
k §. 8 návodu.

Rozdělení doplňovacích okresů vojska a loďstva válečného.

Země	Politický úřad doplňovací druhé stolice	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Okresy odvodní
Vojenské velitelstvo territoriální ve Vídni.				
Arcivévodství **Rakouské pod Enží**	Místodržitelství ve Vídni	4	**Vídeň**	Říšské hlavní a sídelní město Vídeň (magistrát).
				1. Velký Enzersdorf, 2. Horní Hollabrunn, 3. Korneuburg, 4. Mistelbach.
		49	**Sv. Hypolit**	1. Amstetten, 2. Roh, 3. Kremže, 4. Sv. Hypolit, 5. Scheibbs, 6. Bejdov nad Dyjí, 7. Bejdov nad Ybbsou (město), 8. Světlá.
		84	**Vídeňské Nové Město**	1. Baden, 2. Most nad Litavou, 3. Hernals, 4. Lilienfeld, 5. Neunkirchen, 6. Šestidomy, 7. Vídeňské Nové Město (město), 8. Vídeňské Nové Město (okolí).
Arcivévodství **Rakouské nad Enží**	Místodržitelství v Linci	14	**Linec**	Zemské hlavní město Linec (magistrát).
				1. Freistadt, 2. Kirchdorf, 3. Linec (okolí), 4. Perg, 5. Rohrbach, 6. Štyra (město), 7. Štyra (okolí), 8. Schärding, 9. Wels.
		59	**Solnohrad**	1. Broumov, 2. Gmunden, 3. Ried, 4. Vöcklabruck.
Vévodství **Solnohradské**	Zemská vláda v Solnohradě			Zemské hlavní město Solnohrad (magistrát).
				1. Solnohrad (okolí), 2. Zell na jezeře v Pinzgavě, 3. Sv. Jan v Pongavě, 4. Tamsweg v Lungavě.
Vojenské velitelstvo territoriální ve Hradci Štyrském.				
Vévodství **Štyrské**	Místodržitelství ve Hradci Štyrském	27	**Hradec Štyrský**	Zemské hlavní město Hradec Štyrský (magistrát).
				1. Most, 2. Hradec Štýrský (okolí), 3. Gröbming, 4. Hartberg, 5. Judenburg, 6. Lubno, 7. Liezen, 8. Murov, 9. Weiz.

Beilage I
zu §. 8 der Instruktion.

Heeres- und Kriegsmarine-Ergänzungsbezirks-Eintheilung.

Land	Politische Ergänzungsbehörde zweiter Instanz	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Standort	Stellungsbezirke
Militär-Territorial-Kommando in Wien.				
Erzherzogthum **Oesterreich unter der Enns**	Statthalterei in Wien	4	**Wien**	Reichs-Haupt- und Residenzstadt Wien (Magistrat).
				1. Groß-Enzersdorf, 2. Ober-Hollabrunn, 3. Korneuburg, 4. Mistelbach.
		49	**St. Pölten**	1. Amstetten, 2. Horn, 3. Krems, 4. St. Pölten, 5. Scheibbs, 6. Waidhofen an der Thaya, 7. Waidhofen an der Ybbs (Stadt), 8. Zwettl.
		84	**Wiener-Neustadt**	1. Baden, 2. Bruck an der Leitha, 3. Hernals, 4. Lilienfeld, 5. Neunkirchen, 6. Sechshaus, 7. Wiener-Neustadt (Stadt), 8. Wiener-Neustadt (Umgebung).
Erzherzogthum **Oesterreich ob der Enns**	Statthalterei in Linz	14	**Linz**	Landeshauptstadt Linz (Magistrat).
				1. Freistadt, 2. Kirchdorf, 3. Linz (Umgebung), 4. Perg, 5. Rohrbach, 6. Steyr (Stadt), 7. Steyr (Umgebung), 8. Schärding, 9. Wels.
		59	**Salzburg**	1. Braunau, 2. Gmunden, 3. Ried, 4. Vöcklabruck.
Herzogthum **Salzburg**	Landes-Regierung in Salzburg			Landeshauptstadt Salzburg (Magistrat).
				1. Salzburg (Umgebung), 2. Zell am See auf den Pinzgau, 3. St. Johann auf den Pongau, 4. Tamsweg auf den Lungau.
Militär-Territorial-Kommando in Graz.				
Herzogthum **Steiermark**	Statthalterei in Graz	27	**Graz**	Landeshauptstadt Graz (Magistrat).
				1. Bruck, 2. Graz (Umgebung), 3. Gröbming, 4. Hartberg, 5. Judenburg, 6. Leoben, 7. Liezen, 8. Murau, 9. Weiz.

Země	Politický úřad doplňovací druhé stolice	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Okresy odvodní
Vévodství **Štyrské**	Místo-držitelství ve Hradci Štyrském	47	**Maribor**	1. Feldbach, 2. Německý Landsberg, 3. Leibnitz, 4. Lutomír, 5. Maribor (město), 6. Maribor (okolí), 7. Radgona.
		87	**Celje**	1. Celje (město), 2. Celje (okolí), 3. Ptůj, 4. Raná, 5. Hradec Slovinský.
Vévodství **Korutanské**	Zemská vláda v Celovci	7	**Celovec**	Zemské hlavní město Celovec (magistrát).
				1. Hermagor, 2. Celovec (okolí), 3. Špitál, 4. Sv. Vít, 5. Bělák, 6. Völkermarkt, 7. Wolfsberg.
Vévodství **Krajinské**	Zemská vláda v Lublani	17	**Lublaň**	Zemské hlavní město Lublaň (magistrát).
				1. Chočevje, 2. Kerško, 3. Kraň, 4. Lublaň (okolí), 5. Littai, 6. Radmannsdorf, 7. Rudolfswerth, 8. Stein, 9. Černovlje.
		97	**Terst**	1. Postojna, 2. Loitsch.
Markrabství **Istrijanské,** pokněžněné hrabství **Gorické** a **Gradišťské,** obvod **Terstský**	Místo-držitelství v Terstu			1. Gorice (město), 2. Gorice (okolí), 3. Tolmin, 4. Gradiska podíl (soudní okršlek Gradiska a Cormons), 5. Sessana, 6. Kopr podíl (soudní okršlek Pinguente), 7. Pořičí podíl (soudní okršlek Montona), 8. Pažin podíl (soudní okršlek Pažin), 9. Volosca podíl (soudní okršlek Castelnuovo).
		Loďstvo válečné	**Terst**	Zemské hlavní město Terst (magistrát).
				1. Gradiska podíl (soudní okršlek Cervignano a Monfalcone), 2. Kopr podíl (soudní okršlek Kopr a Pirano), 3. Pořičí podíl (soudní okršlek Pořičí a Buje), 4. Pulje, 5. Pažino podíl (soudní okršlek Albona), 6. Volosca podíl (soudní okršlek Volosca), 7. Lošín, 8. Rovigno (město).

Land	Politische Ergänzungsbehörde zweiter Instanz	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Stellungsbezirke
		Nr.	Standort	
Herzogthum **Steiermark**	Statthalterei in Graz	47	**Marburg**	1. Feldbach, 2. Deutsch-Landsberg, 3. Leibnitz, 4. Luttenberg, 5. Marburg (Stadt), 6. Marburg (Umgebung), 7. Radkersburg.
		87	**Cilli**	1. Cilli (Stadt), 2. Cilli (Umgebung), 3. Pettau, 4. Rann, 5. Windischgratz.
Herzogthum **Kärnthen**	Landes-Regierung in Klagenfurt	7	**Klagenfurt**	Landeshauptstadt Klagenfurt (Magistrat).
				1. Hermagor, 2. Klagenfurt (Umgebung), 3. Spittal, 4. St. Veit, 5. Villach, 6. Völkermarkt, 7. Wolfsberg.
Herzogthum **Krain**	Landes-Regierung in Laibach	17	**Laibach**	Landeshauptstadt Laibach (Magistrat).
				1. Gottschee, 2. Gurkfeld, 3. Krainburg, 4. Laibach (Umgebung), 5. Littai, 6. Radmannsdorf, 7. Rudolfswerth, 8. Stein, 9. Tschernembl.
		97	**Triest**	1. Adelsberg, 2. Loitsch.
Markgrafschaft **Istrien**, gefürstete Grafschaft **Görz** und **Gradisca**, Gebiet **Triest**	Statthalterei in Triest			1. Görz (Stadt), 2. Görz (Umgebung), 3. Tolmein, 4. Gradisca Antheil (Gerichtssprengel Gradisca und Cormons), 5. Sessana, 6. Capo d'Istria Antheil (Gerichtssprengel Pinguente), 7. Parenzo Antheil (Gerichtssprengel Montona), 8. Pisino Antheil (Gerichtssprengel Pisino) 9. Volosca Antheil (Gerichtssprengel Castelnuovo).
				Landeshauptstadt Triest (Magistrat).
		Kriegsmarine	**Triest**	1. Gradisca Antheil (Gerichtssprengel Cervignano und Monfalcone), 2. Capo d'Istria Antheil (Gerichtssprengel Capo d'Istria und Pirano), 3. Parenzo Antheil (Gerichtssprengel Parenzo und Buje), 4. Pola, 5. Pisino Antheil (Gerichtssprengel Albona), 6. Volosca Antheil (Gerichtssprengel Volosca), 7. Lussin, 8. Rovigno (Stadt).

Země	Politický úřad doplňovací druhé stolice	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Okresy odvodní
Vojenské velitelstvo territoriální v Brně.				
Vévodství **Slezské**	Zemská vláda v Opavě	1	**Opava**	Zemské hlavní město Opava (magistrát).
				1. Bruntál, 2. Freiwald, 3. Krňov, 4. Opava (okolí).
		100	**Těšín**	1. Bílice (město), 2. Bílice (okolí), 3. Frýdek (město), 4. Frýštat, 5. Těšín.
Markrabství **Moravské**	Místo-držitelství v Brně			1. Jičín Nový, 2. Místek.
		3	**Kroměříž**	1. Brod Uherský, 2. Hodonín, 3. Holešov, 4. Hradiště Uherské (město), 5. Hradiště Uherské (okolí), 6. Kroměříž (město), 7. Kroměříž (okolí), 8. Kyjov, 9. Valašské Meziříčí.
		8	**Brno**	Zemské hlavní město Brno (magistrát).
				1. Boskovice, 2. Brno (okolí), 3. Vyškov.
		54	**Olomouc**	1. Hranice, 2. Olomouc (město), 3. Olomouc (okolí), 4. Přerov, 5. Prostějov, 6. Šternberk.
		81	**Jihlava**	1. Dačice, 2. Jihlava (město), 3. Jihlava (okolí), 4. Město Nové, 5. Velká Meziřič, 6. Třebíč.
		93	**Šumberk**	1. Litovel, 2. Římařov, 3. Šumberk, 4. Třebová Moravská, 5. Zábřeh.
		99	**Znojmo**	1. Hustopeč, 2. Krumlov, 3. Mikulov, 4. Znojmo (město), 5. Znojmo (okolí).
Vojenské velitelstvo territoriální v Praze.				
Království **České**	Místo-držitelství v Praze	11	**Písek**	1. Blatná, 2. Klatovy, 3. Písek, 4. Sušice, 5. Strakonice.
		28	**Praha**	Zemské hlavní město Praha (magistrát).
				1. Karlín, 1½. Královské Vinohrady, 2. Mělník, 3. Slané, 4. Smíchov.

Land	Politische Ergänzungsbehörde zweiter Instanz	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Standort	Stellungsbezirke
Militär-Territorial-Kommando in Brünn.				
Herzogthum **Schlesien**	Landes-Regierung in Troppau	1	**Troppau**	Landeshauptstadt Troppau (Magistrat).
				1. Freiwaldau, 2. Freudenthal, 3. Jägerndorf, 4. Troppau (Umgebung).
		100	**Teschen**	1. Bielitz (Stadt), 2. Bielitz (Umgebung), 3. Freistadt, 4. Friedek (Stadt), 5. Teschen.
Markgrafschaft **Mähren**	Statthalterei in Brünn			1. Mistek, 2. Neutitschein.
		3	**Kremsier**	1. Ungarisch-Brod, 2. Gaja, 3. Göding, 4. Holleschau, 5. Ungarisch-Hradisch (Stadt), 6. Ungarisch-Hradisch (Umgebung), 7. Kremsier (Stadt), 8. Kremsier (Umgebung), 9. Wallachisch-Meseritsch.
		8	**Brünn**	Landeshauptstadt Brünn (Magistrat).
				1. Brünn (Umgebung), 2. Boskowitz, 3. Wischau.
		54	**Olmütz**	1. Olmütz (Stadt), 2. Olmütz (Umgebung), 3. Prerau, 4. Proßnitz, 5. Sternberg, 6. Weißkirchen.
		81	**Iglau**	1. Datschitz, 2. Iglau (Stadt), 3. Iglau (Umgebung), 4. Groß-Meseritsch, 5. Neustadtl, 6. Trebitsch.
		93	**Schönberg**	1. Hohenstadt, 2. Littau, 3. Römerstadt, 4. Schönberg, 5. Mährisch-Trübau.
		99	**Znaim**	1. Auspitz, 2. Kromau, 3. Nikolsburg, 4. Znaim (Stadt), 5. Znaim (Umgebung).
Militär-Territorial-Kommando in Prag.				
Königreich **Böhmen**	Statthalterei in Prag	11	**Pisek**	1. Blatna, 2. Klattau, 3. Pisek, 4. Schüttenhofen, 5. Strakonitz.
		28	**Prag**	Landeshauptstadt Prag (Magistrat).
				1. Karolinenthal, $1\frac{1}{2}$. Königliche Weinberge, 2. Melnik, 3. Schlan, 4. Smichow.

Země	Politický úřad doplňovací druhé stolice	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Okresy odvodní
Království **České**	Místodržitelství v Praze	35	**Plzeň**	1. Domažlice, 2. Plzeň, 3. Přeštice, 4. Stříbro, 5. Týn Horšův.
		73	**Cheb**	1. Aš, 2. Cheb, 3. Falknov, 4. Kraslice, 5. Vary Karlovy, 6. Planá, 7. Tachov, 8. Teplá.
		75	**Hradec Jindřichův**	1. Hradec Jindřichův, 2. Pelhřimov, 3. Tábor, 4. Třeboň.
		88	**Beroun**	1. Hořovice, 2. Kralovice, 3. Podbořany, 4. Rakovník, 5. Žlutice.
		91	**Budějovice**	1. Budějovice, 2. Kaplice, 3. Krumlov, 4. Prachatice, 5. Týn nad Vltavou.
		102	**Benešov**	1. Benešov, 2. Milévsko, 3. Příbram, 4. Sedlčany.
Vojenské velitelstvo territoriální v Josefově.				
Království **České**	Místodržitelství v Praze	18	**Hradec Králové**	1. Broumov, 2. Dvůr Králové, 3. Hradec Králové, 4. Město Nové, 5. Rychnov.
		21	**Čáslav**	1. Brod Německý, 2. Čáslav, 3. Chotěboř, 4. Chrudím, 5. Ledeč.
		36	**Boleslav Mladá**	1. Boleslav Mladá, 2. Brod Český, 3. Bydžov Nový, 4. Hora Kutná, 5. Kolín, 6. Poděbrady.
		42	**Terezín**	1. Děčín, 2. Litoměřice, 3. Roudnice, 4. Rumburk, 5. Šluknov, 6. Ústí n. L.
		74	**Jičín**	1. Jičín, 2. Jilemnice, 3. Semily, 4. Trutnov, 5. Vrchlabí.
		92	**Chomútov**	1. Chomútov, 2. Jáchymov, 3. Kadaň, 4. Louny, 5. Most, 6. Žatec, 7. Teplice.
		94	**Turnov**	1. Dubá, 2. Fridland, 3. Jablonné, 4. Jablonec, 5. Hradiště Mnichovo, 6. Liberec (město), 7. Liberec (okolí), 8. Lípa Česká, 9. Turnov.
		98	**Mýto Vysoké**	1. Lanškroun, 2. Litomyšl, 3. Mýto Vysoké, 4. Pardubice, 5. Polička, 6. Žamberk.

Land	Politische Ergänzungsbehörde zweiter Instanz	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Stellungsbezirke
		Nr.	Standort	
Königreich Böhmen	Statthalterei in Prag	35	**Pilsen**	1. Bischofteinitz, 2. Mies, 3. Pilsen, 4. Přestitz, 5. Taus.
		73	**Eger**	1. Asch, 2. Eger, 3. Falkenau, 4. Graslitz, 5. Karlsbad, 6. Plan, 7. Tachau, 8. Tepl.
		75	**Neuhaus**	1. Neuhaus, 2. Pilgram, 3. Tabor, 4. Wittingau.
		88	**Beraun**	1. Hořowitz, 2. Kralowitz, 3. Luditz, 4. Podersam, 5. Rakonitz.
		91	**Budweis**	1. Budweis, 2. Kaplitz, 3. Krumau, 4. Moldautein, 5. Prachatitz.
		102	**Beneschau**	1. Beneschau, 2. Mühlhausen, 3. Přibram, 4. Selčan.
Militär-Territorial-Kommando in Josephstadt.				
Königreich Böhmen	Statthalterei in Prag	18	**Königgrätz**	1. Braunau, 2. Königgrätz, 3. Königinhof, 4. Neustadt, 5. Reichenau.
		21	**Časlau**	1. Časlau, 2. Chotěboř, 3. Chrudim, 4. Deutsch-Brod, 5. Ledeč.
		36	**Jungbunzlau**	1. Böhm.-Brod, 2. Jungbunzlau, 3. Kolin, 4. Kuttenberg, 5. Neubydžow, 6. Poděbrad.
		42	**Theresienstadt**	1. Aussig, 2. Leitmeritz, 3. Raudnitz, 4. Rumburg, 5. Schluckenau, 6. Tetschen.
		74	**Jičin**	1. Hohenelbe, 2. Jičin, 3. Semil, 4. Starkenbach, 5. Trautenau.
		92	**Komotau**	1. Brüx, 2. Joachimsthal, 3. Kaaden, 4. Komotau, 5. Laun, 6. Saaz, 7. Teplitz.
		94	**Turnau**	1. Böhmisch-Leipa, 2. Dauba, 3. Friedland, 4. Gabel, 5. Gablonz, 6. Münchengrätz, 7. Reichenberg (Stadt), 8. Reichenberg (Umgebung), 9. Turnau.
		98	**Hohenmauth**	1. Hohenmauth, 2. Landskron, 3. Leitomischl, 4. Pardubitz, 5. Polička, 6. Senftenberg.

Země	Politický úřad doplňovací druhé stolice	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Okresy odvodní
Vojenské velitelstvo territoriální v Krakově.				
Království **Haličské**	Místodržitelství ve Lvově	10	**Przemyšl**	1. Brzozów, 2. Dobromil, 3. Przemyšl.
		13	**Krakov**	1. Bochnia, 2. Chrzanów, 3. Krakov (město), 4. Krakov (okolí), 5. Vělička.
		20	**Nový Sandec**	1. Gorlice, 2. Grybów, 3. Limanów, 4. Nový Sandec, 5. Nový Trh.
		40	**Rzeszów**	1. Kolbuszów, 2. Mielec, 3. Ropczyce, 4. Rzeszów, 5. Tarnobrzeg.
		45	**Sanok**	1. Krosno, 2. Lisko, 3. Sanok.
		56	**Wadowice**	1. Biala, 2. Myšlenice, 3. Sajbuš, 4. Wadowice.
		57	**Tarnów**	1. Brzesko, 2. Dabrowa, 3. Jaslo, 4. Pilzno, 5. Tarnów.
		77	**Sambor**	1. Drohobycz, 2. Sambor, 3. Staremiasto, 4. Turka.
		90	**Jaroslava**	1. Cieszanow, Jaroslava, 3. Lancut, 4. Nisko.
Vojenské velitelstvo territoriální ve Lvově.				
Království **Haličské**	Místodržitelství ve Lvově	9	**Stryj**	1. Dolina, 2. Kalusz, 3. Stryj, 4. Zydaczów.
		15	**Tarnopol**	1. Skalat, 2. Tarnopol, 3. Trembowla, 4. Zbaraž.
		30	**Lvov**	Zemské hlavní město Lvov (magistrát).
				1. Lvov (okolí), 2. Sokal, 3. Zólkiew.
		55	**Brzežany**	1. Bóbrka, 2. Brzežany, 3. Buczacz, 4. Podhayce, 5. Przemyšlany, 6. Rohatyn.
		58	**Stanislava**	1. Bohorodczany, 2. Horodenka, 3. Nadworna, 4. Stanislava, 5. Tlumacz.

Land	Politische Ergänzungsbehörde zweiter Instanz	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Standort	Stellungsbezirke
Militär-Territorial-Kommando in Krakau.				
Königreich Galizien	Statthalterei in Lemberg	10	**Przemysl**	1. Brzozów, 2. Dobromil, 3. Przemysl.
		13	**Krakau**	1. Bochnia, 2. Chrzanów, 3. Krakau (Stadt), 4. Krakau (Umgebung), 5. Wieliczka.
		20	**Neu-Sandec**	1. Gorlice, 2. Grybów, 3. Limanów, 4. Neumarkt, 5. Neu-Sandec.
		40	**Rzeszów**	1. Kolbuszów, 2. Mielec, 3. Ropczyce, 4. Rzeszów, 5. Tarnobrzeg.
		45	**Sanok**	1. Krosno, 2. Lisko, 3. Sanok.
		56	**Wadowice**	1. Biala, 2. Myslenice, 3. Sajbusch, 4. Wadowice.
		57	**Tarnów**	1. Brzesko, 2. Dabrowa, 3. Jaslo, 4. Pilzno, 5. Tarnów.
		77	**Sambor**	1. Drohobycz, 2. Sambor, 3. Staremiasto, 4. Turka.
		90	**Jaroslau**	1. Cieszanów, 2. Jaroslau, 3. Lancut, 4. Nisko.
Militär-Territorial-Kommando in Lemberg.				
Königreich Galizien	Statthalterei in Lemberg	9	**Stryj**	1. Dolina, 2. Kalusz, 3. Stryj, 4. Zydaczów.
		15	**Tarnopol**	1. Skalat, 2, Tarnopol, 3. Trembowla, 4. Zbaraz.
		30	**Lemberg**	Landeshauptstadt Lemberg (Magistrat).
				1. Lemberg (Umgebung), 2. Sokal, 3. Zólkiew.
		55	**Brzezan**	1. Bóbrka, 2. Brzezan, 3. Buczacz, 4. Podhayce, 5. Przemyslany, 6. Rohatyn.
		58	**Stanislau**	1. Bohorodczany, 2. Horodenka, 3. Nadworna, 4. Stanislau, 5. Tlumacz.

Země	Politický úřad doplňovací druhé stolice	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Okresy odvodní
Království **Haličské**	Místodržitelství ve Lvově	80	**Zloczów**	1. Brody, 2. Kamionka strumilova, 3. Zloczów.
		89	**Gródek**	1. Gródek, 2. Jaworów, 3. Mosciska, 4. Rawa, 5. Rudki.
		95	**Czortków**	1. Borszczów, 2. Czortków, 3. Husiatyn, 4. Zaleszczyki.
Vévodství **Bukovinské**	Zemská vláda v Černovicích			Kotzmann.
Království **Haličské**	Místodržitelství ve Lvově	24	**Kolomyj**	1. Kolomyj, 2. Kossów, 3. Sniatyn.
Vévodství **Bukovinské**	Zemská vláda v Černovicích			Wisznicz.
		41	**Černovice**	Zemské hlavní město Černovice (magistrát.)
				1. Černovice (okolí), 2. Mult. Kimpolung, 3. Radovce, 4. Sereth, 5. Storožinec, 6. Sučava.
Vojenské velitelstvo territoriální v Inšpruku.				
Pokněžněné hrabství **Tyrolské** a **Vorarlberk**	Místodržitelství v Inšpruku	.	**Inšpruk**	Zemské hlavní město Inšpruk (magistrát).
				1. Inšpruk (okolí), 2. Schwaz, 3. Kufstein, 4. Kitzbühel, 5. Landeck, 6. Imst, 7. Reutte, 8. Brixen, 9. Bozen (město), 10. Bozen (okolí), 11. Meran, 12. Brunekken, 13. Ampezzo, 14. Lienz, 15. Trident (město), 16. Trident (okolí), 17. Borgo, 18. Cles, 19. Cavalese, 20. Rovereto (město), 21. Rovereto (okolí), 22. Tione, 23. Riva, 24. Primiero, 25. Feldkirch, 26. Bregenz, 27. Bludenz.

Land	Politische Ergänzungsbehörde zweiter Instanz	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Standort	Stellungsbezirke
Königreich **Galizien**	Statthalterei in Lemberg	80	**Zloczów**	1. Brody, 2. Kamionka strumilowa, 3. Zloczów.
		89	**Gródek**	1. Gródek, 2. Jaworów, 3. Mosciska, 4. Rawa, 5. Rudki.
		95	**Czortków**	1. Borszczów, 2. Czortków, 3. Husiatyn, 4. Zaleszczyki.
Herzogthum **Bukowina**	Landes-Regierung in Czernowitz			Kotzmann.
Königreich **Galizien**	Statthalterei in Lemberg	24	**Kolomea**	1. Kolomea, 2. Kossów, 3. Sniatyn.
Herzogthum **Bukowina**	Landes-Regierung in Czernowitz			Wisznicz.
		41	**Czernowitz**	Landeshauptstadt Czernowitz (Magistrat).
				1. Czernowitz (Umgebung) 2. Mold. Kimpolung, 3. Radautz, 4. Sereth, 5. Storozynec, 6. Suczawa.
Militär-Territorial-Kommando in Innsbruck.				
Gefürstete Grafschaft **Tirol** und **Vorarlberg**	Statthalterei in Innsbruck	.	**Innsbruck**	Landeshauptstadt Innsbruck (Magistrat).
				1. Innsbruck (Umgebung), 2. Schwaz, 3. Kufstein, 4. Kitzbühel, 5. Landeck, 6. Imst, 7. Reutte, 8. Brixen, 9. Bozen (Stadt), 10. Bozen (Umgebung), 11. Meran, 12. Brunecken, 13. Ampezzo, 14. Lienz, 15. Trient (Stadt), 16. Trient (Umgebung), 17. Borgo, 18. Cles, 19. Cavalese, 20. Rovereto (Stadt), 21. Rovereto (Umgebung), 22. Tione, 23. Riva, 24. Primiero, 25. Feldkirch, 26. Bregenz, 27. Bludenz.

Země	Politický úřad doplňovací druhé stolice	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Okresy odvodní
Vojenské velitelstvo territorialní v Zadru.				
Království **Dalmatské**	Místodržitelství v Zadru	22	**Split**	1. Benkovac, 2. Knin, 3. Sign, 4. Imoschi, 5. Macarsca podíl (soudní okršlek Vergoraz).
		Lodstvo válečné	**Zader**	1. Zader, 2. Šibeník, 3. Split, 4. Macarsca podíl (soudní okršlek Macarsca), 5. Metkovič, 6. Hvar, 7. Krčola podíl (soudní okršlek Krčola), 8. Dubrovník (ostrovy, náležející k tomuto okresu politickému: Meleda, Giuppane, Mezzo a Calameta).

Land	Politische Ergänzungsbehörde zweiter Instanz	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Stellungsbezirke
		Nr.	Standort	
Militär-Territorial-Kommando in Zara.				
Königreich Dalmatien	Statthalterei in Zara	22	**Spalato**	1. Benkovac, 2. Knin, 3. Sign, 4. Imoschi, 5. Macarsca Antheil (Gerichtssprengel Vergoraz).
		Kriegsmarine	**Zara**	1. Zara, 2. Sebenico, 3. Spalato, 4. Macarsca Antheil (Gerichtssprengel Macarsca), 5. Metkowich, 6. Lesina, 7. Curzola Antheil (Gerichtssprengel Curzola), 8. Ragusa (die zu diesem politischen Bezirke gehörigen Inseln: Meleda, Giuppane, Mezzo und Calameta).

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Vojenské velitelstvo territoriální v Budapešti.					
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	6	**Nový Sad (Ujvidék)**	.	Nový Sad (Ujvidék), město.
				Bács-Bodrog (podíl)	5. Hodság, 6. Palánka, 7. Nový Sad (Ujvidék), 8. Kula, 12. Titel, 13. Josefsdorf (Zsablya).
		23	**Zombor**	.	Zombor, město. Baja, město.
				Bács-Bodrog (podíl)	1. Baja, 2. Almás, 3. Apatin, 4. Zombor.
		32	**Budapešť**	.	Budapešť, hlavní město.
				Pešť-Pilis-Solt-Kiskun (podíl)	5. Pešť, horní (felsö). 6. Pešť, střední (közép). 7. Pešť, dolní (alsó). 8. Pilis, horní (felsö). 9. Pilis, dolní (alsó). 13. Vácov, horní (Vácz felsö). 14. Vácov, dolní (Vácz alsó). 15. Szent-Endre, město. 16. Vácov (Vácz), město.
		38	**Kecskemét**	.	Kecskemét, město.
				Pešť-Pilis-Solt-Kiskun (podíl)	3. Malo-Kumánský, horní (Kiskun felsö). 4. Malo-Kumánský, dolní (Kiskun alsó). 10. Solt, horní (felsö). 11. Solt, střední (közép). 12. Solt, dolní (alsó). 17. Czegléd, město. 18. Nagy-Körös, město. 19. Félegyháza, město. 20. Halas, město.
		44	**Kaposvár**	Somogy (celý)	1. Kaposvár. 2. Szigetvár. 3. Nagy-Atád. 4. Csurgó. 5. Marczali. 6. Lengyeltóti. 7. Tab. 8. Igal. 9. Kaposvár, město.
				Tolna (podíl)	1. Ústředí (Központ). 2. Okres údolní (Völgység). 3. Dombovár.
		52	**Pětikostelí (Pécs)**	.	Pětikostelí (Pécs), město.
				Baranya (celý)	1. Pětikostelí (Pécs), 2. Siklós. 3. Baranyavár. 4. Moháč. 5. Pécsvárad. 6. Hegyhát. 7. Sv. Vavřinec.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort		
Militär-Territorial-Kommando in Budapest.					
Ungarn	Königl. ungarisches Landes-vertheidigungs-Ministerium	6	**Neusatz (Ujwidék)**	.	Neusatz (Ujvidék), Stadt.
				Bács-Bodrog (Antheil)	5. Hodság, 6. Palánka, 7. Neusatz (Ujvidék), 8. Kula, 12. Titel, 13. Josefsdorf (Zsablya).
		23	**Zombor**	.	Zombor, Stadt. Baja, Stadt.
				Bács-Bodrog (Antheil)	1. Baja, 2. Almás, 3. Apatin, 4. Zombor.
		32	**Budapest**	.	Budapest, Hauptstadt.
				Pest-Pilis-Solt-Kiskun (Antheil)	5. Pest, oberer (felsö). 6. Pest, mittlerer (közép). 7. Pest, unterer (alsó). 8. Pilis, oberer (felsö). 9. Pilis, unterer (alsó). 13. Waitzen, oberer (Vácz felsö). 14. Waitzen, unterer (Vácz alsó). 15. Szent-Endre, Stadt. 16. Waitzen (Vácz), Stadt.
		38	**Kecskemét**	.	Kecskemét, Stadt.
				Pest-Pilis-Solt-Kiskun (Antheil)	3. Klein-Kumanier, oberer (Kiskun felsö). 4. Klein-Kumanier, unterer (Kiskun alsó). 10. Solt, oberer (felsö). 11. Solt, mittlerer (közép). 12. Solt, unterer (alsó). 17. Czegléd, Stadt. 18. Nagy-Körös, Stadt. 19. Félegyháza, Stadt. 20. Halas, Stadt.
		44	**Kaposvár**	Somogy (ganz)	1. Kaposvár. 2. Szigetvár. 3. Nagy-Atád. 4. Csurgó. 5. Marczali. 6. Lengyeltóti, 7. Tab. 8. Igal. 9. Kaposvár, Stadt.
				Tolna (Antheil)	1. Central (Központ). 2. Thalbezirk (Völgység). 5. Dombovár.
		52	**Fünfkirchen (Pécs)**	.	Fünfkirchen (Pécs), Stadt.
				Baranya (ganz)	1. Fünfkirchen (Pécs). 2. Siklós. 3. Baranyavár. 4. Mohács. 5. Pécsvárad. 6. Hegyhát. 7. Szent-Lörincz.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	68	**Szolnok**	Jász-Nagy-kun-Szolnok (celý)	1. Jazygský, horní (Jászsági felsö). 2. Jazygský, dolní (Jászsági alsó). 3. Tisský, horní (Tiszai felsö). 4. Dévaványa. 5. Tisský, střední (Tiszai közép). 6. Tisský, dolní (Tiszai alsó). 7. Jász-Arokszállás, město. 8. Jász-Berény, město. 9. Szolnok, město. 10. Kun-Sv.-Martin, město. 11. Mezötur, město. 12. Turkeve, město. 13. Kis-Ujszállás, město. 14. Karczag, město. 15. Kunhegyes, město.
				Pešť-Pilis-Solt-Kiskun (podíl)	1. Kecskemét, horní (felsö). 2. Kecskemét, dolní (alsó).
		69	**Bělehrad Stoličný** (Székes-Fejérvár)	·	Bělehrad Stoličný (Székes-Fejérvár), město.
				Bělehrad (Féjer) (celý)	1. Bělehrad Stoličný (Székes-Fejérvár). 2. Moór. 3. Sárbogárd. 4. Vaál. 5. Adony.
				Tolna (podíl)	3. Duna-Földvár. 4. Symontornya.
		86	**Theresiopel (Szabadka)**	·	Theresiopel (Szabadka), město.
				Bács-Bodrog (podíl)	9. Topolya. 10. Zenta. 11. Stará Becse (Ó Becse). 14. Zenta, město.
Vojenské velitelstvo territoriální v Prešpurku.					
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	12	**Komárno (Komárom)**	·	1. Komárno (Komárom), město.
				Komárno (Komárom) (celý)	1. Totis (Tata). 2. Gesztes. 3. Udvard. 4. Csallóköz.
				Nitra (Nyitra) (podíl)	1. Nitra (Nyitra). 3. Freistadtl (Galgócz). 5. Tapolcsány. 6. Privigye. 7. Neuhäusel (Érsekujvár). 10. Vág-Sellye. 12. Zsámbokrét. 14. Nitra (Nyitra), město. 15. Neuhäusel (Érsekujvár), město.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort		
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	68	Szolnok	Jász-Nagykun-Szolnok (ganz)	1. Jazygier, oberer (Jászsági felsö). 2. Jazygier, unterer (Jászsági alsó). 3. Theißer, oberer (Tiszai felsö). 4. Dévaványa. 5. Theißer, mittlerer (Tiszai közép). 6. Theißer, unterer (Tiszai alsó). 7. Jász-Arokszállás, Stadt. 8. Jász-Berény, Stadt. 9. Szolnok, Stadt. 10. Kun-Szent-Márton, Stadt. 11. Mezötur, Stadt. 12. Turkeve, Stadt. 13. Kis-Ujszállás, Stadt. 14. Karczag, Stadt. 15. Kunhegyes, Stadt.
				Pest-Pilis-Solt-Kiskun (Antheil)	1. Kecskemét, oberer (felsö). 2. Kecskemét, unterer (alsó).
		69	Stuhlweißenburg (Székes-Fejérvár)	.	Stuhlweißenburg (Székes-Fejérvár), Stadt.
				Weißenburg (Fejér) (ganz)	1. Stuhlweißenburg (Székes-Fejérvár). 2. Moór. 3. Sárbogárd. 4. Vaál. 5. Adony.
				Tolna (Antheil)	3. Duna-Földvár. 4. Symontornya.
		86	Theresiopel (Szabadka)	.	Theresiopel (Szabadka), Stadt.
				Bácz-Bodrog (Antheil)	9. Topolya. 10. Zenta. 11. Alt-Becse (Ó-Becse). 14. Zenta, Stadt.

Militär-Territorial-Kommando in Preßburg.

Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	12	Komorn (Komárom)	.	Komorn (Komárom), Stadt.
				Komorn (Komárom) (ganz)	1. Totis (Tata). 2. Gesztes. 3. Udvard. 4. Csallóköz.
				Neutra (Nyitra) (Antheil)	1. Neutra (Nyitra). 3. Freistadtl (Galgócz). 5. Tapolcsány. 6. Privigye. 7. Neuhäusel (Ersekujvár). 10. Vág-Sellye. 12. Zsámbokrét. 14. Neutra (Nyitra), Stadt. 15. Neuhäusel (Ersekujvár), Stadt.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	19	Ráb (Györ)	.	Ráb (Györ), město.
				Ráb (Györ) (celý)	1. Tósziget a Csilizköz. 2. Sokoróalja. 3. Puszta.
				Veszprim (Veszprém) (celý)	1. Veszprim (Veszprém). 2. Devecser. 3. Pápa. 4. Zircz. 5. Enying. 6. Pápa, (město). 7. Veszprim (Veszprém), město.
				Wieselburg (Moson) (celý)	1. Nezider u jezera (Nezsider). 2. Ragendorf (Rajka). 3. Uherské Hrady Staré (Magyar-Óvár).
		26	Ostřihom (Esztergom)	Ostřihom (Esztergom) (celý)	1. Ostřihom (Esztergom). 2. Párkány. 3. Ostřihom (Esztergom), město.
				Hont (celý)	1. Szob. 2. Ipolyság. 3. Nagy-Csalomja. 4. Karpfen (Korpona). 5. Báth. 6. Karpfen (Korpona), město. 7. Pukanz (Bakabánya), město.
				Bars (celý)	1. Verebély. 2. Aranyos-Marót. 3. Oszlány. 4. Bars-Szent-Kereszt. 5. Léva. 6. Léva, město. 7. Nová báně (Ujbánya), město. 8. Kremnice (Körmöczbánya), město.
				.	Štávnice s Dillnem (Selmecz és Bélabánya): Štávnice (Selmeczbánya), město. Dilln (Bélabánya), město.
		48	Velká (Nagy-) Kanizsa	Zala (celý)	1. Tapolcza. 2. Sümeg. 3. Keszthely. 4. Kanizsa. 5. Pacsa. 6. Zala-Egerszeg. 7. Nova. 8. Alsó-Lendva. 9. Letenye. 10. Perlak. 11. Csakathurn (Csáktornya). 12. Velká (Nagy-) Kanizsa, město. 13. Zala-Egerszeg, město.
				Eisenburg (Vas) (podíl)	7. Olešnice (Mura-Szombat). 8. Sv. Gotthardt.
		71	Trenčín (Trencsén)	Trenčín (Trencsén) (celý)	1. Csácza. 2. Kisucza-Ujhely. 3. Žilina (Zsolna). 4. Bittse. 5. Bistřice nad Váhem (Vág-Besztercze). 6. Puchó. 7. Illava. 8. Trenčín (Trencsén). 9. Baán. 10. Trenčín (Trencsén), město.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Standort	Komitat	Stellungsbezirke
Ungarn	Königl. ungarisches Landes-vertheidigungs-Ministerium	19	**Raab (Győr)**	.	Raab (Győr), Stadt.
				Raab (Győr) (ganz)	1. Tószziget und Csilizköz. 2. Sokoróalja. 3. Puszta.
				Veszprim (Veszprém) (ganz)	1. Veszprim (Veszprém). 2. Devecser. 3. Pápa. 4. Zircz. 5. Enying. 6 Pápa, Stadt. 7. Veszprim (Veszprém), Stadt.
				Wieselburg (Moson) (ganz)	1. Neusiedl am See (Nezsider). 2. Ragendorf (Rajka). 3. Ungarisch-Altenburg (Magyar-Óvár).
		26	**Gran (Esztergom)**	Gran (Esztergom) (ganz)	1. Gran (Esztergom). 2. Párkány. 3. Gran (Esztergom), Stadt.
				Hont (ganz)	1. Szob. 2. Ipolyság. 3. Nagy-Csalomja. 4. Karpfen (Korpona). 5. Báth. 6. Karpfen (Korpona), Stadt. 7. Pukanz (Bakabánya), Stadt.
				Bars (ganz)	1. Verebély. 2. Aranyos-Marót. 3. Oszlány. 4. Bars-Szent-Kereszt. 5. Léva. 6. Léva, Stadt. 7. Königsberg (Ujbánya), Stadt. 8. Kremnitz (Körmöczbánya), Stadt.
				.	Schemnitz mit Dilln (Selmecz és Bélabánya): Schemnitz (Selmeczbánya), Stadt.
					Schemnitz mit Dilln (Selmecz és Bélabánya): Dilln (Bélabánya), Stadt.
		48	**Groß-(Nagy-) Kanizsa**	Zala (ganz)	1. Tapolcza. 2. Sümeg. 3. Keszthely. 4. Kanizsa. 5. Pacsa. 6. Zala-Egerszeg. 7. Nova. 8. Alsó-Lendva. 9. Letenye. 10. Perlak. 11. Csakathurn (Csáktornya). 12. Groß-(Nagy-) Kanizsa, Stadt. 13. Zala-Egerszeg, Stadt.
				Eisenburg (Vas) (Antheil)	7. Olsnitz (Mura-Szombat). 8. Szent-Gotthárdt.
		71	**Trentschin (Trencsén)**	Trentschin (Trencsén) (ganz)	1. Csácza. 2. Kisucza-Ujhely. 3. Sillein (Zsolna). 4. Bittse. 5. Waag-Bistritz (Vág-Besztercze). 6. Puchó. 7. Illava. 8. Trentschin (Trencsén). 9. Baán. 10. Trentschin (Trencsén), Stadt.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	71	**Trenčín (Trencsén)**	Árva (celý)	1. Kubin. 2. Vár. 3. Trsztena. 4. Námsztó.
				Turčany (celý)	1. Sv. Martin-Blatnice. 2. Mosócz-Znió.
		72	**Prešpurk (Pozsony)**	.	Prešpurk (Pozsony), město.
				Prešpurk (Pozsony) (celý)	1. Prešpurk (Pozsony). 2. Malaczka. 3. Trnava (Nagy-Szombat.). 4. Wartberg (Szempcz). 5. Schütt, horní (Csallóköz felsö). 6. Schütt, dolní (Csallóköz alsó). 7. Galánta. 8. Trnava (Nagy-Szombat), město. 9. Modrá (Modor), město. 10. Bezínek (Bazin), město. 11. Svatý Jiří (Szent-György), město. 12. Somerein (Somorja), město.
				Nitra (Nyitra) (podíl)	2. Nové město nad Váhem (Vág-Ujhely). 4. Szenice. 8. Miava. 9. Holice. 11. Píšťany (Pöstyén). 13. Skalice (Szakolcza), město.
		76	**Šoproň (Sopron)**	.	Šoproň (Sopron), město.
				Šoproň (Sopron) (celý)	1. Šoproň (Sopron). 2. Mattersdorf (Nagy-Márton). 3. Eisenstadt (Kis-Márton). 4. Pullendorf (Pullya), 5. Csepreg. 6. Kapuvár. 7. Csorna. 8. Eisenstadt (Kis-Márton), město. 9. Ruszt, město.
				Eisenburg (Vas) (podíl)	1. Steinamanger (Szombathely). 2. Kysek (Köszeg). 3. Sárvár. 4. Kis-Czell. 5. Vasvár. 6. Körmend. 9. Güssing (Német-Ujvár). 10. Oberwarth (Felsö-Eör). 11. Kysek (Köszeg), město. 12. Steinamanger (Szombathely), město.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort		
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	71	Trentschin (Trencsén)	Árva (ganz)	1. Kubin. 2. Vár. 3. Trsztena. 4. Námesztó.
				Turócz (ganz)	1. Szent-Márton-Blatnicza. 2. Mosócz-Znió.
		72	Preßburg (Pozsony)	.	Preßburg (Pozsony), Stadt.
				Preßburg (Pozsony) (ganz)	1. Preßburg (Pozsony). 2. Malaczka. 3. Thrnau (Nagy-Szombat). 4. Wartberg (Szempcz). 5. Schütt, oberer (Csallóköz felsö). 6. Schütt, unterer (Csallóköz alsó). 7. Galánta. 8. Thrnau (Nagy-Szombat), Stadt. 9. Modern (Modor), Stadt. 10. Bösing (Bazin), Stadt. 11. Sankt Georgen (Szent-György), Stadt. 12. Somerein (Somorja), Stadt.
				Neutra (Nyitra) (Antheil)	2. Waag-Neustadtl (Vág-Ujhely). 4. Szenicz. 8. Miava. 9. Holics. 11. Pisthan (Pöstyén). 13. Skalicz (Szakolcza), Stadt.
		76	Oedenburg (Sopron)	.	Oedenburg (Sopron), Stadt.
				Oedenburg (Sopron) (ganz)	1. Oedenburg (Sopron). 2. Mattersdorf (Nagy-Márton). 3. Eisenstadt (Kis-Márton). 4. Pullendorf (Pulya). 5. Csepreg. 6. Kapuvár. 7. Csorna. 8. Eisenstadt (Kis-Márton), Stadt. 9. Ruszt, Stadt.
				Eisenburg (Vas) (Antheil)	1. Steinamanger (Szombathely). 2. Güns (Kőszeg). 3. Sárvár. 4. Kis-Czell. 5. Vasvár. 6. Körmend. 9. Güssing (Német Ujvár). 10. Oberwarth (Felsö-Eör). 11. Güns (Kőszeg), Stadt. 12. Steinamanger (Szombathely), Stadt.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Vojenské velitelstvo territoriální v Košici.					
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	5	**Szatmár-Németi**	.	Szatmár-Németi, město.
				Szatmár (celý)	1. Nagy-Károly. 2. Máté-Szalka. 3. Fehér-Gyarmat. 4. Erdöd. 5. Szinyér-Váralja. 6. Nagy-Bánya. 7. Nagy-Somkut. 8. Csenger. 9. Szatmár. 10. Nagy-Bánya, město. 11. Felsö-Bánya, město. 12. Nagy-Károly, město.
				Szabolcs (podíl)	6. Nyirbátor. 7. Nagy-Kálló.
		25	**Lučenec (Losoncz)**	Gömör a Kis-Hont (celý)	1. Rožnov (Rozsnyó). 2. Nagy-Röcze. 3. Rima-Szombat. 4. Rima-Szécs. 5. Tornalja. 6. Rima-Szombat, město. 7. Rožnov (Rozsnyó), město. 8. Dobšov (Dobsina), město. 9. Jolsva, město. 10. Nagy-Röcze, město.
				Zvoleň (Zólyom) (celý)	1. Březno (Breznóbánya). 2. Báňská Bystřice (Beszterczebánya). 3. Zvoleň (Zólyom). 4. Nagy-Szalatna. 5. Báňská Bystřice (Beszterczebánya), město. 6. Březno (Breznóbánya), město. 7. Libethen (Libetbánya), město. 8. Stará Zvoleň (Zólyom), město.
				Novohrad (Nógrád) (podíl)	1. Balassa-Gyarmat. 3. Szécsény. 5. Lučenec (Losoncz). 6. Gácz. 7. Fülek. 8. Lučenec (Losoncz), město.
		34	**Košice (Kassa)**	.	Košice (Kassa), město.
				Abauj a Torna (celý)	1. Košice (Kassa). 2. Füzér. 3. Göncz. 4. Szikszó. 5. Cserehát. 6. Torna.
				Borsod (podíl)	1. Miskolcz. 2. Mezö-Csáth. 4. Sajó Sv. Petr. 5. Ozd. 6. Szendrö. 7. Miskolcz, město.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Standort	Komitat	Stellungsbezirke
Militär-Territorial-Kommando in Kaschau.					
Ungarn	**Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium**	5	**Szatmár-Németi**	.	Szatmár-Németi, Stadt.
				Szatmár (ganz)	1. Nagy-Károly. 2. Máté-Szalka. 3. Fehér-Gyarmat. 4. Erdöd. 5. Szinyér-Váralja. 6. Nagy-Bánya. 7. Nagy-Somkut. 8. Csenger. 9. Szatmár. 10. Nagy-Bánya, Stadt. 11. Felsö-Banya, Stadt. 12. Nagy-Károly, Stadt.
				Szabolcs (Antheil)	6. Nyirbátor. 7. Nagy-Kálló.
		25	**Losoncz**	Gömör und Kis-Hont (ganz)	1. Rosenau (Rozsnyó). 2. Nagy-Röcze. 3. Rima-Szombat. 4. Rima-Szécs. 5. Tornalja. 6. Rima-Szombat, Stadt. 7. Rosenau (Rozsnyó), Stadt. 8. Dobschau (Dobsina), Stadt. 9. Jolsva, Stadt. 10. Nagy-Röcze, Stadt.
				Sohl (Zólyom) (ganz)	1. Bries (Breznóbánya). 2. Neusohl (Beszterczebánya). 3. Sohl (Zólyom). 4. Nagy-Szalatna. 5. Neusohl (Beszterczebánya), Stadt. 6. Bries (Breznóbánya), Stadt. 7. Libethen (Libetbánya), Stadt. 8. Altsohl (Zólyom), Stadt.
				Neograd (Nógrád) (Antheil)	1. Balassa-Gyarmat. 3. Szécsény. 5. Losoncz. 6. Gácz. 7. Fülek. 8. Losoncz, Stadt.
		34	**Kaschau (Kassa)**	.	Kaschau (Kassa), Stadt.
				Abauj und Torna (ganz)	1. Kaschau (Kassa). 2. Füzér. 3. Göncz. 4. Szikszó. 5. Cserehát. 6. Torna.
				Borsod (Antheil)	1. Miskolcz. 2. Mezö-Csáth. 4. Sajó-Szent-Péter. 5. Ozd. 6. Szendrö. 7. Miskolcz, Stadt.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	60	**Jager (Eger)**	Borsod (podíl)	3. Jager (Eger).
				Heves (celý)	1. Jager (Eger). 2. Heves. 3. Hatvan. 4. Gyöngyös. 5. Pétervásár. 6. Tiszafüred. 7. Jager (Eger), město. 8. Gyöngyös, město.
				Novohrad (Nógrád) (podíl)	2. Novohrad (Nógrád). 4. Szirák.
		65	**Munkáč**	Bereg (celý)	1. Tiszahát. 2. Mezö-Kászony. 3. Felvidék. 4. Munkáč. 5. Szolyva. 6. Beregszász, město. 7. Munkáč, město.
				Szabolcs (podíl)	1. Dada, dolní (alsó). 2. Dada, horní (felsö). 3. Bogdány. 4. Kis-Várda. 5. Tisský (Tiszai). 8. Nyiregyháza, město.
				Zemplin (Zemplén) (podíl)	1. Szerencs. 2. Tokaj. 3. Sátoralja-Ujhely. 4. Bodrogköz.
		66	**Uhvár (Ungvár)**	Ung (celý)	1. Uhvár. 2. Kapos. 3. Szobráncz. 4. Berezna. 5. Uhvár, město.
				Zemplin (Zemplén) (podíl)	5. Gálszécs. 6. Nagy-Mihály. 7. Homonna. 8. Varannó. 9. Sztropkó. 10. Szinna.
		67	**Prešov (Eperjes)**	Liptov (Liptó) (celý)	1. Rosenberg (Rózsahegy). 2. Liptó-Sv. Mikuláš. 3. Olasz. 4. Liptó-Ujvár.
				Sáros (celý)	1. Tárcza, dolní (alsó). 2. Tárcza, horní (felsö). 3. Siroka. 4. Tapoly. 5. Szekcsö. 6. Makovicza. 7. Prešov (Eperjes), město. 8. Bartfeld (Bártfa), město. 9. Zeben (Kis-Szeben), město.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Standort	Komitat	Stellungsbezirke
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	60	**Erlau (Eger)**	Borsod (Antheil)	3. Erlau (Eger).
				Heves (ganz)	1. Erlau (Eger). 2. Heves. 3. Hatvan. 4. Gyöngyös. 5. Pétervására. 6. Tiszafüred. 7. Erlau (Eger), Stadt. 8. Gyöngyös, Stadt.
				Neograd (Nógrád) (Antheil)	2. Neograd (Nógrád). 4. Szirák.
		65	**Munkács**	Bereg (ganz)	1. Tiszahát. 2. Mezö-Kászony. 3. Felvidék. 4. Munkács. 5. Szolyva. 6. Beregszász, Stadt. 7. Munkácz, Stadt.
				Szabolcs (Antheil)	1. Dada, unterer (alsó). 2. Dada, oberer (felsö). 3. Bogdány. 4. Kis-Várda. 5. Theißer (Tiszai). 8. Nyiregyháza, Stadt.
				Zemplin (Zemplén) (Antheil)	1. Szerencs. 2. Tokaj. 3. Sátoralja-Ujhely. 4. Bodrogköz.
		66	**Ungvár**	Ung (ganz)	1. Ungvár. 2. Kapos. 3. Szobráncz. 4. Berezna. 5. Ungvár, Stadt.
				Zemplin (Zemplén) (Antheil)	5. Gálszécs. 6. Nagy-Mihály. 7. Homonna. 8. Varannó. 9. Sztropkó. 10. Szinna.
		67	**Eperies (Eperjes)**	Liptau (Liptó) (ganz)	1. Rosenberg (Rózsahegy). 2. Liptó-Szent-Miklós. 3. Olasz. 4. Liptó-Ujvár.
				Sáros (ganz)	1. Tárcza, unterer (alsó). 2. Tárcza, oberer (felsö). 3. Siroka. 4. Tapoly. 5. Szekcsö. 6. Makovicza. 7. Eperies (Eperjes), Stadt. 8. Bartfeld (Bártfa), Stadt. 9. Zeben (Kis-Szeben), Stadt.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	67	**Prešov (Eperjes)**	Spiš (Szepes) (celý)	1. Montan (Bánya). 2. Levoč (Löcse). 3. Údolí Hernadu (Hernádvölgy). 4. Tátra. 5. Údolí Popradu (Poprádvölgy). 6. Magura. 7. Göllnitz (Göllniczbánya), město. 8. Levoč (Löcse), město. 9. Käsmark (Késmárk), město. 10. Neudorf (Igló), město. 11. Wallendorf (Szepes-Olaszi), město. 12. Kirchdrauf (Szepes-Váralja), město. 13. Poprád, město. 14. Georgenberg (Szepes-Szombat), město. 15. Leibicz, město. 16. Béla, město. 17. Podolín (Podolin), město. 18. Starý Lublov (Ó-Lubló), město.
		85	**Máramaros-Sziget**	Máramaros (celý)	1. Vissó. 2. Údolí Izy (Izavölgy). 3. Sziget. 4. Údolí Tisy (Tiszavölgy). 5. Taraczviz. 6. Técsö. 7. Huszt. 8. Ökörmezö. 9. Máramaros-Sziget, město.
				Ugocsa (celý)	1. Předtisí (Tiszáninnen). 2. Zatisí (Tiszántúl).
Vojenské velitelstvo territoriální v Temešváru.					
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	29	**Velký (Nagy-) Becskerek**	Torontál (podíl)	1. Nagy-Becskerek. 2. Török-Becse. 3. Nagy-Kikinda. 4. Török-Kanizsa. 5. Nagy-Szent-Miklós. 9. Párdány. 14. Antalfalva. 15. Nagy-Becskerek, město.
		33	**Arad**	.	Arad, město.
				Arad (celý)	1. Pécska. 2. Arad. 3. Világos. 4. Ternova. 5. Radna. 6. Nagy-Halmágy. 7. Boros-Sebes. 8. Boros-Jenö. 9. Kis-Jenö. 10. Elek.
				Temes (podíl)	2. Nový (Uj-)Arad. 3. Vinga. 4. Lippa. 13. Vinga, město.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort		
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	67	**Eperies (Eperjes)**	Zips (Szepes) (ganz)	1. Montan (Bánya). 2. Leutschau (Löcse). 3. Hernadthal (Hernádvölgy). 4. Tátra. 5. Popradthal (Poprádvölgy). 6. Magura. 7. Göllnitz (Göllniczbánya), Stadt. 8. Leutschau (Löcse), Stadt. 9. Käsmark (Késmárk), Stadt. 10. Neudorf (Igló), Stadt. 11. Wallendorf (Szepes-Olaszi), Stadt. 12. Kirchdrauf (Szepes-Váralja), Stadt. 13. Poprád, Stadt. 14. Georgenberg (Szepes-Szombat), Stadt. 15. Leibicz, Stadt. 16. Béla, Stadt. 17. Pudlein (Podolin), Stadt. 18. Alt-Lublau (Ó-Lubló), Stadt.
		85	**Máramaros-Sziget**	Máramaros (ganz)	1. Visső. 2. Izathal (Izavölgy). 3. Sziget. 4. Theißthal (Tiszavölgy). 5. Taraczviz. 6. Técsö. 7. Huszt. 8. Ökörmezö. 9. Máramaros-Sziget, Stadt.
				Ugocsa (ganz)	1. Diesseits der Theiß (Tiszáninnen). 2. Jenseits der Theiß (Tiszántúl).

Militär-Territorial-Kommando in Temesvár.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Nr.	Standort	Komitat	Stellungsbezirke
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	29	**Groß-(Nagy-) Becskerek**	Torontál (Antheil)	1. Nagy-Becskerek. 2. Török-Becse. 3. Nagy-Kikinda. 4. Török-Kanizsa. 5. Nagy-Szent-Miklós. 9. Párdány. 14. Antalfalva. 15. Nagy-Becskerek, Stadt.
		33	**Arad**	.	Arad, Stadt.
				Arad (ganz)	1. Pécska. 2. Arad. 3. Világos. 4. Ternova. 5. Radna. 6. Nagy-Halmágy. 7. Boros-Sebes. 8. Boros-Jenö. 9. Kis-Jenö. 10. Elek.
				Temes (Antheil)	2. Neu-(Uj-)Arad. 3. Vinga. 4. Lippa. 13. Vinga, Stadt.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	37	Velký Varadín (Nagyvárad)	.	Velký Varadín (Nagyvárad), město.
				Bihar (podíl)	1. Ústředí (Központ). 2. Szalárd. 3. Élesd. 4. Mezö-Keresztes. 5. Berettyó-Ujfalu. 6. Bihar-Torda. 11. Nagy-Szalonta. 12. Cséffa. 13. Tenke. 14. Beél. 15. Magyar-Cséke. 16. Belényes. 17. Vaskóh.
				Békés (podíl)	5. Szeghalom.
		39	Debreczín (Debreczen)	.	Debreczín (Debreczen), město.
				Hajdu (celý)	1. Nádudvar. 2. Balmaz-Ujváros. 3. Szoboszló, město. 4. Böszörmény, město. 5. Nánás, město. 6. Dorog, město. 7. Hadház, město.
				Bihar (podíl)	7. Székelyhid. 8. Derecske. 9. Margitta. 10. Érmihályfalva.
		43	Karánsebes	Krassó-Szörény (podíl)	1. Maros. 2. Facsét. 3. Béga. 4. Lugos. 5. Temes. 6. Resicza. 7. Bogsán. 8. Oravicza. 11. Orsova. 12. Rozovics. 13. Teregova. 14. Karánsebes. 15. Karánsebes, město.
		46	Szegedin (Szeged)	.	Szegedin (Szeged), město. Hódmezö-Vásárhely, město.
				Csongrád (podíl)	1. Předtisí (Tiszáninnen). 2. Csongrád.
				Csanád (podíl)	1. Ústředí (Központ). 5. Makó, město.
		61	Temešvár	.	Temešvár, město.
				Temes (podíl)	1. Ústředí (Központ). 5. Rékás. 6. Buziás. 7. Csakova (Csakovár).
				Torontál (podíl)	6. Perjámos. 7. Hatzfeld (Zsombolya). 8. Csenej.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort		
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	37	**Großwardein (Nagyvárad)**	.	Großwardein (Nagyvárad), Stadt.
				Bihar (Antheil)	1. Central (Központ). 2. Szalárd. 3. Elesd. 4. Mezö-Keresztes. 5. Berettyó-Ujfalu. 6. Bihar-Torda. 11. Nagy-Szalonta. 12. Cséffa. 13. Tenke. 14. Beél. 15. Magyar-Cséke. 16. Belényes. 17. Vaskóh.
				Békés (Antheil)	5. Szeghalom.
		39	**Debreczin (Debreczen)**	.	Debreczin (Debreczen), Stadt.
				Hajdu (ganz)	1. Nádudvar. 2. Balmaz-Ujváros. 3. Szoboszló, Stadt. 4. Böszörmény, Stadt. 5. Nánás, Stadt. 6. Dorog, Stadt. 7. Hadház, Stadt.
				Bihar (Antheil)	7. Székelyhid. 8. Derecske. 9. Margitta. 10. Ermihályfalva.
		43	**Karánsebes**	Krassó-Szörény (Antheil)	1. Maros. 2. Facsét. 3. Béga. 4. Lugos. 5. Temes. 6. Resicza. 7. Bogsán. 8. Oravicza. 11. Orsova. 12. Rozovics. 13. Teregova. 14. Karánsebes. 15. Karánsebes, Stadt.
		46	**Szegedin (Szeged)**	.	Szegedin (Szeged), Stadt. Hódmezö-Vásárhely, Stadt.
				Csongrád (Antheil)	1. Diesseits der Theiß (Tiszáninnen). 2. Csongrád.
				Csanád (Antheil)	1. Central (Központ). 5. Makó, Stadt.
		61	**Temesvár**	.	Temesvár, Stadt.
				Temes (Antheil)	1. Central (Központ). 5. Rékás. 6. Buziás. 7. Csakova (Csakovár).
				Torontál (Antheil)	6. Perjámos. 7. Hatzfeld (Zsombolya). 8. Csenej.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	83	**Bílé Kostely (Fehértemplom)**	.	Vršec (Versecz), město. Pancsova, město.
				Krassó-Szörény (podíl)	9. Jám. 10. Moldova.
				Temes (podíl)	8. Detta. 9. Vršec (Versecz). 10. Bílé Kostely (Fehértemplom). 11. Kubin. 12. Bílé Kostely (Fehértemplom), město.
				Torontál (podíl)	10. Módos. 11. Bánlak. 12. Alibunár. 13. Pancsova.
		101	**Békés-Csaba**	Békés (podíl)	1. Békés - Gyula. 2. Csaba. 3. Békés. 4. Szarvas. 6. Orosháza. 7. Gyoma. 8. Gyula, město.
				Csanád (podíl)	2. Nagylak. 3. Batonya. 4. Kovácsháza.
				Csongrád (podíl)	3. Zatisí (Tiszántúl). 4. Szentes, město.
Vojenské velitelstvo territoriální v Sibini.					
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	2	**Brašov (Brassó)**	Háromszék (celý)	1. Miklósvár. 2. Sepsi. 3. Orba. 4. Kézdi. 5. Soósmezö-román. 6. Ssepsi-Szent-György, město. 7. Kézdi-Vásárhely, město. 8. Bereczk magyar, město. 9. Bereczk román, město.
				Brašov (Brassó) (celý)	1. Felvidék, bez Rumunů (románok nélküli). 2. Felvidék, rumunský (román). 3. Alvidék. 4. Langendorf, uherský (Hétfalu, magyar). 5. Langendorf, rumunský (Hétfalu, román). 6. Brašov (Brassó), město.
				Velký Kokelov (Nagy-Küküllö) (podíl)	4. Reps (Köhalom).

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Standort	Komitat	Stellungsbezirke
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	83	**Weißkirchen (Fehértemplom)**		Werschetz (Versecz), Stadt. Pancsova, Stadt.
				Krassó-Szörény (Antheil)	9. Jám. 10. Moldova.
				Temes (Antheil)	8. Detta. 9. Werschetz (Versecz). 10. Weißkirchen (Fehértemplom). 11. Kubin. 12. Weißkirchen (Fehértemplom), Stadt.
				Torontál (Antheil)	10. Módos. 11. Bánlak. 12. Alibunár. 13. Pancsova.
		101	**Békés-Csaba**	Békés (Antheil)	1. Békés-Gyula. 2. Csaba. 3. Békés. 4. Szarvas. 6. Orosháza. 7. Gyoma. 8. Gyula, Stadt.
				Csanád (Antheil)	2. Nagylak. 3. Batonya. 4. Kovácsháza.
				Csongrád (Antheil)	3. Jenseits der Theiß (Tiszántúl). 4. Szentes, Stadt.
Militär-Territorial-Kommando in Hermannstadt.					
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	2	**Kronstadt (Brassó)**	Háromszék (ganz)	1. Miklósvár. 2. Sepsi. 3. Orba. 4. Kézdi. 5. Soósmező-román. 6. Sepsi-Szent-György, Stadt. 7. Kézdi-Vásárhely, Stadt. 8. Bereczk magyar, Stadt. 9. Bereczk román, Stadt.
				Kronstadt (Brassó) (ganz)	1. Felvidék, ohne Rumänen (románok nélküli). 2. Felvidék, rumänisch (román). 3. Alvidék. 4. Langendorf, ungarisch (Hétfalu, magyar). 5. Langendorf, rumänisch (Hétfalu, román). 6. Kronstadt (Brassó), Stadt.
				Groß-Kokelburg (Nagy-Küküllő) (Antheil)	4. Reps (Kőhalom).

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	31	**Sibíň (Nagy-Szeben)**	Velký Kokelov (Nagy-Küküllö) (podíl)	1. Sankt-Agnethlen (Szent-Ágotha). 3. Keresd. 4. Bólya-Birthälm (Bólya-Berethalom). 5. Mediáš (Medgyes), město. 6. Sigišov (Segesvár), město.
				Sibíň (podíl)	4. Szelistye. 5. Ústředí (Központ). 6. Boicza. 7. Leschkirch (Ujegyház). 8. Sibíň (Nagy-Szeben), město.
				Fogaraš (celý)	1. Törzburg (Törcsvár). 2. Sárkány. 3. Fogaraš. 4. Alsó-Árpás.
				Dolní Weissenburk (Also-Fehér) (podíl)	12. Salzburk (Vizakna), město.
		50	**Bělehrad Karlovský (Gyula-Fehérvár)**	Torda-Aranyos (podíl)	1. Thorenburk (Torda). 3. Felvincz. 4. Toroczko. 5. Dolní (Alsó-) Jára. 6. Topánfalva. 7. Thorenburk (Torda), město. 8. Felvincz, město.
				Dolní Weissenburk (Alsó-Fehér) (podíl)	1. Nagy-Enyed. 2. Maros-Ujvár. 3. Blasendorf (Balázsfalva). 6. Magyar-Igen. Verespatak. 8. Velký Schlatten (Abrudbánya), město. 9. Bělehrad Karlovský (Gyula-Fehérvár), město. 10. Nagy-Enyed, město.
				Malý Kokelov (Kis-Küküllö) (podíl)	1. Dicsö-Szent-Márton. 2. Balavásár. 3. Radnót. 4. Hosszuasszó. 5. Elisabethstadt (Erzsébetváros), město.
		51	**Kološ (Kolozsvár)**	.	Kološ (Kolozsvár), město.
				Kološ (Kolozs) (podíl)	1. Gyalu. 2. Bánffy-Hunyad. 3. Almás. 4. Nádasment. 5. Kološ (Kolozsvár). 9. Kološ, město.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort		
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	31	Hermannstadt (Nagy-Szeben)	Groß-Kokelburg (Nagy-Küküllö) (Antheil)	1. Sankt-Agnethlen (Szent-Ágotha). 3. Keresd. 4. Bólya-Birthälm (Bólya-Berethalom). 5. Mediasch (Medgyes), Stadt. 6. Schäßburg (Segesvár), Stadt.
				Szeben (Antheil)	4. Szelistye. 5. Central (Központ). 6. Boicza. 7. Leschkirch (Ujegyház). 8. Hermannstadt (Nagy-Szeben), Stadt.
				Fogaras (ganz)	1. Törzburg (Törcsvár). 2. Sárkány. 3. Fogaras. 4. Alsó-Árpás.
				Unter-Weißenburg (Alsó-Fehér) (Antheil)	12. Salzburg (Vizakna), Stadt.
		50	Karlsburg (Gyula-Fehérvár)	Torda-Aranyos (Antheil)	1. Thorenburg (Torda). 3. Felvincz. 4. Toroczko. 5. Unter- (Alsó-) Jára. 6. Topánfalva. 7. Thorenburg (Torda), Stadt. 8. Felvincz, Stadt.
				Unter-Weißenburg (Alsó-Fehér) (Antheil)	1. Nagy-Enyed. 2. Maros-Ujvár. 3. Blasendorf (Balázsfalva). 6. Magyar-Igen. 7. Verespatak. 8. Groß-Schlatten (Ábrudbánya), Stadt. 9. Karlsburg (Gyula-Fehérvár), Stadt. 10. Nagy-Enyed, Stadt.
				Klein-Kokelburg (Kis-Küküllö) (Antheil)	1. Dicsö-Szent-Márton. 2. Balavásár. 3. Radnót. 4. Hosszuaszó. 5. Elisabethstadt (Erzsébetváros), Stadt.
		51	Klausenburg (Kolozsvár)	.	Klausenburg (Kolozsvár), Stadt.
				Klausenburg (Kolozs) (Antheil)	1. Gyalu. 2. Bánffy-Hunyad. 3. Almás. 4. Nádasment. 5. Klausenburg (Kolozsvár). 9. Kolozs, Stadt.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	51	**Kološ (Kolozsvár)**	Szilágy (celý)	1. Kraszna. 2. Szilágy-Somlyó. 3. Tasnád. 4. Szilágy-Cseh. 5. Zsibó. 6. Ziláh. 7. Ziláh, město. 8. Szilágy-Somlyó, město.
		62	**Maros-Vásárhely**	.	Maros-Vásárhely, město.
				Maros-Torda (celý)	1. Horní Reen (Régen-felsö). 2. Dolní Reen (Régen-alsó). 3. Horní (felsö) Maros. 4. Dolní (alsó) Maros. 5. Nyárad-Szereda. 6. Saský Reen (Szász-Régen), město.
				Kološ (Kolozs) (podíl)	6. Mócs. 7. Mezö-Örményes. 8. Tekendorf (Teke).
				Torda-Aranyos (podíl)	2. Maros-Ludas.
		63	**Bystřice (Beszstercze)**	Beszstercze-Naszód (celý)	1. Naszód. 2. Rodna. 3. Jaád. 4. Heidendorf (Bessenyö). 6. Bystřice (Besztercze), město.
				Szolnok-Doboka (celý)	1. Deés. 2. Bethlen. 3. Csáki-Gorbó. 4. Velká (Nagy-) Ilonda. 5. Magyar-Lápos. 6. Szamos-Ujvár. 7. Kékes. 8. Deés, město. 9. Szamos-Ujvár, město.
		64	**Broos- (Szászváros)**	Hunyad (celý)	1. Déva. 2. Algyógy. 3. Brád. 4. Körösbánya. 5. Maros-Illye. 6. Vajda-Hunyad. 7. Hátszeg. 8. Puj. 9. Schielthal (Zsilly). 10. Broos (Szászváros). 11. Broos (Szászváros), město. 12. Déva, město. 13. Vajda-Hunyad, město. 14. Hátszeg, město.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort		
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	51	**Klausenburg (Kolozsvár)**	Szilágy (ganz)	1. Kraszna. 2. Szilágy-Somlyó. 3. Tasnád. 4. Szilágy-Cseh. 5. Zsibó. 6. Ziláh. 7. Zilàh, Stadt. 8. Szilágy-Somlyó, Stadt.
		62	**Maros-Vásárhely**	.	Maros-Vásárhely, Stadt.
				Maros-Torda (ganz)	1. Ober-Reen (Régen-felsö). 2. Unter-Reen (Régen-alsó). 3. Ober- (felsö) Maros. 4. Unter- (alsó) Maros. 5. Nyárad-Szereda. 6. Sächsisch-Reen (Szász-Régen), Stadt.
				Klausenburg (Kolozs) (Antheil)	6. Mócs. 7. Mezö-Örményes. 8. Tekendorf (Teke).
				Torda-Aranyos (Antheil)	2. Maros-Ludas.
		63	**Bistritz (Besztercze)**	Besztercze-Naszód (ganz)	1. Naszód. 2. Rodna. 3. Jaád. 4. Heidendorf (Bessenyö). 6. Bistritz (Besztercze), Stadt.
				Szolnok-Doboka (ganz)	1. Deés. 2. Bethlen. 3. Csáki-Gorbó. 4. Groß- (Nagy-) Ilonda. 5. Magyar-Lápos. 6. Szamos-Ujvár. 7. Kékes. 8. Deés, Stadt. 9. Szamos-Ujvár, Stadt.
		64	**Broos (Szászváros)**	Hunyad (ganz)	1. Déva. 2. Algyógy. 3. Brád. 4. Körösbánya. 5. Maros-Illye. 6. Vajda-Hunyad. 7. Hátszeg. 8. Puj. 9. Schielthal (Zsilly). 10. Broos (Szászváros). 11. Broos (Szászváros), Stadt. 12. Déva, Stadt. 13. Vajda-Hunyad, Stadt. 14. Hátszeg, Stadt.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát	Okresy odvodní
Uherské	Král. uherské ministerium zemské obrany	64	**Broos (Szászváros)**	Sibíň (podíl)	1. Mühlbach (Szász-Sebes). 2. Reussmarkt (Szerodhely). 3. Pojana (Polyán). 9. Mühlbach (Szász-Sebes), město.
				Dolní Weissenburk (Alsó-Fehér) (podíl)	4. Kis-Enyed. 5. Alvincz.
		82	**Székely-Udvarhely**	Csik (celý)	1. Kászon-Alcsik. 2. Felcsik. 3. Gyergyó-Szent-Miklós. 4. Gyergyó-Tölgyes. 5. Csikszereda, město.
				Udvarhely (celý)	1. Udvarhely. 2. Keresztur. 3. Homoród. 4. Székely-Udvarhely, město.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát (distrikt pohraniční)	Podžupanství	Okresy odvodní
Vojenské velitelstvo territoriálni v Záhřebu.						
Chorvatsko a Slavonsko	Král. uherské ministerium zemské obrany	16	**Belovár**	Belovár (celý)	Belovár	1. Belovár (okolí), 2. Sv. Jiří, 3. Garešnica, 4. Grubišnopolje.
					Kříž	1. Ivanič (klášter), 2. Kutina.
				Križevec (celý)	Kopřivnice	1. Ludbreg, 2. Kopřivnice (okolí), 3. Peteranec, 4. Virje.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort		
Ungarn	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	64	Broos (Szászváros)	Szeben (Antheil)	1. Mühlbach (Szász-Sebes). 2. Reußmarkt (Szerdahely). 3. Pojana (Polyán). 9. Mühlbach (Szász-Sebes), Stadt.
				Unter-Weißenburg (Alsó-Fehér) (Antheil)	4. Kis-Enyed. 5. Alvincz.
		82	Székely-Udvarhely	Csik (ganz)	1. Kászon-Alcsik. 2. Felcsik. 3. Gyergyó-Szent-Miklós. 4. Gyergyó-Tölgyes. 5. Csikszereda, Stadt.
				Udvarhely (ganz)	1. Udvarhely. 2. Keresztur. 3. Homoród. 4. Székely-Udvarhely, Stadt.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat (Grenz-Distrikt)	Vice-Gespanschaft	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort			
Militär-Territorial-Kommando in Agram.						
Kroatien und Slavonien	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	16	Belovár	Belovár (ganz)	Belovár	1. Belovár (Umgebung), 2. St. Georgen, 3. Garešnica, 4. Grubišnopolje.
					Križ	1. Ivanić (Kloster), 2. Kutina.
				Kreutz (ganz)	Kopreinitz	1. Ludbreg, 2. Kopreinitz (Umgebung). 3. Peteranec, 4. Virje.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát (distrikt pohraniční)	Podžupanství	Okresy odvodní
Chorvatsko a Slavonsko	Král. uherské ministerium zemské obrany	16	**Belovár**	Križevec (celý)	Križevec	1. Križevec (okolí), 2. Verbovec, 3. Sv. Ivan-Žabno.
				Varaždín (podíl)	Varaždín	1. Ivanec, 2. Vinica, 3. Varaždín (okolí), 4. Varaždínská Toplice.
				.	města	Belovár, Ivanič, Kopřivnice, Križevec, Varaždín.
		53	**Záhřeb (Zágráb)**	Záhřeb (Zágráb) (podíl)	Záhřeb (Zágráb)	1. Záhřeb (Zágráb) (okolí), 2. Samobor, 3. Sv. Ivan.
					Sisek	1. Sisek (okolí), 2. Velká Gorica.
				Varaždín (podíl)	Krapina	1. Sv. Kříž, 2. Pregrada, 3. Klanjec.
					Zlatar	1. Zlatar, 2. Stubica.
				.	města	Záhřeb (Zágráb), Sisek.
		70	**Petrovaradín**	Srěm (celý)	Vukovar	1. Vukovar, 2. Ilok.
					Ruma	1. Ruma (okolí), 2. Ireg.
				Petrovaradínský pohr. distr. (celý)	.	1. Mitrovice (okolí), 2. Šimanovce, 3. Stará Pazua.
				Broodský pohr. distr. (podíl)	.	3. Županje.
				.	města	Mitrovice, Ruma, Karlovice, Petrovaradín, Semlín.
		78	**Osěk**	Verovitice (celý)	Verovitice	1. Verovitice, 2. Vočin, 3. Slatina.
					Ďakovar	1. Ďakovar, 2. Našice.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat (Grenz-Distrikt)	Vice-Gespanschaft	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort			
Kroatien und Slavonien	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	16	Belovár	Kreutz (ganz)	Kreutz	1. Kreutz (Umgebung), 2. Verbovec, 3. St. Ivan-Zabno.
				Warasdin (Antheil)	Warasdin	1. Ivanec, 2. Vinica, 3. Warasdin (Umgebung), 4. Warasdiner Toplice.
				.	Städte	Belovár, Ivanič, Kopreinitz, Kreutz, Warasdin.
		53	Agram (Zágráb)	Agram (Zágráb) (Antheil)	Agram (Zágráb)	1. Agram (Zágráb) (Umgebung), 2. Samobor, 3. St. Ivan.
					Sissek	1. Sissek (Umgebung), 2. Groß-Gorica.
				Warasdin (Antheil)	Krapina	1. St. Kriz, 2. Pregrada, 3. Klanjec.
					Zlatar	1. Zlatar, 2. Stubica.
				.	Städte	Agram (Zágráb), Sissek.
		70	Peterwardein	Syrmien (ganz)	Bukovar	1. Bukovar, 2. Ilok.
					Ruma	1. Ruma (Umgebung), 2. Ireg.
				Peterwardeiner Grenz-Distr. (ganz)	.	1. Mitrovic (Umgebung), 2. Simanovce, 3. Alt-Pazua.
				Brooder Grenz-Distr. (Antheil)	.	3. Županje.
				.	Städte	Mitrovic, Ruma, Karlovic, Peterwardein, Semlin.
		78	Essegg	Verovitic (ganz)	Verovitic	1. Verovitic, 2. Vočin, 3. Slatina.
					Djakovar	1. Djakovar, 2. Našic.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát (distrikt pohraniční)	Podžupanství	Okresy odvodní
Chorvatsko a Slavonsko	Král. uherské ministerium zemské obrany	78	**Osěk**	Verovitice (celý)	Osěk	1. Osěk (okolí), 2. Valpovo, 3. Dolní Miholjac.
				Požega (Požeg) (celý)	Pakrac	1. Pakrac, 2. Daruvar.
					Požega (Požeg)	1. Velika, 2. Černik, 3. Bektež.
				Gradištský pohr. distr. (celý)	.	1. Novska, 2. Nová Gradiska, 3. Oriovac.
				Broodský pohr. distr. (podíl)	.	1. Garčin, 2. Vinkovce.
				.	město	Osěk, Brood, Požega (Požeg).
		79	**Otočac**	Licca-Otočanský pohr. distr. (podíl)	.	1. Gospic, 2. Udbina, 3. Gračac, 4. Zavalje-Korenica, 5. Otočac.
				Ogulin-Sluinský pohr. distr. (podíl)	.	2. Bründl, 3. Sluin.
				.	město	Karlopág.
		96	**Karlovec Horní**	Rjeka (podíl)	Delnice	1. Čabar, 2. Delnice, 3. Vrbovsko.
				Banalský pohr. distr. (celý)	.	1. Petrinja, 2. Dubica, 3. Dvor, 4. Glina, 5. Vrginmost.
				Záhřeb (Zágráb) (podíl)	Karlovec Horní	1. Karlovec Horní (okolí), 2. Modrušpotok, 3. Severin.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Nr.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos Standort	Komitat (Grenz-Distrikt)	Vice-Gespanschaft	Stellungsbezirke
Kroatien und Slavonien	Königl. ungarisches Landes-vertheidigungs-Ministerium	78	Essegg	Verovitic (ganz)	Essegg	1. Essegg (Umgebung), 2. Valpovo, 3. Unter-Miholjac.
				Posega (Požeg) (ganz)	Pakrac	1. Pakrac, 2. Daruvar.
					Posega (Požeg)	1. Velika, 2. Černik, 3. Vektež.
				Gradiskaner Grenz-Distrikt (ganz)	.	1. Novska, 2. Neu-Gradiska, 3. Oriovac.
				Brooder Grenz-Distrikt (Antheil)	.	1. Garčin, 2. Vinkovce.
				.	Städte	Essegg, Brood, Posega (Požeg).
		79	Otočac	Licca-Otočaner Grenz-Distrikt (Antheil)	.	1. Gospic, 2. Udbina, 3. Gračac, 4. Zavalje-Korenica, 5. Otočac.
				Ogulin-Sluiner Grenz-Distrikt (Antheil)	.	2. Bründl, 3. Sluin.
				.	Stadt	Carlopago.
		96	Karlstadt	Fiume (Antheil)	Delnice	1. Čabar, 2. Delnice, 3. Vrbovsko.
				Banal-Grenz-Distrikt (ganz)	.	1. Petrinja, 2. Dubica, 3. Dvor, 4. Glina, 5. Vrginmost.
				Agram (Zágráb) (Antheil)	Karlstadt	1. Karlstadt (Umgebung), 2. Modrušpotok, 3. Severin.

Království	Nejvyšší politický správní úřad v záležitostech doplňování vojska	Číslo velitelstva okresu doplňovacího	Sídlo velitelstva okresu doplňovacího	Komitát (distrikt pohraniční)	Podžupanství	Okresy odvodní
Chorvatsko a Slavonsko	Král. uherské ministerium zemské obrany	96	**Karlovec Horní**	Záhřeb (Zágráb) (podíl	Jaska	1. Jaska, 2. Pokupsko.
				Ogulín-Sluinský pohr. distr. (podíl)	.	1. Ogulín, 4. Rakovac.
				.	města	Karlovec Horní, Petrinja, Kostajnica.
Jest zvláštním tělesem annektovaným ke koruně uherské		Loďstvo válečné	**Rjeka**	.	.	Rjeka (město a distrikt).
Chorvatsko a Slavonsko				Rjeka (podíl)	Rjeka	1. Grobnik-Hreljén, 2. Vinodol.
				.	města	Buccari, Senj.

Königreich	Oberste politische Verwaltungsbehörde in Heeres-Ergänzungs-Angelegenh.	Des Ergänzungsbezirks-Kommandos		Komitat (Grenz-Distrikt)	Vice-Gespanschaft	Stellungsbezirke
		Nr.	Standort			
Kroatien und Slavonien	Königl. ungarisches Landesvertheidigungs-Ministerium	96	**Karlstadt**	Agram (Zágráb) (Antheil)	Jaska	1. Jaska, 2. Pokupsko.
				Ogulin-Sluiner Grenz-District (Antheil)	.	1. Ogulin, 4. Rakovac.
				.	Städte	Karlstadt, Petrinja, Kostainica.
Bildet einen der ungarischen Krone annectirten besonderen Körper		Kriegsmarine	**Fiume**	.	.	Fiume (Stadt und District).
Kroatien und Slavonien				Fiume (Antheil)	Fiume	1. Grobnik-Hreljén, 2. Vinodol.
				.	Städte	Buccari, Zengg.

Pře-

o tom, ze kterých doplňovacích okresů vojska a loďstva válečného zvláštní

Druh zbraně	Sbor vojenský		Kádr náhradní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se						
				Vídni	Brně	Praze	Josefově	Hradci Štyrském		
				v zemi, pokud se						
				Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Moravě a Slezsku	Čechách		Štyrsku	Korutanech, Krajině	Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
				a sice z okresu						
				čís.						
Myslivci	Pluk tyrolských myslivců		Inšpruk	.	.	.	.	.	.	.
	Prapor polních myslivců čís.	1	Terezín	.	.	.	42, 92	.	.	.
		2	Hradec Králové .	.	.	.	18, 74	.	.	.
		3	Linec	14	.	.	.	.	.	.
		4	Olomúc*) . . .	.	.	.	.	.	.	.
		5	Kroměříž	.	3, 54	.	.	.	.	.
		6	Plzeň	.	.	35, 88	.	.	.	.
		7	Lublaň	.	.	.	.	.	17	97
		8	Maribor*) . . .	.	.	.	.	.	7, 17	.
		9	Hradec Štyrský .	.	.	.	.	27	.	.
		10	Sv. Hypolit . . .	49	.	.	.	.	.	.
		11	Ráb	.	.	.	.	.	.	.
		12	Boleslav Mladá .	.	.	.	36, 94	.	.	.
		13	Praha*)	.	.	.	.	.	.	.
		14	Čáslav	.	.	.	21, 98	.	.	.
		15	Solnohrad . . .	59	.	.	.	.	.	.
		16	Opava	.	1, 100	.	.	.	.	.
		17	Brno	.	8, 81, 99	.	.	.	.	.
		18	Písek*)	.	.	11, 75, 91	.	.	.	.

*) Kádr náhradní bude svým časem přeložen do obvodu doplňovacího.

Příloha II.
k §. 33 návodu.

hled

zbraně a ústavy stálého vojska a loďstvo válečné pravidelně se doplňují.

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
.	.	.	zcela	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	40, 45, 77, 90	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	.	.	.	19, 76	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	13, 20, 56, 57	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
16	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
17	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Ueber-

aus welchen Heeres- und Kriegsmarine-Ergänzungsbezirken die Spezialwaffen und An-

Waffengattung	Truppenkörper		Ersatz-Kadre in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande,						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
Jäger	Tiroler Jäger-Regiment		Innsbruck . . .	.	.	.	.	.	.	.
	Feld-Jäger-Bataillon Nr.	1	Theresienstadt . .	.	.	.	42, 92	.	.	.
		2	Königgrätz . . .	.	.	.	18, 74	.	.	.
		3	Linz	14	.	.	.	.	.	.
		4	Olmütz*)	.	.	.	.	.	.	.
		5	Kremsier	.	3, 54	.	.	.	.	.
		6	Pilsen	.	.	35, 88	.	.	.	.
		7	Laibach	.	.	.	.	.	17	97
		8	Marburg*) . . .	.	.	.	.	.	7, 17	.
		9	Graz	.	.	.	.	27	.	.
		10	St. Pölten . . .	49	.	.	.	.	.	.
		11	Raab	.	.	.	.	.	.	.
		12	Jungbunzlau . .	.	.	.	36, 94	.	.	.
		13	Prag*)	.	.	.	.	.	.	.
		14	Časlau	.	.	.	21, 98	.	.	.
		15	Salzburg	59	.	.	.	.	.	.
		16	Troppau	.	1, 100	.	.	.	.	.
		17	Brünn	.	8, 81, 99	.	.	.	.	.
		18	Pisek*)	.	.	11, 75, 91	.	.	.	.

*) Der Ersatz-Cadre wird seinerzeit in den Ergänzungs-Bereich verlegt.

sicht,

stalten des stehenden Heeres und die Kriegsmarine ihre Ergänzung regelmäßig beziehen.

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Croatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
.	.	.	ganz	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	40, 45, 77, 90	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	.	.	.	19, 76	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	13, 20, 56, 57	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
16	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
17	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Druh zbraně	Sbor vojenský		Kádr náhradní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se — Vídni — v zemi, pokud se — Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku — a sice z okresu čís.	Brně — Moravě a Slezsku	Praze — Čechách	Josefově — Čechách	Hradci Štyrském — Štyrsku	Hradci Štyrském — Korutanech, Krajině	Hradci Štyrském — Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
Myslivci	Prapor polních myslivců čís.	19	Lublaň*)	.	.	.	.	.	.	.
		20	Celje*)	.	.	.	.	.	.	97
		21	Vídeň	4, 84	.	.	.	.	.	.
		22	Cheb	.	.	73	.	.	.	.
		23	Maros-Vásárhely .	.	.	.	.	.	.	.
		24	Budapešť	.	.	.	.	.	.	.
		25	Brno	.	8, 93	.	.	.	.	.
		26	Linec	14, 59	.	.	.	.	.	.
		27	Hradec Štyrský*)	.	.	.	.	47, 87	.	.
		28	Sibíň	.	.	.	.	.	.	.
		29	Lučenec	.	.	.	.	.	.	.
		30	Stanislava . . .	.	.	.	.	.	.	.
		31	Otočac	.	.	.	.	.	.	.
		32	Prešov	.	.	.	.	.	.	.
Jízdectvo	Pluk dragonů čís.	1	Terezín	.	.	.	18, 21 98	.	.	.
		2	Víd. Nové Město	.	.	28, 88 102	.	.	.	.
		3	Wels	4, 49 84	.	.	.	.	.	.
		4	Emže	14, 59	.	.	.	.	.	.
		5	Maribor	.	.	.	.		ze všech	

*) Kádr náhradní bude svým časem přeložen do obvodu doplňovacího.

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
19	.	.	.	.	.	.	.	.	.	53, 96
20	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
21	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
22	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
23	.	.	.	.	.	.	.	.	51, 62, 63, 82	.
24	.	.	.	.	32, 69	.	.	.	.	.
25	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
26	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
27	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
28	.	.	.	.	.	.	.	.	2, 31, 50, 64	.
29	.	.	.	.	.	.	25	.	.	.
30	.	24, 41, 58	.	.	.	.	.	.	.	.
31	.	.	.	.	.	.	.	.	.	79
32	.	.	.	.	.	.	67	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Waffengattung	Truppenkörper		Ersatz-Kadre in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande,						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
Jäger	Feld-Jäger-Bataillon Nr.	19	Laibach*)	.	.	.	.	.	.	.
		20	Cilli*)	.	.	.	.	.	.	97
		21	Wien	4, 84	.	.	.	.	.	.
		22	Eger	.	.	73	.	.	.	.
		23	Maros-Vásárhely	.	.	.	.	.	.	.
		24	Budapest	.	.	.	.	.	.	.
		25	Brünn	.	8, 93	.	.	.	.	.
		26	Linz	14, 59	.	.	.	.	.	.
		27	Graz*)	.	.	.	.	47, 87	.	.
		28	Hermannstadt . .	.	.	.	.	.	.	.
		29	Losoncz	.	.	.	.	.	.	.
		30	Stanislau . . .	.	.	.	.	.	.	.
		31	Otočac	.	.	.	.	.	.	.
		32	Eperies	.	.	.	.	.	.	.
Kavallerie	Dragoner-Regiment Nr.	1	Theresienstadt . .	.	.	.	18, 21, 98	.	.	.
		2	Wr.-Neustadt . .	.	.	28, 88, 102	.	.	.	.
		3	Wels	4, 49, 84	.	.	.	.	.	.
		4	Enns	14, 59	.	.	.	.	.	.
		5	Marburg	.	.		.		aus allen	

*) Der Ersatz-Cadre wird seinerzeit in den Ergänzungs-Bereich verlegt.

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
19	.	.	.	.	.	.	.	.	.	53, 96
20	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
21	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
22	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
23	.	.	.	.	.	.	.	.	51, 62, 63, 82	.
24	.	.	.	.	32, 69	.	.	.	.	.
25	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
26	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
27	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
28	.	.	.	.	.	.	.	.	2, 31, 50, 64	.
29	.	.	.	.	.	.	25	.	.	.
30	.	24, 41, 58	.	.	.	.	.	.	.	.
31	.	.	.	.	.	.	.	.	.	79
32	.	.	.	.	.	.	67	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Druh zbraně	Sbor vojenský		Kádr náhradní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se — Vídni — v zemi, pokud se — Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Brně — Moravě a Slezsku	Praze — Čechách	Josefově — Čechách	Hradci Štyrském — Štyrsku	Hradci Štyrském — Korutanech, Krajině	Hradci Štyrském — Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
				a sice z okresu čís.						
Jízdectvo	Pluk dragonů čís.	6	Przemyšl	.	8, 81, 93, 99	.	.	.	.	.
		7	Vídeň	.	.	35, 73	.	.	.	.
		8	Hradec Králové	.	.	.	42, 92, 94	.	.	.
		9	Prešpurk	.	.	.	.	.	.	.
		10	Tarnopol	.	.	.	.	.	.	.
		11	Żólkiew	.	.	.	.	.	.	.
		12	Brno	.	1, 3, 54, 100	.	.	.	.	.
		13	Boleslav Stará .	.	.	.	36, 74	.	.	.
		14	Klatovy	.	.	11, 75, 91	.	.	.	.
	Pluk husarů čís.	1	Uherské Bílé Kostely	.	.	.	.	.	.	.
		2	Brašov	.	.	.	.	.	.	.
		3	Sibíň	.	.	.	.	.	.	.
		4	Kecskemét . . .	.	.	.	.	.	.	.
		5	Kysek	.	.	.	.	.	.	.
		6	Varaždín	.	.	.	.	.	.	.
		7	Pětikostelí . . .	.	.	.	.	.	.	.
		8	Osěk	.	.	.	.	.	.	.
		9	Šoproň	.	.	.	.	.	.	.
		10	Maria-Theresiopel	.	.	.	.	.	.	.

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	41	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	95	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	15, 30, 80, 89	.	.	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	46, 101	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	ze všech	.
3	.	.	.	.	.	.	.	29, 61	.	.
4	.	.	.	.	6, 38, 86	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	48, 76	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	25, 60	.	.	.
7	.	.	.	.	38, 68	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	23	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	12, 19	.	.	.	.
10	.	.	.	.	44, 52, 69	.	.	.	.	.

Waffengattung	Truppenkörper		Ersatz-Kadre in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande,						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
Kavallerie	Dragoner-Regiment Nr.	6	Przemyśl	.	8, 81, 93, 99	.	.	.	.	.
		7	Wien	.	.	35, 73	.	.	.	.
		8	Königgrätz . . .	.	.	.	42, 92, 94	.	.	.
		9	Preßburg	.	.	.	.	.	.	.
		10	Tarnopol	.	.	.	.	.	.	.
		11	Żółkiew	.	.	.	.	.	.	.
		12	Brünn	.	1, 3, 54, 100	.	.	.	.	.
		13	Altbunzlau . . .	.	.	.	36, 74	.	.	.
		14	Klattau	.	.	11, 75, 91	.	.	.	.
	Husaren-Regiment Nr.	1	Ungarisch-Weißkirchen	.	.	.	.	.	.	.
		2	Kronstadt	.	.	.	.	.	.	.
		3	Hermannstadt . .	.	.	.	.	.	.	.
		4	Kecskemét	.	.	.	.	.	.	.
		5	Güns	.	.	.	.	.	.	.
		6	Warasdin	.	.	.	.	.	.	.
		7	Fünfkirchen . . .	.	.	.	.	.	.	.
		8	Essegg	.	.	.	.	.	.	.
		9	Oedenburg . . .	.	.	.	.	.	.	.
		10	Maria-Theresiopel	.	.	.	.	.	.	.

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	41	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	95	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	15, 30, 80, 89	.	.	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
13	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	46, 101	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	aus allen	.
3	.	.	.	.	.	.	.	29, 61	.	.
4	.	.	.	.	6, 38 86	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	48, 76	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	25, 60	.	.	.
7	.	.	.	.	38, 68	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	23	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	12, 19	.	.	.	.
10	.	.	.	.	44, 52, 69	.	.	.	.	.

Druh zbraně	Sbor vojenský		Kádr náhradní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se v Vídni, v zemi, pokud se Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku, a sice z okresu čís.	Brně: Moravě a Slezsku	Praze: Čechách	Josefově: Čechách	Hradci Štyrském: Štyrsku	Hradci Štyrském: Korutanech, Krajině	Hradci Štyrském: Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
Jízdectvo	Pluk husarů čís.	11	Víden	.	.	.	.	.	.	.
		12	Gyöngyös . . .	.	.	.	.	.	.	.
		13	Temešvár . . .	.	.	.	.	.	.	.
		14	Arad	.	.	.	.	.	.	.
		15	Debreczin . . .	.	.	.	.	.	.	.
		16	Nyiregyháza . .	.	.	.	.	.	.	.
	Pluk hulánů čís.	1	Krakov	.	.	.	.	.	.	.
		2	Tarnów	.	.	.	.	.	.	.
		3	Rzeszów	.	.	.	.	.	.	.
		4	Brzežany . . .	.	.	.	.	.	.	.
		5	Bělehrad Stoličný	.	.	.	.	.	.	.
		6	Komárno . . .	.	.	.	.	.	.	.
		7	Košice	.	.	.	.	.	.	.
		8	Lvov	.	.	.	.	.	.	.
		9	.	.	.	.	.	.	.	.
		10	.	.	.	.	.	.	.	.
		11	Štokrava	.	.	.	.	.	.	.
		12	Celovec	.	.	.	.	.	.	.
		13	Hodonín	.	.	.	.	.	.	.

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
11	.	.	.	.	.	12, 26 72	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	34, 60, 67	.	.	.
13	.	.	.	.	32	.	.	.	.	.
14	.	.	.	.	.	.	65, 66	.	.	.
15	.	.	.	.	.	.	5, 65, 85	.	.	.
16	.	.	.	.	.	.	.	33, 37, 39	.	.
1	13, 56	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	20, 40, 57	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	89	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	53, 96,
6	10, 45 77, 90	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	55	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	24, 58, 95	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	9, 58	.	.	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	16, 70 78
13	.	80	.	.	.	.	.	.	.	.

Waffengattung	Truppenkörper		Ersatz-Cadre in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
Kavallerie	Husaren-Regiment Nr.	11	Wien	.	.	.	.	.	.	.
		12	Gyöngyös . . .	.	.	.	.	.	.	.
		13	Temesvár	.	.	.	.	.	.	.
		14	Arad	.	.	.	.	.	.	.
		15	Debreczin	.	.	.	.	.	.	.
		16	Nyiregyháza . . .	.	.	.	.	.	.	.
	Uhlanen-Regiment Nr.	1	Krakau	.	.	.	.	.	.	.
		2	Tarnów	.	.	.	.	.	.	.
		3	Rzeszów	.	.	.	.	.	.	.
		4	Brzežan	.	.	.	.	.	.	.
		5	Stuhlweißenburg .	.	.	.	.	.	.	.
		6	Komorn	.	.	.	.	.	.	.
		7	Kaschau	.	.	.	.	.	.	.
		8	Lemberg	.	.	.	.	.	.	.
		9	.	.	.	.	.	.	.	.
		10	.	.	.	.	.	.	.	.
		11	Stockerau	.	.	.	.	.	.	.
		12	Klagenfurt . . .	.	.	.	.	.	.	.
		13	Göding	.	.	.	.	.	.	.

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Herrmannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
11	.	.	.	.	.	12, 26 72	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	34, 60, 67	.	.	.
13	.	.	.	.	32	.	.	.	.	.
14	.	.	.	.	.	.	65, 66	.	.	.
15	.	.	.	.	.	.	5, 65, 85	.	.	.
16	.	.	.	.	.	.	.	33, 37, 39	.	.
1	13, 56	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	20, 40, 57	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	89	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	30	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	53, 96
6	10, 45 77, 90	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	55	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	24, 58, 95	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	9, 58	.	.	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	.	.	16, 70, 78
13	.	80	.	.	.	.	.	.	.	.

Druh zbraně	Sbor vojenský		Plukovní štáb	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se						
				Vídni	Brně	Praze	Josefově	Hradci Štyrském		
				v zemi, pokud se						
				Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Moravě a Slezsku	Čechách		Štyrsku	Korutanech, Krajině	Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
				a sice z okresu						
				čís.						
Dělostřelectvo	Sborový pluk dělostřelectva čís.	1	Krakov	.	1	.	.	.	.	.
		2	Vídeň	4, 84	.	.	.	.	.	.
		3	Hradec Štyrský .	.	.	.	.	ze všech		
		4	Budapešť	.	.	.	.	.	.	.
		5	Komárno . . .	.	.	.	.	.	.	.
		6	Košice	.	.	.	.	.	.	.
		7	Temešvár . . .	.	.	.	.	.	.	.
		8	Praha	.	.	ze všech	.	.	.	.
		9	Josefov	.	.	.	ze všech	.	.	.
		10	Olomúc	.	ze všech	.	.	.	.	.
		11	Lvov	.	100	.	.	.	.	.
		12	Sibíň	.	.	.	.	.	.	.
		13	Lublaň*)	.	.	.	.	.	.	.
		14	Vídeň	14, 49, 59	.	.	.	.	.	.

*) Plukovní štáb bude svým časem přeložen do obvodu doplňovacího.

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
1	ze všech	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	ze všech	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	ze všech	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	ze všech	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	ze všech	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	ze všech	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	ze všech	.	.	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	33, 61, 83	ze všech	.
13	.	.	.	.	.	19, 48, 72, 76	.	.	.	ze všech
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Waffengattung	Truppenkörper		Regiments-Stab in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande,						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
Artillerie	Korps-Artillerie-Regiment Nr.	1	Krakau	.	1	.	.	.	.	.
		2	Wien	4, 84	.	.	.	.	.	.
		3	Graz	.	.	.	.	aus allen		
		4	Budapest	.	.	.	.	.	.	.
		5	Komorn	.	.	.	.	.	.	.
		6	Kaschau	.	.	.	.	.	.	.
		7	Temesvár	.	.	.	.	.	.	.
		8	Prag	.	.	aus allen	.	.	.	.
		9	Josephstadt . . .	.	.	.	aus allen	.	.	.
		10	Olmütz	.	aus allen	.	.	.	.	.
		11	Lemberg	.	100	.	.	.	.	.
		12	Hermannstadt . .	.	.	.	.	.	.	.
		13	Laibach*)	.	.	.	.	.	.	.
		14	Wien	14, 49, 59	.	.	.	.	.	.

*) Der Regiments-Stab wird seinerzeit in den Ergänzungs-Bereich verlegt.

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Croatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
1	aus allen	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	aus allen	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	aus allen	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	aus allen	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	aus allen	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	aus allen	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	aus allen	.	.	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	33, 61, 83	aus allen	.
13	.	.	.	.	.	19, 48, 72, 76	.	.	.	aus allen
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Druh zbraně	Sbor vojenský	Štáb divise batterijní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se						
			Vídni	Brně	Praze	Josefově	Hradci Štyrském		
			v zemi, pokud se						
			Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Moravě a Slezsku	Čechách		Štyrsku	Korutanech, Krajině	Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
			a sice z okresu						
			čís.						
Dělostřelectvo	Divise těžké batterie čís. 1	Krakov	.	1	.	.	.	.	.
	2	Wadowice . . .							
	3	Vídeň	4, 84	.	.	.	.	.	.
	4	Vídeň							
	5	Radgona	.	.	.	.	ze všech		
	6	Hradec Štyrský .							
	7	Budapešť	.	.	.	.	.	.	.
	8	Budapešť							
	9	Prešpurk	.	.	.	.	.	.	.
	10	Schütt-Sommerein							
	11	Edelény	.	.	.	.	.	.	.
	12	Rimaszombat . .							
	13	Velký Varadín .	.	.	.	.	.	.	.
	14	Lugoš							

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
1 2	ze všech	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3 4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5 6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7 8	.	.	.	.	ze všech	.	.	.	.	.
9 10	.	.	.	.	.	ze všech	.	.	.	.
11 12	.	.	.	.	.	.	ze všech	.	.	.
13 14	.	.	.	.	.	.	.	ze všech	.	.

Waffengattung	Truppenkörper		Batterie-Divisions-Stab in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande,						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
Artillerie	Schwere Batterie-Division Nr.	1	Krakau	.	1	.	.	.	.	.
		2	Wadowice							
		3	Wien	4, 84	.	.	.	.	.	.
		4	Wien							
		5	Radkersburg . .	.	.	.	.	aus allen .		
		6	Graz							
		7	Budapest	.	.	.	.	.	.	.
		8	Budapest							
		9	Preßburg	.	.	.	.	.	.	.
		10	Schütt-Sommerein							
		11	Edelény	.	.	.	.	.	.	.
		12	Rimaszombat . .							
		13	Großwardein . .	.	.	.	.	.	.	.
		14	Lugos							

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
1 2	aus allen	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3 4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5 6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7 8	.	.	.	.	aus allen	.	.	.	.	.
9 10	.	.	.	.	.	aus allen	.	.	.	.
11 12	.	.	.	.	.	.	aus allen	.	.	.
13 14	.	.	.	.	.	.	.	aus allen	.	.

Druh zbraně	Sbor vojenský		Štáb divise batterijní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se						
				Vídni	Brně	Praze	Josefově	Hradci Štyrském		
				v zemi, pokud se						
				Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Moravě a Slezsku	Čechách		Štyrsku	Korutanech, Krajině	Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
				a sice z okresu						
				čís.						
Dělostřelectvo	Divise těžké batterie čís.	15	Praha	.	.	28, 73, 88, 102	.	.	.	.
		16	Rokycany . . .							
		17	Josefov	.	.	.	ze všech	.	.	.
		18	Terezín							
		19	Brno	.	ze všech	.	.	.	.	.
		20	Olomúc							
		21	Lvov	.	100	.	.	.	.	.
		22	Tlumacz							
		23	Brašov	.	.	.	.	.	.	.
		24	Kološ							
		25	Gorice	.	.	.	.	.	.	.
		26	Záhřeb							
		27	Linec	.	.	11, 35, 75, 91	.	.	.	.
		28	Vídeň							

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
15 — 16	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
17 — 18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
19 — 20	ze všech	.	.	.	.	.	.	.	.	.
21 — 22	.	ze všech	.	.	.	.	.	.	.	.
23 — 24	.	.	.	.	.	.	.	.	ze všech	.
25 — 26	.	.	.	.	.	19, 48, 72, 76	.	.	.	ze všech
27 — 28	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Waffengattung	Truppenkörper		Batterie-Divisions-Stab in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande,						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
Artillerie	Schwere Batterie-Division Nr.	15	Prag	.	.	28, 73, 88, 102	.	.	.	.
		16	Rokycan							
		17	Josephstadt . . .	.	.	.	aus allen	.	.	.
		18	Theresienstadt . .							
		19	Brünn	.	aus allen	.	.	.	.	.
		20	Olmütz							
		21	Lemberg	.	100	.	.	.	.	.
		22	Tlumacz							
		23	Kronstadt	.	.	.	.	.	.	.
		24	Klausenburg . . .							
		25	Görz	.		.	.	.		
		26	Agram							
		27	Linz	.	.	11, 35, 75, 91	.	.	.	.
		28	Wien							

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
15 16	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
17 18	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
19 20	aus allen	.	.	.	.	.	.	.	.	.
21 22	.	aus allen	.	.	.	.	.	.	.	.
23 24	.	.	.	.	.	.	.	.	aus allen	.
25 26	.	.	.	.	.	19, 48, 72, 76	.	.	.	aus allen
27 28	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Druh zbraně	Sbor vojenský		Štáb praporní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se						
				Vídni	Brně	Praze	Josefově	Hradci Štyrském		
				v zemi, pokud se						
				Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Moravě a Slezsku	Čechách		Štyrsku	Korutanech, Krajině	Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
				a sice z okresu						
				čís.						
Dělostřelectvo	Prapor pevnostního dělostřelectva čís.	1	Budapešť	.	.	.	.	.	.	.
		2	Terezín	.	.	.	36, 42, 92, 94	.	.	.
		3	Vídeň	14, 49, 84	.	.	.	.	.	.
		4	Vídeň	4	3, 8	.	.	.	.	.
		5	Komárno . . .	.	.	.	.	.	.	.
		6	Krakov	.	100	.	.	.	.	.
		7	Olomúc	.	ze všech	.	.	.	.	.
		8	Josefov	.	.	.	18, 21, 74, 98	.	.	.
		9	Trident	59	.	.	.	27	7	.
		10	Dubrovník . . .	.	.	ze všech	.	.	.	.
		11	Pulje	.	.	.	.	ze všech		
		12	Osěk	.	.	.	.	.	.	.
Technické dělostřelectvo . . .				doplňuje se dle potřeby z počtu polního a pevnostního						

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
1	.	.	.	.	ze všech	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	ze všech		.	.	.
6	ze všech	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	ze všech	.	ze všech

dělostřelectva.

Waffengattung	Truppenkörper		Bataillons-Stab in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
Artillerie	Festungs-Artillerie-Bataillon Nr.	1	Budapest	.	.	.	.	.	.	.
		2	Theresienstadt . .	.	.	.	36, 42, 92, 94	.	.	.
		3	Wien	14, 49, 84	.	.	.	.	.	.
		4	Wien	4	3, 8	.	.	.	.	.
		5	Komorn	.	.	.	.	.	.	.
		6	Krakau	.	100	.	.	.	.	.
		7	Olmütz	.	aus allen	.	.	.	.	.
		8	Josephstadt . . .	.	.	.	18, 21, 74, 98	.	.	.
		9	Trient	59	.	.	.	27	7	.
		10	Ragusa	.	.	aus allen	.	.	.	.
		11	Pola	.	.	.	.	aus allen		
		12	Essegg	.	.	.	.	.	.	.
Technische Artillerie				wird nach Bedarf aus dem Stande der Feld- und Festungs-						

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Herrmannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
1	.	.	.	.	aus allen	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	aus allen		.	.	.
6	aus allen	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
12	.	.	.	.	.	.	.	aus allen	.	aus allen

Artillerie ergänzt.

Druh zbraně	Sbor vojenský		Štáb praporní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se						
				Vídni	Brně	Praze	Josefově	Hradci Štyrském		
				v zemi, pokud se						
				Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Moravě a Slezsku	Čechách		Štyrsku	Korutanech, Krajině	Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
				a sice z okresu						
				čís.						
Sbor měřičský	Pluk měřičský čís. 1	Prapor čís. 1	Przemyšl	.	1, 54, 93, 100	.	.	.	.	.
		2	Krakov	.	3, 8, 81, 99	.	.	.	.	.
		3	Olomúc	.	.	11, 75, 91, 102	.	.	.	.
		4	Praha	.	.	28, 35 73, 88	.	.	.	.
		5	Olomúc	.	.	.	ze všech	.	.	.
	2	1	Kremže	.	.	.	.	ze všech		
		2	Vídeň	4, 49, 84	.	.	.	.	.	.
		3	Kremže	14, 59	.	.	.	.	.	.
		4	Budapešť	.	.	.	.	.	.	.
		5	Budapešť	.	.	.	.	.	.	.
Pluk zákopnický	Prapor	1	Prešpurk	.	.	.	.	.	.	.
		2	Linec	14, 59	.	11, 75, 91	.	.	.	.
		3	Praha	.	.	ze všech		.	.	.
		4	Ptuj	.	.	.	.	.	.	.
		5	Klosterneuburk .	4, 49, 84	ze všech	.	.	ze všech		
Pluk železniční a telegrafní v Korneuburku				ze všech						

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	ze všech				.	.
5	.	.	.	.					.	.
1	.	.	.	.	ze všech			.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	ze všech	.	.	ze všech	.	ze všech
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	ze všech		.		ze všech					

Waffengattung	Truppenkörper		Bataillons-Stab in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande,						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem Nr.						
	Genie-Regiment Nr.	Bataillon Nr.								
Genie-Truppe	1	1	Przemyšl	.	1, 54, 93, 100	.	.	.	.	.
		2	Krakau	.	3, 8, 81, 99	.	.	.	.	.
		3	Olmütz	.	.	11, 75, 91, 102	.	.	.	.
		4	Prag	.	.	28, 35, 73, 88	.	.	.	.
		5	Olmütz	.	.	.	aus allen	.	.	.
	2	1	Krems	.	.	.	.	aus allen		
		2	Wien	4, 49, 84	.	.	.	.	.	.
		3	Krems	14, 59	.	.	.	.	.	.
		4	Budapest	.	.	.	.	.	.	.
		5	Budapest	.	.	.	.	.	.	.
Pionnier-Regiment	Bataillon	1	Preßburg	.	.	.	.	.	.	.
		2	Linz	14, 59	.	11, 75, 91	.	.	.	.
		3	Prag	.	.	aus allen		.	.	.
		4	Pettau	.	.	.	.	.	.	.
		5	Klosterneuburg . .	4, 49, 84	aus allen	.	.	aus allen		
Eisenbahn- und Telegraphen-Regiment in Korneuburg . .				aus allen						.

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	aus allen				.	.
5	.	.	.	.					.	.
1	.	.	.	.	aus allen			.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	aus allen	.	.	aus allen	.	aus allen
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	aus allen		.		aus allen					

Druh zbraně	Sbor vojenský		Štáb divisijní	Vedle jmenované sbory vojenské doplňují se						
				Vídni	Brně	Praze	Josefově	Hradci Štyrském		
				v zemi, pokud se						
				Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Moravě a Slezsku	Čechách		Štyrsku	Korutanech, Krajině	Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu
				a sice z okresu						
	Pluk vozotajský čís.	Divise vozotajská čís.		čís.						
Sbor vozotajský	1	2	Vídeň	4, 49, 84	8, 81, 93, 99	.	.	.	.	.
		3	Hradec Štyrský .	.	.	.	.	.	.	.
		13	Záhřeb	.	.	.	.	.	.	.
		14	Inšpruk	14, 59	.	.	.	ze všech		
		15	Sarajevo	.	.	.	.	.	.	.
	2	4	Budapešť	.	.	.	.	.	.	.
		5	Prešpurk	.	.	.	.	.	.	.
		6	Košice	.	.	.	.	.	.	.
		7	Temešvár . . .	.	.	.	.	.	.	.
		12	Sibíň	.	.	.	.	.	.	.
	3	1	Krakov	.	.	.	.	.	.	.
		8	Praha	.	.	ze všech	42, 92, 94	.	.	.
		9	Josefov	.	.	.	18, 21, 36, 74, 98	.	.	.
		10	Brno	.	1, 3, 54, 100	.	.	.	.	.
		11	Lvov	.	.	.	.	.	.	.

	pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
	Krakově	Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu
	týče v království									
	Haliči	Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku, Slavonsku a Rjece spolu s obvodem
	doplňovacího									
	čís.		Inšpruk	čís.						
2	.	14, 30, 80, 89	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	55	.	.	44, 52, 69	48, 76	.	.	.	.
13	.	.	.	.	.	.	.	.	.	53, 96
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	16, 70, 78
4	.	.	.	.	6, 32, 38, 68, 86	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	23	12, 19, 26, 72	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	25, 34, 60, 65, 66, 67	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	29, 46, 61, 101	.	.
12	.	.	.	.	.	.	5, 65, 85	33, 37, 39	ze všech	.
1	13, 20, 40, 56, 57	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	10, 45, 77, 90	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	9, 24, 41, 58, 95	.	.	.	.	.	.	.	.

Waffengattung	Truppenkörper		Divisions-Stab in	Die nebenbenannten Truppenkörper beziehen ihre						
				Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz		
				in dem Lande,						
				Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest
				und zwar aus dem						
				Nr.						
	Train-Regiment Nr.	Train-Division Nr.								
Train-Truppe	1	2	Wien	4, 49, 84	8, 81, 93, 99	.	.	.	.	.
		3	Graz	.	.	.	.	.	.	.
		13	Agram	.	.	.	.	.	.	.
		14	Innsbruck . . .	14, 59	.	.	.		aus allen	
		15	Sarajevo	.	.	.	.	.	.	.
	2	4	Budapest	.	.	.	.	.	.	.
		5	Preßburg	.	.	.	.	.	.	.
		6	Kaschau	.	.	.	.	.	.	.
		7	Temesvár	.	.	.	.	.	.	.
		12	Hermannstadt . .	.	.	.	.	.	.	.
	3	1	Krakau	.	.	.	.	.	.	.
		8	Prag	.	.	aus allen	42, 92, 94	.	.	.
		9	Josephstadt . . .	.	.	.	18, 21, 36, 74, 98	.	.	.
		10	Brünn	.	1, 3, 54, 100	.	.	.	.	.
		11	Lemberg	.	.	.	.	.	.	.

	Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
	Krakau	Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram
	beziehungsweise Königreiche									
	Galizien	Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien, Slavonien und Fiume sammt Distrikt
	Ergänzungsbezirke									
	Nr.		Innsbruck	Nr.						
2	.	15, 30, 80, 89	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	55	.	.	44, 52, 69	48, 76	.	.	.	.
13	.	.	.	.	.	.	.	.	.	53, 96
14	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	16, 70, 78
4	.	.	.	.	6, 32, 38, 68, 86	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	23	12, 19, 26, 72	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	25, 34, 60, 65, 66, 67,	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	29, 46, 61, 101	.	.
12	.	.	.	.	.	.	5, 65, 85	33, 37, 39	aus allen	.
1	13, 20, 40, 56, 57	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	10, 45, 77, 90	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	9, 24, 41, 58, 95	.	.	.	.	.	.	.	.

Sbory vojenské a ústavy vojska	Vedle jmenované sbory vojenské a ústavy vojska doplňují se								
	Vídni	Brně	Praze	Josefově	Hradci Štyrském				Krakově
	v zemi, pokud se								
	Dolním a Horním Rakousku, Solnohradsku	Moravě a Slezsku	Čechách		Štyrsku	Korutanech, Krajině	Istrii, Gorici a Gradisce, Terstu		Haliči
	a sice z okresu								
	čís.							loďstva válečného	čís.
Sbor zdravotní .	ze všech doplňovacích okresů vojska								
Vojenská oddělení ústavů pro chov koní	ze všech doplňovacích okresů vojska								
Správní ústavy oděvní	ze všech doplňovacích okresů vojska								
Vojenské ústavy zásobní	ze všech doplňovacích okresů vojska								
Loďstvo válečné .	dle potřeby ze všech							zcela	.

pravidelně z obvodu vojenského velitelstva territoriálního ve									
Lvově	Inšpruku	Zadru	Budapešti	Prešpurku	Košici	Temešváru	Sibíni	Záhřebu	
týče v království									
Haliči a Bukovině	Tyrolsku a Vorarlbersku	Dalmacii	Uhersku					Chorvatsku a Slavonsku	Rjece spolu s distriktem
doplňovacího									
čís.	Inšpruk	loďstva válečného	čís.						loďstva válečného
obou obvodů státních (vyjma Tyrolsko a Vorarlbersko).									
dotyčného obvodu státního (vyjma Tyrolsko a Vorarlbersko).									
.	.	zcela	dle potřeby ze všech .						zcela

Truppenkörper und Heeres-Anstalten	Die nebenbenannten Truppenkörper und Heeres-Anstalten beziehen							
	Wien	Brünn	Prag	Josephstadt	Graz			Krakau
	in dem Lande,							
	Nieder- und Ober-Oesterreich, Salzburg	Mähren und Schlesien	Böhmen		Steiermark	Kärnthen, Krain	Istrien, Görz und Gradisca, Triest	Galizien
	und zwar aus dem							
	Nr.						der Kriegsmarine	Nr.
Sanitäts-Truppe .	aus allen Heeres-Ergänzungsbezirken							
Militär-Abtheilungen der Pferdezucht-Anstalten .								
Montur-Verwaltungs-Anstalten .								
Militär-Verpflegs-Anstalten . . .								
Kriegsmarine . .	nach Bedarf aus allen						ganz	.

ihre Ergänzung regelmäßig aus dem Bereiche des Militär-Territorial-Kommandos in									
Lemberg	Innsbruck	Zara	Budapest	Preßburg	Kaschau	Temesvár	Hermannstadt	Agram	
beziehungsweise Königreiche									
Galizien und Bukowina	Tirol und Vorarlberg	Dalmatien	Ungarn					Kroatien und Slavonien	Fiume sammt Distrikt
Ergänzungsbezirke									
Nr.	Innsbruck	der Kriegsmarine	Nr.						der Kriegsmarine
der beiden Staatsgebiete (mit Ausschluß Tirols und Vorarlbergs).									
des betreffenden Staatsgebietes (mit Ausschluß Tirols und Vorarlbergs).									
.	.	ganz	nach Bedarf aus allen						ganz

Příloha III.
k §. 61 návodu.

Návod
k lékařské prohlídce branných povinníků.

§. 1.
Všeobecná pravidla.

Lékařská prohlídka branných povinníků v příčině spůsobilosti jejich ke službě válečné nebo jejich neschopnosti ke službě náleží k úředním povinnostem lékaře vojenského*), které mu ukládají největší odpovědnosť.

Prohlídka předvedených musí se díti s největší svědomitostí, péčí a obezřelostí, aby jednak assentováni byli pouze branní povinníci, kteří jsou s to, aby odolali námahám služby vojenské, jednak ale aby zmařeny byly všeliké pokusy branných povinníků, kteří, předstírajíce lživě nějakou nemoc, chtějí se vyhnouti službě této.

V příčině té, jak sluší prohlížeti a posuzovati jednotlivé předvedené co do spůsobilosti tělesné a odchylek od stavu normálního v různých spůsobech jejich, nelze stanoviti pravidel, platných pro každý případ zvláště; návod tento podává tudíž pouze všeobecná pravidla a zásady, aby při náležitém jich šetření různosti v individuelních náhledech lékařův — pokud to vůbec *možno jest — zamezeny byly.*

§. 2.
Jak sluší před se jíti při udávání vad.

Lékař vojenský má se především otázati předvedeného, má-li vady nějaké a které.

Tyto vady má lékař nejprve prohlédnouti. Shledá-li takovou aneb jinou vadu, která předvedeného činí neschopným ke službě válečné, nemá jej dále prohlížeti.

Nevěděl-li odvodem povinný, jakou vadu by udati měl, aneb nebylo-li udání správné nebo nebyla-li vada uznána za takovou, která jej navždy činí neschopným ke službě válečné, budiž prohlídka vykonána přesně spůsobem, ustanoveným v paragrafech následujících.

Jest-li potřebí, aby vada byla pečlivěji prohlédnuta, může branný povinník, jehož se týče, k návrhu lékaře podržen býti zpět, až se skončí denní assentování.

Jde-li o vadu, které dle vyjádření lékařova na místě assentním vůbec nelze odhadnouti a zjistiti, poněvadž by se to dalo ustanoviti teprvé po prohlídce, která by déle trvala anebo pomocí nástrojů vykonati se musila, anebo po delším pozorování, budiž muž, pokud vůbec jest uznán za schopného ke službě, odevzdán do nejbližší nemocnice vojenské, aby zjištěn byl spůsob a stupeň stavu dle udání chorobného.

V případech, ve kterých se uzná, že vada nejdéle do čtyr měsíců a bez operace chirurgické vyhojena býti může, budiž ten, jehož se týče, odevzdán do nemocnice civilní.

K operaci chirurgické nesmí nikdo býti nucen.

§. 3.
Všeobecná prohlídka.

Lékař konati má prohlídku, šetře co možná útlocitu a jednaje se vší lidskostí, a nesmí při pokusech, kterými se má zjistiti, že vady tu není, nikdy užiti prostředků násilných nebo takových, kterými by předvedený škodu utrpěti mohl.

Prádlo má býti svleknuto jen tehdy, když by účelu jinak dosíci lze nebylo.

---

*) Pokud se týče lékaře zemské obrany a lékaře civilního, kteří se účastní při komisi odvodní nebo přezkoušecí.

Beilage III
zu §. 61 der Instruktion.

Instruktion
zur ärztlichen Untersuchung der Wehrpflichtigen.

§. 1.
Allgemeine Gesichtspunkte.

Die ärztliche Untersuchung der Wehrpflichtigen bezüglich ihrer Eignung zum Kriegsdienste oder ihrer Dienstuntauglichkeit gehört zu den verantwortungsvollsten Amtspflichten des Militär-Arztes.*)

Die Untersuchung der Vorgeführten muß mit der größten Gewissenhaftigkeit, Sorgfalt und Umsicht vorgenommen werden, damit einerseits nur Wehrpflichtige assentirt werden, die den Anstrengungen des Militär-Dienstes gewachsen sind, andererseits aber die mannigfaltigen Bestrebungen der Wehrpflichtigen, durch Simulation von krankhaften Zuständen sich diesem Dienste zu entziehen, vereitelt werden.

Für die individuelle Untersuchung und Beurtheilung der Vorgeführten rücksichtlich der Körperbeschaffenheit und der Abweichungen vom Normal-Zustande in ihren verschiedenen Abstufungen lassen sich nicht für jeden speziellen Fall giltige Anweisungen aufstellen; es werden demnach in dieser Instruktion nur allgemeine Grundsätze und Anhaltspunkte gegeben, um bei gehöriger Beachtung derselben Verschiedenheiten der individuellen Ansichten der Aerzte — soweit dies überhaupt möglich — abzuwenden.

§. 2.
Vorgang bei Angabe von Gebrechen.

Der Militär-Arzt hat vorerst den Vorgestellten zu befragen, ob er mit Gebrechen behaftet sei und mit welchen.

Diese Gebrechen sind vor allem zu untersuchen. Sobald ein solches oder ein anderes Gebrechen vorgefunden wird, welches zum Kriegsdienste untauglich macht, so hat die weitere Untersuchung zu unterbleiben.

Wußte der Vorgestellte ein Gebrechen nicht anzugeben, oder wurde die Angabe nicht richtig oder das Gebrechen nicht als ein zum Kriegsdienste für immer untauglich machendes erkannt, so muß die Untersuchung genau nach der in den folgenden Paragraphen bestimmten Weise vorgenommen werden.

Erfordert ein Gebrechen eine sorgfältigere Untersuchung, so kann über ärztlichen Antrag der betreffende Wehrpflichtige bis zum Schluße der täglichen Assentirung zurückbehalten werden.

Handelt es sich um ein Gebrechen, welches nach ärztlicher Erklärung auf dem Assentplatze überhaupt nicht abschätzbar und konstatirbar ist, weil dies erst nach einer länger dauernden oder instrumentellen Untersuchung oder nach einer längeren Beobachtung festgestellt werden kann, so ist der Mann, wofern er sonst diensttauglich erkannt wird, in das nächste Militär-Spital zur Konstatirung der Art und des Grades des angeblich krankhaften Zustandes zu übergeben.

In jenen Fällen, in welchen ein Gebrechen längstens innerhalb vier Monaten und ohne chirurgische Operation heilbar erkannt wird, ist der Betreffende in ein Civil-Spital abzugeben.

Zu einer chirurgischen Operation darf Niemand gezwungen werden.

§. 3.
Allgemeine Untersuchung.

Die Untersuchung hat mit möglichster Schonung des Zartgefühles und mit aller Humanität zu geschehen, und es dürfen sich die Versuche, das Nichtvorhandensein eines Gebrechens zu konstatiren, niemals auf gewaltsame oder solche Mittel erstrecken, durch deren Anwendung der Vorgeführte Schaden erleiden könnte.

Das Ausziehen der Leibeswäsche hat nur dann zu geschehen, wenn der Zweck anders nicht erreicht werden kann.

---

*) Beziehungsweise des bei der Stellungs- oder Ueberprüfungs-Kommission fungirenden Landwehr- und Civil-Arztes.

Lékař vojenský, chtěje vykonati prohlídku všeobecnou, káže předvedenému, aby na rovné půdě předstoupil ve vzdálenosti několika kroků a proti světlu jsa obrácen. Dále mu káže, aby dal nohy k sobě, takže se bříška palců, vnitřní kotníky a kolena dotýkají, ramena svisle dolů visí a tělo jest vzpřímeno. Na to zkouší lékař stavbu a poměr údů k tělu vůbec; při tom jest mu také možno, aby spozoroval nemoce kožní, kterými předvedený snad stížen jest.

§. 4.

Které jsou známky silného ústroji těla.

Známky silné stavby tělesné a trvalého zdraví jsou:

a) přímé držení hlavy, silná šíje, zdravá barva obličeje, bystré oči, dobré zuby, pevné červené dásně;
b) široký, klenutý hrudník, silné masité lopatky, volné, hluboké, lehké a stále pokojné dýchání;
c) silný, pravidelný puls;
d) pevná, pružná kůže, silné svaly, silné kosti, pevná chůze;
e) správná souměrnosť částí těla vůbec, kloubnatá ramena a ruce, zdravé nohy.
f) svobodné užívání smyslů.

§. 5.

Zvláštní prohlídka.

Lékař vojenský, když byl předvedeného všeobecně prohlédl, vykoná zvláštní prohlídku všech částí těla, aby nabyl důkladné známosti o individuelní spůsobilosti mužově.

§. 6.

a) Hlava.

Na hlavě hledí k tomu, není-li neobyčejně velká nebo znetvořená, pak prohlédne časť její vlasy obrostlou, není-li na ní zvláštních výrůstků nebo prohlubenin, jakož i vyraženin nebo boulí.

§. 7.

aa) Obličej, zrak.

Prohledne dále čelo a celý obličej, při čemž zejmena hledí k tomu, jaký tvar a polohu mají víčka, mohou-li se volně pohybovati, zdaž se řádně zavírají a otvírají, dále hledí k řasám, jich poloze a směru; k úkonům ústrojů slzních, a to jak vzhledem k vyměšování tak i odvádění slzí; pak ke každému jednotlivému oku, a to pro sebe zvláště, i spolu s druhým, v příčině jeho polohy, velikosti, tvrdosti (pružnosti), jakož i co do činnosti jednotlivých jeho útvarů a čistoty světlolomných medií.

Neshledal-li lékař vojenský, prohlížeje zevně oči co možná přesně, podstatnějších změn chorobných, jež by mohly zrak seslabiti a tudiž by vyžadovaly důkladné prohlídky, otáže se branného povinníka, vidí-li dobře jak do dálky tak i z blízka, aneb jest-li snad krátkozrakým nebo má-li jinou vadu oční.

Udá-li předvedený, že vidí dobře, nebudiž konána prohlídka další, anebo buďte toliko v případech pochybných provedeny zcela krátké, zběžné zkoušky zraku. V případě opáčném, stěžuje-li sobě branný povinník, že zrak jeho jest porušen, má lékař vojenský vykonati zkoušku ostrosti zraku a upravení (refrakce) očí mužových dle návodu, podaného v příloze 1 *A*.

Vyjde-li při prohlídce na jevo, že muž ve vyšším stupni jest krátkozrakým nebo dalekozrakým (příloha 1 *A*), předsevzíti má lékař vojenský zkoušky čtením, uvedené v příloze 2, čís. řad. 29, 30, seznam *D*. O významu a mezích platnosti těchto zkoušek obsahuje příloha 1 potřebná pravidla.

Povinníci branní, u kterých není možno, již na místě assentním podati určitý úsudek o tom, pokud a v jakém stupni zrak jejich jest snad porušen, odkázáni buďtež k podrobné prohlídce do nejbližší nemocnice vojenské.

§. 8.

bb) Ústroji čichací.

Lékař vojenský prohlédne nos a jeho částky vedlejší, zkoumá jeho průdušnosť a vyšetří, není-li na nose vtlačenin a v dutinách nosu vředů nebo oteklin.

Zur Vornahme der allgemeinen Untersuchung läßt der Militär-Arzt den Vorgeführten auf ebenem Boden einige Schritte von sich entfernt und gegen das Licht gekehrt, vortreten. Er läßt denselben die Füße aneinander schließen, so daß die Ballen der großen Zehen, die inneren Knöchel und die Knie sich berühren, die Arme schlaff herabhängen und der Körper sich in aufrechter Stellung befindet. Nun prüft der Arzt den Bau und das Verhältniß der Glieder zu dem Körper im allgemeinen; hiebei findet er auch Gelegenheit, etwa vorhandene Hautkrankheiten zu bemerken.

§. 4.

Merkmale einer kräftigen Leibesbeschaffenheit.

Merkmale eines kräftigen Körperbaues und einer dauerhaften Gesundheit sind:

a) aufrecht getragener Kopf, starker Nacken, gesunde Gesichtsfarbe, muntere Augen, gute Zähne, festes rothes Zahnfleisch;
b) breiter gewölbter Brustkorb, starke, fleischige Schulterblätter, ein langsames, tiefes, leichtes und andauernd ruhiges Athmen;
c) starker, regelmäßiger Puls;
d) feste, elastische Haut, kräftige Muskeln, starke Knochen,. ein fester Gang;
e) richtiges Ebenmaß der Körpertheile überhaupt, gelenkige Arme und Hände, gesunde Füße;
f) freier Gebrauch der Sinne.

§. 5.

Spezielle Untersuchung.

Nach der allgemeinen Untersuchung des Vorgestellten schreitet der Militär-Arzt zur speziellen Untersuchung aller Theile des Körpers, um eine gründliche Auskunft über die individuelle Beschaffenheit des Mannes zu erhalten.

§. 6.

a) Kopf.

Am Kopfe berücksichtigt er, ob derselbe nicht ungewöhnlich groß oder mißgestaltet sei, dann untersucht er den behaarten Theil desselben, ob sich keine besonderen Auswüchse oder Vertiefungen zeigen, ob keine Ausschläge, keine Geschwülste vorhanden sind.

§. 7.

aa) Gesicht, Sehvermögen.

Er besichtigt ferner die Stirne und das ganze Gesicht, wobei er insbesondere Rücksicht nimmt auf die Bildung und Stellung der Augenlider, die Freiheit ihrer Bewegung, ob sie sich gehörig schließen und öffnen; auf die Augenwimpern, ihre Stellung und Richtung; auf die Verrichtung der Thränenorgane, sowohl in Bezug auf Absonderung als Ableitung der Thränen; dann auf jedes einzelne Auge, und zwar für sich und im Vergleiche zu dem anderen, hinsichtlich seiner Stellung, Größe, Härte (Elastizität), sowie in Bezug auf das Verhalten seiner einzelnen Gebilde und auf die Reinheit der lichtbrechenden Medien.

Hat der Militär-Arzt bei der möglichst genauen, äußern Besichtigung der Augen keine wesentlicheren krankhaften Veränderungen gefunden, welche geeignet wären, das Sehvermögen herabzusetzen und deshalb eine eingehende Untersuchung erfordern, so stellt er an den Wehrpflichtigen die Frage, ob er sowohl in die Ferne, als auch in der Nähe gut sehe, oder ob er etwa kurzsichtig oder mit einem anderen Augenfehler behaftet sei.

Gibt der Vorgeführte an, gut zu sehen, so hat jede weitere Untersuchung zu unterbleiben, oder sich nur in zweifelhaften Fällen auf ganz kurze, flüchtige Sehversuche zu beschränken. Im gegentheiligen Falle, wenn über eine Sehstörung geklagt wird, hat der Militär-Arzt die Prüfung der Sehschärfe und der Einstellung (Refraktion) der Augen des Mannes nach der in der Beilage 1 A gegebenen Anleitung vorzunehmen.

Stellt sich im Verlaufe der Untersuchung heraus, daß der Mann in höherem Grade kurz- oder übersichtig sei (Beilage 1 A), so hat der Militär-Arzt die in Beilage 2, Post-Nr. 29, 30, Verzeichniß D, angeführten Leseproben vorzunehmen. Ueber die Bedeutung und die Grenzen der Giltigkeit dieser Proben enthält Beilage 1 die nöthigen Anhaltspunkte.

Wehrpflichtige, bei welchen es nicht möglich ist, schon auf dem Assentplatze über das Vorhandensein und den Grad einer angeblichen Sehstörung ein sicheres Urtheil abzugeben, sind zur genauen Untersuchung an das nächste Militär-Spital zu weisen.

§. 8.

bb) Geruchorgan.

Der Militär-Arzt untersucht die Nase und deren Nachbartheile, prüft die Durchgängigkeit der ersteren und untersucht, ob sich an der Nase keine Eindrücke und in den Nasenhöhlen keine Geschwüre oder Geschwülste vorfinden.

§. 9.

cc) Ústa a dutina ústní.

Na to prohlédne rty, jsou-li zdravé a nejsou-li někde srostlé; káže předvedenému, aby otevřel ústa, přesvědčí se o pohyblivosti čelistí, o jakosti jazyku, ponebí, útvarů požerákových, zubů a dásní; zároveň má také dbáti toho, nemá-li muž píštělů slinných, nezapáchá-li dech jeho a nemá-li nějakou chybu v ústrojích mluvicích a hlasových.

§. 10.

dd) Ústroj sluchový.

Lékař vojenský prohlížeje ústroj sluchový přihlíží především k okolí ucha, hledí zejmena k častěji se objevujícím jizvám kostním blíže násadce bradavkového, prohlíží dále zevnější ucho, není-li zevnější sluchovod súžen nebo uzavřen; není-li pozorovati výtoku z něho a novotvarů v něm; dále zkoumá jakosť bubínku, zejmena není-li děravý. Mezi tím, co koná tuto prohlídku, hledí se otázkami tichým hlasem pronešenými přesvědčiti, zdali předvedený dobře slyší.

Na místě assentním bude možno posouditi toliko ony nemoce ústroje sluchového, které objektivně pozorovati lze a jichž průběh nebo následky o sobě bez ohledu na to, jest-li některý úkon snad přerušen, schopnosť vylučují. Naproti tomu bude třeba, aby všichni povinníci branní, u kterých — jako po průběhu nemoci skončeném nebo takovém, jehož objektivně pozorovati nelze — přerušení úkonů (stupeň nedoslýchavosti) samo pro posouzení rozhodným jest, odevzdáni byli do nemocnice vojenské.

Spůsob, jakým předsejíti jest při zkoušení sluchu, naznačen jest v příloze 1 *B*.

§. 11.

b) Krk.

Na krku prohledne lékař jeho tvar, pohyblivosť a směr, není-li na něm oteklin, píštělů nebo jizev, dále zkoumá také postavení hlavy.

§. 12.

c) Prsa.

Na prsou třeba prohlednouti stavbu hrudníku, jeho rozsah a délku, šířku a hloubku, jakosť klíčních kosti, kostí prsní, mečové chrupavky a žeber, nejsouli znetvořené nebo vůbec nějak choré.

Měřiti objem prsou předepsáno není.

Lékař vojenský káže předvedenému, aby několikrát zhluboka oddychnul, aby se tak přesvědčil, děje-li se dýchání volně a lehce. Při tom hledí zejmena k tomu, následuje-li snad hned na to kašel a jaký zvuk má; na to prohlédne jakosť srdce a tlukot jeho.

V případech pochybných anebo kde se lze domýšleti, že ústroje dýchací nebo ústroje pro oběh krve jsou chorobny, užiti má lékař pomocných prostředků fysikální diagnostiky (poklepu, poslechu).

§. 13.

d) Dolejší část těla.

Na dolejší části těla přihlednouti třeba k objemu jeho, dále lze-li pozorovati oteklin na pokryvkách nebo v dutině břišní samé; jakého spůsobu jest pupek, kruhy tříselné, jsou-li rozšířeny neb je-li tu kýla (vyhřeznutí). K tomu, aby se zjistily obě vady poslednější, poslouží, fouká-li předvedený silně do hrsti.

Konečně budiž přihlíženo k útvaru pánve.

§. 14.

e) Údy pohlavní.

Při údech pohlavních musí se důkladně prohlednouti pyje, chamovody, varlata spolu se šourkem a tělesem houbovitým, zdali totiž roura močová ústí na pravém místě a je-li dostatečně otevřena; jsou-li tu obě varlata, kde leží, a není-li zatvrdlin, kýl neb jiných oteklin v šourku nebo na chamovodu.

§. 9.

cc) Mund und Mundhöhle.

Hierauf besichtigt er die Lippen, ob sie gesund, keine Verwachsungen an denselben wahrnehmbar sind; läßt den Vorgestellten den Mund öffnen, überzeugt sich von der Beweglichkeit des Kiefers, von der Beschaffenheit der Zunge, des Gaumens, der Rachengebilde, der Zähne und des Zahnfleisches; gleichzeitig hat er auch darauf zu achten, ob keine Speichelfistel vorhanden ist, ob der Athem nicht übel rieche und ob der Mann mit keinem Fehler in den Sprach- und Stimm-Organen behaftet sei.

§. 10.

dd) Gehörorgan.

Bei der Untersuchung des Gehörorganes berücksichtigt der Militär-Arzt vorerst die Umgebung des Ohres, achtet insbesondere auf die häufiger vorkommenden Knochennarben in der Gegend des Warzenfortsatzes, untersucht weiter das äußere Ohr, ob der äußere Gehörgang nicht verengt oder verschlossen sei; ob kein Ausfluß aus demselben und keine Neubildungen darin bemerkt werden; ferner die Beschaffenheit des Trommelfelles, insbesondere ob dasselbe nicht etwa durchlöchert ist. Während dieser Untersuchung wird er sich durch mit leiser Stimme gestellte Fragen zu überzeugen trachten, ob der Vorgestellte gut höre.

Auf dem Assentplatze werden nur jene objektiv wahrnehmbaren Erkrankungen des Gehör-Organes beurtheilt werden können, deren Krankheitsprozeß oder Folgezustände an und für sich ohne Rücksicht auf eine etwa vorhandene Funktionsstörung die Tauglichkeit ausschließen. Dagegen werden alle jene Wehrpflichtigen, bei welchen — wie nach abgelaufenen oder objektiv nicht wahrnehmbaren Krankheitsprozessen — die Funktionsstörung (Grad der Schwerhörigkeit) allein für die Beurtheilung maßgebend ist, in ein Militär-Spital abzugeben sein.

Der Vorgang, wie die Hörprüfungen vorzunehmen sind, ist in der Beilage 1 B ersichtlich.

§. 11.

b) Hals.

Am Halse untersucht er dessen Gestalt, Beweglichkeit und Richtung, ob Geschwülste, Fisteln oder Narben vorhanden seien, ferner auch die Stellung des Kopfes.

§. 12.

c) Brust.

An der Brust sind der Bau des Brustkorbes, seine Weite und Länge, Breite und Tiefe, die Beschaffenheit der Schlüsselbeine, des Brustbeines, des Schwertknorpels und der Rippen zu untersuchen, ob eine Mißstaltung oder sonst etwas Krankhaftes vorhanden sei.

Die Messung des Brustumfanges ist nicht vorgeschrieben.

Der Militär-Arzt läßt den Untersuchten wiederholt tief einathmen, um zu beobachten, ob das Athmen frei und leicht vor sich gehe. Hiebei nimmt er besonders Rücksicht auf einen allenfalls gleich darauf eintretenden Husten und auf den Ton desselben; sodann untersucht er die Beschaffenheit des Herzens und des Herzschlages.

In zweifelhaften Fällen, oder wo Krankheiten der Athmungs- oder Kreislauf-Organe zu vermuthen sind, hat er die Hilfsmittel der physikalischen Diagnostik (Percussion, Auscultation) in Anwendung zu ziehen.

§. 13.

d) Unterleib.

Am Unterleibe ist auf dessen Umfang zu sehen, ferner ob Geschwülste an den Bedeckungen oder in der Bauchhöhle selbst wahrnehmbar sind; wie der Nabel, die Bauchringe beschaffen, ob eine Erweiterung derselben oder Vorlagerungen (Brüche) vorhanden seien. Zur Konstatirung der beiden letzteren Gebrechen dient ein starkes Blasen in die Faust.

Endlich ist die Gestaltung des Beckens zu berücksichtigen.

§. 14.

e) Geschlechtstheile.

Bei den Geschlechtstheilen müssen das männliche Glied, die Samenstränge, die Hoden sammt dem Hodensacke und dem Mittelfleische genau untersucht werden, ob nämlich die Harnröhre an der gehörigen Stelle ausmünde und hinreichend geöffnet sei, ob beide Hoden vorhanden sind, wo sie liegen, und ob keine Verhärtungen, Brüche oder andere Geschwülste in dem Hodensacke oder an dem Samenstrange sich vorfinden.

§. 15.

f) Páteř.

Prohlížeje páteř zkoumá lékař vojenský, má-li svůj normální směr aneb odchyluje-li se od něho, zdali jednotlivé obratle znatelně vyčnívají, jsou-li nadmuty neb zmenšeny.

Při prohlídce má předvedený svrchní část těla nahnouti ku předu; dále musí býti prohlednut kříž a kostřec jakož i otvor řitní, není-li na posledňějším uzlů hämorrhoidálních, píštělů, výhřezu pastelínu neb jiných úkazů chorobných.

§. 16.

g) Okončiny.

Konečně přikročí lékař vojenský ke prohlídce hořejších a dolejších okončin.

Při tom přihlížeti má k jejich tvaru, délce a objemu jakož i k pohyblivosti jejich, dále k jakosti kůže a krevnic na ní.

Pohyblivosť jednotlivých kloubů vyšetří se skláněním a natahováním, přitažením a odtažením, pak otočením.

§. 17.

aa) Hořejší okončiny.

Při hořejších okončinách koná lékař za účelem tím prohlídku takto:

Káže předvedenému, aby obě ruce natáhl do předu tak, by se dlaněma dotýkaly, z čehož posoudí, jsou-li obě ruce stejně dlouhé, dále mu káže, aby ruce na prsou skřížil a k týlu je zdvihl, pak aby je natažené nad hlavou sepjal, při čemž pozoruje, jsou-li ramena stejna nebo nestejna; konečně mu káže, aby skřížil ruce na zádech.

Posléze má předvedený rukama v přehbí všemi směry pohybovati, prsty a pěsť zatnouti a zase rozevříti, při čemž se zároveň objeví počet, postavení a jakosť jejich.

§. 18.

bb) Dolejší okončiny.

Při dolejších okončinách přihlíží lékař vojenský k podobě, délce a jakosti jejich, jakož i k poloze kolen.

Aby najisto vyšetřil pochybné zkrácení jedné z dolejších okončin, káže lékař vojenský muži, aby se na zemi na hřbet položil a natáhl a změří mírou délku okončin.

Aby se přesvědčil o normální pohyblivosti dotyčných kloubů, káže předvedenému, aby sem tam přešel a hledí při tom k chůzi jeho jakož i k činnosti prstů.

§. 19.

Jak vyšetřuje lékař stav duševní.

Mezi tím, co lékař vojenský zkoumá tělesní spůsobilosť dle pořádku právě uvedeného, bude míti také příležitosť, aby vhodnými vlídnými a povzbuzujícími otázkami seznal duševní stav mužův.

§. 20.

Klassifikace prohlednutých.

Při každém muži, jejž prohlédl, má se lékař vojenský dle výsledku prohlídky vysloviti pro některou z těchto hlavních tříd:

1. schopný,
a) bez vad,
b) s vadou N.;
2. pod výminkou schopný, s vadou N.;
3. toho času neschopný, pro vadu N.;
4. na vždy neschopný, pro vadu N.

V tomto výroku nesmí na lékaře vojenského nikterak býti působeno.

§. 21.

Podrobnější ustanovení v příčině klassifikace.

K odst. 1. Za schopné buďtež prohlášeni:

ti předvedení, kteří jsouce těla silného a vytrvalosť slibujícího jsou zdrávi a nijaké vady nemají aneb toliko takovými menšími vadami stíženi jsou, kteréž činnosti tělesní a duševní

§. 15.

f) Wirbelsäule.

Bei der Untersuchung der Wirbelsäule prüft der Militär-Arzt, ob sie ihre normale Richtung habe, oder ob sie von dieser abweiche; ob einzelne Wirbelbeine merklich hervorragen, aufgetrieben oder verkleinert seien.

Bei der Untersuchung soll der Oberkörper des Vorgestellten nach vorwärts gebeugt werden; ferner müssen das Kreuz- und Steißbein, dann die Aftermündung untersucht werden, ob sich an der letzteren keine Hämorrhoidalknoten, Fisteln, kein Mastdarmvorfall oder andere krankhafte Zustände vorfinden.

§. 16.

g) Gliedmaßen.

Zum Schluße schreitet der Militär-Arzt zur Untersuchung der oberen und unteren Gliedmaßen. Hiebei hat er auf ihre Gestalt, Länge, Umfang und ihre Beweglichkeit zu sehen, ferner die Beschaffenheit der Haut und der Blutgefäße an denselben zu berücksichtigen.

Die Beweglichkeit der einzelnen Gelenke kommt nach Beugung und Streckung, An- und Abziehung, dann Drehung zu erforschen.

§. 17.

aa) Die oberen Gliedmaßen.

Bei den oberen Gliedmaßen verfährt er zu diesem Zwecke auf folgende Weise:

Er läßt den Vorgestellten beide Arme nach vorwärts so ausstrecken, daß die Hände mit ihren Flächen zusammenkommen, woraus er die gleiche Länge der Arme beurtheilt; weiter läßt er ihn die Arme über die Brust kreuzen und nach dem Genicke führen, sodann ausgestreckt über den Kopf zusammenhalten, wobei er die Gleichheit oder Ungleichheit der Schultern beobachtet; endlich läßt er die Hände auf dem Rücken kreuzen.

Zuletzt soll der Vorgestellte die Hände im Handgelenke nach allen Richtungen bewegen, die Finger zu einer Faust ballen und wieder ausstrecken, wobei zugleich die Anzahl, Stellung und Beschaffenheit derselben ersichtlich wird.

§. 18.

bb) Die unteren Gliedmaßen.

Bei den unteren Gliedmaßen berücksichtigt der Militär-Arzt die Form, Länge und Beschaffenheit derselben, sowie die Stellung der Knie.

Zur sicheren Ermittlung einer zweifelhaften Verkürzung einer unteren Gliedmaße läßt der Militär-Arzt den Mann in der Rückenlage auf den Boden ausgestreckt niederlegen und mißt mit dem Meßbande die Länge der Gliedmaßen.

Um sich von der normalen Beweglichkeit der betreffenden Gelenke zu überzeugen, läßt er den Vorgestellten auf und ab gehen und beobachtet hiebei dessen Gang und das Verhalten der Zehen.

§. 19.

Erforschung des Geisteszustandes.

Während der Militär-Arzt die Körperbeschaffenheit des Vorgestellten in der eben angeführten Reihenfolge prüft, wird derselbe auch Gelegenheit finden, durch geeignete freundliche und aufmunternde Fragen den Geisteszustand des Mannes kennen zu lernen.

§. 20.

Klassifikation der Untersuchten.

Bei jedem Untersuchten hat sich der Militär-Arzt nach dem Ergebnisse der Visitirung für eine der folgenden Hauptkategorien auszusprechen:

1. tauglich,
   a) ohne Gebrechen,
   b) mit dem Gebrechen N.;
2. bedingt-tauglich, mit dem Gebrechen N.;
3. derzeit untauglich, wegen des Gebrechens N.;
4. für immer untauglich, wegen des Gebrechens N.

In diesem Ausspruche darf der Militär-Arzt in keinerlei Weise beeinflußt werden.

§. 21.

Nähere Bestimmungen für die Klassifikation.

Zu 1. Als tauglich sind zu erklären:

Diejenigen Vorgeführten, welche bei einer starken und Ausdauer versprechenden Körperbeschaffenheit gesund und mit keinem oder nur mit solchen minderen Gebrechen behaftet sind, welche die körperliche

nejsou podstatně na újmu, zdraví a svobodné užívání smyslů a částí tělesných neobmezují a nikterak nepřekážejí tomu, aby muž pro službu vojenskou upotřeben byl.

Vady tohoto spůsobu častěji se naskytující uvedeny jsou v příloze 2, seznam *A*.

K odst. 2. Za schopné pod výminkou prohlášeni buďtež ti předvedení, kteří, jsouce jinak tělesně spůsobilí, stíženi jsou takovými menšími vadami, které připouštějí, aby byli vřaděni pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.

Vady tohoto spůsobu sem náležející uvedeny jsou v příloze 2, seznam *B*.

K odst. 3. Toho času neschopnými buďtež prohlášeni:

ti předvedení, o jichž slabém těle lze očekávati, že časem předce úplně sesílí, rovněž i ti, kteří stíženi jsou takovými nemocemi nebo vadami, které buď léčivou silou přírody nebo vhodným léčením lékařským později zhojiti, neb aspoň tak zmírniti se mohou, že ten, kdo jimi stížen jest, nabude spůsobilosti ke službě.

Dále buďtež „toho času neschopnými“ klassifikováni také ti branní povinníci z I. třídy životní, kteří jsou stíženi některou z vad uvedených v seznamu *C*.

K odst. 4. Navždy neschopnými buďtež prohlášeni:

ti předvedení, kteří jsou stíženi takovými vadami, které podstatně jsou na překážku volnému pohybování těla, zejmena užívání okončin, které důležité úkony organismu přerušují anebo působí, že síly duševní a tělesní nemohou se potřebnou měrou rozvinouti; vůbec ti, kteří trpí značnými, nezhojitelnými chorobami.

Tyto vady a nemoci udány jsou v seznamech *C* a *D*.

Předvedení, kteří trpí některou z vad uvedených v seznamu *C*, vymazáni buďtež teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byla-li vada zjištěna také již v předcházející třídě životní.

Předvedení však, kteří jsou stíženi některou z vad, jmenovaných v seznamu *D*, vymaží se již v I. třídě životní.

§. 22.

Jak má lékař vojenský členy komise na vady upozorňovati.

Lékař vojenský má při prohlídce pamětliv býti toho, že členové komise, kteří nejsou lékaři, pokud to jen provésti se dá, nabyti mají přesvědčení o vadách shledaných.

Lékař tudíž při všech vadách, kterých nelékař jinak seznati nemůže, upozorní členy komise, kteří nejsou lékaři, na karakteristické známky vady shledané, a kde jest s prospěchem neb o to se žádá, podá krátké věcné vysvětlení. Při vadách, které i nelékař poznati může, a jež v seznamu *D* přílohy 2. hvězdičkou označeny jsou, postačí jednoduché udání vady.

und geistige Thätigkeit nicht wesentlich beirren, die Gesundheit und den freien Gebrauch der Sinne und Körpertheile nicht beeinträchtigen, sowie die Verwendung des Mannes für den Militär-Dienst nicht hindern.

Die häufiger vorkommenden Gebrechen dieser Art sind in der Beilage 2, Verzeichniß A, ersichtlich gemacht.

Zu 2. Als bedingt-tauglich sind jene Vorgeführten zu erklären, die bei sonstiger körperlicher Eignung mit solchen minderen Gebrechen behaftet sind, welche die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr zulassen.

Die hieher gehörigen Gebrechen dieser Art sind in der Beilage 2, Verzeichniß B ersichtlich gemacht.

Zu 3. Als derzeit untauglich sind zu erklären:

diejenigen Vorgeführten, deren schwächlicher Körper mit der Zeit doch eine vollkommene Kräftigung hoffen läßt, ebenso jene, welche mit solchen Krankheiten oder Gebrechen behaftet sind, die entweder durch die Heilkraft der Natur oder durch eine entsprechende ärztliche Behandlung später geheilt, oder doch so vermindert werden können, daß der damit Behaftete die Diensttauglichkeit erlangt.

Weiter sind als „derzeit untauglich" auch diejenigen Wehrpflichtigen der I. Altersklasse zu klassifiziren, welche mit einem der in dem Verzeichnisse C ersichtlich gemachten Gebrechen behaftet sind.

Zu 4. Für immer untauglich sind zu erklären:

diejenigen Vorgeführten, welche mit solchen Gebrechen behaftet sind, die eine freie Bewegung des Körpers, namentlich den Gebrauch der Gliedmaßen wesentlich hindern, wichtige Verrichtungen des Organismus stören oder den nöthigen Aufwand von Geistes- und Körperkräften versagen, überhaupt jene, welche an bedeutenden, unheilbaren Uebeln leiden.

In den Verzeichnissen C und D sind diese Gebrechen und Krankheiten angegeben.

Diejenigen Vorgeführten, welche an einem der im Verzeichnisse C angeführten Gebrechen leiden, sind erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zu löschen, wenn das Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurde.

Diejenigen Vorgeführten hingegen, welche mit einem der im Verzeichnisse D benannten Gebrechen behaftet sind, werden schon in der I. Altersklasse gelöscht.

§. 22.

Information der Kommissions-Mitglieder durch den Militär-Arzt.

Der Militär-Arzt hat sich bei der Untersuchung gegenwärtig zu halten, daß die nichtärztlichen Kommissions-Mitglieder, soweit dies nur immer ausführbar ist, von den vorgefundenen Gebrechen die Ueberzeugung erlangen sollen.

Er wird daher bei allen Gebrechen, welche nicht ohnehin für den Nichtarzt erkennbar sind, die nichtärztlichen Kommissions-Mitglieder auf die charakteristischen Erscheinungen des vorgefundenen Gebrechens aufmerksam machen, und wo es von Nutzen sein kann, oder verlangt wird, kurze sachliche Erklärungen geben. Bei den auch für den Nichtarzt erkennbaren Gebrechen, welche im Verzeichnisse D der Beilage 2 mit einem Sternchen bezeichnet sind, genügt die einfache Anführung des Gebrechens.

A.

Jak sluší před se jíti při prohlídce zraku branných povinníků.

Lékař vojenský táže se předvedeného, jestliže při zevnější prohlídce očí jeho neshledal značnější chorobné změny, vidí-li dobře jak do dálky, tak i z blízka. Udá-li branný povinník, že vidí dobře, nebudiž konána další zkouška zraku jeho, anebo se má lékař vojenský, uzná-li za dobré, aby se přesvědčil o správnosti odpovědi, kterou obdržel, obmeziti na zkoušky zraku, které mnoho času nevyžadují.

Udá-li předvedený, že vidí špatně, má lékař vojenský podrobněji prozkoumati zrak jeho.

Především zkoumá ostrosť zraku předvedeného, ke kterému účelu každá komise assentní má po ruce výtisk Snellenových zkoušek zraku. Tyto zkoušky zraku skládají se z určitého počtu druhů písma (typů), jejichž velikosť z nenáhla stoupá, a z nichž každý označen jest cifrou. Tato cifra, np. D (to jest distance), $= 0·5$, $D = 4$, $D = 60$ atd. udává počet metrů, na které dotyčný druh písma pod úhlem zorným pěti minut se objevuje a normálním okem zřetelně rozeznán býti musí. Ostrosť zraku (V = Visus) označuje se zlomkem, jehož čítatel obsahuje vzdálenosť v metrech, ve které zkouška se koná, jehož jmenovatel naproti tomu obsahuje číslo nad tím nejmenším druhem písma, který na tuto vzdálenosť branný povinník ještě zřetelně rozeznává.

Zkouška ostrosti zraku konati se má, kde velikosť a poloha místnosti assentní to dovolují, na vzdálenosť šesti metrů, a užije se k tomu velké tabule, jejíž nejvyšší písmena E označena jest $D = 60$. Zkoušky zraku konati se mají vždy při dobrém osvětlení dotyčného předmětu, a budiž tedy tabule na stěně ležící proti straně, kterou světlo vpadá, ve stejné výši s očima umístěna tak, aby byla co možná dobře osvětlena. Branný povinník, jenž zkoušce podroben býti má, postaví se na vzdálenosť šesti metrů, napřed odměřenou a čarou na podlaze označenou, před tabulí tak, aby zády obrácen byl proti oknu a aby nebyl oslepován světlem přímo vpadajícím.

Na to vyzve lékař vojenský branného povinníka, aby četl nejmenší ze sedmi řad písmen na Snellenově tabuli stojících, kterou právě ještě zřetelně rozeznati může. Může-li čísti ještě poslední řadu písmen, která označena jest $D = 6$ (*L. P. O. R. F. D. Z.*), jest ostrosť zraku jeho dle toho, co výše podotknuto, $V = {}^6/_6$ čili jednička, normální; může-li čísti pouze řadu, označenou $D = 12$ (*F. Z. B. D. E.*), jest ostrosť zraku jeho $V = {}^6/_{12}$ čili polovička ostrosti normální atd. Při udání ostrosti zraku nebuďtež zlomky vyhledané převáděny na $^1/_2$, $^1/_3$ atd., poněvadž jenom ze zlomku nepřevedeného seznati lze, ve které vzdálenosti zkouška zraku vykonána byla (čítatel) a která řada písmen na tuto vzdálenosť byla rozeznána (jmenovatel), anebo buď vedle zlomku převedeného v závorce poznamenán také zlomek nepřevedený.

Při zkoušce ostrosti zraku má lékař vojenský pamětliv býti toho, že jednotlivé druhy písma toliko tehdy oko normální ještě na onu vzdálenosť rozeznává, která nad nimi poznamenána jest, jsou-li dobře osvětleny, a že i oko zcela normální při slabším světle přečte pouze větší druh písma, nežli onen, jenž by odpovídal vzdálenosti, ve které oko se zkoumá. Při nedostatečném osvětlení zkoušek zraku bude tedy prohlídka vždycky míti za následek menší stupeň ostrosti zraku, nežli který branný povinník skutečně má.

Za takových poměrů nabude lékař vojenský asi dostatečného měřítka v úbytku, jejž ostrosť vlastního zraku jeho v den prohlídky utrpěla proti oné, kterou má oko jeho ve dnech světlých a při dobrém osvětlení zkoušek zraku, a úbytek ten mu až do jisté meze poskytne možnosti, aby posoudil, pokud zmenšenou ostrosť zraku má přičítati nedostatečnému osvětlení.

Za poměrů nepříznivých, které již napřed činí pravděpodobným, že úbytek ostrosti zraku bude značnější, a že omyly, které lze očekávati, budou závažnější, nezbude nic jiného, než aby všichni branní povinníci, u kterých příliš nepatrný stupeň ostrosti zraku shledán jest, než který postačí ke klassifikaci dle seznamu A a B přílohy 2., byli ponecháni pro přesnou odbornou prohlídku v nemocnici.

Beilage 1.

A.

Vorgang bei der Untersuchung des Sehvermögens der Wehrpflichtigen.

Der Militär-Arzt befragt den Vorgeführten, wenn die äußere Besichtigung der Augen keine erheblichere krankhafte Veränderung ergeben hat, ob er sowohl in die Ferne, als auch in der Nähe gut sehe. Gibt der Wehrpflichtige an, gut zu sehen, so hat jede weitere Prüfung des Sehvermögens zu unterbleiben, oder sich, falls es der Militär-Arzt gerathen fände, von der Richtigkeit der erhaltenen Antwort zu überzeugen, auf wenig Zeit in Anspruch nehmende Sehversuche zu beschränken.

Gibt der Vorgeführte an, schlecht zu sehen, so hat eine nähere Prüfung seines Sehvermögens zu erfolgen.

Der Militär-Arzt prüft vor allem die Sehschärfe des Vorgeführten, zu welchem Zwecke jeder Assent-Kommission ein Exemplar der Snellen'schen Sehproben beigegeben ist. Diese Sehproben bestehen aus einer Anzahl von Schrift- (Typen-) Gattungen, welche allmählig an Größe zunehmen und von denen jede mit einer Ziffer bezeichnet ist. Diese Ziffer, z. B. D (d. i. Distanz) = 0·5, D = 4, D = 60, &c. gibt die Anzahl von Metern an, auf welche die betreffende Schriftgattung unter einem Gesichtswinkel von fünf Minuten erscheint und von einem normalen Auge deutlich erkannt werden muß. Die Sehschärfe (V = Visus) wird durch einen Bruch bezeichnet, dessen Zähler die Entfernung in Metern, in welcher die Prüfung vorgenommen wird, dessen Nenner hingegen die Zahl oberhalb derjenigen kleinsten Schriftgattung enthält, welche auf diese Entfernung von dem Wehrpflichtigen noch deutlich erkannt wird.

Die Prüfung der Sehschärfe soll, wo es die Größe und Lage des Assent-Lokales zuläßt, auf eine Entfernung von sechs Metern vorgenommen werden, und wird hiezu die große Tafel, deren oberster Buchstabe E mit D = 60 bezeichnet ist, verwendet. Die Sehprüfungen sollen stets bei guter Beleuchtung des Sehobjektes vorgenommen werden, und ist daher die Tafel an der dem Lichteinfalle gegenüber liegenden Wand, in gleicher Höhe mit den Augen so anzubringen, daß sie möglichst gut beleuchtet werde. Der zu prüfende Wehrpflichtige stellt sich auf die im Vorhinein abgemessene und mit einem Striche am Fußboden markirte Distanz von sechs Metern vor der Tafel so, daß er mit dem Rücken gegen das Fenster gekehrt und durch kein direkt einfallendes Licht geblendet ist.

Nun fordert der Militär-Arzt den Wehrpflichtigen auf, diejenige kleinste, der auf der Snellen'schen Tafel stehenden sieben Buchstabenreihen zu lesen, welche er eben noch deutlich zu erkennen vermag. Ist derselbe im Stande, noch die letzte Buchstabenreihe, welche mit D = 6 bezeichnet ist, zu lesen (L. P. O. R. F. D. Z.), so ist seine Sehschärfe nach dem oben Angeführten $V = \frac{6}{6}$ oder Eins, die normale; vermag er nur mehr die mit D = 12 bezeichnete Reihe (F. Z. B. D. E.) zu lesen, so ist seine Sehschärfe $V = \frac{6}{12}$ oder die Hälfte der normalen u. s. w. Bei Angabe der Sehschärfe sind die gefundenen Brüche nicht zu reduziren auf $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ &c., weil nur aus dem nichtreduzirten Bruche ersehen werden kann, in welcher Distanz die Sehprüfung vorgenommen wurde (Zähler) und welche Buchstabenreihe auf diese Distanz erkannt wurde (Nenner), oder es ist neben dem reduzirten Bruche in der Klammer auch der nicht reduzirte anzumerken.

Bei der Prüfung der Sehschärfe hat sich der Militär-Arzt gegenwärtig zu halten, daß die einzelnen Schriftgattungen nur dann von einem normalen Auge noch auf jene Distanz erkannt werden, welche oberhalb derselben angemerkt ist, wenn die Beleuchtung derselben eine gute ist, und daß selbst ein ganz normales Auge bei herabgesetztem Lichte nur eine größere Schriftgattung lesen wird, als jene, welche der Distanz entspräche, in welcher dasselbe untersucht wird. Bei mangelhafter Beleuchtung der Sehproben wird die Untersuchung daher immer einen geringeren Grad der Sehschärfe ergeben, als der Wehrpflichtige thatsächlich besitzt.

Unter solchen Verhältnissen wird der Militär-Arzt ein ziemlich ausreichendes Korrektiv in dem Ausfalle finden, welche seine eigene Sehschärfe an dem Untersuchungstage gegen diejenige erlitten hat, über welche er an lichten Tagen und bei guter Beleuchtung der Sehproben verfügt, und wird ihn derselbe bis zu einer gewissen Grenze in die Lage setzen, zu beurtheilen, welchen Antheil der Verminderung der Sehschärfe er auf Rechnung der mangelhaften Beleuchtung zu setzen habe.

Unter ungünstigen Verhältnissen, welche es von vornherein wahrscheinlich machen, daß der Ausfall an Sehschärfe ein bedeutenderer, und die zu erwartenden Irrthümer von größerer Bedeutung sein werden, wird nichts übrig bleiben, als alle jene Wehrpflichtigen, bei welchen ein viel zu geringer Grad an Sehschärfe gefunden wird, als zur Klassifikation nach Verzeichniß A und B der Beilage 2 hinreicht, für eine genaue fachmännische Untersuchung im Spitale zu reserviren.

Měla-li zkouška ostrosti zraku i při zcela dobrém osvětlení předmětu za následek stupeň příliš nepatrný, má se lékař vojenský přesvědčiti, není-li toto zmenšení podmíněno některou vedlejší chybou zraku (ametropie), zejmena krátkozrakostí, a spojí tak se zkouškou ostrosti zraku přibližné, avšak pro místo assentní dostačující ustanovení stupně této poslednější.

Stupeň ostrosti zraku budiž tedy udán vždy teprvé tehdy, když co možná opravena byla ametropie, která snad zároveň tu jest.

Ke přesnému ustanovení stupně ametropie musila by však vzhledem k tomu, že objektivní prohlídku pomocí zrcadla očního na místě assentním provésti nelze, každá komise míti po ruce úplnou skříňku s brejlemi, a musila by vykonána býti přesná funkcionelní zkouška oka, která by konečně přece, zakládajíc se na subjektivních udáních předvedeného, po mnohém namahání a času na ni vynaloženém měla výsledek jen málo spolehlivý, pro posouzení schopnosti tedy nepotřebný. Nežádá se tudíž také od lékaře vojenského na místě assentním, aby úplně přesně, na vlas správně ustanovil ametropii, jelikož tu nejde o to, aby vědecky správně udáno bylo, jak daleko jest bod vzdálenosti, nýbrž spíše o to, aby bylo zjištěno, zdali domnělá chyba zraku jest pod hranicí schopnosti anebo zdali ji převyšuje, to jest je-li krátkozrakosť nebo dalekozrakosť menší neb větší, nežli se žádá ke klassifikaci dle seznamů *A*, *B*, *C* (po případě *D*) přílohy 2.

Tohoto účelu může lékař vojenský až do jisté meze, která leží v povaze věci samé, dosáhnouti brejlemi, které každá assentní komise po ruce má.

Jsouť to v pouzdře uložené brejle duté čís. 4 a vyduté čís. 6 ku předsevzetí zkoušek čtením pro krátkozraké a dalekozraké, dále v odděleném pouzdře duté brejle čís. 24, čís 16 a čís. 12. Kombinací dvou těchto brejlí lze dosáhnouti ještě dalších stupňů brejlí, neboť položíme-li je těsně nad sebe, obdržíme:

$$\text{čís. } 24 + \text{čís. } 16 \; (\tfrac{1}{24} + \tfrac{1}{16}) = \frac{1}{9^3/_5} \text{ tedy skoro čís. } 10;$$

$$\text{čís. } 24 + \text{čís. } 12 \; (\tfrac{1}{24} + \tfrac{1}{12}) = \tfrac{1}{8} \quad \text{„ právě čís. } 8;$$

$$\text{čís. } 16 + \text{čís. } 12 \; (\tfrac{1}{16} + \tfrac{1}{12}) = \frac{1}{6^6/_7} \quad \text{„ skoro čís. } 7.$$

Pomocí těchto kombinací obdrží tedy lékař vojenský následující čísla brejlí:

	duté	čís. 24. (t. j. 24 palců ohnisko),
	„	čís. 16. („ 16 „ „),
	„	čís. 12. („ 12 „ „),
stupně kombinační	„	čís. 10. („ 10 „ „),
stupně kombinační	„	čís. 8. („ 8 „ „),
stupně kombinační	„	čís. 7. („ 7 „ „),
	„	čís. 4. („ 4 „ „),
	vyduté	čís. 6. („ 6 „ „).

Zkoušeje krátkozrakosť přesvědčí se lékař vojenský nejprvé drže předvedenému před očima nejslabší číslo (duté čís. 24), zdali díváním se skrze ně ostrosť zraku jeho stoupla čili nic. Může-li předvedený brejlemi těmito lépe čísti, t. j. menší písmeny tabule Snellenovy, nežli bez brejlí, *jest zajisté krátkozrakým. Zůstává-li však ostrosť zraku při nasazení brejlí* těch, byť i o něco zlepšena, přece ještě daleko za mírou normální, zkusí lékař vojenský ještě dvě nejbližší čísla duté čís. 16 a duté čís 12. Stoupne-li ostrosť zraku předvedeného jedněmi z těchto brejlí na stupeň normální nebo téměř normální, jest menší měrou krátkozrakým, zajisté ne více než na 12 palců, a může býti klassifikován za schopného ke službě dle seznamu *A* přílohy 2.

Mohla-li ostrosť zraku předvedeného nasazením některých z těchto tří brejlí toliko nepatrnou měrou býti zvýšena, zkusí lékař vojenský, lze-li docíliti dalšího zvýšení silnějším číslem brejlí, drže předvedenému před očima zmíněné výše kombinace dvou brejlí v pořadí uvedeném a duté čís. 4, totiž čísla 10, 8, 7 a 4.

Bylo-li lze teprvé některým z těchto čísel silnějších (však žádným z dotčených dříve slabších) docíliti normální nebo téměř normální ostrosti zraku, jest předvedený vyšší měrou krátkozrakým, stupeň krátkozrakosti (bod vzdálenosti) udává nejslabší číslo, kterým docíleno bylo nejlepší ostrosti zraku.

Měly-li zkoušky zraku dosud uvedené výsledek ten, že předvedený vyšší měrou jest krátkozrakým, má lékař vojenský předsevziti zkoušku čtením, uvedenou v seznamu *D* přílohy 2., čís. řad. 29. Tamtéž se žádá, „aby předvedený mohl některý tiskopis neb kterákoliv jiná

Hat die Prüfung der Sehschärfe selbst bei ganz guter Beleuchtung des Objektes einen zu geringen Werth ergeben, so hat sich der Militär-Arzt zu überzeugen, ob diese Verminderung nicht durch einen nebenbei vorhandenen Sehfehler (Ametropie) insbesondere durch Kurzsichtigkeit bedingt sei, und verbindet so mit der Prüfung der Sehschärfe die ungefähre, jedoch für den Assentplatz ausreichende Bestimmung des Grades der letzteren.

Der Grad der Sehschärfe ist demnach immer erst nach möglichster Korrektion einer etwa gleichzeitig vorhandenen Ametropie anzugeben.

Zur genauen Bestimmung des Grades der Ametropie müßte jedoch bei der Undurchführbarkeit der objektiven Untersuchung mit dem Augenspiegel auf dem Assentplatze jeder Assent-Kommission ein kompleter Brillenkasten zur Verfügung stehen, und müßte die genaue funktionelle Prüfung des Auges vorgenommen werden, welche schließlich dennoch als auf den subjektiven Angaben des Vorgeführten basirend, nach vieler aufgewendeter Mühe und Zeit nur ein wenig verläßliches, für die Beurtheilung der Tauglichkeit also unbrauchbares Ergebniß liefern würde. Es wird daher auch von dem Militär-Arzte auf dem Assentplatze nicht die vollständig genaue, auf den Zoll richtige Bestimmung der Ametropie gefordert, da es hier nicht darauf ankommt, den Fernpunkt-Abstand wissenschaftlich richtig anzugeben, sondern vielmehr darauf, zu konstatiren, ob der angebliche Sehfehler unterhalb der Tauglichkeitsgrenze stehe oder dieselbe übersteige, d. h. ob die Kurz- oder Uebersichtigkeit geringer oder höher sei, als zu der jeweiligen Klassifikation nach den Verzeichnissen A, B, C (eventuell D) der Beilage 2 gefordert wird.

Diesen Zweck wird der Militär-Arzt bis zu einer gewissen, in der Natur der Sache selbst gelegenen Grenze durch die einer jeden Assent-Kommission zur Verfügung gestellten Brillen erreichen können.

Es sind dies die in einem Etui verwahrten Brillen Konkav Nr. 4 und Konvex Nr. 6 zur Vornahme der Leseproben für Kurz- und Uebersichtige, ferner in einem gesonderten Etui die Konkav-Brillen Nr. 24, Nr. 16 und Nr. 12. Durch Kombination zweier dieser Brillen lassen sich noch weitere Brillenwerthe erlangen, denn knapp übereinandergelegt gibt:

Nr. 24 + Nr. 16 $(\frac{1}{24} + \frac{1}{16}) = \frac{1}{9\frac{3}{5}}$ also nahezu Nr. 10;

Nr. 24 + Nr. 12 $(\frac{1}{24} + \frac{1}{12}) = \frac{1}{8}$ „ geradezu Nr. 8;

Nr. 16 + Nr. 12 $(\frac{1}{16} + \frac{1}{12}) = \frac{1}{6\frac{6}{7}}$ „ nahezu Nr. 7.

Unter Beihilfe dieser Kombinationen verfügt demnach der Militärarzt über folgende Brillennummern:

	Konkav	Nr. 24.	(d. i. 24	Zoll	Brennweite),	
	„	Nr. 16.	(„ 16	„	„	),
	„	Nr. 12.	(„ 12	„	„	),
Kombinationswerthe {	„	Nr. 10.	(„ 10	„	„	),
	„	Nr. 8.	(„ 8	„	„	),
	„	Nr. 7.	(„ 7	„	„	),
	„	Nr. 4.	(„ 4	„	„	),
	Konvex	Nr. 6.	(„ 6	„	„	).

Bei der Prüfung auf Kurzsichtigkeit überzeugt sich der Militär-Arzt zuerst durch Vorhalten der schwächsten Nummer (Konkav Nr. 24), ob durch das Sehen durch dieselbe die Sehschärfe des Vorgeführten eine Steigerung erfährt oder nicht. Kann der letztere durch diese Brille besser, d. h. kleinere Buchstaben der *Snellen*'schen Tafel lesen als ohne Brille, so ist er jedenfalls kurzsichtig. Bleibt die Sehschärfe jedoch bei Vorsetzen dieser Brille, wenn auch etwas gebessert, doch noch weit hinter dem normalen Maße zurück, so versucht der Militär-Arzt noch die zwei nächsten Nummern Konkav Nr. 16 und Konkav Nr. 12. Wird die Sehschärfe des Vorgeführten durch eine dieser Brillen auf den normalen oder nahezu normalen Werth gesteigert, so ist derselbe in minderem Grade kurzsichtig, gewiß nicht höher als auf 12 Zoll, und kann als diensttauglich nach dem Verzeichnisse A der Beilage 2 klassifizirt werden.

Konnte die Sehschärfe des Vorgeführten durch das Vorsetzen einer dieser drei Brillen nur in einem unerheblichen Grade gesteigert werden, so versucht der Militär-Arzt, ob eine weitere Steigerung durch eine stärkere Brillennummer erzielt werden kann, indem er ihm die oben erwähnten Kombinationen zweier Brillen in der angeführten Reihenfolge und Konkav Nr. 4 vor die Augen hält, nämlich die Nummern 10, 8, 7 und 4.

Konnte erst durch eine dieser stärkeren (aber durch keine der früher erwähnten schwächeren Nummern die normale oder nahezu normale Sehschärfe erzielt werden, so ist der Vorgeführte in höherem Grade kurzsichtig; der Grad der Kurzsichtigkeit (Fernpunkt) wird durch die schwächste Nummer, mit welcher die beste Sehschärfe erzielt wurde, angezeigt.

Hat sich durch die bis jetzt angeführten Sehprüfungen ergeben, daß der Vorgeführte in einem höheren Grade kurzsichtig sei, so hat der Militär-Arzt die in dem Verzeichnisse D der Beilage 2, Post Nr. 29, angeführte Leseprobe vorzunehmen. Daselbst wird gefordert, „daß der Vorgeführte im Stande sei, eine Druck-

znamení, $^{1}/_{3}$ vídeňské čárky vysoká a přiměřeně široká, brejlemi dutými s ohniskem 4 palců v libovolné vzdálenosti od oka čísti, pokud se týče rozeznati.“

Potřebný tiskopis tištěn jest na zvláštních tabulích, a jest u každé komise assentní po ruce; jiných tiskopisů nebo docela tisku novinářského nesmí při zkoušce čtením naprosto užito býti. Lékař vojenský má ovšem dbáti toho, aby předvedený hleděl skutečně skrze brejle a nikoliv mimo ně, aby je co možná blízko držel před očima a konečně, aby tabule dotyčná byla dobře osvětlena.

O podstatě, spolehlivosti a o tom, pokud této zkoušky čtením upotřebiti lze, nalezne lékař vojenský ve služební knížce *N* — 10 na straně 39. a t. d. zcela podrobná vysvětlení. Zde budiž pouze tolik podotknuto, že dle mnohaleté zkušenosti a dle pokusů co nejčetněji konaných krátkozraký toliko tehdy zadost učiniti může požadavkům této zkoušky čtením, jest-li jeho krátkozrakost silnější nežli $^{1}/_{12}$, kterýžto stupeň také v příloze 2. ustanoven byl za hranici mezi schopností a neschopností. Jestli že předvedený takto je s to, aby zkoušku četl, prokázal nade vši pochybnost výkonem positivním, jejž všichni členové komise kontrolovati mohou, že jest vysokou měrou krátkozrakým, že jeho krátkozrakost jest nejméně $^{1}/_{12}$, a budiž tedy klasifikován dle seznamu *D* přílohy 2.

Dále zde budiž ještě výslovně podotknuto, že zkouška tato pouze v tom případě má moc důkazu, jestliže předvedený skutečně ji čte, a že by nebylo větší nesprávnosti, než neprávě dovozovati, že branný povinník tehdy, nemůže-li zkoušce čtením vyhověti, nemusí býti krátkozrakým nebo jen menší měrou, že tedy musí býti schopným. Že branný povinník nemůže zkoušku čísti, může totiž ještě nejrůznějšími vadami ústroje zrakového, které tu jsou vedle vysoké krátkozrakosti, podmíněno býti; zjistiti vady tyto nemůže býti úlohou lékaře assentujícího a může se tak státi pouze důkladnou prohlídkou v nemocnici.

Jde-li tu snad o dalekozrakost (hypermetropie), nebude při zkoušení ostrosti zraku na místě assentním z pravidla potřebí korrekce této chyby zraku, i nemají tedy komise assentní také po ruce brejlí vydutých, vyjma brejle čís. 6, předepsané pro zkoušku čtením.

Osoby dalekozraké, i vyšší měrou, vyznačují se v letech, ke kterým zde přihlížeti sluší, tedy ve 20. až 24. roku stáří, z pravidla tak dobrou přispůsobivostí, že mohou oko své dobře upraviti jak pro dálku, tak i pro vzdálenosti krátké a skla korrekčního ke zřetelnému vidění nepotřebují. Bude je tedy na místě assentním posuzovati toliko dle výsledku zkoušky ostrosti zraku. Dle toho může také hranice, u které počíná neschopnost dalekozrakého branného povinníka, mnohem výše býti posunuta, než při krátkozrakosti. Dle dosavadního návodu stála hranice schopnosti pro dalekozraké dle podstaty žádané zkoušky čtením při dálce bodu vzdálenosti osmi palců. Jak tato hranice, tak i dosavad obvyklá zkouška čtením byla v tomto návodu podržena, a má ji lékař vojenský předsevzíti ve všech případech, kde dle stavby očí, dle chování se jich při hledění z blízka a dle subjektivního komplexu symptomů vůbec za to míti lze, že osoba dotyčná vyšší měrou jest dalekozraká.

Při této zkoušce se žádá (čís. řad. 30 přílohy 2., seznam *D*), „aby předvedený mohl některý tiskopis nebo kterákoliv jiná znamení, jednu vídeňskou čárku vysoká a přiměřeně široká, brejlemi vydutými s ohniskem 6 palců ve vzdálenosti větší než 12 palců (31 *cm.*) od oka čísti, pokud se týče rozeznati.“

Vyduté brejle čís. 6, jakož i potřebný druh písma, tištěný na podobných tabulích jako pro zkoušku čtením při krátkozrakých, a míru délky ve spůsobě tkanice má po ruce každá komise assentní. Pro tuto zkoušku čtením užiti se smí toliko tabulí, které po ruce jsou, a lékař vojenský má přesně hleděti k tomu, aby tytéž také vskutku ve větší vzdálenosti než 12 palců (31 *cm.*) drženy byly, poněvadž by jinak i méně dalekozrací, ano i krátkozrací zkoušce vyhověti mohli.

Z četných pokusů a ze zkušenosti nabyto bylo přesvědčení, že přihlíží-li se přesně k dotčeným výše podmínkám, dalekozrací toliko tehdy mohou zadost učiniti této zkoušce čtením, jestliže jejich bod vzdálenosti leží blíže u oka než 8 palců, jest-li hypermetropie silnější než $^{1}/_{8}$.

Bližší podrobnosti o podstatě a o mezích spolehlivosti této zkoušky čtením nalezne lékař vojenský v dotčené výše knížce služební na stránce 107. Na tomto místě budiž toliko co nejdůrazněji podotknuto, že tato zkouška čtením, rovněž jako ona pro krátkozraké toliko tehdy poskytne výsledku, jehož lze upotřebiti pro posouzení schopnosti předvedeného, může-li tento zkoušce té skutečně vyhověti; neboť pak positivním výkonem, který všichni členové komise poznati mohou, prokázal, že jeho dalekozrakost přesahuje hranici schopnosti ($^{1}/_{8}$), že jest neschopen a že má býti klassifikován dle seznamu *D*, čís. řad. 30, příloha 2. Nemůže-li předvedený zkoušku čísti, nemůže lékař vojenský z tohoto záporného výsledku dokonce souditi o stupni jeho dalekozrakosti, neboť branný povinník může vždycky ještě vysokou měrou býti dalekozrakým, vedle toho však trpěti jinou chybou, která ostrosť zraku značně zmenšuje, jak

schrift oder beliebige andere Zeichen von $1/_{3}$ Wiener-Linie Höhe und entsprechender Dicke mit einer Konkav-Brille von 4 Zoll Brennweite in beliebiger Entfernung vom Auge zu lesen, beziehungsweise zu erkennen."

Die erforderliche Druckschrift ist auf eigene Probescheiben gedruckt, bei jeder Assent-Kommission vorhanden und dürfen andere Druckschriften oder gar Zeitungsdruck bei Vornahme der Leseprobe durchaus nicht verwendet werden. Der Militär-Arzt hat wohl darauf zu achten, daß der Vorgeführte wirklich durch die Brille und nicht an derselben vorbeisehe, daß er dieselbe möglichst nahe vor die Augen halte und endlich, daß die Probescheibe gut beleuchtet sei.

Ueber die Wesenheit, Verläßlichkeit und über die Grenzen der Brauchbarkeit dieser Leseprobe findet der Militär-Arzt in dem Dienstbuche N — 10 auf Seite 39 u. s. w. die ausführlichsten Erläuterungen. Hier sei nur soviel bemerkt, daß nach vieljähriger Erfahrung und nach den zahlreichsten Versuchen ein Kurzsichtiger den Anforderungen dieser Leseprobe nur dann Genüge leisten kann, wenn seine Kurzsichtigkeit stärker ist als $1/_{12}$, welcher Grad auch in der Beilage 2 als Grenze zwischen der Tauglichkeit und Untauglichkeit festgestellt wurde. Wenn der Vorgeführte die Probe also zu lesen im Stande ist, so hat er in unzweifelhafter Weise durch eine positive, von allen Kommissions-Mitgliedern kontrolirbare Leistung dargethan, daß seine Kurzsichtigkeit eine hochgradige, zum mindesten $1/_{12}$ sei, und er ist demnach nach dem Verzeichnisse D der Beilage 2 zu klassifiziren.

Weiter sei hier noch ausdrücklich hervorgehoben, daß diese Probe nur in dem Falle eine Beweiskraft habe, wenn sie der Vorgeführte wirklich liest, und daß nichts unrichtiger wäre, als der falsche Rückschluß, daß der Wehrpflichtige dann, wenn er der Leseprobe nicht genügen kann, nicht oder nur in geringerem Grade kurzsichtig, also tauglich sein müsse. Das Unvermögen, die Probe zu lesen, kann nämlich noch durch die mannigfaltigsten, neben einer hochgradigen Kurzsichtigkeit bestehenden Schäden des Sehorganes bedingt sein; diese zu konstatiren kann nicht Sache des assentirenden Arztes sein und kann nur durch eine gründliche Untersuchung im Spitale erfolgen.

Bei etwa vorhandener Uebersichtigkeit (Hypermetropie) wird bei der Prüfung der Sehschärfe auf dem Assentplatze in der Regel eine Korrektion dieses Sehfehlers nicht nothwendig sein, und es sind den Assent-Kommissionen deshalb auch keine Konvex-Gläser, außer der zur Vornahme der Leseprobe vorgeschriebenen Nr. 6 zur Verfügung gestellt.

Uebersichtige Individuen selbst höheren Grades haben in den Jahren, welche hier in Betracht kommen, also im 20. bis 24. Lebensjahre, in der Regel ein so gutes Akkomodations-Vermögen, daß sie sich sowohl für die Ferne, als auch für kurze Distanzen gut einstellen können und eines Korrektions-Glases zum deutlichen Sehen nicht bedürfen. Sie werden auf dem Assentplatze daher lediglich nach dem Ergebnisse der Sehschärfe-Prüfung zu beurtheilen sein. Demgemäß kann auch die Grenze, bei welcher die Untauglichkeit eines übersichtigen Wehrpflichtigen beginnt, viel höher hinaufgerückt werden, als bei der Kurzsichtigkeit. Nach der bisherigen Instruktion stand die Tauglichkeitsgrenze für Uebersichtige nach der Wesenheit der geforderten Leseprobe bei einem Fernpunkt-Abstande von acht Zoll. Sowohl diese Grenze, als auch die bisher in Uebung gestandene Leseprobe wurde in der vorliegenden Instruktion beibehalten und hat der Militär-Arzt dieselbe in allen Fällen vorzunehmen, wo der Bau der Augen, das Verhalten beim Nahesehen und der subjektive Symptomen-Komplex überhaupt die Annahme einer stärkeren Uebersichtigkeit nahelegen.

Bei dieser Probe wird gefordert (Post Nr. 30 der Beilage 2, Verzeichniß D), „daß der Vorgeführte im Stande sei, eine Druckschrift oder beliebige andere Zeichen von einer Wiener-Linie Höhe und entsprechender Dicke mit einer Konvex-Brille von 6 Zoll Brennweite in einer Entfernung von mehr als 12 Zoll (31 *cm*) vom Auge zu lesen, beziehungsweise zu erkennen."

Die Brille Konvex Nr. 6, sowie die erforderliche Schriftgattung, auf ähnlichen Scheiben wie für die Leseprobe bei Kurzsichtigen gedruckt und ein bandförmiges Längenmaß ist bei jeder Assent-Kommission vorhanden. Zur Vornahme dieser Leseprobe dürfen nur die vorhandenen Probescheiben verwendet werden, und der Militär-Arzt hat genau zu kontroliren, daß dieselben auch wirklich in einer größeren Entfernung als 12 Zoll (31 *cm*) gehalten werden, weil sonst auch minder Uebersichtige, selbst Kurzsichtige der Probe genügen könnten.

Ausgedehnte Versuche und die Erfahrung haben gelehrt, daß bei genauer Berücksichtigung der vorerwähnten Kautelen dieser Leseprobe Uebersichtige nur dann Genüge leisten können, wenn ihr Fernpunkt näher am Auge liegt als 8 Zoll, wenn die Hypermetropie stärker ist als $1/_{8}$.

Die näheren Ausführungen über die Wesenheit und über die Grenzen der Verläßlichkeit dieser Leseprobe findet der Militär-Arzt in dem vorerwähnten Dienstbuche auf Seite 107. An dieser Stelle sei nur nachdrücklichst hervorgehoben, daß dieselbe ebenso wie die Leseprobe für Kurzsichtige nur dann ein brauchbares Ergebniß für die Beurtheilung der Tauglichkeit des Vorgeführten liefert, wenn ihr der letztere thatsächlich genügen kann; denn dann hat er durch eine positive, von allen Kommissions-Mitgliedern erkennbare Leistung dargethan, daß seine Uebersichtigkeit die Tauglichkeitsgrenze ($1/_{8}$) übersteige, daß er untauglich und nach dem Verzeichniß D, Post 30, Beilage 2, zu klassifiziren sei. Vermag der Vorgeführte die Probe nicht zu lesen, so kann der Militär-Arzt aus diesem negativen Ergebnisse durchaus keinen Schluß auf den Grad der vorhandenen Uebersichtigkeit ziehen, denn der Wehrpflichtige kann immerhin noch in einem hohen Grade übersichtig, nebenbei aber mit einem anderen Defekte behaftet sein, welcher die Sehschärfe erheblich

se právě při nejvyšších stupních hypermetropie z pravidla stává. Také v tomto případě lze skutkovou povahu věci najisto postaviti toliko důkladnou prohlídkou.

Půjde-li tedy lékař vojenský takovým spůsobem před se, jak právě uvedeno, bude moci již na místě assentním s konečnou platností posouditi:

1. všecky, kteří udávají, že špatně vidí, při kterých však zkouškou zraku při dobrém osvětlení tabulí pro zkoušku tu prokázán byl stupeň ostrosti zraku, který postačuje pro klassifikaci dle seznamu *A* nebo *B* přílohy 2., čís. řad. 16;

2. všecky, kteří menší měrou než $^1/_{12}$ jsou krátkozrací, mohla-li krátkozrakosť korrigována býti některými z brejlí čís. 24, 16 a 12;

3. všecky, kteří vyšší měrou jsou krátkozrací (přes $^1/_{12}$), mohou-li zkoušku čísti;

4. všecky, kteří menší měrou jsou dalekozrací než $^1/_8$ s dostatečnou ostrostí zraku;

5. všecky, kteří vyšší měrou jsou dalekozrací, mohou-li zkoušku čísti.

Naproti tomu všickni branní povinníci, kteří udávají, že zrak jejich jest nějak pokažen, při kterých však lékař vojenský na místě assentním určitého úsudku o spůsobu a stupni vady podati nemůže, anebo při kterých za to míti lze, že na výsledek docílený nepříznivé poměry místa assentního značnou měrou působily, anebo že úsudek, utvořený dle výpovědí a odpovědí předvedených o vadě jejich, se skutečností nesouhlasí a pro podezření klamu nebo přeháněni jen s opatrností jej sobě tvořiti třeba, musí za účelem přesné a důkladné vědecké prohlídky odevzdáni býti do nejbližší nemocnice vojenské a mohou býti klassifikováni teprvé na základě dobrého zdání z nemocnice podaného.

B.

Jak sluší před se jíti při zkoušení sluchu.

Zkoušky sluchu pro řeč konati se mají v místnosti uzavřené, co možná tiché, s použitím akcentované (jasně vyslovované) řeči po šeptmu, a sice má býti šeptaná řeč ta tak silná, aby ten, kdo má sluch normální, jednotlivým slovům ve volném prostranství při mírném pohybu vzduchu a klidném okolí na 2 metry jasně rozuměl tak, by je mohl opakovati. Což v místnosti uzavřené odpovídá prostřední normální dálce sluchové 22 metrů pro akcentovanou řeč po šeptmu.

Při zkoušení ostrosti sluchu pro řeč užito buď jednotlivých nesouvislých slov, vyslovovaných co možná stejně silně, při čemž jedno a totéž slovo nebudiž opakováno a k tomu hleděno buď, aby samohlásky jistěji a ve větší vzdálenosti pochopovány byly než souhlásky. Také budiž dbáno toho, aby předvedený to, co lékař mluví, nemohl mu čísti na ústech.

Každé z obou uší musí prohlédnuto býti o sobě a to tak, aby při zkoušce jednoho ucha druhé co možná vzduchoprázdně navlhčeným prstem uzavřeno a ucho zkoumané přímo k mluvícímu obráceno bylo. K zamezení klamu jest při jednostranné nedoslýchavosti důležito, aby ucho normálně slyšící bylo přesně uzavřeno.

Aby v případech pochybných nabyto bylo přesvědčení, zdali osoba prohlédnutá řeč mluvenou slyšela pouze uchem chorým, a nikoliv uchem, které slyší normálně, odporoučí se, aby k vůli zkoušce opáčné oba sluchovody pevně byly uzavřeny. Slyší-li osoba dotyčná, když jí choré ucho bylo uzavřeno, řeč mluvenou v téže vzdálenosti ještě jako dříve, jest jisto, že slyšela uchem normálním; naopak jest nepochybno, že před uzavřením chorého ucha slyšela tímto uchem.

Má-li lékař předvedeného v podezření, že se přetvařuje, vykonati má zkoušku sluchu pro řeč, zavázav mu oči, při čemž má hleděti k tomu, aby týž nepozoroval, že lékař jej zkoušející vzdálenosti změnil.

---

herabsetzt, wie dies gerade bei den höchsten Graden der Hypermetropie in der Regel vorkommt. Auch in diesem Falle kann nur eine genaue Untersuchung den wirklichen Thatbestand feststellen.

Bei dem eben angeführten Vorgange wird der Militär-Arzt daher bereits auf dem Assentplatze endgiltig beurtheilen können:

1. alle angeblich Schlechtsehenden, bei welchen die Sehprüfung jedoch bei guter Beleuchtung der Sehproben einen für die Klassifikation nach Verzeichniß A oder B der Beilage 2, Post 16 ausreichenden Sehschärfegrad erwiesen hat;

2. alle in geringerem Grade Kurzsichtigen als $^1/_{12}$, wenn die Kurzsichtigkeit mit einem der Gläser Nr. 24, 16 und 12 korrigirt werden konnte;

3. alle in höherem Grade Kurzsichtigen (über $^1/_{12}$), wenn sie die Probe lesen können;

4. alle in geringerem Grade Uebersichtigen, als $^1/_8$ mit genügender Sehschärfe;

5. alle in höherem Grade Uebersichtigen, wenn sie die Probe lesen können.

Alle jene Wehrpflichtigen hingegen, welche angeben, mit einer Sehstörung behaftet zu sein, bei welchen der Militär-Arzt jedoch auf dem Assentplatze ein sicheres Urtheil über die Art und den Grad des Gebrechens nicht abzugeben vermag, oder bei welchen die Annahme nahe liegt, daß das erhaltene Ergebniß durch die ungünstigen Verhältnisse des Assentplatzes in erheblichem Grade beeinflußt wurde, oder daß das aus den Aussagen und Antworten der Vorgeführten geschöpfte Urtheil über ihr Gebrechen der Wirklichkeit nicht entspreche und wegen des Verdachtes auf Täuschung oder Uebertreibung nur mit Vorsicht aufzunehmen sei, müssen behufs einer genauen und gründlichen wissenschaftlichen Untersuchung an das nächste Militär-Spital übergeben und können erst auf Grundlage des von dort aus abgegebenen Gutachtens klassifizirt werden.

B.

Vorgang bei Vornahme von Hörprüfungen.

Die Hörprüfungen für die Sprache sind in einem geschlossenen, möglichst geräuschlosen Raume mit Benützung der accentuirten (deutlich ausgesprochenen) Flüstersprache vorzunehmen, und zwar soll letztere von einer solchen Intensität sein, daß einzelne Worte vom Normal-Hörenden im Freien bei mäßig bewegter Luft und Ruhe der Umgebung auf 2 Meter zum Nachsprechen deutlich verstanden werden. Dies entspricht im geschlossenen Raume einer mittleren normalen Hörweite von 22 Meter für die accentuirte Flüstersprache.

Bei der Prüfung der Hörschärfe für die Sprache sind einzelne unzusammenhängende, mit möglichst gleichmäßiger Intensität auszusprechende Worte zu benützen, wobei die Wiederholung ein und desselben Wortes zu vermeiden und darauf Rücksicht zu nehmen ist, daß die Vokale sicherer und in größerer Distanz percipirt werden, als Konsonanten. Auch ist darauf zu achten, daß das Gesprochene nicht vom Munde abgelesen werden könne.

Jedes der beiden Ohren muß gesondert geprüft werden in der Art, daß bei der Prüfung des einen Ohres das andere möglichst luftdicht mit dem befeuchteten Finger verschlossen ist und das zu prüfende Ohr direkt dem Sprechenden zugewendet ist. Um Täuschungen hintanzuhalten, ist bei einseitiger Schwerhörigkeit die exacte Verschließung des normal hörenden Ohres von Wichtigkeit.

Um sich in zweifelhaften Fällen zu überzeugen, ob der Untersuchte das Gesprochene nur mit dem kranken und nicht mit dem normal funktionirenden Ohre gehört hat, empfiehlt es sich, als Gegenprobe beide Gehörgänge fest zu verschließen. Wird nach Verschluß des kranken Ohres das Gesprochene in derselben Distanz noch gehört wie früher, so ist sichergestellt, daß mit dem normalen Ohre gehört wurde; umgekehrt ist es zweifellos, daß vor der Verschließung des kranken Ohres mit diesem gehört wurde.

Bei Verdacht der Simulation ist die Hörprüfung für die Sprache bei verbundenen Augen vorzunehmen und darauf zu sehen, daß der zu Untersuchende den Wechsel der Distanzen von Seite des Prüfers nicht bemerke.

Seznam vad,

která

A. jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné;

B. jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně;

C. schopnosť jeho ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz jeho dovolují teprve ve II. neb některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní;

D. na vždy neschopným jej činí a jsou důvodem, aby již v I. třídě životní byl vymazán.

Verzeichniß jener Gebrechen,

welche

A. bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben;

B. bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr zulassen;

C. die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden;

D. für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.

Čís. řad.	Kde jest vada		Seznam *A.* Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	Seznam *B.* Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
1	I. Na hlavě a sice:	*a)* Na lebce	Nepatrné odchylky od velikosti a podoby normální lebky.	
2	I. Na hlavě a sice:	*a)* Na lebce	Holohlavosť pouze na temeni hlavy, jednotlivá bezvlasá místa.	
3	I. Na hlavě a sice:	*a)* Na lebce	Pohyblivé neb s kostí srostlé jizvy na místech, na něž pokryvka, kterou voják má na hlavě, netlačí.	Pohyblivé nebo s kostí srostlé jizvy také na místech, na něž pokryvka hlavy tlačí. (Správní ústavy zásobní a oděvní. Sbor námořnický.)
4	I. Na hlavě a sice:	*a)* Na lebce	Po delší dobu trvající nepatrné vtlačeniny kostí bez škodného vlivu na činnosť mozku.	
5	I. Na hlavě a sice:	*b)* Na obličeji	Znamení od narození a malé otekliny povahy neškodné, které muže nápadně neznetvořují.	
6	I. Na hlavě a sice:	*b)* Na obličeji		
7	I. Na hlavě a sice:	*b)* Na obličeji		
8	I. Na hlavě a sice:	c) Na ústrojí sluchovém	Oslabení ostrosti sluchu na obou uších až do dálky sluchové 8 metrů.	Nedoslýchavosť na obou uších s dálkou sluchovou až do 4 metrů. (Sbor zdravotní, správní ústavy zásobní a oděvní).

K čísl. řad. 8 až 10. V příčině dálky sluchové (čímž zde vždy rozuměti jest dálku sluchovou pro akcentovanou řeč po šeptmu) a zkoušení sluchu viz §. 10 návodu.

Seznam *C.* Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	**Seznam *D.*** Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
	Tak značné znetvoření hlavy, že muž předepsanou pokryvku hlavy nemůže nositi.*
Ztráta největší části vlasů na hlavě.	Nezhojitelná úplná holohlavosť.*
Větší bolestné jizvy na místech, na něž tlačí pokryvka, kterou voják má na hlavě.	
	Nedostatek jednotlivých částí kostí lebečných.
	Znamení od narození a otekliny, které značně znetvořují obličej aneb jsou povahy škodné.
Navyklé chorobné trhání svalů lícních tak značné, že řeči jest na překážku.	
	Nezhojitelné píštěle slinné.
Zjištěná nedoslýchavosť na o b o u uších s dálkou sluchovou pod 4 metry.	

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen		Verzeichniß A. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	Verzeichniß B. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr zulassen.
1	I. Am Kopfe, und zwar:	a) Am Schädel	Geringe Abweichungen von der Größe und Form des normalen Schädels.	
2			Blos auf den Scheitel beschränkte Kahlköpfigkeit, einzelne haarlose Stellen.	
3			Bewegliche oder mit dem Knochen verwachsene Narben an Stellen, welche durch die Kopfbedeckung des Soldaten nicht gedrückt werden.	Bewegliche oder mit dem Knochen verwachsene Narben auch an Stellen, welche durch die Kopfbedeckung gedrückt werden. (Verpflegs- und Montur-Verwaltungs-Anstalten. Matrosen-Korps.)
4			Seit längerer Zeit bestehende geringgradige Knocheneindrücke ohne nachtheiligen Einfluß auf die Gehirnthätigkeit.	
5		b) Am Gesichte	Muttermale und kleine Geschwülste gutartiger Natur ohne auffallende Entstellung des Mannes.	
6				
7				
8		c) Am Gehör-Organe	Herabsetzung der Hörschärfe auf **beiden** Ohren bis zu einer Hörweite von 8 Meter.	Schwerhörigkeit auf **beiden** Ohren mit einer Hörweite bis zu 4 Meter. (Sanitäts-Truppe, Verpflegs- und Montur-Verwaltungs-Anstalten.)

Zu Post Nr. 8 bis 10. Ueber Hörweite (womit hier stets nur jene für die akcentuirte Flüstersprache zu verstehen ist) und Hörprüfung siehe §. 10 der Instruktion.

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	Verzeichniß D. Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
	Verunstaltung des Kopfes in so hohem Grade, daß die vorschriftsmäßige Kopfbedeckung nicht getragen werden kann.*
Verlust des größten Theiles der Kopfhaare.	Unheilbare gänzliche Kahlköpfigkeit.*
Größere empfindliche Narben an Stellen, auf welche die Kopfbedeckung des Soldaten einen Druck ausübt.	
	Mangel einzelner Theile der Schädelknochen.
	Muttermale und Geschwülste mit bedeutender Entstellung des Gesichtes oder bösartigem Charakter.
Habituelles krankhaftes Zucken der Gesichtsmuskeln in dem Grade, daß das Sprechen behindert wird.	
	Unheilbare Speichelfisteln.
Konstatirte Schwerhörigkeit auf beiden Ohren mit einer Hörweite unter 4 Meter.	

Čís. řad.	Kde jest vada	Seznam *A*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.		Seznam *B*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.	
9	I. Na hlavě, a sice: *c*) na ústrojí sluchovém	Oslabení ostrosti sluchu na jednom uchu až do dálky sluchové 4 metrů, kdežto druhé ucho slyší úplně normálně.		Nedoslýchavosť na jednom uchu s dálkou sluchovou až do 2 metrů, kdežto druhé ucho slyší úplně normálně. (Spůsobilosť jako pod číslem řad. 8.)	
10		Částečná ztráta boltce, pak zrůdnosti a neškodné novotvary na vnějším uchu, když jest tu dálka sluchová udaná pod *A* 8 neb *A* 9.		Částečná ztráta boltce, pak zrůdnosti a neškodné novotvary na vnějším uchu, když jest tu dálka sluchová udaná pod *B* 8 nebo *B* 9. (Spůsobilosť jako pod čís. řad. 8.)	
11		Vrozené neb spůsobené zúžení vnějšího zvukovodu, jestliže choroba je podmiňující již pominula.	Když jest tu dálka sluchová udaná pod *A* 8 neb *A* 9.	Vrozené neb spůsobené zúžení zvukovodu, jestliže choroba je podmiňující již pominula. (Spůsobilosť jako pod čís. řad. 8.)	Když jest tu dálka sluchová udaná pod *B* 8 neb *B* 9.
12		Nepatrné, schopnosť o sobě nevylučující choroby vnějšího a vnitřního ucha a jich následky.		Nepatrné, schopnosť o sobě nevylučující choroby vnějšího a vnitřního ucha a jich následky. (Spůsobilosť jako pod čís. řad. 8.)	
13					
14					
15					

K čís. řad. 12. Častěji se vyskytující, sem náležející choroby jsou:
a) Na vnějším uchu: výkost exostose, zúžení, jizvy, zvápenatělosť, zkalení a vtažení blány bubínkové.
b) Ve středním uchu: Všecky spůsoby prostého katarrhového zanětu středního ucha, spolu s postupy přilípavými jej podmiňujícími.

Seznam *C.* Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	**Seznam *D.*** Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
Zjištěná nedoslýchavosť na jednom uchu s dálkou sluchovou pod 2 metry.	
	Ztráta boltce.*
	Vrozené neb spůsobené úplné uzavření vnějšího zvukovodu jen také na jednom uchu.
Trvalé protržení bubínku bez rozdílu, zdali choroba je spůsobivší tu ještě jest nebo již pominula.	
Všecky spůsoby chronického hnisavého zánětu ve středním uchu, spolu s komplikacemi jeho.	

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen	Verzeichniß A. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.		Verzeichniß B. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr, zulassen.	
9	I. Am Kopfe, und zwar: c) Am Gehör-Organe.	Herabsetzung der Hörschärfe auf einem Ohre bis zu einer Hörweite von 4 Meter, bei vollkommen normalem Gehör am zweiten Ohre.		Schwerhörigkeit auf einem Ohre mit einer Hörweite bis zu 2 Meter, bei vollkommen normalem Gehör am zweiten Ohre. (Eignung wie in Post Nr. 8).	
10		Theilweiser Verlust einer Ohrmuschel, dann Mißbildungen und gutartige Neubildungen am äußeren Ohre, bei Vorhandensein der in A 8 oder A 9 angegebenen Hörweite.		Theilweiser Verlust einer Ohrmuschel, dann Mißbildungen und gutartige Neubildungen am äußeren Ohre, bei Vorhandensein der in B 8 oder B 9 angegebenen Hörweite. (Eignung wie in Post Nr. 8).	
11		Angeborene oder erworbene Verengerungen des äußeren Gehörganges, wenn der die letzteren bedingende Krankheitsprozeß bereits abgelaufen ist.	Bei Vorhandensein der in A 8 oder A 9 angegebenen Hörweite.	Angeborene oder erworbene Verengerungen des Gehörganges, wenn der die letzteren bedingende Krankheitsprozeß bereits abgelaufen ist. (Eignung wie in Post Nr. 8).	Bei Vorhandensein der in B 8 oder B 9 angegebenen Hörweite.
12		Nicht erhebliche, die Tauglichkeit an und für sich nicht ausschließende Erkrankungen des äußeren und mittleren Ohres und deren Folgezustände.		Nicht erhebliche, die Tauglichkeit an und für sich nicht ausschließende Erkrankungen des äußeren und mittleren Ohres und deren Folgezustände. (Eignung wie in Post Nr. 8).	
13					
14					
15					

Zu Post Nr. 12. Die häufiger vorkommenden, hieher gehörigen Erkrankungen sind:

a) Am äußeren Ohre: Ohrenschmalzpfröpfe Exostosen, Verengerungen, Narben, Verkalkungen, Trübungen und Einziehungen am Trommelfelle.

b) Im mittleren Ohre: Alle Formen der einfachen katarrhalischen Mittelohrenentzündung sammt den durch sie bedingten Adhäsiv-Prozessen.

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	**Verzeichniß D.** Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
Konstatirte Schwerhörigkeit auf einem Ohre mit einer Hörweite unter 2 Meter.	
	Verlust einer Ohrmuschel.*
	Angeborene oder erworbene totale Verschließung des äußeren Gehörganges auch nur an einem Ohre.
Bleibende Durchlöcherung des Trommelfelles, ohne Rücksicht, ob der zu Grunde liegende Krankheitsprozeß noch vorhanden oder bereits abgelaufen ist.	
Alle Formen der chronisch-eiterigen Entzündung im mittleren Ohre sammt deren Komplikationen.	

Čís. řad.	Kde jest vada		Seznam *A*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	Seznam *B*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
16	I. Na hlavě a sice:	*d*) Na očích a jejich okolí	Oslabení ostrosti zraku, pokud poslednější obnáší více než polovici ostrosti normální.	Oslabení ostrosti zraku, jestli-že poslednější obnáší na jednom oku více než polovici, na druhém však méně než polovici až ke $^1/_4$ normální ostrosti (řemeslníci ústavů zbrojnictva dělostřeleckého a vozotajského správních ústavů zásobních a oděvních).
17			Částečný nedostatek řas, jsou-li jinak okraje víček zdrávy.	
18			Neškodné vředy na víčkách očních, které neznetvořují a pohyb víček podstatně neruší.	
19				
20				
21			Obvodní jizvy a zákaly rohovky, nespadají-li žádnou částí v obvod zřítelnice prostředně široké; opsané centrální skvrny rohovky, obnáší-li ostrosť zraku více než polovici ostrosti normální. Úzká, tenká povlaka, jestli že špička její nepřesahuje přes okraj rohovky více než o 2 *mm*.	Opsané centrální skvrny rohovky, obnáší-li ostrosť zraku na jednom oku více než polovici, na druhém více než $^1/_4$ normální ostrosti. (Správní ústavy zásobní a oděvní).

K čís. řad. 16, A, B, C. Ovšem po korrekci chyb lomu, jsou-li tu jaké (§. 7 návodu).

Seznam *C.* Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	Seznam *D.* Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
Oslabení ostrosti zraku, jestli-že poslednější na lepším oku obnáší méně než polovici ostrosti normální, aneb obnáší-li ostrosť zraku na jednom oku méně než $\frac{1}{4}$ ostrosti normální, a to i tehdy, jest-li ostrosť zraku druhého oka normální.	
Chronický zánět okrajů víček (Blepharitis ciliaris) se svými následky, jako: trvalé zhuštění a jizvovité znetvoření, nezhojitelný nedostatek největší části řas, nezhojitelné jich obrácení do vnitř nebo ven (Trichiasis, Distichiasis).	
Velké, znetvořující, pohyb víček ztěžující vředy na víčkách, zchlípení některého víčka do vnitř nebo ven ve všech spůsobech a stupních, částečná srostlost víček mezi sebou neb s bulvou; ochrnutí svalů víčka pohybujících ve všech spůsobách a stupních.	Nedostatek víčka aneb i jen značné části jeho. Úplná srostlosť víček mezi sebou neb s bulvou.*)
Chronický hlenotok váčku slzního, píštěl slzního váčku, zvyklé kapání slz.	
Trachom (zrnitý zánět spojivky) u vysokém stupni.	Jizvovité znetvoření spojivky ve vyšší míře.
Centrální zákaly a jizvy rohovky, jestli-že podmíněné jimi zmenšení ostrosti zraku na lepším oku obnáší méně než polovici ostrosti normální.	Rozšíření rohovky a duhovky ve všech spůsobech a stupních (Keratoconus, Staphyloma cicatriceum). Rozšíření předního pásu škárového (přední bělimový Staphylom, Cirsophthalmus.)

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen		Verzeichniß A. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	Verzeichniß B. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr, zulassen.
16	I. Am Kopfe, und zwar:	d) An den Augen und deren Umgebung	Herabsetzung der Sehschärfe, solange die letztere mehr als die Hälfte der normalen beträgt.	Herabsetzung der Sehschärfe, wenn letztere auf dem einen Auge mehr als die Hälfte, auf dem anderen aber weniger als die Hälfte bis zu $\frac{1}{4}$ der normalen beträgt (Professionisten der Anstalten des Artillerie- und Train-Zeugswesens, Verpflegs- und Montur-Verwaltungs-Anstalten).
17			Theilweiser Mangel der Augenwimpern bei sonst gesunder Beschaffenheit der Lidränder.	
18			Gutartige, nicht entstellende und die Bewegung der Lider nicht wesentlich beirrende Geschwülste an den Augenlidern.	
19				
20				
21			Periphere Narben und Trübungen der Hornhaut, wenn sie mit keinem Theile in den Bereich der mittelweiten Pupille fallen; umschriebene zentrale Fleckchen der Hornhaut, wenn die Sehschärfe mehr als die Hälfte der normalen beträgt. Ein schmales, dünnes Flügelfell, wenn dessen Spitze den Hornhautrand nicht mehr als auf *2mm* überragt.	Umschriebene zentrale Flecke der Hornhaut, wenn die Sehschärfe auf einem Auge mehr als die Hälfte, auf dem anderen mehr als $\frac{1}{4}$ der normalen beträgt. (Verpflegs- und Montur-Verwaltungs-Anstalten).

Zu Post Nr. 16, A, B, C. Selbstverständlich nach Correktion etwaiger Refraktions-Fehler (§. 7 der Instruktion).

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	Verzeichniß D. Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
Herabsetzung der Sehschärfe, wenn letztere auf dem besseren Auge weniger als die Hälfte der normalen beträgt, oder wenn die Sehschärfe auf dem einen Auge weniger als $1/4$ der normalen beträgt, und zwar auch dann, wenn die Sehschärfe des anderen Auges normal ist.	
Chronische Entzündungen der Augenlidränder (Blepharitis ciliaris) mit ihren Folgezuständen, als: ständige Verdickung und narbige Verbildung, unheilbarer Mangel des größten Theiles der Wimpern, deren unheilbare Ein- oder Auswärtskehrung (Trichiasis, Distichiasis).	
Große entstellende, die Bewegung der Lider erschwerende Geschwülste an den Lidern, Einwärts- oder Auswärtsstülpung eines Lides in allen Formen und Graden, theilweise Verwachsung der Lider untereinander oder mit dem Augapfel; Lähmung der die Augenlider bewegenden Muskeln in allen Formen und Graden.	Mangel eines Augenlides oder selbst nur eines beträchtlichen Theiles desselben. Totale Verwachsung der Lider untereinander oder mit dem Augapfel.*
Chronische Thränensack-Blennorrhöe, Thränensackfistel, habituelles Thränenträufeln.	
Hochgradiges Trachom.	Narbige Verbildung der Bindehaut im größeren Umfange.
Zentrale Trübungen und Narben der Hornhaut, wenn die durch dieselben bedingte Verminderung der Sehschärfe auf dem besseren Auge weniger als die Hälfte der normalen beträgt.	Ausdehnungen der Hornhaut und Iris in allen Formen und Graden (Keratoconus, Staphyloma cicatriceum). Ausdehnungen der vorderen Lederhautzone (vorderes Scleral-Staphylom, Cirsophthalmus).

Čís. řad.	Kde jest vada	Seznam *A.* Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	Seznam *B.* Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
22	I. Na hlavě, a sice: *d)* Na očích a jejich okolí		Srostlosť duhovky s rohovkou nebo s předním pouzdrem čočky, má-li podobu bodu neb jest-li jen nepatrně rozšířena a nejeví-li se na předním pouzdru nějaké nasedliny. (Spůsobilosť jako pod čís. řad. 8).
23		Šilhání levého oka, jest-li že jeho centrální ostrosť zraku obnáší více než polovici ostrosti normální.	Šilhání pravého oka, jest-li že jeho centrální ostrosť zraku obnáší nejméně polovici ostrosti normální. (Spůsobilosť jako pod čís. řad. 8).
24		Mírné vyčnívání jednoho oka neb obou očí, jež není spůsobeno nějakým novotvarem neb zánětlivými případy.	
25			
26			
27			
28			
29		Krátkozrakosť (Myopie) až do dalekosti bodu vzdálenosti 12 palců.	Krátkozrakosť až do dalekosti bodu vzdálenosti 8 palců při dobré ostrosti zraku. Jednoroční dobrovolníci: medikové, farmaceuti a zvěrolékaři. Jednoroční dobrovolníci sboru zdravotního. Správní ústavy oděvní.

Seznam *C*. Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprve ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	Seznam *D*. Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
Připojení okraje zornice více než s polovici objemu jeho na rohovku neb přední pouzdro nasedliny na předním pouzdru.	Uzavření zornice; přirozené rozpoltění duhovky (Coloboma), jizvy, úbytě neb částečné odloučení duhovky od svazu řasového.
Šilhání jednoho oka, obnáší-li jeho centrální ostrosť zraku méně než polovici ostrosti normální.	
Šikmé postavení jednoho oka ve všech stupních a podobách; ochrnutí svalů bulvu pohybujících.	Mžikavosť očí (Nystagmus), vyčnívání bulvy z dutiny oční (Exophthalmus).
	Šedý zákal, t. j. zakalení čočky ve všech podobách a stupních; nedostatek nebo změny v poloze čočky (Ectopie, Luxatio).
	Stálé přízračnosti ústrojů vnitřních, zejmena přístroje světlo vnímajícího, nechť jsou podmíněny vrozenými útvary rušivými (zrůdnostmi) nebo nemocemi předcházejícími.
	Úbytě bulvy ve všech spůsobech a stupních, nedostatek (ztráta) jednoho oka. Slepota jednoho oka.
	Náběl (nedostatek barviny, Albinismus) očí.
Krátkozrakosť s dálkou bodu vzdálenosti 12 a méně palců, jestliže branný povinník zkoušku v *D* uvedenou nečte.	Krátkozrakosť s dálkou bodu vzdálenosti 12 a méně palců, jest-li branný povinník s to, aby tiskopis neb kterékoliv jiné známky $^1/_3$ vídeňské čárky vysoké a přiměřeně široké brejlemi dutými s ohniskem 4 palců v kterékoli vzdálenosti od oka četl — pokud se týče rozeznal.

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen		Verzeichniß A. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	Verzeichniß B. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr, zulassen.
22	I. Am Kopfe, und zwar:	d) An den Augen und deren Umgebung		Verwachsungen der Regenbogenhaut mit der Hornhaut oder der Vorderkapsel der Linse, wenn sie punktförmig oder nur von geringer Ausdehnung sind und die Vorderkapsel keine Auflagerungen zeigt. (Eignung wie in Post Nr. 8).
23			Schielen des linken Auges, wenn dessen zentrale Sehschärfe mehr als die Hälfte der normalen beträgt.	Schielen des rechten Auges, wenn dessen zentrale Sehschärfe mindestens die Hälfte der normalen beträgt. (Eignung wie in Post Nr. 8).
24			Mäßiges, durch keine Neubildung oder entzündliche Vorgänge veranlaßtes Hervortreten eines Auges oder beider Augen.	
25				
26				
27				
28				
29			Kurzsichtigkeit (Myopie) bis zu einem Fernpunkt-Abstande von 12 Zoll.	Kurzsichtigkeit bis zu einem Fernpunkt-Abstande von 8 Zoll bei guter Sehschärfe. (Einjährig-Freiwillige: Mediziner, Pharmazeuten und Veterinäre. Einjährig-Freiwillige der Sanitäts-Truppe. Montur-Verwaltungs-Anstalten).

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	Verzeichniß D. Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
Anlöthungen des Pupillar-Randes in mehr als der Hälfte seines Umfanges an die Hornhaut oder Vorderkapsel, Auflagerungen auf der letzteren.	Pupillensperre; angeborene Irisspalte (Coloboma), Narben, Schwund oder theilweise Lostrennung der Iris vom Ziliarbande.
Schielen eines Auges, wenn dessen zentrale Sehschärfe weniger als die Hälfte der normalen beträgt.	
Schiefstehen eines Auges in allen Graden und Formen; Lähmungen der den Augapfel bewegenden Muskeln.	Das Zittern der Augen (Nystagmus), Hervorragen des Augapfels aus der Augenhöhle (Exophthalmus).
	Grauer Staar, d. i. Trübungen der Linse in allen Formen und Graden; Mangel oder Lageveränderungen (Ectopie, Luxation) der Linse.
	Ständige Vorbildungen der Binnen-Organe, namentlich des lichtempfindenden Apparates, seien sie durch angeborene Hemmungs-(Miß-)Bildungen oder durch vorausgegangene Krankheiten bedingt.
	Schwund des Augapfels in allen Formen und Graden; Mangel (Verlust) eines Auges. Blindheit auf einem Auge.
	Weißsucht (Pigmentmangel, Albinismus) der Augen.
Kurzsichtigkeit mit einem Fernpunkt-Abstande von 12 und weniger Zollen, wenn die in D angeführte Probe nicht gelesen wird.	Kurzsichtigkeit mit einem Fernpunkt-Abstande von 12 und weniger Zollen, wenn der Wehrpflichtige im Stande ist, eine Druckschrift oder beliebig andere Zeichen von $1/3$ Wiener-Linie Höhe und entsprechender Dicke mit Konkav-Brillen von 4 Zoll Brennweite in beliebiger Entfernung vom Auge zu lesen — beziehungsweise zu erkennen.

Čís. řad.	Kde jest vada	Seznam **A.** Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	Seznam **B.** Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
30	I. Na hlavě, a sice: d) na očích a jejich okolí	Dalekozrakost (Hypermetropie) až do dálky bodu vzdálenosti 8 palců.	
31	e) na ústrojí dýchacím	Nepatrné, neznetvořující zrůdnosti nosu, není-li při tom nijaké značné choroby v dutině nosové.	
32	f) na ústech a v dutině ústní		
33		Červeň pysku nepřesahující zaječí pysk a jiné zrůdnosti pysků bez nápadného znetvoření.	
34		Částečná ztráta zubů neb hnití zubů na jednotlivé zuby obmezené bez podstatného poškození žvýkání a mluvení.	
35			
36		Mírné stupně zvětšení mandlí.	
37			
38			
39		Poněkud huhňavá, těžká neb trochu koktavá, však srozumitelná řeč.	

Seznam *C*. Vady, které schopnost ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	**Seznam *D*.** Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
Dalekozrakost s dálkou bodu vzdálenosti méně než 8 palců, jestli-že branný povinník nečte zkoušku v *D* uvedenou.	Dalekozrakost s dálkou bodu vzdálenosti méně než 8 palců, jestli-že muž jest s to, aby tiskopis neb kterékoliv jiné známky 1 vídeňskou čárku vysoké a přiměřeně široké brejlemi vydutými s ohniskem 6 palců ve vzdálenosti více než 12 palců od oka četl, pokud se týče rozeznal.
Choroby neb novotvary nosu a jeho dutin, které obličej velice znetvořují a srozumitelnosti řeči, jakož i dýchání značně jsou na škodu.	Zrůdnosti velice znetvořující, úplný neb částečný nedostatek nosu.*
Smrdutý výtok z nosu (Ozaena).	
	Zaječí pysky obličej velice znetvořující, rozšířená srostlost pysku neb sliznice lícní.
	Nedostatek většiny řezáků a špičáků v obou čelistích při špatném stavu ostatního chrupu.
	Rozštípené, děravé neb zcela scházející ponebí. Značné porušení neb rozšířené zjizvení jícnu.
Ochrnutí jazyku.	Rozšířená srostlost jazyku.
Srostlost (Anchylose) kloubu čelistního.	
Chraplavý neb huhňavý hlas, takže tím výslovnost jest nesrozumitelna.	Značné koktání a bleptání, nezhojitelná bezhlasost.

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen	Verzeichniß A. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	Verzeichniß B. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr zulassen.
30	I. Am Kopfe, und zwar: d) An den Augen und deren Umgebung	Uebersichtigkeit (Hypermetropie) bis zu einem Fernpunkt-Abstande von 8 Zoll.	
31	e) Am Geruchsorgane	Geringe, nicht entstellende Formfehler der Nase, bei Abwesenheit eines jeden erheblichen Krankheitsprocesses in der Nasenhöhle.	
32	f) Am Munde und in der Mundhöhle		
33		Das Lippenroth nicht überschreitende Hasenscharte und andere Mißstaltungen der Lippen ohne auffallende Entstellung.	
34		Theilweiser Verlust der Zähne oder auf einzelne Zähne beschränkte Zahnfäule, ohne wesentliche Benachtheiligung des Kauens und Sprechens.	
35			
36		Mäßige Grade von Mandel-Vergrößerung.	
37			
38			
39		Etwas näselnde, schwerfällige oder wenig stotternde, jedoch verständliche Sprache.	

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	Verzeichniß D. Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
Uebersichtigkeit mit einem Fernpunkt-Abstande von weniger als 8 Zoll, wenn die in D angeführte Probe nicht gelesen wird.	Uebersichtigkeit mit einem Fernpunkt-Abstande von weniger als 8 Zoll, wenn der Mann im Stande ist, eine Druckschrift oder beliebige andere Zeichen von 1 Wiener-Linie Höhe und entsprechender Dicke mit Convex-Brillen von 6 Zoll Brennweite in einer Entfernung von mehr als 12 Zoll vom Auge zu lesen, beziehungsweise zu erkennen.
Krankheiten oder Neubildungen der Nase und ihrer Nebenhöhlen, welche das Gesicht stark entstellen und die Verständlichkeit der Sprache, sowie das Athemholen bedeutend beeinträchtigen.	Stark entstellende Mißbildungen, vollständiger oder theilweiser Mangel der Nase.*
Stinkender Ausfluß aus der Nase (Ozaena).	
	Das Gesicht stark entstellende Hasenscharten, ausgedehnte Verwachsung der Lippen oder Wangenschleimhaut.
	Mangel der Mehrzahl der Schneide- und Eckzähne in beiden Kiefern bei schlechtem Zustande des übrigen Gebisses.
	Gespaltener, durchlöcherter oder ganz fehlender Gaumen. Hochgradige Zerstörung oder ausgedehnte Narbenbildung des Rachens.
Lähmung der Zunge.	Ausgedehnte Verwachsung der Zunge.
Verwachsung (Anchylose) eines Kiefergelenkes.	
Eine heisere oder näselnde Stimme, daß dadurch die Aussprache unverständlich wird.	Hochgradiges Stottern und Stammeln, unheilbare Stimmlosigkeit.

Čís. řad.	Kde jest vada	**Seznam *A*.** Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	**Seznam *B*.** Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
40	II. Na krku		
41		Krk nadmutý, jakož i nepatrné naduření žlázy štítové neb malé boubele v ní, lze-li předpokládati, že tím dýchání i při zapnuté uniformě nebude stěžováno.	
42		Nepatrné otekliny žláz mízních, nejsou-li podmíněny krtičnatostí.	
43			
44			
45			
46	III. Na hrudníku a ústrojích dutiny prsní	Nepravidelnosti ve stavbě hrudníku jinak dostatečně klenutého a širokého, nejsou-li při oděvu obleknutém nápadny.	
47		S nepatrným znetvořením a zkrácením zhojené zlomeniny klíčku neb žeber, není-li to na újmu pohybům ramene, pokud se týče dýchání.	
48			
49			
50			
51	IV. Na páteři, ramenech a pánvi	Nepatrné odchylky od normálního směru páteře, není-li muž v obleknutém oděvu tím znetvořen. Sem náležejí také záda, tak zvaná vpadlá neb vysoká.	

Seznam *C.* Vady, které schopnost ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	Seznam *D.* Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
	Šikmé postavení hlavy.*
	Velké vole, dýchání velice stěžující.*
Značná oteklina žláz mízních se zjitřením neb bez něho.	
Jizvy, jsou-li pohybování značně na škodu, neb pocházejí-li od krtičnatosti.	
	Píštěle hrtanu a průdušnice.
Zúžení požeráku.	
	Znetvoření neb zrůdnosti hrudníku, jsou-li na újmu dýchání, aneb jestli-že při obleknutém oděvu znetvořují.
	Zlomeniny klíčku neb žeber, které zhojeny jsou se zrůdností a zkrácením a jsou na újmu volnému užívání ramene, pokud se týče dýchání.
Tuberkulosa plic.	
Rozedma plic.	
Organické vady srdce neb velkých kmenů cevních.	
Značná odchylka páteře od směru normálního.	Znetvořující hrb na prsou neb na zádech.*

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen	**Verzeichniß A.** Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	**Verzeichniß B.** Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr, zulassen.
40	II. Am Halse		
41		Blähhals, sowie geringe Anschwellung der Schilddrüse oder kleine Cysten in derselben, wenn dadurch das Athem voraussichtlich selbst bei geschlossener Uniform nicht gehindert wird.	
42		Geringe Lymphdrüsen-Anschwellungen, wenn sie nicht durch Skrophulose bedingt sind.	
43			
44			
45			
46	III. Am Brustkorbe und den Organen der Brusthöhle	Unregelmäßigkeiten im Bau des sonst hinreichend gewölbten und breiten Brustkorbes, wenn sie bei angezogenen Kleidern nicht auffallen.	
47		Mit geringer Mißstaltung und Verkürzung geheilte Brüche des Schlüsselbeines oder der Rippen, wenn dadurch die Bewegung des Armes, beziehungsweise das Athmen nicht beeinträchtigt wird.	
48			
49			
50			
51	IV. An der Wirbelsäule, den Schultern und dem Becken	Geringe Abweichungen von der normalen Richtung der Wirbelsäule, wenn der Mann bei angezogenen Kleidern dadurch nicht entstellt wird. Hieher gehört auch der sogenannte hohle oder hohe Rücken.	

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	**Verzeichniß D.** Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
	Schiefe Stellung des Kopfes.*
	Großer, das Athmen sehr erschwerender Kropf.*
Bedeutende Anschwellung der Lymphdrüsen mit oder ohne Vereiterung.	
Narben, wenn sie die Bewegung bedeutend beeinträchtigen oder von Skrophulose herrühren.	
	Fisteln des Kehlkopfes und der Luftröhre.
Verengerung der Speiseröhre.	
	Verunstaltungen oder Mißbildungen des Brustkorbes, wenn selbe das Athmen beeinträchtigen oder bei angezogenen Kleidern entstellen.
	Brüche des Schlüsselbeines oder der Rippen, welche mit Mißstaltung und Verkürzung geheilt sind und den freien Gebrauch des Armes, beziehungsweise das Athmen beeinträchtigen.
Lungen-Tuberkulose.	
Lungen-Emphysem.	
Organische Fehler des Herzens, oder der großen Gefäßstämme.	
Starke Abweichung der Wirbelsäule von ihrer normalen Richtung.	Entstellender Höcker der Brust oder des Rückens.*

Čís. řad.	Kde jest vada	Seznam *A*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	Seznam *B*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
52	IV. Na páteři, ramenech a pánvi	Nepatrné a nenápadné zvýšení ramene neb kyčle.	
53			
54	V. Na dolejší části života	Nepatrné zvětšení sleziny, bez znatelného porušení zdraví.	
55		Rozšíření dučeje tříselného neb zevnějšího kruhu tříselného, nevstoupí-li střeva do dučeje tříselného.	
56			
57		Nepatrné městky pastelínové (zlatá žíla.)	
58			
59	VI. Na údech pohlavních	Nedostatek jednoho varlete.	
60		Zadržení jednoho neb obou varlat v dutině břišní při zavřeném dučeji tříselném.	
61		Malé bezbolestné boubele na provazci chamovém neb nepatrné bezbolestné rozšíření žil semenných (kýla žil semenných); nepatrné bezbolestné zhuštění cévy semenné neb nadvarlete; nepatrné a bezbolestné zvětšení jednoho varlete neb úbytě jeho; zrůdnosti šourku, které nemají vlivu na varle a při nošení spodků nevadí.	

Seznam *C.* Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	Seznam *D.* Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
	Nápadné a znetvořující vyvýšení jednoho ramene neb kyčle i při obléknutém oděvu.*
Značné vyčnívání neb šikmé postavení některého obratle.	Rozštípená páteř.
	Vyhřeznutí střev (kýly), nechť jsou jakkoliv velká neb stará.
Nádory neb novotvary v dutině břišní.	
Velké městky pastelínové, výhřez pastelínu, píštěle pastelínu, štěrbiny v řiti.	
	Nepřirozená řiť.*
	Tvar obojúdný, úplný neb skoro úplný nedostatek pyje; nedostatek obou varlat.
Trvalé uložení jednoho varlete v dučeji tříselném neb na kruhu tříselném.	
Boubele na provazci chamovém, jsou-li bolestné aneb jsou-li značně veliké; značné neb bolestné rozšíření žil semenných; značné zvětšení varlete neb nadvarlete; úbytě obou varlat; vodnatá neb krevná kýla varlete (Hydrocele, Haematocele).	

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen	**Verzeichniß A.** Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	**Verzeichniß B.** Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr, zulassen.
52	IV. An der Wirbelsäule, den Schultern und dem Becken	Geringe nicht auffallende Erhöhung einer Schulter oder Hüfte.	
53			
54	V. Am Unterleibe	Geringgradige Vergrößerung der Milz ohne wahrnehmbare Gesundheitsstörungen.	
55		Erweiterung des Leistenkanals oder äußeren Leistenringes, wenn die Eingeweide nicht in den Leistenkanal treten.	
56			
57		Geringe Hämorrhoidalknoten.	
58			
59	VI. An den Geschlechtstheilen	Mangel eines Hodens.	
60		Zurückbleiben eines oder beider Hoden in der Bauchhöhle bei geschlossenem Leistenkanal.	
61		Kleine schmerzlose Cysten des Samenstranges oder geringe schmerzlose Ausdehnung der Samenadern (Samenader-Bruch); geringe schmerzlose Verdickung des Samengefäßes oder des Nebenhodens; geringe und nicht schmerzhafte Vergrößerung eines Hodens oder Schwund desselben; Mißbildungen des Hodensackes, welche ohne Einfluß auf den Hoden sind und im Tragen der Beinkleider nicht behindern.	

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	Verzeichniß D. Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
	Auffallende und entstellende Erhöhung einer Schulter oder Hüfte auch bei angezogenen Kleidern.*
Starkes Hervorragen oder Schiefstehen eines Wirbels.	Gespaltenes Rückgrad.
	Eingeweide-Vorlagerungen (Brüche), von welcher Größe und Dauer sie immer sein mögen.
Geschwülste oder Neubildungen in der Bauchhöhle.	
Große Hämorrhoidalknoten, Mastdarm-Vorfall, Mastdarm-Fisteln, Fissuren am After.	
	Widernatürlicher After.*
	Zwitterbildung, gänzlicher oder fast gänzlicher Mangel des männlichen Gliedes; Mangel beider Hoden.
Bleibende Lagerung eines Hodens im Leistenkanal oder am Leistenringe.	
Cysten des Samenstranges, wenn sie schmerzhaft sind oder eine bedeutende Größe erreichen; bedeutende oder schmerzhafte Ausdehnung der Samenadern; bedeutende Vergrößerung des Hodens oder Nebenhodens; Schwund beider Hoden; Wasser- oder Blutbruch des Hodens (Hydrocele, Haematocele).	

Čís. řad.	Kde jest vada		Seznam *A*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	Seznam *B*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
62	VI. Na údech pohlavních		Zúžení předkožky pyje, které nevadí vyměšování moče.	
63			Ústí močové trubice blíže žaludu.	
64				
65				
66				
67	VII. Na okončinách, a sice:	*a)* Vůbec	Nepatrné zkrácení neb zkřivení jedné okončiny.	
68			Slabě znatelný rozdíl v rozsahu jednotlivých okončin jedné strany v poměru k okončinám druhé strany, při úplné pohyblivosti okončin a bez jakékoliv místní choroby.	
69			Bez zkrácení, byť i s nepatrnou odchylkou kosti rourovité od osy podélné, zhojené zlomeniny jednotlivých okončin při úplné jinak pohyblivosti a síle jejich.	
70				
71			Déle trvající jizvy, které nejsou na újmu pohyblivosti dotyčných částí.	

Seznam *C*. Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	Seznam *D*. Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
	Ústí močové trubice uprostřed nebo na kořenu pyje.
	Píštěle močové.
Kameny měchýřové.	
Neschopnosť, zadržeti moč.	
	Nápadná zrůdnosť, zkrácení, zkřivení, zmrzačení okončin, nedostatek jedné okončiny neb značné části její.*
	Nápadné úbytě, jakož i značné přibývání hmoty na jedné okončině.*
Opuchliny okostice neb kostí, jsou-li na újmu volnému pohybu okončin.	Se značným zkrácením neb znetvořením zhojené zlomeniny kostí.
Chronický zánět a opuchlina kloubů; oslabení vaků a svazů kloubových se samovolným vymknutím (Luxatio); chronické výpotky v dutinách kloubových (vodnatelnosť kloubná).	Zastaralá, nezhojitelná vymknutí; částečná neb úplná srostlosť (anchylose) neb skrčení kloubů; nepravidelné klouby (Pseudarthrose.)
	Daleko rozšířené neb na kosti se nalezající jizvy, které jsou na újmu pohybu okončin.

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen	Verzeichniß A. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	Verzeichniß B. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr, zulassen.
62	VI. An den Geschlechtstheilen	Verengerung der Vorhaut des männlichen Gliedes, ohne Behinderung der Harnentleerung.	
63		Ausmündung der Harnröhre in der Nähe der Eichel.	
64			
65			
66			
67	VII. An den Gliedmaßen, und zwar: a) Im allgemeinen	Unbedeutende Verkürzung oder Verkrümmung einer Gliedmaße.	
68		Nur wenig bemerkbare Umfangs-Differenz der einzelnen Gliedmaßen der einen Seite im Verhältnisse zu jenen der andern Seite, bei vollkommener Beweglichkeit der Gliedmaßen und ohne irgend ein örtliches Kranksein.	
69		Ohne Verkürzung, wenn auch mit unbedeutender Abweichung des Röhrenknochens von seiner Längenachse, geheilte Beinbrüche einzelner Gliedmaßen, bei übrigens vollkommener Beweglichkeit und Kraft derselben.	
70			
71		Länger bestehende Narben, welche die Beweglichkeit der betreffenden Theile nicht beeinträchtigen.	

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	**Verzeichniß D.** Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
	Ausmündung der Harnröhre in der Mitte oder an der Wurzel des männlichen Gliedes.
	Harnfisteln.
Blasensteine.	
Unvermögen, den Harn zu halten.	
	Auffallende Mißbildung, Verkürzung, Verkrümmung, Verstümmlung der Gliedmaßen, Mangel einer Gliedmaße oder eines bedeutenden Theiles derselben.*
	Auffallender Schwund, sowie bedeutende Massenzunahme einer Gliedmaße.*
Beinhaut- oder Knochen-Anschwellungen, wenn sie die freie Bewegung der Gliedmaßen beeinträchtigen.	Mit bedeutender Verkürzung oder Deformität geheilte Knochenbrüche.
Chronische Entzündung und Anschwellung der Gelenke; Erschlaffung der Kapseln und Gelenksbänder mit freiwillig zu bewerkstelligender Verrenkung (Luxation); chronische Ausschwitzung in den Gelenkshöhlen (Gelenks-Wassersucht).	Veraltete, unheilbare Verrenkungen; theilweise oder vollständige Verwachsungen (Anchylose) oder Contrakturen der Gelenke; regelwidrige Gelenke (Pseudarthrosen).
	Weit verbreitete oder auf dem Knochen aufsitzende Narben, welche die Bewegung der Gliedmaßen beeinträchtigen.

Čís. řad.	Kde jest vada	**Seznam *A*.** Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	**Seznam *B*.** Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
72	**VII. Na okončinách, a sice:** *a)*		
73	*b)* na hořejších	Ztráta některého článku na jednom prstu, vyjma palce a pravý ukazováček.	Ztráta, zkřivení, neohebnosť některého prstu na pravé nebo levé ruce, vyjma palec a pravý ukazováček. Ztráta článku prstu (nehtu) na pravém ukazováčku. (Polní dělostřelectvo, sbor vozotajský, odbor hřebčinský, správní ústavy oděvní a zásobní).
74	*b)* na hořejších		Nadbytek některého prstu. (Spůsobilosť jako pod čís. řad. 21.)
75	*c)* na dolejších		Ztráta čtvrtého prstu na noze. Nedostatek jednotlivých článků prstu (vyjma na palci), jakož i nadbytek prstů na jedné noze neb na obou nohách; jestliže vada posléz jmenovaná našlapování nevadí. Neohebnosť posledních dvou prstů. Srostlosť jednotlivých prstů mezi sebou, vyjma palec. Zkřivení palce neb skřížení dvou neb několika prstů. (Jízdectvo, dělostřelectvo, pluk železniční a telegrafní, sbor vozotajský, odbor hřebčinský, správní ústavy oděvní a zásobní).
76	*c)* na dolejších	Mírná klecavosť, nohy mírně šavlovité, pak dolní okončiny na zad ohnuté ve stupni nepříliš vysokém, znetvořujícím a bez překážení v chůzi.	
77	*c)* na dolejších	Jednotlivé rozšířené žíly bez tvoření uzlového	

Seznam ***C.*** Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	Seznam ***D.*** Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
Ochrnutí některé okončiny.	
Neohebnosť palce neb pravého ukazováčku. Značné zkřivení některého prstu. Skrčení dlaně.	Nedostatek palce, aneb aspoň dvou článků pravého ukazováčku neb dvou prstů jedné ruky. Ztráta článku (nehtu) jednoho palce. Ztráta některých článků na dvou neb na několika prstech jedné ruky.*
	Srostlosť dvou neb několika prstů mezi sebou.*
Neohebnosť neb podstatné znetvoření palce, druhého neb třetího prstu na noze. Skřížení prstů, jestli-že nepříznivou polohou a postavením svým jsou překážkou nošení obuvi.	Nadbytek prstů, který jest na újmu chůzi. Nedostatek palce neb nejméně dvou prstů na jedné noze. Srostlosť všech prstů jedné nohy mezi sebou.
Nápadné, velice znetvořující vady ve tvaru nohy, jako značná klecavosť, velmi vyvinuté zkřivení nohy v před a v zad, zejmena holení.	
	Značné, daleko rozšířené městky s tvořením uzlovým.

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen		Verzeichniß A. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	Verzeichniß B. Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr zulassen.
72	VII. An den Gliedmaßen, und zwar:	a)		
73		b) An den oberen	Verlust eines Fingergliedes an einem Finger, mit Ausnahme der Daumen und des rechten Zeigefingers.	Verlust, Krümmung, Steifheit eines Fingers an der rechten oder linken Hand mit Ausnahme des Daumens und des rechten Zeigefingers. Verlust des Finger- (Nagel-) Gliedes am rechten Zeigefinger. (Feld-Artillerie, Train-Truppe, Gestüts-Branche, Verpflegs- und Montur-Verwaltungs-Anstalten).
74				Ueberzahl eines Fingers. (Eignung wie in Post Nr. 21.)
75		c) An den unteren		Verlust der vierten Zehe. Abgang einzelner Zehenglieder (mit Ausnahme an der großen Zehe), sowie eine Ueberzahl der Zehen an einem Fuße oder an beiden Füßen, wenn durch den letztgenannten Fehler das Auftreten nicht gehindert wird. Steifheit der letzten zwei Zehen. Verwachsung einzelner Zehen untereinander, mit Ausnahme der großen. Krümmung der großen Zehe oder Uebereinanderliegen zweier oder mehrerer Zehen. (Cavallerie, Artillerie, Eisenbahn- und Telegraphen-Regiment, Train-Truppe, Gestüts-Branche, Verpflegs- und Monturs-Verwaltungs-Anstalten).
76			Mäßiges Kniebohren, mäßige Säbelbeine, dann nach rückwärts gebogene untere Gliedmaßen in nicht zu hohem, entstellenden Grade und ohne Behinderung des Gehens.	
77			Einzelne erweiterte Blutadern ohne Knotenbildung.	

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	**Verzeichniß D.** Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
Lähmung einer Gliedmaße.	
Steifheit eines Daumens oder des rechten Zeigefingers. Hochgradige Krümmung eines Fingers. Contractur der Hohlhand.	Mangel eines Daumens oder wenigstens zweier Fingerglieder des rechten Zeigefingers oder zweier Finger einer Hand. Verlust des Finger- (Nagel-) Gliedes eines Daumens. Verlust einzelner Glieder an zwei oder mehreren Fingern einer Hand.*
	Verwachsung zweier oder mehrerer Finger untereinander.*
Steifheit oder wesentliche Verunstaltung der großen, der zweiten oder der dritten Zehe. Uebereinanderliegen der Zehen, wenn sie durch ihre ungünstige Stellung und Lagerung das Tragen der Fußbekleidung behindern.	Ueberzahl der Zehen mit Beeinträchtigung des Gehens. Mangel der großen Zehe oder mindestens zweier Zehen an einem Fuße. Verwachsung aller Zehen eines Fußes untereinander.
Auffallende, sehr verunstaltende Formfehler, als starkes Kniebohren, sehr entwickelte Aus- und Rückwärtskrümmung namentlich der Unterschenkel.	
	Bedeutende, weit verbreitete Krampfadern mit Knotenbildung.

Čís. řad.	Kde jest vada		Seznam *A*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	Seznam *B*. Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
78	VII. Na okončinách, a sice:	*c*) Na dolejších		
79				Silnější bříška na palci, jestli-že se občasně nezanécují a nejitří. (Spůsobilost jako pod čís. řad. 75, pak pro sbor námořský).
80			Široká noha.	Ploská noha. (Spůsobilost jako pod čís. řad. 75, pak pro sbor námořský).
81				
82	Choroby, vady a chyby všeobecného rázu neb různého sídla.			
83				
84				
85				
86				
87			Malé vředy povahy neškodné, které nevadí ani nošení oděvu ani užívání zbraně.	

K odstavci 80, A, B a D. Při široké noze jest chodidlo ještě obyčejně vyduté a nárt jest řádně vyklenut; teprvé na kostech střední nohy počíná se noha rozšiřovati a směrem k prstům vždy více přibývá, tak že při některých prsty končí skoro v rovné čáře a palec nad malíček jen velmi málo vyniká. Široká noha jest z pravidla také velmi masitá a pohyblivost v kloubech přerušena není.

Ploská noha (Pes planus) jest vlastně jen menším stupněm nohy ploché. Chodidlo tvoří tu od paty až ke bříškům prstů plochu zcela rovnou, která v celém rozsahu svém a oběma kraji svými půdy se dotýká.

Při ploché noze (Pes valgus) schází však nejen normální vyklenutí nártu, nýbrž jest již vnější kraj nohy otočen nahoru, kdežto vnitřní kraj nohy jest sklesly a půdy se dotýká. Kosť člunkovitá při tom značně vystupuje, kdežto zevnější kotník zachází.

Seznam *C*. Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	**Seznam *D*.** Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
Chronické nezhojitelné vředy na noze a holeni, neb rozšířené jizvy po nich, které snadno a častěji se otvírají a jsou na místech, na něž tlačí oděv.	
	Plochá noha, pak nápadně znetvořená a k chůzi nespůsobilá noha, n. př. pod se křivá, hákovitá neb koňská noha.
Pocení nohy, kterým kůže vypadá jako změkčená, bolavá.	
	Trpaslická postava. Zmrzačení nebo znetvoření celého těla.*
Velmi značná hubenosť, všeobecná slabosť a křehkosť.	
	Nadmíru velká tučnosť.*
Nezhojitelná nemoc kůže.	
Krtičnatosť.	Velmi značná krtičnatosť.
Všecky neškodné vředy, které překážejí volnému pohybu.	Nápadně velké vředy a výrůstky na těle a všecky tvrdošijné novotvary.

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen	**Verzeichniß A.** Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	**Verzeichniß B.** Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr, zulassen.
78	**VII.** An den Gliedmaßen, und zwar: c) An den unteren		
79			Stärkere Ballen an der großen Zehe, wenn sie sich nicht periodisch entzünden und schwären. (Eignung wie in Post Nr. 75, dann für das Matrosen-Corps).
80		Breitfuß.	Flachfuß. (Eignung wie in Post Nr. 75, dann für das Matrosen-Corps).
81			
82	**VIII.** Leiden, Gebrechen und Fehler allgem. Natur oder verschiedenen Sitzes		
83			
84			
85			
86			
87		Kleine Geschwülste von gutartigem Charakter, die weder das Tragen der Kleidung noch den Gebrauch der Waffe hindern.	

Zu Punkt 80, A, B und D. Der Breitfuß besitzt noch die gewöhnliche Aushöhlung der Fußsohle und eine gehörige Wölbung des Fußrückens; erst an den Mittelfußknochen fängt die Verbreitung des Fußes an und nimmt gegen die Zehen immer mehr zu, so daß bei einigen die Zehen fast in einer geraden Linie endigen und die große Zehe vor der kleinen nur sehr wenig hervorragt. Der Breitfuß ist in der Regel auch sehr fleischig und die Beweglichkeit in den Gelenken ist nicht gestört.

Der Flachfuß (Pes planus) ist eigentlich nur ein geringerer Grad des Plattfußes. Die Fußsohle bildet hiebei von der Ferse bis zu den Zehenballen eine durchaus ebene Fläche, die in ihrer ganzen Ausdehnung und mit ihren beiden Rändern den Boden berührt.

Bei dem Plattfuße (Pes valgus) fehlt aber nicht blos die normale Wölbung des Fußrückens, sondern es ist bereits der äußere Fußrand nach aufwärts gedreht, während der innere Fußrand herabgesenkt ist und den Boden berührt. Das Kahnbein springt hiebei stark vor, während der äußere Knöchel verstrichen ist.

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	Verzeichniß D. Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
Chronische unheilbare Geschwüre des Fußes und Unterschenkels oder ausgebreitete Narben nach solchen, welche leicht und öfter aufbrechen und auf Stellen sitzen, welche dem Drucke der Kleidung ausgesetzt sind.	
	Plattfuß, dann ein auffällig verbildeter und zum Gehen nicht geeigneter Fuß, z. B. Klump-, Haken- oder Pferdefuß.
Fußschweiße, wodurch die Haut wie macerirt und wund erscheint.	
	Zwerggestalt. Verkrüppelung oder Mißstaltung des ganzen Körpers.*
Hochgradige Abmagerung, allgemeine Schwäche und Hinfälligkeit.	
	Uebermäßige Fettleibigkeit.*
Unheilbare Krankheit der Haut.	
Skrophulose.	Hochgradige Skrophulose.
Alle, die freie Bewegung hemmenden gutartigen Geschwülste.	Auffällig große Geschwülste und Auswüchse am Körper und alle bösartigen Neubildungen.

Čís. řad.	Kde jest vada	**Seznam *A*.** Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, nečiní jej neschopným ke službě válečné.	**Seznam *B*.** Vady, které, jest-li předvedený vůbec tělesně spůsobilým, dovolují, aby vřaděn byl pouze k určitému druhu zbraně nebo ústavu vojska, pokud se týče k zemské obraně.
88	**VIII. Choroby, vady a chyby všeobecného rázu neb různého sídla.**		
89			
90			
91			
92			

Poznámka: Vady, označené hvězdičkou (*), poznati může i nelékař.

Seznam *C*. Vady, které schopnosť ke službě válečné sice vylučují, avšak výmaz dovolují teprvé ve II. nebo v některé vyšší třídě životní, a to v případě, byly-li vady zjištěny již také v předcházející třídě životní.	Seznam *D*. Vady, které na vždy neschopným činí a jsou důvodem pro výmaz již v I. třídě životní.
Všecky výduti tepenné.	
Kostižer a prohnil (Caries a Necrosis). Hlízy sběhlé.	
Všecky choroby soustavy nervové, pokud jsou na újmu potřebné pro službu spůsobilosti, užívati některé části těla, nebo zdraví toho, kdo jimi stížen jest, podstatně porušují (n. př. padoucnice, posunčina, ochrnutí atd.)	
Nápadně nedokonalý duševní rozvoj a všecky nemoci duševní.	
	Hluchoněmota.

Post-Nr.	Sitz der Gebrechen	**Verzeichniß A.** Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Tauglichkeit zum Kriegsdienste nicht aufheben.	**Verzeichniß B.** Gebrechen, welche bei sonstiger körperlicher Eignung die Einreihung nur zu einer bestimmten Waffengattung oder Anstalt des Heeres, beziehungsweise zur Landwehr, zulassen.
88	**VIII. Leiden, Gebrechen und Fehler allgemeiner Natur oder verschiedenen Sitzes.**		
89			
90			
91			
92			

Anmerkung: Die mit einem Sternchen (*) bezeichneten Gebrechen sind auch für den Nichtarzt erkennbar.

Verzeichniß C. Gebrechen, welche die Kriegsdiensttauglichkeit zwar ausschließen, jedoch die Löschung erst in der II. oder in einer höheren Altersklasse, und zwar in dem Falle zulassen, wenn die Gebrechen auch schon in der vorangegangenen Altersklasse konstatirt wurden.	**Verzeichniß D.** Gebrechen, welche für immer untauglich machen und die Löschung schon in der I. Altersklasse begründen.
Alle Pulsader-Geschwülste.	
Beinfraß und Knochenbrand (Caries und Necrosis). Congestions-Abscesse.	
Alle Krankheiten des Nervensystems, insofern sie die für den Dienst nothwendige Gebrauchsfähigkeit eines Körpertheiles beeinträchtigen oder die Gesundheit des damit Behafteten wesentlich stören (z. B. Fallsucht, Veitstanz, Lähmungen u. s. w.)	
Auffällig zurückgebliebene geistige Entwicklung und alle Geisteskrankheiten.	
	Taubstummheit.

Příloha IV.
k §. 66 návodu.

Předpis

v příčině volby a přidělení rekrutů a náhradních záložníků k rozličným druhům zbraně a ústavům stálého vojska a k loďstvu válečnému.

I.

V příčině volby a přidělení rekrutů a náhradních záložníků k rozličným druhům zbraně a ústavům stálého vojska a k loďstvu válečnému platí ustanovení následující.

A. Pěchota.

Výška tělesná. Aspoň 1·554 *m*. **Obuvníci** a **krejčí,** jsou-li vůbec schopni ke službě válečné, mohou býti assentováni až do míry 1·53 *m*.

Vlastnosti tělesné. Silná stavba těla, vytrvalosť slibující, dobře klenutá prsa, zdravé a k pochodům spůsobilé nohy.

Řemeslo. Každému pluku pěšímu přidělen buď počet řemeslníků, vlastní potřebě přiměřený.

Zvláštní ustanovení. Všichni rekrutové hudby znalí, kteří mají vřaděni býti na kontingent rekrutů, buďtež přiděleni k pěchotě.

B. Myslivci.

Výška tělesná. Aspoň 1·554 *m*, však nikoli přes 1·73 *m*. **Obuvníci** a **krejčí,** jsou-li vůbec schopni ke službě válečné, mohou býti assentováni až do míry 1·53 *m*.

Vlastnosti tělesné. Jako při pěchotě, zejmena obratnosť a ostrý zrak.

V příčině odvodem povinných z Tyrolska a Vorarlberska neplatí zvláštní požadavky pro sbor myslivecký, nýbrž pouze všeobecné podmínky schopnosti ke službě válečné.

Řemeslo. Každému praporu myslivců přidělen buď počet řemeslníků, vlastní potřebě přiměřený.

Zvláštní ustanovení. Odvoden povinní, kteří již jsou obeznámeni se zbraní střelnou (střelci), buďtež přiděleni k myslivcům.

C. Jízdectvo.

Výška tělesná. Aspoň 1·58 *m*, však nikoli přes 1·78 *m*. **Řemenáři,** jsou-li vůbec schopni ke službě válečné, mohou býti assentováni až do míry 1·53 *m*.

Vlastnosti tělesné. Silná stavba těla, vyhovující namahavé službě této zbraně, vyjma krátkozraké, krátkonohé a rekruty s příliš velkou vahou tělesnou.

Vady, uvedené v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 75, 79 a 80, nevylučují spůsobilosť k jízdectvu.

Řemeslo. K jízdectvu buďtež přiděleni: kovokujci (7 procent ročního kontingentu rekrutů, a to v první řadě podkováři, pak koláři, kováři a strojničtí kováři, zámečníci), řemenáři, sedláři, obuvníci, krejčí a dělníci dřevem.

Zvláštní ustanovení. Rekrutové, kteří se vyznají v obsluze koní, mají býti vřaděni do jízdectva.

K husarům přiděleni buďtež rekrutové původu maďarského aneb aspoň ti, kteří maďarsky mluví, a jen vyžadují-li toho poměry doplňovací, také jiní branní povinníci.

Kumáni a Jazygové mají většinou k husarům býti assentováni.

D. Dělostřelectvo.

Výška tělesná. Aspoň 1·60 *m*. **Krejčí** a **sedláři,** jsou-li vůbec schopni ke službě válečné, mohou býti assentováni až do míry 1·53 *m*.

Beilage IV
zu §. 66 der Instruktion.

Vorschrift

für die Auswahl und Eintheilung der Rekruten und Ersatzreservisten zu den verschiedenen Waffengattungen und Anstalten des stehenden Heeres und der Kriegsmarine.

I.

Für die Auswahl und Eintheilung der Rekruten und Ersatzreservisten zu den verschiedenen Waffengattungen und Anstalten des stehenden Heeres und der Kriegsmarine sind die nachfolgenden Bestimmungen maßgebend.

A. Infanterie.

Körpergröße. Wenigstens 1·554 *m*. **Schuster** und **Schneider** können bei sonstiger Kriegsdienst-Tauglichkeit bis zum Maße von 1·53 *m* assentirt werden.

Körperliche Eigenschaften. Kräftiger, Ausdauer versprechender Körperbau, gut gewölbte Brust, gesunde und zu Marschleistungen geeignete Füße.

Profession. Jedem Infanterie-Regimente ist eine dem eigenen Bedarfe entsprechende Anzahl Professionisten zuzuweisen.

Besondere Bestimmungen. Sämmtliche auf das Rekruten-Kontingent einzureihenden musikkundigen Rekruten sind der Infanterie zuzuweisen.

B. Jäger.

Körpergröße. Wenigstens 1·554 *m*, jedoch nicht über 1·73 *m*. **Schuster** und **Schneider** können bei sonstiger Kriegsdienst-Tauglichkeit bis zum Maße von 1·53 *m* assentirt werden.

Körperliche Eigenschaften: Wie bei der Infanterie; vorzugsweise Gewandtheit und scharfes Sehvermögen.

Hinsichtlich der Stellungspflichtigen aus Tirol und Vorarlberg haben nicht die speziellen Erfordernisse für die Jäger-Truppe, sondern lediglich die allgemeinen Bedingungen der Kriegsdienst-Tauglichkeit maßgebend zu sein.

Profession. Jedem Jäger-Bataillon ist eine dem eigenen Bedarfe entsprechende Anzahl Professionisten zuzuweisen.

Besondere Bestimmungen. Stellungspflichtige, welche mit der Schußwaffe bereits vertraut sind (Schützen), sind zu den Jägern einzutheilen.

C. Kavallerie.

Körpergröße. Wenigstens 1·58 *m*, jedoch nicht über 1·78 *m*. **Riemer** können bei sonstiger Kriegsdienst-Tauglichkeit bis zum Maße von 1·53 *m* assentirt werden.

Körperliche Eigenschaften: Kräftiger, der anstrengenden Dienstleistung dieser Waffe entsprechender Körperbau, mit Ausschluß der Kurzsichtigen, Kurzbeinigen und der Rekruten mit zu großem Körpergewichte.

Die im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 75, 79 und 80 angeführten Gebrechen schließen die Eignung zur Kavallerie nicht aus.

Profession. Zur Kavallerie sind einzutheilen: Metallarbeiter (7 Prozent des jährlichen Rekruten-Kontingents, und zwar in erster Linie Hufschmiede, dann Wagen-, Grob- und Maschinenschmiede, Schlosser), Riemer, Sattler, Schuster, Schneider und Holzarbeiter.

Besondere Bestimmungen. Rekruten, welche mit der Wartung der Pferde vertraut sind, sollen zur Kavallerie eingereiht werden.

Zu den Husaren sind Rekruten magyarischen Stammes oder doch ungarisch Sprechende und nur, wenn es die Ergänzungsverhältnisse erheischen, auch andere Wehrpflichtige einzutheilen.

Kumanier und Jazygier sollen vorwiegend zu den Husaren assentirt werden.

D. Artillerie.

Körpergröße. Wenigstens 1·60 *m*. **Schneider** und **Sattler** können bei sonstiger Kriegsdienst-Tauglichkeit bis zum Maße von 1·53 *m* assentirt werden.

Vlastnosti tělesné. Silná stavba těla, vyjma krátkozraké a rekruty se sluchem, ne úplně zdravým a normálně působicím.

Vady, uvedené v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 75, 79 a 80, nevylučují spůsobilosť k dělostřelectvu vůbec, vada, jmenovaná pod čís. řad. 73, nevylučuje spůsobilosť k dělostřelectvu polnímu.

Také mohou branní povinníci, kteří stíženi jsou vadami, uvedenými v seznamu *B*, příloha III, pod čís. řad. 16, až do 2 procent ročního kontingentu rekrutů dělostřelectva přiděleni býti k tomuto druhu zbraně, vyznají-li se v některém z řemesel, níže pro ústavy dělostřeleckého zbrojnictva označených.

Řemeslo. Každému sborovému pluku dělostřelectva, každé samostatné divisi těžké batterie a každému praporu pevnostního dělostřelectva přidělen buď počet podkovářů, kolářů a kovářů, zámečníků, sedlářů, kolářů neb dělníků dřevem, obuvníků a krejčí, kolik jich vlastní potřeba vyžaduje. Kromě toho buďtež kontingentům polního a pevnostního dělostřelectva pro potřebu ústavů dělostřeleckého zbrojnictva přidáni sedláři, koláři, truhláři, tesaři, bednáři, kováři, zámečníci, kovokujci a puškaři.

Zvláštní ustanovení. Rekrutové, ustanovení pro mužstvo k obsluze děl z dělostřelectva polního a zejmena pevnostního, mají, pokud to možno vzhledem k potřebám jiných sborů a ústavů vojska, voleni býti hlavně z těch, kteří umějí čísti a psáti, aneb aspoň z takových, kteří jsou schopni vzdělání.

Povozní mužstvo dělostřelectva polního, jakož i vůdcové soumarů batterií pohorských mají se vyznati v obsluze koní, prvější mají pokud možná také obeznámeni býti s jízdou povozy; však počet mužstva, s těmito vlastnostmi přikázaného, nesmí převyšovati čtvrtý díl ročního kontingentu vojska dotyčného sboru (batterie horské).

Pro batterie pohorské buďtež rekrutové hlavně bráni ze zemí horských.

E. Sbor měřičský.

Výška tělesná. Aspoň 1·64 *m*. **Rekrutové s vyšším vzděláním školním,** pak **kováři** a **tesaři** mohou býti assentováni až do míry 1·554 *m*, **krejčí** i do míry 1·53 *m*, jestliže vyhovují ostatním podmínkám.

Vlastnosti tělesné. Silná stavba těla; vyloučeni jsou rekrutové se sluchem ne úplně zdravým a normálně působicím.

Řemeslo. Ke sboru měřičskému buďtež přiděleni: zedníci (10% ročního kontingentu rekrutů), kameníci, lamači kamene a horníci (10%), zámečníci, kováři a klempíři (5%), tesaři, truhláři a soustružníci (10%), pak cihláři, bednáři, košíkáři, natěrači, knihaři a řemenáři, konečně obuvníci a krejčí v počtu přiměřeném.

Úhrn všech rekrutů řemesla znalých má obnášeti pokud možná 60% ročního kontingentu rekrutů.

Zvláštní ustanovení. Rekrutové sboru měřičského mají uměti čísti a psáti, aneb aspoň vzdělání schopni býti.

Rekrutové, kteří mluví jen výhradně vlasky, rumunsky nebo slovensky, nebuďtež přidělováni ke sboru měřičskému.

F. Pluk zákopnický.

Výška tělesná. Aspoň 1·64 *m*. **Žáci reální** a **technikové,** pak **námořníci, lodníci** a **tesaři** mohou assentováni býti až do míry 1·554 *m*, **krejčí** i až do míry 1·53 *m*, vyhovují-li ostatním podmínkám.

Vlastnosti tělesné. Velmi silná stavba těla; vyloučeni jsou rekrutové se sluchem ne úplně zdravým a normálně působicím.

Řemeslo. Námořníci, lodníci, loďaři, lodní mlynáři, rybáři a plťaři — vyjma plavce, jichž potřebí pro pluk železniční a telegrafní, a po úhradě rekrutního kontingentu takových řemeslníků, který po případě pro loďstvo válečné byl přidělen — mají bez výminky přiděleni býti ke pluku zákopnickému. Dále buďtež dle řemesla v přiměřeném počtu přiděleni ke pluku zákopnickému: tesaři, truhláři, soustružníci a koláři (20% ročního kontingentu rekrutů), zámečníci, kováři, klempíři, pilnikáři a jiní dělníci železem (10%), konečně bednáři, provazníci, zedníci, dřevaři, natěrači, řemenáři, pak obuvníci a krejčí.

Úhrn všech rekrutů řemesla znalých má pokud možná obnášeti 60% ročního kontingentu rekrutů.

Zvláštní ustanovení. Rekrutové pluku zákopnického mají uměti čísti a psáti, aneb aspoň vzdělání schopni býti.

Körperliche Eigenschaften. Kräftiger Körperbau mit Ausschluß der Kurzsichtigen und der Rekruten mit nicht vollkommen gesundem und normal funktionirendem Gehörorgane.

Die im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 75, 79 und 80 angeführten Gebrechen schließen die Eignung zur Artillerie im allgemeinen, jenes unter Post Nr. 73 die Eignung zur Feld-Artillerie nicht aus.

Auch können Wehrpflichtige, welche mit dem im Verzeichnisse B, Beilage III, unter Post Nr. 16 angeführten Gebrechen behaftet sind, bis zu 2 Prozent des jährlichen Rekruten-Kontingents der Artillerie zu dieser Waffengattung eingetheilt werden, wenn sie einer der für die Anstalten des Artillerie-Zeugswesens weiter unten bezeichneten Professionen kundig sind.

Profession. Jedem Korps-Artillerie Regimente, jeder selbstständigen schweren Batterie-Division und jedem Festungs-Artillerie-Bataillon ist die für den eigenen Bedarf erforderliche Anzahl von Huf-, Wagen- und Grobschmieden, Schlossern, Sattlern, Wagnern oder Holzarbeitern, Schustern und Schneidern zuzuweisen. Ueberdies sind die Kontingente der Feld- und Festungs-Artillerie für den Bedarf der Anstalten des Artillerie-Zeugswesens mit Sattlern, Wagnern, Tischlern, Zimmerleuten, Bindern, Schmieden, Schlossern, Metalldrehern und Büchsenmachern zu dotiren.

Besondere Bestimmungen. Die für die Geschützbedienungs-Mannschaft der Feld- und insbesondere der Festungs-Artillerie bestimmten Rekruten sollen, insoferne dies mit Rücksicht auf die Bedürfnisse der anderen Truppen und Heeres-Anstalten möglich ist, zumeist aus des Lesens und Schreibens Kundigen, oder doch Bildungsfähigen gewählt werden.

Fahrmannschaft der Feld-Artillerie, sowie die Tragthierführer der Gebirgs-Batterien sollen mit der Pferdewartung, erstere womöglich auch mit dem Fuhrwerke vertraut sein; jedoch darf die Zahl der mit dieser Eignung zuzuweisenden Mannschaft den vierten Theil des jährlichen Rekruten-Kontingents der betreffenden Truppe (Gebirgs-Batterie) nicht übersteigen.

Für die Gebirgs-Batterien sind die Rekruten vorzugsweise den Gebirgsländern zu entnehmen.

E. Genie-Truppe.

Körpergröße. Wenigstens 1·64 *m*. **Rekruten mit höherer Schulbildung**, dann **Schmiede** und **Zimmerleute** können bis zum Maße von 1·554 *m*, **Schneider** selbst bis zum Maße von 1·53 *m* assentirt werden, wenn sie den sonstigen Bedingungen entsprechen.

Körperliche Eigenschaften. Kräftiger Körperbau; ausgeschlossen sind Rekruten mit nicht vollkommen gesundem und normal funktionirendem Gehörorgane.

Profession. Zur Genie-Truppe sind einzutheilen: Maurer (10% des jährlichen Rekruten-Kontingents), Steinmetze, Steinbrecher und Bergleute (10%), Schlosser, Schmiede und Spengler (5%), Zimmerleute, Tischler und Drechsler (10%), dann Ziegelschläger, Binder, Korbflechter, Anstreicher, Buchbinder und Riemer, endlich Schuster und Schneider in entsprechender Anzahl.

Die Summe aller professionskundigen Rekruten soll wo möglich 60% des jährlichen Rekruten-Kontingents betragen.

Besondere Bestimmungen. Die Rekruten der Genie-Truppe sollen des Lesens und Schreibens kundig, oder doch bildungsfähig sein.

Rekruten, welche nur ausschließlich italienisch, rumänisch oder slovenisch sprechen, sind zur Genie-Truppe nicht einzutheilen.

F. Pionnier-Regiment.

Körpergröße. Wenigstens 1·64 *m*. **Realschüler und Techniker**, dann **Matrosen**, **Schiff- und Zimmerleute** können bis zum Maße von 1·554 *m*., Schneider selbst bis zum Maße von 1·53 *m* assentirt werden, wenn sie den sonstigen Bedingungen entsprechen.

Körperliche Eigenschaften. Sehr kräftiger Körperbau; ausgeschlossen sind Rekruten mit **nicht vollkommen** gesundem und normal funktionirendem Gehörorgane.

Profession. Matrosen, Schiffleute, Schiffbauer, Schiffmüller, Fischer und Flößer — mit Ausnahme der für das Eisenbahn- und Telegraphen-Regiment nöthigen Wasserfahrer und nach Deckung des etwa für die Kriegsmarine aufgetheilten Rekruten-Kontingents an derlei Professionisten — sind unbedingt zum Pionnier-Regimente einzutheilen.

Weiter sind der Profession nach: Zimmerleute, Tischler, Drechsler und Wagner (20% des jährlichen Rekruten-Kontingents), Schlosser, Schmiede, Spengler, Feilhauer und sonstige Eisenarbeiter (10%), endlich Binder, Seiler, Maurer, Holzhauer, Anstreicher, Riemer, dann Schuster und Schneider in entsprechender Anzahl zum Pionnier-Regimente einzutheilen.

Die Summe aller professionskundigen Rekruten soll wo möglich 60% des jährlichen Rekruten-Kontingents betragen.

Besondere Bestimmungen. Die Rekruten des Pionnier-Regiments sollen des Lesens und Schreibens kundig, oder doch bildungsfähig sein.

G. Pluk železniční a telegrafní.

Výška tělesná. Aspoň 1·64 *m*. **Úředníci** a **služebníci pro službu při stavbě železnic, při vozbě a v dílnách,** kteří mají býti vřaděni na kontingent rekrutů, jakož i ti, kdož se **vyznají v telegrafování,** pak **tesaři** mohou býti assentováni až do míry 1·554 *m*, **krejčí** i až do míry 1·53 *m*, vyhovují-li ostatním podmínkám.

Vlastnosti tělesné. Silná stavba těla.

Branní povinníci dotčených tříd, pak následujících řemesel mohou také tehdy assentováni býti ke pluku železničnímu a telegrafnímu, jsou-li stíženi některou z vad, jmenovaných v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 75, 79 a 80.

Řemeslo. Ke pluku železničnímu a telegrafnímu buďtež přiděleni: tesaři, truhláři a soustružníci (20% ročního kontingentu rekrutů), zámečníci, kováři, klempíři, pilnikáři a jiní dělníci železem (10%), zedníci, kameníci, lamači kamene a horníci (10%), pak hrázní a rybnikáři, bednáři, řemenáři, obuvníci a krejčí v počtu přiměřeném, konečně několik plavců.

Úhrn všech rekrutů řemesla znalých má obnášeti pokud možná 60% ročního kontingentu rekrutů.

Zvláštní ustanovení. Rekrutové pro pluk železniční a telegrafní mají býti mocni buď jazyka německého, maďarského nebo českého a uměti čísti a psáti, aneb aspoň vzdělání schopni býti.

H. Sbor zdravotní.

Výška tělesná. Aspoň 1·554 *m*. **Obuvníci** a **krejčí,** jsou-li vůbec schopni ke službě válečné, mohou býti assentováni až do míry 1·53 *m*.

Vlastnosti tělesné. Silná stavba těla.

Vady, uvedené v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 8, 9, 10, 11, 12, 22 a 23, nevylučují spůsobilosť ke sboru zdravotnímu.

Řemeslo. Ke sboru zdravotnímu buďtež přiděleni řemeslníci, kolik jich třeba pro vlastní potřebu.

Zvláštní ustanovení. Rekrutové sboru zdravotního mají býti schopni vzdělání a pokud možná znáti poněkud jazyk německý. Dále buď přihlíženo k tomu, aby také ti, kteří umějí čísti a psáti, byli přiděleni ke sboru zdravotnímu.

Ranlékaři, chirurgičtí pomocníci, farmaceutičtí assistenti a tironové, opatrovatelé nemocných, pak ti, kdož z povolání se zabývají ošetřováním nemocných, lékoznalstvím, zhotovováním lékařských a chirurgických nástrojů a přístrojů, buďtež, připadají-li dle pořadí třídy životní a losu na kontingent rekrutů neb náhradní zálohy, dle možnosti přiděleni ke sboru zdravotnímu.

J. Sbor vozotajský.

Výška tělesná. Aspoň 1·58 *m* a nikoliv přes 1·79 *m*. **Všichni řemeslníci,** kterých třeba pro sbor vozotajský, pak pro ústavy zbrojnického vozotajstva, jsou-li vůbec schopni ke službě válečné, mohou býti assentováni až do míry 1·53 *m*.

Vlastnosti tělesné. Silná stavba těla, však ne příliš velká váha těla.

Vady, uvedené v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 73, 75, 79 a 80, nevylučují spůsobilosť ke sboru vozotajskému. Také mohou branní povinníci, kteří jsou stíženi vadami, uvedenými v seznamu *B*, příloha III., pod čís. řad. 16, až do 2% ročního kontingentu rekrutů sboru vozotajského přiděleni býti k tomuto sboru, vyznají-li se v některém z řemesel, pro ústavy zbrojnictva vozotajského níže označených.

Řemeslo. Ke každému pluku vozotajskému budiž přidělen potřebný pro vlastní potřebu počet podkovářů, kolářů a kovářů, zámečníků, sedlářů, kolářů neb jiných dělníků dřevem, pak obuvníků a krejčí. Kromě toho buďtež kontingentům rekrutů pluků vozotajských pro potřebu ústavů zbrojnického vozotajstva přidáni kováři, zámečníci, kovokujci, koláři, truhláři a sedláři.

Zvláštní ustanovení. Zejmena buďtež přiděleni ke sboru vozotajskému rekrutové, kteří se vyznají v obsluze a ošetřování koní a umějí zacházeti povozy.

Pro pohorské škadrony vozotajské buďtež rekrutové bráni ze zemí pohorských.

G. Eisenbahn- und Telegrafen-Regiment.

Körpergröße. Wenigstens 1.64 *m*. Die auf das Rekruten-Kontingent einzureihenden **Beamten und Bediensteten des Eisenbahn-Bau-, Betriebs- und Werkstätten-Dienstes**, sowie die des **Telegraphirens Kundigen**, dann **Zimmerleute** können bis zum Maße von 1.554 *m*, **Schneider** selbst bis zum Maße von 1.53 *m* assentirt werden, wenn sie den sonstigen Bedingungen entsprechen.

Körperliche Eigenschaften. Kräftiger Körperbau.

Wehrpflichtige der vorbenannten Kategorien, dann der nachfolgenden Professionen können auch dann zum Eisenbahn- und Telegraphen-Regimente assentirt werden, wenn sie mit einem der im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 75, 79 und 80 benannten Gebrechen behaftet sind.

Profession. Zum Eisenbahn- und Telegraphen-Regimente sind einzutheilen: Zimmerleute, Tischler und Drechsler (20% des jährlichen Rekruten-Kontingents), Schlosser, Schmiede, Spengler, Feilhauer und sonstige Eisenarbeiter (10%), Maurer, Steinmetze, Steinbrecher und Bergleute (10%), dann Damm- und Teichgräber, Binder, Riemer, Schuster und Schneider in entsprechender Anzahl, endlich einige Wasserfahrer.

Die Summe aller professionskundigen Rekruten soll wo möglich 60% des jährlichen Rekruten-Kontingents betragen.

Besondere Bestimmungen. Die Rekruten für das Eisenbahn- und Telegraphen-Regiment sollen entweder der deutschen, ungarischen oder böhmischen Sprache mächtig und des Lesens und Schreibens kundig, oder doch bildungsfähig sein.

H. Sanitäts-Truppe.

Körpergröße. Wenigstens 1·554 *m*. **Schuster** und **Schneider** können bei sonstiger Kriegsdienst-Tauglichkeit bis zum Maße von 1·53 *m* assentirt werden.

Körperliche Eigenschaften. Kräftiger Körperbau.

Die im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 8, 9, 10, 11, 12, 22 und 23 angeführten Gebrechen schließen die Eignung zur Sanitäts-Truppe nicht aus.

Profession. Der Sanitäts-Truppe sind die für den eigenen Bedarf erforderlichen Professionisten zuzuweisen.

Besondere Bestimmungen. Die Rekruten der Sanitäts-Truppe sollen bildungsfähig sein und, wenn möglich, einige Kenntniß der deutschen Sprache besitzen. Weiter ist darauf Rücksicht zu nehmen, daß auch des Lesens und Schreibens Kundige der Sanitäts-Truppe zugewiesen werden.

Wundärzte, chirurgische Gehilfen, pharmazeutische Assistenten und Tironen, Krankenwärter, dann die mit Krankenpflege, Arzneiwaarenkunde, Verfertigung medizinischer und chirurgischer Instrumente und Apparate berufmäßig sich Beschäftigenden sind, wenn sie nach der Reihe der Altersklasse und des Loses auf das Rekruten- oder Ersatzreserve-Kontingent entfallen, nach Thunlichkeit zur Sanitäts-Truppe einzutheilen.

J. Train-Truppe.

Körpergröße. Wenigstens 1·58 *m* und nicht über 1·79 *m*. **Sämmtliche** für die Train-Truppe, dann für die Anstalten des Train-Zeugswesens nöthigen **Professionisten** können bei sonstiger Kriegsdienst-Tauglichkeit bis zum Maße von 1·53 *m* assentirt werden.

Körperliche Eigenschaften. Kräftiger Körperbau, jedoch nicht zu großes Körpergewicht.

Die im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 73, 75, 79 und 80 angeführten Gebrechen schließen die Eignung zur Train-Truppe nicht aus. Auch können Wehrpflichtige, welche mit dem im Verzeichnisse B, Beilage III, unter Post Nr. 16 angeführten Gebrechen behaftet sind, bis zu 2% des jährlichen Rekruten-Kontingents der Train-Truppe, zu dieser Truppe eingetheilt werden, wenn sie einer der für die Anstalten des Train-Zeugswesens weiter unten bezeichneten Professionen kundig sind.

Profession. Jedem Train-Regimente ist die für den eigenen Bedarf erforderliche Anzahl von Huf-, Wagen- und Grobschmieden, Schlossern, Sattlern, Wagnern oder anderen Holzarbeitern, dann von Schustern und Schneidern zuzuweisen. Ueberdies sind die Rekruten-Kontingente der Train-Regimenter für den Bedarf der Anstalten des Train-Zeugswesens mit Schmieden, Schlossern, Metalldrehern, Wagnern, Tischlern und Sattlern zu dotiren.

Besondere Bestimmungen. Vorzugsweise sind Rekruten, welche mit der Wartung und Pflege der Pferde vertraut sind und mit dem Fuhrwerke umzugehen verstehen, zur Train-Truppe einzutheilen.

Für die Gebirgs-Train-Escadronen sind die Rekruten den Gebirgsländern zu entnehmen.

K. Vojenská oddělení ústavů pro chov koní.

Výška tělesná. Aspoň 1·60 *m*, však nikoli přes 1·79 *m*.
Vlastnosti tělesné. Silná stavba těla.

Vady, uvedené v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 73, 75, 79 a 80, spůsobilosť nevylučují.

Řemeslo. Budiž hleděno k tomu, aby byli přiděleni řemenáři a sedláři, obuvníci a krejčí.
Zvláštní ustanovení. Rekrutové pro vojenská oddělení ústavů pro chov koní mají se pokud možná vyznati v obsluze a ošetřování koní.

Také buď vzhledem k poměrně velké potřebě poddůstojníků a svobodníků přidělen přiměřený počet těch, kdož vůbec vzdělání schopni jsou, a hlavně chovanci škol rolnických.

L. Správní ústavy oděvní.

Výška tělesná. Personál řemeslnický může býti vzat také pod mírou 1·554 *m*, vyhovují-li rekrutové svými ostatními vlastnostmi požadavkům služby vojenské.
Vlastnosti tělesné. Vady, uvedené v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 3, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 21, 22, 23, 29, 73, 74, 75, 79 a 80, spůsobilosť nevylučují.
Řemeslo. Ke správním ústavům zásobním přiděleni buďtež zejmena takoví rekrutové, kterých užiti lze jako řemeslníků (krejčí, obuvníků, sedlářů, řemenářů, truhlářů) a ke službám skladnickým ve stupni stejném.

M. Vojenské ústavy zásobní.

Výška tělesná. Personál řemeslnický může býti vzat také pod mírou 1·554 *m*, vyhovují-li rekrutové svými ostatními vlastnostmi požadavkům služby vojenské.
Vlastnosti tělesné. Pekaři a mlynáři musí býti silné soustavy tělesné. Vady, uvedené v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 3, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 21, 22, 23, 73, 74, 75, 79 a 80, spůsobilosť nevylučují.
Řemeslo. Vedle těch, kteří se vyznají v řemesle pekařském a mlynářském, budiž ústavům zásobním uvnitř kontingentu rekrutů přidělen potřebný počet bednářů, zedníků, zámečníků, obuvníků a krejčí.

N. Loďstvo válečné.

Výška tělesná. 1·554 *m*. Assentovaní **matrosové** a **lodní řemeslníci,** jakož i **řemeslníci,** kterých třeba pro vlastní potřebu, mohou býti vzati také pod mírou 1.554 *m*, vyhovují-li svými ostatními vlastnostmi požadavkům služby v loďstvu válečném.
Vlastnosti tělesné. Rekrutové, ustanovení ke službě na palubě, níže pod *a*, *b*, *c* uvedení, musí býti silného těla, tělesné obratnosti, ostrého zraku a sluchu normálně působícího.

Vady, uvedené v seznamu *B*, příloha III. návodu pod čís. řad. 3, 79 a 80, nevylučují spůsobilosť k loďstvu válečnému.

Řemeslo a zvláštní ustanovení. Na kontingent rekrutů loďstva válečného buďtež přímo přiděleni, pokud se týče dle nařízení říšského ministeria války za účelem úhrady potřeby doplňovací od vojska k loďstvu válečnému přeloženi:

a) rekrutové, kteří některou živnosť námořskou konali v době nejméně jednoho roku na palubě některé lodi, bez rozdílu velikosti a druhu jejího;
b) rekrutové, kteří nejméně po jeden rok jakožto obsluhovatelé strojů nebo topiči strojů buď na parních lodích (na moři neb na vodách vnitrozemských) aneb u větších závodů parních zaměstnáni byli;
c) rekrutové následujících řemesel: puškaři, strojníci, pumpaři, kovokujci, strojničtí zámečníci, obyčejní zámečníci, kováři, kotláři, měďaři, klempíři, kovolijci, pilnikáři, stavitelé železných lodí, člunaři, plachetníci, lodní tesaři, konopníci, stožárníci, veselníci, špalíčkáři, bednáři, bečváři, koláři, truhláři, truhláři vzorků, soustružníci dřeva, řemenáři a kartáčníci;
d) rekrutové, kteří v době assentování svého jsou zaměstnáni v arsenále námořském; konečně
e) rekrutové, stojící ve službě u společnosti pro paroplavbu na Dunaji, jestliže služba jejich je činí spůsobilými pro službu u loďstva válečného.

K. Militär-Abtheilungen der Pferdezucht-Anstalten.

Körpergröße. Wenigstens 1·60 *m*, jedoch nicht über 1·79 *m*.

Körperliche Eigenschaften. Kräftiger Körperbau.

Die im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 73, 75, 79 und 80 angeführten Gebrechen schließen die Eignung nicht aus.

Profession. Auf die Eintheilung von Riemern und Sattlern, Schustern und Schneidern ist Rücksicht zu nehmen.

Besondere Bestimmungen. Die Rekruten für die Militär-Abtheilungen der Pferdezucht-Anstalten sollen thunlichst mit der Wartung und Pflege der Pferde vertraut sein.

Auch ist mit Hinblick auf den verhältnißmäßig großen Bedarf an Unteroffizieren und Gefreiten eine entsprechende Anzahl Bildungsfähiger überhaupt und vorzugsweise Zöglinge der Ackerbauschulen einzutheilen.

L. Montur-Verwaltungsanstalten.

Körpergröße. Das **Handwerks-Personale** kann auch unter dem Maße von 1·554 *m* genommen werden, wenn die Rekruten ihren übrigen Eigenschaften nach den Anforderungen des Militärdienstes entsprechen.

Körperliche Eigenschaften. Die im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 3, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 21, 22, 23, 29, 73, 74, 75, 79 und 80 angeführten Gebrechen schließen die Eignung nicht aus.

Profession. Zu den Montur-Verwaltungs-Anstalten sind vorzugsweise solche Rekruten einzutheilen, welche als Professionisten (Schneider, Schuster, Sattler, Riemer, Tischler) und zu Magazinsdiensten in gleichem Grade verwendbar sind.

M. Militär-Verpflegs-Anstalten.

Körpergröße. Das **Handwerks-Personale** kann auch unter dem Maße von 1·554 *m* genommen werden, wenn die Rekruten ihren übrigen Eigenschaften nach den Anforderungen des Militärdienstes entsprechen.

Körperliche Eigenschaften. Bäcker und Müller müssen von kräftiger Körperbeschaffenheit sein.

Die im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 3, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 21, 22, 23, 73, 74, 75, 79 und 80 angeführten Gebrechen schließen die Eignung nicht aus.

Profession. Nebst der Bäcker- und der Müller-Profession Kundigen ist den Verpflegs-Anstalten innerhalb des Rekruten-Kontingents die erforderliche Anzahl von Faßbindern, Maurern, Schlossern, Schustern und Schneidern zuzuweisen.

N. Kriegsmarine.

Körpergröße. 1·554 *m*. Die zur Assentirung gelangenden **Matrosen** und **Schiffs-Handwerker**, sowie die für den eigenen Bedarf erforderlichen **Professionisten** können auch unter dem Maße von 1·554 *m* genommen werden, wenn dieselben ihren übrigen Eigenschaften nach den Anforderungen des Dienstes in der Kriegsmarine entsprechen.

Körperliche Eigenschaften. Die zum Borddienste bestimmten, weiter unten in a, b und c bezeichneten Rekruten müssen einen kräftigen Körperbau, körperliche Gewandheit, ein scharfes Sehvermögen und ein normal funktionirendes Gehörorgan besitzen.

Die im Verzeichnisse B, Beilage III der Instruktion unter Post Nr. 3, 79 und 80 angeführten Gebrechen schließen die Eignung zur Kriegsmarine nicht aus.

Profession und besondere Bestimmungen. Auf das Rekruten-Kontingent der Kriegsmarine sind unmittelbar einzutheilen, beziehungsweise nach den jeweiligen Anordnungen des Reichs-Kriegs-Ministeriums behufs Deckung des Ergänzungsbedarfes vom Heere zur Kriegsmarine zu übersetzen:

a) diejenigen Rekruten, welche ein Seegewerbe in der Dauer von wenigstens einem Jahre am Bord eines Schiffes, ohne Rücksicht auf Größe und Gattung desselben, ausgeübt haben;

b) jene Rekruten, welche wenigstens durch ein Jahr als Maschinenwärter oder Maschinenheizer entweder auf Dampfschiffen (zur See oder auf Binnengewässern) oder bei größeren Dampf-Etablissements in Verwendung gestanden sind;

c) Rekruten nachfolgender Professionen: Büchsenmacher, Mechaniker, Pumpenarbeiter, Metalldreher, Maschinenschlosser, gewöhnliche Schlosser, Grobschmiede, Kesselschmiede, Kupferschmiede, Spengler, Gießer, Feilhauer, Eisenschiffbauer, Bootbauer, Segelmacher, Schiffszimmerleute, Kalfater, Mastenmacher, Rudermacher, Blockschnitzer, Faßbinder, Bötticher, Wagner, Tischler, Modelltischler, Holzdrechsler, Riemer und Bürstenbinder;

d) jene Rekruten, welche zur Zeit ihrer Assentirung im See-Arsenale in Verwendung stehen; endlich

e) die bei der Donau-Dampfschiffahrts-Gesellschaft angestellten Rekruten, wenn ihre Berufsdienstleistung sie für den Dienst bei der Kriegsmarine befähigt.

II.

Velitelé okresů doplňovacích a jich zástupcové mají při volbě a přidělování rekrutů k rozličným druhům zbraně a ústavům vojska přesně jednati dle těchto ustanovení výše uvedených, a zejmena k tomu přihlížeti, aby k jednotlivým sborům vojenským a ústavům vojska přidělen byl též přiměřený počet těch, kdož jsou schopni vzdělání pro dorost poddůstojníkův.

Počátkem září mají vojenská velitelstva territoriální, kde toho třeba vzhledem k dorostu poddůstojníků a jiným potřebám jednotlivých sborů vojenských a ústavů vojska, na základě výkazů o rozdělení u podřízených jim v záležitostech doplňovacích pluků pěších, zvláštních zbraní a ústavů vojska učiniti přiměřené vyrovnání mezi osobami vzdělání schopnými a do vojska přidělenými jakož i mezi řemeslníky.

III.

Plukům jízdeckým vyhraženo jest právo, aby v příčině rekrutů, kteří by pro službu jízdeckou, n. p. pro nepřekonatelnou bázeň před koni, naprosto nebyli spůsobilými, před uplynutím dvou měsíců, počítaje ode dne, kdy nastoupili, vojenskému velitelstvu territoriálnímu, v záležitostech doplňovacích nadřízenému, učinily návrh, by rekrutové ti přeloženi byli k doplňovacímu pluku pěšímu, ke kterému přísluší, a aby za ně dána byla vhodná náhrada téhož roku odvodního.

Taktéž může učiniti i pluk železniční a telegrafní v příčině oněch rekrutů, kteří při zkoušce, která se s nimi koná, když byli nastoupili, nemohou rozeznati barvy červenou a zelenou.

II.

Die Ergänzungsbezirks-Kommandanten und deren Stellvertreter haben bei der Wahl und Eintheilung der Rekruten zu den verschiedenen Waffengattungen und Heeres-Anstalten genau nach den vorstehenden Bestimmungen vorzugehen und insbesondere darauf Bedacht zu nehmen, daß den einzelnen Truppenkörpern und Heeres-Anstalten auch eine entsprechende Anzahl von Bildungsfähigen für den Unteroffiziers-Nachwuchs zugewiesen werde.

Anfangs September haben die Militär-Territorial-Kommanden, wo es sich, mit Rücksicht auf den Unteroffiziers-Nachwuchs und sonstige Bedürfnisse der einzelnen Truppenkörper und Heeres-Anstalten als nothwendig herausstellt, auf Grund der Vertheilungs-Ausweise einen entsprechenden Ausgleich zwischen den in das Heer eingetheilten Bildungsfähigen und Professionisten, bei den ihnen in Ergänzungs-Angelegenheiten unterstehenden Infanterie-Regimentern, Spezialwaffen und Heeres-Anstalten zu treffen.

III.

Den Kavallerie-Regimentern wird die Befugniß eingeräumt, Rekruten, welche sich für den Kavallerie-Dienst, z. B. wegen unüberwindlicher Scheu vor den Pferden, durchaus nicht eignen sollten, vor Ablauf von zwei Monaten, vom Tage ihres Einrückens an gerechnet, behufs ihrer Uebersetzung zum ergänzungszuständigen Infanterie-Regimente, gegen Abgabe eines geeigneten Ersatzes desselben Stellungsjahres, bei dem in Ergänzungs-Angelegenheiten vorgesetzten Militär-Territorial-Kommando in Antrag zu bringen.

Der gleiche Vorgang wird dem Eisenbahn- und Telegrafen-Regimente hinsichtlich derjenigen Rekruten zugestanden, welche bei der nach ihrer Einrückung vorzunehmenden Erprobung die Farben roth und grün nicht zu unterscheiden vermögen.

Příloha V.
k §. 76 návodu.

Poučení

pro

cís. a král. vyslanectví a úřady konsulární v cizině o tom, jak mají před se jíti při žádostech odvodem povinných, kteří chtějí býti sproštěni povinnosti, dostaviti se osobně před komisi odvodní.

---

§. 1.

Rakousko-uherští odvodem povinní, kteří v cizině trvale usazeni jsou, mohou vedle §. 76 návodu ku provedení zákonů o povinnosti branné v následujících dvou případech sproštěni býti povinnosti, dostaviti se osobně před komisi odvodní:

a) jsou-li stíženi vadami tělesnými, pro které uznati sluší, že mají býti zpět dáni nebo vymazáni ze seznamu odvodního, nebo

b) uvádějí-li se pro ně důvody reklamační, t. j. žádá-li se za dočasné osvobození jich od vojska vedle §. 17 zákonů o povinnosti branné.

§. 2.

1. Za trvale usazeného v bydlišti cizozemském pokládati sluší odvodem povinného, který tam žije

a) jakožto vlastník neb nájemce statku nemovitého, který sám spravuje, aneb závodu, který samostatně provozuje, neb

b) od delší doby ve společné domácnosti u příbuzných svých v cizozemsku bydlících.

2. Avšak i o takových odvodem povinných sluší podmínku pod 1 uvedenou pokládati za splněnou toliko v případech nemoci, když odvodem povinný jest naprosto neschopen, aby se vydal na cestu, anebo tehdy, kdyby cestu až do nejbližšího místa odvodního jenom s velikou ztrátou času podniknouti mohl, nebo kdyby cesta ta pro něj neb jeho příbuzné spojena byla s útratami, jichž by zmoci nemohl.

Jest-li však místo odvodní, které leží nejblíže bydliště odvodem povinného v cizině se zdržujícího, blíže nežli sídlo cís. a král. vyslanectví neb úřadu konsulárního, jemuž vedle §. 4 odstavce 1. náleží zavésti dotyčné řízení, jest ten, jehož se týče, povinnen, aby se dostavil osobně před komisi odvodní.

3. Zjevně neschopní nemají potřebí průkazu podmínek výše uvedených.

Za zjevně neschopné sluší pokladati toliko ony odvodem povinné, kteří jsou stíženi následujími vadami:

schází-li jim i jen jedna noha nebo jedna ruka;
schází-li jim jedno oko neb jsou-li úplně slepí na obě oči;
jsou-li hluchoněmi;
jsou-li kretini;
jsou-li soudem prohlášeni za pomatené, šílené nebo blbé.

§. 3.

1. Žádosti za sproštění povinnosti, dostaviti se osobně před komisi odvodní, podány buďtež od odvodem povinných v cizině se zdržujících nebo od jejich příbuzných nejdéle do 1. ledna toho roku, ve kterém odvodem povinní k odvodu povoláni jsou, cís. a král. vyslanectvům nebo úřadům konsulárním.

2. Žádosti takové příbuzných odvodem povinného v tuzemsku žijících podány buďtež u domovských politických úřadů okresních, kteréž je v královstvích a zemích v říšské radě

Information

für die

k. und k. Missionen und Konsularämter im Auslande über das Verfahren bei Ansuchen von Stellungspflichtigen um die Enthebung vom persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission.

---

§. 1.

Im Auslande bleibend ansässige österreichisch-ungarische Stellungspflichtige können nach §. 76 der Instruktion zur Ausführung der Wehrgesetze vom persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission in folgenden zwei Fällen enthoben werden:

a) wenn sie mit Körpergebrechen behaftet sind, ursachlich welcher auf Zurückstellung oder Löschung aus der Stellungsliste zu erkennen ist, oder

b) wenn für sie Reklamationsgründe geltend gemacht werden, d. h. die zeitliche Militärbefreiung derselben im Sinne des §. 17 der Wehrgesetze angestrebt wird.

§. 2.

1. Als bleibend ansässig im Aufenthaltsorte des Auslandes ist jener Stellungspflichtige anzusehen, welcher daselbst

a) als Eigenthümer oder Pächter eines von ihm selbst verwalteten unbeweglichen Gutes oder eines von ihm selbstständig betriebenen Geschäftes, oder

b) seit längerer Zeit im gemeinschaftlichen Haushalte bei seinen im Auslande wohnhaften Angehörigen lebt.

2. Es ist jedoch selbst bei solchen Stellungspflichtigen die Bedingung zu 1 nur in Krankheitsfällen bei absoluter Reiseunfähigkeit oder dann als erfüllt zu betrachten, wenn die Reise bis zu dem nächsten Stellungsorte nur mit großem Aufwande an Zeit oder für den Betreffenden oder dessen Angehörigen unerschwinglichen Unkosten bewerkstelligt werden könnte.

Liegt jedoch der dem Aufenthalte des im Auslande befindlichen Stellungspflichtigen zunächst gelegene Stellungsort näher als der Sitz der nach §. 4, Punkt 1 zur Einleitung der Verhandlung berufenen k. und k. Mission oder des Konsularamtes, so ist der Betreffende zu dem persönlichen Erscheinen vor einer Stellungs-Kommission verpflichtet.

3. Offenkundig-Untaugliche bedürfen des Nachweises der vorstehenden Bedingungen nicht.

Als offenkundig untauglich sind nur jene Stellungspflichtigen zu behandeln, welche mit nachfolgenden Gebrechen behaftet sind:

Mangel auch nur eines Fußes oder einer Hand;
Mangel eines Auges oder vollständige Blindheit beider Augen;
Taubstummheit;
Cretinismus;
gerichtlich erklärter Irrsinn, Wahnsinn oder Blödsinn.

§. 3.

1. Ansuchen um die Enthebung von dem persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission sind von den im Auslande befindlichen Stellungspflichtigen oder deren Angehörigen spätestens bis 1. Jänner desjenigen Jahres, in welchem die Betreffenden zur Stellung berufen sind, bei den k. und k. Missionen oder Konsularämtern einzubringen.

2. Derlei Ansuchen, von den im Inlande lebenden Angehörigen des Stellungspflichtigen sind bei den heimatlichen politischen Bezirksbehörden einzubringen und von diesen, in den im Reichsrathe

zastoupených přímo — v zemích koruny uherské spolu s dobrým zdáním prostřednictvím král. uherského ministeria zemské obrany — zaslati mají cís. a král. úřadům zastupitelským v cizině.

3. V případech, kde podmínky dle §. 2 nejsou dostatečně prokázány, buďtež žádosti takové hned cís. a král. vyslanectvími a úřady konsulárními, pokud se týče domovskými politickými úřady okresními zamítnuty.

§. 4.

1. Zavésti řízení o žádostech za sproštění povinnosti, dostaviti se osobně před komisi odvodní, náleží k podané žádosti odvodem povinných v cizině se zdržujících neb jejich příbuzných, po případě domovských úřadů politických cís. a král. vyslanectvím a úřadům konsulárním, a to v městech, kde jsou cís. a král. diplomatická vyslanectví, těmto vyslanectvím, a jen tam, kde jich není, cís. a král. úřadům konsulárním.

2. Žádá-li takový odvodem povinný neb jeho příbuzní u některého cís. a král. úřadu zastupitelského v cizině, aby zavedeno bylo řízení v příčině sproštění povinnosti, aby se dostavil osobně před komisi odvodní, budiž sepsán protokol.

Tento protokol má obsahovati:

a) jméno a příjmení žadatelovo, a není-li tento zároveň odvodem povinným, také jméno a příjmení posledně jšího;

b) rok, ve kterém se odvodem povinný narodil;

c) rodiště, rodnou zemi, jakož i okres politický, kam týž odvodem přísluší;

d) průkaz o totožnosti osoby jeho, jejž pokládati sluší za zjištěný:

- α) jest-li odvodem povinný cís. a král. úřadu zastupitelskému osobně znám, nebo
- β) vykáže-li se týž cestovní listinou svou a aspoň jedním věrohodným svědkem, cís. a král. úřadu zastupitelskému osobně známým, že jest skutečně tím, za koho se vydává;

e) průkaz, že odvodem povinný v cizozemském bydlišti svém pokládati se má za trvale usazeného.

Dle toho, žádá-li se za sproštění povinnosti, dostaviti se osobně před komisi odvodní, pro vady tělesné nebo pro přivedené důvody reklamační, budiž dále podotknuto, a to v případě prvnějším, kterou vadou tělesnou odvodem povinný se domnívá stížen býti, a v případě druhém, u kterého úřadu reklamace podána byla.

Konečně mají následovati po případě poznámky zvláštní, ke specielnímu případu se vztahující.

Na to buď protokol uzavřen a od žadatele jakož i od cís. a král. úřadu zastupitelského podepsán.

3. V příčině dalšího postupu sluší rozeznávati, podána-li žádost za sproštění pro vady tělesné anebo pro důvody reklamační.

V případě prvnějším má žadatel složiti taxu, která za lékařskou prohlídku připadá lékaři jakožto honorář, a již vyměřiti dle obvyklého v místě lékařského honoráře ponecháno jest cís. a král. úřadům zastupitelským.

4. Když byl žadatel složil taxu tuto, mimo niž další náhrady neplatí, má cís. a král. úřad zastupitelský naříditi lékařskou prohlídku skrze ustanoveného lékaře cís. a král. úřadu zastupitelského aneb skrze lékaře zvláště k tomu ustanoveného.

5. Prve než prohlídka započne, má cís. a král. úřad zastupitelský u přítomnosti odvodem povinného vzíti od lékaře rukou dáním slib na místě přísahy, že podá dobré zdání své dle nejlepšího vědomí a svědomí.

6. Na to má vykonána býti lékařská prohlídka u přítomnosti člena cís. a král. úřadu zastupitelského (vojenského attaché, kde takový jest), šetříc přísně ustanovení přílohy III. návodu ku provedení zákonů branných, jež obsahuje návod k lékařské prohlídce branných povinníků.

7. Shledá-li lékař, že osoba prohlédnutá jest stížena vadami tělesnými, které ji té doby neb na vždy ke službě vojenské neschopnou činí, a pro které uznati třeba, že má zpět dána neb ze seznamu odvodního vymazána býti, má přítomného člena cís. a král. úřadu zastupitelského na to upozorniti, aby se o tom sám přesvědčil, nato má dobré zdání vlastnoručně vyhotoviti, v něm vady shledané podrobně popsati a k punktům seznamů *C* a *D* přílohy 2. návodu k lékařské prohlídce branných povinníků poukázati, dle nichž uznati sluší, že osoba dotýčná má zpět dána nebo ze seznamu odvodního vymazána býti.

8. Vysvědčení lékařské má přítomný člen cís. a král. úřadu zastupitelského opatřiti následující doložkou:

„Lékařská prohlídka byla vykonána za přítomnosti mé a bylo při ní přísně šetřeno postupu předepsaného.“

vertretenen Königreichen und Ländern unmittelbar — in den Ländern der ungarischen Krone, gutächtlich eingeleitet, im Wege des königl. ungarischen Landesvertheidigungs-Ministeriums — an die k. und k. Vertretungsbehörden im Auslande zu leiten.

3. In jenen Fällen, wo die Bedingungen nach §. 2 nicht vollständig nachgewiesen erscheinen, sind derlei Ansuchen gleich von den k. und k. Missionen und Konsularämtern, beziehungsweise von den heimatlichen politischen Behörden zurückzuweisen.

§. 4.

1. Die Einleitung der Verhandlung über Ansuchen um die Enthebung vom persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission obliegt über Ersuchen der im Auslande befindlichen Stellungspflichtigen oder deren Angehörigen, eventuell der heimatlichen politischen Behörden den k. und k. Missionen und Konsularämtern, und zwar in den Städten, wo k. und k. diplomatische Missionen bestehen, diesen, und nur dort, wo keine solchen aufgestellt sind, den k. und k. Konsularämtern.

2. Sucht ein solcher Stellungspflichtiger oder dessen Angehörige bei einer k. und k. Vertretungsbehörde im Auslande um die Einleitung der Verhandlung wegen Enthebung vom persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission an, so ist ein Protokoll aufzunehmen.

Dieses Protokoll hat zu enthalten;

a) den Vor- und Zunamen des Bittstellers, und wenn dieser nicht zugleich der Stellungspflichtige ist, auch des letzteren;
b) das Geburtsjahr des Stellungspflichtigen;
c) den Geburtsort, das Geburtsland, sowie den politischen Bezirk, wohin derselbe stellungszuständig ist;
d) den Beweis für die Identität seiner Person welcher als sicher gestellt zu betrachten ist:
  α) wenn der Stellungspflichtige persönlich der k. und k. Vertretungsbehörde bekannt ist, oder
  β) wenn derselbe sich durch seine Reiseurkunde und durch mindestens einen glaubwürdigen, der k. und k. Vertretungsbehörde persönlich bekannten Zeugen legitimirt, daß er wirklich derjenige sei, für den er sich ausgibt;
e) den Nachweis, daß er in seinem Aufenthaltsorte im Auslande als bleibend ansässig anzusehen sei.

Ferner ist, je nachdem um Enthebung vom persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission wegen Körpergebrechen oder wegen geltend gemachten Reklamationsgründen angesucht wird, anzuführen, im ersteren Falle, mit welchem Körpergebrechen der Stellungspflichtige sich behaftet glaubt, und im zweiten Falle, bei welcher Behörde die Reklamation eingebracht worden ist.

Schließlich haben allfällige besondere, auf den speziellen Fall bezügliche Bemerkungen zu folgen.

Sohin ist das Protokoll abzuschließen und vom Bittsteller, sowie auch von der k. und k. Vertretungsbehörde zu unterzeichnen.

3. Bezüglich des weiteren Vorganges ist zu unterscheiden, ob das Enthebungs-Ansuchen wegen Körpergebrechen oder wegen Reklamationsgründen angebracht wird.

Im ersteren Falle hat der Bittsteller die für die ärztliche Untersuchung dem Arzte als Honorar zufallende Taxe zu erlegen, deren Bemessung nach dem ortsüblichen ärztlichen Honorar den k. und k. Vertretungsbehörden überlassen bleibt.

4. Nach Erlag dieser Taxe, außer welcher der Bittsteller eine weitere Vergütung nicht zu leisten hat, ist von Seite der k. und k. Vertretungsbehörde die ärztliche Untersuchung durch den bestellten Arzt der k. und k. Vertretungsbehörde oder durch den eigens hiezu zu bestellenden Arzt anzuordnen.

5. Vor der Untersuchung ist dem Arzte von Seite der k. und k. Vertretungsbehörde in Gegenwart des Stellungspflichtigen mittelst Handschlages das Gelöbniß an Eidesstatt abzunehmen, daß er sein Gutachten nach bestem Wissen und Gewissen abgeben werde.

6. Sohin hat die ärztliche Untersuchung in Gegenwart eines Mitgliedes der k. und k. Vertretungsbehörde (wo ein Militär-Attaché besteht, dieses) unter strenger Beachtung der Bestimmungen der Beilage III der Instruktion zur Ausführung der Wehrgesetze, welche die Instruktion zur ärztlichen Untersuchung der Wehrpflichtigen enthält, zu erfolgen.

7. Findet der Arzt den Untersuchten mit Körpergebrechen behaftet, welche denselben zum Militärdienste derzeit oder für immer untauglich machen und ursachlich welcher auf die Zurückstellung oder Löschung desselben aus der Stellungsliste zu erkennen ist, so hat er das anwesende Mitglied der k. und k. Vertretungsbehörde zur eigenen Ueberzeugung darauf aufmerksam zu machen, sohin das Parere eigenhändig auszufertigen, in demselben die vorgefundenen Gebrechen detaillirt zu beschreiben und auf die Punkte der Verzeichnisse C oder D der Beilage 2 der Instruktion zur ärztlichen Untersuchung der Wehrpflichtigen hinzuweisen, nach welchen auf die Zurückstellung oder Löschung des Betreffenden aus der Stellungsliste zu erkennen ist.

8. Das ärztliche Zeugniß ist durch das anwesende Mitglied der k. und k. Vertretungsbehörde mit folgender Klausel zu versehen:

„Die ärztliche Untersuchung ist in meiner Gegenwart unter strenger Beobachtung des vorgeschriebenen Vorganges vorgenommen worden."

Může-li vadu shledanou poznati i přítomný člen cís. a král. úřadu zastupitelského, má připojiti k dotčené doložce tento dodatek:

„Také jsem se osobně přesvědčil, že vada dotčená tu jest."

Nemůže-li přítomný člen cís. a král. úřadu zastupitelského vady poznati aneb má-li v příčině dobrého zdání lékařova nějaké pochybnosti, budiž okolnosť tato místo dotčeného právě dodatku k doložce připojena a pochybnosť budiž odůvodněna.

9. Bylo-li shledáno, že osoba prohlédnutá jest stížena vadou, která ji činí neschopnou ke službě vojenské, má cís. a král. úřad zastupitelský dotčený protokol a dobré zdání lékařovo, u odvodem povinných z království a zemí v říšské radě zastoupených přímo zaslati politickému úřadu okresnímu, jehož se týče, u odvodem povinných ze zemí koruny uherské cís. a král. ministeriu záležitostí zevnějších, aby dále konaly úřad.

Protokol a dobré zdání mohou předloženy býti také u odvodem povinných z království a zemí v říšské radě zastoupených cís. a král. ministeriu záležitostí zevnějších v případech, jestli-že cís. a král. úřad zastupitelský jest v pochybnosti o politickém úřadu doplňovacím, kterému by listiny ty zaslati měl.

10. Není-li osoba prohlédnutá stížena žádnou vadou, pro kterou uznati třeba, aby byla zpět dána nebo vymazána ze seznamu odvodního, má ji cís. a král. úřad zastupitelský, ustanoviv přiměřenou lhůtu a připomenuv zákonné následky trestní, kdyby vyzvání nevyhověla, poukázati, aby se představila domovské komisi odvodní, aneb označiti některé jiné, bydlišti jejímu bližší místo komise odvodní, nebo komise pro odvod dodatečný uvnitř mocnářství, kamž příslušný úřad politický výtahy ze seznamu odvodního v čas a přímo zaslati má. Odvodem povinný má na protokole podpisem svým potvrditi, že o tom byl vyrozuměn, protokol pak má spůsobem v odstavci 9. naznačeným zaslán býti politickému úřadu okresnímu, pokud se týče král. uherskému ministeriu zemské obrany.

§. 5.

1. Žádá-li odvodem povinný u některého cís. a král. úřadu zastupitelského, aby zavedeno bylo řízení v příčině sproštění povinnosti, dostaviti se osobně před komisi odvodní, pro přivedenou reklamaci vedle §. 17 zákonů o povinnosti branné, má cís. a král. úřad zastupitelský sepsati s ním protokol dle ustanovení, obsažených v §. 4, odstavci 2. tohoto poučení, v něm má uvésti, u kterého úřadu reklamace podána byla, a pak má protokol ten vedle ustanovení §. 4, odstavce 9. zaslati buď dotčenému úřadu nebo cís. a král. ministeriu záležitostí zevnějších, aby učinily opatření další.

V případech těch ovšem odpadá lékařská prohlídka odvodem povinného.

2. Reklamují-li odvodem povinného příbuzní jeho, trvale v cizině usazení, budiž reklamace v době, ustanovené v §. 3, odstavci 1., podána u cís. a král. vyslanectví nebo u úřadu konsulárního.

V případě takovém obsahovati má protokol, jejž sepsati třeba vedle §. 4, odstavce 2. tohoto poučení, také průkaz totožnosti oněch mužských příbuzných, k nimž přihlížeti sluší, jichž neschopnosť k výdělku lékařskou prohlídkou zjištěna býti má.

Tuto lékařskou prohlídku vykonati má cís. a král. vyslanectví aneb úřad konsulární a má při ní před se jíti obdobně dle ustanovení, obsažených v §. 4 tohoto poučení.

Od předložení předepsaného potvrzení, že reklamovaného jest nezbytně potřebí k výživě osob reklamujících, jež vyhotoviti mají obecní představený a aspoň dva členové obce, kteří mají syny k témuž odvodu povolané, se upouští, musí však podán býti průkaz o skutečných poměrech, na kterých nárok na osvobození se zakládá, a to v tom rozsahu, jak ustanoveno v §. 41 : 2 návodu ku provedení zákonů o povinnosti branné a jak toho třeba k posouzení zákonitosti nároku učiněného; průkaz ten pak musí, jsou-li poměry tyto známy cís. a král. úřadu zastupitelskému samému, potvrzen býti úřadem tímto, jinak ale úřady místními nebo důvěrníky, kteří cís. a král. úřadu zastupitelskému osobně známi jsou.

Ustanovení tato platí obdobně také při žádostech za propuštění, podaných od povinníků branných již sloužících, jejichž příbuzní podpory potřební v cizině trvale usazeni jsou.

Rozhodovati o takových žádostech za osvobození, pokud se týče za propuštění, vyhraženo jest, když o případě dotyčném příslušní úřadové doplňovací podali dobré zdání své, stolici ministerské (ministeriu zemské obrany, jehož se týče).

Ist das vorgefundene Gebrechen auch für das anwesende Mitglied der k. und k. Vertretungsbehörde erkennbar, so hat dasselbe der obigen Klausel den Zusatz beizufügen:

„Auch habe ich mich von dem Vorhandensein des angeführten Gebrechens persönlich überzeugt."

Ist das Gebrechen dem anwesenden Mitgliede der k. und k. Vertretungsbehörde nicht erkennbar, oder hegt dasselbe gegen das ärztliche Parere ein Bedenken, so ist dieser Umstand statt des eben erwähnten Zusatzes der Klausel beizufügen und das Bedenken zu begründen.

9. Ist der Untersuchte mit einem zum Militärdienste untauglich machenden Gebrechen behaftet gefunden worden, so hat die k. und k. Vertretungsbehörde das erwähnte Protokoll und das ärztliche Parere, bei Stellungspflichtigen aus den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern der betreffenden politischen Bezirksbehörde unmittelbar, bei Stellungspflichtigen aus den Ländern der ungarischen Krone dem k. und k. Ministerium des Aeußern, zur weiteren Amtshandlung einzusenden.

Die Vorlage an das k. und k. Ministerium des Aeußern kann auch bei Stellungspflichtigen aus den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern in den Fällen erfolgen, wenn die k. und k. Vertretungsbehörde im Zweifel ist über die politische Ergänzungsbehörde, an welche die Einsendung zu erfolgen hätte.

10. Ist der Untersuchte mit keinem Gebrechen behaftet, ursachlich welches auf Zurückstellung oder Löschung aus der Stellungsliste zu erkennen ist, so hat die k. und k. Vertretungsbehörde denselben unter Bestimmung eines entsprechenden Termines und Hinweisung auf die gesetzlichen Straffolgen bei Nichtfolgeleistung anzuweisen, sich der heimatlichen Stellungs-Kommission vorzustellen, oder einen anderen, seinem Aufenthalte näheren Ort einer Stellungs- oder Nachstellungs-Kommission innerhalb der Monarchie zu bezeichnen, wohin die Auszüge aus der Stellungsliste seitens der zuständigen politischen Behörde rechtzeitig und unmittelbar zu senden sind. Der Stellungspflichtige hat die erfolgte Verständigung durch seine Unterschrift auf dem Protokolle zu bestätigen und ist dasselbe auf dem im Punkte 9 vorgezeichneten Wege an die politische Bezirksbehörde, beziehungsweise an das königl. ungarische Landesvertheidigungs-Ministerium zu leiten.

§. 5.

1. Sucht der Stellungspflichtige bei einer k. und k. Vertretungsbehörde um die Einleitung der Verhandlung behufs der Enthebung vom persönlichen Erscheinen vor der Stellungs-Kommission wegen geltend gemachter Reklamation im Sinne des §. 17 der Wehrgesetze an, so hat die k. und k. Vertretungsbehörde mit demselben das Protokoll nach den im §. 4, Punkt 2 dieser Information enthaltenen Bestimmungen aufzunehmen, in demselben ersichtlich zu machen, bei welcher Behörde die Reklamation eingebracht wurde, und sohin dieses Protokoll nach den Bestimmungen des §. 4, Punkt 9 entweder der vorerwähnten Behörde oder dem k. und k. Ministerium des Aeußern zur weiteren Veranlassung einzusenden.

In diesen Fällen hat die ärztliche Untersuchung des Stellungspflichtigen selbstverständlich zu entfallen.

2. Wird ein Stellungspflichtiger von seinen im Auslande bleibend ansässigen Angehörigen reklamirt, so ist die Reklamation innerhalb des im §. 3, Punkt 1 festgesetzten Termines bei der k. und k. Mission oder dem Konsularamte einzubringen.

In einem solchen Falle hat das nach §. 4, Punkt 2 dieser Information aufzunehmende Protokoll auch den Beweis der Identität jener in Betracht kommenden männlichen Angehörigen zu enthalten, deren Erwerbsunfähigkeit durch eine ärztliche Untersuchung zu konstatiren ist.

Diese ärztliche Untersuchung ist durch die k. und k. Mission oder das Konsularamt vorzunehmen und hiebei analog den im §. 4 dieser Information enthaltenen Bestimmungen vorzugehen.

Von der Beibringung der vorgeschriebenen Bestätigung der Unentbehrlichkeit des Reklamirten für die Erhaltung der Reklamirenden durch den Gemeindevorsteher und wenigstens zwei Gemeindemitglieder, welche zu derselben Stellung berufene Söhne haben, wird abgesehen; es muß jedoch der Nachweis der thatsächlichen Verhältnisse, auf welche der Befreiungsanspruch begründet wird, in dem Umfange, wie derselbe im §. 41 : 2 der Instruktion zur Ausführung der Wehrgesetze festgestellt und zur Beurtheilung der Gesetzlichkeit des erhobenen Anspruches nothwendig ist, beigebracht werden und, wenn diese Verhältnisse der k. und k. Vertretungsbehörde selbst bekannt sind, von dieser, sonst aber von den Lokalbehörden oder von der k. und k. Vertretungsbehörde persönlich bekannten Vertrauenspersonen bestätigt sein.

Diese Bestimmungen haben auch bei Entlassungsgesuchen von bereits dienenden Wehrpflichtigen, deren unterstützungsbedürftige Angehörigen im Auslande bleibend ansässig sind, analoge Anwendung zu finden.

Die Entscheidung über derlei Befreiungs-, beziehungsweise Entlassungsansuchen behält sich, nach Begutachtung des Falles durch die kompetenten Ergänzungsbehörden, die Ministerial-Instanz (das betreffende Landesvertheidigungs-Ministerium) vor.